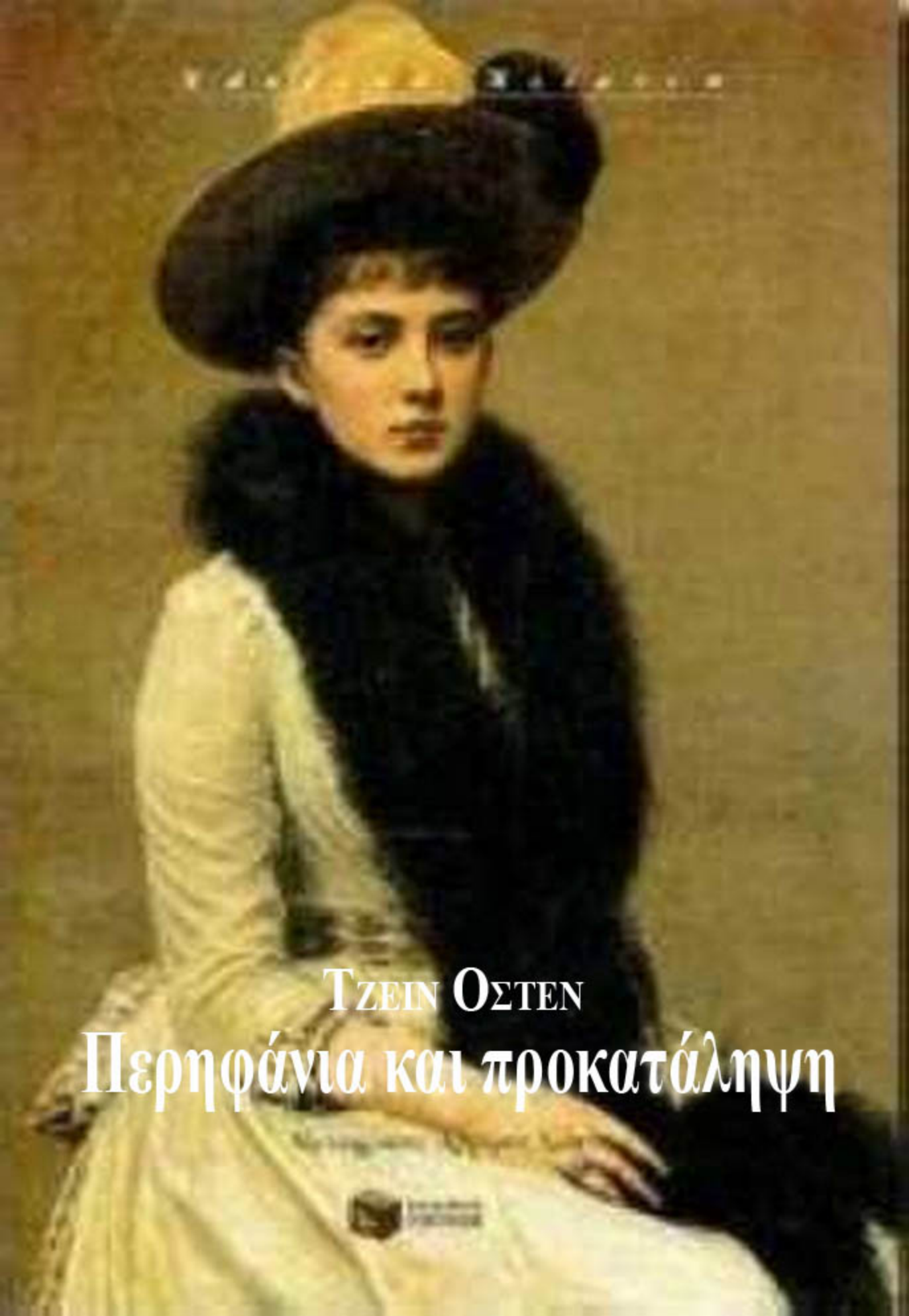

Τζειν Οστεν

Περηφάνια και προκατάληψη

Jane Austen
ΠΕΡΗΦΑΝΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΗ

Μετάφραση ΑΡΓΥΡΗΣ ΧΙΟΝΗΣ

Digitized by 10uk1s

Το μυθιστόρημα *Περηφάνια και προκατάληψη,* ένα από τα σημαντικότερα κείμενα της αγγλικής λογοτεχνίας, είναι πολυεπίπεδο και, ως εκ τούτου, πολλαπλώς ερμηνεύσιμο. Θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως «κωμωδία ηθών» της τάξης των μεσαίων γαιοκτημόνων της Αγγλίας, προς τα τέλη του 18ου, αρχές του 19ου αιώνα, ως ρεαλιστικό «οικογενειακό μυθιστόρημα» ή ως μαρτυρία της μετάβασης της κοινωνίας της Αντιβασιλείας προς το σύγχρονο κόσμο. Πάνω απ' όλα, όμως, πρόκειται για μια μελέτη της μοίρας της γυναίκας σε μια κοινωνία που ήταν ανίκανη να την αντιμετωπίσει ως άνθρωπο με κρίση, απόψεις, επιλογές, με ανδρικά, δηλαδή, για την εποχή, χαρακτηριστικά. Από την άποψη αυτή, το παρόν μυθιστόρημα είναι βαθύτατα φεμινιστικό και η κεντρική ηρωίδα του, η Ελίζαμπεθ Μπέννετ, που εξεγείρεται κατά της καταστάσεως αυτής και τελικά νικά, είναι πρόδρομος της σημερινής χειραφετημένης γυναίκας.

Τζέιν Όστεν, Περηφάνια και προκατάληψη

[Jane Austen, Pride and Prejudice]

Μετάφραση: Αργύρης Χιόνης

Digitized: 10uk1s

Πρώτη έκδοση στην αγγλική γλώσσα, 1813

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Δεκέμβριος 1997

Digitized by 10uk1s

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗ

Με χιούμορ, που εγγίζει κάποτε τα όρια του σαρκασμού, και με οξύτατη, εργαστηριακή σχεδόν, παρατηρητικότητα, η Τζέιν Όστεν μας δίνει, στο μυθιστόρημά της Περηφάνια και προκατάληψη, την εικόνα μιας κοινωνίας, εκείνης των μεσαίων γαιοκτημόνων, προς τα τέλη του 18ου, αρχές του 19ου αιώνα, κατά τη μετάβασή της στο σύγχρονο κόσμο. Μέσα στο πλαίσιο αυτό, παρακολουθούμε τη διαδρομή μιας νέας γυναίκας, της Ελίζαμπεθ Μπέννετ, προς την αυτεπίγνωση. Εξεγερμένο πνεύμα η Ελίζαμπεθ, δεν υποτάσσεται στις επικρατούσες για τη γυναίκα αντιλήψεις και αρχές, αλλά διεκδικεί και τελικά επιτυγχάνει ίσα με τον άνδρα δικαιώματα στη ζωή, τον έρωτα και το γάμο. Πρόκειται, με άλλα λόγια, για ένα βαθύτατα φεμινιστικό και οπωσδήποτε προφητικό βιβλίο.

Η Τζέιν Όστεν γεννήθηκε το 1775 στο Στήβεντον του Χάμσαϊρ (κομητεία της νοτιοκεντρικής Αγγλίας που βρέχεται από τη Μάγχη) και πέθανε, χωρίς ποτέ να παντρευτεί, το 1817 στο Γουίντσεστερ της ίδιας κομητείας. Ήταν η δεύτερη θυγατέρα και το έβδομο από τα οκτώ παιδιά (έξι αγόρια και δύο κορίτσια) του αιδεσιμότατου Τζορτζ Όστεν, εφημέριου του Στήβεντον. Άρχισε να γράφει σε ηλικία δώδεκα ετών, αλλά το πρώτο μυθιστόρημά της, Λογική και Ευαισθησία, εκδόθηκε το 1811. Ακολούθησαν τα: Περηφάνια και Προκατάληψη (1813), Μάνσφιλντ Παρκ (1814) και Έμμα (1816). Τα τέσσερα αυτά μυθιστορήματα δημοσιεύτηκαν, όσο ζούσε, ανωνύμως. Μετά το θάνατό της, ο αδελφός της Χένρυ Όστεν εξέδωσε, με το όνομά της και με ένα ζωγραφικό σημείωμα, δύο ακόμη βιβλία της, το Αβαείο του Νορθάγκερ και το Πειθώ (1818).

Α.Χ.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΝΑΙ γενικώς αποδεκτή αλήθεια ότι αυτό που οπωσδήποτε λείπει από έναν άγαμο άνδρα, με σεβαστή περιουσία, είναι μια σύζυγος.

Όσο κι αν είναι ελάχιστα γνωστά τα αισθήματα ή οι απόψεις ενός τέτοιου άνδρα, όταν πρωτοεγκαθίσταται σε μια περιοχή, η αλήθεια αυτή είναι τόσο βαθιά χαραγμένη στο μυαλό των γύρω οικογενειών, ώστε να τον θεωρούν νόμιμη ιδιοκτησία κάποιας από τις κόρες τους.

«Αγαπητέ μου κύριε Μπέννετ» του είπε η κυρία του μια μέρα «μάθατε πως νοικιάστηκε, επιτέλους, το Νέδερφιλντ Παρκ;»

Ο κύριος Μπέννετ απάντησε ότι δεν είχε ιδέα.

«Και όμως, έτσι είναι» επέμεινε η κυρία Μπέννετ. «Μόλις πριν λίγο, ήταν εδώ η κυρία Λογκ και μου τα είπε όλα».

Ο κύριος Μπέννετ δεν αποκρίθηκε.

«Δε θέλετε λοιπόν να μάθετε ποιος είναι ο ενοικιαστής;» ρώτησε ανυπόμονα η σύζυγός του.

«Αφού *εσείς* θέλετε να μου το πείτε, εγώ δεν έχω καμία αντίρρηση να το ακούσω».

Αυτό της έφτανε της κυρίας Μπέννετ.

«Λοιπόν, αγαπητέ μου, πρέπει να ξέρετε ότι η κυρία Λογκ λέει πως το Νέδερφιλντ το πήρε ένας νεαρός με μεγάλη περιουσία από το βορρά της Αγγλίας· πως κατέβηκε ως εδώ, τη Δευτέρα, με τέθριππο για να δει το μέρος και πως ήταν τόσο ενθουσιασμένος, που συμφώνησε αμέσως με την κυρία Μόρρις. Λέει επίσης πως θα εγκατασταθεί πριν από τα τέλη Σεπτεμβρίου και πως ορισμένοι από τους υπηρέτες του θα βρίσκονται στο σπίτι προς το τέλος της επόμενης εβδομάδας».

«Και πώς λέγεται;»

«Μπίγκλεϋ».

«Έγγαμος ή άγαμος;»

«Μα και βέβαια άγαμος, αγαπητέ μου! Ελεύθερος και πλούσιος, με τέσσερις πέντε χιλιάδες το χρόνο. Τι υπέροχη τύχη για τα κορίτσια μας!»

«Πώς έτσι; Τι σχέση έχουν μ' όλ' αυτά οι κόρες μας;»

«Αγαπητέ μου κύριε Μπέννετ» αποκρίθηκε η σύζυγός του «μην είσθε τόσο κουραστικός! Δεν καταλαβαίνετε ότι τον βλέπω κιόλας να παντρεύεται μια απ' αυτές;»

«Λέτε αυτός να είναι ο σκοπός της εγκατάστασής του εδώ;»

«Ο σκοπός! Μα τι ανοησίες λέτε! Ωστόσο, θα μπορούσε να ερωτευθεί μια απ' αυτές και ως εκ τούτου πρέπει να τον επισκεφθείτε αμέσως μόλις φθάσει».

«Και με ποια δικαιολογία θα το έκανα αυτό; Καλύτερα θα ήτανε να πάτε εσείς μαζί με τα

Digitized by 10uk1s

κορίτσια ή ακόμη πιο καλά θα ήταν ίσως να τα στείλετε μονάχα τους γιατί, έτσι που τους παραβγαίνετε στην ομορφιά, μπορεί και να διαλέξει εσάς ο κύριος Μπίγκλεϋ».

«Με κολακεύετε, αγαπητέ μου. Κάποτε, είχα κι εγώ σίγουρα το μερδικό μου σε ομορφιά, αλλά δεν μπορώ πλέον να προφασίζομαι ότι είμαι κάτι το εξαιρετικό. Όταν μια γυναίκα έχει πέντε ενήλικα κορίτσια, οφείλει να μη σκέφτεται πλέον τη δική της ομορφιά».

«Συχνά, σε τέτοιες περιπτώσεις, δεν της έχει απομείνει και πολλή ομορφιά για να τη σκέφτεται».

«Ωστόσο, αγαπητέ μου, πρέπει να επισκεφθείτε πράγματι τον κύριο Μπίγκλεϋ όταν μας έρθει εδώ».

«Σας διαβεβαιώ πως μου είναι αδύνατο να το υποσχεθώ».

«Μα σκεφθείτε τις κόρες σας, σκεφθείτε τι εξασφάλιση θα ήτανε για μία από αυτές. Ο σερ Γουίλλιαμ και η λέδη Λούκας έχουν αποφασίσει να πάνε απλώς και μόνο γι' αυτό το λόγο καθότι, όπως καλά γνωρίζετε, δε συνηθίζουν γενικά να επισκέπτονται νεοφερμένους. Πρέπει λοιπόν να πάτε οπωσδήποτε γιατί θα είναι αδύνατο για μας να τον επισκεφτούμε αν δεν προηγηθείτε εσείς».

«Σίγουρα, είσθε υπερβολικά προσεκτική. Εγώ θα έλεγα ότι ο κύριος Μπίγκλεϋ θα ήτανε πανευτυχής να σας γνωρίσει. Όσο για μένα, θα σας δώσω να του πάτε ένα σημείωμα με τη διαβεβαίωση ότι συγκατατίθεμαι προθύμως εις το να νυμφευθεί όποιο από τα κορίτσια επιλέξει· καίτοι θα πρέπει να προσθέσω έναν καλό λόγο για τη μικρή μου Λίζυ».

«Δε θα 'θελα να κάνετε κάτι τέτοιο. Η Λίζυ μας δεν είναι διόλου καλύτερη από τις άλλες και είμαι σίγουρη ότι δεν είναι ούτε κατά το ήμισυ ωραία όσο η Τζέιν ή καλόγνωμη όσο η Λύντια. *Αυτή* όμως ήταν πάντα η αδυναμία σας».

«Καμιά τους δεν έχει κάποιο αξιέπαινο προσόν» παρατήρησε ο κύριος Μπέννετ. «Όλες τους είναι ανόητες και αμαθείς όπως κάθε άλλο κορίτσι· ωστόσο η Λίζυ είναι κάπως πιο ξύπνια από τις αδελφές της».

«Πώς μπορείτε, κύριε Μπέννετ, να κακολογείτε έτσι τα ίδια τα παιδιά σας; Σας ευχαριστεί να μ' εξοργίζετε. Δε λυπάσθε διόλου τα φτωχά τα νεύρα μου;»

«Με παρεξηγείτε, αγαπητή μου. Τρέφω ιδιαίτερη εκτίμηση για τα νεύρα σας· είναι παλιοί μου φίλοι. Επί είκοσι τουλάχιστον χρόνια, σας ακούω με προσοχή να αναφέρεσθε αδιάκοπα σ' αυτά».

«Αχ! Δεν ξέρετε τι υποφέρω».

«Ελπίζω ωστόσο ότι θα το ξεπεράσετε και θα ζήσετε για να δείτε πολλούς νεαρούς των τεσσάρων χιλιάδων το χρόνο να εγκαθίστανται στην περιοχή».

«Και είκοσι απ' αυτούς να έρχονταν, δε θα 'χαμε κανένα όφελος αφού εσείς αρνείσθε να τους επισκεφθείτε».

«Σας διαβεβαιώ, αγαπητή μου, πως, όταν γίνουν είκοσι, θα τους επισκεφθώ όλους».

Ο κύριος Μπέννετ ήταν ένα τόσο παράξενο κράμα ευστροφίας, σαρκαστικού χιούμορ, επιφυλακτικότητας και ιδιοτροπίας, που, παρά την εμπειρία είκοσι τριών ετών, η σύζυγός του δεν ήταν ακόμη σε θέση να καταλάβει το χαρακτήρα του. Ο δικός της τρόπος σκέψης ήταν αρκετά απλούστερος. Ήταν μια γυναίκα χαμηλής νοημοσύνης, με ελάχιστες γνώσεις

Digitized by 10uk1s

και ασταθή ψυχοσύνθεση. Όταν τη δυσαρεστούσε κάτι, φανταζόταν ότι πάθαινε νευρικό κλονισμό. Σκοπός της ζωής της ήταν να παντρέψει τις κόρες της· παρηγοριά της, οι επισκέψεις και τα κουτσομπολιά.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Ο ΚΥΡΙΟΣ Μπέννετ ήταν μεταξύ των πρώτων που επισκέφτηκαν τον κύριο Μπίγκλεϋ. Εξαρχής, είχε την πρόθεση να τον επισκεφτεί, καίτοι μέχρι τέλους διαβεβαίωνε τη σύζυγό του ότι δεν επρόκειτο να πάει· ακόμη και ως το βράδυ, αφού είχε γίνει η επίσκεψη, αυτή δεν ήξερε τίποτε. Το γεγονός απεκαλύφθη, τέλος, ως εξής. Ενώ παρατηρούσε τη δεύτερη κόρη του, που καταγινόταν με το στόλισμα ενός καπέλου, της είπε ξαφνικά:

«Ελπίζω ν' αρέσει στον κύριο Μπίγκλεϋ, Λίζυ».

«Πώς θα μάθουμε τι αρέσει στον κύριο Μπίγκλεϋ» είπε με μνησικακία η μητέρα της «αφού δεν πρόκειται να τον επισκεφθούμε».

«Μα ξεχνάτε, μαμά» είπε η Ελίζαμπεθ «ότι θα τον συναντήσουμε στις συγκεντρώσεις και ότι η κυρία Λογκ έχει υποσχεθεί να μας τον συστήσει».

«Δεν πιστεύω ότι η κυρία Λογκ θα κάνει κάτι τέτοιο. Αυτή φροντίζει για τις δυο ανιψιές της. Είναι εγωίστρια και υποκρίτρια και δεν την εκτιμώ καθόλου».

«Ούτε κι εγώ» είπε ο κύριος Μπέννετ «και χαίρομαι που διαπιστώνω ότι δεν περιμένετε απ' αυτήν εξυπηρέτηση».

Η κυρία Μπέννετ δεν καταδέχτηκε να απαντήσει. Ανίκανη ωστόσο να συγκρατηθεί, άρχισε να μαλώνει μία από τις κόρες της.

«Για όνομα του Θεού, πάψε να βήχεις έτσι, Κίττυ[1]! Λυπήσου λίγο τα νεύρα μου· κουρέλια μου τα κάνεις».

«Η Κίττυ δεν είναι διόλου διακριτική στο βήξιμό της» είπε ο πατέρας της· «βήχει πάντα την πιο ακατάλληλη στιγμή».

«Δε βήχω για το κέφι μου» αντέδρασε εκνευρισμένα η Κίττυ.

«Για πότε είναι ο επόμενος χορός σου, Λίζυ;»

«Σε δυο βδομάδες από αύριο».

«Μάλιστα, έτσι ακριβώς» ξεφώνισε η μητέρα της «και η κυρία Λογκ θα επιστρέψει μόλις την παραμονή· δε θα μπορεί επομένως να μας τον συστήσει αφού ούτε και η ίδια δε θα τον γνωρίζει».

«Τότε, αγαπητή μου, ίσως βρεθείτε σε πλεονεκτικότερη θέση από τη φίλη σας και της συστήσετε *εσείς* τον κύριο Μπίγκλεϋ».

«Αδύνατον, κύριε Μπέννετ, αδύνατον αν δεν τον έχω ούτ' εγώ γνωρίσει. Μα πώς μπορείτε και με βασανίζετε έτσι;»

«Εκτιμώ τη φρόνησή σας. Μια γνωριμία δύο εβδομάδων δεν είναι σίγουρα επαρκής. Μέσα σε δυο βδομάδες είναι αδύνατον να μάθεις αυτό που πράγματι είναι κάποιος. Αν όμως δεν το αποτολμήσουμε *εμείς,* σίγουρα κάποιος άλλος θα το κάνει. Κι ύστερα, η κυρία Λογκ κι οι

---

[1] Κίττυ *(Kitty), χαϊδευτικό του* Κάθριν *(Catherine).*

Digitized by 10uk1s

ανιψιές της πρέπει να έχουνε κι αυτές μια ευκαιρία· και ως εκ τούτου, καθώς θα το θεωρήσει πολύ ευγενικό εκ μέρους μας, αν αρνηθείτε να προσφέρετε εσείς αυτή την υπηρεσία, θα το αναλάβω εγώ».

Τα κορίτσια κοίταζαν απορημένα τον πατέρα τους. Η κυρία Μπέννετ είπε μόνο:

«Ανοησίες, ανοησίες!»

«Τι σημαίνει αυτή η εμφατική αναφώνηση;» φώναξε ο κύριος Μπέννετ. «Κρίνετε μήπως ότι οι τύποι των συστάσεων και η σημασία που αποδίδεται σ' αυτούς είναι ανοησίες; *Εδώ,* σαφώς δεν μπορώ να συμφωνήσω μαζί σας. Τι λες κι εσύ, Μαίρη, που είσαι βαθυστόχαστο κορίτσι, διαβάζεις σπουδαία βιβλία και καταγράφεις αποσπάσματα;»

Η Μαίρη θα ήθελε να πει κάτι πολύ έξυπνο, αλλά δεν ήξερε τι.

«Όσο η Μαίρη θα βάζει σε τάξη τις ιδέες της» συνέχισε «ας επιστρέψουμε στον κύριο Μπίγκλεϋ».

«Τον βαρέθηκα πια τον κύριο Μπίγκλεϋ» ανέκραξε η σύζυγός του.

«Λυπάμαι που το ακούω *αυτό*· γιατί όμως δε μου το λέγατε πιο πριν; Αν το ήξερα σήμερα το πρωί, σίγουρα δε θα έμπαινα στον κόπο να τον επισκεφθώ. Τι ατυχία! Τώρα όμως η επίσκεψη έγινε και δεν μπορούμε πια να αποφύγουμε τη γνωριμία».

Η κατάπληξη των γυναικών ήταν ακριβώς όπως την περίμενε· εκείνη της κυρίας Μπέννετ ήτανε ίσως λίγο μεγαλύτερη από των υπολοίπων μολονότι, μόλις καταλάγιασε η αρχική έκρηξη χαράς, άρχισε να λέει ότι αυτή, απ' την αρχή, ήτανε σίγουρη πως έτσι θα γινότανε το πράγμα.

«Ω, πόσο καλά πράξατε, αγαπητέ μου κύριε Μπέννετ! Εγώ όμως το ήξερα πως θα σας έπειθα στο τέλος. Ήμουνα σίγουρη ότι αγαπάτε τόσο τα κορίτσια σας, που δε θα αδιαφορούσατε για μια τέτοια γνωριμία. Πόση ευχαρίστηση μου δώσατε! Και τι καλό που ήταν το αστείο σας, να πάτε σήμερα το πρωί και να μην πείτε ούτε λέξη μέχρι τώρα».

«Τώρα, Κίττυ, μπορείς να βήξεις όσο θες» είπε ο κύριος Μπέννετ και, μ' αυτά τα λόγια, εγκατέλειψε το δωμάτιο, κουρασμένος από την έξαλλη χαρά της συζύγου του.

«Τι θαυμάσιο πατέρα που έχετε, κορίτσια μου» είπε η κυρία Μπέννετ μόλις έκλεισε η πόρτα. «Δεν ξέρω πώς θα καταφέρετε ποτέ να του ανταποδώσετε την καλοσύνη του και πώς, βεβαίως, θ' ανταμείψετε κι εμένα. Στην ηλικία μας, δεν είναι τόσο ευχάριστο, σας διαβεβαιώ, να κάνεις νέες γνωριμίες κάθε μέρα. Για χάρη σας όμως θα κάναμε τα πάντα. Λύντια, αγάπη μου, αν και είσαι η μικρότερη, τολμώ να πω ότι ο κύριος Μπίγκλεϋ θα χορέψει μαζί σου στον επόμενο χορό».

«Ω!» είπε θαρρετά η Λύντια «δε φοβάμαι διόλου γιατί, αν κι είμαι πράγματι η μικρότερη, είμαι η πιο ψηλή».

Το υπόλοιπο βράδυ, το πέρασαν κάνοντας υποθέσεις για το πόσο σύντομα θα ανταπέδιδε ο κύριος Μπίγκλεϋ την επίσκεψη του κυρίου Μπέννετ και προσπαθώντας να αποφασίσουν πότε θα έπρεπε να τον καλέσουνε σε γεύμα.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΠΑΡ' ΟΛΕΣ ωστόσο τις σχετικές με το θέμα ερωτήσεις που έκανε η κυρία Μπέννετ στο σύζυγό της, συνεπικουρούμενη από τις πέντε κόρες της, στάθηκε αδύνατο να του αποσπάσει μιαν ικανοποιητική περιγραφή του κυρίου Μπίγκλεϋ. Τον πολιόρκησαν ποικιλοτρόπως· με απροκάλυπτες ερωτήσεις, ευφυείς υποθέσεις και έμμεσες εικασίες. Ο κύριος Μπέννετ όμως κατάφερνε να τους ξεφεύγει και τελικά αναγκάστηκαν να συμβιβαστούν με τις από δεύτερο χέρι πληροφορίες της γειτόνισσάς τους, της λέδης Λούκας. Η αναφορά της ήταν εξαιρετικά ευνοϊκή. Ο σερ Γουίλλιαμ είχε ενθουσιαστεί μαζί του. Ήταν πολύ νέος, πανέμορφος, εξαιρετικά ευχάριστος και, ως επιστέγασμα όλων αυτών, σκόπευε να παρευρεθεί στην προσεχή συγκέντρωση με μεγάλη παρέα. Τι πιο ευχάριστο απ' αυτό! Η αγάπη για το χορό είναι το πρώτο βήμα προς τον έρωτα. Άρχισαν λοιπόν να τρέφουν ζωηρές ελπίδες για την καρδιά του κυρίου Μπίγκλεϋ.

«Τι άλλο θα μπορούσα να ευχηθώ» είπε η κυρία Μπέννετ στο σύζυγό της «απ' το να δω μια απ' τις κόρες μας να ζει ευτυχισμένη στο Νέδερφιλντ κι όλες τις άλλες εξίσου καλοπαντρεμένες».

Σε λίγες μέρες, ο κύριος Μπίγκλεϋ ανταπέδωσε την επίσκεψη του κυρίου Μπέννετ και κάθισε μαζί του, για δέκα περίπου λεπτά, στη βιβλιοθήκη του. Είχε πάει ελπίζοντας ότι θα έβλεπε και τις νεαρές κυρίες, για την ομορφιά των οποίων είχε ακούσει πολλά, αλλά είδε μόνο τον πατέρα τους. Οι κυρίες ήταν κάπως πιο τυχερές καθότι είχαν το πλεονέκτημα να διαπιστώσουν, από το παράθυρο του άνω ορόφου, ότι φορούσε μπλε ένδυμα και ίππευε μαύρο άλογο.

Αμέσως μετά, απεστάλη πρόσκληση σε γεύμα, και η κυρία Μπέννετ είχε ήδη προγραμματίσει τη σειρά των εδεσμάτων που θα τιμούσαν το νοικοκυριό της όταν έφτασε μια απάντηση που ανέβαλε τα πάντα. Ο κύριος Μπίγκλεϋ ήταν αναγκασμένος να πάει στην πόλη την επομένη και συνεπώς αδυνατούσε να αποδεχθεί την τιμή της προσκλήσεώς τους. Η κυρία Μπέννετ ήταν πολύ αναστατωμένη. Της ήταν αδύνατο να φανταστεί τι υποθέσεις μπορούσε να έχει στην πόλη, τόσο σύντομα μετά την εγκατάστασή του στο Χέρτφορντσαϊρ, και άρχισε ν' ανησυχεί ότι θα έτρεχε συνέχεια από το ένα μέρος στο άλλο και δε θα εγκαθίστατο ποτέ στο Νέδερφιλντ, όπως θα όφειλε. Η λέδη Λούκας καθησύχασε κάπως τους φόβους της ρίχνοντας την ιδέα ότι το ταξίδι του στο Λονδίνο είχε ως μοναδικό σκοπό τη συγκέντρωση μεγάλης παρέας για το χορό και σύντομα ακολούθησε η πληροφορία ότι ο κύριος Μπίγκλεϋ επρόκειτο να φέρει μαζί του δώδεκα κυρίες και επτά κυρίους. Θλίψη κατέλαβε τα κορίτσια στο άκουσμα ενός τόσο μεγάλου αριθμού κυριών, αλλά, την παραμονή του χορού, παρηγορήθηκαν με την είδηση ότι, αντί για δώδεκα, είχε φέρει μαζί του, απ' το Λονδίνο, μόνον έξι· τις πέντε αδελφές του και μία εξαδέλφη. Όταν δε η παρέα ενεφανίσθη στην αίθουσα δεξιώσεων, διαπιστώθηκε ότι απαρτιζόταν μόνο από πέντε, συνολικά, άτομα· από τον κύριο Μπίγκλεϋ, τις δύο αδελφές του, το σύζυγο της μεγαλύτερης και άλλον ένα νεαρό.

Ο κύριος Μπίγκλεϋ ήταν ευπαρουσίαστος και καθώς πρέπει· είχε ευχάριστη φυσιογνωμία και αβίαστους, ανεπιτήδευτους τρόπους. Οι αδελφές του ήταν όμορφες και ντυμένες με πολύ γούστο. Ο γαμπρός του, ο κύριος Χερστ, έδειχνε απλώς κύριος· όμως ο φίλος του, ο κύριος Ντάρσυ, τράβηξε αμέσως την προσοχή της ομήγυρης με το λεπτό, ψηλό παρουσιαστικό του, τα όμορφα χαρακτηριστικά του και την αριστοκρατική του έκφραση, καθώς και με την είδηση, που άρχισε να κυκλοφορεί ευρέως, εντός πέντε λεπτών από την είσοδό του, ότι διέθετε ετήσιο εισόδημα δέκα χιλιάδων. Οι κύριοι απεφάνθησαν ότι

Digitized by 10uk1s

επρόκειτο για έναν πολύ κομψό άνδρα, οι κυρίες δήλωναν ότι είναι πολύ πιο όμορφος απ' τον κύριο Μπίγκλεϋ και όλοι τον κοιτούσαν με θαυμασμό, για τη μισή περίπου βραδιά, μέχρι που η συμπεριφορά του προκάλεσε μια αποστροφή, η οποία μετέστρεψε την πλημμυρίδα της δημοτικότητάς του· καθότι απεδείχθη φαντασμένος, υπερόπτης και ανίκανος να απολαύσει οτιδήποτε. Έτσι, τίποτε πλέον, ούτε καν η τεράστια περιουσία του στο Ντέρμπυσαϊρ, δεν μπορούσε να τον σώσει από τη διαπίστωση ότι είχε απωθητικό και δυσάρεστο ύφος και ότι δεν ήταν άξιος να συγκριθεί με το φίλο του.

Ο κύριος Μπίγκλεϋ γνωρίστηκε σύντομα με όλα τα εξέχοντα πρόσωπα στην αίθουσα, ήταν διαχυτικός και γεμάτος ζωντάνια, χόρεψε όλους τους χορούς, θύμωσε που ο χορός τέλειωσε τόσο νωρίς και έλεγε ότι θα έδινε κι αυτός ένα χορό στο Νέδερφιλντ. Τι φιλικός που ήτανε, αλήθεια, και τι αντίθεση ανάμεσα σ' αυτόν και το φίλο του! Ο κύριος Ντάρσυ χόρεψε μόνο μια φορά με την κυρία Χερστ και άλλη μία με τη δεσποινίδα Μπίγκλεϋ, απέφυγε να συστηθεί με οποιαδήποτε άλλη κυρία και πέρασε όλο το υπόλοιπο βράδυ περιφερόμενος στην αίθουσα και μιλώντας, πού και πού, σε κάποιον από την παρέα του. Η απόφαση για το χαρακτήρα του είχε πλέον βγει· ήταν ο πιο φαντασμένος, ο πιο δυσάρεστος άνθρωπος στον κόσμο και όλοι ήλπιζαν να μην ξαναπατήσει πια το πόδι του εκεί. Ανάμεσα στους μεγαλύτερους πολέμιούς του ήταν και η κυρία Μπέννετ, η αντιπάθεια της οποίας για τη γενική συμπεριφορά του έφτασε στα όρια πραγματικής αγανάκτησης όταν ο εν λόγω κύριος προσέβαλε μια από τις κόρες της.

Λόγω ελλείψεως καβαλιέρων, η Ελίζαμπεθ Μπέννετ αναγκάσθηκε να μείνει καθιστή για δυο χορούς. Όσο συνέβαινε αυτό, ο κύριος Ντάρσυ βρέθηκε, για λίγο, αρκετά κοντά της, ώστε να μπορέσει αυτή να συλλάβει μια συνομιλία του με τον κύριο Μπίγκλεϋ, που άφησε, για λίγα λεπτά, το χορό για να πείσει το φίλο του να χορέψει κι αυτός.

«Έλα, Ντάρσυ» είπε «θέλω να σε δω να χορεύεις. Δεν μπορώ να σε βλέπω να στέκεσαι έτσι, μόνος σου, σαν ηλίθιος. Καλά θα κάνεις να χορέψεις».

«Αποκλείεται. Ξέρεις πόσο το απεχθάνομαι, εκτός πια κι αν γνωρίζω πολύ καλά τη συνοδό μου. Σε μια συγκέντρωση σαν αυτή θα ήταν ανυπόφορο. Οι αδελφές σου είναι ήδη πιασμένες και δεν υπάρχει, σ' αυτή την αίθουσα, γυναίκα που δε θα ήτανε για μένα τιμωρία να χορέψω μαζί της».

«Πώς είναι δυνατόν να είσαι τόσο δύσκολος!» φώναξε ο Μπίγκλεϋ. «Στο λόγο της τιμής μου, ποτέ δεν έχω ξαναδεί τόσα πολλά ευχάριστα κορίτσια, όσα απόψε· κι ένα σωρό από αυτά είναι ασυνήθιστα χαριτωμένα».

«Το μοναδικό ωραίο κορίτσι χορεύει μ' εσένα» είπε ο Ντάρσυ, κοιτώντας την πιο μεγάλη από τις δεσποινίδες Μπέννετ.

«Ω!, σίγουρα είναι το ωραιότερο πλάσμα που είδα ποτέ! Πίσω σου όμως, ακριβώς, κάθεται μία απ' τις αδελφές της, πολύ χαριτωμένη και, τολμώ να πω, πολύ ευχάριστη. Άσε με να πω στη συνοδό μου να σας συστήσει».

«Ποιαν εννοείς;» ρώτησε και, στρεφόμενος, κοίταξε για λίγο την Ελίζαμπεθ, μέχρι που συναντήθηκαν τα βλέμματά τους. Ύστερα, αποτράβηξε το δικό του κι είπε ψυχρά: «Υποφερτή είναι, αλλά όχι και τόσο ωραία, ώστε να μπορεί να δελεάσει *εμένα.* Εξάλλου, δεν έχω καμιά διάθεση, ετούτη τη στιγμή, να δίνω σημασία σε νεαρές κυρίες που τις αγνοούν οι άλλοι άνδρες. Καλά θα κάνεις να επιστρέψεις στη συνοδό σου και να απολαύσεις τα χαμόγελά της γιατί, μ' εμένα, χάνεις τον καιρό σου».

Ο κύριος Μπίγκλεϋ ακολούθησε τη συμβουλή του. Ο κύριος Ντάρσυ απομακρύνθηκε και η Ελίζαμπεθ απέμειν' εκεί με κάθε άλλο, παρά εγκάρδια αισθήματα γι' αυτόν. Διηγήθηκε

Digitized by 10uk1s

ωστόσο την ιστορία στις φίλες της με πολύ κέφι, καθότι είχε ζωηρό και φιλοπαίγμονα χαρακτήρα και απολάμβανε κάθε γελοιότητα.

Η βραδιά κύλησε γενικά ευχάριστα για όλη την οικογένεια. Η κυρία Μπέννετ είδε πόσο θαυμασμό επέδειξε η παρέα του Νέδερφιλντ για τη μεγαλύτερη κόρη της. Ο κύριος Μπίγκλεϋ χόρεψε μαζί της δυο φορές, ενώ της έδωσαν ιδιαίτερη προσοχή και οι αδελφές του. Η Τζέιν ήταν εξίσου ικανοποιημένη με τη μητέρα της, αλλά με πιο συγκρατημένο τρόπο. Η Ελίζαμπεθ ένιωθε την ευχαρίστηση της Τζέιν. Η Μαίρη είχε ακούσει να λένε, γι' αυτήν, στη δεσποινίδα Μπίγκλεϋ ότι είναι το πιο τέλειο κορίτσι της περιοχής. Όσο για την Κάθριν και τη Λύντια, αυτές στάθηκαν αρκετά τυχερές ώστε να μη μείνουν στιγμή χωρίς καβαλιέρους, πράγμα άλλωστε που είχαν μάθει ότι είναι το μοναδικό που έπρεπε να τις ενδιαφέρει σ' ένα χορό. Επέστρεψαν λοιπόν ευδιάθετες στο Λόγκμπουρν, το χωριό όπου ζούσαν και όπου ήταν οι κυριότεροι κάτοικοι. Βρήκαν τον κύριο Μπέννετ ακόμα ξύπνιο. Ένα βιβλίο μπορούσε να τον κάνει να ξεχάσει το χρόνο, αλλά, στην παρούσα περίπτωση, έπαιζε ρόλο και η αρκετά μεγάλη περιέργειά του σχετικά με την έκβαση μιας χοροεσπερίδας που είχε γεννήσει τόσο υπέροχες προσδοκίες. Είχε, μάλλον, ελπίσει ότι οι εκτιμήσεις της συζύγου του για τον ξένο θα διαψεύδονταν, αλλά σύντομα ανακάλυψε ότι επρόκειτο ν' ακούσει μια εντελώς διαφορετική ιστορία.

«Ω!, αγαπητέ μου, κύριε Μπέννετ» είπε μπαίνοντας στο δωμάτιο «περάσαμε ένα αλησμόνητο βράδυ· ο χορός ήταν υπέροχος. Τι κρίμα που δεν ήσασταν κι εσείς εκεί! Ο θαυμασμός που δείξαν για την Τζέιν ήταν το κάτι άλλο. Όλοι μιλούσαν για τη χάρη της και ο κύριος Μπίγκλεϋ, που τη βρήκε πολύ όμορφη, χόρεψε μαζί της δυο φορές. Σκεφθείτε αυτό μονάχα, αγαπητέ μου· χόρεψε, πράγματι, δυο φορές μαζί της! Η κόρη μας ήταν το μόνο πλάσμα με το οποίο χόρεψε δυο φορές. Στην αρχή, σήκωσε τη δεσποινίδα Λούκας. Δεν ξέρεις πόσο ταράχτηκα όταν τους είδα μαζί! Δεν έδειξε όμως να τη θαυμάζει καθόλου· ποιος θα μπορούσε, άλλωστε, να τη θαυμάσει αυτή. Αντίθετα, όταν είδε την Τζέιν να χορεύει, εντυπωσιάσθηκε τόσο πολύ, που αμέσως ρώτησε ποια είναι και, αφού τους σύστησαν, τη ζήτησε για τους δυο επόμενους χορούς. Στη συνέχεια, χόρεψε τους δύο τρίτους με τη δεσποινίδα Κιγκ, τους δύο τέταρτους με τη Μαρία Λούκας, τους δύο πέμπτους πάλι με την Τζέιν, τους δύο έκτους με τη Λίζυ και τους Μπουλανζέρ...»[2]

«Αν με συμπονούσε λίγο» φώναξε ανυπόμονα ο σύζυγός της «δε θα 'χε χορέψει ούτε τους μισούς απ' αυτούς τους χορούς! Για όνομα του Θεού, πάψτε πια να μου απαριθμείτε τις ντάμες του. Αχ, που να 'χε στραμπουλήξει τον αστράγαλό του απ' τον πρώτο χορό!»

«Ω!, αγαπητέ μου» συνέχισε η κυρία Μπέννετ «είμαι κατενθουσιασμένη μαζί του. Είναι τόσο εξαιρετικά όμορφος! Αλλά και οι αδελφές του είναι γοητευτικές γυναίκες. Ποτέ στη ζωή μου δεν έχω ξαναδεί φορέματα πιο κομψά απ' τα δικά τους. Θα έλεγα μάλιστα ότι η δαντέλα στο φόρεμα της κυρίας Χερστ...»

Εδώ, αναγκάστηκε να διακόψει πάλι. Ο κύριος Μπέννετ εξέφρασε την απαρέσκειά του για οποιαδήποτε περιγραφή στολιδιών. Υποχρεώθηκε ως εκ τούτου να αναζητήσει κάποια άλλη πτυχή του θέματος και διηγήθηκε, με πολύ πικρία και κάποια υπερβολή, την προκλητικά αγενή συμπεριφορά του κυρίου Ντάρσυ.

«Σας διαβεβαιώ όμως» πρόσθεσε «ότι η Λίζυ δε χάνει και τίποτε που δεν είναι του γούστου του καθότι είναι ο πιο δυσάρεστος και φρικτός άνθρωπος και δεν αξίζει την καλοσύνη των άλλων. Τόσο υπερόπτης και τόσο ξιπασμένος, πραγματικά ανυπόφορος! Έκοβε βόλτες, πέρα δώθε, και μας έκανε τον σπουδαίο! Όχι αρκετά όμορφη για να χορέψει μαζί της!

---

[2] Μπουλανζέρ... *(Boulanger...), γαλλικός χορός της εποχής (Boulangère).*

Digitized by 10uk1s

Έπρεπε να ήσασταν εκεί, αγαπητέ μου, για να τον βάλετε στη θέση του, όπως εσείς ξέρετε. Πόσο τον απεχθάνομαι αυτό τον άνθρωπο!»

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΟΤΑΝ η Τζέιν και η Ελίζαμπεθ βρέθηκαν μόνες, η πρώτη, που μέχρι εκείνη τη στιγμή ήταν επιφυλακτική στα εγκώμιά της για τον κύριο Μπίγκλεϋ, εκμυστηρεύθηκε στην αδελφή της πόσο πολύ τον θαύμαζε.

«Είναι ακριβώς όπως θα 'πρεπε να είναι ένας νέος» είπε· «γνωστικός, καλόβολος, όλο ζωντάνια. Ποτέ δεν έχω ξαναδεί τόσο καλούς τρόπους — τόση λεπτότητα, με τέτοια τέλεια ανατροφή!»

«Και είναι κι όμορφος» συμπλήρωσε η Ελίζαμπεθ «προσόν που πρέπει επίσης να διαθέτει ένας νέος εφόσον, βέβαια, μπορεί. Επομένως, ο χαρακτήρας του είναι τέλειος».

«Κολακεύτηκα πολύ όταν μου ζήτησε να χορέψουμε για δεύτερη φορά. Δεν περίμενα τέτοια φιλοφρόνηση».

«Αλήθεια; Εγώ το περίμενα. Εκεί όμως είναι που διαφέρουμε τόσο πολύ οι δυο μας. Εσένα σε ξαφνιάζουν πάντα οι φιλοφρονήσεις, ενώ εμένα ποτέ. Τι πιο φυσικό απ' το να σου ζητήσει κι άλλο χορό; Δεν είχε, λες, μάτια να δει ότι ήσουν σχεδόν πέντε φορές πιο όμορφη από οποιαδήποτε άλλη μες στην αίθουσα; Πάψε λοιπόν να ευγνωμονείς τον ιπποτισμό του γι' αυτό. Πάντως, χωρίς αμφιβολία, είναι πολύ ευχάριστος και σου επιτρέπω να σου αρέσει. Εξάλλου, έχουν τύχει της εύνοιάς σου πολλά πιο ηλίθια άτομα».

«Καλή μου Λίζυ!»

«Ω! Έχεις μέχρις υπερβολής την ικανότητα να συμπαθείς όλους εν γένει τους ανθρώπους. Ποτέ δε βρίσκεις ελαττώματα σε κάποιον. Στα μάτια σου, όλοι είναι καλοί και άγιοι. Ποτέ στη ζωή μου δε σ' έχω ακούσει να μιλάς άσχημα για κάποιον».

«Δε θα 'θελα να κρίνω βιαστικά τους άλλους· πάντα όμως λέω αυτό που σκέφτομαι».

«Το ξέρω, και είναι *αυτό ακριβώς* που συνιστά το θαύμα: Να διαθέτεις τέτοια ευθυκρισία και να είσαι τόσο ειλικρινώς τυφλή για τις ηλιθιότητες και την ανοησία των άλλων! Η προσποιητή αμεροληψία είναι πολύ συνηθισμένη, τη συναντά κανείς παντού. Το να είσαι όμως αμερόληπτος χωρίς επίδειξη ή υστεροβουλία —να ξεχωρίζεις τις καλές πλευρές του χαρακτήρα καθενός και να τις κάνεις να φαίνονται ακόμη καλύτερες χωρίς να λες τίποτε για τις κακές πλευρές του — αυτό μόνο εσύ το μπορείς. Υποθέτω λοιπόν ότι σου άρεσαν και οι αδελφές του, έτσι δεν είναι; Οι τρόποι τους ωστόσο δεν ήταν εφάμιλλοι των δικών του».

«Σίγουρα όχι στην αρχή, αλλά, συζητώντας μαζί τους, ανακαλύπτεις ότι είναι πολύ ευχάριστες. Η δεσποινίς Μπίγκλεϋ πρόκειται να ζήσει με τον αδελφό της και να του φροντίζει το σπίτι, είμαι δε σίγουρη ότι θα είναι αξιολάτρευτη γειτόνισσα».

Η Ελίζαμπεθ άκουγε σιωπηλή, χωρίς ωστόσο να έχει πεισθεί. Η συμπεριφορά τους, κατά τη συγκέντρωση, δεν έδειχνε ότι επεδίωκαν να είναι ευχάριστες εν γένει. Με οξύτερη παρατηρητικότητα και λιγότερο υποχωρητικό χαρακτήρα από την αδελφή της, και με κρίση εντελώς ανεπηρέαστη από οιοδήποτε προσωπικό ενδιαφέρον, ήταν ελάχιστα διατεθειμένη να τις εγκρίνει. Ήταν, αναμφισβήτητα, εξαίρετες κυρίες· ούτε το καλό χιούμορ τους έλειπε, όταν ήθελαν, ούτε η ικανότητα να είναι ευχάριστες, όταν το επέλεγαν. Ήταν όμως περήφανες και επηρμένες. Ήταν μάλλον όμορφες, είχαν φοιτήσει σε ένα από τα καλύτερα παρθεναγωγεία της πόλης, διέθεταν περιουσία είκοσι χιλιάδων λιρών, είχαν συνηθίσει να ξοδεύουν περισσότερα απ' όσα έπρεπε και να συναναστρέφονται ανθρώπους κάποιας

Digitized by 10uk1s

σειράς και ως εκ τούτου είχαν, από κάθε άποψη, το δικαίωμα να τρέφουν μεγάλη γνώμη για τον εαυτό τους και άθλια για τους άλλους. Ανήκαν σε μια ευυπόληπτη οικογένεια από τη βόρεια Αγγλία, γεγονός βαθύτερα χαραγμένο στη μνήμη τους από το ότι η περιουσία, τόσο του αδελφού τους, όσο και η δική τους, είχε αποκτηθεί από το εμπόριο.

Ο κύριος Μπίγκλεϋ κληρονόμησε περιουσία αξίας σχεδόν εκατό χιλιάδων λιρών από τον πατέρα του που, όσο ζούσε, σκόπευε να αγοράσει ένα αγρόκτημα, αλλά δεν πρόλαβε. Ο κύριος Μπίγκλεϋ είχε κι αυτός την ίδια πρόθεση και μάλιστα επέλεγε, κατά διαστήματα, την κομητεία της αρεσκείας του. Τώρα όμως που είχε εξασφαλίσει καλό σπίτι και το δικαίωμα χρήσης ενός κτήματος, πολλοί απ' αυτούς που γνώριζαν τον ξένοιαστο χαρακτήρα του δεν είχαν καμιά αμφιβολία ότι θα περνούσε την υπόλοιπη ζωή του στο Νέδερφιλντ και θα άφηνε την αγορά ακινήτου για την επόμενη γενιά.

Οι αδελφές του φλέγονταν από την επιθυμία να αποκτήσει δικό του υποστατικό, όμως, παρά το γεγονός ότι τώρα είχε εγκατασταθεί εκεί ως απλός ενοικιαστής, η δεσποινίς Μπίγκλεϋ δεν είχε απολύτως καμία αντίρρηση να αναλάβει καθήκοντα οικοδέσποινας. Όσο για την κυρία Χερστ, που είχε παντρευτεί άνδρα μάλλον κομψευόμενο, παρά πλούσιο, ούτε αυτή ήταν λιγότερη διατεθειμένη να θεωρεί το σπίτι του δικό της κάθε φορά που αυτό τη βόλευε. Δεν είχαν καν περάσει δύο χρόνια από την ενηλικίωσή του όταν ο κύριος Μπίγκλεϋ, ακούγοντας τυχαία κάποιες συστάσεις για το Νέδερφιλντ Χάουζ, μπήκε στον πειρασμό να το επισκεφθεί. Το κοίταξε απ' έξω κι από μέσα για μισή περίπου ώρα, του άρεσαν η γενική κατάστασή του και τα κύρια δωμάτια, ικανοποιήθηκε με το εγκώμιο που του έπλεξε ο ιδιοκτήτης και το 'κλεισε αμέσως.

Ανάμεσα σ' αυτόν και τον Ντάρσυ υπήρχε μια πολύ σταθερή φιλία, παρά τους εντελώς αντίθετους χαρακτήρες τους. Ο Μπίγκλεϋ ήταν αγαπητός στον Ντάρσυ για την ξεγνοιασιά, τη διαχυτικότητα, την ευκαμψία του χαρακτήρα του, καίτοι δε θα μπορούσε να υπάρξει ιδιοσυγκρασία πιο αντίθετη προς τη δική του, με την οποία άλλωστε δεν έδειχνε καθόλου δυσαρεστημένος. Ο Μπίγκλεϋ είχε απόλυτη εμπιστοσύνη στην εκτίμηση που έτρεφε γι' αυτόν ο Ντάρσυ και την καλύτερη γνώμη για την κρίση του. Ως προς την αντίληψη, αυτός που υπερτερούσε ήταν ο Ντάρσυ. Αυτό δε σημαίνει διόλου ότι ο Μπίγκλεϋ ήταν χαζός, αλλά ότι ο Ντάρσυ ήταν ευφυής. Ήταν, συγχρόνως, υπεροπτικός, ψυχρός και δύστροπος και οι τρόποι του, παρά την καλή ανατροφή του, δεν ήταν ελκυστικοί. Από αυτή την άποψη, ο φίλος του πλεονεκτούσε κατά πολύ. Ο Μπίγκλεϋ ήταν σίγουρο ότι θα άρεσε όπου κι αν εμφανιζόταν, ενώ ο Ντάρσυ ήταν συνέχεια προσβλητικός.

Ο τρόπος με τον οποίο μίλησαν για τη συγκέντρωση στο Μέρυτον είναι αρκετά χαρακτηριστικός. Ο Μπίγκλεϋ δεν είχε ξανασυναντήσει ποτέ στη ζωή του πιο ευχάριστους ανθρώπους, πιο χαριτωμένα κορίτσια· όλοι τους ήταν αφάνταστα ευγενικοί και περιποιητικοί μαζί του, χωρίς τυπικότητες, χωρίς ψυχρότητα και σύντομα ένιωσε σαν να γνώριζε τους πάντες μες στην αίθουσα. Όσο για τη δεσποινίδα Μπέννετ[3], ούτε που θα μπορούσε να φαντασθεί άγγελο πιο όμορφο απ' αυτήν. Αντίθετα, ο Ντάρσυ δεν είχε δει, παρά ένα συνονθύλευμα ανθρώπων με ελάχιστη ομορφιά και καθόλου κομψότητα, για κανέναν εκ των οποίων δεν ένιωσε το ελαχιστότατο ενδιαφέρον και από κανέναν δεν εισέπραξε προσοχή ή ευχαρίστηση. Αναγνώρισε βέβαια ότι η δεσποινίς Μπέννετ ήταν χαριτωμένη, αλλά και υπερβολικά χαμογελαστή.

Η κυρία Χερστ και η αδελφή της συμφώνησαν με την τελευταία παρατήρηση, αλλά, παρ' όλ'

---

[3] Δεσποινίς Μπέννετ *(Miss Bennet). Εδώ, όπως και στο υπόλοιπο βιβλίο, πρόκειται για τη μεγαλύτερη αδελφή, την Τζέιν. Τις ελάχιστες φορές που αποκαλείται έτσι κάποια άλλη από τις αδελφές, τα συμφραζόμενα δεν επιτρέπουν παρανόηση ως προς την ταυτότητά της.*

Digitized by 10uk1s

αυτά, εξέφρασαν το θαυμασμό και τη συμπάθειά τους και απεφάνθησαν ότι ήταν ένα γλυκό κορίτσι, που δε θα είχαν αντίρρηση να το γνωρίσουν καλύτερα. Η δεσποινίς Μπέννετ ανεγνωρίσθη λοιπόν, επισήμως, ως γλυκό κορίτσι. Μετά από την επιδοκιμασία αυτή, ο αδελφός τους ένιωσε ότι του επιτρεπόταν να τη σκέφτεται όπως αυτός ήθελε.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΕ μικρή απόσταση από το Λόγκμπουρν, ζούσε μια οικογένεια με την οποία οι Μπέννετ είχαν ιδιαίτερους δεσμούς. Ο σερ Γουίλλιαμ Λούκας είχε, άλλοτε, ασχοληθεί με το εμπόριο στο Μέρυτον, όπου απέκτησε καλούτσικη περιουσία και αξιώθηκε της τιμής να ονομασθεί ιππότης όταν κάποτε, επί δημαρχίας του, προσεφώνησε το βασιλιά. Η διάκριση αυτή τον επηρέασε ίσως υπέρ το δέον. Του προκάλεσε αηδία για το επάγγελμά του και τη διαμονή του σε μια μικρή εμπορική πόλη και, εγκαταλείποντάς τα και τα δυο, μετακόμισε, με την οικογένειά του, σ' ένα σπίτι, περίπου ένα μίλι μακριά απ' το Μέρυτον, που ονομάσθηκε έκτοτε Λούκας Λοτζ, όπου μπορούσε να συλλογίζεται με ευχαρίστηση τη σπουδαιότητά του και, απερίσπαστος από τις εμπορικές υποθέσεις, να επιδίδεται μόνον εις το να είναι ευγενής έναντι όλου του κόσμου καθότι, καίτοι υπερήφανος για την κοινωνική τάξη του, δεν είχε γίνει υπερόπτης· απεναντίας, ήταν όλο φιλοφρονήσεις προς τους πάντες. Από φυσικού του άκακος, φιλικός και εξυπηρετικός, με το πέρασμά του από το Σαιντ Τζέιμς[4], είχε γίνει και αβρόφρων.

Η λέδη Λούκας ήταν εξαίρετο είδος γυναίκας· όχι ιδιαίτερα έξυπνη και συνεπώς πολύτιμη γειτόνισσα για την κυρία Μπέννετ. Το ζεύγος Λούκας είχε πολλά παιδιά. Το μεγαλύτερό τους, μια γνωστική και έξυπνη νεαρή γυναίκα, είκοσι επτά περίπου ετών, ήταν η πιο στενή φίλη της Ελίζαμπεθ.

Η συνάντηση των δεσποινίδων Λούκας και Μπέννετ, προκειμένου να συζητήσουν για ένα χορό, ήταν απολύτως απαραίτητη. Έτσι, το επόμενο της συγκεντρώσεως πρωί, έφερε τις πρώτες στο Λόγκμπουρν με σκοπό την ανταλλαγή σχολίων.

«Η βραδιά άρχισε καλά για σένα, Σάρλοτ» είπε η κυρία Μπέννετ στη δεσποινίδα Λούκας με πολιτισμένο αυτοέλεγχο. «Ήσουν η πρώτη επιλογή του κυρίου Μπίγκλεϋ».

«Ναι, αλλά έδειξε να προτιμά τη δεύτερη».

«Ω! Εννοείς την Τζέιν, υποθέτω, επειδή χόρεψε μαζί της δυο φορές. Δε λέω, φάνηκε σαν να τη θαύμαζε ή, μάλλον, πιστεύω πως πράγματι τη θαύμαζε. Άκουσα κάτι σχετικά μ' αυτό, αλλά δεν ξέρω τι ακριβώς, κάτι σχετικά με τον κύριο Ρόμπινσον».

«Θα εννοείτε ίσως τη συζήτηση, που άκουσα τυχαία, μεταξύ του κυρίου Μπίγκλεϋ και του κυρίου Ρόμπινσον. Δε σας είπα τι έλεγαν; Ο κύριος Ρόμπινσον ρώτησε τον κύριο Μπίγκλεϋ πώς του φαίνονταν οι χοροεσπερίδες μας στο Μέρυτον, αν έβρισκε κι αυτός ότι υπήρχαν πολλές όμορφες γυναίκες στην αίθουσα και ποια έκρινε πως είναι η ωραιότερη. Ο κύριος Μπίγκλεϋ απάντησε κατευθείαν στην τελευταία ερώτηση: "Ω! Πέρα από κάθε αμφιβολία, η μεγαλύτερη από τις αδελφές Μπέννετ· αδύνατον να υπάρχει αντίρρηση επ' αυτού"».

«Μα την πίστη μου! Λοιπόν, αυτό είναι όντως σαφέστατο. Σαν να φαίνεται ότι... Ωστόσο, όμως, μπορεί και να μην καταλήξει πουθενά, ξέρεις».

«Τα δικά μου κρυφακούσματα ήταν πιο ωφέλιμα απ' τα δικά σου, Ελίζα» είπε η Σάρλοτ. «Είναι πολύ καλύτερα να κρυφακούς το φίλο του, παρά τον κύριο Ντάρσυ, έτσι δεν είναι; Καημένη Ελίζα, να είσαι απλώς *υποφερτή...*»

«Σε ικετεύω! Μη σπρώχνεις τώρα τη Λίζα να οργισθεί για την κακή συμπεριφορά του· είναι

---

[4] Σαιντ Τζέιμς *(St. James), τα παλιά ανάκτορα.*

Digitized by 10uk1s

τόσο δυσάρεστος άνθρωπος, που θα ήταν μεγάλη ατυχία να του αρέσεις. Η κυρία Λογκ μου είπε χθες το βράδυ ότι καθόταν κοντά της, επί μισή περίπου ώρα, και δεν άνοιξε ούτε μια φορά το στόμα του».

«Είσθε απόλυτα σίγουρη, κυρία, ή μήπως πρόκειται για κάποιο μικρό λάθος;» είπε η Τζέιν. «Γιατί εγώ, σίγουρα, είδα τον κύριο Ντάρσυ να της μιλάει».

«Ναι, αλλά επειδή εκείνη τον ρώτησε, στο τέλος, πώς του φαίνεται το Νέδερφιλντ. Μου είπε ωστόσο ότι φάνηκε πολύ θυμωμένος που του μίλησε».

«Η δεσποινίς Μπίγκλεϋ λέει» είπε η Τζέιν «ότι ποτέ δε μιλάει πολύ, παρά μόνο με τους ανθρώπους του στενού του περιβάλλοντος. Μ' *αυτούς* είναι εξαιρετικά ευχάριστος».

«Δεν πιστεύω ούτε λέξη απ' αυτά, αγαπητή μου. Αν ήταν τόσο πολύ ευχάριστος, θα είχε μιλήσει στην κυρία Λογκ. Αλλά ξέρω εγώ τι έγινε· όπως όλοι λένε, τον έχει φάει η υπερηφάνειά του και, σίγουρα, θα άκουσε από κάπου ότι η κυρία Λογκ δε διαθέτει δική της άμαξα και ήρθε στο χορό με νοικιασμένο μόνιππο».

«Εμένα δε με πειράζει που δε μίλησε στην κυρία Λογκ» είπε η δεσποινίς Λούκας «αλλά που δε χόρεψε με την Ελίζα».

«Εγώ, αν ήμουν στη θέση σου, Λίζυ» είπε η μητέρα της «μ' *αυτόν* δε θα χόρευα άλλη φορά».

«Νομίζω ότι μπορώ να σας διαβεβαιώσω, κυρία, ότι δεν πρόκειται να χορέψω *ποτέ* μαζί του».

«Εμένα» είπε η δεσποινίς Λούκας «η υπερηφάνειά του δε μ' ενοχλεί, όσο μ' ενοχλεί συνήθως η υπερηφάνεια, γιατί εδώ είναι, κατά κάποιον τρόπο, δικαιολογημένη. Πώς μπορεί κανείς να απορεί που ένας νέος τόσο κομψός, από καλή οικογένεια, με περιουσία, με τα πάντα ευνοϊκά γι' αυτόν, έχει μεγάλη ιδέα για τον εαυτό του; Θα μπορούσα ίσως να πω ότι ο κύριος Ντάρσυ *δικαιούται* να είναι υπερήφανος».

«Αυτό είναι, πράγματι, αλήθεια» είπε η Ελίζαμπεθ «και θα μπορούσα εύκολα να συγχωρήσω τη *δική του* υπερηφάνεια αν δεν είχε πληγώσει τη *δική μου».*

«Η υπερηφάνεια» παρατήρησε η Μαίρη, που υπερηφανευόταν για τη στερεότητα των συλλογισμών της «είναι, πιστεύω, πολύ συνηθισμένο ελάττωμα. Απ' όλα όσα έχω διαβάσει, είμαι πεπεισμένη ότι είναι, πράγματι, εξαιρετικά συνηθισμένο, ότι η ανθρώπινη φύση είναι ιδιαίτερα επιρρεπής προς αυτό και ότι υπάρχουν ελάχιστοι από εμάς που δεν τρέφουν ένα αίσθημα αυταρέσκειας εξαιτίας κάποιου προσόντος, πραγματικού ή φανταστικού. Η ματαιοδοξία και η υπερηφάνεια είναι δύο διαφορετικά πράγματα, καίτοι οι λέξεις χρησιμοποιούνται συχνά ως συνώνυμες. Κάποιος μπορεί να είναι υπερήφανος χωρίς να είναι ματαιόδοξος. Η υπερηφάνεια σχετίζεται περισσότερο με τη γνώμη που έχουμε για τον εαυτό μας, ενώ η ματαιοδοξία με τη γνώμη που θα θέλαμε να έχουν οι άλλοι για μας».

«Αν ήμουν τόσο πλούσιος, όσο ο κύριος Ντάρσυ» φώναξε ένας νεαρός Λούκας που είχε έρθει μαζί με τις αδελφές του «δε θα 'δινα δεκάρα για το πόσο υπερήφανος θα 'μουν. Θα είχα ένα κοπάδι κυνηγόσκυλα και θα 'πινα ένα μπουκάλι κρασί κάθε μέρα».

«Θα έπινες λοιπόν πολύ περισσότερο απ' όσο πρέπει» είπε η κυρία Μπέννετ «κι αν σ' έβλεπα εγώ, θα σου 'παιρνα αμέσως το μπουκάλι».

Το αγόρι διαμαρτυρήθηκε, λέγοντας ότι δε θα 'πρεπε να κάνει κάτι τέτοιο, εκείνη συνέχισε να δηλώνει ότι θα το έκανε και η διένεξη δεν έληξε παρά μόνο με το τέλος της επίσκεψης.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΣΥΝΤΟΜΑ, οι κυρίες του Λόγκμπουρν επεσκέφθησαν εκείνες του Νέδερφιλντ. Η επίσκεψη ανταποδόθηκε κατά τους επιβαλλόμενους τύπους. Με τους ευχάριστους τρόπους της, η δεσποινίς Μπέννετ είχε κερδίσει την εύνοια της κυρίας Χερστ και της δεσποινίδος Μπίγκλεϋ οι οποίες, μολονότι έκριναν τη μητέρα ανυπόφορη και τις μικρότερες αδελφές ανάξιες λόγου, εξέφρασαν στις δύο μεγαλύτερες την επιθυμία να γνωριστούν καλύτερα *μαζί τους*. Η Τζέιν εισέπραξε το ενδιαφέρον αυτό με τη μεγαλύτερη ικανοποίηση. Η Ελίζαμπεθ όμως συνέχισε να πιστεύει ότι αντιμετώπιζαν τους πάντες, μηδέ και της αδελφής της εξαιρουμένης, με υπεροψία και δεν μπορούσε να τις συμπαθήσει καίτοι η ευγένειά τους προς την Τζέιν, έστω και αυτού του είδους, είχε κάποια αξία καθώς οφειλόταν, κατά πάσα πιθανότητα, στην επίδραση που ασκούσε ο θαυμασμός του αδελφού τους. Ήταν πασιφανές, όποτε συναντιόνταν, ότι πράγματι τη θαύμαζε. Και, για την Ελίζαμπεθ, ήταν εξίσου προφανές ότι η Τζέιν υπέκυπτε, σιγά σιγά, στην προτίμηση που είχε δείξει γι' αυτόν απ' την αρχή και ότι βρισκόταν καθ' οδόν προς το μεγάλο έρωτα. Έβλεπε όμως με ευχαρίστηση ότι αυτό δεν υπήρχε πιθανότητα να γίνει γνωστό στον πολύ κόσμο αφού η Τζέιν, μαζί με τα δυνατά συναισθήματά της, διέθετε και αυτοκυριαρχία και ομοιόμορφα εύθυμη συμπεριφορά, πράγμα που θα την προφύλασσε από τις υποψίες των αδιάκριτων. Μίλησε μάλιστα γι' αυτό με τη φίλη της, τη δεσποινίδα Λούκας.

«Ίσως είναι ευχάριστο» απάντησε η Σάρλοτ «να μπορείς, σε τέτοιες περιπτώσεις, να παραπλανάς τον κόσμο· κάποτε όμως είναι μειονέκτημα να 'σαι τόσο επιφυλακτική. Αν μια γυναίκα κρύβει την αγάπη της, με την ίδια επιδεξιότητα, *και* από το αντικείμενο αυτής της αγάπης, μπορεί να χάσει την ευκαιρία να τον κατακτήσει και θα 'ναι τότε ελάχιστη παρηγοριά να πιστεύει ότι και οι άλλοι βρίσκονται στο σκοτάδι. Σχεδόν σε κάθε δεσμό, υπάρχει τόση ευγνωμοσύνη ή ματαιοδοξία, που δε θα ήταν ασφαλές ν' αφήσεις οτιδήποτε στην τύχη του. Μπορούμε όλοι μας ν' αρχίσουμε αυθόρμητα, μια κάποια προτίμηση είναι αρκετά φυσική, ελάχιστοι όμως είν' εκείνοι που έχουν το κουράγιο να ερωτευθούν πραγματικά χωρίς ενθάρρυνση. Στις εννέα απ' τις δέκα περιπτώσεις, καλό θα ήτανε να δείχνει η γυναίκα περισσότερη αγάπη απ' όση αισθάνεται. Η αδελφή σου αρέσει σίγουρα στον Μπίγκλεϋ, αν όμως δεν τον ενθαρρύνει εκείνη, ίσως να συνεχίσει απλώς να του αρέσει».

«Μα τον ενθαρρύνει· όσο τής επιτρέπει βέβαια η φύση της. Αν μπορώ *εγώ* να αντιληφθώ το ενδιαφέρον που του δείχνει, θα πρέπει να είναι οπωσδήποτε ηλίθιος για να μην το ανακαλύψει κι αυτός».

«Μην ξεχνάς, Ελίζα, ότι δε γνωρίζει το χαρακτήρα της Τζέιν όπως εσύ».

«Αν όμως μια γυναίκα έχει αδυναμία σ' έναν άνδρα και δεν προσπαθεί να το κρύψει, εκείνος πρέπει να το μαντέψει».

«Ίσως και να πρέπει, αν τη βλέπει αρκετά. Όμως, μολονότι ο Μπίγκλεϋ κι η Τζέιν συναντιώνται αρκετά συχνά, ποτέ δε μένουν πολλές ώρες μαζί και, έτσι που συναντιώνται πάντα σε μεγάλες, ανάμεικτες παρέες, είναι αδύνατο να συζητούν συνέχεια μεταξύ τους. Θα πρέπει λοιπόν η Τζέιν να εκμεταλλεύεται στο έπακρο κάθε λεπτό κατά το οποίο θα μπορεί να τραβήξει την προσοχή του. Όταν θα 'ναι σίγουρη ότι τον κρατά καλά, θα έχει όλη την άνεση να τον ερωτευθεί όσο θέλει».

«Το σχέδιό σου θα 'τανε καλό» απάντησε η Ελίζαμπεθ «αν το ζητούμενο ήτανε απλώς ένας καλός γάμος, και αν είχα αποφασίσει να βρω πλούσιο σύζυγο ή οποιονδήποτε σύζυγο,

Digitized by 10uk1s

πιστεύω πως θα το εφήρμοζα. Η Τζέιν όμως δε σκέφτεται έτσι, δε δρα βάσει σχεδίου. Άσε πια που δεν ξέρει πόσο την ενδιαφέρει ή αν το ενδιαφέρον της είναι λογικό. Τον γνωρίζει μόνο δυο εβδομάδες. Χόρεψε μαζί του τέσσερις χορούς, στο Μέρυτον, τον είδε ένα πρωί στο σπίτι του και, από τότε, γευμάτισαν μαζί τέσσερις φορές. Θαρρώ πως αυτό δε φτάνει για να καταλάβει το χαρακτήρα του».

«Όπως τα λες εσύ, και βέβαια όχι. Αν είχε απλώς *γευματίσει* μαζί του, ίσως να είχε ανακαλύψει μόνο εάν η όρεξή του ήταν καλή. Θυμήσου όμως ότι πέρασαν επίσης τέσσερις βραδιές μαζί· και τέσσερις βραδιές είναι σίγουρα αρκετός χρόνος».

«Βέβαια· αυτές οι τέσσερις βραδιές τους έδωσαν τη δυνατότητα να διαπιστώσουν ότι προτιμούν, και οι δύο, το Εικοσιένα από το Κόμμερς. Όσον όμως αφορά οποιοδήποτε άλλο βασικό στοιχείο του χαρακτήρα τους, δε φαντάζομαι να έγινε και καμιά σπουδαία αποκάλυψη».

«Όπως και να 'χουν τα πράγματα» είπε η Σάρλοτ «εύχομαι στην Τζέιν, από καρδιάς, κάθε επιτυχία και πιστεύω πως, είτε τον παντρευτεί αύριο κιόλας είτε μελετήσει πρώτα το χαρακτήρα του επί δωδεκάμηνο, οι πιθανότητές της για ευτυχία είναι οι ίδιες. Η ευτυχία στο γάμο είναι καθαρά θέμα τύχης. Ακόμη κι αν γνωρίζουν τέλεια το χαρακτήρα ο ένας του άλλου ή αν οι χαρακτήρες τους ήταν ήδη εντελώς όμοιοι, αυτό δεν ευνοεί την ευτυχία τους ούτε στο ελάχιστο. Γίνονται πάντα τόσο ανόμοιοι, στη συνέχεια, ώστε να βρίσκουν αρκετούς λόγους για να ενοχλείται ο ένας απ' τον άλλο. Είναι καλύτερα λοιπόν να γνωρίζεις όσο το δυνατόν λιγότερο τα ελαττώματα του προσώπου με το οποίο πρόκειται να περάσεις την υπόλοιπη ζωή σου».

«Με κάνεις να γελώ, Σάρλοτ, όμως αυτό δε στέκει. Το ξέρεις πως δε στέκει και πως ούτ' εσύ θα ενεργούσες ποτέ μ' αυτό τον τρόπο».

Έτσι απασχολημένη που ήταν με το να παρακολουθεί τις εκδηλώσεις ενδιαφέροντος του κυρίου Μπίγκλεϋ προς την αδελφή της, η Ελίζαμπεθ ούτε που υποψιαζόταν καν ότι είχε αρχίσει και η ίδια να γίνεται αντικείμενο κάποιου ενδιαφέροντος στα μάτια του φίλου του. Στην αρχή, ο κύριος Ντάρσυ την είχε βρει, μόλις και μετά βίας, χαριτωμένη. Στο χορό, την κοίταζε χωρίς τον παραμικρό θαυμασμό και, την επόμενη φορά που συναντήθηκαν, την κοίταζε μόνο για να την κριτικάρει. Δεν είχε όμως καλά καλά προλάβει να καταστήσει σαφές, στον εαυτό του και στους φίλους του, ότι δεν είχε ούτε ένα ωραίο χαρακτηριστικό στο πρόσωπό της και άρχισε ν' ανακαλύπτει ότι η ωραία έκφραση των μαύρων ματιών της έκανε το ίδιο αυτό πρόσωπο να φαίνεται ασυνήθιστα έξυπνο. Μετά την ανακάλυψη αυτή, ακολούθησαν κι άλλες εξίσου δυσάρεστες. Μολονότι είχε ανιχνεύσει, με κριτικό βλέμμα, περισσότερες από μία ελλείψεις τέλειας συμμετρίας στο σώμα της, αναγκάστηκε να παραδεχθεί ότι η σιλουέτα της ήταν ανάλαφρη κι ευχάριστη και, παρά τον ισχυρισμό του ότι οι τρόποι της δεν ήταν εκείνοι του καλού κόσμου, άρχισε να γοητεύεται από την αβίαστη ευθυμία τους. Η Ελίζαμπεθ δε γνώριζε απολύτως τίποτε για όλ' αυτά· τον έβλεπε απλώς σαν τον άνθρωπο που δεν κατάφερνε ποτέ να είν' ευχάριστος και που δεν την είχε θεωρήσει αρκετά όμορφη για να χορέψει μαζί της.

Ο κύριος Ντάρσυ άρχισε να επιθυμεί να τη γνωρίσει καλύτερα και το πρώτο βήμα που έκανε για να συζητήσει ο ίδιος μαζί της ήταν να παρακολουθεί τις συζητήσεις της με τους άλλους. Η κίνησή του αυτή τράβηξε τελικά την προσοχή της. Αυτό συνέβη στου σερ Γουίλλιαμ Λούκας, όπου είχε συγκεντρωθεί μια μεγάλη παρέα.

«Τι έχει κατά νου ο κύριος Ντάρσυ» ρώτησε τη Σάρλοτ «και παρακολουθεί τη συζήτησή μου με το συνταγματάρχη Φόρστερ;»

«Σ' αυτή την ερώτηση μόνο ο κύριος Ντάρσυ μπορεί ν' απαντήσει».

Digitized by 10uk1s

«Αν όμως συνεχίσει, θα του δώσω σίγουρα να καταλάβει ότι ξέρω τι σκέφτεται. Έχει πολύ ειρωνικό βλέμμα, κι αν δεν αποφασίσω να γίνω κι εγώ αγενής, θ' αρχίσω σύντομα να τον φοβάμαι».

Όταν, στη συνέχεια, τις πλησίασε, καίτοι χωρίς να δείχνει ότι είχε την πρόθεση να μιλήσει, η δεσποινίς Λούκας προκάλεσε τη φίλη της να του αναφέρει το θέμα. Αποδεχόμενη αμέσως την πρόκληση, η Ελίζαμπεθ στράφηκε προς το μέρος του και είπε:

«Δε βρίσκετε, κύριε Ντάρσυ, ότι εκφράστηκα ασυνήθιστα καλά, τώρα μόλις, όταν πείραζα το συνταγματάρχη Φόρστερ να δώσει, προς τιμήν μας, χορό στο Μέρυτον;»

«Με πολλή ζωντάνια!... Πρόκειται βέβαια για ένα θέμα που πάντα δίνει ζωντάνια σε μια κυρία».

«Είσθε αυστηρός μαζί μας».

«Σε λίγο θα 'ναι η *δική της* σειρά να υποστεί πειράγματα. Πάω ν' ανοίξω το όργανο, Ελίζα, και ξέρεις τι θα επακολουθήσει».

«Είσαι πολύ παράξενο πλάσμα για φίλη! Πάντα μου ζητάς να παίζω και να τραγουδώ μπρος στον καθένα και τους πάντες! Αν η ματαιοδοξία μου είχε στραφεί προς τη μουσική, θα ήσουν ανεκτίμητη, αλλά, όπως έχουν τώρα τα πράγματα, θα προτιμούσα ειλικρινά να μην παίξω μπροστά σε ανθρώπους που πρέπει να είναι συνηθισμένοι ν' ακούνε τους καλύτερους ερμηνευτές». Όταν όμως η δεσποινίς Λούκας συνέχισε να επιμένει, πρόσθεσε: «Πολύ καλά· αφού επιμένεις, υποκύπτω» και κοιτάζοντας με σοβαρό ύφος τον κύριο Ντάρσυ: «Υπάρχει μια ωραία παλιά ρήση που, φυσικά, όλοι οι παρόντες τη γνωρίζουν — "Φύλα την ανάσα σου για να κρυώσεις τη σούπα σου"— κι εγώ θα φυλάξω τη δική μου για να τραγουδήσω».

Η ερμηνεία της ήταν ευχάριστη, αλλά οπωσδήποτε όχι σπουδαία. Μετά από ένα δυο τραγούδια και πριν προλάβει ν' ανταποκριθεί στις παρακλήσεις αρκετών να ξανατραγουδήσει, τη θέση της στο όργανο κατέλαβε ανυπόμονα η αδελφή της η Μαίρη, η οποία, λόγω του ότι ήταν η πιο αδικημένη της οικογένειας, είχε δουλέψει σκληρά για ν' αποκτήσει γνώσεις και προσόντα, που διψούσε να επιδεικνύει κάθε στιγμή.

Η Μαίρη δε διέθετε ούτε ευφυΐα ούτε γούστο και μολονότι η ματαιοδοξία την είχε κάνει εργατική, της είχε επίσης δώσει έναν αέρα σχολαστικότητας και μιαν έπαρση στους τρόπους, που θα είχαν ζημιώσει ακόμη κι έναν υψηλότερο βαθμό αρτιότητας από αυτόν στον οποίο είχε φτάσει. Την Ελίζαμπεθ, άνετη και ανεπιτήδευτη, την άκουσαν με πολύ μεγαλύτερη απόλαυση μολονότι δεν έπαιξε ούτε κατά το ήμισυ τόσο καλά, ενώ η Μαίρη, στο τέλος ενός ατέλειωτου ρεσιτάλ, εισέπραξε επαίνους και ευχαριστίες μόνο για κάποιους σκοτσέζικους και ιρλανδέζικους σκοπούς που της ζήτησαν οι μικρότερες αδελφές της, οι οποίες, μαζί με μερικές από τις Λούκας και δυο τρεις αξιωματικούς, είχαν αρχίσει να χορεύουν, με ενθουσιασμό, σε μιαν άκρη της σάλας.

Ο κύριος Ντάρσυ στεκόταν κοντά τους με σιωπηλή δυσφορία γι' αυτό τον τρόπο διασκέδασης, ο οποίος απέκλειε κάθε είδος συζήτησης, και ήταν τόσο απορροφημένος από τις σκέψεις του, που δεν είχε αντιληφθεί ότι δίπλα του βρισκόταν ο σερ Γουίλλιαμ Λούκας, μέχρι που αυτός τού απηύθυνε το λόγο:

«Τι απολαυστική διασκέδαση είν' αυτή για τους νέους, κύριε Ντάρσυ! Τελικά, τίποτε δε συγκρίνεται με το χορό. Τον θεωρώ ως έναν από τους πιο εκλεπτυσμένους τρόπους έκφρασης των πολιτισμένων κοινωνιών».

Digitized by 10uk1s

«Ασφαλώς, σερ· και έχει επίσης το πλεονέκτημα να είναι της μόδας ακόμα και στις λιγότερο πολιτισμένες κοινωνίες του κόσμου. Κάθε άγριος ξέρει να χορεύει».

Ο σερ Γουίλλιαμ χαμογέλασε απλώς. «Ο φίλος σας είναι υπέροχος χορευτής» συνέχισε, ύστερα από μια παύση, βλέποντας τον κύριο Μπίγκλεϋ να σμίγει με την παρέα «και δεν αμφιβάλλω ότι θα είσθε κι εσείς ειδήμων επί του θέματος, κύριε Ντάρσυ».

«Θαρρώ πως με είδατε να χορεύω στο Μέρυτον, σερ».

«Ναι, πράγματι, και η απόλαυση που απεκόμισα από το θέαμα δεν ήταν διόλου ευκαταφρόνητη. Χορεύετε συχνά στο Σαιντ Τζέιμς;»

«Ποτέ, σερ».

«Δε βρίσκετε ότι αυτό θα απέδιδε τη δέουσα τιμή στο χώρο;»

«Είναι μια τιμή που, εφόσον μπορώ να το αποφύγω, δεν αποδίδω ποτέ σε κανένα χώρο».

«Φαντάζομαι ότι θα έχετε σπίτι στην πόλη».

Ο κύριος Ντάρσυ κούνησε καταφατικά το κεφάλι.

«Κάποτε, σκεφτόμουνα κι εγώ να εγκατασταθώ στην πόλη καθότι λατρεύω την καλή κοινωνία, αλλά δεν ήμουν εντελώς σίγουρος αν ο αέρας του Λονδίνου θα ταίριαζε στη λέδη Λούκας».

Σταμάτησε με την ελπίδα κάποιας απάντησης, αλλά ο συνομιλητής του δεν ήταν διατεθειμένος να του τη δώσει. Έτσι, όταν είδε την Ελίζα να κινείται, εκείνη τη στιγμή, προς το μέρος τους, συνέλαβε την ιδέα να κάνει κάτι πολύ ιπποτικό και φώναξε:

«Αγαπητή μου δεσποινίς Ελίζα, γιατί δε χορεύετε; Κύριε Ντάρσυ, επιτρέψτε μου να σας προτείνω τη νεαρή αυτή κυρία ως ιδιαίτερα γοητευτική ντάμα. Αδύνατον να αρνηθείτε να χορέψετε, είμαι βέβαιος, με τέτοια καλλονή μπροστά σας». Και παίρνοντας το χέρι της, ετοιμαζόταν να το προσφέρει στον κύριο Ντάρσυ που, καίτοι εντελώς κατάπληκτος, δε θα είχε αντίρρηση να το δεχτεί, όταν εκείνη έκανε πίσω απότομα και είπε, κάπως ταραγμένη, στον σερ Γουίλλιαμ:

«Ειλικρινά, σερ, δεν έχω απολύτως καμία διάθεση να χορέψω. Σας ικετεύω να μην υποθέσετε ότι ήλθα προς το μέρος σας για να ζητιανέψω καβαλιέρο».

Ο κύριος Ντάρσυ ζήτησε, με άκρα ευγένεια, να του κάνει την τιμή να χορέψει μαζί της. Μάταια όμως· η Ελίζαμπεθ ήταν αποφασισμένη και παρέμεινε ακλόνητη παρ' όλες τις προσπάθειες του σερ Γουίλλιαμ να τη μεταπείσει:

«Χορεύετε τόσο υπέροχα, δεσποινίς Ελίζα, που είναι σκληρό να μου στερείτε την ευτυχία να σας απολαύσω και, μολονότι ο κύριος από δω απεχθάνεται εν γένει τη διασκέδαση, είμαι βέβαιος ότι δε θα αρνηθεί να μας προσφέρει για λίγο αυτή την ικανοποίηση».

«Ο κύριος Ντάρσυ είναι η προσωποποίηση της ευγένειας» είπε, χαμογελώντας, η Ελίζαμπεθ.

«Είναι πράγματι· αν σκεφθούμε όμως το δέλεαρ, αγαπητή μου Ελίζα, δεν είναι να απορούμε για την αβροφροσύνη του· γιατί ποιος θα μπορούσε να αποκρούσει τέτοια ντάμα;»

Η Ελίζαμπεθ έριξε ένα πειραχτικό βλέμμα και στράφηκε να φύγει. Η αντίστασή της δεν είχε

Digitized by 10uk1s

ζημιώσει την εικόνα της στα μάτια του κυρίου Ντάρσυ, που είχε αρχίσει να τη συλλογίζεται με αρκετή ευχαρίστηση όταν τον πλεύρισε η δεσποινίς Μπίγκλεϋ.

«Θαρρώ πως μαντεύω τι ονειροπολείτε».

«Δεν το νομίζω».

«Σκέφθεσθε τι ανυπόφορο που θα ήταν να περνά κανείς πολλές βραδιές κατ' αυτό τον τρόπο και με τέτοιο κόσμο· και είμαι ακριβώς της ίδιας γνώμης. Ποτέ μου δεν έχω ενοχληθεί τόσο! Τι ανούσιοι όλοι αυτοί οι άνθρωποι και όμως τόσο θορυβώδεις· τι μηδαμινοί και όμως τόσο επηρμένοι! Και τι δε θα 'δινα ν' ακούσω τις επικρίσεις σας γι' αυτούς».

«Η εικασία σας είναι εντελώς εσφαλμένη, σας διαβεβαιώ. Η σκέψη μου ήταν απασχολημένη με πολύ πιο ευχάριστα πράγματα. Σκεφτόμουν πόσο μεγάλη απόλαυση μπορούν να σου προσφέρουν δυο υπέροχα μάτια στο πρόσωπο μιας ωραίας γυναίκας».

Η δεσποινίς Μπίγκλεϋ τον κοίταξε αμέσως κατάματα και ζήτησε να της πει ποια ήταν η τυχερή που ενέπνεε τέτοιες σκέψεις. Ο κύριος Ντάρσυ απάντησε χωρίς δισταγμό:

«Η δεσποινίς Ελίζαμπεθ Μπέννετ».

«Η δεσποινίς Ελίζαμπεθ Μπέννετ!» επανέλαβε η δεσποινίς Μπίγκλεϋ. «Μένω κατάπληκτη. Πόσον καιρό έχει κιόλας την εύνοιά σας; Και πότε, παρακαλώ, θα μπορέσω να σας ευχηθώ κάθε ευτυχία;»

«Αυτή ακριβώς είναι η ερώτηση που περίμενα να μου κάνετε. Η φαντασία των γυναικών καλπάζει· μέσα σε μια στιγμή, πηδά από το θαυμασμό στον έρωτα, από τον έρωτα στο γάμο. Το ήξερα ότι θα μου ευχόσασταν κάθε ευτυχία».

«Μάλλον, αν τα πράγματα είναι τόσο σοβαρά, θα θεωρήσω το θέμα λήξαν. Θα έχετε μια γοητευτική πεθερά, όντως γοητευτική, που φυσικά θα είναι πάντα μαζί σας στο Πέμπερλυ».

Την άκουγε, με πλήρη αδιαφορία, να διασκεδάζει κατ' αυτό τον τρόπο και, καθώς η αταραξία του την είχε πείσει ότι δεν υπήρχε κανένας κίνδυνος, συνέχισε να ευφυολογεί ασυγκράτητη.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΟΛΟΚΛΗΡΗ σχεδόν η ακίνητη περιουσία του κυρίου Μπέννετ συνίστατο σε ένα κτήμα που του απέδιδε δύο χιλιάδες το χρόνο και το οποίο, δυστυχώς για τις κόρες του, ελλείψει άρρενος κληρονόμου, θα μεταβιβαζόταν σε κάποιο μακρινό συγγενή· η δε περιουσία της μητέρας τους, καίτοι αρκετή για την κοινωνική της θέση, δεν επαρκούσε για να καλυφθεί η ανεπάρκεια της δικής του. Ο πατέρας της ήταν κάποτε δικηγόρος στο Μέρυτον και της είχε αφήσει τέσσερις χιλιάδες λίρες.

Είχε μιαν αδελφή παντρεμένη με κάποιον κύριο Φίλιπς, παλιό υπάλληλο του πατέρα τους και διάδοχό του στο γραφείο, και έναν αδελφό, εγκατεστημένο στο Λονδίνο, με αξιοπρεπές επάγγελμα.

Το χωριό Λόγκμπουρν απείχε μόλις ένα μίλι από το Μέρυτον, απόσταση πολύ βολική για τις νεαρές κυρίες που πήγαιναν, συνήθως, εκεί τρεις τέσσερις φορές τη βδομάδα, για να επισκεφθούν τη θεία τους, καθώς κι ένα κατάστημα μόδας, ακριβώς απέναντι. Οι δύο νεότερες της οικογένειας, η Κάθριν και η Λύντια, ήταν ιδιαίτερα συνεπείς σ' αυτές τις επισκέψεις· το μυαλό τους ήταν πιο κούφιο απ' των αδελφών τους και, όταν δεν είχαν τίποτε καλύτερο να κάνουν, ένας περίπατος ως το Μέρυτον ήταν απαραίτητος για να περάσει ευχάριστα το πρωινό τους και να εξασφαλίσουν θέματα συζήτησης για το βράδυ. Και όσο φτωχή κι αν είναι γενικά η επαρχία σε ειδήσεις, αυτές πάντα κατάφερναν να μάθουν μερικές από τη θεία τους. Τώρα, μάλιστα, είχανε πλούσιες προμήθειες και σε ειδήσεις και σε ευτυχία λόγω της πρόσφατης αφίξεως στην περιοχή ενός συντάγματος εθνοφυλακής, που επρόκειτο να περάσει εκεί όλο το χειμώνα και που είχε το διοικητήριό του στο Μέρυτον.

Οι επισκέψεις τους στην κυρία Φίλιπς απέδιδαν τώρα εξαιρετικά ενδιαφέρουσες πληροφορίες. Κάθε μέρα προσέθετε και κάτι καινούριο στις γνώσεις τους για τα ονόματα και τις σχέσεις των αξιωματικών. Τα καταλύματά τους σύντομα έπαψαν να αποτελούν μυστικό και σε λίγο άρχισαν να γνωρίζουν και τους ίδιους τους αξιωματικούς. Ο κύριος Φίλιπς τούς επισκέφθηκε όλους κι αυτό άνοιξε για τις ανιψιές του άγνωστους, μέχρι τότε, ορίζοντες ευτυχίας. Δε μιλούσαν πια παρά μόνο για τους αξιωματικούς. Όσο για τη μεγάλη περιουσία του κυρίου Μπίγκλεϋ, που στη σκέψη της και μόνο η μητέρα τους πετούσε στους ουρανούς, στα δικά τους μάτια δεν είχε καμιά αξία συγκρινόμενη με τη στολή ενός σημαιοφόρου.

Ένα πρωί, αφού παρακολουθούσε τις εξάρσεις τους επί του θέματος, ο κύριος Μπέννετ παρατήρησε ψυχρά:

«Από όσα είπατε και με τον τρόπο που τα είπατε, συνάγεται ότι είσαστε δύο από τα πιο ανόητα κορίτσια της περιοχής. Το είχα υποπτευθεί εδώ και κάμποσο καιρό, τώρα όμως είμαι πεπεισμένος».

Η Κάθριν ταράχθηκε και δεν είπε τίποτε, ενώ η Λύντια, αδιαφορώντας πλήρως, συνέχισε να εκφράζει το θαυμασμό της για το λοχαγό Κάρτερ και την ελπίδα της να τον δει εντός της ημέρας, καθότι το άλλο πρωί θα έφευγε για το Λονδίνο.

«Μένω κατάπληκτη, αγαπητέ μου» είπε η κυρία Μπέννετ «που αποκαλείτε ανόητα, με τέτοια ευκολία, τα ίδια τα παιδιά σας. Αν ήταν πάντως να σκεφτώ περιφρονητικά για κάποια παιδιά, αυτά δε θα ήταν, σίγουρα, τα δικά μου».

Digitized by 10uk1s

«Αν τα παιδιά μου είναι ανόητα, ελπίζω τουλάχιστον να έχω επίγνωση του γεγονότος».

«Ναι, αλλά, στην πραγματικότητα, είναι όλα τους πανέξυπνα».

«Κολακεύομαι να πιστεύω ότι αυτό είναι το μόνο σημείο στο οποίο δε συμφωνούμε. Ήλπιζα ότι τα συναισθήματά μας συνέπιπταν από κάθε άποψη, αλλά φαίνεται ότι διαφέρω τόσο πολύ από σας, ώστε να θεωρώ τις δύο νεότερες κόρες μας ασυνήθιστα ηλίθιες».

«Αγαπητέ μου κύριε Μπέννετ, δεν πρέπει να περιμένετε από τέτοια κορίτσια να έχουν τη λογική του πατέρα και της μητέρας τους. Όταν θα φτάσουν στην ηλικία μας, δε νομίζω ότι θα ενδιαφέρονται για τους αξιωματικούς περισσότερο απ' όσο εμείς. Θυμάμαι την εποχή που μου άρεσαν κι εμένα πολύ οι στολές και μάλιστα στο βάθος της καρδιάς μου ακόμη μου αρέσουν κι αν ένας κομψός νεαρός συνταγματάρχης, με πέντε ή έξι χιλιάδες το χρόνο, ζητούσε ένα απ' τα κορίτσια μου, δε θα του έλεγα όχι· νομίζω δε ότι, εκείνη τη βραδιά στου σερ Γουίλλιαμ, ο συνταγματάρχης Φόρστερ έδειχνε πολύ ωραίος με τη στολή του».

«Μαμά» φώναξε η Λύντια «η θεία λέει ότι ο συνταγματάρχης Φόρστερ και ο λοχαγός Κάρτερ δεν πηγαίνουν πια τόσο συχνά στη δεσποινίδα Γουότσον, όσο όταν πρωτοήρθαν τους βλέπει τώρα, πολύ συχνά, να στέκονται στη βιβλιοθήκη Κλαρκ».

Η είσοδος ενός λακέ, με ένα σημείωμα για τη δεσποινίδα Μπέννετ, δεν επέτρεψε στην κυρία Μπέννετ ν' απαντήσει. Το σημείωμα προερχόταν από το Νέδερφιλντ κι ο υπηρέτης περίμενε απάντηση. Τα μάτια της κυρίας Μπέννετ έλαμψαν από ευχαρίστηση και, όσο η κόρη της το διάβαζε, ρωτούσε ανυπόμονα:

«Λοιπόν, Τζέιν, από ποιον είναι; Περί τίνος πρόκειται; Τι λέει; Έλα, Τζέιν, τέλειωνε και πες μας· τέλειωνε, αγάπη μου».

«Είναι από τη δεσποινίδα Μπίγκλεϋ» είπε η Τζέιν και άρχισε να το διαβάζει φωναχτά:

Αγαπητή μου φίλη,

Αν δεν έχετε την ευσπλαχνία να γευματίσετε σήμερα με τη Λουίζα κι εμένα, κινδυνεύουμε να μισήσουμε η μία την άλλη για το υπόλοιπο της ζωής μας, καθότι μια ολοήμερη, τετ-α-τετ, συνάντηση μεταξύ δύο γυναικών είναι αδύνατον να μην καταλήξει σε καβγά. Ελάτε το ταχύτερο δυνατό μετά τη λήψη του παρόντος. Ο αδελφός μου και οι άλλοι κύριοι πρόκειται να γευματίσουν με τους αξιωματικούς.

Δική σας πάντα,
ΚΑΡΟΛΑΪΝ ΜΠΙΓΚΛΕΫ

«Με τους αξιωματικούς!» φώναξε η Λύντια. «Απορώ πώς δε μας είπε τίποτε η θεία».

«Θα γευματίσουν έξω» είπε η κυρία Μπέννετ «τι ατυχία!»

«Μπορώ να πάρω την άμαξα;» ρώτησε η Τζέιν.

«Όχι, καλή μου, καλύτερα να πας με το άλογο γιατί φαίνεται πως θα βρέξει και, σ' αυτή την περίπτωση, θ' αναγκαστείς να διανυκτερεύσεις εκεί».

«Αυτό θα ήταν καλό σχέδιο» είπε η Ελίζαμπεθ «αν ήσασταν σίγουρη ότι δε θα προσφέρονταν να τη φέρουν πίσω αυτοί».

Digitized by 10uk1s

«Αδύνατον! Οι κύριοι θα πάρουν το τέθριππο του κυρίου Μπίγκλεϋ για να πάνε στο Μέρυτον και οι Χερστ δεν έχουν δικά τους άλογα».

«Εγώ θα προτιμούσα να πάω με την άμαξα».

«Μα, αγαπητή μου, ο πατέρας σου δεν μπορεί να διαθέσει τα άλογα, είμαι σίγουρη. Τα χρειάζεστε στο κτήμα, έτσι δεν είναι, κύριε Μπέννετ;»

«Στο κτήμα τα χρειάζομαι πολύ συχνότερα απ' όσο μπορώ να τα έχω».

«Αν όμως τα έχετε σήμερα» είπε η Ελίζαμπεθ «θα εκπληρωθεί ο σκοπός της μητέρας».

Τελικά, κατάφερε να αποσπάσει απ' τον πατέρα της την ομολογία ότι τα άλογα ήταν κλεισμένα. Ως εκ τούτου, η Τζέιν ήταν αναγκασμένη να πάει με το άλογο ιππασίας και η μητέρα της τη συνόδευσε ως την πόρτα με πολλά αισιόδοξα προγνωστικά για μια κακή μέρα! Οι ελπίδες της εκπληρώθηκαν· η Τζέιν δεν είχε απομακρυνθεί πολύ όταν άρχισε μια δυνατή βροχή. Οι αδελφές της άρχισαν ν' ανησυχούν γι' αυτήν, αλλά η μητέρα της ήταν πανευτυχής. Η βροχή κράτησε όλο το βράδυ, χωρίς διακοπή. Η Τζέιν, σίγουρα πια, δε θα μπορούσε να επιστρέψει.

«Ήτανε, πράγματι, πετυχημένη η ιδέα μου!» είπε η κυρία Μπέννετ περισσότερες από μία φορές, λες και είχε δώσει η ίδια εντολή να βρέξει. Ωστόσο, μέχρι το επόμενο πρωί, δε γνώριζε όλο το μέγεθος επιτυχίας του τεχνάσματός της. Δεν είχανε, καλά καλά, τελειώσει το πρωινό τους όταν ένας υπηρέτης από το Νέδερφιλντ έφερε το εξής σημείωμα για την Ελίζαμπεθ:

Πολυαγαπημένη μου Λίζυ,

Νιώθω πολύ άσχημα σήμερα το πρωί, πράγμα που οφείλεται, υποθέτω, στο ότι έγινα μούσκεμα χτες. Οι ευγενικοί μου φίλοι δε θέλουν ούτε ν' ακούσουν ότι θα φύγω από δω αν δεν καλυτερεύσει πρώτα η κατάστασή μου. Επιμένω επίσης να μ' εξετάσει ο κύριος Τζόουνς. Μην ανησυχήσετε λοιπόν αν ακούσετε ότι ήρθε να με δει. Άλλωστε, αν εξαιρέσουμε έναν πονόλαιμο κι έναν πονοκέφαλο, δεν έχω τίποτε άλλο σοβαρό.

Δική σου κτλ.

«Λοιπόν, αγαπητή μου» είπε ο κύριος Μπέννετ, μόλις η Ελίζαμπεθ τους διάβασε το σημείωμα «αν η κόρη σας ασθενήσει σοβαρά, αν πεθάνει, θα είναι παρηγοριά να ξέρει κανείς ότι όλ' αυτά έγιναν προς άγραν του κυρίου Μπίγκλεϋ και υπό τας διαταγάς σας».

«Ω! Δε φοβάμαι καθόλου ότι θα πεθάνει. Κανείς δεν πεθαίνει από ένα απλό κρυολόγημα. Θα έχει τις καλύτερες φροντίδες. Όσο μένει εκεί, τα πάντα είναι εντάξει. Αν μπορούσα να πάρω την άμαξα, θα πήγαινα να τη δω».

Η Ελίζαμπεθ, πραγματικά ανήσυχη, ήταν αποφασισμένη να πάει στην αδελφή της και, επειδή η άμαξα δεν ήταν διαθέσιμη και η ίδια δεν ήξερε ιππασία, η μόνη εναλλακτική λύση ήταν να πάει με τα πόδια. Ανακοίνωσε λοιπόν την απόφασή της.

«Θεέ μου, τι ανόητη που είσαι!» φώναξε η μητέρα της. «Πώς θα κάνεις τέτοιο πράγμα μ' όλη αυτή τη λάσπη; Πώς θα εμφανισθείς εκεί σε τέτοιο χάλι;»

«Θα είμαι καθώς πρέπει για να δω την Τζέιν κι αυτό είναι το μόνο που μ' ενδιαφέρει».

Digitized by 10uk1s

«Τι υπαινίσσεσαι, Λίζυ» ρώτησε ο πατέρας της «ότι πρέπει να στείλω κάποιον να φέρει τ' άλογα;»

«Όχι βέβαια. Δε θέλω ν' αποφύγω το περπάτημα. Η απόσταση δεν είναι τίποτε όταν υπάρχει το κίνητρο. Θα είμαι πίσω πριν απ' το δείπνο».

«Θαυμάζω το δυναμισμό της καλής προαίρεσής σου» παρατήρησε η Μαίρη «αλλά οι συναισθηματικές παρορμήσεις πρέπει πάντα να καθοδηγούνται από τη λογική και, κατά τη γνώμη μου, η προσπάθεια πρέπει να είναι, πάντα, ανάλογη προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα».

«Θα έλθουμε μαζί σου ως το Μέρυτον» είπαν η Κάθριν και η Λύντια.

Η Ελίζαμπεθ δέχτηκε τη συντροφιά τους και έτσι κινήσανε κι οι τρεις μαζί.

«Αν βιαστούμε λίγο» είπε η Λύντια καθώς βάδιζαν «μπορεί να προλάβουμε να δούμε το λοχαγό Κάρτερ πριν φύγει».

Στο Μέρυτον, οι δρόμοι τους χώρισαν· οι δυο νεότερες τράβηξαν για το κατάλυμα της συζύγου ενός αξιωματικού και η Ελίζαμπεθ συνέχισε μόνη την πορεία της διασχίζοντας, με ταχύ βήμα, το ένα χωράφι μετά το άλλο, πηδώντας φράχτες και νερολακκούβες, με ανυπόμονη ενεργητικότητα, ώσπου αντίκρισε επιτέλους το σπίτι, με αποκαμωμένους αστραγάλους, λασπωμένες κάλτσες και ξαναμμένο απ' την προσπάθεια πρόσωπο.

Την οδήγησαν στη μικρή τραπεζαρία, όπου ήταν όλοι συγκεντρωμένοι, εκτός από την Τζέιν, και όπου η εμφάνιση της προκάλεσε μεγάλη έκπληξη. Το γεγονός ότι είχε περπατήσει τρία μίλια τόσο νωρίς, με τόσο άσχημο καιρό και ολομόναχη, ήταν σχεδόν απίστευτο για την κυρία Χερστ και τη δεσποινίδα Μπίγκλεϋ και η Ελίζαμπεθ ήταν σίγουρη ότι ένιωθαν περιφρόνηση για την πράξη της αυτή. Την υπεδέχθησαν ωστόσο πολύ ευγενικά και στη συμπεριφορά του αδελφού τους υπήρχε κάτι περισσότερο από ευγένεια· καλή διάθεση και καλοσύνη. Ο κύριος Ντάρσυ μίλησε ελάχιστα και ο κύριος Χερστ δεν άνοιξε καν το στόμα του. Ο πρώτος ήταν διχασμένος ανάμεσα στο θαυμασμό του για τη λάμψη που είχε δώσει στο πρόσωπό της η προσπάθεια και στις αμφιβολίες του για το αν ήταν δικαιολογημένο, λόγω της συγκεκριμένης περιστάσεως, να κάνει μόνη της όλο αυτό το δρόμο. Ο δεύτερος το μόνο που σκεφτόταν ήταν το πρόγευμά του.

Οι απαντήσεις στις ερωτήσεις της για την κατάσταση της αδελφής της δεν ήταν πολύ ευνοϊκές. Η δεσποινίς Μπέννετ είχε κοιμηθεί άσχημα και, μολονότι όρθια, είχε υψηλό πυρετό και δεν ήταν σε θέση να εγκαταλείψει το δωμάτιό της. Η Ελίζαμπεθ χάρηκε που την οδήγησαν αμέσως σ' αυτήν και η Τζέιν, που μόνον από φόβο να μην προκαλέσει ανησυχία ή ενόχληση δεν είχε εκφράσει στο σημείωμά της τη σφοδρή επιθυμία της για μια τέτοια επίσκεψη, ενθουσιάστηκε μόλις την είδε. Ωστόσο, δεν ήταν σε θέση να μιλήσει πολύ και, όταν η δεσποινίς Μπίγκλεϋ τις άφησε μόνες, το μόνο που επεχείρησε ήταν να εκφράσει την ευγνωμοσύνη της για την εξαιρετική καλοσύνη με την οποία τής φέρονταν. Η Ελίζαμπεθ την άκουγε σιωπηλή.

Όταν τέλειωσε το πρόγευμα, στη συντροφιά προστέθηκαν και οι δύο αδελφές. Η Ελίζαμπεθ, βλέποντας πόση στοργή και ενδιαφέρον έδειχναν για την Τζέιν, άρχισε να τις συμπαθεί και η ίδια. Κάποια στιγμή, έφθασε ο φαρμακοποιός και, αφού εξέτασε την ασθενή του, είπε, όπως ήταν άλλωστε φανερό, ότι είχε αρπάξει άγριο κρύωμα και ότι έπρεπε να ληφθούν οι καλύτερες προφυλάξεις. Τη συμβούλευσε λοιπόν να επιστρέψει στο κρεβάτι και της υποσχέθηκε ορισμένα ροφήματα. Η συμβουλή του εισακούσθηκε αμέσως καθότι και ο πυρετός είχε ανεβεί και ο πονοκέφαλος είχε γίνει οξύτατος. Η Ελίζαμπεθ δεν εγκατέλειψε ούτε στιγμή το δωμάτιο και οι άλλες κυρίες πηγαινοέρχονταν συχνά· απόντων

Digitized by 10uk1s

των κυρίων, δεν είχαν στην ουσία και τίποτε άλλο να κάνουν.

Όταν το ρολόι χτύπησε τρεις, η Ελίζαμπεθ συνειδητοποίησε ότι ήταν ώρα να φύγει και το ανακοίνωσε με μεγάλη απροθυμία. Η δεσποινίς Μπίγκλεϋ της πρόσφερε την άμαξα και, με λίγη ακόμη πίεση, θα είχε δεχθεί, όταν η Τζέιν έδειξε τόσο ανήσυχη που θα την αποχωριζόταν, ώστε η δεσποινίς Μπίγκλεϋ αναγκάστηκε να μετατρέψει την προσφορά της άμαξας σε πρόσκληση να μείνει προς το παρόν στο Νέδερφιλντ. Η Ελίζαμπεθ δέχτηκε με μεγάλη ευγνωμοσύνη και αμέσως στάλθηκε υπηρέτης στο Λόγκμπουρν για να ενημερώσει την οικογένεια και να φέρει μερικά ρούχα.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΣΤΙΣ πέντε, οι δύο κυρίες απεσύρθησαν για ν' αλλάξουν και στις εξίμισι η Ελίζαμπεθ εκλήθη να προσέλθει στο γεύμα. Στις ευγενικές ερωτήσεις, με τις οποίες την πολιόρκησαν, τότε, και μεταξύ των οποίων είχε την ευχαρίστηση να διακρίνει το κατά πολύ μεγαλύτερο ενδιαφέρον του κυρίου Μπίγκλεϋ, δεν μπόρεσε να δώσει και πολύ αισιόδοξη απάντηση. Η Τζέιν. δεν είχε παρουσιάσει απολύτως καμία βελτίωση. Στο άκουσμα αυτών των λόγων, οι αδελφές άρχισαν να λένε, δυο και τρεις φορές, πόσο πολύ λυπόντουσαν, τι φοβερό που είναι να κρυολογεί κανείς άσχημα και πόσο φρικτά απεχθάνονταν να αρρωσταίνουν οι ίδιες· και το θέμα έπαψε πλέον να τις απασχολεί. Η αδιαφορία τους για την Τζέιν, όταν αυτή δεν ήταν εκεί, μπροστά τους, αναζωπύρωσε στην ψυχή της Ελίζαμπεθ την αρχική αντιπάθειά της γι' αυτές.

Στην πραγματικότητα, ο αδελφός τους ήταν ο μόνος από την παρέα τον οποίο μπορούσε να αντιμετωπίσει με κάποια συμπάθεια. Η αγωνία του για την Τζέιν ήταν φανερή, οι δε περιποιήσεις του προς την ίδια ήταν εξαιρετικά ευχάριστες και δεν την άφηναν να νιώθει τόσο παρείσακτη, όσο πίστευε ότι τη θεωρούσαν οι άλλοι. Εκτός από τον κύριο Μπίγκλεϋ, όλοι οι άλλοι τής έδιναν ελάχιστη σημασία. Η δεσποινίς Μπίγκλεϋ ήταν απορροφημένη από τον κύριο Ντάρσυ και το ίδιο, περίπου, και η αδελφή της. Όσο για τον κύριο Χερστ, πλάι στον οποίο καθόταν η Ελίζαμπεθ, αυτός ήταν ένας νωθρός άνθρωπος, που ζούσε μόνο για να τρώει, να πίνει και να χαρτοπαίζει και που, όταν ανακάλυψε ότι η Ελίζαμπεθ προτιμούσε ένα απλό πιάτο από το ραγκού, δεν είχε πλέον τίποτε άλλο να της πει.

Όταν τέλειωσε το γεύμα, επέστρεψε αμέσως στην Τζέιν και, μόλις βγήκε από την τραπεζαρία, η δεσποινίς Μπίγκλεϋ άρχισε να την κουτσομπολεύει. Οι τρόποι της, ένα κράμα υπερηφάνειας και αυθάδειας, εκρίθησαν ιδιαίτερα άσχημοι και δεν είχε ούτε ευφράδεια ούτε στιλ ούτε γούστο ούτε ομορφιά. Η κυρία Χερστ είχε ακριβώς την ίδια γνώμη και προσέθεσε:

«Εν ολίγοις, δεν έχει κανένα προσόν, πάρεξ αυτό της εξαιρέτου οδοιπόρου. Δε θα ξεχάσω ποτέ την εμφάνισή της σήμερα το πρωί. Έδειχνε, πράγματι, σχεδόν αγρία».

«Το πήρες απ' το στόμα μου, Λουίζα. Μόλις και μετά βίας κρατήθηκα να μη γελάσω. Τι ανοησία, αλήθεια, να 'ρθει εδώ! Για ένα κρυολόγημα που έχει η αδελφή της, έπρεπε αυτή ν' αρχίσει να χοροπηδάει μες στα χωράφια; Και τα μαλλιά της τόσο ακατάστατα, τόσο απεριποίητα!»

«Ναι, και το μισοφόρι της· ελπίζω να το είδες το μισοφόρι της, έξι ίντσες μες στη λάσπη, είμαι απολύτως σίγουρη· και η φούστα της που, αν και την είχε τραβήξει προς τα κάτω, δεν μπορούσε να το καλύψει».

«Η εικόνα που δίνεις, Λουίζα, μπορεί να είναι ακριβέστατη» είπε ο Μπίγκλεϋ «όμως εγώ δεν πρόσεξα τίποτ' απ' όλ' αυτά. Πιστεύω ότι η δεσποινίς Ελίζαμπεθ Μπέννετ έδειχνε μια χαρά όταν μπήκε στο σπίτι σήμερα το πρωί. Το λασπωμένο μισοφόρι της διέφυγε εντελώς της προσοχής μου».

«Εσείς, κύριε Ντάρσυ, πρέπει οπωσδήποτε να το προσέξατε» είπε η δεσποινίς Μπίγκλεϋ «και τείνω να πιστέψω ότι δε θα θέλατε να δείτε την αδελφή σας να κάνει τέτοια επίδειξη».

«Ασφαλώς όχι».

«Να περπατήσει τρία μίλια, τέσσερα μίλια, πέντε μίλια ή όσο, τέλος πάντων, περπάτησε, με

Digitized by 10uk1s

τη λάσπη πάνω απ' τους αστραγάλους της και μόνη, ολομόναχη! Τι ήθελε ν' αποδείξει μ' αυτό; Για μένα, αυτό δεν είναι άλλο από ένα απαίσιο είδος επηρμένης ανεξαρτησίας, μια επαρχιώτικη αδιαφορία για κάθε κανόνα ευπρέπειας».

«Είναι αφοσίωση προς την αδελφή της· πράγμα πολύ ευχάριστο» είπε ο κύριος Μπίγκλεϋ.

«Φοβούμαι, κύριε Ντάρσυ» παρατήρησε, σχεδόν ψιθυριστά, η δεσποινίς Μπίγκλεϋ «ότι η περιπέτεια αυτή θα έχει επηρεάσει δυσμενώς το θαυμασμό σας για τα όμορφα μάτια της».

«Ούτε στο ελάχιστο» απάντησε εκείνος· «είχαν γίνει ακόμη πιο φωτεινά απ' την προσπάθεια».

Μετά από μια μικρή παύση, η κυρία Χερστ άρχισε πάλι:

«Τρέφω εξαιρετική εκτίμηση για την Τζέιν Μπέννετ. Είναι, πραγματικά, πολύ γλυκό κορίτσι κι εύχομαι, μ' όλη την καρδιά μου, να κάνει έναν καλό γάμο. Όμως με τέτοιο πατέρα και τέτοια μητέρα και τόσο ταπεινό συγγενολόι, φοβάμαι ότι δε θα τα καταφέρει».

«Θαρρώ πως άκουσα να λες ότι ο θείος τους είναι δικηγόρος στο Μέρυτον».

«Ναι· κι έχουμε κι άλλον ένα που ζει κάπου κοντά στο Τσίπσαϊντ»[5].

«Αυτό είναι σπουδαίο, κεφαλαιώδες[6], θα έλεγα!» πρόσθεσε η αδελφή της και ξελιγώθηκαν κι οι δύο στα γέλια.

«Ακόμα κι αν είχαν αρκετούς θείους για να γεμίσουν όλο το Τσίπσαϊντ» φώναξε ο Μπίγκλεϋ «αυτό δε θα τις έκανε ούτε μια στάλα λιγότερο ευχάριστες».

«Θα μείωνε ωστόσο ουσιαστικά τις πιθανότητες να παντρευτούν άνδρες με κάποια σημαντική θέση στην κοινωνία» είπε ο Ντάρσυ.

Ο Μπίγκλεϋ δεν απάντησε σ' αυτά τα λόγια· οι αδελφές του όμως συμφώνησαν με ενθουσιασμό και συνέχισαν, για κάμποσο, να γελούν εις βάρος των χυδαίων συγγενών της αγαπητής τους φίλης.

Παρ' όλ' αυτά, εγκαταλείποντας την τραπεζαρία, συγκεντρώθηκαν, με ανανεωμένη τρυφερότητα, στο δωμάτιό της, όπου και έμειναν μαζί της μέχρι την ώρα του καφέ. Ήταν ακόμη πολύ άσχημα και η Ελίζαμπεθ δεν την εγκατέλειψε ούτε στιγμή, μέχρι αργά το βράδυ, όταν την είδε με ανακούφιση να αποκοιμάται και έκρινε ότι θα ήταν σωστό, καίτοι όχι ευχάριστο, να κατέβει κι αυτή κάτω. Μπαίνοντας στο σαλόνι, βρήκε όλη την παρέα να παίζει χαρτιά. Αμέσως την κάλεσαν να πάρει κι αυτή μέρος, αλλά αρνήθηκε γιατί υποψιάστηκε ότι έπαιζαν χοντρό παιχνίδι και, χρησιμοποιώντας την αδελφή της ως δικαιολογία, τους είπε ότι, για το μικρό χρονικό διάστημα που θα έμενε κάτω, θα απασχολούσε τον εαυτό της μ' ένα βιβλίο. Ο κύριος Χερστ την κοίταξε με κατάπληξη.

«Προτιμάτε το διάβασμα απ' τα χαρτιά;» είπε· «αυτό είναι μάλλον ασυνήθιστο».

---

[5] Τσίπσαϊντ *(Cheapside), εμπορική περιοχή του Λονδίνου. Το όνομά του σημαίνει «φτηνό μέρος» ή «φτηνή περιοχή».*

[6] Κεφαλαιώδες *(capital). Η φράση* «That is capital» *του πρωτοτύπου συνιστά μη μεταφράσιμο ειρωνικό λογοπαίγνιο. Η λέξη* capital, ως *συστατικό, σημαίνει* κεφάλαιο *ή* πρωτεύουσα *και, ως επίθετο,* κεφαλαιώδες *κτλ. Επέλεξα λοιπόν τη λέξη* κεφαλαιώδες *γιατί έκρινα ότι, συσχετιζόμενη με το «κεφάλαιο» και τη «φτήνια» του παραπάνω τοπωνυμίου, αποδίδει καλύτερα την περιφρόνηση που ένιωθε η «καλή κοινωνία» της εποχής για το εμπόριο και τους εμπόρους.*

Digitized by 10uk1s

«Η δεσποινίς Ελίζα Μπέννετ» είπε η δεσποινίς Μπίγκλεϋ «απεχθάνεται τα χαρτιά. Είναι παθιασμένη βιβλιοφάγος και δε βρίσκει ευχαρίστηση σε τίποτε άλλο».

«Δεν αξίζω ούτε τέτοιον έπαινο ούτε τέτοια κριτική» διαμαρτυρήθηκε η Ελίζαμπεθ. «Δεν είμαι παθιασμένη βιβλιοφάγος και βρίσκω ευχαρίστηση σε πολλά πράγματα».

«Είμαι σίγουρος ότι βρίσκετε ευχαρίστηση στο να φροντίζετε την αδελφή σας» είπε ο κύριος Μπίγκλεϋ «και ελπίζω ότι η ευχαρίστηση αυτή σύντομα θα γίνει μεγαλύτερη, όταν θα τη δείτε τελείως καλά».

Η Ελίζαμπεθ τον ευχαρίστησε από καρδιάς και, στη συνέχεια, κατευθύνθηκε προς ένα τραπέζι όπου ήταν ακουμπισμένα μερικά βιβλία. Ο κύριος Μπίγκλεϋ προσφέρθηκε αμέσως να της φέρει κι άλλα· όλα όσα είχε στη βιβλιοθήκη του.

«Μακάρι να είχα περισσότερα, προς όφελός σας και προς τιμήν μου, αλλά είμαι τεμπέλης και μολονότι δεν έχω πολλά, έχω πιο πολλά απ' όσα θα διαβάσω ποτέ».

Η Ελίζαμπεθ τον διαβεβαίωσε ότι της έφταναν και με το παραπάνω όσα βρίσκονταν στο σαλόνι.

«Μου προκαλεί κατάπληξη» είπε η δεσποινίς Μπίγκλεϋ «που ο πατέρας μου άφησε τόσα λίγα βιβλία. Τι υπέροχη βιβλιοθήκη που έχετε εσείς, στο Πέμπερλυ, κύριε Ντάρσυ!»

«Και πώς να μην είναι» απάντησε εκείνος «αφού υπήρξε το έργο πολλών γενεών».

«Όμως προσθέσατε κι εσείς πολλά· συνέχεια αγοράζετε βιβλία».

«Δεν μπορώ να καταλάβω πώς είναι δυνατόν να παραμελήσει κανείς την οικογενειακή του βιβλιοθήκη σε μια εποχή όπως αυτή».

«Εσείς, πάντως, είμαι σίγουρη ότι δεν παραμελείτε τίποτε που θα μπορούσε να συμβάλει στις ομορφιές αυτού του αρχοντικού. Τσαρλς, όταν θα χτίσεις *το δικό σου* σπίτι, εύχομαι να έχει έστω και τη μισή χάρη του Πέμπερλυ».

«Το ίδιο εύχομαι κι εγώ».

«Πραγματικά όμως θα σε συμβούλευα να κάνεις την αγορά σου σ' εκείνη την περιοχή και να έχεις ως πρότυπο το Πέμπερλυ. Δεν υπάρχει, στην Αγγλία, ωραιότερη κομητεία από το Ντέρμπυσαϊρ».

«Με όλη μου την καρδιά! Θ' αγόραζα μάλιστα και το ίδιο το Πέμπερλυ αν το πούλαγε ο Ντάρσυ!»

«Μιλώ για εφικτά πράγματα, Τσαρλς».

«Σε διαβεβαιώ, Καρολάιν, μου φαίνεται πολύ πιο πιθανό να αποκτήσει κανείς το Πέμπερλυ μέσω αγοράς, παρά μέσω μιμήσεως».

Η Ελίζαμπεθ ήταν τόσο απορροφημένη απ' όσα άκουγε, που δεν έδινε και πολλή σημασία στο βιβλίο της. Σύντομα, το άφησε στην άκρη και, πλησιάζοντας στο τραπέζι, στάθηκε ανάμεσα στον κύριο Μπίγκλεϋ και τη μεγαλύτερη αδελφή του για να παρακολουθήσει το παιχνίδι.

«Μεγάλωσε κι άλλο, απ' την άνοιξη, η δεσποινίς Ντάρσυ;» ρώτησε η δεσποινίς Μπίγκλεϋ. «Θα γίνει ψηλή σαν εμένα;»

Digitized by 10uk1s

«Θαρρώ πως ναι. Είναι, τώρα, στο ύψος της δεσποινίδος Ελίζαμπεθ Μπέννετ ή, μπορεί, και ψηλότερη».

«Πόσο λαχταρώ να την ξαναδώ! Κανείς, ποτέ, δε μ' ενθουσίασε τόσο πολύ. Τι ύφος, τι τρόποι! Και τόσο ολοκληρωμένη για την ηλικία της! Παίζει δε εκπληκτικά πιάνο».

«Ποτέ μου δεν κατάλαβα» είπε ο Μπίγκλεϋ «πού βρίσκουν την υπομονή όλες οι νεαρές κυρίες και αποκτούν όλ' αυτά τα προσόντα που διαθέτουν».

«Όλες οι νεαρές κυρίες με προσόντα! Αγαπητέ μου Τσαρλς, τι εννοείς;»

«Ναι, όλες τους, πιστεύω. Όλες ζωγραφίζουν τραπέζια, ντύνουν παραβάν και πλέκουν πουγκιά. Εγώ, τουλάχιστον, δε γνωρίζω καμιά που να μην μπορεί να τα κάνει όλ' αυτά και είμαι σίγουρος ότι ποτέ δεν άκουσα να γίνεται, για πρώτη φορά, λόγος για μια κυρία χωρίς την πληροφορία ότι είναι πολύ ολοκληρωμένη».

«Η απαρίθμησή σου των συνηθισμένων προσόντων» είπε ο Ντάρσυ «εμπεριέχει πολύ μεγάλη δόση αλήθειας. Ο χαρακτηρισμός *ολοκληρωμένη* αποδίδεται σε πολλές μόνο και μόνο επειδή ξέρουν να πλέκουν ένα πουγκί ή να ντύνουν ένα παραβάν. Απέχω όμως πολύ από το να συμφωνώ με την εκτίμηση που τρέφεις, γενικά, για τις γυναίκες. Δεν μπορώ να καυχηθώ ότι γνωρίζω πάνω από μισή ντουζίνα, σ' ολόκληρο τον κύκλο μου, που να είναι πράγματι ολοκληρωμένες».

«Ούτε κι εγώ, οπωσδήποτε» είπε η δεσποινίς Μπίγκλεϋ.

«Τότε» παρατήρησε η Ελίζαμπεθ «θα πρέπει η ιδέα σας για την ολοκληρωμένη γυναίκα να περιλαμβάνει πάρα πολλά».

«Ναι, περιλαμβάνει, πράγματι, πάρα πολλά».

«Ω! Ασφαλώς» αναφώνησε η αφοσιωμένη βοηθός του «κανείς δεν μπορεί να θεωρηθεί πράγματι ολοκληρωμένος όταν δεν ξεπερνά, κατά πολύ, το συνηθισμένο. Μια γυναίκα πρέπει να έχει βαθιά γνώση μουσικής, τραγουδιού, ζωγραφικής, χορού και σύγχρονων ξένων γλωσσών για να της αξίζει ο χαρακτηρισμός. Εκτός όμως απ' όλ' αυτά, πρέπει να έχει και κάποιον αέρα, κάτι ιδιαίτερο στο βάδισμα, στον τόνο της φωνής της, στη συμπεριφορά και στις εκφράσεις της, αλλιώς ο χαρακτηρισμός θα της αξίζει μόνο κατά το ήμισυ».

«Πρέπει οπωσδήποτε να τα διαθέτει όλ' αυτά» πρόσθεσε ο Ντάρσυ «μα πρέπει επίσης να προσθέτει κάτι ακόμη, πολύ πιο ουσιαστικό, την καλλιέργεια του πνεύματός της με την εκτεταμένη ανάγνωση βιβλίων».

«Δεν εκπλήσσομαι πλέον που γνωρίζετε *μόνον* έξι ολοκληρωμένες γυναίκες. Αναρωτιέμαι μάλιστα αν γνωρίζετε *έστω και μία».*

«Είσθε τόσο αυστηρή με το φύλο σας, ώστε να αμφισβητείτε αυτή την πιθανότητα;»

«Εγώ, τουλάχιστον, ποτέ δεν έχω συναντήσει τέτοια γυναίκα. Ποτέ δεν είδα, συγκεντρωμένα σ' ένα πρόσωπο, προσόντα σαν αυτά που περιγράφετε· τέτοια ικανότητα και γούστο κι επιμέλεια και κομψότητα».

Η κυρία Χερστ και η δεσποινίς Μπίγκλεϋ διαμαρτυρήθηκαν έντονα για το άδικο της υπονοούμενης αμφιβολίας της και άρχισαν, αμφότερες, να διατείνονται ότι γνώριζαν πολλές γυναίκες που ανταποκρίνονταν σ' αυτή την περιγραφή, όταν ο κύριος Χερστ τις ανακάλεσε στην τάξη, με πικρά παράπονα για την αδιαφορία τους σχετικά με την εξέλιξη του παιχνιδιού. Αφού λοιπόν σταμάτησε κάθε συζήτηση, η Ελίζαμπεθ εγκατάλειψε, μετά

Digitized by 10uk1s

από λίγο, το σαλόνι.

«Η Ελίζα Μπέννετ» είπε η δεσποινίς Μπίγκλεϋ μόλις έκλεισε η πόρτα «είναι μια απ' αυτές τις νεαρές κυρίες που προσπαθούν να προβάλλουν τον εαυτό τους στο άλλο φύλο υποτιμώντας το δικό τους· και θα έλεγα ότι αυτό πετυχαίνει με πολλούς άνδρες. Όμως, κατά τη γνώμη μου, πρόκειται για άθλιο μέσο, για χυδαίο τέχνασμα».

«Αναμφιβόλως» απάντησε ο Ντάρσυ, προς τον οποίο απευθυνόταν, ουσιαστικά, αυτή η παρατήρηση «υπάρχει χυδαιότητα σε όλα τα τεχνάσματα που καταδέχονται να χρησιμοποιήσουν κάποτε οι κυρίες για να σαγηνεύσουν κάποιον. Οτιδήποτε σχετίζεται με την πονηρία είναι άξιο περιφρόνησης».

Η δεσποινίς Μπίγκλεϋ δεν ικανοποιήθηκε και τόσο απ' αυτή την απάντηση ώστε να συνεχίσει τη συζήτηση.

Η Ελίζαμπεθ ξανακατέβηκε στο σαλόνι μόνο και μόνο για να τους πει ότι η αδελφή της χειροτέρεψε και ότι δεν μπορούσε να την αφήσει μόνη της. Ο Μπίγκλεϋ υποστήριξε ότι έπρεπε να καλέσουν αμέσως τον κύριο Τζόουνς, ενώ οι αδελφές του, πεπεισμένες ότι τα επαρχιώτικα γιατροσόφια ήταν άχρηστα, συνέστησαν να κληθεί, επειγόντως, από την πόλη, ένας από τους επιφανέστερους γιατρούς. Η Ελίζαμπεθ δεν ήθελε ν' ακούσει ούτε κουβέντα γι' αυτό, αλλά δεν ήταν και τόσο απρόθυμη να δεχθεί την πρόταση του αδελφού τους. Αποφασίστηκε λοιπόν ότι, αν η δεσποινίς δεν παρουσίαζε σαφή βελτίωση, θα καλούσαν, το επόμενο πρωί, τον κύριο Τζόουνς. Ο Μπίγκλεϋ ήταν πολύ ανήσυχος, ενώ οι αδελφές του δήλωσαν ότι ήταν δυστυχισμένες. Ωστόσο, μετά το δείπνο, διασκέδασαν τη δυστυχία τους με μερικά ντουέτα, ενώ εκείνος δεν μπορούσε να βρει καλύτερο τρόπο, για να ανακουφισθεί, απ' το να δώσει στην οικονόμο του οδηγίες ώστε η ασθενής κυρία και η αδελφή της να έχουν κάθε δυνατή περιποίηση.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Η ΕΛΙΖΑΜΠΕΘ πέρασε το μεγαλύτερο μέρος της νύχτας στο δωμάτιο της αδελφής της και το πρωί ήταν στην ευχάριστη θέση να δώσει ικανοποιητικότερη απάντηση στις ερωτήσεις που της έκαναν, πολύ νωρίς, ο κύριος Μπίγκλεϋ, μέσω μιας υπηρέτριας, και, λίγο αργότερα, οι δύο κομψές καμαριέρες των αδελφών του. Ωστόσο, παρά την αλλαγή αυτή, παρακάλεσε να σταλεί ένα σημείωμα στο Λόγκμπουρν, όπου ζητούσε από τη μητέρα της να επισκεφθεί την Τζέιν και να σχηματίσει δική της γνώμη για την κατάσταση. Το σημείωμα απεστάλη αμέσως και υπήρξε ταχύτατη ανταπόκριση στο περιεχόμενό του. Η κυρία Μπέννετ, συνοδευόμενη από τις δύο νεότερες κόρες της, έφτασε στο Νέδερφιλντ λίγο μετά το πρόγευμα της οικογένειας.

Αν είχε βρει την Τζέιν σε επικίνδυνη κατάσταση, η κυρία Μπέννετ θα ήταν πολύ δυστυχισμένη. Ικανοποιημένη όμως από τη διαπίστωση ότι η ασθένειά της δεν ήταν ανησυχητική, δεν ευχόταν διόλου να τη δει ν' αναλαμβάνει αμέσως, καθότι η αποκατάσταση της υγείας της θα την απομάκρυνε πιθανώς από το Νέδερφιλντ. Απέρριψε συνεπώς, ασυζητητί, την πρόταση της κόρης της να μεταφερθεί σπίτι. Άλλωστε, ούτε κι ο φαρμακοποιός, που έφτασε την ίδια περίπου ώρα, έκρινε ότι θα ήταν φρόνιμο κάτι τέτοιο. Αφού έμειναν για λίγο με την Τζέιν, μόλις εμφανίστηκε η δεσποινίς Μπίγκλεϋ και τις κάλεσε, η μητέρα και οι τρεις κόρες την ακολούθησαν στη μικρή τραπεζαρία. Ο κύριος Μπίγκλεϋ τις υποδέχτηκε εκφράζοντας την ελπίδα ότι η κυρία Μπέννετ δε βρήκε τη δεσποινίδα Μπέννετ χειρότερα απ' ό,τι περίμενε.

«Δυστυχώς, κύριε, τη βρήκα πράγματι χειρότερα απ' ό,τι περίμενα» ήταν η απάντησή της. «Είναι πάρα πολύ άρρωστη για να μετακινηθεί. Ο κύριος Τζόουνς λέει ότι πρέπει να ξεχάσουμε τη μετακίνηση. Πρέπει να κάνουμε, για λίγο ακόμη, κατάχρηση της καλοσύνης σας».

«Να μετακινηθεί!» αναφώνησε ο Μπίγκλεϋ. «Ούτε που να το σκέπτεσθε. Η αδελφή μου, είμαι σίγουρος, δε θα θέλει ούτε ν' ακούσει κάτι τέτοιο».

«Μπορείτε να είσθε σίγουρη, κυρία μου» είπε η δεσποινίς Μπίγκλεϋ με ψυχρή ευγένεια «ότι η δεσποινίς Μπέννετ θα έχει κάθε δυνατή φροντίδα όσο θα βρίσκεται, εδώ, μαζί μας».

Η κυρία Μπέννετ ήταν σπάταλη στις ευχαριστίες της.

«Είμαι σίγουρη» πρόσθεσε «ότι, αν δεν ήσασταν εσείς, οι τόσο καλοί φίλοι της, δεν ξέρω τι θα είχε απογίνει γιατί είναι πράγματι πολύ άρρωστη και υποφέρει αφάνταστα, με τη μεγαλύτερη ωστόσο υπομονή στον κόσμο, πράγμα που συμβαίνει πάντα μ' αυτήν καθότι έχει, χωρίς εξαίρεση, τον πιο γλυκό χαρακτήρα που έχω δει ποτέ μου. Συχνά λέω στα άλλα κορίτσια μου ότι, μπροστά σ' *αυτήν,* δεν αξίζουν τίποτε. Τι γλυκό που είναι αυτό το δωμάτιο, κύριε Μπίγκλεϋ, και τι ωραία θέα στη χαλικόστρωτη δεντροστοιχία. Το Νέδερφιλντ δεν έχει το όμοιό του σ' ολόκληρη την περιοχή. Ελπίζω να μη βιασθείτε να το εγκαταλείψετε, καίτοι έχετε συμβόλαιο μικρής διάρκειας».

«Ό,τι κάνω, το κάνω βιαστικά» απάντησε ο κύριος Μπίγκλεϋ «και, ως εκ τούτου, αν αποφάσιζα να εγκαταλείψω το Νέδερφιλντ, το πιθανότερο θα ήταν να έφευγα σε πέντε λεπτά. Για την ώρα, πάντως, θαρρώ πως έχω εγκατασταθεί για τα καλά εδώ».

«Αυτό ακριβώς είχα φαντασθεί κι εγώ για σας» είπε η Ελίζαμπεθ.

«Αρχίζετε να με καταλαβαίνετε, έτσι δεν είναι;» αναφώνησε εκείνος στρεφόμενος προς το

Digitized by 10uk1s

μέρος της.

«Ω, ναι! Σας καταλαβαίνω πέρα για πέρα».

«Πολύ θα ήθελα να το εκλάβω αυτό ως φιλοφρόνηση, αλλά φοβάμαι ότι είναι θλιβερό να 'ναι κανείς τόσο εύκολα προβλέψιμος».

«Εξαρτάται απ' την περίπτωση. Ένας σκοτεινός, περίπλοκος χαρακτήρας δεν είναι, αναγκαστικά, περισσότερο ή λιγότερο αξιόλογος από έναν σαν το δικό σας».

«Λίζυ» φώναξε η μητέρα της «θυμήσου πού βρίσκεσαι και άσε τις εξαλλοσύνες σου, που ανεχόμαστε στο σπίτι».

«Δεν το ήξερα» συνέχισε αμέσως ο Μπίγκλεϋ «ότι ασχολείσθε με τη μελέτη των χαρακτήρων. Σίγουρα, θα πρόκειται για διασκεδαστική μελέτη».

«Ναι, αλλά οι περίπλοκοι χαρακτήρες είναι οι πιο διασκεδαστικοί. Έχουν τουλάχιστον αυτό το πλεονέκτημα».

«Η επαρχία» είπε ο Ντάρσυ «δεν έχει, κατά κανόνα, να προσφέρει παρά ελάχιστα αντικείμενα για τέτοια μελέτη. Σε μια επαρχιακή περιοχή, κινείσαι εντός μιας πολύ περιορισμένης και στάσιμης κοινωνίας».

«Οι ίδιοι όμως οι άνθρωποι αλλάζουν τόσο πολύ, που υπάρχει πάντα κάτι καινούριο να παρατηρήσεις σ' αυτούς».

«Ναι, πράγματι» αναφώνησε η κυρία Μπέννετ προσβεβλημένη από τον τρόπο με τον οποίο αναφέρθηκε στις επαρχιακές περιοχές. «Σας διαβεβαιώ ότι, στην επαρχία, *αυτό* συμβαίνει στον ίδιο βαθμό που συμβαίνει και στην πόλη».

Όλοι έμειναν κατάπληκτοι, ενώ ο Ντάρσυ, αφού την κοίταξε για λίγο, απομακρύνθηκε σιωπηλός. Η κυρία Μπέννετ, που θάρρεψε ότι τον είχε κατατροπώσει, συνέχισε το θρίαμβό της:

«Εγώ, προσωπικά, δε βλέπω σε τι πλεονεκτεί το Λονδίνο έναντι της επαρχίας, αν εξαιρέσουμε βέβαια τα καταστήματα και τους δημόσιους χώρους. Η επαρχία είναι πολύ πιο ευχάριστη, έτσι δεν είναι, κύριε Μπίγκλεϋ;»

«Όταν είμαι στην επαρχία» απάντησε ο κύριος Μπίγκλεϋ «ποτέ δε θέλω να φύγω· κι όταν βρίσκομαι στην πόλη, συμβαίνει ακριβώς το ίδιο. Καθεμιά έχει τα πλεονεκτήματά της και μπορώ να είμαι ευτυχής και στις δύο».

«Ακριβώς! Αλλά αυτό συμβαίνει επειδή έχετε τη σωστή προδιάθεση. Ο κύριος όμως» και κοίταξε τον Ντάρσυ «έδειξε να πιστεύει ότι η επαρχία δεν αξίζει δεκάρα».

«Ειλικρινά, μαμά, κάνετε λάθος» είπε η Ελίζαμπεθ κοκκινίζοντας από ντροπή για τη μητέρα της. «Παρεξηγήσατε, σαφώς, τον κύριο Ντάρσυ. Εννοούσε απλώς ότι δε συναντά κανείς στην επαρχία τόσο μεγάλη ποικιλία ανθρώπων, όσο στην πόλη και πρέπει να αναγνωρίσετε ότι αυτό είναι αλήθεια».

«Ασφαλώς, αγαπητή μου, κανείς δεν είπε το αντίθετο· όχι όμως ότι δε συναντά κανείς πολλούς ανθρώπους στην περιοχή μας. Πιστεύω ότι υπάρχουν ελάχιστες περιοχές μεγαλύτερες απ' τη δική μας. Αυτό που ξέρω εγώ είναι ότι δειπνούμε με είκοσι τέσσερις οικογένειες».

Το μόνο πράγμα που έκανε τον κύριο Μπίγκλεϋ να κρατά την ψυχραιμία του ήταν το

Digitized by 10uk1s

ενδιαφέρον του για την Ελίζαμπεθ. Η αδελφή του όμως, δείχνοντας λιγότερη λεπτότητα, έστρεψε το βλέμμα της προς τον κύριο Ντάρσυ, μ' ένα χαμόγελο που έλεγε πολλά. Η Ελίζαμπεθ, για να πει κάτι που θα μπορούσε να στρέψει αλλού τις σκέψεις της μητέρας της, τη ρώτησε αν η Σάρλοτ Λούκας πέρασε από το Λόγκμπουρν όσο η ίδια έλειπε.

«Ναι, πέρασε χτες μαζί με τον πατέρα της. Τι ευχάριστος άνθρωπος ο σερ Γουίλλιαμ, κύριε Μπίγκλεϋ, δε βρίσκετε; Τόσο κομψός κι ευγενικός κι απλός! Πάντα έχει κάτι να πει στον καθένα. *Αυτό* θα πει, για μένα, καλή ανατροφή. Όσο για μερικούς μερικούς που θαρρούν πως είναι πολύ σπουδαίοι και δεν ανοίγουν ποτέ το στόμα τους, αυτοί είναι εντελώς εκτός θέματος».

«Δείπνησε μαζί σας η Σάρλοτ;»

«Όχι, έπρεπε να πάει σπίτι. Θα τη χρειάζονταν, φαντάζομαι, για τις κρεατόπιτες. Εγώ πάντως, κύριε Μπίγκλεϋ, έχω πάντα υπηρέτες που ξέρουν τη δουλειά τους· οι δικές μου κόρες έχουν καλή ανατροφή. Ας κρίνει όμως ο καθένας μόνος του. Βέβαια, δε λέω, και οι Λούκας είναι πολύ καλές κοπέλες. Κρίμα ωστόσο που δεν είναι όμορφες! Όχι ότι βρίσκω και τόσο άσχημη τη Σάρλοτ, αλλά αυτή, όπως και να το κάνεις, είναι η καλύτερή μας φίλη».

«Φαίνεται πολύ συμπαθητική κοπέλα» είπε ο Μπίγκλεϋ.

«Ω, μα και βέβαια! Πρέπει όμως να παραδεχτείτε ότι είναι πάρα πολύ συνηθισμένη. Η ίδια η λέδη Λούκας το έχει πει πολλές φορές, και ζηλεύει την ομορφιά της Τζέιν μου. Δε μ' αρέσει να καυχιέμαι για το παιδί μου, αλλά πρέπει να το πω· δε βλέπει κανείς, συχνά, ομορφότερες κοπέλες απ' την Τζέιν. Έτσι λένε όλοι. Δεν εμπιστεύομαι τη δική μου μεροληψία. Μόλις είχε κλείσει τα δεκαπέντε, όταν ένας κύριος, στου αδελφού μου του Γκάρντινερ, στην πόλη, την ερωτεύθηκε τόσο πολύ, που η νύφη μου ήταν σίγουρη ότι, πριν φύγουμε, θα της έκανε κιόλας πρόταση γάμου. Για κάποιο λόγο ωστόσο δεν το έκανε. Την έβρισκε ίσως πολύ μικρή. Έγραψε όμως κάτι στιχάκια γι' αυτήν κι ήτανε, μάλιστα, πολύ όμορφα».

«Και έτσι έληξε το αίσθημά του» είπε εκνευρισμένη η Ελίζαμπεθ. «Πολλά αισθήματα, φαντάζομαι, θα 'χουν ξεπεραστεί μ' αυτό τον τρόπο. Αναρωτιέμαι ποιος ανακάλυψε αυτή την ικανότητα της ποίησης να διώχνει τον έρωτα!»

«Μέχρι τώρα ήξερα ότι η ποίηση είναι η *τροφή* του έρωτα» είπε ο Ντάρσυ.

«Ενός ευγενούς, δυνατού, υγιούς έρωτα, ίσως. Ό,τι είναι ήδη ισχυρό μπορεί να τραφεί με τα πάντα. Αν όμως είναι μόνο ένα είδος αδύναμης, ισχνής διάθεσης, τότε είμαι σίγουρη ότι ένα καλό σονέτο θα την αφανίσει εντελώς».

Ο Ντάρσυ αρκέστηκε να χαμογελάσει και η γενική σιωπή που ακολούθησε έκανε την Ελίζαμπεβ να τρέμει μήπως κι αρχίσει πάλι η μητέρα της να επιτίθεται. Ήθελε πολύ να μιλήσει, αλλά δεν έβρισκε τι να πει. Έτσι, μετά από αυτή τη μικρή παύση, η κυρία Μπέννετ άρχισε πάλι να ευχαριστεί τον κύριο Μπίγκλεϋ για την καλοσύνη του προς την Τζέιν και να απολογείται για την επιπλέον ενόχληση που του προκάλεσαν με τη Λίζυ. Ο κύριος Μπίγκλεϋ απάντησε με απροσποίητη ευγένεια κι ανάγκασε έτσι τη νεότερη αδελφή του να είναι κι αυτή ευγενική και να πει αυτά που απαιτούσε η περίσταση. Βέβαια, εξετέλεσε το ρόλο της χωρίς ιδιαίτερη χάρη, αλλά η κυρία Μπέννετ έμεινε ικανοποιημένη και, αμέσως μετά, παρήγγειλε την άμαξά της. Μόλις δόθηκε το σήμα αναχώρησης, η μικρότερη κόρη της πετάχτηκε πάνω. Καθ' όλη τη διάρκεια της επίσκεψης, τα δύο κορίτσια σιγοψιθύριζαν μεταξύ τους και η απόφαση που ελήφθη ήταν ότι η μικρότερη έπρεπε να υπενθυμίσει στον κύριο Μπίγκλεϋ την υπόσχεση που έδωσε, όταν πρωτοήρθε στην περιοχή, να διοργανώσει ένα χορό στο Νέδερφιλντ.

Digitized by 10uk1s

Η Λύντια ήταν ένα εύρωστο, αρκετά ανεπτυγμένο κορίτσι δεκαπέντε ετών, με ωραίο δέρμα και χαρούμενη όψη. Χάρη στο γεγονός ότι ήταν η ευνοούμενη της μητέρας της, είχε αρχίσει τις δημόσιες εμφανίσεις της σε πολύ νεαρή ηλικία. Ήταν γεμάτη ζωή και διέθετε ένα είδος φυσικής έπαρσης που από τις φιλοφρονήσεις των αξιωματικών, στους οποίους άρεσε χάρη στα ωραία γεύματα του θείου της και τους δικούς της άνετους τρόπους, είχε πλέον λάβει διαστάσεις ακλόνητης πεποίθησης. Είχε λοιπόν τα κότσια να θίξει στον κύριο Μπίγκλεϋ το θέμα του χορού και να του υπενθυμίσει, με απότομο ύφος, την υπόσχεσή του, προσθέτοντας ότι η αθέτησή της θα ήταν το πιο επονείδιστο πράγμα στον κόσμο. Η απάντησή του σ' αυτή την ξαφνική επίθεση ήχησε σαν μουσική στ' αυτιά της μητέρας της.

«Είμαι απολύτως πρόθυμος, σας διαβεβαιώ, να τηρήσω την υπόσχεσή μου και, όταν θα έχει αποκατασταθεί η υγεία της αδελφής σας, θα σας παρακαλέσω να ορίσετε εσείς την ημερομηνία του χορού. Δεν πιστεύω ότι θα θέλατε να χορεύετε ενώ εκείνη είναι άρρωστη».

Η Λύντια εξέφρασε την ικανοποίησή της: «Ω, ναι! Θα είναι πολύ καλύτερα να περιμένουμε μέχρι να γίνει καλά η Τζέιν. Και, ως τότε, ο λοχαγός Κάρτερ θα βρίσκεται πάλι, κατά πάσα πιθανότητα, στο Μέρυτον. Όταν μάλιστα θα έχετε δώσει εσείς το *δικό σας* χορό» πρόσθεσε «θα επιμείνω να δώσουν κι αυτοί έναν. Θα πω στο συνταγματάρχη Φόρστερ πως είναι μεγάλη ντροπή αν δεν το κάνει».

Μετά απ' αυτό, η κυρία Μπέννετ και οι κόρες της αναχώρησαν και η Ελίζαμπεθ επέστρεψε αμέσως στην Τζέιν, αφήνοντας τη συμπεριφορά τη δική της και των οικείων της έρμαιο στα σχόλια των δύο κυριών και του κυρίου Ντάρσυ, ο οποίος ωστόσο αρνήθηκε σθεναρώς να λάβει μέρος στις επικρίσεις τους γι' αυτήν, παρ' όλα τα ευφυολογήματα της δεσποινίδος Μπίγκλεϋ περί *υπερόχων ματιών.*

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

Η ΜΕΡΑ κύλησε, σχεδόν, όπως και η προηγούμενη. Η κυρία Χερστ και η δεσποινίς Μπίγκλεϋ πέρασαν μερικές ώρες του πρωινού με την ασθενή, η οποία συνέχιζε να βελτιώνεται, καίτοι με αργό ρυθμό. Το βράδυ, η Ελίζαμπεθ έσμιξε με την παρέα τους, στο σαλόνι. Ωστόσο, το τραπέζι του λου[7] δεν ήταν εκεί. Ο κύριος Ντάρσυ έγραφε και η δεσποινίς Μπίγκλεϋ, καθισμένη δίπλα του, παρακολουθούσε την πρόοδο της επιστολής του και συνέχεια αποσπούσε την προσοχή του με μηνύματα για την αδελφή του. Ο κύριος Χερστ και ο κύριος Μπίγκλεϋ έπαιζαν πικέτο και η κυρία Χερστ παρακολουθούσε το παιχνίδι τους.

Η Ελίζαμπεθ πήρε κάποιο εργόχειρο και διασκέδαζε αρκετά, παρακολουθώντας τα συμβαίνοντα μεταξύ του κυρίου Ντάρσυ και της συντροφιάς του. Τα ακατάσχετα εγκώμια της κυρίας, είτε για το γραφικό του χαρακτήρα είτε για την κανονικότητα των γραμμών του είτε για το μήκος της επιστολής του, σε συνδυασμό με την πλήρη αδιαφορία με την οποία τα εισέπραττε εκείνος, αποτελούσαν έναν περίεργο διάλογο που ανταποκρινόταν ακριβώς στη γνώμη που είχε για τον καθένα τους.

«Πόσο θα ενθουσιασθεί η δεσποινίς Ντάρσυ που θα λάβει μια τέτοια επιστολή!»

Ουδεμία αντίδραση εκ μέρους του.

«Γράφετε, ασυνήθιστα, γρήγορα».

«Λάθος κάνετε. Γράφω μάλλον αργά».

«Πόσες επιστολές θα γράφετε, αλήθεια, το χρόνο! Επιστολές για τις υποθέσεις σας επίσης! Αχ, πώς τις απεχθάνομαι αυτές!»

«Ευτυχώς λοιπόν που έπεσαν στο μερίδιό μου κι όχι στο δικό σας».

«Γράψτε, παρακαλώ, στην αδελφή σας ότι επιθυμώ διακαώς να τη δω».

«Της το έγραψα κιόλας μια φορά, σύμφωνα με την επιθυμία σας».

«Φοβάμαι ότι αυτή η πένα δε σας πάει. Αφήστε με να σας τη διορθώσω. Είμαι εξαιρετικά καλή στη διόρθωση των πενών».

«Ευχαριστώ, αλλά τη δική μου τη διορθώνω πάντα μόνος μου».

«Πώς τα καταφέρνετε και γράφετε τόσο ίσια;»

Ουδεμία απάντηση.

«Γράψτε στην αδελφή σας ότι ενθουσιάστηκα μαθαίνοντας τις προόδους της στην άρπα και, σας παρακαλώ, πείτε της επίσης ότι είμαι καταγοητευμένη από το πανέμορφο σχεδιάκι για τραπέζι και ότι το βρίσκω απείρως ανώτερο από εκείνο της δεσποινίδος Γκράντλεϋ».

«Θα μου επιτρέψετε να αναβάλω, ως την επόμενη επιστολή μου, τη διαβίβαση του ενθουσιασμού σας; Για την ώρα, δεν έχω αρκετό χώρο για να τον αποδώσω όπως πρέπει».

---

[7] Λου *(loo), είδος χαρτοπαιγνίου.*

Digitized by 10uk1s

«Ω! Δεν έχει και τόση σημασία. Θα τη δω, ούτως ή άλλως, τον Ιανουάριο. Πέστε μου όμως, κύριε Ντάρσυ, γράφετε πάντα τόσο ωραία και μεγάλα γράμματα στην αδελφή σας;»

«Είναι συνήθως μεγάλα, αλλά δεν είμαι εγώ αυτός που θα κρίνει αν είναι πάντα ωραία».

«Για μένα, είναι κανόνας ότι όποιος γράφει μεγάλα γράμματα, με ευκολία, δεν μπορεί να μη γράφει ωραία».

«Αυτό δε συνιστά φιλοφρόνηση για τον Ντάρσυ, Καρολάιν» φώναξε ο αδελφός της «καθότι δε γράφει με ευκολία. Αναζητά μέχρις υπερβολής τετρασύλλαβες λέξεις. Έτσι δεν είναι, Ντάρσυ;»

«Το ύφος της γραφής μου είναι πολύ διαφορετικό απ' το δικό σου».

«Ω!» αναφώνησε η δεσποινίς Μπίγκλεϋ «ο Τσαρλς είναι αφάνταστα απρόσεκτος στο γράψιμό του. Παραλείπει τις μισές από τις λέξεις του και μουντζουρώνει τις υπόλοιπες».

«Η ταπεινοφροσύνη σας, κύριε Μπίγκλεϋ» είπε η Ελίζαμπεθ «αφοπλίζει την αποδοκιμασία».

«Τίποτε δεν είναι πιο απατηλό» είπε ο Ντάρσυ «από το προκάλυμμα της ταπεινοφροσύνης. Συχνά, δεν είναι άλλο από επιπολαιότητα και, μερικές φορές, έμμεση κομπορρημοσύνη».

«Και με ποιο από τα δύο θα χαρακτήριζες τη μικρή μου πρόσφατη επίδειξη ταπεινοφροσύνης;»

«Με την έμμεση κομπορρημοσύνη καθότι είσαι πραγματικά περήφανος για τα ελαττώματα της γραφής σου κι αυτό γιατί πιστεύεις ότι οφείλονται στην ταχύτητα της σκέψης και στην ανεμελιά της έκφρασης, πράγματα που τα θεωρείς, αν όχι αξιέπαινα, τουλάχιστον πολύ ενδιαφέροντα. Η ικανότητα του να κάνει οτιδήποτε με ταχύτητα θεωρείται πάντα πολύ σπουδαία απ' αυτόν που την έχει και, συχνά, δε λαμβάνει διόλου υπόψη του την ατέλεια της εκτέλεσης. Όταν, σήμερα το πρωί, έλεγες στην κυρία Μπέννετ ότι, αν αποφάσιζες να εγκαταλείψεις το Νέδερφιλντ, θα το έκανες μέσα σε πέντε λεπτά, ήτανε σαν να έπλεκες το εγκώμιό σου, σαν να έκανες μια φιλοφρόνηση στον εαυτό σου. Τι το αξιέπαινο υπάρχει ωστόσο σε μια τέτοια βιασύνη που αφήνει ανολοκλήρωτες πολύ σημαντικές υποθέσεις και δεν ωφελεί πραγματικά ούτε εσένα τον ίδιο ούτε και κανέναν άλλο;»

«Ε, όχι» αναφώνησε ο Μπίγκλεϋ «αυτό πάει πολύ· να θυμάσαι το βράδυ κάθε ανοησία που ειπώθηκε το πρωί! Και όμως, στο λόγο της τιμής μου, πίστευα πως ό,τι έλεγα για τον εαυτό μου ήταν αλήθεια και το ίδιο πιστεύω κι αυτή τη στιγμή. Συνεπώς, δεν προσποιήθηκα τουλάχιστον τον ασκόπως βιαστικό μόνο και μόνο για να επιδειχθώ στις κυρίες».

«Είμαι πρόθυμος να παραδεχθώ ότι το πίστευες, αλλά δεν είμαι διόλου πεπεισμένος ότι θα έφευγες με τέτοια ταχύτητα. Η συμπεριφορά σου, όπως άλλωστε και η συμπεριφορά κάθε ανθρώπου που γνωρίζω, θα εξηρτάτο από την τύχη και αν, τη στιγμή που θα καβαλούσες το άλογό σου, βρισκόταν ένας φίλος να σου πει: "Μπίγκλεϋ, καλύτερα να μείνεις ως την επόμενη βδομάδα", πιθανόν να το έκανες, πιθανόν να μην έφευγες και, αν επέμενε κι άλλο, μπορεί να έμενες ακόμη ένα μήνα».

«Το μόνο που αποδείξατε με όσα είπατε» αναφώνησε η Ελίζαμπεθ «είναι ότι ο κύριος Μπίγκλεϋ αδίκησε το χαρακτήρα του. Τον επιδείξατε, τώρα, πολύ περισσότερο απ' όσο κατάφερε να επιδειχθεί ο ίδιος».

«Είμαι εξαιρετικά ικανοποιημένος» είπε ο Μπίγκλεϋ «που μετατρέπετε όσα λέει ο φίλος μου σε φιλοφρόνηση για τη γλυκύτητα του χαρακτήρα μου. Φοβάμαι όμως ότι αποδίδετε

Digitized by 10uk1s

στα λόγια του πρόθεση την οποία ουδόλως είχε καθότι θα με εκτιμούσε πολύ περισσότερο αν, στην περίπτωση αυτή, αρνιόμουν κατηγορηματικά και έφευγα, καλπάζοντας, όσο πιο γρήγορα μπορούσα».

«Δηλαδή, ο κύριος Ντάρσυ θα θεωρούσε ότι η αρχική βιαστική απόφασή σας θα επανορθωνόταν αν εμμένατε, πεισματικώς, σ' αυτήν;»

«Μα την πίστη μου, δεν μπορώ να εξηγήσω επακριβώς το ζήτημα. Ας μας πει ο ίδιος ο Ντάρσυ τι σκέφτεται».

«Περιμένετε να δώσω εξηγήσεις για γνώμες που εσείς αποφασίσατε ότι είναι δικές μου, αλλά που εγώ δεν αναγνώρισα ποτέ. Εάν ωστόσο δεχθούμε ότι η κατάσταση έχει όπως την περιγράψατε εσείς, δεσποινίς Μπέννετ, τότε θα πρέπει να θυμάσθε ότι ο φίλος που υποτίθεται ότι επιθυμεί την επιστροφή του στο σπίτι και ταυτοχρόνως την καθυστέρησή της, απλώς και μόνο την επιθυμεί, την αποζητά χωρίς να προβάλει ούτε ένα επιχείρημα υπέρ της ορθότητάς της».

«Δεν είναι λοιπόν τιμητικό, κατά τη γνώμη σας, το να υποχωρείς πρόθυμα, εύκολα, στην *πειθώ* ενός φίλου».

«Το να υποχωρείς χωρίς να έχεις πεισθεί, δεν τιμά τη νοημοσύνη κανενός εκ των δύο».

«Μου φαίνεται, κύριε Ντάρσυ, ότι δεν αφήνετε κανένα περιθώριο για την επίδραση της φιλίας και της αγάπης. Η εκτίμηση που τρέφει κανείς για τον αιτούντα τον κάνει, συχνά, να αποδέχεται πρόθυμα το αίτημα, χωρίς να περιμένει να πεισθεί από επιχειρήματα. Δεν αναφέρομαι ειδικά στην υπόθεση που κάνατε για την περίπτωση του κυρίου Μπίγκλεϋ. Θα μπορούσαμε ίσως να περιμένουμε μέχρι να συμβεί το γεγονός και τότε να εξετάσουμε αν ήταν φρόνιμη η συμπεριφορά του. Σε γενικές όμως και συνηθισμένες περιπτώσεις μεταξύ δύο φίλων, όταν ο ένας ζητά από τον άλλο ν' αλλάξει μιαν απόφαση που δεν είναι και τόσο σημαντική, θα σκεφτόσασταν άσχημα για το πρόσωπο αυτό αν ικανοποιούσε την επιθυμία του φίλου του χωρίς να περιμένει να μεταπεισθεί με επιχειρήματα;»

«Δε θα ήταν φρονιμότερο, πριν προχωρήσουμε σ' αυτό το θέμα, να προσδιορίσουμε ακριβέστερα το βαθμό σημασίας που αποδίδεται στο αίτημα, καθώς και το βαθμό οικειότητας που υφίσταται μεταξύ των δύο μερών;»

«Οπωσδήποτε» φώναξε ο Μπίγκλεϋ· «ας ακούσουμε όλες τις λεπτομέρειες, χωρίς να ξεχνάμε το σχετικό ύψος και βάρος τους καθότι αυτό θα βαρύνει για τη συζήτηση πολύ περισσότερο απ' όσο μπορεί να φαντάζεσθε, δεσποινίς Μπέννετ. Σας διαβεβαιώ ότι, αν ο Ντάρσυ δεν ήταν τόσο ψηλός, σε σύγκριση μ' εμένα, δε θα έτρεφα γι' αυτόν ούτε το μισό από το σεβασμό που τρέφω τώρα. Δηλώνω δε ότι δεν υπάρχει τίποτε που να προκαλεί τόσο δέος, όσο ο Ντάρσυ σε ορισμένες περιπτώσεις και ορισμένα μέρη, ιδίως δε στο σπίτι του, τα κυριακάτικα βράδια, όταν δεν έχει τίποτε να κάνει».

Ο κύριος Ντάρσυ χαμογέλασε, ενώ η Ελίζαμπεθ, που νόμισε ότι διέκρινε κάποια ενόχληση στο ύφος του, συγκράτησε το γέλιο της. Η δεσποινίς Μπίγκλεϋ, που εθίγη έντονα από την προσβολή την οποία υπέστη ο αδελφός της, τον επέπληξε για τις ανοησίες που έλεγε.

«Καταλαβαίνω τις προθέσεις σου, Μπίγκλεϋ» είπε ο φίλος του. «Δε σου αρέσει η συζήτηση και προσπαθείς να την αποφύγεις».

«Ίσως και να 'ναι έτσι, αλλά αυτές οι συζητήσεις μοιάζουν περισσότερο με διενέξεις. Αν εσύ και η δεσποινίς Μπέννετ αναβάλατε τη δική σας μέχρι να βγω απ' το δωμάτιο, θα σας ήμουν πολύ ευγνώμων. Και τότε, ας πείτε ό,τι θέλετε για μένα».

Digitized by 10uk1s

«Αυτό που ζητάτε» είπε η Ελίζαμπεθ «δεν αποτελεί για μένα θυσία και, όσο για τον κύριο Ντάρσυ, νομίζω ότι θα προτιμούσε να τελειώσει την επιστολή του».

Ο κύριος Ντάρσυ ακολούθησε τη συμβουλή της και τέλειωσε, πράγματι, την επιστολή του.

Όταν είχε γίνει κι αυτό, παρακάλεσε τη δεσποινίδα Μπίγκλεϋ και την Ελίζαμπεθ να παίξουν για χάρη του λίγη μουσική. Η δεσποινίς Μπίγκλεϋ κινήθηκε με προθυμία προς το πιάνο και, αφού ζήτησε ευγενικά από την Ελίζαμπεθ ν' αρχίσει πρώτη κι εκείνη αρνήθηκε το ίδιο ευγενικά, αλλά ειλικρινέστερα, κάθισε η ίδια.

Η κυρία Χερστ συνόδευσε την αδελφή της τραγουδώντας και, όσο γινόταν αυτό, η Ελίζαμπεθ, που ξεφύλλιζε κάτι παρτιτούρες ακουμπισμένες πάνω στο πιάνο, ένιωθε το βλέμμα του κυρίου Ντάρσυ συνέχεια καρφωμένο πάνω της. Δυσκολευόταν πολύ να φαντασθεί τι ήταν αυτό που την καθιστούσε αντικείμενο θαυμασμού στα μάτια ενός τόσο σπουδαίου άνδρα. Από μιαν άλλη άποψη όμως, ακόμα πιο παράξενο θα ήταν να την κοιτάζει έτσι επειδή την αντιπαθούσε. Το μόνο που μπορούσε τελικά να φανταστεί ήταν ότι τραβούσε την προσοχή του επειδή είχε πάνω της κάτι πιο στραβό και αξιοκατάκριτο, σύμφωνα με τις δικές του ιδέες περί ορθότητος, από οποιονδήποτε άλλο που βρισκόταν εκεί. Ωστόσο, η υπόθεση αυτή δεν τη στενοχωρούσε. Τον συμπαθούσε τόσο λίγο, που αδιαφορούσε για την καλή του γνώμη.

Αφού έπαιξε μερικά ιταλικά τραγούδια, η δεσποινίς Μπίγκλεϋ άλλαξε την ατμόσφαιρα μ' ένα ζωηρό σκοτσέζικο ρυθμό. Αμέσως, τότε, ο κύριος Ντάρσυ πλησίασε την Ελίζαμπεθ και τη ρώτησε:

«Δεν αισθάνεσθε ζωηρή επιθυμία, δεσποινίς Μπέννετ, να επωφεληθείτε της ευκαιρίας για να χορέψετε ένα ριλ[8];»

Η Ελίζαμπεθ χαμογέλασε χωρίς να απαντήσει. Εκείνος επανέλαβε την ερώτησή του, με κάποια έκπληξη για τη σιωπή της.

«Ω!» του αποκρίθηκε «σας άκουσα και προηγουμένως, αλλά δεν μπορούσα να αποφασίσω αμέσως τι να απαντήσω. Θα θέλατε, το ξέρω, να σας πω "ναι" ώστε να έχετε την ευχαρίστηση να περιφρονήσετε το γούστο μου. Σας πληροφορώ όμως ότι πάντα μου αρέσει να ανατρέψω τέτοιου είδους σχέδια και να στερώ απ' τον άλλο την προμελετημένη περιφρόνησή του. Αποφάσισα λοιπόν να σας πω ότι δεν επιθυμώ καθόλου να χορέψω ριλ. Και, τώρα, περιφρονήστε με αν τολμάτε».

«Ειλικρινά, δεν τολμώ».

Η Ελίζαμπεθ, που περίμενε ότι θα τον δει να προσβάλλεται, έμεινε κατάπληκτη απ' τον ιπποτισμό του. Οι τρόποι της όμως συνδύαζαν τέτοια γλύκα και τσαχπινιά, που θα ήταν πολύ δύσκολο να προσβάλουν κάποιον. Όσο για τον Ντάρσυ, αυτός ποτέ δεν είχε γοητευθεί τόσο από άλλη γυναίκα και πίστευε, πραγματικά, ότι, αν δεν υπήρχε η κατωτερότητα των οικείων της, θα διέτρεχε σοβαρό κίνδυνο.

Η δεσποινίς Μπίγκλεϋ είδε ή υποψιάστηκε αρκετά ώστε να ζηλέψει και, ξαφνικά, η έντονη ανησυχία της για την ανάρρωση της αγαπητής της Τζέιν ενισχύθηκε από την επιθυμία της να απαλλαγεί από την Ελίζαμπεθ.

Συχνά, προσπαθούσε να προκαλέσει την αντιπάθεια του Ντάρσυ για τη φιλοξενούμενή της μιλώντας για τον υποθετικό γάμο τους και περιγράφοντάς του πόσο ευτυχισμένος θα ήταν

---

[8] Ριλ *(reel), γρήγορος σκοτσέζικος χορός.*

Digitized by 10uk1s

μέσα σε τέτοιο συμπεθεριό.

«Ελπίζω» του είπε, την επομένη μέρα, καθώς περπατούσαν ανάμεσα στους θάμνους «ότι, όταν λάβει χώρα το ευχάριστο αυτό γεγονός, θα δώσετε στην πεθερά σας μερικές συμβουλές σχετικά με το πλεονέκτημα του να συγκρατεί τη γλώσσα της και ότι θα καταφέρετε να θεραπεύσετε τις μικρότερες αδελφές από τη μανία τους για τους αξιωματικούς. Και, αν μου επιτρέπετε να θίξω ένα τόσο λεπτό θέμα, προσπαθήστε να αναχαιτίσετε αυτό το κατιτί στα όρια της έπαρσης και της αυθάδειας που διαθέτει η κυρία σας».

«Έχετε τίποτε άλλο να προτείνετε για την οικογενειακή ευτυχία μου;»

«Και βέβαια! Να αναρτήσετε τα πορτρέτα του θείου και της θείας Φίλιπς στην πινακοθήκη του Πέμπερλυ, πλάι στο πορτρέτο του θείου του πατέρα σας, του δικαστή. Είναι, ξέρετε, στο ίδιο επάγγελμα, μόνο που έχουν διαφορετικές ειδικότητες. Όσο για το πορτρέτο της Ελίζαμπεθ, της καλής σας, μην μπείτε στον κόπο να το παραγγείλετε γιατί ποιος ζωγράφος θα μπορούσε να αποδώσει πιστά αυτά τα υπέροχα μάτια;»

«Θα ήταν, πράγματι, δύσκολο να συλλάβει κανείς την έκφρασή τους, αλλά το χρώμα και το σχήμα τους και οι τόσο υπέροχες βλεφαρίδες τους θα μπορούσαν να αντιγραφούν».

Εκείνη τη στιγμή συναντήθηκαν με την κυρία Χερστ και την ίδια την Ελίζαμπεθ, που ξεπρόβαλαν από ένα άλλο δρομάκι.

«Δεν ήξερα ότι σκοπεύατε να βγείτε βόλτα» είπε, κάπως ταραγμένη, η δεσποινίς Μπίγκλεϋ φοβούμενη ότι μπορεί να τους είχαν ακούσει.

«Τι απαίσια συμπεριφορά είν' αυτή» αποκρίθηκε η κυρία Χερστ «να το σκάτε έτσι, χωρίς να μας πείτε ότι θα βγείτε».

Ύστερα, πιάνοντας το ελεύθερο μπράτσο του κυρίου Ντάρσυ, άφησε την Ελίζαμπεθ να βαδίζει μόνη της. Το δρομάκι χωρούσε μόνο τρεις. Ο κύριος Ντάρσυ αντελήφθη την αγένειά τους και είπε αμέσως:

«Αυτός ο δρομίσκος δεν είναι αρκετά φαρδύς για την παρέα μας. Καλύτερα να πάρουμε τον κεντρικό δρόμο».

Η Ελίζαμπεθ όμως, που δεν είχε την παραμικρή διάθεση να μείνει μαζί τους, είπε γελώντας:

«Όχι, όχι· μείνετε όπως είσθε. Σχηματίζετε ένα χαριτωμένο σύνολο και η εικόνα που δίνετε είναι ασυνήθιστης ομορφιάς. Η προσθήκη ενός τέταρτου θα κατέστρεφε τη γραφικότητα. Σας χαιρετώ».

Με τα λόγια αυτά, απομακρύνθηκε χαρούμενη και, καθώς πλανιόταν ένα γύρο, ένιωθε αγαλλίαση στη σκέψη ότι, σε μια δυο μέρες, θα επέστρεφε στο σπίτι της. Η κατάσταση της Τζέιν είχε κιόλας βελτιωθεί τόσο, που σκεφτόταν να εγκαταλείψει το δωμάτιό της, για καμιά δυο ώρες, εκείνο το βράδυ.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

ΟΤΑΝ οι κυρίες απεσύρθησαν μετά το γεύμα, η Ελίζαμπεθ έτρεξε πάνω, στην αδελφή της, και, βλέποντας ότι ήταν ζεστά ντυμένη, τη συνόδευσε στο σαλόνι, όπου την υπεδέχθησαν οι δυο φίλες της με πολλές εκδηλώσεις χαράς. Η Ελίζαμπεθ ποτέ δεν τις είχε ξαναδεί τόσο ευχάριστες, όσο εκείνη τη μία ώρα που πέρασε μέχρι να εμφανισθούν οι κύριοι. Οι ικανότητές τους στην κουβέντα ήταν αξιοσημείωτες. Ήξεραν να περιγράφουν με ακρίβεια όσα συνέβησαν σε μια διασκέδαση, να διηγούνται με χιούμορ έν' ανέκδοτο και να διακωμωδούν με πνεύμα τους διάφορους γνωστούς τους.

Μόλις όμως εμφανίστηκαν οι κύριοι, η Τζέιν έπαψε να είναι το κέντρο της προσοχής. Η δεσποινίς Μπίγκλεϋ έστρεψε αμέσως το βλέμμα της στον κύριο Ντάρσυ κι είχε κιόλας κάτι να του πει, πριν εκείνος προλάβει, καλά καλά, να κάνει δυο βήματα. Ο κύριος Ντάρσυ όμως απευθύνθηκε πρώτα στη δεσποινίδα Μπέννετ και τη συνεχάρη ευγενικά. Ο κύριος Χερστ έκανε επίσης μια ελαφρά υπόκλιση και είπε πως ήταν «πολύ ευτυχής». Ωστόσο, ο πιο διαχυτικός και θερμός χαιρετισμός ήταν εκείνος του κυρίου Μπίγκλεϋ. Ήταν όλος χαρά και περιποίηση. Το πρώτο ημίωρο το πέρασε δυναμώνοντας τη φωτιά ώστε να μην την πειράξει η αλλαγή δωματίου. Της συνέστησε μάλιστα να μετακινηθεί στην άλλη πλευρά του τζακιού για να είναι πιο μακριά από την πόρτα. Ύστερα, κάθισε πλάι της κι άρχισε να μιλάει σχεδόν αποκλειστικά σ' αυτήν. Η Ελίζαμπεθ, καθισμένη με το εργόχειρό της στην απέναντι γωνία, παρακολουθούσε τα πάντα με μεγάλη ικανοποίηση.

Όταν τέλειωσαν με το τσάι τους, ο κύριος Χερστ θύμισε στην κουνιάδα του το τραπέζι των χαρτιών, αλλά επί ματαίω. Η δεσποινίς Μπίγκλεϋ είχε πληροφορηθεί προσωπικώς ότι ο κύριος Ντάρσυ δεν επιθυμούσε να παίξει χαρτιά. Έτσι, ο κύριος Χερστ είδε, σε λίγο, να απορρίπτεται ακόμη και η ευθεία πρότασή του. Εκείνη τον διαβεβαίωσε ότι κανείς δεν ήθελε να παίξει και η σιωπή ολόκληρης της παρέας επί του θέματος έδειξε να τη δικαιώνει. Ο κύριος Χερστ δεν είχε, ως εκ τούτου, άλλο να κάνει από το να ξαπλώσει σ' ένα σοφά και ν' αποκοιμηθεί. Ο Ντάρσυ πήρε στα χέρια του ένα βιβλίο· η δεσποινίς Μπίγκλεϋ έκανε το ίδιο· και η κυρία Χερστ, αφοσιωμένη κυρίως σ' ένα παιχνίδι με τα βραχιόλια και τα δαχτυλίδια της, συμμετείχε, πού και πού, στη συζήτηση του αδελφού της με τη δεσποινίδα Μπέννετ.

Η προσοχή της δεσποινίδος Μπίγκλεϋ ήταν εξίσου μοιρασμένη μεταξύ τού να παρακολουθεί την πρόοδο του κυρίου Ντάρσυ με το βιβλίο του και του να διαβάζει το δικό της, συνέχεια δε τον ρωτούσε κάτι ή κοίταζε στη σελίδα του. Δεν μπορούσε ωστόσο να τον παρασύρει σε συζήτηση καθότι εκείνος ίσα που απαντούσε στην ερώτησή της και συνέχιζε το διάβασμα. Στο τέλος, εξαντλημένη πλέον από την προσπάθεια να απολαύσει το δικό της βιβλίο, που το είχε επιλέξει απλώς επειδή ήταν ο δεύτερος τόμος του δικού του, χασμουρήθηκε και είπε:

«Τι ευχάριστο που είναι να περνά κανείς έτσι το βράδυ του! Πιστεύω, τελικά, πως δεν υπάρχει μεγαλύτερη απόλαυση από το διάβασμα! Πόσο πιο γρήγορα βαριέται κανείς με οτιδήποτε άλλο! Όταν αποκτήσω δικό μου σπίτι, θα 'μαι πολύ πιο δυστυχισμένη εάν δεν έχω μια εξαίρετη βιβλιοθήκη».

Κανείς δεν έκανε κανένα σχόλιο. Χασμουρήθηκε λοιπόν ξανά, άφησε στην άκρη το βιβλίο της κι άρχισε να γυροφέρνει το βλέμμα στο δωμάτιο αναζητώντας κάτι που θα διασκέδαζε την ανία της. Όταν άκουσε τον αδελφό της να λέει στη δεσποινίδα Μπέννετ κάτι για ένα χορό, στράφηκε απότομα προς το μέρος του και είπε:

Digitized by 10uk1s

«Παρεμπιπτόντως, Τσαρλς, το σκέφτεσαι, πράγματι, σοβαρά να δώσεις χορό στο Νέδερφιλντ; Θα σε συμβούλευα, πριν το αποφασίσεις, να λάβεις υπόψη σου τις επιθυμίες των παρόντων. Δε θα 'πεφτα καθόλου έξω αν έλεγα ότι υπάρχουν ορισμένοι, ανάμεσά μας, για τους οποίους ο χορός αυτός θα ήταν μάλλον τιμωρία, παρά ευχαρίστηση»;

«Αν εννοείς τον Ντάρσυ» φώναξε ο αδελφός της «είναι ελεύθερος, εφόσον το επιλέξει, να πάει στο κρεβάτι του πριν αρχίσει ο χορός. Όσο όμως για τον ίδιο το χορό, το θέμα έχει λήξει. Μόλις με ειδοποιήσει η Νίκολς ότι έχουμε αρκετή άσπρη σούπα, θα στείλω τις προσκλήσεις».

«Θα μου άρεσαν απείρως περισσότερο οι χοροί» αποκρίθηκε «αν διεξάγονταν διαφορετικά. Στη διαδικασία μιας τέτοιας συγκεντρώσεως, υπάρχει κάτι το ανυπόφορα βαρετό. Θα ήταν, σίγουρα, πολύ πιο λογικό αν το πρόγραμμα περιελάμβανε συζήτηση αντί για χορό».

«Συμφωνώ απολύτως, αγαπητή μου Καρολάιν, θα ήταν πολύ πιο λογικό, αλλά δε θα έμοιαζε και πολύ με χορό».

Η δεσποινίς Μπίγκλεϋ δεν είπε τίποτε και, ύστερα από λίγο, σηκώθηκε και άρχισε να περιφέρεται στο δωμάτιο. Είχε κομψή κορμοστασιά και βάδιζε με χάρη, όμως ο Ντάρσυ, για χάρη του οποίου γίνονταν όλ' αυτά, παρέμενε ακλόνητα μελετηρός. Μες στην απελπισία της, αποφάσισε να κάνει ακόμα μια προσπάθεια και, στρεφόμενη προς την Ελίζαμπεθ, είπε:

«Δεσποινίς Ελίζα Μπέννετ, πώς θα σας φαινόταν να ακολουθήσετε το παράδειγμά μου και να κάνετε κι εσείς μια βόλτα μες στο δωμάτιο; Σας διαβεβαιώ, είναι πολύ ξεκουραστικό μετά από τόση ώρα ακινησίας στην ίδια στάση».

Η Ελίζαμπεθ εξεπλάγη με την πρόταση, αλλά συμφώνησε αμέσως. Όσο για τη δεσποινίδα Μπίγκλεϋ, αυτή πέτυχε, οπωσδήποτε, τον πραγματικό στόχο της αβροφροσύνης της· ο κύριος Ντάρσυ διέκοψε το διάβασμα και τις κοίταξε. Αυτή η πρωτοφανής εκδήλωση ενδιαφέροντος τον είχε ταρακουνήσει όσο και την Ελίζαμπεθ και, ασυναίσθητα, έκλεισε το βιβλίο του. Ως ήταν φυσικό, προσεκλήθη αμέσως να τις ακολουθήσει, αλλά αρνήθηκε παρατηρώντας ότι δεν μπορούσε να διαβλέψει παρά μόνο δύο κίνητρα για την απόφασή τους να πηγαινοέρχεται μες στο δωμάτιο και ότι η συμμετοχή του στην παρέα τους θα ερχόταν σε αντίθεση είτε με το ένα είτε με το άλλο απ' αυτά. «Τι να εννοούσε, άραγε;» Την έτρωγε η περιέργεια να μάθει τι νόημα είχαν τα λόγια του και ρώτησε την Ελίζαμπεθ αν εκείνη καταλάβαινε τι ήθελε να πει.

«Δεν καταλαβαίνω τίποτε» ήταν η απάντησή της «αλλά να είσθε σίγουρη ότι προσπαθεί να μας κάνει τον αυστηρό και ο ασφαλέστερος τρόπος για να τον απογοητεύσουμε είναι να μην ρωτήσουμε απολύτως τίποτε».

Έλα όμως που η δεσποινίς Μπίγκλεϋ δεν ήταν ικανή να τον απογοητεύσει, ούτε στο ελάχιστο, τον κύριο Ντάρσυ και ως εκ τούτου συνέχισε να ζητά εξήγηση για τα δύο κίνητρά του.

«Δεν έχω την παραμικρή αντίρρηση να σας εξηγήσω» είπε εκείνος μόλις του επετράπη να μιλήσει. «Διαλέξατε αυτό τον τρόπο για να περάσετε το βράδυ σας είτε γιατί γνωρίζετε η μια τα μυστικά της άλλης κι έχετε να συζητήσετε δικές σας υποθέσεις είτε γιατί έχετε συναίσθηση του γεγονότος ότι η ομορφιά σας αναδεικνύεται καλύτερα όταν βαδίζετε. Αν ισχύει το πρώτο, θα σας ήμουν οπωσδήποτε εμπόδιο και, αν ισχύει το δεύτερο, μπορώ να σας θαυμάσω πολύ καλύτερα από δω που κάθομαι, πλάι στη φωτιά».

Digitized by 10uk1s

«Ω, τι φρίκη!» αναφώνησε η δεσποινίς Μπίγκλεϋ. «Ποτέ δεν έχω ξανακούσει κάτι τόσο αποτρόπαιο. Πώς θα τον τιμωρήσουμε γι' αυτά τα λόγια;»

«Δεν υπάρχει τίποτε πιο εύκολο· φτάνει να το θέλετε. Όλοι μας μπορούμε να βασανίζουμε και να τιμωρούμε ο ένας τον άλλο. Πειράξτε τον, γελάστε μαζί του. Έτσι οικείοι που είσθε μεταξύ σας, πρέπει να ξέρετε πώς να το κάνετε».

«Κι όμως, στο λόγο μου, *δεν* ξέρω. Σας διαβεβαιώ ότι η οικειότητά μας δε μου το έχει μάθει ακόμα *αυτό.* Να πειράξω τέτοια αταραξία χαρακτήρος και τέτοια ετοιμότητα πνεύματος! Όχι, όχι· νιώθω καλά ότι θα αψηφήσει κάτι τέτοιο ο κύριος Ντάρσυ. Και όσο για το γέλιο, ας μην εκτεθούμε, σας παρακαλώ, γελώντας δίχως αντικείμενο. Ας αφήσουμε, καλύτερα, τον κύριο Ντάρσυ στην προσήλωσή του».

«Είναι αδύνατο να γελάσει κανείς με τον κύριο Ντάρσυ;» αναφώνησε η Ελίζαμπεθ. «Σπάνιο πλεονέκτημα αυτό κι ελπίζω να μείνει σπάνιο καθότι θα ήτανε μεγάλη απώλεια *για μένα* να έχω πολλούς τέτοιους γνωστούς. Λατρεύω το γέλιο».

«Η δεσποινίς Μπίγκλεϋ» είπε ο Ντάρσυ «μου αποδίδει μεγαλύτερη αξία απ' όση πράγματι έχω. Ακόμη και οι σοφότεροι και καλύτεροι άνθρωποι, ή μάλλον οι σοφότερες και καλύτερες πράξεις τους, μπορούν να γελοιοποιηθούν από κάποιον που κύριο μέλημα στη ζωή του είναι να αστειεύεται».

«Σίγουρα, υπάρχουν τέτοιοι άνθρωποι» είπε η Ελίζαμπεθ «αλλά ελπίζω να μην είμαι ένας απ' *αυτούς.* Ελπίζω ότι δε διακωμωδώ ποτέ ό,τι είναι σοφό και καλό. Οι ανοησίες και το παράλογο, οι ιδιοτροπίες και οι αντιφάσεις ομολογώ ότι πράγματι με διασκεδάζουν και γελώ μαζί τους όποτε μου δίνεται η ευκαιρία. Όμως όλ' αυτά είναι ακριβώς ό,τι λείπει από σας».

«Αυτό είναι ίσως αδύνατον για οποιονδήποτε. Ωστόσο, σ' όλη τη ζωή μου, πασχίζω να αποφεύγω τις αδυναμίες εκείνες που συχνά αφήνουν ένα δυνατό πνεύμα εκτεθειμένο στη διακωμώδηση».

«Όπως η ματαιοδοξία και η υπερηφάνεια».

«Ναι, η ματαιοδοξία είναι πράγματι αδυναμία. Η υπερηφάνεια όμως..., όταν υπάρχει πραγματική ανωτερότητα πνεύματος, είναι πάντα καλά ελεγχόμενη».

Η Ελίζαμπεθ απέστρεψε το πρόσωπό της για να κρύψει ένα χαμόγελο.

«Τελειώσατε, υποθέτω, με την εξέταση του κυρίου Ντάρσυ» είπε η δεσποινίς Μπίγκλεϋ. «Και ποιο είναι, παρακαλώ, το πόρισμα;»

«Είμαι απολύτως πεπεισμένη ότι ο κύριος Ντάρσυ δεν έχει κανένα ελάττωμα. Το ομολογεί κι ο ίδιος απροκάλυπτα».

«Όχι» είπε ο Ντάρσυ «δεν ισχυρίσθηκα ποτέ κάτι τέτοιο. Έχω αρκετά ελαττώματα, αλλά ελπίζω ότι δεν είναι ελαττώματα αντιλήψεως. Για το χαρακτήρα μου δε θα τολμούσα να εγγυηθώ. Είναι, θαρρώ, ελάχιστα υποχωρητικός και, σίγουρα, ελάχιστα βολικός για τους άλλους. Δεν μπορώ να λησμονήσω, όσο γρήγορα θα έπρεπε, τις ανοησίες και τα σφάλματά τους, ούτε και τις προς εμέ προσβολές τους. Τα συναισθήματά μου δεν ενδίδουν σε κάθε προσπάθεια των άλλων να τα συγκινήσουν. Ο χαρακτήρας μου θα μπορούσε ίσως να χαρακτηρισθεί ως μνησίκακος. Η καλή μου γνώμη φτάνει να χαθεί μια φορά για να χαθεί για πάντα».

«Αυτό είναι όντως ελάττωμα!» αναφώνησε η Ελίζαμπεθ. «Η άτεγκτη μνησικακία *είναι* σκιά

Digitized by 10uk1s

σ' ένα χαρακτήρα. Διαλέξατε όμως πολύ καλά το ελάττωμά σας. Είναι πραγματικά αδύνατο να *γελάσω* μ' αυτό. Δεν κινδυνεύετε από μένα».

«Υπάρχει, υποθέτω, σε κάθε χαρακτήρα, μια τάση προς κάποιο συγκεκριμένο κακό, κάποιο φυσικό ελάττωμα που ακόμα και η καλύτερη αγωγή δε θα μπορούσε να υπερνικήσει».

«Και το *δικό σας* ελάττωμα είναι μια ροπή να μισείτε τους πάντες».

«Ενώ το δικό σας» απάντησε εκείνος χαμογελώντας «είναι να τους παρεξηγείτε εκ προθέσεως».

«Ω, ας παίξουμε λίγη μουσική!» αναφώνησε η δεσποινίς Μπίγκλεϋ βαριεστημένη από τη συζήτηση στην οποία δεν έπαίρνε μέρος. «Λουίζα, θα σε πείραζε να ξυπνούσα τον κύριο Χερστ;»

Η αδελφή της δεν είχε την παραμικρή αντίρρηση και έτσι το πιάνο άνοιξε και ο κύριος Ντάρσυ, μετά από σύντομη σκέψη, ένιωσε μάλλον ανακούφιση. Είχε αρχίσει να νιώθει ότι ήταν επικίνδυνο να παραδίνει προσοχή στην Ελίζαμπεθ.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

ΜΕΤΑ από συνεννόηση με την αδελφή της, η Ελίζαμπεθ έγραψε, το επόμενο πρωί, στη μητέρα τους παρακαλώντας τη να τους στείλει την άμαξα εντός της ημέρας. Η κυρία Μπέννετ όμως, που είχε υπολογίσει ότι οι κόρες της θα έμεναν στο Νέδερφιλντ μέχρι την επόμενη Τρίτη, δηλαδή όταν η Τζέιν θα έκλεινε εκεί ακριβώς μια βδομάδα, δεν ήταν και τόσο πρόθυμη να τις δει να επιστρέφουν νωρίτερα. Η απάντησή της συνεπώς δεν ήταν ευνοϊκή, τουλάχιστον για τις επιθυμίες της Ελίζαμπεθ που δεν έβλεπε την ώρα να επιστρέψει στο σπίτι. Η κυρία Μπέννετ τους διεμήνυσε ότι ήταν αδύνατο να έχουν την άμαξα πριν από την Τρίτη και, στο υστερόγραφό της, προσέθετε ότι, αν ο κύριος Μπίγκλεϋ και η αδελφή του τις πίεζε να μείνουν περισσότερο, της ίδιας δε θα της έλειπαν και πολύ. Ωστόσο, η Ελίζαμπεθ ήταν αποφασισμένη να μη μείνουν περισσότερο, κι ούτε άλλωστε περίμενε ότι θα τους ζητούσαν κάτι τέτοιο. Φοβούμενη, απεναντίας, μήπως δημιουργήσουν την εντύπωση ότι επέβαλλαν υπέρ το δέον την παρουσία τους εκεί, άρχισε να πιέζει την Τζέιν να δανειστεί αμέσως την άμαξα του κυρίου Μπίγκλεϋ και τελικά αποφάσισαν να γνωστοποιήσουν την αρχική τους πρόθεση, δηλαδή να φύγουν το ίδιο εκείνο πρωί. Ζήτησαν λοιπόν την άμαξα.

Η απόφασή τους αυτή προκάλεσε πολλές εκδηλώσεις ανησυχίας και τους προτάθηκε, με επιμονή, να μείνουν τουλάχιστον ως την επομένη ώστε να αναλάβει περισσότερο η Τζέιν. Έτσι η αναχώρησή τους ανεβλήθη ως την επομένη. Η δεσποινίς Μπίγκλεϋ, βεβαίως, μετάνιωσε αμέσως που πρότεινε αυτή την αναβολή καθότι η ζήλια και η αντιπάθειά της για τη μια αδελφή ξεπερνούσε κατά πολύ την αγάπη της για την άλλη.

Ο οικοδεσπότης άκουσε με ειλικρινή λύπη ότι επρόκειτο να φύγουν σύντομα και προσπάθησε επανειλημμένως να πείσει τη δεσποινίδα Μπέννετ ότι κάτι τέτοιο δε θα ήταν ασφαλές γι' αυτήν και ότι δεν είχε αναρρώσει επαρκώς, αλλά η Τζέιν ήταν αμετάπειστη όταν ένιωθε ότι είχε δίκιο.

Για τον κύριο Ντάρσυ τα νέα ήταν ευχάριστα· η Ελίζαμπεθ είχε μείνει αρκετά στο Νέδερφιλντ και είχε αρχίσει να τον ελκύει περισσότερο απ' όσο θα ήθελε, ενώ η δεσποινίς Μπίγκλεϋ ήταν αγενής *μαζί της* και, περισσότερο από το συνηθισμένο, πειρακτική μαζί του. Έλαβε τη σοφή απόφαση να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός ώστε να μην του ξεφύγει, *τώρα,* κανένα σημάδι θαυμασμού, τίποτε που θα της έδινε την ελπίδα ότι μπορούσε να επηρεάσει την ευτυχία του· ένιωθε ότι, αν της είχε γεννηθεί τέτοια ιδέα, η συμπεριφορά του κατά την τελευταία μέρα θα ήταν καθοριστική για την επιβεβαίωση ή τη διάψευσή της. Αμετακίνητος απ' την απόφασή του, είναι ζήτημα αν αντάλλαξε μαζί της δέκα λέξεις ολόκληρο το Σάββατο και, μολονότι βρέθηκαν μόνοι τους, κάποια στιγμή, επί μισή ώρα, προσηλώθηκε με τόση ευσυνειδησία στο βιβλίο του, που δε γύρισε καν να την κοιτάξει.

Την Κυριακή, μετά τη λειτουργία, έλαβε χώρα ο τόσο ευχάριστος, σχεδόν για όλους, αποχωρισμός. Η ευγένεια της δεσποινίδος Μπίγκλεϋ προς την Ελίζαμπεθ αυξήθηκε εν τέλει ταχύτατα, όπως και η αγάπη της για την Τζέιν και, καθώς χώριζαν, αφού διαβεβαίωσε τη δεύτερη για τη χαρά που θα της έδινε πάντα η συνάντησή τους, είτε στο Λόγκμπουρν είτε στο Νέδερφιλντ, και την ασπάσθηκε με άκρα τρυφερότητα, έφτασε μέχρι του σημείου να χαιρετήσει διά χειραψίας την πρώτη. Η Ελίζαμπεθ αποχαιρέτισε όλη τη συντροφιά με την πιο εύθυμη διάθεση.

Η μητέρα τους δεν τις υπεδέχθη και πολύ εγκάρδια. Η κυρία Μπέννετ απόρησε με την άφιξή τους και έκρινε ότι έσφαλαν πολύ που προκάλεσαν τέτοια ταλαιπωρία, ήταν δε σίγουρη ότι η Τζέιν θα είχε κρυολογήσει εκ νέου. Ο πατέρας τους όμως, καίτοι λακωνικός

Digitized by 10uk1s

στην έκφραση της ευχαρίστησής του, ήταν πραγματικά χαρούμενος που τις έβλεπε· του είχε γίνει αισθητή η σημασία τους στους κόλπους της οικογένειας. Με την απουσία της Τζέιν και της Ελίζαμπεθ, οι βραδινές συζητήσεις, όταν συγκεντρωνόταν όλη η οικογένεια, είχαν χάσει πολλή από τη ζωντάνια τους και σχεδόν όλο τους το νόημα.

Βρήκαν τη Μαίρη βυθισμένη, ως συνήθως, στη μελέτη της μουσικής και της ανθρώπινης φύσης και είχαν την ευκαιρία να θαυμάσουν μερικά καινούρια αποσπάσματα και να ακούσουν κάποιες νέες παρατηρήσεις τετριμμένης ηθικολογίας. Η Κάθριν και η Λύντια είχαν άλλου είδους πληροφορίες γι' αυτές. Πολλά είχαν συμβεί και πολλά είχαν λεχθεί στο σύνταγμα από την προηγούμενη Τετάρτη· πολλοί από τους αξιωματικούς είχαν γευματίσει, τελευταία, στου θείου τους, ένας στρατιώτης είχε μαστιγωθεί και επίσης είχε ακουσθεί ότι ο συνταγματάρχης Φόρστερ επρόκειτο να παντρευτεί.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13

ΕΛΠΙΖΩ, αγαπητή μου» είπε στη σύζυγό του ο κύριος Μπέννετ, ενώ έπαιρναν το πρωινό τους την επόμενη μέρα «να έχετε δώσει εντολές για ένα καλό γεύμα σήμερα καθότι έχω λόγους να πιστεύω ότι θα έχουμε και κάποιον άλλο στην οικογενειακή μας συντροφιά».

«Ποιον εννοείτε, αγαπητέ μου; Δεν περιμένουμε κανέναν, είμαι σίγουρη, εκτός αν τύχει να περάσει η Σάρλοτ Λούκας, αλλά γι' αυτήν τα γεύματά μου είναι καλά και με το παραπάνω. Δεν πιστεύω να τρώει, συχνά, τόσο καλά στο σπίτι της».

«Το πρόσωπο που εννοώ είναι ένας κύριος, ένας ξένος κύριος».

Τα μάτια της κυρίας Μπέννετ έλαμψαν: «Ένας κύριος και μάλιστα ξένος! Θα είναι σίγουρα ο κύριος Μπίγκλεϋ. Κι εσύ, Τζέιν, πονηρούλα, δεν είπες ούτε λέξη! Λοιπόν, θα χαρώ, σίγουρα, πάρα πολύ να δω τον κύριο Μπίγκλεϋ. Όμως, Θεέ μου, τι ατυχία! Σήμερα, δεν υπάρχει ψάρι ούτε για δείγμα. Λύντια, αγάπη μου, χτύπα το κουδούνι. Πρέπει να μιλήσω αμέσως στη Χιλ».

«Δεν είναι ο κύριος Μπίγκλεϋ» είπε ο σύζυγός της· «είναι κάποιος που δεν έχω ξαναδεί σ' όλη τη ζωή μου».

Αυτά τα λόγια προκάλεσαν τη γενική κατάπληξη και είχε την απόλαυση να αντιμετωπίσει τις ανυπόμονες ερωτήσεις που του έκαναν, ταυτοχρόνως, η σύζυγός του και οι πέντε κόρες του.

Αφού διασκέδασε για λίγο με την περιέργειά τους, αποφάσισε να τους εξηγήσει:

«Πριν από έναν περίπου μήνα έλαβα αυτή την επιστολή, στην οποία απάντησα πριν από δεκαπέντε περίπου ημέρες καθότι σκέφτηκα ότι επρόκειτο για λεπτό ζήτημα που απαιτούσε άμεση προσοχή. Είναι από τον εξάδελφό μου, τον κύριο Κόλλινς, που, όταν εγώ πεθάνω, μπορεί να σας πετάξει όλες έξω απ' αυτό το σπίτι όποτε το θελήσει».

«Ω!, αγαπητέ μου» αναφώνησε η σύζυγός του «δεν αντέχω ν' ακούω τέτοια πράγματα. Σας ικετεύω, μη μιλάτε γι' αυτόν τον απεχθή άνθρωπο. Πιστεύω ότι το πιο σκληρό πράγμα στον κόσμο είναι να ξεκληροδοτούνται απ' την περιουσία σου τα ίδια τα παιδιά σου και είμαι σίγουρη ότι, αν ήμουν στη θέση σας, θα είχα προσπαθήσει από καιρό να κάνω κάτι γι' αυτό».

Η Τζέιν και η Ελίζαμπεθ προσπάθησαν να της εξηγήσουν τη φύση του κληροδοτήματος. Είχαν και κατά το παρελθόν συχνά προσπαθήσει, αλλά επρόκειτο για ένα θέμα που υπερέβαινε κατά πολύ τις δυνατότητες αντίληψης της κυρίας Μπέννετ. Συνέχισε λοιπόν να καταφέρεται με δριμύτητα κατά της απάνθρωπης ρύθμισης που αφαιρούσε ένα κτήμα από μια οικογένεια με πέντε κόρες για να το δώσει σ' έναν άνθρωπο για τον οποίο κανείς δεν έδινε δεκάρα τσακιστή.

«Πρόκειται, σίγουρα, για πολύ μεγάλη αδικία» είπε ο κύριος Μπέννετ «και τίποτε δεν μπορεί να απαλλάξει τον κύριο Κόλλινς από την ενοχή του να κληρονομεί το Λόγκμπουρν. Αν όμως ακούσετε το γράμμα του, ίσως ο τρόπος με τον οποίον εκφράζεται να απαλύνει κάπως την πικρία σας».

«Όχι, αυτό σίγουρα αποκλείεται. Πιστεύω μάλιστα ότι ήταν μεγάλη αναίδεια εκ μέρους του να σας γράψει και μεγάλη υποκρισία. Τους σιχαίνομαι κάτι τέτοιους ψευτοφίλους. Δεν

Digitized by 10uk1s

μπορούσε να συνεχίσει να φιλονικεί μαζί σας, όπως έκανε ο πατέρας του πριν απ' αυτόν;»

«Ναι, πράγματι, και φαίνεται πως είχε κάποιους υιικούς ενδοιασμούς επ' αυτού, όπως θ' ακούσετε:

Χάνσφορντ, παρά το Γουέστερχαμ, Κεντ,
15η Οκτωβρίου

Αγαπητέ κύριε,

Η διένεξη που υφίστατο ανάμεσα σ' εσάς και τον αείμνηστο πατέρα μου υπήρξε πάντα, για μένα, πηγή στενοχώριας και, από τότε που είχα την ατυχία να τον χάσω, ένιωσα συχνά την επιθυμία να εξαλείψω τη ρήξη. Για κάποιο όμως διάστημα, με συγκρατούσαν ορισμένες αμφιβολίες μου, φοβόμουν δηλαδή μήπως θεωρηθεί ασέβεια προς τη μνήμη του το να έχω καλές σχέσεις με κάποιον με τον οποίο ένιωθε πάντα ευχαρίστηση να βρίσκεται σε σύγκρουση.

«Ορίστε, κυρία Μπέννετ!...

Τώρα ωστόσο έχω λάβει πλέον την απόφασή μου επί του θέματος καθότι, αφού χειροτονήθηκα το Πάσχα, είχα την τύχη να τεθώ υπό την προστασία της εντιμοτάτης λέδης Κάθριν ντε Μπεργκ, χήρας του σερ Λιούις ντε Μπεργκ, η γενναιοδωρία και η φιλανθρωπία της οποίας με προώθησαν στην πολύτιμη θέση του εφημερίου αυτής της ενορίας, όπου θα καταβάλλω κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να ζω με ευγνώμονα σεβασμό προς την εξοχότητά της και να είμαι πάντα έτοιμος να τελώ τα μυστήρια και τις τελετές που ορίζει η Εκκλησία της Αγγλίας. Επιπλέον, ως κληρικός, αισθάνομαι ότι οφείλω να προάγω και να εδραιώνω την ευλογία της ειρήνης σε όλες τις οικογένειες εντός της σφαίρας επιρροής μου. Επ' αυτής της βάσεως, θέλω να πιστεύω ότι οι παρούσες προτάσεις μου καλής θελήσεως είναι ιδιαίτερα αξιέπαινες και ότι θα έχετε την καλοσύνη να παραβλέψετε ότι είμαι ο επόμενος κληρονόμος του Λόγκμπουρν και δε θ' αφήσετε αυτό το γεγονός να σας οδηγήσει στην απόρριψη του κλάδου ελαίας που προσφέρω. Το γεγονός ότι, εξαιτίας μου, ζημιώνονται οι αξιαγάπητες κόρες σας μόνο θλίψη θα μπορούσε να μου προκαλέσει και σας εκλιπαρώ να δεχθείτε τη συγγνώμη μου, καθώς και τη διαβεβαίωση ότι είμαι πρόθυμος να προβώ σε κάθε δυνατή επανόρθωση. Επ' αυτού όμως θα συζητήσουμε στο μέλλον. Αν δεν έχετε αντίρρηση να με δεχθείτε στο σπίτι σας, σκέφτομαι να προσφέρω στον εαυτό μου την ευχαρίστηση του να επισκεφθώ εσάς και την οικογένειά σας τη Δευτέρα, 18η Νοεμβρίου, στις τέσσερις η ώρα, και ίσως καταχραστώ της φιλοξενίας σας ως το μεθεπόμενο Σάββατο, πράγμα που μπορώ να κάνω χωρίς δυσκολία αφού η λέδη Κάθριν δεν έχει καμία αντίρρηση να απουσιάζω, περιστασιακά, μια Κυριακή, εφόσον βέβαια κάποιος άλλος ιερέας αναλαμβάνει τα καθήκοντα της ημέρας.

Διατελώ, αγαπητέ κύριε, μετά του προσήκοντος σεβασμού προς τη σύζυγο και τις κόρες σας, ειλικρινής φίλος σας,

ΓΟΥΙΛΛΙΑΜ ΚΟΛΛΙΝΣ».

«Στις τέσσερις λοιπόν περιμένουμε αυτό τον ειρηνοποιό κύριο» είπε ο κύριος Μπέννετ καθώς δίπλωνε την επιστολή. «Μα την πίστη μου, δείχνει πολύ ευσυνείδητος και ευγενής νέος και δεν αμφιβάλλω καθόλου ότι θα αποδειχθεί μια πολύτιμη γνωριμία, ιδίως εάν η λέδη Κάθριν είναι τόσο επιεικής, ώστε να του επιτρέψει να μας ξανάρθει».

Digitized by 10uk1s

«Υπάρχει πάντως κάποια λογική σε όσα λέει για τα κορίτσια και, αν είναι πρόθυμος να προβεί σε επανορθώσεις, δεν είμαι εγώ εκείνη που θα τον αποθαρρύνει».

«Καίτοι είναι δύσκολο» είπε η Τζέιν «να μαντέψει κανείς κατά ποιον τρόπο σκέφτεται ότι πρέπει να αποζημιωθούμε, η έκφραση και μόνον αυτής της επιθυμίας είναι σίγουρα προς τιμήν του».

Η Ελίζαμπεθ εντυπωσιάσθηκε, κυρίως, από τον εξαιρετικό σεβασμό του για τη λέδη Κάθριν και από την ευγενή πρόθεσή του να βαφτίζει, να παντρεύει και να κηδεύει τους ενορίτες του όποτε παρίστατο ανάγκη.

«Μου φαίνεται κάπως περίεργος» είπε. «Δεν μπορώ να τον καταλάβω. Υπάρχει κάτι πολύ πομπώδες στο ύφος του. Και προς τι όλες αυτές οι συγγνώμες επειδή είναι ο επόμενος κληρονόμος του κληροδοτήματος; Δεν μπορούμε να υποθέσουμε ότι θα έκανε κάτι αν μπορούσε. Τι λέτε κι εσείς, κύριε; Μπορεί αυτός ο άνθρωπος να είναι λογικός;»

«Όχι, αγαπητή μου· δε νομίζω. Έχω πολλές ελπίδες ότι θα αποδειχθεί το εντελώς αντίθετο. Στην επιστολή του υπάρχει ένα κράμα δουλοπρέπειας και έπαρσης, που υπόσχεται πολλά προς αυτή την κατεύθυνση. Ανυπομονώ να τον γνωρίσω».

«Από άποψη συνθέσεως» είπε η Μαίρη «η επιστολή του δεν παρουσιάζει ελαττώματα. Η ιδέα του κλάδου ελαίας μπορεί να μην είναι εντελώς πρωτότυπη, αλλά βρίσκω πως είναι καλά διατυπωμένη».

Την Κάθριν και τη Λύντια, τόσο η επιστολή όσο και ο επιστολογράφος, τις άφησαν εντελώς αδιάφορες. Τους ήταν σχεδόν αδιανόητο ότι ο εξάδελφός τους θα ερχόταν φορώντας πορφυρό επενδύτη· εδώ και μερικές εβδομάδες, απολάμβαναν τη συντροφιά ενός άνδρα με εντελώς άλλα χρώματα. Όσο για τη μητέρα τους, η επιστολή του κυρίου Κόλλινς είχε εξαλείψει σε μεγάλο βαθμό την εχθρότητά της και ετοιμαζόταν να τον υποδεχθεί με τόση ψυχραιμία, που κυριολεκτικά κατέπληξε το σύζυγο και τις κόρες της.

Ο κύριος Κόλλινς ήταν συνεπής στην ώρα του και έγινε δεκτός με μεγάλη ευγένεια απ' όλη την οικογένεια. Ο κύριος Μπέννετ, είν' αλήθεια, δεν έλεγε πολλά, αλλά οι κυρίες ήταν αρκετά πρόθυμες να μιλήσουν και ο κύριος Κόλλινς δεν έδειχνε ούτε να χρειάζεται ενθάρρυνση ούτε να έχει την τάση να μείνει σιωπηλός. Ήταν ένας ψηλός, κάπως βαρύς, νέος άνδρας είκοσι πέντε ετών. Το ύφος του ήταν σοβαρό και επίσημο και οι τρόποι του πολύ τυπικοί. Δεν είχε καλά καλά προλάβει να καθίσει κι άρχισε να συγχαίρει την κυρία Μπέννετ που είχε τέτοιες κόρες, για την ομορφιά των οποίων είχε ακούσει πολλά, αλλά στην προκειμένη περίπτωση η φήμη υπολειπόταν της αλήθειας. Πρόσθεσε δε ότι, χωρίς αμφιβολία, σύντομα θα τις έβλεπε όλες καλοπαντρεμένες. Η φιλοφρόνηση αυτή δεν άρεσε και τόσο σε ορισμένα μέλη του ακροατηρίου του, αλλά η κυρία Μπέννετ, που δεν είχε τίποτε εναντίον των φιλοφρονήσεων, απάντησε με μεγάλη προθυμία:

«Είσθε, σίγουρα, πολύ ευγενικός, κύριε, και εύχομαι με όλη την καρδιά μου να βγείτε αληθινός γιατί, αλλιώς, θα μείνουν πάμπτωχες. Τα πράγματα έχουν ρυθμιστεί τόσο περίεργα».

«Υπαινίσσεσθε, ενδεχομένως, την κληροδοσία αυτού του κτήματος».

«Αχ, κύριέ μου, έτσι είναι, πράγματι! Πολύ θλιβερή ιστορία για τα καημένα τα κορίτσια μου, πρέπει να το ομολογήσετε. Χωρίς βέβαια να εννοώ ότι φταίτε εσείς, καθότι ξέρω ότι αυτά τα πράγματα είναι εντελώς θέμα τύχης στον κόσμο ετούτο. Κανείς δεν μπορεί να ξέρει πού θα καταλήξει μια περιουσία όταν κληροδοτηθεί».

Digitized by 10uk1s

«Αντιλαμβάνομαι πολύ καλά, κυρία μου, τη δοκιμασία που υφίστανται οι ωραίες εξαδέλφες μου και θα μπορούσα να πω πολλά επί του θέματος αν δε φοβόμουν μήπως φανώ επιπόλαιος και βιαστικός. Μπορώ ωστόσο να διαβεβαιώσω τις νεαρές κυρίες ότι ήλθα προετοιμασμένος να τις θαυμάσω. Προς το παρόν, δε θα πω τίποτε άλλο· ίσως, όμως, όταν γνωριστούμε καλύτερα...»

Η φράση του κόπηκε στη μέση από την αναγγελία του γεύματος, και τα κορίτσια χαμογέλασαν μεταξύ τους. Δεν ήταν μόνο αυτές αντικείμενα του θαυμασμού του κυρίου Κόλλινς. Το χολ, η τραπεζαρία και όλη η επίπλωσή της έτυχαν επίσης εξετάσεως και εγκωμίων και είναι σίγουρο ότι όλ' αυτά τα εγκώμια θα είχαν βαθύτατα συγκινήσει την κυρία Μπέννετ αν δε βασανιζόταν από τη σκέψη ότι έβλεπε τα πάντα ως μελλοντική του ιδιοκτησία. Το δείπνο επίσης απετέλεσε, με τη σειρά του, αντικείμενο εξαιρετικού θαυμασμού και ζήτησε να μάθει σε ποια από τις ωραίες εξαδέλφες του οφειλόταν η έξοχη παρασκευή του. Εδώ όμως τον έβαλε στη θέση του η κυρία Μπέννετ που τον διαβεβαίωσε, κάπως απότομα, ότι ήταν οπωσδήποτε σε θέση να διατηρούν έναν καλό μάγειρα και ότι οι κόρες της δεν είχαν καμιά δουλειά στην κουζίνα. Ο κύριος Κόλλινς ζήτησε συγγνώμη που τη δυσαρέστησε και η κυρία Μπέννετ, με λιγότερο απότομο ύφος, δήλωσε ότι δεν είχε διόλου προσβληθεί. Εκείνος συνέχισε ωστόσο να απολογείται επί ένα περίπου τέταρτο της ώρας.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14

ΚΑΘ' ΟΛΗ τη διάρκεια του δείπνου, ο κύριος Μπέννετ δε μίλησε σχεδόν καθόλου. Όταν όμως απεσύρθησαν οι υπηρέτες, σκέφτηκε ότι είχε έρθει η ώρα να συζητήσει λίγο με το φιλοξενούμενό του και ως εκ τούτου άρχισε με ένα θέμα που περίμενε ότι θα τον ενθουσίαζε, κάνοντας δηλαδή την παρατήρηση ότι ήταν πολύ τυχερός που είχε τέτοια προστάτιδα. Ήταν αξιοσημείωτο το γεγονός ότι η λέδη Κάθριν έδειχνε τέτοιο ενδιαφέρον για τις επιθυμίες του και τόση φροντίδα για την άνεσή του. Ο κύριος Μπέννετ δε θα μπορούσε να έχει κάνει καλύτερη επιλογή. Ο κύριος Κόλλινς άρχισε να πλέκει με ευγλωττία το εγκώμιό της. Το θέμα προσέδωσε στους τρόπους του ακόμη μεγαλύτερη επισημότητα και, με περισπούδαστο ύφος, δήλωσε ότι ποτέ στη ζωή του δεν είχε δει τέτοια συμπεριφορά από πρόσωπο της υψηλής κοινωνίας, τέτοια προσήνεια και καταδεκτικότητα, όπως αυτή της λέδης Κάθριν, η οποία είχε ευαρεστηθεί να επιδοκιμάσει και τα δύο κηρύγματα που είχε ήδη την τιμή να εκφωνήσει ενώπιόν της. Τον είχε επίσης καλέσει δύο φορές σε δείπνο, στο Ρόουζιγκς και, μόλις το περασμένο Σάββατο, είχε στείλει να τον φωνάξουν για να συμπληρωθεί, το βράδυ, το καρέ της καντρίλιας. Γνώριζε πολλούς που θεωρούσαν τη λέδη Κάθριν υπερήφανη, αλλά *ο ίδιος* δεν είχε βρει σ' αυτήν παρά μόνο προσήνεια. Του μιλούσε, πάντα, όπως θα μιλούσε σε οποιονδήποτε άλλο τζέντλεμαν και δεν είχε την παραμικρή αντίρρηση για τη συναναστροφή του με ανθρώπους της περιοχής ή για την περιστασιακή απουσία του από την ενορία του, για μία ή δύο εβδομάδες, προκειμένου να επισκέπτεται τους συγγενείς του. Είχε μάλιστα καταδεχθεί να τον συμβουλεύσει να νυμφευθεί το συντομότερο δυνατόν, εφόσον βέβαια θα έκανε με σύνεση την επιλογή του, και τον είχε επισκεφθεί, μια φορά, στο ταπεινό του πρεσβυτέριο, όπου είχε εγκρίνει απολύτως όλες τις αλλαγές που είχαν γίνει και είχε μάλιστα καταδεχθεί να προτείνει μερικές και η ίδια· μερικά ράφια στις ντουλάπες του πάνω ορόφου.

«Όλ' αυτά είναι πολύ καθώς πρέπει και ευγενικά» είπε η κυρία Μπέννετ «και υποθέτω ότι είναι πολύ αξιαγάπητη γυναίκα. Είναι κρίμα που οι μεγάλες κυρίες, γενικά, δεν είναι πλέον σαν αυτήν. Και μένει κοντά σας, κύριε;»

«Ο κήπος όπου βρίσκεται η ταπεινή κατοικία μου χωρίζεται μόνο μ' ένα στενό δρομάκι από το Ρόουζιγκς Παρκ, κατοικία της εξοχότητός της».

«Είπατε, θαρρώ, πως είναι χήρα, κύριε. Έχει παιδιά;»

«Έχει μόνο μια κόρη, κληρονόμο του Ρόουζιγκς και μιας πολύ μεγάλης περιουσίας».

«Αχ!» αναφώνησε η κυρία Μπέννετ κουνώντας το κεφάλι της «τότε είναι σε πολύ καλύτερη θέση από πολλά άλλα κορίτσια. Και πώς είναι αυτή η νεαρή κυρία; Είναι όμορφη;»

«Είναι μια, πραγματικά, γοητευτικότατη νεαρή κυρία. Η ίδια η λέδη Κάθριν λέει ότι, από άποψη πραγματικής ομορφιάς, η δεσποινίς ντε Μπεργκ είναι κατά πολύ ανώτερη από την ωραιότερη του φύλου της καθότι, στα χαρακτηριστικά της, υπάρχει αυτό το κάτι που ξεχωρίζει μια νεαρή γυναίκα ευγενικής καταγωγής. Δυστυχώς όμως έχει φιλάσθενη κράση, πράγμα που την εμπόδισε να αναπτύξει τις ικανότητες που είναι βέβαιο ότι θα ανέπτυσσε κάτω από άλλες συνθήκες, όπως με πληροφόρησε η κυρία που επέβλεπε την εκπαίδευσή της και που μένει ακόμη μαζί τους. Είναι όμως εξαιρετικά φιλική και, συχνά, καταδέχεται να περάσει από την ταπεινή κατοικία μου με το μικρό φαέθοντα[9] που σέρνουν τα πόνι της».

---

[9] Φαέθων *(phaeton), ελαφριά, ανοιχτή τετράτροχη άμαξα, συρόμενη συνήθως από δυο άλογα.*

Digitized by 10uk1s

«Έχει παρουσιασθεί στην Αυλή; Δε θυμάμαι να έχω δει το όνομά της ανάμεσα στα ονόματα των άλλων κυριών».

«Η μέτρια κατάσταση της υγείας της δεν της επιτρέπει, δυστυχώς, να βρίσκεται στην πόλη και έτσι, όπως είπα ο ίδιος μια μέρα στη λέδη Κάθριν, η βρετανική Αυλή στερείται το λαμπρότερο στολίδι της. Η εξοχότητά της έδειξε να ικανοποιείται απ' αυτή την ιδέα και, όπως καταλαβαίνετε, είμαι ευτυχής να προσφέρω, όποτε μου δίνεται η ευκαιρία, αυτές τις μικρές λεπτές φιλοφρονήσεις που με προθυμία δέχονται πάντα οι κυρίες. Έχω επανειλημμένως πει στη λέδη Κάθριν ότι η γοητευτική κόρη της φαίνεται γεννημένη για δούκισσα και ότι, ακόμη και η υψηλότερη κοινωνική θέση, αντί να της προσέδιδε σπουδαιότητα, θα λαμπρυνόταν από την παρουσία της. Από τέτοια μικρά πράγματα αντλεί ευχαρίστηση η εξοχότητά της, και είναι ένα είδος φροντίδας που κρίνω ότι έχω την ιδιαίτερη ικανότητα να προσφέρω».

«Κρίνετε ορθότατα» είπε ο κύριος Μπέννετ «και είναι για σας ευτύχημα που διαθέτετε το ταλέντο να κολακεύετε με λεπτότητα. Μπορώ να ρωτήσω αν όλες αυτές οι ευχάριστες φιλοφρονήσεις πηγάζουν από την παρόρμηση της στιγμής ή μήπως είναι αποτέλεσμα προηγούμενης μελέτης;»

«Ξεπηδούν, κυρίως, απ' όσα συμβαίνουν εκείνη τη στιγμή και, μολονότι μερικές φορές διασκεδάζω με το να σκέπτομαι και να ταξινομώ τέτοιες μικρές κομψές φιλοφρονήσεις που θα μπορούσαν να προσαρμοσθούν ανάλογα με την περίσταση, πάντα επιθυμώ να τους δίνω, κατά το δυνατόν, έναν αέρα αυθορμησίας».

Οι προσδοκίες του κυρίου Μπέννετ είχανε βγει πέρα για πέρα αληθινές. Ο εξάδελφός του ήταν τόσο ανόητος, όσο είχε ελπίσει και τον άκουγε με την πιο βαθιά απόλαυση, χωρίς ταυτόχρονα να χάνει το σοβαρότατο ύφος του ή, εξαιρουμένων κάποιων περιστασιακών βλεμμάτων προς την Ελίζαμπεθ, να αναζητά σύντροφο στην απόλαυσή του.

Όταν ωστόσο ήρθε η ώρα του τσαγιού, η δόση ήταν πλέον αρκετή και ο κύριος Μπέννετ μετά χαράς οδήγησε τον καλεσμένο του εκ νέου στο σαλόνι και, όταν τέλειωσε το τσάι, μετά χαράς τον προσκάλεσε να διαβάσει κάτι, μεγαλοφώνως, στις κυρίες. Ο κύριος Κόλλινς δέχτηκε πρόθυμα, και του έφεραν ένα βιβλίο. Όμως, πριν καλά καλά το δει (καθότι από μακριά φαινόταν ότι ανήκε σε περιφερόμενη βιβλιοθήκη), τινάχτηκε προς τα πίσω και, αφού ζήτησε συγγνώμη, δήλωσε ότι ποτέ του δε διαβάζει μυθιστορήματα. Η Κίττυ τον κοίταξε κατάπληκτη και η Λύντια άφησε να της ξεφύγει μια κραυγή. Του έφεραν λοιπόν άλλα βιβλία και, μετά από κάποια σκέψη, επέλεξε τις *Ομιλίες* του Φορντάις. Καθώς άνοιγε τον τόμο, η Λύντια χασμουρήθηκε και, πριν προλάβει να διαβάσει, με φοβερά μονότονη επισημότητα, τρεις σελίδες, τον διέκοψε λέγοντας:

«Το ξέρετε, μαμά, ότι ο θείος Φίλιπς σκέφτεται να απολύσει τον Ρίτσαρντ και ότι, αν το κάνει, θα τον προσλάβει ο συνταγματάρχης Φόρστερ; Μου το είπε η θεία, το Σάββατο. Αύριο, θα πάω μια βόλτα ως το Μέρυτον για να μάθω περισσότερα και να ρωτήσω πότε επιστρέφει από την πόλη ο κύριος Ντέννυ».

Οι δυο μεγαλύτερες αδελφές την πρόσταξαν να συγκρατήσει τη γλώσσα της, αλλά ο κύριος Κόλλινς, πολύ προσβεβλημένος, άφησε στην άκρη το βιβλίο και είπε:

«Έχω συχνά παρατηρήσει πόσο λίγο ενδιαφέρονται οι νεαρές κυρίες για τα σοβαρά βιβλία καίτοι αυτά γράφονται αποκλειστικώς προς όφελός τους. Ομολογώ ότι αυτό με καταπλήσσει καθότι, ασφαλώς, δεν υπάρχει τίποτε πιο ωφέλιμο γι' αυτές από τη διδαχή. Δε θα κουράσω όμως περισσότερο τη νεαρή εξαδέλφη μου».

Ύστερα, στρεφόμενος προς τον κύριο Μπέννετ, προσφέρθηκε ως αντίπαλός του για μια

Digitized by 10uk1s

παρτίδα τάβλι. Ο κύριος Μπέννετ δέχτηκε την πρόκληση, προσθέτοντας ότι ήταν πολύ σοφό εκ μέρους του να αφήσει τα κορίτσια στις επιπόλαιες διασκεδάσεις τους. Η κυρία Μπέννετ και οι κόρες της ζήτησαν, ευγενέστατα, συγγνώμη για τη διακοπή της Λύντια και υπεσχέθησαν ότι, αν συνέχιζε την ανάγνωσή του, δεν επρόκειτο να τον διακόψει πλέον κανείς. Ο κύριος Κόλλινς όμως, αφού τις διαβεβαίωσε ότι δεν κρατούσε καμία κακία στη νεαρή εξαδέλφη του και ότι δεν ένιωθε καθόλου προσβεβλημένος από τη συμπεριφορά της, κάθισε σ' έν' άλλο τραπέζι με τον κύριο Μπέννετ και ετοιμάστηκε για το τάβλι.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15

Ο ΚΥΡΙΟΣ Κόλλινς δεν ήταν νοήμων άνθρωπος και η φυσική αυτή ατέλεια ελάχιστα είχε διορθωθεί από την εκπαίδευση ή την κοινωνική ανατροφή, αφού το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του το είχε περάσει υπό την καθοδήγηση ενός αμόρφωτου και φιλάργυρου *πατέρα.* Παρά δε το γεγονός ότι είχε φοιτήσει στο πανεπιστήμιο, δεν είχε παρακολουθήσει εκεί παρά μόνο τους εντελώς αναγκαίους κύκλους μαθημάτων και δεν είχε κάνει καμία χρήσιμη γνωριμία. Εξαιτίας των συνθηκών καταπίεσης, εντός των οποίων τον ανέθρεψε ο πατέρας του, οι τρόποι του χαρακτηρίζονταν, αρχικά, από μεγάλη ταπεινοφροσύνη. Τώρα όμως η ταπεινοφροσύνη αυτή είχε εξουδετερωθεί, σε μεγάλο βαθμό, από την έπαρση ενός αδύναμου μυαλού, που ζούσε αποτραβηγμένο, και από τα αλαζονικά αισθήματα που οφείλονταν σε μια πρώιμη και απρόσμενη ευμάρεια. Όταν χήρεψε η θέση του εφημέριου στο Χάνσφορντ, κέρδισε, κατά ευτυχή σύμπτωση, την εύνοια της λέδης Κάθριν ντε Μπεργκ και η εκτίμηση που ένιωθε για την υψηλή κοινωνική της θέση, καθώς και ο σεβασμός του προς την ίδια ως προστάτιδά του, σε συνδυασμό με μια πολύ μεγάλη ιδέα για τον εαυτό του, για το κύρος του ως κληρικού και για τα δικαιώματά του ως εφημερίου, τον είχαν κάνει ένα κράμα υπερηφάνειας και δουλοπρέπειας, έπαρσης και ταπεινοφροσύνης.

Έχοντας τώρα καλό σπίτι και υπεραρκετό εισόδημα, σκόπευε να παντρευτεί. Ο απώτερος λοιπόν στόχος της προσπάθειάς του για συμφιλίωση με την οικογένεια του Λόγκμπουρν ήταν να βρει σύζυγο, αφού είχε κατά νου να επιλέξει μία από τις κόρες εάν τις έβρισκε τόσο όμορφες και αξιαγάπητες, όσο τις παρουσίαζαν οι διάφορες πληροφορίες. Αυτό ήταν το σχέδιό του για επανορθώσεις, έτσι θα εξιλεωνόταν για το γεγονός ότι θα κληρονομούσε την περιουσία του πατέρα τους· και το θεωρούσε εξαίρετο σχέδιο, εντελώς κατάλληλο και αρμόζον, και εξαιρετικά γενναιόδωρο και ανιδιοτελές εκ μέρους του.

Το σχέδιό του δεν άλλαξε όταν τις είδε. Το χαριτωμένο πρόσωπο της δεσποινίδος Μπέννετ ενίσχυσε τις προθέσεις του και εδραίωσε όλες τις αυστηρότατες αντιλήψεις του περί προτεραιότητας των μεγαλυτέρων. Έτσι, το πρώτο κιόλας βράδυ, ήταν *αυτή* που επέλεξε. Το επόμενο ωστόσο πρωί, έκανε μια μικρή αλλαγή καθότι, σε ένα τετ-α-τετ ενός τετάρτου της ώρας με την κυρία Μπέννετ, πριν από το πρόγευμα, μια συζήτηση που ξεκίνησε από το πρεσβυτέριό του και κατέληξε φυσικά στην εκμυστήρευσή του ότι ήλπιζε να βρει στο Λόγκμπουρν οικοδέσποινα γι' αυτό, έκανε την κυρία Μπέννετ να εκφράσει, με πολλά, βέβαια, χαμόγελα και διάφορα ενθαρρυντικά λόγια, κάποια επιφύλαξη για τη συγκεκριμένη επιλογή του. Όσο για τις μικρότερες κόρες της, δεν μπορούσε να πει κάτι με βεβαιότητα, δεν μπορούσε να δώσει θετική απάντηση, αλλά οπωσδήποτε δεν *ήξερε* να υπάρχει κάποια δέσμευση. Η μεγάλη όμως κόρη της, όφειλε να το πει, ήταν καθήκον της να το αναφέρει, θα αρραβωνιαζόταν μάλλον πολύ σύντομα.

Το μόνο που είχε να κάνει ο κύριος Κόλλινς ήταν να περάσει από την Τζέιν στην Ελίζαμπεθ, και είναι αυτό ακριβώς που έκανε, ενώ η κυρία Μπέννετ σκάλιζε τη φωτιά. Η Ελίζαμπεθ, αμέσως μετά την Τζέιν σε ηλικία και ομορφιά, ήταν φυσικό να τη διαδεχθεί.

Η κυρία Μπέννετ ήταν ενθουσιασμένη με τη νύξη της και ήλπιζε ότι σύντομα θα 'χε δυο κόρες παντρεμένες· και ο άνθρωπος που, μέχρι την προηγουμένη, δεν άντεχε ούτε να του μιλήσει είχε τώρα ανέβει πολύ ψηλά στην εκτίμησή της.

Η Λύντια δεν ξέχασε την πρόθεσή της να περπατήσει ως το Μέρυτον και, με εξαίρεση τη Μαίρη, όλες οι αδελφές συμφώνησαν να τη συνοδεύσουν. Το ίδιο θα έκανε και ο κύριος Κόλλινς, κατόπιν παρακλήσεως του κυρίου Μπέννετ, ο οποίος δεν έβλεπε την ώρα ν' απαλλαγεί απ' αυτόν και να μείνει μόνος στη βιβλιοθήκη του, καθότι ο κύριος Κόλλινς τον

Digitized by 10uk1s

είχε ακολουθήσει εκεί, μετά το πρόγευμα, κι έδειχνε να μένει εκεί, βυθισμένος δήθεν σ' έναν από τους ογκωδέστερους τόμους της συλλογής, αλλά στην ουσία μιλώντας σχεδόν ακατάπαυστα στον κύριο Μπέννετ σχετικά με το σπίτι και τον κήπο του στο Χάνσφορντ. Αυτές οι καταστάσεις προκαλούσαν μεγάλη ταραχή στον κύριο Μπέννετ. Στη βιβλιοθήκη του έβρισκε πάντα ανάπαυση και ηρεμία και, μολονότι ήταν έτοιμος, όπως έλεγε στην Ελίζαμπεθ, να αντιμετωπίσει την ανοησία και την έπαρση σε κάθε άλλο δωμάτιο του σπιτιού, είχε μάθει να απαλλάσσεται απ' όλ' αυτά εκεί μέσα. Η ευγένειά του, ως εκ τούτου, ήταν ιδιαίτερα αυθόρμητη όταν ζήτησε από τον κύριο Κόλλινς να συνοδεύσει τις κόρες του στη βόλτα τους. Όσο για τον κύριο Κόλλινς, ο οποίος ήταν περισσότερο προικισμένος για περιπατητής παρά για αναγνώστης, ήταν πανευτυχής που έκλεινε εκείνο το τεράστιο βιβλίο κι έφευγε.

Με πομπώδεις αερολογίες από την πλευρά του, που γίνονταν δεκτές με ευγενική συγκατάβαση από τις εξαδέλφες του, κύλησε η ώρα μέχρι που έφτασαν στο Μέρυτον. Και, τότε, η προσοχή των νεοτέρων έπαψε να είναι στραμμένη προς *αυτόν.* Τα βλέμματά τους άρχισαν αμέσως να πλανώνται προς το βάθος του δρόμου εις αναζήτησιν αξιωματικών και το μόνο που θα μπορούσε πλέον να τις αποσπάσει απ' αυτήν θα ήταν κάποιο εξαιρετικά κομψό καπέλο ή καμιά πραγματικά καινούρια μουσελίνα σε βιτρίνα καταστήματος.

Σύντομα ωστόσο η προσοχή όλων των νεαρών κυριών αιχμαλωτίστηκε από ένα νεαρό με παρουσιαστικό πραγματικού τζέντλεμαν, που δεν είχαν ποτέ πριν ξαναδεί και που βάδιζε, παρέα μ' έναν αξιωματικό, στην αντίπερα πλευρά του δρόμου. Ο αξιωματικός ήταν ο κύριος Ντέννυ, για την επιστροφή του οποίου είχε έρθει να ρωτήσει η Λύντια, και υπεκλίθη στο πέρασμά τους. Όλες τους εντυπωσιάστηκαν από την εμφάνιση του ξένου και άρχισαν να διερωτώνται ποιος να είναι άραγε. Η Κίττυ και η Λύντια μάλιστα, αποφασισμένες να μάθουν πάση θυσία, διέσχισαν, επικεφαλής της παρέας, το δρόμο, με την πρόφαση ότι αναζητούσαν κάτι σ' έν' αντικρινό κατάστημα, και, κατά καλή τους τύχη, τη στιγμή ακριβώς που πατούσαν το πόδι τους στο πεζοδρόμιο, οι δύο κύριοι, που είχαν κάνει επιτόπου στροφή, έφταναν στο ίδιο σημείο. Ο κύριος Ντέννυ τους απηύθυνε αμέσως το λόγο και ζήτησε την άδεια να τους συστήσει το φίλο του κύριο Γουίκαμ, που είχε έρθει μαζί του, την προηγουμένη, από την πόλη με την ευτυχή πρόθεση να δεχθεί το διορισμό του στη μονάδα τους. Αυτό ήταν ακριβώς ό,τι έπρεπε γιατί το μόνο που έλειπε, για να γίνει ο νεαρός αυτός άνδρας ακατανίκητος, ήταν η στολή. Το παρουσιαστικό του ήταν άκρως κολακευτικό· συγκέντρωνε ό,τι καλύτερο υπήρχε από ομορφιά, λεπτότητα, παράστημα και ευγενική συμπεριφορά. Αμέσως μετά τις συστάσεις, έδειξε εξαιρετική, αλλά απολύτως καθώς πρέπει και χωρίς έπαρση, προθυμία για συζήτηση. Ενώ λοιπόν η παρέα στεκόταν εκεί και συζητούσε με μεγάλη ευχαρίστηση, τράβηξε ξαφνικά την προσοχή τους ο ήχος καλπασμού και, αμέσως μετά, φάνηκαν, στο βάθος του δρόμου, ο Ντάρσυ και ο Μπίγκλεϋ καβάλα στ' άλογά τους. Μόλις είδαν τις κυρίες της παρέας, οι δύο κύριοι κατευθύνθηκαν αμέσως προς το μέρος τους και άρχισαν τις συνήθεις αβρότητες. Ο Μπίγκλεϋ ήταν ο κύριος ομιλητής και το κύριο θέμα ήταν η δεσποινίς Μπέννετ. Είπε λοιπόν πως ήταν καθ' οδόν προς το Λόγκμπουρν προκειμένου να ενημερωθεί σχετικά με την υγεία της. Ο κύριος Ντάρσυ το επιβεβαίωσε με μια κίνηση της κεφαλής και είχε αρχίσει να αποφασίζει ότι δε θα έστρεφε το βλέμμα του προς την Ελίζαμπεθ, όταν αυτό αιχμαλωτίστηκε ξαφνικά από τη θέα του ξένου. Η Ελίζαμπεθ, που έτυχε να δει την έκφρασή τους τη στιγμή που κοίταζαν ο ένας τον άλλο, έμεινε κατάπληκτη από το αποτέλεσμα αυτής της συνάντησης. Άλλαξαν κι οι δυο τους χρώμα· ο ένας είχε γίνει κάτασπρος κι ο άλλος κατακόκκινος. Λίγο μετά, ο κύριος Γουίκαμ άγγιξε την άκρη του καπέλου του εν είδει χαιρετισμού, που ο κύριος Ντάρσυ, μόλις και μετά βίας, ανταπέδωσε. Τι να σήμαινε άραγε αυτό; Αδύνατο να φαντασθεί κανείς και το ίδιο αδύνατο να μη λαχταρά να μάθει.

Την επόμενη στιγμή, χωρίς ωστόσο να δείξει ότι αντελήφθη τι συνέβη, ο κύριος Μπίγκλεϋ

Digitized by 10uk1s

τους αποχαιρέτισε και συνέχισε το δρόμο του μαζί με το φίλο του.

Ο κύριος Ντέννυ και ο κύριος Γουίκαμ συνόδευσαν τις νεαρές κυρίες ως την πόρτα του κυρίου Φίλιπς και εκεί υπεκλίθησαν, παρά τις επίμονες παρακλήσεις της δεσποινίδος Λύντια να περάσουν μέσα και, επίσης, παρά το γεγονός ότι η κυρία Φίλιπς είχε βγει στο παράθυρο του μικρού σαλονιού και επαναλάμβανε φωναχτά την πρόσκληση της ανιψιάς της.

Η κυρία Φίλιπς χαιρόταν πάντα να βλέπει τις ανιψιές της και οι δύο μεγαλύτερες ήταν ιδιαίτερα καλοδεχούμενες λόγω της πρόσφατης απουσίας τους. Εξέφραζε λοιπόν με θέρμη την έκπληξή της για την ξαφνική επιστροφή τους, πράγμα που, αφού δεν είχαν επιστρέψει με τη δική τους άμαξα, θα της διέφευγε εντελώς αν δε συναντούσε στο δρόμο τυχαίως τον μικρό του καταστήματος του κυρίου Τζόουνς, ο οποίος της είπε ότι δεν επρόκειτο να στείλουν άλλα φάρμακα στο Νέδερφιλντ επειδή οι δεσποινίδες Μπέννετ είχαν φύγει, όταν η Τζέιν της συνέστησε τον κύριο Κόλλινς, κάνοντάς την έτσι να στρέψει τις φιλοφρονήσεις της προς αυτόν. Τον υπεδέχθη με τη μεγαλύτερη δυνατή ευγένειά της, την οποία εκείνος ανταπέδωσε με ακόμη περισσότερη, απολογούμενος που είχε έρθει απρόσκλητος, χωρίς να έχουν προηγουμένως γνωρισθεί, πράγμα που ωστόσο ήθελε να ελπίζει ότι θα μπορούσε να δικαιολογηθεί, ίσως, λόγω της συγγένειάς του με τις νεαρές κυρίες που της τον συνέστησαν. Η κυρία Φίλιπς έμεινε κυριολεκτικά άναυδη από αυτή την υπερβολική επίδειξη καλής ανατροφής, αλλά σύντομα οι σκέψεις της για τον ένα ξένο διεκόπησαν από τα επιφωνήματα και τις ερωτήσεις για τον άλλο, για τον οποίο ωστόσο δεν είχε να πει στις ανιψιές της τίποτε περισσότερο απ' ό,τι ήδη γνώριζαν, δηλαδή ότι τον είχε φέρει ο κύριος Ντέννυ από το Λονδίνο και θα ανελάμβανε τα καθήκοντα ανθυπολοχαγού στο ...σάιρ[10]. Τον παρακολουθούσε, είπε, εδώ και μια ώρα, να περπατάει πάνω κάτω στο δρόμο και είναι σίγουρο ότι, αν ξαναεμφανιζόταν ο κύριος Γουίκαμ, θα συνέχιζαν η Κίττυ και η Λύντια την ενασχόληση αυτή, αλλά δυστυχώς κανείς δεν περνούσε τώρα μπρος απ' το παράθυρο, εκτός από μερικούς αξιωματικούς οι οποίοι, συγκρινόμενοι με τον ξένο, είχαν πλέον γίνει «ηλίθιοι και αντιπαθητικοί τύποι». Μερικοί από αυτούς επρόκειτο να γευματίσουν την επόμενη μέρα με τους Φίλιπς και η θεία τους υποσχέθηκε ότι θα έπειθε το σύζυγό της να επισκεφθεί τον κύριο Γουίκαμ για να τον καλέσει κι αυτόν, εάν φυσικά ερχόταν το βράδυ η οικογένεια απ' το Λόγκμπουρν. Έτσι συμφωνήθηκε λοιπόν και η κυρία Φίλιπς ανακοίνωσε ότι θα έπαιζαν, πρώτα, ένα ωραίο, άνετο και φασαριόζικο παιχνίδι λοταρίας και, στη συνέχεια, θ' ακολουθούσε κάτι ζεστό για δείπνο. Η προοπτική τέτοιων απολαύσεων προκάλεσε μεγάλη ευθυμία και χώρισαν έχοντας όλοι πολύ καλή διάθεση. Εγκαταλείποντας το δωμάτιο, ο κύριος Κόλλινς άρχισε πάλι να ζητά συγγνώμη, αλλά η κυρία Φίλιπς τον διαβεβαίωσε με ακάματη ευγένεια ότι η συγγνώμη του ήταν εντελώς περιττή.

Κατά την επιστροφή, η Ελίζαμπεθ εξιστόρησε στην Τζέιν όσα είχε δει να συμβαίνουν μεταξύ των δύο κυρίων, όμως, μολονότι η Τζέιν θα είχε υπερασπιστεί τον ένα ή τον άλλο ή και τους δύο, αν είχε φανεί ότι είχαν άδικο, δεν μπορούσε ούτε κι εκείνη να εξηγήσει αυτή τη συμπεριφορά.

Ο κύριος Κόλλινς, φτάνοντας στο σπίτι, προκάλεσε εξαιρετική ικανοποίηση στην κυρία Μπέννετ με το θαυμασμό που εξέφρασε για τους τρόπους και τη λεπτότητα της κυρίας Φίλιπς. Δήλωσε δε ότι, εξαιρουμένων της λέδης Κάθριν και της κόρης της, δεν είχε ξαναδεί ποτέ κομψότερη γυναίκα καθότι όχι μόνο τον είχε υποδεχθεί με τη μεγαλύτερη ευγένεια,

---

[10] ...Σάιρ *(-shire). Η λέξη σημαίνει* κομητεία. *Τα μετακινούμενα συντάγματα της εθνοφυλακής έφεραν το όνομα της κομητείας προέλευσής τους. Εδώ, τα αποσιωπητικά σκοπό έχουν να πείσουν τον αναγνώστη ότι πρόκειται για κάποιο υπαρκτό σύνταγμα, του οποίου το νόημα δεν πρέπει να αποκαλυφθεί.*

Digitized by 10uk1s

αλλά τον είχε επίσης μετ' εμφάσεως συμπεριλάβει στην πρόσκλησή της για το επόμενο βράδυ καίτοι της ήταν εντελώς άγνωστος ως τότε. Αυτό, υπέθετε, θα οφειλόταν εν μέρει στη σχέση του με την οικογένεια, αλλά, όπως κι αν είχε το πράγμα, ποτέ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του δεν είχε τύχει τόσης προσοχής.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16

ΚΑΘΩΣ δεν υπήρξε καμία αντίρρηση για τα συμφωνηθέντα μεταξύ των κοριτσιών και της θείας τους και αφού ο κύριος και η κυρία Μπέννετ αντεστάθησαν σθεναρώς σε όλους τους ενδοιασμούς του κυρίου Κόλλινς να τους εγκαταλείψει έστω και ένα βράδυ κατά την εκεί διαμονή του, όταν ήλθε η ώρα, η άμαξα μετέφερε τον ίδιο και τις πέντε εξαδέλφες του στο Μέρυτον. Μπαίνοντας στο σαλόνι, τα κορίτσια είχαν την ικανοποίηση ν' ακούσουν ότι ο κύριος Γουίκαμ είχε αποδεχθεί την πρόσκληση του θείου τους και ήταν κιόλας εκεί.

Αφού εδόθη αυτή η πληροφορία και κάθισαν όλοι στις θέσεις τους, ο κύριος Κόλλινς άρχισε, με την άνεσή του, να περιεργάζεται και να θαυμάζει το χώρο και είχε τόσο εντυπωσιασθεί από το μέγεθος και την επίπλωσή του, που δήλωσε ότι είχε σχεδόν την εντύπωση πως βρισκόταν στη μικρή θερινή τραπεζαρία του Ρόουζιγκς, σύγκριση που στην αρχή δεν προκάλεσε μεγάλη ικανοποίηση· όταν όμως η κυρία Φίλιπς κατάλαβε από τα λεγόμενά του τι ήταν το Ρόουζιγκς και τίνος ιδιοκτησία ήταν, όταν άκουσε την περιγραφή ενός μόνο από τα σαλόνια της λέδης Κάθριν και έμαθε ότι μόνο το τζάκι είχε κοστίσει οκτακόσιες λίρες, ένιωσε όλο το μέγεθος της φιλοφρονήσεως και δε θα την ενοχλούσε πλέον ούτε η σύγκριση με το δωμάτιο της οικονόμου.

Περιγράφοντάς της όλο το μεγαλείο της λέδης Κάθριν και του αρχοντικού της, με κάποιες παρεκβάσεις, πού και πού, για να εκθειάσει τη δική του ταπεινή κατοικία και τις βελτιώσεις που επέφερε σ' αυτήν, πέρασε ευχάριστα την ώρα του μέχρι που εμφανίστηκαν οι κύριοι· στο πρόσωπο της κυρίας Φίλιπς είχε βρει μια πολύ προσεκτική ακροάτρια, της οποίας η γνώμη για τη σπουδαιότητά του βελτιωνόταν διαρκώς με όσα άκουγε και η οποία σχεδίαζε κιόλας να τα μεταφέρει όλα στους γείτονές της το ταχύτερο δυνατό. Στα κορίτσια, που δεν άντεχαν ν' ακούν τον εξάδελφό τους και που δεν είχαν τι άλλο να κάνουν απ' το να εκφράζουν την επιθυμία τους για κάποιο μουσικό όργανο ή να περιεργάζονται τις δικές τους μέτριες απομιμήσεις πορσελάνης στο γείσωμα του τζακιού, το διάστημα αναμονής φάνηκε ατέλειωτο. Επιτέλους, όμως, άρχισαν να καταφθάνουν οι κύριοι και, μόλις μπήκε στο δωμάτιο ο κύριος Γουίκαμ, η Ελίζαμπεθ ένιωσε ότι ο θαυμασμός της, όταν τον πρωτοείδε, αλλά και αργότερα, κάθε που τον ξανάφερνε στη σκέψη της, δεν ήταν ούτε στο ελάχιστο αδικαιολόγητος. Οι αξιωματικοί του ...σάιρ αποτελούσαν, γενικά, ένα πολύ αξιότιμο και καθώς πρέπει σύνολο και η παρούσα συντροφιά συνεκέντρωνε τους καλύτερους απ' αυτούς, όμως ο κύριος Γουίκαμ ήταν τόσο ανώτερος από όλους σε παρουσιαστικό, ύφος, αέρα και βάδισμα, όσο ανώτεροι ήταν *εκείνοι* από το στρογγυλοπρόσωπο και παχουλό θείο Φίλιπς, που τους ακολούθησε στο δωμάτιο με την αναπνοή του να μυρίζει ποτό.

Ο κύριος Γουίκαμ ήταν ο τυχερός άνδρας προς τον οποίο ήταν στραμμένα τα μάτια όλων σχεδόν των γυναικών και η Ελίζαμπεθ ήταν η τυχερή γυναίκα, πλάι στην οποία κάθισε τελικά. Ο ευχάριστος τρόπος με τον οποίο άρχισε αμέσως τη συζήτηση, καίτοι αυτή αφορούσε απλώς την υγρή νύχτα και στο ενδεχόμενο βροχερής περιόδου, την έκανε να νιώσει ότι το πιο κοινό και βαρετό, το πιο τετριμμένο θέμα μπορούσε να καταστεί ενδιαφέρον από την ικανότητα του ομιλητή.

Έχοντας, στη διεκδίκηση της προσοχής του ωραίου φύλου, αντιπάλους σαν τον κύριο Γουίκαμ και τους αξιωματικούς, ο κύριος Κόλλινς έδειχνε να βυθίζεται στην αφάνεια. Για τις νεαρές κυρίες η παρουσία του ήταν σίγουρα ανύπαρκτη. Έβρισκε ωστόσο, κατά διαστήματα, στο πρόσωπο της κυρίας Φίλιπς μια ευγενική ακροάτρια, χάρη στην επαγρύπνηση της οποίας δεν του έλειψαν, ούτε στιγμή, ο καφές και τα βουτήματα.

Digitized by 10uk1s

Όταν ετοιμάστηκαν τα τραπέζια για τα χαρτιά, άδραξε την ευκαιρία να της ανταποδώσει την υποχρέωση δεχόμενος να συμμετάσχει στο ουίστ.

«Προς το παρόν, ελάχιστα γνωρίζω ετούτο το παιχνίδι» είπε «αλλά θα χαρώ πολύ να βελτιωθώ καθότι η κοινωνική μου θέση...»

Η κυρία Φίλιπς εξέφρασε τη βαθιά της ευγνωμοσύνη για τη συμμετοχή του, αλλά δεν μπορούσε να περιμένει τις εξηγήσεις του.

Ο κύριος Γουίκαμ δεν έπαιξε ουίστ και έγινε αμέσως δεκτός, με μεγάλη χαρά, στο άλλο τραπέζι, μεταξύ της Ελίζαμπεθ και της Λύντια. Στην αρχή, διεφάνη ο κίνδυνος να μονοπωλήσει πλήρως την προσοχή του η Λύντια, καθότι ήταν ακαταπόνητη ομιλήτρια, αλλά, έτσι που της άρεσε εξίσου πολύ και η λοταρία, άρχισε σύντομα να δείχνει τέτοιο ενδιαφέρον για το παιχνίδι, να στοιχηματίζει και να κραυγάζει με τόσο πάθος μετά από κάθε κέρδος, που κανείς πλέον γύρω της δεν είχε ιδιαίτερη σημασία. Ανταποκρινόμενος στις στοιχειώδεις απαιτήσεις του παιχνιδιού ο κύριος Γουίκαμ, είχε ως εκ τούτου την ευχέρεια να μιλά στην Ελίζαμπεθ, που τον άκουγε με μεγάλη προθυμία, χωρίς ωστόσο να ελπίζει ότι θα μάθαινε κάτι γι' αυτό που την ενδιέφερε πάνω απ' όλα, για την ιστορία δηλαδή της γνωριμίας του με τον κύριο Ντάρσυ. Μάλιστα, δεν τολμούσε καν να αναφέρει το όνομα του εν λόγω κυρίου. Ωστόσο, εκεί που δεν το περίμενε, ικανοποιήθηκε η περιέργειά της. Ο κύριος Γουίκαμ έθιξε το θέμα μόνος του. Ζήτησε να μάθει πόσο απέχει το Νέδερφιλντ από το Μέρυτον και, αφού έλαβε την απάντησή της, ρώτησε κάπως διστακτικά πόσον καιρό έμενε εκεί ο κύριος Ντάρσυ.

«Περίπου ένα μήνα» είπε η Ελίζαμπεθ και αμέσως μετά, για να μη μείνει εκεί το θέμα, πρόσθεσε: «Απ' ό,τι καταλαβαίνω, έχει πολύ μεγάλη περιουσία στο Ντέρμπυσαϊρ».

«Ναι» απάντησε ο Γουίκαμ «το κτήμα του εκεί είναι υπέροχο. Τουλάχιστον δέκα χιλιάδες ετήσιο εισόδημα. Δε θα μπορούσατε να βρείτε άνθρωπο πιο κατάλληλο από μένα για να σας δώσει ακριβείς πληροφορίες επ' αυτού καθότι από παιδί συνδέομαι με την οικογένειά του κατά έναν ιδιαίτερο τρόπο».

Η Ελίζαμπεθ δεν μπόρεσε να κρύψει την έκπληξή της.

«Δικαιολογημένα εκπλήσσεσθε, δεσποινίς Μπέννετ, μ' αυτό τον ισχυρισμό αφού πρέπει, μάλλον, να είδατε πόσο ψυχρή ήταν η συνάντησή μας εχθές. Γνωρίζετε καλά τον κύριο Ντάρσυ;»

«Μου φτάνει όσο τον γνώρισα» αναφώνησε η Ελίζαμπεθ «πέρασα τέσσερις μέρες στο ίδιο μ' αυτόν σπίτι και τον βρίσκω πολύ δυσάρεστο άνθρωπο».

«Δεν έχω δικαίωμα να εκφράσω τη δική μου γνώμη» είπε ο Γουίκαμ «για το αν είναι ευχάριστος ή το αντίθετο. Δεν είμαι αρμόδιος να εκφέρω γνώμη. Τον γνωρίζω τόσο πολύ καιρό και τόσο καλά, που δε θα ήμουν δίκαιος κριτής. Είναι αδύνατο για *μένα* να είμαι αμερόληπτος. Πιστεύω όμως ότι η γνώμη σας γι' αυτόν θα προξενούσε γενική κατάπληξη και ίσως να μην την είχατε εκφράσει τόσο κατηγορηματικά οπουδήποτε αλλού. Εδώ, βρίσκεσθε ανάμεσα σε ανθρώπους της οικογένειάς σας».

«Σας δίνω το λόγο μου ότι δε λέω *εδώ* τίποτε άλλο από όσα θα έλεγα σε οποιοδήποτε σπίτι της περιοχής, εκτός του Νέδερφιλντ. Δεν είναι διόλου συμπαθής στο Χέρτφορντσαϊρ. Οι πάντες απεχθάνονται την υπερηφάνειά του. Δε θα βρείτε κανέναν να μιλά καλύτερα γι' αυτόν».

«Δεν μπορώ να υποκριθώ ότι λυπάμαι» είπε ο Γουίκαμ μετά από μια σύντομη παύση «που

Digitized by 10uk1s

αυτός ή οποιοσδήποτε άλλος δε χαίρει μεγαλύτερης εκτιμήσεως απ' όση θα άξιζε. Με *αυτόν* όμως δε νομίζω να συμβαίνει συχνά κάτι τέτοιο. Ο κόσμος τυφλώνεται από τον πλούτο του και τη σπουδαιότητά του ή τρομοκρατείται από τους υπεροπτικούς και επιβλητικούς τρόπους του και τον βλέπει όπως εκείνος θέλει να τον βλέπουν».

«Μολονότι τον γνωρίζω ελάχιστα, θα έλεγα ότι είναι πολύ κακότροπος άνθρωπος».

Ο Γουίκαμ κούνησε, απλώς, το κεφάλι.

«Διερωτώμαι» είπε μόλις του ξαναδόθηκε η ευκαιρία να μιλήσει «αν πρόκειται να μείνει ακόμα για καιρό στην περιοχή».

«Δεν έχω ιδέα, αλλά, όσο βρισκόμουν στο Νέδερφιλντ, δεν *άκουσα* τίποτε περί αναχωρήσεώς του. Ελπίζω η παρουσία του στην περιοχή να μην επηρεάσει τα σχέδιά σας για παραμονή στο ...σάιρ».

«Ω! Όχι, δε θα διώξει *εμένα* ο κύριος Ντάρσυ. Αν δε θέλει να με βλέπει, ας φύγει *ο ίδιος*. Οι σχέσεις μας δεν είναι διόλου φιλικές και οι συναντήσεις μας μου προκαλούν πάντα δυσφορία, αλλά ο μόνος λόγος που έχω για να τον αποφεύγω είναι κάτι που μπορώ να το δηλώσω δημοσία, είναι η αίσθηση ότι μου έχει φερθεί πάρα πολύ άσχημα και η βαθιά μου λύπη που είναι αυτός που είναι. Ο πατέρας του, δεσποινίς Μπέννετ, ο μακαρίτης ο κύριος Ντάρσυ, ήταν ένας απ' τους καλύτερους ανθρώπους του κόσμου και ο πιο ειλικρινής φίλος που είχα ποτέ. Μου είναι λοιπόν αδύνατο να μη νιώθω, στην παρουσία αυτού του κυρίου Ντάρσυ, χιλιάδες τρυφερές αναμνήσεις να ματώνουν την καρδιά μου. Η συμπεριφορά του απέναντί μου υπήρξε σκανδαλώδης, αλλά πιστεύω, ειλικρινά, ότι θα μπορούσα να του συγχωρήσω τα πάντα αν δεν είχε διαψεύσει τις ελπίδες και δεν είχε ατιμάσει τη μνήμη του πατέρα του».

Η Ελίζαμπεθ ένιωθε ότι το θέμα γινόταν ολοένα και πιο ενδιαφέρον και άκουγε συνεπαρμένη, αλλά, έτσι λεπτό που ήταν, δεν τολμούσε να ρωτήσει περισσότερα.

Ο κύριος Γουίκαμ άρχισε να μιλά για γενικότερα θέματα, για το Μέρυτον, την ευρύτερη περιοχή, την εκεί κοινωνική ζωή και έδειχνε απολύτως ικανοποιημένος με όσα είχε δει μέχρι στιγμής, ειδικά δε για το τελευταίο θέμα μιλούσε με λεπτή, αλλά οπωσδήποτε ευνόητη αβρότητα.

«Ήταν η προοπτική ενός σταθερού και καλού κοινωνικού κύκλου» πρόσθεσε «που στάθηκε το κύριο κίνητρό μου για να καταταγώ στο ...σάιρ. Ήξερα ότι είναι ένα εξαιρετικά ευυπόληπτο και ευχάριστο σώμα και ο φίλος μου ο Ντέννυ με δελέασε ακόμη περισσότερο όταν μου μίλησε για το στρατώνα τους και για τις μεγάλες περιποιήσεις και εξαίρετες γνωριμίες που τους προσέφερε το Μέρυτον. Η κοινωνική ζωή, το ομολογώ, είναι απαραίτητη για μένα. Έχω περάσει μεγάλη απογοήτευση και η ψυχή μου δεν αντέχει τη μοναξιά. Πρέπει, οπωσδήποτε, να έχω απασχόληση και κοινωνικές σχέσεις. Ο στρατιωτικός βίος δεν είναι ακριβώς αυτό που επεδίωκα, αλλά οι περιστάσεις μ' έκαναν τελικά να τον αποδεχθώ. Κανονικά, προορισμός μου ήταν η εκκλησία· ανατράφηκα μ' αυτή την προοπτική και θα κατείχα τώρα ιδιαίτερα σημαντική θέση στους κόλπους της αν είχε ευαρεστηθεί ο κύριος για τον οποίο μιλούσαμε πριν από λίγο».

«Αλήθεια, λέτε;»

«Ναι, αλήθεια· ο μακαρίτης ο κύριος Ντάρσυ μού κληροδότησε την πιο προσοδοφόρο ενορία που είχε στη δικαιοδοσία του. Ήταν νονός μου και μου είχε μεγάλη αδυναμία. Είναι αδύνατο να σας περιγράψω την καλοσύνη του. Είχε την πρόθεση να με αποκαταστήσει πλουσιοπάροχα και νόμιζε ότι το είχε κάνει, αλλά, όταν η θέση χήρεψε, δόθηκε σε άλλον».

Digitized by 10uk1s

«Για όνομα του Θεού!» αναφώνησε η Ελίζαμπεθ «πώς είναι δυνατόν να γίνει κάτι τέτοιο; Πώς είναι δυνατόν ν' αγνοηθεί η διαθήκη του; Γιατί δεν προσφύγατε στο δικαστήριο;»

«Υπήρχε κάποιο τυπικό ελάττωμα στους όρους του κληροδοτήματος που δεν άφηνε περιθώρια για προσφυγή στο νόμο. Ένας έντιμος άνθρωπος δε θα αμφισβητούσε ποτέ την πρόθεση, όμως ο κύριος Ντάρσυ επέλεξε να την αμφισβητήσει ή, μάλλον, να την αντιμετωπίσει ως μια υπό όρους σύσταση και να ισχυρισθεί ότι είχα χάσει κάθε δικαίωμα επ' αυτής λόγω ασωτίας, αφροσύνης και διάφορα άλλα τέτοια. Το βέβαιον είναι ότι η θέση χήρεψε πριν από δυο χρόνια, ακριβώς όταν ήμουν σε ηλικία για να την πάρω, και ότι δόθηκε σε άλλον. Και είναι εξίσου βέβαιο ότι δε βρίσκω να είχα κάνει πράγματι κάτι ώστε να μου άξιζε να τη χάσω. Είμαι κάπως θερμόαιμος και αυθόρμητος και ίσως να εξέφρασα, κάποτε, πολύ ανοιχτά τη γνώμη μου γι' αυτόν ή σ' αυτόν. Δεν μπορώ να θυμηθώ τίποτε χειρότερο. Το γεγονός είναι πάντως ότι είμαστε πολύ διαφορετικοί και ότι με μισεί».

«Αυτό είναι πραγματικά σκανδαλώδες! Του αξίζει να εξευτελισθεί δημοσία».

«Κάποτε θα γίνει κι αυτό, αλλά δε θα το κάνω εγώ. Όσο είναι ακόμη ζωντανός στη μνήμη μου ο πατέρας του, μου είναι αδύνατο να τον προκαλέσω ή να τον εκθέσω».

Η Ελίζαμπεθ τον εξετίμησε ιδιαίτερα γι' αυτά τα αισθήματά του και, καθώς της τα εξέφραζε, τον έβρισκε ωραιότερο παρά ποτέ.

«Ποιο όμως» ρώτησε ύστερα από κάποια παύση «θα μπορούσε να είναι το κίνητρό του; Τι τον έκανε άραγε να φερθεί τόσο σκληρά;»

«Μια βαθιά, σταθερή αντιπάθεια για μένα, μια αντιπάθεια που, ως ένα βαθμό, δεν μπορώ παρά να την αποδώσω στη ζήλια. Αν ο μακαρίτης ο κύριος Ντάρσυ με αγαπούσε λιγότερο, ίσως ο γιος του να με ανεχόταν περισσότερο. Η ασυνήθιστη όμως αδυναμία που μου είχε ο πατέρας του πιστεύω ότι τον ενοχλούσε από παιδί. Ο χαρακτήρας του δεν του επέτρεπε να ανεχθεί αυτό το είδος άμιλλας που υπήρχε μεταξύ μας, αυτό το είδος προτίμησης που έδειχνε συχνά ο πατέρας του για μένα».

«Δεν είχα φαντασθεί πως θα μπορούσε να είναι τόσο κακός· αν και δεν τον συμπάθησα ποτέ, δεν είχα τόσο κακή γνώμη γι' αυτόν· υπέθετα ότι περιφρονεί τους συνανθρώπους του εν γένει, αλλά δε μου περνούσε απ' το μυαλό πως θα μπορούσε να φτάσει τόσο χαμηλά και να δείξει τέτοια κακόβουλη εκδικητικότητα, τέτοια αδικία, τέτοια απανθρωπιά!»

Αφού όμως έμεινε για λίγο σκεπτική, συνέχισε: «Τον θυμάμαι ωστόσο να επαίρεται, μια μέρα, στο Νέδερφιλντ ότι είναι αδυσώπητα μνησίκακος και ότι δε συγχωρεί ποτέ. Ο χαρακτήρας του είναι σίγουρα τρομακτικός».

«Καλύτερα να μην αποφανθώ επί του θέματος» είπε ο Γουίκαμ. «Μου είναι αδύνατο να είμαι δίκαιος μαζί του».

Η Ελίζαμπεθ ξαναβυθίστηκε στις σκέψεις της και, μετά από λίγο, αναφώνησε: «Να φερθεί με τέτοιον τρόπο στον πνευματικό γιο, το φίλο, τον ευνοούμενο του πατέρα του!» Και θα μπορούσε να είχε προσθέσει: «Σ' ένα νέο, μάλιστα, σαν *εσάς* που η όψη σας και μόνο εγγυάται ότι είσθε αξιαγάπητος» αλλά αρκέσθηκε να πει: «Και σ' έναν άνθρωπο, μάλιστα, που ήταν ίσως παιδικός του φίλος και συνδεόταν μαζί του, όπως θαρρώ ότι είπατε, πάρα πολύ στενά!»

«Γεννηθήκαμε στην ίδια ενορία, μέσα στο ίδιο πάρκο· το μεγαλύτερο μέρος της νεότητάς μας το περάσαμε μαζί· μοιραζόμασταν το ίδιο σπίτι, τις ίδιες διασκεδάσεις, την ίδια γονική φροντίδα. Ο *δικός μου* πατέρας ξεκίνησε τη σταδιοδρομία του στο επάγγελμα που ο θείος

Digitized by 10uk1s

σας, ο κύριος Φίλιπς, φαίνεται να τιμά πολύ, αλλά εγκατέλειψε τα πάντα για να τεθεί στην υπηρεσία του μακαρίτη του κυρίου Ντάρσυ και αφιέρωσε όλη τη ζωή του στη φροντίδα των συμφερόντων του Πέμπερλυ, έχαιρε δε της απολύτου εκτιμήσεως του κυρίου Ντάρσυ, που τον θεωρούσε στενό και έμπιστο φίλο του. Ο κύριος Ντάρσυ είχε επανειλημμένως παραδεχθεί ότι ήταν βαθύτατα υποχρεωμένος στον πατέρα μου για τη δραστήρια επιστασία του και όταν, λίγο πριν πεθάνει ο πατέρας μου, του έδωσε την αυθόρμητη υπόσχεση ότι θα εξασφάλιζε το μέλλον μου, είμαι πεπεισμένος ότι το έκανε τόσο εις ένδειξιν ευγνωμοσύνης προς εκείνον, όσο και αγάπης προς εμένα».

«Τι παράξενο!» αναφώνησε η Ελίζαμπεθ. «Τι αποτρόπαιο! Απορώ πώς η υπερηφάνεια *αυτού* του κυρίου Ντάρσυ δεν τον έκανε να είναι δίκαιος προς εσάς! Αν όχι από κάποιο καλύτερο κίνητρο, τουλάχιστον επειδή παραείναι περήφανος για να είναι άτιμος, διότι περί ατιμίας πρόκειται».

«Είναι, *όντως,* εκπληκτικό» συμφώνησε ο Γουίκαμ «αφού όλες σχεδόν οι πράξεις του ανάγονται στην υπερηφάνεια, η οποία ήταν συχνά ο καλύτερός του φίλος. Απ' όλα τα συναισθήματα, αυτό είναι που τον συνδέει περισσότερο με την αρετή. Κανείς μας όμως δεν είναι συνεπής και, κατά την άποψή μου, στη συμπεριφορά του υπήρχαν παρορμήσεις ισχυρότερες ακόμη και από την υπερηφάνεια».

«Είναι δυνατόν μια τόσο απεχθής υπερηφάνεια σαν τη δική του να έχει ποτέ αποβεί προς όφελός του;»

«Βεβαίως. Συχνά τον έχει ωθήσει να είναι φιλελεύθερος και γενναιόδωρος· να μοιράζει τα χρήματά του δεξιά κι αριστερά, να είναι φιλόξενος, να βοηθά τους ενοικιαστές των κτημάτων του και να ανακουφίζει τους φτωχούς. Όλ' αυτά είναι αποτέλεσμα της οικογενειακής υπερηφάνειας, αλλά και της *υιικής,* καθότι είναι υπερήφανος για τον πατέρα του. Να μην ντροπιάσει την οικογένειά του, να μη χάσει τη δημοτικότητά του, να διαφυλάξει το κύρος του Πέμπερλυ Χάουζ... ιδού το μέγα κίνητρο. Έχει επίσης αδελφική υπερηφάνεια, η οποία, μαζί με *κάποια* αδελφική αγάπη, τον καθιστά πολύ καλό και επιμελή κηδεμόνα της αδελφής του και θα ακούσετε να αναγνωρίζεται, γενικώς, ως ο στοργικότερος και καλύτερος αδελφός».

«Τι είδους κορίτσι είναι η δεσποινίς Ντάρσυ;»

Κούνησε το κεφάλι του: «Μακάρι να μπορούσα να τη χαρακτηρίσω ως αξιαγάπητη. Με πονάει να μιλάω άσχημα για κάποιον απ' τους Ντάρσυ, όμως είναι σχεδόν σαν τον αδελφό της· πολύ, πάρα πολύ υπερήφανη. Όταν ήταν μικρή, ήταν τρυφερή και γλυκιά και μου είχε μεγάλη αδυναμία κι εγώ αφιέρωνα ώρες ολόκληρες να τη διασκεδάζω. Τώρα, όμως, δεν έχει πια καμία σημασία για μένα. Είναι ένα ωραίο κορίτσι, γύρω στα δεκαπέντε ή δεκάξι, και, απ' ό,τι λένε, με πολλά προσόντα. Από τότε που πέθανε ο πατέρας της, μένει στο Λονδίνο μαζί με μια κυρία που επιβλέπει την εκπαίδευσή της».

Μετά από πολλές παύσεις και πολλές αναζητήσεις άλλων θεμάτων, η Ελίζαμπεθ δεν μπορούσε πια να κρατηθεί και επέστρεψε στο πρώτο λέγοντας:

«Με καταπλήσσει, πάντως, η στενή του σχέση με τον κύριο Μπίγκλεϋ! Πώς μπορεί ο κύριος Μπίγκλεϋ, που είναι η προσωποποίηση της καλής διάθεσης και, ειλικρινά σας λέω, πραγματικά αξιαγάπητος, να έχει φιλία μ' έναν τέτοιο άνθρωπο; Πώς είναι δυνατό να ταιριάζουν οι δυο τους; Γνωρίζετε τον κύριο Μπίγκλεϋ;»

«Καθόλου».

«Είναι ένας γλυκύτατος, αξιαγάπητος, γοητευτικός άνθρωπος. Πρέπει, οπωσδήποτε, να

Digitized by 10uk1s

αγνοεί τι είδους άνθρωπος είναι ο κύριος Ντάρσυ».

«Μπορεί και όχι, αλλά, όταν το θέλει, ο κύριος Ντάρσυ μπορεί να είναι ευχάριστος. Δεν του λείπουν οι ικανότητες. Όταν αξίζει, κατά τη γνώμη του, τον κόπο, γίνεται πρόθυμος συζητητής. Ανάμεσα σ' αυτούς που είναι εξίσου σημαντικοί με τον ίδιο, είναι εντελώς διαφορετικός άνθρωπος από αυτό που είναι έναντι των λιγότερο ευπόρων. Η υπερηφάνειά του βέβαια ποτέ δεν τον εγκαταλείπει, αλλά με τους πλούσιους είναι φιλελεύθερος, δίκαιος, ειλικρινής, λογικός, αξιοπρεπής, ίσως μάλιστα και συμπαθητικός αν ληφθεί επίσης υπόψη η περιουσία και η εμφάνισή του».

Όταν σε λίγο διαλύθηκε η παρέα του ουίστ, οι παίκτες συγκεντρώθηκαν γύρω από το άλλο τραπέζι και ο κύριος Κόλλινς έλαβε θέση ανάμεσα στην εξαδέλφη του Ελίζαμπεθ και την κυρία Φίλιπς. Η τελευταία τού έκανε τις συνηθισμένες ερωτήσεις για την τύχη του, που δεν ήταν και πολύ μεγάλη· δεν είχε κερδίσει ούτε μια φορά. Ωστόσο, όταν η κυρία Φίλιπς άρχισε να εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός αυτό, τη διαβεβαίωσε με άκρα σοβαρότητα ότι δεν είχε απολύτως καμιά σημασία, ότι θεωρούσε το ποσό εντελώς ασήμαντο και την παρακάλεσε να μη στενοχωριέται.

«Ξέρω πολύ καλά, κυρία μου» της είπε «ότι, όταν κάθεται κανείς να παίξει χαρτιά, πρέπει να είναι έτοιμος για τέτοια πράγματα και ευτυχώς δε βρίσκομαι σε τέτοια κατάσταση ώστε να με απασχολούν πέντε σελίνια. Υπάρχουν, αναμφιβόλως, πολλοί που δε θα μπορούσαν να πουν το ίδιο, αλλά εγώ, χάρη στη λέδη Κάθριν ντε Μπεργκ, δεν είμαι πια αναγκασμένος ν' ανησυχώ για τέτοια μικροπράγματα».

Τα λόγια αυτά τράβηξαν την προσοχή του κυρίου Γουίκαμ που, αφού παρατήρησε για λίγο τον κύριο Κόλλινς, ρώτησε χαμηλόφωνα την Ελίζαμπεθ εάν ο συγγενής της γνωριζόταν πολύ στενά με την οικογένεια ντε Μπεργκ.

«Η λέδη Κάθριν ντε Μπεργκ» απάντησε εκείνη «του πρόσφερε, τελευταία, μια θέση εφημερίου. Δεν έχω ιδέα πώς την πρωτογνώρισε, αλλά σίγουρα δεν τη γνωρίζει πολύν καιρό».

«Θα ξέρετε, φυσικά, ότι η λέδη Κάθριν ντε Μπεργκ και η λέδη Άννα Ντάρσυ ήταν αδελφές και ότι, κατά συνέπεια, η λέδη Κάθριν είναι θεία του τωρινού κυρίου Ντάρσυ».

«Όχι, ομολογώ ότι δεν το ήξερα. Δε γνώριζα απολύτως τίποτε για τους συγγενείς της λέδης Κάθριν. Μέχρι προχθές, δεν ήξερα καν ότι υπήρχε η ίδια».

«Η κόρη της, η δεσποινίς ντε Μπεργκ, θα κληρονομήσει τεράστια περιουσία και λέγεται ότι αυτή και ο εξάδελφός της θα ενώσουν τις περιουσίες τους».

Η πληροφορία αυτή έκανε την Ελίζαμπεθ να χαμογελάσει καθώς σκεφτόταν την καημένη τη δεσποινίδα Μπίγκλεϋ. Μάταιες λοιπόν όλες οι φιλοφρονήσεις της, μάταιη κα άχρηστη η επίδειξη αγάπης προς την αδελφή του και θαυμασμού προς αυτόν αφού ο κύριος Ντάρσυ προοριζόταν ήδη για άλλη.

«Ο κύριος Κόλλινς» είπε «μιλά με τα καλύτερα λόγια για τη λέδη Κάθριν και την κόρη της, αλλά, από κάτι λεπτομέρειες που ανέφερε σχετικά με την εξοχότητά της, υποψιάζομαι ότι η ευγνωμοσύνη του τον παραπλανά και ότι, παρ' όλο που τον έχει υπό την προστασία της, είναι υπεροπτική και επηρμένη γυναίκα».

«Πιστεύω πως είναι και τα δύο, σε πολύ μεγάλο βαθμό» απάντησε ο Γουίκαμ. «Πάνε πολλά χρόνια που δεν την έχω δει, αλλά θυμάμαι πολύ καλά ότι ποτέ δεν τη συμπάθησα και ότι οι τρόποι της ήταν δικτατορικοί και αυθάδεις. Έχει τη φήμη εξαιρετικά συνετής και ευφυούς

Digitized by 10uk1s

γυναίκας, αλλά εγώ θα έλεγα, μάλλον, ότι τις ικανότητές της τις αντλεί εν μέρει από την κοινωνική θέση και την περιουσία της, εν μέρει από τους αυταρχικούς τρόπους της και, τέλος, από την υπερηφάνεια του ανιψιού της, ο οποίος φροντίζει ώστε όλοι όσοι συνδέονται μαζί του να έχουν πρώτης τάξεως αντίληψη».

Η Ελίζαμπεθ παραδέχτηκε την ορθότητα της εκτιμήσεώς του και συνέχισαν να συνομιλούν με αμοιβαία ευχαρίστηση μέχρι που το δείπνο έθεσε τέρμα στα χαρτιά και έτσι δόθηκε και στις υπόλοιπες κυρίες η δυνατότητα να απολαύσουν μέρος της προσοχής του κυρίου Γουίκαμ. Μες στο θόρυβο του δείπνου της κυρίας Φίλιπς, ήταν αδύνατο να υπάρξει συζήτηση, όμως οι τρόποι του και μόνο τον έκαναν συμπαθή σε όλους. Ό,τι κι αν έλεγε ήταν καλά ειπωμένο· ό,τι κι αν έκανε ήταν χαριτωμένο. Η Ελίζαμπεθ έφυγε έχοντας μόνο αυτόν στο μυαλό της. Καθ' οδόν προς το σπίτι, δε σκεφτόταν τίποτε άλλο, παρά τον κύριο Γουίκαμ και όσα αυτός της είχε πει. Ωστόσο, καθ' όλη τη διαδρομή, δεν είχε την ευκαιρία ούτε καν το όνομά του να αναφέρει αφού τόσο η Λύντια, όσο και ο κύριος Κόλλινς δεν έβαλαν γλώσσα μέσα τους. Η Λύντια μιλούσε ακατάπαυστα για τη λοταρία, για τις μάρκες που είχε χάσει και τις μάρκες που είχε κερδίσει, ενώ ο κύριος Κόλλινς, ο οποίος περιέγραφε την αβροφροσύνη του κυρίου και της κυρίας Φίλιπς, δήλωνε ότι οι απώλειές του στο ουίστ δεν τον απασχολούσαν καθόλου, απαριθμούσε όλα τα πιάτα του δείπνου και επανειλημμένως εξέφραζε το φόβο του ότι αυτός έφταιγε για το στρίμωγμα των εξάδελφών του στην άμαξα, είχε να πει πολλά περισσότερα από όσα προλάβαινε ώσπου να φτάσουνε στο Λόγκμπουρν Χάουζ.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17

Η ΕΛΙΖΑΜΠΕΘ διηγήθηκε στην Τζέιν, την επομένη, όσα είχαν συμβεί μεταξύ του κυρίου Γουίκαμ και της ίδιας. Η Τζέιν άκουγε με κατάπληξη και ενδιαφέρον. Δεν μπορούσε να πιστέψει ότι ο κύριος Ντάρσυ θα μπορούσε να είναι τόσο ανάξιος της εκτιμήσεως του κυρίου Μπίγκλεϋ. Ωστόσο, δεν ήταν του χαρακτήρα της να θέσει υπό αμφισβήτηση τη φιλαλήθεια ενός τόσο αξιαγάπητου νέου σαν τον κύριο Γουίκαμ. Το ενδεχόμενο του να είχε πράγματι υποστεί τέτοια κακομεταχείριση ήταν ικανό να συγκινήσει τις πιο ευαίσθητες χορδές της και δεν απέμενε, ως εκ τούτου, τίποτε άλλο από το να εκφράσει καλή γνώμη και για τους δύο, να υπερασπισθεί τη συμπεριφορά του καθενός χωριστά και να αποδώσει στην τύχη ή σε κάποιο λάθος οτιδήποτε δεν μπορούσε να ερμηνευθεί διαφορετικά.

«Θαρρώ» είπε «ότι και οι δύο έχουν, κατά κάποιον τρόπο άγνωστο σ' εμάς, παραπλανηθεί. Ίσως κάποιοι τρίτοι διέβαλαν, για προσωπικό συμφέρον, τον ένα στον άλλο. Με λίγα λόγια, είναι αδύνατο να εικάσουμε τις αιτίες ή τις περιστάσεις που τους αποξένωσαν χωρίς συγκεκριμένη μομφή προς οιαδήποτε πλευρά». «Πολύ σωστά, πράγματι... Και τώρα, καλή μου Τζέιν, τι έχεις να πεις υπέρ αυτών των τρίτων που ενέχονται, λόγω συμφέροντος, στην υπόθεση; Αθώωσέ τους κι αυτούς γιατί, αλλιώς, θα σχηματίσουμε κακή γνώμη για κάποιον».

«Γέλα όσο θέλεις, αλλά δεν πρόκειται να μου αλλάξεις γνώμη. Λίζυ, καλή μου, σκέψου μόνο τι άσχημη εντύπωση θα έκανε ο κύριος Ντάρσυ αν φερόταν με τέτοιον τρόπο στον ευνοούμενο του πατέρα του, σε κάποιον που ο πατέρας του είχε υποσχεθεί να εξασφαλίσει. Είναι αδύνατο. Κανείς άνθρωπος με στοιχειώδη ανθρωπιά, κανείς με την ελάχιστη, έστω, εκτίμηση στον εαυτό του δε θα ήταν ικανός να κάνει κάτι τέτοιο. Είναι δυνατόν οι στενότεροι φίλοι του να κάνουν τόσο μεγάλο λάθος γι' αυτόν; Αποκλείεται!»

«Μου είναι πολύ πιο εύκολο να πιστέψω ότι ο κύριος Μπίγκλεϋ έχει παραπλανηθεί, παρά ότι ο κύριος Γουίκαμ θα επινοούσε μια ιστορία σαν αυτή που μου ανέφερε εχθές το βράδυ· ονόματα, γεγονότα, τα πάντα ειπωμένα σταράτα. Αν δεν είναι έτσι, ας το διαψεύσει ο κύριος Ντάρσυ. Εξάλλου, φαινόταν απ' το πρόσωπό του ότι έλεγε την αλήθεια».

«Είναι δύσκολο, πράγματι· βασανιστικό. Δεν ξέρει κανείς τι να σκεφθεί».

«Συγγνώμη, αλλά νομίζω ότι είναι απολύτως σαφές».

Το μόνο ωστόσο που μπορούσε να σκεφθεί με βεβαιότητα η Τζέιν ήταν ότι, αν είχε πράγματι παραπλανηθεί ο κύριος Μπίγκλεϋ, θα είχε πολλά να τραβήξει όταν η υπόθεση θα ερχόταν στο φως.

Οι δύο νεαρές κυρίες υποχρεώθηκαν να εγκαταλείψουν τον κήπο, όπου είχαν αυτή τη συζήτηση, λόγω της αφίξεως, ακριβώς, μερικών από τα πρόσωπα για τα οποία μιλούσαν. Ο κύριος Μπίγκλεϋ και οι αδελφές του ήλθαν να επιδώσουν προσωπικώς την πρόσκληση για τον πολυπόθητο χορό στο Νέδερφιλντ, ο οποίος είχε οριστεί για την επόμενη Τρίτη. Οι δύο κυρίες ήταν ενθουσιασμένες που ξανάβλεπαν την αγαπημένη φίλη τους, έκαναν σαν να 'χαν χρόνια να συναντηθούν και τη ρωτούσανε αδιάκοπα πώς πέρασε από τότε που χώρισαν. Στην υπόλοιπη οικογένεια έδωσαν ελάχιστη προσοχή· απέφυγαν όσο γινόταν την κυρία Μπέννετ, μίλησαν πολύ λίγο με την Ελίζαμπεθ και καθόλου με τους άλλους. Και ξαφνικά εγκατέλειψαν τα καθίσματά τους με τέτοια ενεργητικότητα, που κατέπληξε τον αδελφό τους και βιάστηκαν να αποχωρήσουν λες κι ήθελαν να αποφύγουν τις φιλοφρονήσεις της κυρίας Μπέννετ.

Digitized by 10uk1s

Η προοπτική του χορού στο Νέδερφιλντ γέμισε χαρά όλα τα θηλυκά της οικογένειας. Η κυρία Μπέννετ αποφάσισε ότι ο χορός δινόταν προς τιμήν της μεγαλύτερης κόρης της και είχε κολακευθεί ιδιαίτερα που η πρόσκληση έγινε από τον ίδιο τον κύριο Μπίγκλεϋ και όχι μέσω μιας τυπικής κάρτας. Η Τζέιν φανταζόταν ένα ευχάριστο βράδυ, συντροφιά με τις δύο φίλες της και με τις περιποιήσεις του αδελφού τους. Όσο για την Ελίζαμπεθ, αυτή σκεφτόταν με ευχαρίστηση ότι θα χόρευε ένα σωρό χορούς με τον κύριο Γουίκαμ και ότι θα έβλεπε να επιβεβαιώνονται τα πάντα στο πρόσωπο και τη συμπεριφορά του κυρίου Ντάρσυ. Η ευτυχία που προσδοκούσαν η Κάθριν και η Λύντια δεν είχε και πολλή σχέση με κάποιο συγκεκριμένο γεγονός ή πρόσωπο γιατί, μολονότι και οι δυο τους σκόπευαν, όπως και η Ελίζαμπεθ, να περάσουν τη μισή βραδιά τους χορεύοντας με τον κύριο Γουίκαμ, δε θα είχαν απολύτως καμία αντίρρηση να χορέψουν και με οποιονδήποτε άλλον. Στο κάτω κάτω, ένας χορός είναι πάντα ένας χορός. Ακόμη και η Μαίρη διαβεβαίωσε την οικογένειά της ότι δεν ένιωθε και τόση αποστροφή γι' αυτό το χορό.

«Εφόσον μπορώ να έχω δικά μου τα πρωινά» είπε «αυτό μου αρκεί. Δε νομίζω ότι συνιστά θυσία να συμμετέχω ενίοτε σε κάποια εσπερίδα. Όλοι οφείλουμε να είμεθα κοινωνικοί και ομολογώ ότι είμαι από αυτούς που πιστεύουν ότι ορισμένα διαλείμματα αναψυχής και διασκεδάσεως είναι αναγκαία για τον καθένα».

Η διάθεση της Ελίζαμπεθ ήταν τόσο καλή, λόγω των περιστάσεων, που, μολονότι δε μιλούσε συχνά και άνευ λόγου στον κύριο Κόλλινς, δεν μπόρεσε να μην τον ρωτήσει αν σκόπευε να αποδεχθεί την πρόσκληση του κυρίου Μπίγκλεϋ και, εφόσον απαντούσε καταφατικά, αν το θεωρούσε πρέπον να λάβει μέρος στη βραδινή αυτή διασκέδαση. Τελικά, μάλλον απόρησε όταν ανακάλυψε ότι ο κύριος Κόλλινς δεν είχε απολύτως κανένα σχετικό ενδοιασμό και ότι δε φοβόταν καθόλου μήπως δεχθεί επίπληξη από τον αρχιεπίσκοπο ή από τη λέδη Κάθριν ντε Μπεργκ εάν αποτολμούσε να χορέψει.

«Είμαι της γνώμης, σας διαβεβαιώ» της είπε «ότι ένας χορός σαν αυτόν, που δίδεται από έναν νέο ισχυρού χαρακτήρος για ευυπόληπτους ανθρώπους, είναι αδύνατον να έχει κακό σκοπό. Απέχω δε τόσο από το να πιστεύω ότι δεν πρέπει να χορέψω ο ίδιος, ώστε να ελπίζω ότι, κατά τη διάρκεια της βραδιάς, θα με τιμήσουν με τη συνοδεία τους όλες οι ωραίες εξαδέλφες μου και, δραττόμενος της ευκαιρίας, ζητώ τη δική σας, δεσποινίς Ελίζαμπεθ, ειδικά για τους δύο πρώτους χορούς, προτίμηση την οποία ελπίζω ότι η εξαδέλφη μου η Τζέιν θα αποδώσει στο σωστό λόγο και όχι σε οιαδήποτε έλλειψη σεβασμού προς την ίδια».

Η Ελίζαμπεθ ένιωσε παγιδευμένη για τα καλά. Αυτοί ακριβώς ήταν οι χοροί που είχε υπολογίσει ότι θα χόρευε με τον Γουίκαμ και τώρα να της λαχαίνει, αντ' αυτού, ο κύριος Κόλλινς! Η ζωηράδα της δεν υπήρξε ποτέ άλλοτε τόσο ανεπίκαιρη. Ωστόσο, δε γινόταν πλέον τίποτε. Η ευτυχία του κυρίου Γουίκαμ και της ίδιας ανεβλήθη, αναγκαστικά, για λίγο ακόμη. Απεδέχθη λοιπόν, με όση χάρη μπορούσε να επιστρατεύσει, την πρόταση του κυρίου Κόλλινς, ο ιπποτισμός του οποίου την είχε εξίσου ελάχιστα ευχαριστήσει καθότι είχε την αίσθηση ότι κάτι κρυβόταν, πίσω απ' αυτόν. Για πρώτη φορά, της περνούσε τώρα απ' το μυαλό ότι, από όλες τις αδελφές, ήταν *αυτή* που είχε επιλεγεί ως άξια να γίνει οικοδέσποινα στο πρεσβυτέριο του Χάνσφορντ και να βοηθά στη συμπλήρωση του καρέ της καντρίλιας, στο Ρόουζιγκς, κάθε φορά που δε θα υπήρχαν καλύτεροι επισκέπτες. Οι υποψίες της έγιναν σύντομα πεποίθηση καθώς έβλεπε να αυξάνονται διαρκώς οι προς αυτήν αβρότητές του και παρακολουθούσε τις συχνές προσπάθειές του για κάποια φιλοφρόνηση σχετικά με το πνεύμα και τη ζωντάνια της· και ενώ η ίδια ένιωθε μάλλον κατάπληξη, παρά ικανοποίηση για την αποτελεσματικότητα της γοητείας της, η μητέρα της σύντομα της έδωσε να καταλάβει ότι το ενδεχόμενο του γάμου τους ήταν εξαιρετικά ευχάριστο για *εκείνη.* Η Ελίζαμπεθ, παρ' όλ' αυτά, προτίμησε να αγνοήσει τη νύξη καθότι

Digitized by 10uk1s

γνώριζε καλά ότι οποιαδήποτε απάντηση θα οδηγούσε σε σοβαρή διένεξη. Στο κάτω κάτω, η πρόταση του κυρίου Κόλλινς μπορεί να μη γινόταν ποτέ και, μέχρι να γίνει, ήταν ανώφελο να τσακώνονται γι' αυτόν.

Αν δεν είχαν να ετοιμασθούν και να συζητούν για το χορό στο Νέδερφιλντ, οι νεότερες δεσποινίδες Μπέννετ θα βρίσκονταν τώρα σε αξιοθρήνητη κατάσταση καθότι, από την ημέρα της πρόσκλησης μέχρι την ημέρα του χορού, η αδιάκοπη βροχή δεν τους επέτρεψε να πάνε ούτε μια φορά στο Μέρυτον. Έμειναν λοιπόν χωρίς θεία, χωρίς αξιωματικούς και χωρίς νέα. Ακόμη και τα στολίδια για τα γοβάκια του χορού έστειλαν άλλον και τους τα έφερε. Όσο για την Ελίζαμπεθ, είχε κι αυτή αρχίσει να χάνει την υπομονή της εξαιτίας του καιρού, που είχε αναστείλει πλήρως τη βελτίωση της γνωριμίας της με τον κύριο Γουίκαμ, ενώ η Κίττυ και η Λύντια δε θα είχαν επ' ουδενί αντέξει τη φρικτή αυτή διαδρομή από την Παρασκευή ως τη Δευτέρα αν δεν υπήρχε ο χορός της Τρίτης.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18

ΜΕΧΡΙ να μπει στο σαλόνι του Νέδερφιλντ η Ελίζαμπεθ και ν' αρχίσει να αναζητά μάταια, ανάμεσα στους συγκεντρωμένους εκεί αξιωματικούς, τον κύριο Γουίκαμ, δεν είχε την παραμικρή αμφιβολία ότι θα ήταν παρών. Η βεβαιότητά της ότι θα τον συναντούσε δεν είχε διόλου κλονισθεί από την ανάμνηση γεγονότων και αφηγήσεων που, λογικά, θα έπρεπε να την είχαν θορυβήσει. Είχε ντυθεί με περισσότερη από τη συνηθισμένη φροντίδα και είχε προετοιμασθεί, με την καλύτερη διάθεση, για την κατάκτηση εκείνου του κομματιού της καρδιάς του που παρέμενε ανυπότακτο, πεπεισμένη ότι δε θα ήταν και τόσο μεγάλο ώστε να μην μπορεί να κερδηθεί μέσα σε μια βραδιά. Ξαφνικά, όμως, ξύπνησε μέσα της η τρομερή υποψία ότι είχε επίτηδες παραλειφθεί, για χάρη του κυρίου Ντάρσυ, από τον κατάλογο των προσκεκλημένων αξιωματικών. Μολονότι τα πράγματα δεν ήταν ακριβώς έτσι, ο φίλος του, ο κύριος Ντέννυ, απαντώντας στις επίμονες ερωτήσεις της Λύντια, τις πληροφόρησε ότι ο κύριος Γουίκαμ δε θα παρίστατο πράγματι, καθότι, την προηγούμενη ημέρα, αναγκάστηκε να πάει για κάτι υποθέσεις του στην πόλη και δεν είχε προλάβει να επιστρέψει. Πρόσθεσε όμως μ' ένα χαμόγελο όλο νόημα:

«Δε φαντάζομαι, πάντως, ότι οι υποθέσεις του θα τον κρατούσαν μακριά, ακριβώς σήμερα, αν δεν επιθυμούσε να αποφύγει ένα συγκεκριμένο κύριο που βρίσκεται εδώ».

Το μέρος αυτό της πληροφορίας του, καίτοι δεν το άκουσε η Λύντια, δε διέφυγε από την Ελίζαμπεθ και, πεπεισμένη πλέον ότι ο Ντάρσυ δεν ήταν λιγότερο υπεύθυνος για την απουσία του Γουίκαμ απ' ό,τι αν είχε βγει σωστή η αρχική εικασία της, ένιωσε τα αισθήματα απαρέσκειας που έτρεφε γι' αυτόν να οξύνονται τόσο πολύ από την απότομη απογοήτευση, που μόλις και μετά βίας κατάφερε να απαντήσει με υποφερτή ευγένεια στις φιλόφρονες ερωτήσεις που της έκανε πλησιάζοντάς την αμέσως μετά. Αν έδειχνε προσοχή, ανοχή, υπομονή προς τον Ντάρσυ, θα ήταν σαν να προσέβαλε τον Γουίκαμ. Αποφασισμένη να μην έχει κανενός είδους συζήτηση μαζί του, απομακρύνθηκε με τόσο κακή διάθεση, που δεν κατάφερε να ξεπεράσει εντελώς ούτε καν μιλώντας με τον κύριο Μπίγκλεϋ, η τυφλή μεροληψία του οποίου είχε αρχίσει να γίνεται προκλητική.

Η Ελίζαμπεθ όμως δεν ήταν πλασμένη για κακοκεφιές. Έτσι, μολονότι όλες οι προοπτικές της για το βράδυ είχαν καταστραφεί, ήταν αδύνατο να παιδεύεται επί πολύ με τέτοιες σκέψεις. Αφού λοιπόν διηγήθηκε όλα τα βάσανά της στη Σάρλοτ Λούκας, που είχε να τη δει μια βδομάδα, ήτανε σύντομα σε θέση να περάσει αυθόρμητα στις παραδοξότητες του εξαδέλφου της και, με την ευκαιρία αυτή, να της τον δείξει κιόλας. Ωστόσο, οι δύο πρώτοι χοροί αναζωπύρωσαν τη δυσφορία της· ήταν χοροί-μαρτύριο. Ο κύριος Κόλλινς, άχαρος κι επίσημος, απολογούμενος αντί να προσέχει και κάνοντας συχνά λάθος βήματα χωρίς να το καταλαβαίνει, της προσέφερε όλη την ντροπή και τη δυστυχία που μπορεί να προσφέρει ένας δυσάρεστος συνοδός στη διάρκεια δύο χορών. Όταν επιτέλους απαλλάχθηκε απ' αυτόν, ένιωσε πραγματική έκσταση.

Στη συνέχεια, χόρεψε μ' έναν αξιωματικό και είχε την ευτυχία να μιλήσει μαζί του για τον Γουίκαμ και ν' ακούσει ότι ήταν γενικά αγαπητός. Όταν τέλειωσαν κι αυτοί οι χοροί, επέστρεψε στη Σάρλοτ Λούκας και συζητούσε μαζί της, όταν ξαφνικά συνειδητοποίησε ότι της απηύθυνε το λόγο ο κύριος Ντάρσυ και αιφνιδιάστηκε τόσο πολύ από την παράκλησή του να χορέψει μαζί του, που χωρίς να ξέρει τι κάνει δέχτηκε. Εκείνος απομακρύνθηκε και πάλι αμέσως, ενώ η Ελίζαμπεθ απόμεινε να βασανίζεται με τη σκέψη ότι της έλειπε ετοιμότητα πνεύματος. Η Σάρλοτ προσπάθησε να την παρηγορήσει:

«Θαρρώ πως θα τον βρεις πολύ ευχάριστο!»

Digitized by 10uk1s

«Θεός φυλάξοι! *Αυτή* θα ήταν η μεγαλύτερη απ' όλες συμφορά! Να βρεις ευχάριστο τον άνθρωπο που έχεις αποφασίσει να μισείς! Μη μου εύχεσαι τέτοιο κακό».

Ωστόσο, όταν ξανάρχισε ο χορός κι ο Ντάρσυ πλησίασε για να ζητήσει το χέρι της, η Σάρλοτ δεν μπόρεσε να κρατηθεί και της ψιθύρισε να μην είναι τόσο χαζή ώστε ν' αφήσει τη συμπάθειά της για τον Γουίκαμ να την κάνει να φανεί δυσάρεστη στα μάτια ενός ανθρώπου δέκα φορές πιο σημαντικού από εκείνον. Η Ελίζαμπεθ δεν απάντησε και πήρε τη θέση της στην ομάδα των χορευτών, κατάπληκτη για την υψηλή τιμή που της είχε γίνει να στέκεται απέναντι στον κύριο Ντάρσυ και διαβάζοντας την ίδια κατάπληξη, για το γεγονός, στα βλέμματα των διπλανών της. Έμειναν για κάμποσο εντελώς σιωπηλοί και η Ελίζαμπεθ άρχισε να φαντάζεται ότι η σιωπή τους θα διαρκούσε ως το τέλος και των δύο χορών. Στην αρχή, ήταν αποφασισμένη να μην τη διακόψει, μέχρι που ξαφνικά της ήρθε η ιδέα ότι η πιο μεγάλη τιμωρία για το συνοδό της θα ήταν να τον αναγκάσει να μιλήσει και έτσι έκανε κάποιες μικροπαρατηρήσεις για το χορό. Εκείνος απάντησε και ξανασώπασε. Αφού πέρασαν λίγα λεπτά, του απηύθυνε για δεύτερη φορά το λόγο παρατηρώντας:

«Τώρα, είναι η *δική σας* σειρά να πείτε κάτι, κύριε Ντάρσυ. *Εγώ* μίλησα για το χορό· πρέπει λοιπόν να κάνετε κι *εσείς* κάποια παρατήρηση για το μέγεθος της αίθουσας ή τον αριθμό των ζευγαριών».

Χαμογέλασε και τη διαβεβαίωσε πως θα της έλεγε ό,τι κι αν του ζητούσε να της πει.

«Πολύ ωραία. Προς το παρόν, αυτή η απάντηση αρκεί. Σε λίγο, ίσως παρατηρήσω ότι οι ιδιωτικές χοροεσπερίδες είναι πολύ πιο ευχάριστες από τις δημόσιες. *Τώρα* όμως μπορούμε να μείνουμε σιωπηλοί».

«Μιλάτε λοιπόν σύμφωνα με κανόνες όταν χορεύετε;»

«Μερικές φορές. Πρέπει, ξέρετε, να μιλά κανείς λίγο. Θα φαινόταν περίεργο αν δύο άτομα έμεναν εντελώς σιωπηλά επί μισή ώρα. Προς όφελος όμως *ορισμένων,* η συζήτηση πρέπει να ρυθμίζεται κατά τρόπον ώστε να μιλούν όσο γίνεται λιγότερο».

«Στην προκειμένη περίπτωση, συμβουλεύεσθε τα δικά σας συναισθήματα ή φαντάζεσθε ότι ικανοποιείτε τα δικά μου;»

«Αμφότερα» απάντησε πειραχτικά η Ελίζαμπεθ «καθότι πάντα έβρισκα μεγάλη ομοιότητα στον τρόπο που σκεφτόμαστε. Είμαστε και οι δύο κλειστοί και ολιγόλογοι, απρόθυμοι να μιλήσουμε, εκτός και αν περιμένουμε ότι θα πούμε κάτι που θα καταπλήξει ολόκληρη την αίθουσα και θα παραδοθεί στις επερχόμενες γενεές με όλη τη λάμψη μιας σοφής ρήσης».

«Αυτή η εικόνα, είμαι σίγουρος, δεν έχει και τόσο μεγάλη ομοιότητα με το δικό σας χαρακτήρα» είπε ο Ντάρσυ. «Κατά πόσο, τώρα, προσεγγίζει τον *δικό μου,* δεν μπορώ να το κρίνω εγώ. *Εσείς,* χωρίς αμφιβολία, πιστεύετε ότι τον αποδίδει τέλεια».

«Δε θα ήταν σωστό να κρίνω η ίδια την επίδοσή μου».

Ο Ντάρσυ δεν αποκρίθηκε και έτσι ξαναβυθίστηκαν στη σιωπή μέχρι το τέλος του χορού, οπότε τη ρώτησε αν η ίδια και οι αδελφές της πήγαιναν συχνά στο Μέρυτον. Του απάντησε καταφατικά και, ανίκανη να αντισταθεί στον πειρασμό, προσέθεσε:

«Όταν μας συναντήσατε εκεί, τις προάλλες, είχαμε μόλις κάνει μια καινούρια γνωριμία».

Το αποτέλεσμα ήταν άμεσο. Μια βαθύτατη σκιά έπαρσης απλώθηκε στα χαρακτηριστικά του, αλλά δεν είπε λέξη και η Ελίζαμπεθ, καίτοι εκάκιζε τον εαυτό της για την αδυναμία της, δεν μπόρεσε να συνεχίσει. Τελικά, ο Ντάρσυ είπε με βεβιασμένο τρόπο:

Digitized by 10uk1s

«Ο κύριος Γουίκαμ είναι προικισμένος με τόσο ευχάριστους τρόπους, που καταφέρνει πάντα να *κάνει* φίλους. Τώρα, αν είναι το ίδιο ικανός να τους διατηρεί, αυτό είναι άλλο θέμα».

«Υπήρξε τόσο άτυχος, ώστε να χάσει τη *δική σας* φιλία» αποκρίθηκε με έμφαση η Ελίζαμπεθ «και μάλιστα κατά τρόπο που θα τον κάνει, πιθανόν, να υποφέρει σ' όλη τη ζωή του».

Ο Ντάρσυ δεν απάντησε κι έδειξε να επιθυμεί ν' αλλάξει θέμα. Εκείνη τη στιγμή, εμφανίστηκε κοντά τους ο σερ Γουίλλιαμ Λούκας, με την πρόθεση να περάσει μέσα από την ομάδα των χορευτών και να φτάσει στην άλλη άκρη της αίθουσας. Μόλις όμως αντελήφθη τον κύριο Ντάρσυ, σταμάτησε και, υποκλινόμενος με εξαιρετική ευγένεια, τον συνεχάρη για το χορό του και τη συνοδό του:

«Ήταν, ειλικρινώς, μεγίστη απόλαυση για μένα, αγαπητέ μου κύριε. Τόσο υψηλή επίδοση στο χορό δεν είναι σύνηθες φαινόμενο. Είναι προφανές ότι ανήκετε στους καλύτερους κύκλους. Επιτρέψτε μου ωστόσο να συμπληρώσω ότι η ωραία συνοδός σας δεν υστερεί καθόλου και ότι ελπίζω να ξανανιώσω επανειλημμένως αυτή την απόλαυση, ιδίως όταν, αγαπητή μου δεσποινίς Ελίζαμπεθ, λάβει χώρα κάποιο ευκταίο γεγονός». (Η τελευταία φράση του συνοδευόταν από ένα βλέμμα όλο νόημα προς τη μεριά της αδελφής της και του κυρίου Μπίγκλεϋ.) «Τι συγχαρητήρια έχουν να εισρεύσουν τότε! Κάνω έκκληση προς τον κύριο Ντάρσυ..., αλλά ας μη σας διακόπτω άλλο, κύριε... Δε θα με συγχωρήσετε που σας αποσπώ από τη γοητευτική συντροφιά αυτής της νεαρής κυρίας, τα φωτεινά μάτια της οποίας δείχνουν να με επιπλήττουν».

Το τελευταίο μέρος αυτού του λογυδρίου δεν το άκουσε σχεδόν καθόλου ο κύριος Ντάρσυ, αλλά ο υπαινιγμός του σερ Γουίλλιαμ για το φίλο του έδειξε να του κάνει μεγάλη εντύπωση και το βλέμμα του στράφηκε, με περισσή σοβαρότητα, προς τον Μπίγκλεϋ και την Τζέιν, που χόρευαν μαζί. Σύντομα όμως συνήλθε και, στρεφόμενος προς τη συνοδό του, είπε:

«Η διακοπή του σερ Γουίλλιαμ μ' έκανε να ξεχάσω για ποιο πράγμα μιλούσαμε».

«Δε νομίζω ότι μιλούσαμε καν. Ο σερ Γουίλλιαμ δε θα μπορούσε να βρει, μέσα σ' αυτή την αίθουσα, δυο άλλους ανθρώπους που να έχουν να πουν λιγότερα, απ' όσα εμείς, πράγματα για τον εαυτό τους. Δοκιμάσαμε ήδη, ανεπιτυχώς, δυο τρία θέματα και δεν μπορώ να φαντασθώ ποιο θα ήταν το επόμενο».

«Τι θα λέγατε να μιλήσουμε για βιβλία;» ρώτησε εκείνος χαμογελώντας.

«Βιβλία... Ω! Όχι. Είμαι σίγουρη ότι ποτέ δε διαβάζουμε τα ίδια ή, τουλάχιστον, όχι με τα ίδια συναισθήματα».

«Λυπάμαι που πιστεύετε κάτι τέτοιο, αλλά, ακόμα κι αν είναι έτσι, δε θα έχουμε τουλάχιστον έλλειψη θέματος. Μπορούμε να συγκρίνουμε τις διαφορετικές απόψεις μας».

«Όχι... δεν μπορώ να μιλώ για βιβλία σε μια αίθουσα χορού· το μυαλό μου είναι πάντα απασχολημένο από κάτι άλλο».

«Σε τέτοιους χώρους, δηλαδή, η σκέψη σας είναι απασχολημένη πάντα με το *παρόν;»* τη ρώτησε σαν να απορούσε.

«Ναι, πάντα» απάντησε, χωρίς να ξέρει τι λέει καθότι οι σκέψεις της βρίσκονταν αλλού, όπως φάνηκε αμέσως μετά, όταν αναφώνησε ξαφνικά: «Θυμάμαι που σας άκουσα κάποτε να λέτε, κύριε Ντάρσυ, ότι δε συγχωρείτε σχεδόν ποτέ, ότι, έτσι και σας δημιουργηθεί κάποιο αίσθημα μνησικακίας, είναι πλέον ακατεύναστο. Θα είσθε, υποθέτω, πολύ

Digitized by 10uk1s

προσεκτικός ως προς *τη δημιουργία του».*

«Είμαι, όντως» αποκρίθηκε με σταθερή φωνή.

«Και δεν επιτρέπετε ποτέ στον εαυτό σας να τυφλώνεται από την προκατάληψη;»

«Ελπίζω πως όχι».

«Για όσους δεν αλλάζουν ποτέ γνώμη, είναι ιδιαίτερα επιβεβλημένο να διασφαλίζουν την ορθότητα της αρχικής κρίσης τους».

«Μπορώ να ρωτήσω ποιος είναι ο σκοπός αυτών των ερωτήσεων;»

«Απλώς η σκιαγράφηση του χαρακτήρα σας» είπε η Ελίζαμπεθ πασχίζοντας να απαλλαγεί από το σοβαρό ύφος της. «Επιχειρώ να τον κατανοήσω».

«Και ποιο είναι το αποτέλεσμα;»

Εκείνη κούνησε το κεφάλι:

«Ουδεμία πρόοδος. Ακούω τόσο διαφορετικές περιγραφές για σας, που έχω κυριολεκτικά σαστίσει».

«Είμαι πρόθυμος να δεχθώ» της αποκρίθηκε με σοβαρότητα «ότι οι σχετικές με το πρόσωπό μου πληροφορίες μπορεί να ποικίλλουν πολύ, αλλά θα σας παρακαλούσα, δεσποινίς Μπέννετ, να μη σκιαγραφήσετε αυτή τη στιγμή το χαρακτήρα μου καθότι υπάρχουν λόγοι που φοβάμαι ότι το αποτέλεσμα δε θα τιμά κανέναν απ' τους δυο μας».

«Αν όμως δεν κάνω τώρα την προσωπογραφία σας, μπορεί και να μην έχω άλλη ευκαιρία».

«Δε θα σας στερούσα, επ' ουδενί, οιαδήποτε απόλαυσή σας» της είπε ψυχρά.

Η Ελίζαμπεθ δεν είπε τίποτε άλλο και, αφού χόρεψαν και τον επόμενο χορό, χώρισαν αμίλητοι, δυσαρεστημένοι και οι δύο, καίτοι όχι στον ίδιο βαθμό αφού στην καρδιά του Ντάρσυ υπήρχε γι' αυτήν ένα τόσο ισχυρό συναίσθημα, που σύντομα τον έκανε να τη συγχωρήσει και να στρέψει το θυμό του προς ένα άλλο πρόσωπο.

Δεν είχαν χωρίσει πολλή ώρα όταν την πλησίασε η δεσποινίς Μπίγκλεϋ και της είπε με μιαν έκφραση ευγενικής περιφρόνησης:

«Λοιπόν, δεσποινίς Ελίζα, μαθαίνω ότι είσθε ενθουσιασμένη με τον κύριο Τζορτζ Γουίκαμ! Η αδελφή σας μου μιλούσε γι' αυτόν και μου 'κανε χίλιες δυο ερωτήσεις. Νομίζω λοιπόν ότι ο νέος αυτός ξέχασε να σας πει, μεταξύ των άλλων πληροφοριών του, ότι πατέρας του ήταν ο πρεσβύτερος Γουίκαμ, ο οικονόμος του μακαρίτη του κυρίου Ντάρσυ. Επιτρέψτε μου ωστόσο να σας συμβουλεύσω, ως φίλη, να μη δείχνετε τυφλή εμπιστοσύνη σε όλους τους ισχυρισμούς του καθότι είναι απολύτως ψευδές ότι ο κύριος Ντάρσυ τον κακομεταχειρίστηκε. Απεναντίας, ήταν πάντα εξαιρετικά καλός μαζί του, παρά το γεγονός ότι ο Τζορτζ Γουίκαμ έχει φερθεί στον κύριο Ντάρσυ με τον πιο απαίσιο τρόπο. Δε γνωρίζω τις λεπτομέρειες, αλλά ξέρω πολύ καλά ότι ο κύριος Ντάρσυ δεν είναι ούτε στο ελάχιστο κατακριτέος, ότι δεν μπορεί ούτε το όνομα του Τζορτζ Γουίκαμ ν' ακούει και ότι ο αδελφός μου, μολονότι έκρινε ότι δεν μπορούσε να μην τον συμπεριλάβει στην πρόσκλησή του προς τους αξιωματικούς, χάρηκε ιδιαίτερα όταν έμαθε ότι είχε από μόνος του εξαιρεθεί. Το γεγονός και μόνο ότι ενεφανίσθη στην περιοχή συνιστά τεράστια αναίδεια και απορώ πώς βρήκε το θράσος να κάνει κάτι τέτοιο. Λυπάμαι για σας, δεσποινίς Ελίζα, που ανακαλύπτετε κατ' αυτόν τον τρόπο την ενοχή του ευνοούμενού σας. Ειλικρινά όμως, αν λάβουμε υπόψη

Digitized by 10uk1s

την καταγωγή του, δε θα μπορούσαμε να περιμένουμε τίποτε καλύτερο».

«Κατά τα λεγόμενά σας, η ενοχή του και η καταγωγή του φαίνονται να ταυτίζονται» είπε οργισμένη η Ελίζαμπεθ «καθότι η χειρότερη κατηγορία που σας άκουσα να του αποδίδετε είναι ότι υπήρξε γιος του οικονόμου του κυρίου Ντάρσυ και, σχετικά μ' *αυτό,* μπορώ να σας διαβεβαιώσω ότι μ' έχει κιόλας ενημερώσει ο ίδιος».

«Σας ζητώ συγγνώμη» είπε με ειρωνικό χαμόγελο η δεσποινίς Μπίγκλεϋ ενώ απομακρυνόταν. «Συγχωρήστε την παρέμβασή μου· έγινε με καλή πρόθεση».

«Αναιδέστατο πλάσμα!» είπε από μέσα της η Ελίζαμπεθ. «Κάνεις μεγάλο λάθος αν ελπίζεις ότι θα με επηρεάσεις με τέτοια άθλια επίθεση σαν αυτή. Το μόνο που διακρίνω σ' όλ' αυτά είναι η ηθελημένη άγνοιά σου και η μνησικακία του κυρίου Ντάρσυ».

Μετά απ' αυτό, άρχισε να ψάχνει τη μεγάλη αδελφή της, που είχε αναλάβει να υποβάλει ερωτήσεις, επί του ιδίου θέματος, στον Μπίγκλεϋ. Η Τζέιν την υπεδέχθη μ' ένα τόσο γλυκό χαμόγελο ικανοποίησης, με μια τέτοια λάμψη ευτυχίας στο πρόσωπό της, που δεν υπήρχε καμία αμφιβολία ότι ήταν απολύτως ικανοποιημένη από τις εξελίξεις της βραδιάς. Η Ελίζαμπεθ διάβασε αμέσως τα συναισθήματά της και, την ίδια εκείνη στιγμή, η έγνοια για τον Γουίκαμ, η αντιπάθεια για τους εχθρούς του, και οτιδήποτε άλλο, υποχώρησαν μπροστά στην ελπίδα ότι η Τζέιν βρισκόταν ήδη καθ' οδόν προς την ευτυχία.

«Θα 'θελα να 'ξερα» είπε, και το πρόσωπό της ήταν το ίδιο χαμογελαστό με της αδελφής της «τι έμαθες για τον κύριο Γουίκαμ. Ίσως όμως ήσουν τόσο ευχάριστα απασχολημένη, που να μην είχε, για σένα, σημασία κανείς άλλος. Αλλά και έτσι να είναι, να ξέρεις ότι σε συγχωρώ».

«Όχι» απάντησε η Τζέιν «δεν τον ξέχασα, αλλά δεν έχω τίποτε ικανοποιητικό να σου πω. Ο κύριος Μπίγκλεϋ δεν ξέρει ολόκληρη την ιστορία του και αγνοεί πλήρως τα γεγονότα που ενόχλησαν, κατά κύριο λόγο, τον κύριο Ντάρσυ. Εγγυάται ωστόσο για την καλή διαγωγή, την ακεραιότητα και την τιμή του φίλου του και είναι απολύτως πεπεισμένος ότι ο κύριος Γουίκαμ άξιζε πολύ λιγότερη προσοχή από όση του έδωσε ο κύριος Ντάρσυ. Λυπάμαι δε που το λέω, αλλά, κατά τα λεγόμενα του ίδιου και της αδελφής του, ο κύριος Γουίκαμ δεν είναι διόλου ευυπόληπτος νέος. Φοβάμαι ότι υπήρξε πολύ απρόσεκτος και ότι του άξιζε να χάσει την εκτίμηση του κυρίου Ντάρσυ».

«Ο κύριος Μπίγκλεϋ δε γνωρίζει προσωπικώς τον κύριο Γουίκαμ;»

«Όχι· δεν τον είχε ξαναδεί μέχρι τις προάλλες, στο Μέρυτον».

«Τα λεγόμενά του βασίζονται, συνεπώς, σε όσα άκουσε από τον κύριο Ντάρσυ. Αυτό μου φτάνει. Τι λέει όμως για τη θέση του εφημέριου;»

«Δε θυμάται ακριβώς την υπόθεση, καίτοι ο κύριος Ντάρσυ τού την έχει αναφέρει επανειλημμένως. Πιστεύει όμως ότι η θέση του είχε κληροδοτηθεί μόνον υπό ορισμένους όρους».

«Δεν αμφιβάλλω καθόλου για την ειλικρίνεια του κυρίου Μπίγκλεϋ» είπε η Ελίζαμπεθ εγκάρδια «αλλά μη με παρεξηγείς αν δεν πείθομαι από απλές διαβεβαιώσεις. Ομολογώ ότι ο κύριος Μπίγκλεϋ υπερασπίσθηκε το φίλο του με μεγάλη ικανότητα, αλλά, απ' τη στιγμή που αγνοεί πολλά στοιχεία της υπόθεσης και έχει μάθει τα υπόλοιπα από τον ίδιο το φίλο του, θα διακινδυνεύσω να διατηρήσω τη γνώμη που είχα ως τώρα και για τους δύο αυτούς κυρίους».

Μετά από τα λόγια αυτά, έστρεψε τη συζήτηση προς κάτι πιο ευχάριστο και για τις δύο,

Digitized by 10uk1s

κάτι για το οποίο δε θα μπορούσαν να διαφέρουν τα συναισθήματά τους. Η Ελίζαμπεθ άκουσε με απόλαυση τις χαρμόσυνες, καίτοι συγκρατημένες, ελπίδες που έτρεφε η Τζέιν για το ενδιαφέρον του Μπίγκλεϋ και είπε ό,τι μπορούσε να σκεφθεί για να την ενθαρρύνει. Όταν, κάποια στιγμή, τις πλησίασε ο ίδιος ο κύριος Μπίγκλεϋ, η Ελίζαμπεθ απεσύρθη προς τη Σάρλοτ Λούκας. Πριν όμως προλάβει, καλά καλά, ν' απαντήσει στις ερωτήσεις της για το αν ήταν ευχάριστος ο τελευταίος συνοδός της, τις πλησίασε ο κύριος Κόλλινς και τους είπε με μεγάλη αγαλλίαση ότι είχε μόλις τη μεγάλη τύχη να κάνει μια σημαντικότερη ανακάλυψη.

«Έμαθα» είπε «εντελώς τυχαία, ότι μέσα σ' αυτή την αίθουσα υπάρχει ένας στενός συγγενής της προστάτιδάς μου. Έτυχε ν' ακούσω τον ίδιο αυτό κύριο να αναφέρει, στη νεαρή κυρία που εκτελεί χρέη οικοδέσποινας, τα ονόματα της εξαδέλφης του δεσποινίδος ντε Μπεργκ και της μητέρας της λέδης Κάθριν. Πώς έρχονται καμιά φορά τα πράγματα! Ποιος θα το φανταζόταν ότι θα συναντούσα —πιθανόν— έναν ανιψιό της λέδης Κάθριν ντε Μπεργκ σ' αυτή τη συγκέντρωση! Και είμαι ιδιαίτερα ευτυχής που η ανακάλυψη έγινε εγκαίρως ώστε να έχω το χρόνο να του υποβάλω τα σέβη μου, πράγμα που θα κάνω τώρα αμέσως, πιστεύω δε να με συγχωρήσει που δεν το έχω κάνει ήδη. Η πλήρης άγνοιά μου για τη σχέση αυτή είναι θαρρώ ικανό ελαφρυντικό».

«Μη μου πείτε ότι σκοπεύετε να συστηθείτε στον κύριο Ντάρσυ!»

«Μα... φυσικά. Και θα ζητήσω, μάλιστα, συγγνώμη που δεν το έκανα νωρίτερα. Είμαι πεπεισμένος ότι είναι *ανιψιός* της λέδης Κάθριν. Θα είμαι λοιπόν σε θέση να τον διαβεβαιώσω ότι η εξοχότης της ήταν πολύ καλά προ εβδομάδος».

Η Ελίζαμπεθ κατέβαλε τεράστια προσπάθεια για να τον μεταπείσει, διαβεβαιώνοντάς τον ότι ο κύριος Ντάρσυ θα το θεωρούσε μάλλον αυθάδεια, παρά φιλοφρόνηση προς τη θεία του αν του απηύθυνε το λόγο χωρίς προηγούμενες συστάσεις, ότι δεν υπήρχε απολύτως κανένας λόγος να συστηθούν και ότι, ακόμη κι αν υπήρχε, την πρωτοβουλία της γνωριμίας θα έπρεπε να τη λάβει ο κύριος Ντάρσυ, που ήταν κοινωνικά ανώτερός του. Ο κύριος Κόλλινς την άκουγε με το ύφος ανθρώπου που είχε ήδη αποφασίσει να κάνει του κεφαλιού του και, όταν εκείνη σταμάτησε να μιλά, της είπε:

«Αγαπητή μου δεσποινίς Ελίζαμπεθ, έχω την καλύτερη γνώμη για την έξοχη κρίση σας σε όλα τα θέματα εντός των ορίων της αντιλήψεώς σας. Επιτρέψτε μου όμως να πω ότι υπάρχει σαφώς μεγάλη διαφορά μεταξύ των καθιερωμένων μορφών εθιμοτυπίας που αφορούν τους λαϊκούς και εκείνων που διέπουν τον κλήρο· θα ήθελα δε να παρατηρήσω ότι θεωρώ το λειτούργημα του κληρικού ίσο, από άποψη αξιοπρεπείας, ακόμη και προς το ανώτατο αξίωμα του βασιλείου, εφόσον βέβαια διατηρείται ταυτοχρόνως η δέουσα ταπεινοφροσύνη. Πρέπει συνεπώς να μου επιτρέψετε να ακολουθήσω, εν προκειμένω, τις επιταγές της συνειδήσεώς μου και να πράξω αυτό που θεωρώ καθήκον μου. Συγχωρήστε με που αρνούμαι να ακολουθήσω τη συμβουλή σας, η οποία σε οιοδήποτε άλλο θέμα θα είναι σταθερός οδηγός μου, αλλά στην παρούσα περίπτωση πιστεύω ότι, λόγω μορφώσεως και διαρκούς μελέτης, είμαι αρμοδιότερος από μία νεαρή κυρία σαν εσάς να κρίνω τι είναι ορθό». Και, υποκλινόμενος βαθύτατα, την εγκατέλειψε για να επιτεθεί στον κύριο Ντάρσυ.

Η Ελίζαμπεθ παρακολουθούσε με ενδιαφέρον να δει πώς αυτός θα αντιδρούσε και ήταν σαφές ότι είχε μείνει κατάπληκτος που του απηύθυναν το λόγο κατ' αυτόν τον τρόπο. Ο εξάδελφός της προλόγησε την ομιλία του με μια επισημότατη υπόκλιση και, μολονότι δεν μπορούσε να ακούσει ούτε λέξη, η Ελίζαμπεθ είχε την αίσθηση ότι άκουγε τα πάντα και, στις κινήσεις των χειλιών του, διάβαζε τις λέξεις «συγγνώμη» «Χάνσφορντ» και «λέδη Κάθριν ντε Μπεργκ». Την ενοχλούσε πολύ να τον βλέπει να εκτίθεται σ' έναν τέτοιο άνθρωπο. Ο κύριος Ντάρσυ τον κοιτούσε με φανερή απορία και, όταν επιτέλους ο κύριος

Digitized by 10uk1s

Κόλλινς του έδωσε την ευκαιρία να μιλήσει, αποκρίθηκε με ύφος απόμακρης ευγένειας. Ο κύριος Κόλλινς ωστόσο δεν απεθαρρύνθη και ξανάρχισε να μιλά, ενώ η περιφρόνηση του κυρίου Ντάρσυ έδειχνε να αυξάνεται, συνεχώς, όσο προχωρούσε το δεύτερο λογύδριο και, όταν αυτό τέλειωσε, έκανε απλώς μια ελαφρά υπόκλιση και απομακρύνθηκε, ενώ ο κύριος Κόλλινς επέστρεψε στην Ελίζαμπεθ.

«Σας διαβεβαιώ» είπε «δεν έχω κανένα λόγο να είμαι δυσαρεστημένος από την υποδοχή που μου έγινε. Ο κύριος Ντάρσυ έδειξε ικανοποιημένος από την κίνησή μου. Μου απάντησε με τη μεγαλύτερη ευγένεια και μου έκανε μάλιστα τη φιλοφρόνηση να πει ότι έχει τόση εμπιστοσύνη στην κρίση της λέδης Κάθριν, ώστε να είναι βέβαιος ότι ποτέ δε θα έκανε χάρη σε κάποιον που δε θα το άξιζε. Γενικά, λοιπόν, είμαι πολύ ευχαριστημένος μαζί του».

Αφού δεν είχε πλέον καμιά δική της επιδίωξη, η Ελίζαμπεθ έστρεψε, σχεδόν αποκλειστικά, την προσοχή της στην αδελφή της και τον κύριο Μπίγκλεϋ και ο ειρμός των ευχάριστων σκέψεων που της προκαλούσαν οι παρατηρήσεις της την έκανε να νιώθει το ίδιο ίσως ευτυχισμένη με την Τζέιν. Τη φανταζόταν εγκατεστημένη στο ίδιο αυτό σπίτι, με όλη την ευτυχία που θα μπορούσε να προσφέρει ένας γάμος από πραγματική αγάπη, και ένιωθε ότι, κάτω από τέτοιες συνθήκες, θα ήταν ικανή να προσπαθήσει να συμπαθήσει ακόμη και τις δύο αδελφές του Μπίγκλεύ. Τις ίδιες μ' αυτήν σκέψεις ήταν πασιφανές ότι έκανε και η μητέρα της και αποφάσισε να μην την πλησιάσει για να γλιτώσει απ' την πολυλογία της. Όταν ήλθε λοιπόν η ώρα για το δείπνο, το θεώρησε μεγάλη αναποδιά της τύχης που βρέθηκαν να κάθονται σχεδόν πλάι πλάι, με ένα μόνο πρόσωπο ανάμεσά τους, και ένιωσε βαθιά δυσφορία αντιλαμβανόμενη ότι η μητέρα της μιλούσε σ' αυτό το πρόσωπο (τη λέδη Λούκας) ελεύθερα κι ανοιχτά και με αποκλειστικό θέμα την προσδοκία της ότι η Τζέιν θα παντρευόταν σύντομα τον κύριο Μπίγκλεϋ. Το θέμα ήταν συναρπαστικό και η κυρία Μπέννετ έδειχνε να μην καταπονείται διόλου από την επί μακρόν απαρίθμηση των πλεονεκτημάτων αυτής της ένωσης. Τα πρώτα που ανέφερε ήταν ότι ο κύριος Μπίγκλεϋ ήταν τόσο γοητευτικός νέος και τόσο πλούσιος και ότι έμενε μόνο τρία μίλια μακριά τους. Έπειτα, ήταν τόσο παρήγορο να σκέφτεται πόσο αγαπούσαν την Τζέιν οι δύο αδελφές και να είναι σίγουρη ότι επιθυμούσαν τη συγγένεια όσο κι εκείνη. Επιπλέον, ανοιγόταν για τις μικρότερες κόρες της μια τόσο καλή προοπτική, αφού ο σπουδαίος αυτός γάμος της Τζέιν θα τις έφερνε οπωσδήποτε κι αυτές στο δρόμο πλούσιων ανδρών. Τέλος, ήταν τόσο ευχάριστο να μπορεί, στην ηλικία της, να αναθέσει στην Τζέιν τη φροντίδα των ανύπαντρων αδελφών της και να μην αναγκάζεται να τις συνοδεύει η ίδια περισσότερο απ' όσο την ευχαριστούσε. Την τελευταία αυτή λεπτομέρεια ήταν αναγκασμένη να την παρουσιάσει ως κάτι ευχάριστο, καθότι έτσι συνηθίζεται σε τέτοιες περιπτώσεις· στην πραγματικότητα, η κυρία Μπέννετ ήταν ο τελευταίος άνθρωπος στον κόσμο που θα ένιωθε ανακούφιση μένοντας σπίτι, σε οποιαδήποτε περίοδο της ζωής του. Ολοκληρώνοντας, ευχήθηκε στη λέδη Λούκας να είναι κι αυτή σύντομα το ίδιο τυχερή, μολονότι πίστευε, καταφανώς και θριαμβευτικώς, ότι ήταν αδύνατο να συμβεί κάτι τέτοιο.

Μάταια προσπάθησε η Ελίζαμπεθ να αναχαιτίσει τη φλυαρία της μητέρας της ή να την πείσει να περιγράφει την ευτυχία της με λιγότερο ευδιάκριτους ψιθύρους καθότι, προς απερίγραπτη ενόχλησή της, αντιλαμβανόταν ότι ο κύριος Ντάρσυ, που καθόταν απέναντι τους, άκουγε σχεδόν τα πάντα. Η μητέρα της αρκέστηκε να την επιπλήξει για τις ανοησίες που έλεγε:

«Και τι μου είν' εμένα ο κύριος Ντάρσυ, παρακαλώ, για να τον φοβάμαι; Δε νομίζω να του χρωστάμε και τόσο μεγάλη ευγένεια ώστε να μην μπορούμε να πούμε μπροστά του πράγματα που *αυτός* δε θα ήθελε ν' ακούσει».

«Για όνομα του Θεού, κυρία μου, χαμηλώστε τη φωνή σας! Τι όφελος θα είχατε να

Digitized by 10uk1s

προσβάλετε τον κύριο Ντάρσυ; Με τα καμώματά σας, δε θα κερδίσετε ποτέ την εκτίμηση του φίλου του».

Ωστόσο, ό,τι κι αν έλεγε ήταν ανώφελο. Η μητέρα της συνέχιζε να μιλά για τις απόψεις της στον ίδιο ευδιάκριτο τόνο. Η Ελίζαμπεθ κοκκίνιζε και ξανακοκκίνιζε από ντροπή και εκνευρισμό. Χωρίς να το θέλει, το βλέμμα της έπεφτε συχνά στον κύριο Ντάρσυ μολονότι κάθε ματιά την έπειθε ότι συνέβαινε αυτό ακριβώς που φοβόταν καίτοι δεν κοιτούσε συνέχεια τη μητέρα της, ήταν σίγουρο ότι η προσοχή του ήταν σταθερά προσηλωμένη πάνω της. Η έκφραση του προσώπου του άλλαζε σταδιακά από αγανακτισμένη περιφρόνηση σε ατάραχη και άκαμπτη βλοσυρότητα.

Τελικά, κάποια στιγμή, η κυρία Μπέννετ δεν είχε πλέον τίποτε άλλο να πει και η λέδη Λούκας, που χασμουριόταν από ώρα ακούγοντας την επανάληψη απολαύσεων που της φαινόταν μάλλον απίθανο να γευθεί η ίδια, βρήκε παρηγοριά στο κρύο χοιρινό και κοτόπουλο. Η Ελίζαμπεθ άρχισε τώρα να συνέρχεται. Όμως το διάλειμμα γαλήνης δεν κράτησε πολύ γιατί, μόλις τέλειωσε το δείπνο, κάποιοι είπαν κάτι για τραγούδι και η Ελίζαμπεθ είχε τη δυστυχία να δει τη Μαίρη να ετοιμάζεται, μετά από ελάχιστες παρακλήσεις, να ικανοποιήσει την παρέα. Με πολλές, όλο νόημα, ματιές και σιωπηρές ικεσίες προσπάθησε να αποτρέψει αυτή την απόδειξη υποχρεωτικότητας, αλλά επί ματαίω· η Μαίρη δεν έλεγε να τις καταλάβει· κατενθουσιασμένη από μια, τέτοια ευκαιρία επιδείξεων, άρχισε να τραγουδά. Τα μάτια της Ελίζαμπεθ ήταν προσηλωμένα πάνω της με τα πιο οδυνηρά αισθήματα και παρακολουθούσε την πρόοδό της από στροφή σε στροφή με ανυπομονησία που δεν έμελλε να τελειώσει με την τελευταία στροφή καθότι η Μαίρη, ξεχωρίζοντας ανάμεσα στις ευχαριστίες των συνδαιτυμόνων κάποιον υπαινιγμό ελπίδας ότι θα πειθόταν να τους ξανακάνει την τιμή, ύστερα από παύση μισού λεπτού, άρχισε καινούριο τραγούδι. Η Μαίρη δε διέθετε επ' ουδενί τις απαιτούμενες για μια τέτοια επίδειξη ικανότητες· η φωνή της ήταν αδύναμη και το ύφος της επιτηδευμένο. Η Ελίζαμπεθ έλιωνε από αγωνία. Κοίταξε προς τη μεριά της Τζέιν, για να δει πώς υπέμενε την κατάσταση, και την είδε να μιλά, εντελώς ατάραχη, στον Μπίγκλεϋ. Κοίταξε προς τις δυο αδελφές του και τις είδε να κάνουν κοροϊδευτικά νοήματα μεταξύ τους και προς τον Ντάρσυ, ο οποίος παρέμενε ωστόσο απροσπέλαστα σοβαρός. Κοίταξε, τέλος, προς τον πατέρα της ικετεύοντάς τον να επέμβει για να μη συνεχίσει η Μαίρη να τραγουδά όλη τη νύχτα. Εκείνος διάβασε το βλέμμα της και, μόλις τέλειωσε η Μαίρη το δεύτερο τραγούδι της, είπε δυνατά:

«Αυτό ήταν υπεραρκετό, παιδί μου. Μας διασκέδασες αρκετή ώρα. Ας δείξουν τώρα και οι άλλες νεαρές κυρίες τα προσόντα τους».

Η Μαίρη, αν κι έκανε ότι δεν άκουσε, έδειξε να συγχύζεται, η δε Ελίζαμπεθ, λυπούμενη για την αδελφή της, αλλά και για τα λόγια του πατέρα της, φοβόταν ότι η ανησυχία της δεν είχε βγει σε καλό. Η συντροφιά άρχισε τώρα να αναζητά άλλες φωνές.

«Αν ήμουν τόσο τυχερός» είπε ο κύριος Κόλλινς «ώστε να μπορώ να τραγουδήσω, θα ήταν για μένα μεγάλη ευχαρίστηση, είμαι σίγουρος, να πω ένα τραγούδι προς χάριν της συντροφιάς καθότι θεωρώ τη μουσική πολύ αθώα διασκέδαση και απολύτως συμβατή προς το λειτούργημα του κληρικού. Δεν προτίθεμαι ωστόσο να υποστηρίξω ότι δικαιολογούμεθα να αφιερώνουμε πολύ μεγάλο μέρος του χρόνου μας στη μουσική διότι υπάρχουν, οπωσδήποτε, και άλλα πράγματα που οφείλουμε να φροντίζουμε. Ο εφημέριος μιας ενορίας έχει πολλά να κάνει. Κατ' αρχάς, πρέπει να κάνει, για τη δεκάτη[11], τέτοια

[11] Δεκάτη *(tythes), είδος αγροτικού φόρου, μέρος του οποίου εχρησιμοποιείτο για την αμοιβή των κληρικών της επαρχίας.*

Digitized by 10uk1s

συμφωνία που, ενώ θα ωφελεί τον ίδιο, δε θα θίγει τα συμφέροντα του προστάτη του. Πρέπει επίσης να γράψει τα κηρύγματά του και, στον ελάχιστο χρόνο που του περισσεύει, να εκτελεί τα καθήκοντά του έναντι των ενοριτών του και να ασχολείται με τη φροντίδα και βελτίωση της κατοικίας του, που θα ήταν αδικαιολόγητος αν δεν την έκανε όσο γίνεται πιο άνετη. Πιστεύω εξάλλου ότι δεν είναι διόλου ασήμαντο να είναι περιποιητικός και διαλλακτικός προς τους πάντες και ιδιαίτερα προς εκείνους στους οποίους οφείλει τη θέση του. Μου είναι αδύνατο να τον απαλλάξω από αυτό το καθήκον, ούτε άλλωστε θα εκτιμούσα τον άνθρωπο που δε θα εκμεταλλευόταν κάθε ευκαιρία για να εκφράσει το σεβασμό του προς οιονδήποτε συνδέεται διά συγγενείας με την οικογένεια». Και με μια υπόκλιση προς τον κύριο Ντάρσυ, ολοκλήρωσε το λόγο του, που είχε εκφωνηθεί με τόσο δυνατή φωνή, ώστε να ακουσθεί τουλάχιστον από τη μισή αίθουσα.

Πολλοί κοίταζαν με κατάπληξη. Άλλοι χαμογελούσαν. Αυτός όμως που φαινόταν να το διασκεδάζει περισσότερο από όλους ήταν ο κύριος Μπέννετ, ενώ η σύζυγός του επαινούσε με σοβαρότητα τον κύριο Κόλλινς, που είχε μιλήσει τόσο λογικά, και παρατηρούσε μισοψιθυριστά στη λέδη Λούκας ότι επρόκειτο για εξαιρετικά ευφυή και αξιόλογο νέο.

Η Ελίζαμπεθ σκεφτόταν ότι, ακόμη κι αν όλα τα μέλη της οικογένειάς της είχαν συμφωνήσει να εκτεθούν όσο περισσότερο μπορούσαν κατά τη διάρκεια της βραδιάς, θα τους ήταν αδύνατο να παίξουν τους ρόλους τους με περισσότερη ψυχή και μεγαλύτερη επιτυχία και ένιωθε ότι ήταν ευτύχημα για τον Μπίγκλεϋ και την αδελφή της το γεγονός ότι ένα μέρος της παράστασης είχε διαφύγει της προσοχής του και ότι τα αισθήματά του δεν ήταν τέτοια, που θα μπορούσαν να επηρεαστούν από την ανοησία της οποίας πρέπει να υπήρξε μάρτυς. Ωστόσο, το ότι οι δύο αδελφές του και ο κύριος Ντάρσυ είχαν μια τέτοια ευκαιρία να διακωμωδήσουν τους δικούς της ήταν ήδη ένα πλήγμα και δεν μπορούσε να αποφασίσει τι ήταν πιο βαρύ· η σιωπηρή περιφρόνηση του κυρίου ή τα αυθάδη χαμόγελα των κυριών;

Η υπόλοιπη βραδιά τής προσέφερε ελάχιστη διασκέδαση. Ο κύριος Κόλλινς δεν την άφηνε στιγμή σε ησυχία· δεν ξεκόλλαγε από δίπλα της και, μολονότι δεν κατάφερνε να την πείσει να ξαναχορέψει μαζί του, της στερούσε έτσι τη δυνατότητα να χορέψει με άλλους. Μάταια τον ικέτευε να βρει άλλη ντάμα, μάταια προσεφέρθη να τον συστήσει σε κάθε νεαρή κυρία παρούσα εκεί. Αυτός τη διαβεβαίωνε ότι ο χορός δεν τον ενδιέφερε καθόλου, ότι κύριο μέλημά του ήταν να κερδίσει, με λεπτές φιλοφρονήσεις, τη συμπάθειά της και ότι, ως εκ τούτου, σκόπευε να μείνει κοντά της όλο το βράδυ. Τι να αντιτείνει κανείς σε τέτοια επιχειρήματα; Έτσι, μοναδική της ανακούφιση ήταν η φίλη της, η δεσποινίς Λούκας, που τους πλησίαζε συχνά και αναλάμβανε, με καλοσύνη, να απασχολεί η ίδια τον κύριο Κόλλινς.

Τουλάχιστον, είχε απαλλαγεί από την ενόχληση της περαιτέρω προσοχής του κυρίου Ντάρσυ που, καίτοι βρέθηκε συχνά σε πολύ μικρή απόσταση από αυτήν και εντελώς ελεύθερος, ποτέ δεν την πλησίασε αρκετά ώστε να της μιλήσει. Σκέφτηκε ότι αυτό οφειλόταν, ενδεχομένως, στις νύξεις της για τον κύριο Γουίκαμ και αισθάνθηκε αγαλλίαση στη σκέψη αυτή.

Η παρέα του Λόγκμπουρν ήταν η τελευταία που αποχώρησε και μάλιστα, χάρη σε κάποιον ελιγμό της κυρίας Μπέννετ, αναγκάστηκαν να περιμένουν για τις άμαξές τους επί ένα ακόμη τέταρτο της ώρας μετά την αποχώρηση όλων των άλλων, πράγμα που τους έδωσε το χρόνο για να διαπιστώσουν πόσο διακαώς επιθυμούσαν την αποχώρηση τους ορισμένα μέλη της οικογένειας. Η κυρία Χερστ και η αδελφή της δεν άνοιξαν το στόμα τους, παρά μόνο για να παραπονεθούν ότι ήταν κουρασμένες και ήταν σαφές ότι ανυπομονούσαν να μείνουν μόνες τους. Απέκρουαν λοιπόν κάθε προσπάθεια της κυρίας Μπέννετ για συζήτηση, μεταδίδοντας έτσι τέτοια χαύνωση σε ολόκληρη την παρέα, που ελάχιστα μόνο κατάφεραν να την ταράξουν τα παρατεταμένα λογύδρια του κυρίου Κόλλινς, ο οποίος συνέχαιρε τον κύριο Μπίγκλεϋ και τις αδελφές του για την κομψότητα της δεξίωσής τους

Digitized by 10uk1s

και για τη φιλοξενία και ευγένεια που χαρακτήριζαν τη συμπεριφορά τους έναντι των καλεσμένων τους. Ο Ντάρσυ δεν έλεγε απολύτως τίποτε. Ο κύριος Μπέννετ, εξίσου σιωπηλός, απολάμβανε τη σκηνή. Ο κύριος Μπίγκλεϋ και η Τζέιν στέκονταν πλάι πλάι, κάπως απομακρυσμένοι από τους άλλους, και μιλούσαν μόνο μεταξύ τους. Η Ελίζαμπεθ τηρούσε την ίδια σταθερή σιωπή με εκείνη της κυρίας Χερστ ή της δεσποινίδος Μπίγκλεϋ. Τέλος, μέχρι και η Λύντια ήταν τόσο εξαντλημένη, που δεν ήταν σε θέση παρά να αναφωνεί, κατά διαστήματα «Θεέ μου, τι κούραση!» και να χασμουριέται αγρίως.

Όταν κάποτε σηκώθηκαν να φύγουν, η κυρία Μπέννετ εξέφρασε, με τη φορτικότερη ευγένεια, την ελπίδα της ότι σύντομα θα έβλεπε όλη την οικογένεια στο Λόγκμπουρν και, απευθυνόμενη ιδιαίτερα στον κύριο Μπίγκλεϋ, τον διαβεβαίωσε ότι θα τους έκανε πανευτυχείς αν γευμάτιζε μαζί τους οποτεδήποτε, χωρίς τυπικότητες και επίσημες προσκλήσεις. Ο Μπίγκλεϋ έδειξε να ενθουσιάζεται με την ιδέα και έσπευσε να υποσχεθεί ότι θα την επισκεπτόταν με την πρώτη ευκαιρία, μετά την επιστροφή του από το Λονδίνο, όπου ήταν υποχρεωμένος να μεταβεί, την επομένη, για ένα σύντομο χρονικό διάστημα.

Η κυρία Μπέννετ ήταν απολύτως ικανοποιημένη και αποχώρησε με τη γλυκιά πεποίθηση ότι, υπολογίζοντας τις αναγκαίες προετοιμασίες για τα οικονομικά θέματα, τις νέες άμαξες και τα νυφικά, θα έβλεπε σίγουρα την κόρη της εγκατεστημένη στο Νέδερφιλντ εντός τριών ή τεσσάρων μηνών. Με την ίδια βεβαιότητα και με αρκετή, καίτοι όχι ίση, ευχαρίστηση, έβλεπε το γάμο μιας άλλης κόρης της με τον κύριο Κόλλινς. Η Ελίζαμπεθ της ήταν η λιγότερο αγαπητή από όλα τα παιδιά της και μολονότι τόσο ο άνδρας αυτός, όσο και ο γάμος μαζί του ήταν αρκετά καλοί *γι' αυτήν,* η αξία και των δύο ωχριούσε μπροστά στον Μπίγκλεϋ και το Νέδερφιλντ.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19

ΤΗΝ επόμενη μέρα, άρχισε ένα νέο σκηνικό επεισόδιο στο Λόγκμπουρν. Ο κύριος Κόλλινς έκανε την πρόταση του επισήμως. Έχοντας αποφασίσει να μη χάνει άλλο χρόνο, αφού η άδειά του έληγε το επόμενο Σάββατο, και μη αισθανόμενος, ακόμα και μια τέτοια στιγμή, ουδεμία έλλειψη αυτοπεποίθησης, έθεσε σε εφαρμογή το σχέδιό του με μεγάλη μεθοδικότητα και με όλους τους τύπους που υπέθετε ότι άρμοζαν στην περίσταση. Βρίσκοντας, αμέσως μετά το πρόγευμα, συγκεντρωμένες την κυρία Μπέννετ, την Ελίζαμπεθ και μία από τις μικρότερες κόρες, απηύθυνε ως εξής το λόγο στη μητέρα:

«Θα μπορούσα, κυρία μου, να ελπίζω στην επιρροή σας επί της ωραίας κόρης σας Ελίζαμπεθ εάν αιτηθώ την τιμήν ιδιαιτέρας ακροάσεως μετ' αυτής εντός της παρούσης πρωίας;»

Πριν καλά καλά προλάβει η Ελίζαμπεθ να κοκκινίσει από την έκπληξη, η κυρία Μπέννετ απαντούσε ήδη:

«Ω, λαλά! Μα ασφαλώς! Είμαι σίγουρη ότι η Λίζυ θα χαρεί πολύ... Είμαι σίγουρη ότι δε θα έχει καμιά αντίρρηση... Έλα, Κίττυ, σε χρειάζομαι πάνω». Και μαζεύοντας το εργόχειρό της, έφευγε κιόλας βιαστικά όταν η Ελίζαμπεθ φώναξε:

«Μη φεύγετε, αγαπητή κυρία. Σας ικετεύω να μη φύγετε. Ο κύριος Κόλλινς θα πρέπει να με συγχωρήσει. Δε νομίζω να έχει κάτι να μου πει που δεν κάνει να τ' ακούσουνε οι άλλοι. Θα φύγω κι εγώ».

«Μη λες ανοησίες, Λίζυ. Θέλω να μείνεις εκεί που είσαι». Και συνειδητοποιώντας, από το ενοχλημένο και ταραγμένο ύφος της κόρης της, ότι ήταν πράγματι έτοιμη να το σκάσει, πρόσθεσε: «Λίζυ, *επιμένω* να μείνεις και ν' ακούσεις τον κύριο Κόλλινς».

Η Ελίζαμπεθ δε θα μπορούσε να μην υπακούσει σε τέτοια προσταγή και, μετά από ενός λεπτού σκέψη, συνειδητοποιώντας και η ίδια ότι θα ήταν φρονιμότερο να λήξει αυτό το ζήτημα όσο πιο γρήγορα και ήσυχα γινόταν, ξανακάθισε στη θέση της και, χωρίς να σηκώνει κεφάλι από το εργόχειρό της, προσπάθησε να κρύψει τα συναισθήματά της, που ήταν διχασμένα μεταξύ δυσφορίας και τέρψης. Η κυρία Μπέννετ και η Κίττυ βγήκαν απ' το δωμάτιο και, αμέσως μετά, άρχισε ο κύριος Κόλλινς:

«Πιστέψτε με, αγαπητή δεσποινίς Ελίζαμπεθ, ότι η σεμνότητα σας όχι μόνο δε σας ζημιώνει, αλλά μάλλον προστίθεται στα υπόλοιπα προσόντα σας. Θα ήσασταν λιγότερο αξιαγάπητη στα μάτια μου αν δεν υπήρχε αυτή η μικρή απροθυμία. Επιτρέψτε μου όμως να σας διαβεβαιώσω ότι η κίνησή μου αυτή τυγχάνει της εγκρίσεως της αξιοσέβαστης μητέρας σας. Πρέπει, αναμφιβόλως, να έχετε αντιληφθεί ποιες είναι οι προθέσεις μου, όσο και αν η έμφυτη λεπτότητά σας σας ωθεί να προσποιείσθε· οι φιλοφρονήσεις μου προς το πρόσωπό σας παραήταν σαφείς για να παρερμηνευθούν. Από την πρώτη σχεδόν στιγμή που μπήκα στο σπίτι αυτό, σας ξεχώρισα ως τη σύντροφο του μέλλοντος βίου μου. Πριν όμως παρασυρθώ, εν προκειμένω, από τα συναισθήματά μου, θα ήταν πιο συνετό για μένα να σας εκθέσω τους λόγους που με ωθούν στο γάμο και, επιπλέον, τους λόγους για τους οποίους ήλθα στο Χέρτφορντσαϊρ προκειμένου να επιλέξω σύζυγο, πράγμα που ασφαλώς έχω ήδη κάνει».

Η ιδέα ενός κυρίου Κόλλινς, μ' όλη αυτή την ιεροπρεπή αταραξία του, που παρασύρεται απ' τα αισθήματά του έφερε την Ελίζαμπεθ τόσο κοντά στα όρια του γέλιου, που δεν μπόρεσε

Digitized by 10uk1s

να εκμεταλλευθεί τη σύντομη παύση του για να του κόψει τη φόρα. Έτσι, εκείνος συνέχισε:

«Οι λόγοι που με ωθούν στο γάμο είναι, πρώτον, ότι το θεωρώ ορθό για κάθε ιερωμένο με κάποια οικονομική άνεση (όπως εγώ) να δίνει στην ενορία του το παράδειγμα του εγγάμου βίου· δεύτερον, ότι είμαι πεπεισμένος πως αυτό θα αυξήσει κατά πολύ την ευτυχία μου· και τρίτον —που θα όφειλα ίσως να το έχω αναφέρει πιο πριν— ότι αυτή είναι η ιδιαίτερη συμβουλή και σύσταση της ευγενεστάτης κυρίας που έχω την τιμή να αποκαλώ προστάτιδά μου. Έχει ήδη καταδεχθεί δύο φορές να μου δώσει τη γνώμη της (χωρίς μάλιστα να το ζητήσω!) επ' αυτού του θέματος· και ήταν το Σάββατο το βράδυ, πριν φύγω από το Χάνσφορντ —ανάμεσα σε δύο παρτίδες καντρίλιας και ενώ η κυρία Τζένκινσον τακτοποιούσε το υποπόδιο της δεσποινίδος ντε Μπεργκ— που μου είπε: "Κύριε Κόλλινς, πρέπει να νυμφευθείτε. Ένας κληρικός όπως εσείς πρέπει να νυμφεύεται. Κάντε τη σωστή επιλογή, διαλέξτε, για *δική μου* χάρη, γυναίκα ευγενούς καταγωγής και, για *δική σας,* φροντίστε να είναι δραστήρια και χρήσιμη, όχι καλομαθημένη, αλλά ικανή να τα φέρνει βόλτα με μικρό εισόδημα. Αυτή είναι η συμβουλή μου. Βρείτε μια τέτοια γυναίκα όσο πιο γρήγορα μπορείτε, φέρτε τη στο Χάνσφορντ και εγώ θα την επισκεφθώ". Επιτρέψτε μου, παρεμπιπτόντως, να παρατηρήσω, ωραία μου εξαδέλφη, ότι δε θεωρώ το ενδιαφέρον και την καλοσύνη της λέδης Κάθριν ντε Μπεργκ ως ένα από τα πιο ασήμαντα πλεονεκτήματα που είμαι σε θέση να προσφέρω, θα διαπιστώσετε και η ίδια ότι οι τρόποι της είναι υπεράνω κάθε περιγραφής, πιστεύω δε ότι το πνεύμα και η ζωντάνια σας θα της είναι μάλλον ευπρόσδεκτα, ιδίως εάν μετριασθούν κάπως από τη σιωπή και το σεβασμό που αναπόφευκτα εμπνέει η κοινωνική θέση της. Αυτά όσον αφορά τη γενική στάση μου υπέρ του γάμου. Δεν απομένει τώρα παρά να σας εξηγήσω γιατί στράφηκα προς το Λόγκμπουρν αντί για τη δική μου περιοχή, όπου, σας διαβεβαιώ, υπάρχουν πολλές αξιαγάπητες νεαρές γυναίκες. Το γεγονός όμως είναι ότι, αφού, όπως έχουν τα πράγματα, θα κληρονομήσω αυτό το υποστατικό μετά το θάνατο του αξιότιμου πατέρα σας (που μπορεί ωστόσο να ζήσει πολλά ακόμη χρόνια) δε θα μπορούσα να ησυχάσω αν δεν αποφάσιζα να επιλέξω σύζυγο μεταξύ των θυγατέρων του, ώστε η απώλεια γι' αυτές να είναι όσο γίνεται μικρότερη όταν θα λάβει χώρα το θλιβερό συμβάν, το οποίο όμως, όπως ήδη είπα, μπορεί να καθυστερήσει ακόμη χρόνια. Αυτό ήταν το κίνητρό μου, ωραία μου εξαδέλφη, και θέλω να ελπίζω ότι δε θα με κάνει να πέσω στην εκτίμησή σας. Και, τώρα, το μόνο που μου μένει είναι να σας διαβεβαιώσω, με τα πιο θερμά λόγια, για τη σφοδρότητα του πάθους μου. Η προίκα με αφήνει εντελώς αδιάφορο και δεν πρόκειται να προβάλω στον πατέρα σας αξίωση τέτοιου είδους αφού γνωρίζω καλώς ότι δε θα μπορούσε να ικανοποιηθεί. Γνωρίζω επίσης ότι το μόνο που δικαιούσθε είναι χίλιες λίρες με τέσσερα τοις εκατό ετήσια απόδοση και ότι το ποσό αυτό θα είναι δικό σας μόνο μετά το θάνατο της μητέρας σας. Για το θέμα αυτό συνεπώς δε θα ξανακούσετε τίποτε από μένα και σας διαβεβαιώ ότι, καθ' όλο τον έγγαμο βίο μας, δε θα βγει ποτέ από τα χείλη μου οιαδήποτε μικρόψυχη μομφή».

Τώρα πια, ήταν απολύτως αναγκαίο να τον διακόψει.

«Είσθε πολύ βιαστικός, κύριε» φώναξε. «Ξεχνάτε ότι δεν έδωσα καμιά απάντηση ακόμη. Επιτρέψτε μου λοιπόν να το κάνω τώρα, χωρίς περαιτέρω χάσιμο χρόνου. Δεχτείτε τις ευχαριστίες μου για τη φιλοφρόνηση που μου κάνετε. Η πρότασή σας με τιμά ιδιαίτερα, αλλά η μόνη επιλογή που έχω είναι να την απορρίψω».

«Δεν πρόκειται να μάθω τώρα» απάντησε ο κύριος Κόλλινς με μια τυπική κίνηση του χεριού «ότι είναι σύνηθες φαινόμενο οι νεαρές κυρίες να απορρίπτουν, σε πρώτη φάση, μια πρόταση γάμου, την οποία ενδομύχως σκοπεύουν να αποδεχθούν, και ότι ενίοτε η άρνηση επαναλαμβάνεται και δεύτερη ή ακόμη και τρίτη φορά. Συνεπώς, δεν αποθαρρύνομαι καθόλου απ' όσα είπατε μόλις τώρα και θα συνεχίσω να ελπίζω ότι πολύ σύντομα θα σας οδηγήσω στην εκκλησία».

Digitized by 10uk1s

«Έχετε το λόγο μου, κύριε» αναφώνησε η Ελίζαμπεθ «ότι οι ελπίδες σας είναι μάλλον υπερβολικές ύστερα από την απάντησή μου. Σας διαβεβαιώ ότι δεν είμαι μια από αυτές τις νεαρές κυρίες (εάν υπάρχουν βέβαια τέτοιες) που τολμούν να διακινδυνεύσουν την ευτυχία τους βασιζόμενες στην πιθανότητα μιας δεύτερης πρότασης. Η άρνησή μου είναι απολύτως σοβαρή. Δε θα μπορούσατε να με κάνετε ευτυχισμένη, πιστεύω δε ακράδαντα ότι είμαι η τελευταία γυναίκα που θα έκανε εσάς ευτυχισμένο. Ή, για να σας το πω καλύτερα, αν με γνώριζε η φίλη σας η λέδη Κάθριν, είμαι σίγουρη ότι θα με έβρισκε, από κάθε άποψη, ακατάλληλη για την περίσταση».

«Ακόμη κι αν ήταν σίγουρο ότι η λέδη Κάθριν θα σκεπτόταν έτσι» είπε με πολύ σοβαρό ύφος ο κύριος Κόλλινς «δεν μπορώ να φαντασθώ ότι η εξοχότητά της θα σας απέρριπτε εντελώς. Και σας υπόσχομαι ότι, όταν θα έχω την τιμή να την ξαναδώ, θα της μιλήσω με τα καλύτερα λόγια για τη σεμνότητα, την ολιγάρκεια και όλα τ' άλλα αξιαγάπητα προσόντα σας».

«Ειλικρινά, κύριε Κόλλινς, κάθε εγκώμιο για μένα θα είναι περιττό. Επιτρέψτε μου να κρίνω μόνη μου και κάντε μου τη χάρη να πιστέψετε αυτά που σας λέω. Σας εύχομαι, από καρδιάς, να ευτυχήσετε και να πλουτίσετε και, αρνούμενη το χέρι σας, κάνω ό,τι περνά από το δικό μου για να μη σας συμβεί ακριβώς το αντίθετο. Απ' τη στιγμή που μου κάνατε την πρότασή σας, πρέπει να έχουν πλέον ικανοποιηθεί τα λεπτά αισθήματα που τρέφετε για την οικογένειά μου και μπορείτε να κληρονομήσετε το Λόγκμπουρν, όταν έλθει η ώρα, χωρίς την παραμικρή τύψη. Ως εκ τούτου, το θέμα μπορεί να θεωρηθεί λήξαν». Και με τα λόγια αυτά, σηκώθηκε και θα είχε βγει απ' το δωμάτιο αν ο κύριος Κόλλινς δεν τη συγκρατούσε λέγοντας:

«Όταν θα έχω την τιμή να σας ξαναμιλήσω για το θέμα αυτό, ελπίζω να λάβω ευνοϊκότερη απάντηση από αυτή που μου δώσατε τώρα. Παρά ταύτα, απέχω πολύ από το να σας κατηγορήσω, αυτή τη στιγμή, για σκληρότητα καθότι γνωρίζω ότι είναι καθιερωμένη συνήθεια για το φύλο σας να απορρίπτετε την αρχική πρόταση ενός άνδρα. Ίσως μάλιστα και να είπατε τώρα, προς ενθάρρυνσή μου, όσα ακριβώς θα ήταν σύμφωνα προς τη γνήσια λεπτότητα της γυναικείας φύσεως».

«Ειλικρινά, κύριε Κόλλινς» αναφώνησε, κάπως απότομα, η Ελίζαμπεθ «τα έχω κυριολεκτικά χαμένα. Αν όσα σας είπα μέχρι τώρα, σας φαίνονται ως ένα είδος ενθάρρυνσης, δεν ξέρω πλέον πώς να εκφράσω την άρνησή μου ώστε να πεισθείτε ότι πρόκειται πραγματικά για άρνηση».

«Επιτρέψτε μου, αγαπητή μου εξαδέλφη, να πιστεύω ότι η άρνησή σας είναι απλώς θέμα τυπικότητος, οι δε λόγοι που με οδηγούν στο συμπέρασμα αυτό είναι εν συντομία οι εξής: Δε νομίζω ότι το χέρι μου είναι ανάξιο της αποδοχής σας ή ότι η αποκατάσταση που είμαι σε θέση να σας προσφέρω είναι κάτι λιγότερο από εξαιρετικά επιθυμητή. Η κοινωνική θέση μου, οι σχέσεις μου με την οικογένεια ντε Μπεργκ και η συγγένειά μου με τη δική σας συνιστούν εξαιρετικά ευνοϊκές για μένα συνθήκες. Θα πρέπει επιπλέον να λάβετε υπ' όψιν σας ότι, παρά τα πλούσια θέλγητρά σας, δεν είναι διόλου βέβαιο ότι θα σας ξανακάνουν ποτέ πρόταση γάμου. Η προίκα σας είναι δυστυχώς τόσο μικρή, που κατά πάσα πιθανότητα θα στερήσει από τις χάρες και τα αξιαγάπητα προσόντα σας την αποτελεσματικότητά τους. Αφού πρέπει, ως εκ τούτου, να συμπεράνω ότι δεν εννοείτε στα σοβαρά την απόρριψή μου, θα επιλέξω να την αποδώσω στην επιθυμία σας να ενδυναμώσετε τον έρωτά μου κρατώντας με σε αβεβαιότητα, κατά τη συνήθη πρακτική των κομψών θηλυκών».

«Σας διαβεβαιώ, κύριε, ότι δε συμμερίζομαι καθόλου αυτού του είδους την κομψότητα η οποία συνίσταται στο βασανισμό ενός ευυπόληπτου άνδρα. Θα προτιμούσα τη φιλοφρόνηση ότι γίνομαι πιστευτή. Σας ευχαριστώ, πάλι και πάλι, για την τιμή που μου

Digitized by 10uk1s

κάνατε με την πρότασή σας, αλλά είναι εντελώς αδύνατο να την αποδεχθώ. Μου το απαγορεύουν, από κάθε άποψη, τα αισθήματά μου. Τι πιο απλό να σας πω; Μη με θεωρείτε λοιπόν ως ένα κομψό θηλυκό που αρέσκεται να σας βασανίζει, αλλά ως ένα λογικό ον που λέει την αλήθεια από τα βάθη της καρδιάς του».

«Είσθε πραγματικά γοητευτική!» ανέκραξε εκείνος με ύφος αδέξιου ιπποτισμού «και είμαι πεπεισμένος ότι, όταν η πρότασή μου τύχει της ρητής εγκρίσεως αμφοτέρων των εξαιρέτων γονέων σας, θα γίνει οπωσδήποτε αποδεκτή».

Η Ελίζαμπεθ ήταν πλέον ανίκανη να αποκριθεί σε τέτοια επιμονή και εκούσια αυταπάτη. Απεχώρησε λοιπόν αμέσως σιωπηλή και αποφασισμένη, στην περίπτωση που εκείνος θα επέμενε να εκλαμβάνει τις επανειλημμένες αρνήσεις της ως κολακευτική ενθάρρυνση, να προσφύγει στον πατέρα της, η άρνηση του οποίου θα διατυπωνόταν κατά ρητό και κατηγορηματικό τρόπο και η συμπεριφορά του δε θα μπορούσε να παρερμηνευθεί ως προσποίηση και φιλαρέσκεια κομψού θηλυκού.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20

Ο ΚΥΡΙΟΣ Κόλλινς δεν έμεινε για πολύ παραδομένος στις σκέψεις του για τον επιτυχημένο έρωτά του καθότι η κυρία Μπέννετ, που χασομερούσε όλο αυτό το διάστημα στον προθάλαμο περιμένοντας την έκβαση της συζητήσεως, μόλις είδε την Ελίζαμπεθ να ανοίγει την πόρτα και με βήμα ταχύ να την προσπερνά κατευθυνόμενη προς τη σκάλα, μπήκε στη μικρή τραπεζαρία και έσπευσε να συγχαρεί θερμά τον κύριο Κόλλινς και τον εαυτό της για την ευτυχή προοπτική της στενότερης συγγενείας τους. Ο κύριος Κόλλινς δέχτηκε και ανταπέδωσε τα συγχαρητήρια με την ίδια ευχαρίστηση και στη συνέχεια άρχισε να διηγείται τις λεπτομέρειες της συνομιλίας τους, με το αποτέλεσμα της οποίας πίστευε ότι είχε κάθε λόγο να είναι ικανοποιημένος αφού η επίμονη άρνηση της εξαδέλφης του δεν μπορούσε παρά να απορρέει από την ντροπαλή σεμνότητά της και τη γνήσια λεπτότητα του χαρακτήρα της.

Η πληροφορία αυτή αιφνιδίασε ωστόσο την κυρία Μπέννετ, η οποία πολύ θα ήθελε να πιστέψει και η ίδια ότι η κόρη της είχε απορρίψει την πρότασή του μόνο και μόνο για να τον ενθαρρύνει, αλλά είχε πολλές αμφιβολίες και δεν μπόρεσε να μην το πει.

«Να είσθε όμως βέβαιος, κύριε Κόλλινς» προσέθεσε «ότι η Λίζυ θα λογικευθεί. Θα της μιλήσω εγώ η ίδια για το θέμα ευθέως. Είναι πολύ ξεροκέφαλο κι ανόητο κορίτσι και δεν καταλαβαίνει το συμφέρον της. Εγώ όμως θα την *κάνω* να το καταλάβει».

«Συγγνώμη που σας διακόπτω, κυρία μου» αναφώνησε ο κύριος Κόλλινς «αλλά, αν είναι πράγματι ξεροκέφαλη και ανόητη, δεν ξέρω αν θα ήταν τελικά πολύ επιθυμητή σύζυγος για έναν άνδρα με τη δική μου κοινωνική θέση, ο οποίος φυσικά αναζητά την ευτυχία στον έγγαμο βίο. Εάν λοιπόν συνεχίσει να απορρίπτει την πρότασή μου, ίσως θα ήταν καλύτερα να μην εξαναγκασθεί να με δεχτεί καθότι, αν έχει τέτοια ελαττώματα χαρακτήρος, δε θα μπορούσε να συμβάλει και πολύ στην ευτυχία μου».

«Μάλλον με παρεξηγήσατε, κύριε» είπε θορυβημένη η κυρία Μπέννετ. «Η Λίζυ είναι ξεροκέφαλη μόνο σε τέτοια θέματα. Κατά τα άλλα, είναι το πιο καλόβολο κορίτσι του κόσμου. Θα πάω τώρα αμέσως στον κύριο Μπέννετ και πολύ σύντομα θα ρυθμισθεί το θέμα, είμαι σίγουρη».

Χωρίς να του δώσει την ευκαιρία να αντιδράσει, έτρεξε αμέσως στο σύζυγό της και, μπαίνοντας στη βιβλιοθήκη, άρχισε να φωνάζει:

«Ω! κύριε Μπέννετ, σας χρειαζόμαστε επειγόντως· είμαστε όλοι αναστατωμένοι. Πρέπει να έλθετε και να πείσετε τη Λίζυ να παντρευτεί τον κύριο Κόλλινς γιατί ορκίζεται ότι δεν τον θέλει και, αν δεν κάνετε γρήγορα, ο κύριος Κόλλινς θ' αλλάξει γνώμη και θ' αρχίσει να μην τη θέλει *εκείνος».*

Με το που μπήκε η σύζυγός του, ο κύριος Μπέννετ σήκωσε τα μάτια απ' το βιβλίο του και τα κάρφωσε στο πρόσωπό της με μια ατάραχη αδιαφορία, που δεν άλλαξε ούτε στο ελάχιστο από την ανακοίνωσή της.

«Δεν έχω την ευχαρίστηση να σας καταλαβαίνω» είπε όταν εκείνη σταμάτησε να μιλά. «Περί τίνος ομιλείτε;»

«Περί του κυρίου Κόλλινς και της Λίζυ. Η Λίζυ δηλώνει ότι δε θέλει τον κύριο Κόλλινς και ο κύριος Κόλλινς αρχίζει να λέει ότι δε θέλει τη Λίζυ».

Digitized by 10uk1s

«Και τι μπορώ να κάνω εγώ εν προκειμένω; Μου φαίνεται χαμένη υπόθεση».

«Να μιλήσετε ο ίδιος στη Λίζυ, να της πείτε ότι επιμένετε να τον παντρευτεί».

«Στείλτε να τη φωνάξουν. Θ' ακούσει τη γνώμη μου».

Η κυρία Μπέννετ χτύπησε το κουδούνι και η Ελίζαμπεθ ειδοποιήθηκε να κατέβει στη βιβλιοθήκη.

«Έλα εδώ, παιδί μου» φώναξε ο πατέρας της μόλις την είδε. «Έστειλα να σε φωνάξουν για ένα σημαντικό ζήτημα. Όπως άκουσα, ο κύριος Κόλλινς σου έκανε πρόταση γάμου. Είναι αλήθεια;»

Η Ελίζαμπεθ απάντησε πως ήταν.

«Πολύ καλά... Κι εσύ απέρριψες αυτή την πρόταση γάμου;»

«Μάλιστα, κύριε».

«Πολύ καλά. Και τώρα, στο κυρίως θέμα. Η μητέρα σου επιμένει να την αποδεχθείς. Έτσι δεν είναι, κυρία Μπέννετ;»

«Ναι, αλλιώς δε θέλω να την ξαναδώ στα μάτια μου».

«Λοιπόν, Ελίζαμπεθ, βρίσκεσαι ενώπιον ενός δυσάρεστου διλήμματος. Από αυτή τη μέρα, θα πρέπει να γίνεις ξένη για έναν από τους γονείς σου. Η μητέρα σου δε θέλει να σε ξαναδεί στα μάτια της αν *δεν* παντρευτείς τον κύριο Κόλλινς, ενώ εγώ δε θα σε ξαναδώ στα μάτια μου αν *τον παντρευτείς».*

Η Ελίζαμπεθ δεν μπόρεσε να μη χαμογελάσει με μια τέτοια κατάληξη μιας τέτοιας αρχής, αλλά η κυρία Μπέννετ, που είχε πείσει τον εαυτό της ότι ο σύζυγός της έβλεπε το ζήτημα όπως εκείνη ήθελε, απογοητεύθηκε βαθύτατα:

«Τι εννοείτε, κύριε Μπέννετ, μ' αυτά που λέτε; Μου υποσχεθήκατε ότι θα *επιμένατε* να τον παντρευτεί».

«Αγαπητή μου» απάντησε ο σύζυγός της «έχω δυο μικρές χάρες να σας ζητήσω. Να μου επιτρέψετε την ελεύθερη χρήση, πρώτον, της κρίσης μου στην προκειμένη περίπτωση και, δεύτερον, του δωματίου μου. Θα ήμουν ευτυχής να μείνω μόνος στη βιβλιοθήκη το ταχύτερον δυνατόν».

Ωστόσο, η κυρία Μπέννετ, παρά την απογοήτευσή της από τη συμπεριφορά του συζύγου της, δεν εγκατέλειψε το στόχο της. Μίλησε και ξαναμίλησε στην Ελίζαμπεθ, τη μια με καλοπιάσματα, την άλλη με απειλές, και προσπάθησε να πάρει με το μέρος της την Τζέιν, η οποία όμως αρνήθηκε με τον πιο ήπιο τρόπο να παρέμβει. Η Ελίζαμπεθ, από τη μεριά της, κατάφερνε, άλλοτε με ειλικρινή σοβαρότητα και άλλοτε με αστεϊσμούς, να αποκρούει τις επιθέσεις της μητέρας της. Όμως, παρά τις αλλαγές στη συμπεριφορά της, η απόφασή της παρέμενε αμετάβλητη.

Στο μεταξύ, ο κύριος Κόλλινς διαλογιζόταν, μες στη μοναξιά του, όσα είχαν συμβεί. Η μεγάλη ιδέα που είχε για τον εαυτό του δεν τον άφηνε να καταλάβει τι ήταν αυτό που θα μπορούσε να κάνει την εξαδέλφη του να τον απορρίψει και, μολονότι η υπερηφάνειά του είχε πληγωθεί, δεν είχε, κατά τα άλλα, κανένα πρόβλημα. Η εκτίμησή του γι' αυτήν ήταν απλώς δημιούργημα της φαντασίας του, ενώ το ενδεχόμενο να της άξιζαν οι μομφές της μητέρας της τον προφύλασσε από οιαδήποτε τύψη.

Digitized by 10uk1s

Ενώ η οικογένεια βρισκόταν σ' αυτή την αναστάτωση, ήρθε να περάσει τη μέρα μαζί τους η Σάρλοτ Λούκας. Στον προθάλαμο, την υποδέχτηκε η Λύντια, η οποία, ορμώντας πάνω της, αναφώνησε μισοψιθυριστά:

«Πόσο χαίρομαι που ήρθες· έχει τόση πλάκα εδώ! Τι λες πως έγινε σήμερα το πρωί; Ο κύριος Κόλλινς ζήτησε το χέρι της Λίζυ κι εκείνη δεν του το δίνει».

Πριν προλάβει να απαντήσει η Σάρλοτ, τις πλησίασε και η Κίττυ με σκοπό να της ανακοινώσει το ίδιο νέο, ενώ, μόλις μπήκαν στη μικρή τραπεζαρία, η κυρία Μπέννετ, που καθόταν εκεί μόνη της, άρχισε να μιλά κι αυτή για το ίδιο θέμα ζητώντας τη συμπόνια της δεσποινίδος Λούκας και ικετεύοντάς τη να πείσει τη φίλη της τη Λίζυ να συμμορφωθεί προς τις επιθυμίες όλης της οικογένειας.

«Κάντε το, αγαπητή μου δεσποινίς Λούκας, σας ικετεύω» πρόσθεσε μελαγχολικά «γιατί κανείς δεν είναι με το μέρος μου, κανείς δε μου συμπαραστέκεται, μου φέρονται σκληρά, κανείς δε σκέφτεται τα φτωχά τα νεύρα μου».

Η είσοδος της Τζέιν και της Ελίζαμπεθ απήλλαξε τη Σάρλοτ από τον κόπο να απαντήσει.

«Αχ, να την» συνέχισε η κυρία Μπέννετ «αδιάφορη όσο δεν παίρνει, δίχως να νοιάζεται διόλου για μας, λες και δεν είμαστε εδώ, αλλά στην Υόρκη· φτάνει μόνο να γίνεται το δικό της. Ένα όμως σου λέω, δεσποινίς Λίζυ· αν σου μπει στο μυαλό να συνεχίσεις να απορρίπτεις έτσι κάθε πρόταση γάμου, δε θα βρεις ποτέ σύζυγο και, ειλικρινά, δεν ξέρω ποιος θα σε συντηρεί όταν πεθάνει ο πατέρας σου. Εγώ πάντως σε προειδοποιώ, δε θα είμαι σε θέση να σε τρέφω. Από δω και μπρος, δε θέλω πια να σε ξέρω. Σ' το 'πα και στη βιβλιοθήκη ότι δε θα σου ξαναμιλήσω και θα δεις ότι θα κρατήσω το λόγο μου. Δε μου αρέσει διόλου να μιλώ σε αναίσθητα παιδιά. Όχι βέβαια ότι μου αρέσει να μιλώ και σε οποιονδήποτε άλλον. Άνθρωποι σαν κι εμένα, που υποφέρουν από τα νεύρα τους, δεν τις μπορούν τις συζητήσεις. Κανένας δεν καταλαβαίνει τον πόνο μου! Έτσι όμως είναι πάντα. Αυτούς που δεν παραπονιούνται ποτέ, κανείς δεν τους λυπάται».

Οι κόρες της παρακολουθούσαν αμίλητες το ξέσπασμά της ξέροντας καλά ότι κάθε απόπειρα να συζητήσουν λογικά μαζί της ή να την κατευνάσουν θα αύξανε απλώς τον ερεθισμό της. Συνέχισε ως εκ τούτου να μιλά χωρίς διακοπή, μέχρι που ενεφανίσθη ο κύριος Κόλλινς με ύφος μεγαλοπρεπέστερο απ' το συνηθισμένο. Μόλις τον είδε, είπε στα κορίτσια:

«Τώρα, απαιτώ από όλες σας ανεξαιρέτως να κρατήσετε τη γλώσσα σας και ν' αφήσετε τον κύριο Κόλλινς κι εμένα να έχουμε μαζί μια κουβεντούλα».

Η Ελίζαμπεθ βγήκε ήσυχα απ' το δωμάτιο, ακολουθούμενη από την Τζέιν και την Κίττυ, ενώ η Λύντια δεν εγκατέλειψε το έδαφος, αποφασισμένη ν' ακούσει ό,τι μπορούσε, και η Σάρλοτ —εξαιτίας, κατ' αρχάς, των ευγενικών και λεπτομερέστατων ερωτήσεων του κυρίου Κόλλινς σχετικά με την υγεία της ιδίας και της οικογενείας της και, εν συνεχεία, κινούμενη από κάποια μικρή περιέργεια— αρκέστηκε να πάει ως το παράθυρο, προσποιούμενη ότι δεν ακούει τη συζήτηση. Με πονεμένη λοιπόν φωνή, άρχισε η κυρία Μπέννετ την προσχεδιασμένη συζήτηση:

«Ω!, κύριε Κόλλινς!...»

«Αγαπητή μου κυρία» την έκοψε εκείνος «ας τηρήσουμε ες αεί σιγήν επ' αυτού του θέματος. Μακράν εμού» συνέχισε αμέσως με φωνή που φανέρωνε τη δυσαρέσκειά του «η σκέψις να επιδείξω μνησικακίαν διά την συμπεριφορά της κόρης σας. Χρέος όλων μας είναι να υποτασσόμεθα στα αναπόδραστα δεινά· και είναι ιδίως χρέος ενός νέου ο οποίος, όπως

Digitized by 10uk1s

εγώ, ευτύχησε να διορισθεί τόσον ενωρίς· και πιστεύω ότι έχω πράγματι υποταγεί. Και αυτό, ίσως, επειδή αισθάνθηκα ότι η ευτυχία μου δε θα ήταν εξασφαλισμένη εάν η ωραία εξαδέλφη μου με είχε τιμήσει με το χέρι της· διότι έχω επανειλημμένως παρατηρήσει ότι η υποταγή στη μοίρα δεν είναι ποτέ τόσο τέλεια, όσο όταν η ευλογία την οποία στερούμεθα αρχίζει να χάνει κάτι από την αξία της στην εκτίμησή μας. Ελπίζω ότι δε θα θεωρήσετε ως ασέβεια προς την οικογένειά σας, αγαπητή μου κυρία, το γεγονός ότι εγκαταλείπω έτσι την προσπάθειά μου να κερδίσω την εύνοια της κόρης σας, χωρίς να έχω κάνει την τιμή σ' εσάς και τον κύριο Μπέννετ να ζητήσω να ασκήσετε την επιρροή σας υπέρ εμού. Φοβούμαι ότι η συμπεριφορά μου μπορεί να θεωρηθεί επιλήψιμη επειδή δέχθηκα την απόρριψή μου από τα χείλη της κόρης σας και όχι από τα δικά σας. Κανείς όμως δεν είναι αλάνθαστος. Σας διαβεβαιώ ότι, εξαρχής μέχρι τέλους, οι προθέσεις μου υπήρξαν αγαθές. Σκόπευα να εξασφαλίσω μία αξιαγάπητη σύντροφο για τον εαυτό μου, λαμβάνοντας δεόντως υπ' όψιν το συμφέρον ολοκλήρου της οικογενείας σας, και εάν ο *τρόπος* μου υπήρξε επιλήψιμος, σας ικετεύω να με συγχωρήσετε».

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21

Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ για την πρόταση του κυρίου Κόλλινς πλησίαζε τώρα στο τέλος της και η Ελίζαμπεθ δεν υπέφερε πλέον παρά μόνο από τα δυσάρεστα συναισθήματα, που αναγκαστικά έπονται τέτοιων καταστάσεων, και πότε πότε από κάποιους εριστικούς υπαινιγμούς της μητέρας της. Όσο για τον κύριο Κόλλινς, τα *δικά του* αισθήματα δεν εκφράζονταν με αμηχανία ή κατήφεια ή με προσπάθειες να την αποφεύγει, αλλά κυρίως με επιτηδευμένους τρόπους και μνησίκακη σιωπή. Δεν της μιλούσε σχεδόν καθόλου και οι συνεχείς φιλοφρονήσεις, στις οποίες είχε τόση αδυναμία, απευθύνονταν, καθ' όλη την υπόλοιπη ημέρα, προς τη δεσποινίδα Λούκας, που είχε την ευγένεια να τον παρακολουθεί με προσοχή, προς μεγάλη ανακούφιση όλων και ιδίως της φίλης της.

Η επόμενη μέρα δεν επέφερε καμία ύφεση στην κακή διάθεση ή στην κακή υγεία της κυρίας Μπέννετ. Ο κύριος Κόλλινς βρισκόταν επίσης στην ίδια κατάσταση οργισμένης υπερηφάνειας. Η Ελίζαμπεθ περίμενε ότι ο θυμός του θα τον έκανε να συντομεύσει την παραμονή του εκεί, αλλά το σχέδιό του δεν έδειξε να επηρεάζεται από τέτοια πράγματα. Είχε προγραμματίσει να φύγει το Σάββατο και το Σάββατο θα έφευγε.

Μετά το πρόγευμα, τα κορίτσια πετάχτηκαν ως το Μέρυτον για να μάθουν αν είχε επιστρέψει ο κύριος Γουίκαμ και να παραπονεθούν για την απουσία του από το χορό του Νέδερφιλντ. Τις πέτυχε καθώς έμπαιναν στην πόλη και τις συνόδευσε ως τη θεία τους, όπου συζητήθηκαν εκτενώς η λύπη και η στενοχώρια του και η ανησυχία όλων τους. Στην Ελίζαμπεθ ωστόσο ομολόγησε πρόθυμα ότι η αναγκαστική απουσία του ήταν *δική του* επιλογή.

«Όσο πλησίαζε η μέρα του χορού» της είπε «όλο και πιο πολύ σκεπτόμουν ότι θα ήταν προτιμότερο να μη συναντηθώ με τον κύριο Ντάρσυ, ότι το να βρίσκομαι στον ίδιο χώρο, στην ίδια παρέα μ' αυτόν, επί τόσες ώρες μαζί, θα ήταν ίσως κάτι που δε θα μπορούσα ν' αντέξω και ότι θα προέκυπταν ενδεχομένως καταστάσεις που δε θα ήταν μόνο για μένα δυσάρεστες».

Η Ελίζαμπεθ έκρινε ότι η κίνησή του αυτή ήταν ιδιαίτερα μεγαλόψυχη, και είχαν άφθονο χρόνο για να συζητήσουν το θέμα διεξοδικώς, καθώς και για να πλέξουν, ευγενικά, ο ένας το εγκώμιο του άλλου αφού ο Γουίκαμ τις συνόδευσε, μαζί μ' έναν άλλο αξιωματικό, ως το Λόγκμπουρν και, καθ' όλη τη διαδρομή, η προσοχή του ήταν ιδιαίτερα στραμμένη προς αυτήν. Το γεγονός ότι τις συνόδευσε παρουσίαζε ένα διπλό πλεονέκτημα· αφενός, ένιωσε ότι επρόκειτο για φιλοφρόνηση προς την ίδια και, αφετέρου, έκρινε ότι συνιστούσε μια πολύ καλή ευκαιρία να τον συστήσει στον πατέρα και τη μητέρα της.

Αμέσως μετά την επιστροφή τους, έφτασε μια επιστολή για τη δεσποινίδα Μπέννετ· προερχόταν από το Νέδερφιλντ και ανοίχθηκε αμέσως. Ο φάκελος περιείχε ένα κομψό, μικρό, σατινέ φύλλο χαρτιού, καλυμμένο ολόκληρο με τον ωραίο, άνετο γραφικό χαρακτήρα μιας γυναίκας. Η Ελίζαμπεθ είδε την αδελφή της ν' αλλάζει έκφραση, καθώς το διάβαζε, και να εμμένει ιδιαίτερα σε ορισμένα σημεία. Η Τζέιν συνήλθε σύντομα και, αφήνοντας το γράμμα στην άκρη, προσπάθησε να πάρει μέρος στη συζήτηση με το συνηθισμένο κέφι της. Η Ελίζαμπεθ όμως ένιωσε τέτοια ανησυχία εν προκειμένω, που έπαψε πλέον να δίνει σημασία ακόμη και στον Γουίκαμ και, πριν καλά καλά φύγουν αυτός και ο φίλος του, η Τζέιν την κάλεσε μ' ένα νεύμα να την ακολουθήσει επάνω. Μόλις βρέθηκαν στο δωμάτιό τους, η Τζέιν, ξαναβγάζοντας την επιστολή απ' το φάκελο, είπε:

«Είναι από την Καρολάιν Μπίγκλεϋ και το περιεχόμενό της μου προκάλεσε μεγάλη

Digitized by 10uk1s

κατάπληξη. Τώρα που μιλάμε, όλη η συντροφιά έχει εγκαταλείψει το Νέδερφιλντ και βρίσκεται καθ' οδόν προς την πόλη, χωρίς μάλιστα να σκοπεύουν να επιστρέψουν. Άκου και μόνη σου τι γράφει».

Της διάβασε λοιπόν την πρώτη πρόταση που περιείχε την πληροφορία ότι αποφάσισαν, μόλις, να ακολουθήσουν αμέσως τον αδελφό τους στην πόλη και ότι σκόπευαν να γευματίσουν, την ίδια μέρα, στην Γκρόβενορ Στριτ, στο σπίτι του κυρίου Χερστ. Η υπόλοιπη επιστολή έλεγε τα εξής:

Δε θα μπορούσα να πω ότι λυπάμαι για οτιδήποτε άλλο αφήνω στο Χέρτφορντσαϊρ, εκτός από τη δική σου συντροφιά, αγαπημένη μου φίλη. Ας ελπίσουμε όμως ότι κάποτε, στο μέλλον, θα έχουμε την ευτυχία να απολαύσουμε πολλές αναμνήσεις από τις υπέροχες στιγμές που ζήσαμε μαζί. Στο μεταξύ, ας ευχηθούμε ότι η τακτική και εγκάρδια αλληλογραφία μας θα απαλύνει τον πόνο του χωρισμού. Βασίζομαι σ' εσένα γι' αυτό.

Η Ελίζαμπεθ άκουσε όλες αυτές τις πομπώδεις εκφράσεις με όλη την απάθεια που προκαλεί η δυσπιστία και, μολονότι η ξαφνική αποχώρησή τους την είχε αιφνιδιάσει, δεν έβρισκε σ' αυτήν κάτι το αξιοθρήνητο. Η απουσία τους από το Νέδερφιλντ δε συνεπαγόταν ότι ούτε ο κύριος Μπίγκλεϋ θα πήγαινε εκεί. Όσο για την απώλεια της συντροφιάς τους, ήταν πεπεισμένη ότι δε θα είχε και τόση μεγάλη σημασία για την Τζέιν απ' τη στιγμή που θα απολάμβανε τη δική του.

«Είναι κρίμα» είπε ύστερα από μια σύντομη παύση «που δεν μπόρεσες να δεις τις φίλες σου πριν φύγουν, αλλά γιατί να μην ελπίζουμε ότι η μελλοντική ευτυχία, την οποία περιμένει με ανυπομονησία η δεσποινίς Μπίγκλεϋ, μπορεί να έλθει νωρίτερα απ' όσο νομίζει και ότι τις υπέροχες στιγμές που ζήσατε μαζί ως φίλες θα τις ξαναζήσετε με ακόμη μεγαλύτερη ικανοποίηση ως αδελφές; Ο κύριος Μπίγκλεϋ δε θα τις αφήσει να τον κρατήσουν στο Λονδίνο».

«Η Καρολάιν όμως λέει κατηγορηματικά ότι κανείς απ' την παρέα τους δε θα επιστρέψει στο Χέρτφορντσαϊρ αυτό το χειμώνα. Θα σου το διαβάσω...

Όταν έφυγε ο αδελφός μου εχθές, φανταζόταν ότι οι υποθέσεις για τις οποίες πήγε στο Λονδίνο θα τακτοποιούνταν σε τρεις τέσσερις μέρες. Εμείς όμως ξέρουμε, μετά βεβαιότητος, ότι αυτό είναι αδύνατο, καθώς επίσης ότι, όταν ο Τσαρλς βρεθεί στην πόλη, δε θα βιαστεί να ξαναφύγει. Αποφασίσαμε λοιπόν να τον ακολουθήσουμε, ώστε να μην είναι αναγκασμένος να περνά τις ελεύθερες ώρες του στο στενόχωρο περιβάλλον κάποιου ξενοδοχείου. Πολλοί από τους γνωστούς μου βρίσκονται κιόλας εκεί για το χειμώνα και πολύ θα χαιρόμουν ν' ακούσω, αγαπημένη μου φίλη, ότι σκοπεύεις να προστεθείς κι εσύ στην παρέα μας, αλλά μάλλον δεν υπάρχει τέτοια ελπίδα. Εύχομαι, ειλικρινά, τα Χριστούγεννά σου στο Χέρτφορντσαϊρ να είναι γεμάτα απ' τις χαρές που φέρνουν συνήθως αυτές οι μέρες και οι θαυμαστές σου να είναι τόσο πολλοί, που να μη νιώθεις την απώλεια των τριών που σου στερούμε».

«Είναι σαφές λοιπόν» πρόσθεσε η Τζέιν «ότι δεν πρόκειται να επιστρέψει αυτό το χειμώνα».

Digitized by 10uk1s

«Σαφές είναι μόνο ότι η δεσποινίς Μπίγκλεϋ εννοεί ότι *δεν πρέπει* να επιστρέψει».

«Γιατί το λες αυτό; Δική του απόφαση πρέπει να είναι. Είναι κύριος του εαυτού του. Όμως δεν τα άκουσες ακόμη *όλα.* Θα σου διαβάσω το κομμάτι που με πληγώνει περισσότερο. Από *σένα* δεν έχω να κρύψω τίποτε:

Ο κύριος Ντάρσυ ανυπομονεί να δει την αδελφή του και, για να πω την αλήθεια, νιώθουμε κι εμείς την ίδια σχεδόν ανυπομονησία. Ειλικρινά, πιστεύω ότι η Τζορτζιάνα Ντάρσυ δεν έχει το όμοιό της σε ομορφιά, κομψότητα και καλλιέργεια και η αγάπη που εμπνέει στη Λουίζα και σ' εμένα αποκτά διαστάσεις ακόμη πιο σημαντικές λόγω της ελπίδας που τολμούμε να τρέφουμε ότι σύντομα θα γίνει αδελφή μας. Δεν ξέρω αν σου μίλησα ποτέ για τα αισθήματά μου επ' αυτού του θέματος, αλλά δεν μπορώ να φύγω από δω χωρίς να σου τα εκμυστηρευτώ και ελπίζω ότι δε θα τα βρεις αδικαιολόγητα. Ο αδελφός μου τη θαυμάζει ήδη πολύ και τώρα θα έχει συχνά την ευκαιρία να τη βλέπει στο οικειότερο δυνατόν περιβάλλον. Οι συγγενείς της επιθυμούν την ένωση αυτή όσο και οι δικοί του και δε νομίζω ότι θα ήταν αδελφική μεροληψία αν έλεγα ότι ο Τσαρλς είναι απολύτως ικανός να κερδίσει την καρδιά οποιασδήποτε γυναίκας. Με όλες αυτές τις συνθήκες να ευνοούν το δεσμό αυτό και τίποτε να μην τον εμποδίζει, έχω άραγε άδικο, αγαπημένη μου Τζέιν, να ελπίζω σε ένα γεγονός που θα έκανε τόσον κόσμο ευτυχισμένο;»

«Τι λες γι' *αυτή* την πρόταση, καλή μου Λίζυ;» ρώτησε η Τζέιν μόλις την τέλειωσε. «Δεν είναι σαφέστατη; Δε δηλώνει ρητά η Καρολάιν ότι ούτε περιμένει ούτε εύχεται να γίνω αδελφή της, ότι είναι απολύτως πεπεισμένη για την αδιαφορία του αδελφού της και ότι, αν υποπτεύεται τι είδους αισθήματα τρέφω γι' αυτόν, επιχειρεί (ευγενικότατα!) να με προειδοποιήσει; Μπορεί να υπάρχει διαφορετική γνώμη επ' αυτού;»

«Φυσικά και μπορεί, αφού η δική μου είναι εντελώς διαφορετική. Θες να την ακούσεις;»

«Πολύ ευχαρίστως».

«Θα σ' την πω με δυο λόγια. Η δεσποινίς Μπίγκλεϋ βλέπει ότι ο αδελφός της είναι ερωτευμένος μαζί σου και θέλει να τον παντρέψει με τη δεσποινίδα Ντάρσυ. Τον ακολουθεί στην πόλη, με την ελπίδα να τον κρατήσει εκεί, και προσπαθεί να σε πείσει ότι δεν τον ενδιαφέρεις».

Η Τζέιν κούνησε το κεφάλι.

«Έτσι είναι, Τζέιν πρέπει να με πιστέψεις. Κανείς απ' όσους σας έχουν δει μαζί δε θα μπορούσε να αμφιβάλει για την αγάπη του. Και, σίγουρα, όχι η δεσποινίς Μπίγκλεϋ. Δεν είναι και τόσο χαζή. Αν ο κύριος Ντάρσυ τής είχε δείξει τη μισή απ' αυτή την αγάπη, θα είχε ήδη παραγγείλει το νυφικό της. Να όμως τι συμβαίνει. Δεν είμαστε, γι' αυτούς, ούτε αρκετά πλούσιοι ούτε αρκετά σπουδαίοι κι αυτή δε βλέπει την ώρα να εξασφαλίσει τη δεσποινίδα Ντάρσυ για τον αδελφό της ελπίζοντας ότι, αν προηγηθεί *ένας* γάμος μεταξύ των δύο οικογενειών, θα της είναι ευκολότερο να επιτύχει κι ένας δεύτερος. Πρόκειται, σίγουρα, για αρκετά ευφυές σχέδιο και τολμώ να πω ότι θα πετύχαινε αν δεν υπήρχε στη μέση η δεσποινίς ντε Μπεργκ. Όμως, πολυαγαπημένη μου Τζέιν, δεν μπορεί να φαντάζεσαι σοβαρά ότι, επειδή η δεσποινίς Μπίγκλεϋ σου λέει πως ο αδελφός της τρέφει μεγάλο θαυμασμό για τη δεσποινίδα Ντάρσυ, εκείνος έχει τώρα λιγότερη συναίσθηση της *δικής σου* αξίας από όση είχε όταν χωρίσατε, την Τρίτη, ή ότι είναι στο χέρι της να τον πείσει πως δεν είναι ερωτευμένος μαζί σου, αλλά τρελά ερωτευμένος με τη φίλη της».

«Αν είχαμε την ίδια γνώμη για τη δεσποινίδα Μπίγκλεϋ» απάντησε η Τζέιν «η ερμηνεία σου

Digitized by 10uk1s

για όλ' αυτά μπορεί να με καθησύχαζε αρκετά. Ξέρω όμως ότι η εικόνα που έχεις γι' αυτήν είναι άδικη. Η Καρολάιν είναι ανίκανη να εξαπατήσει συνειδητά οποιονδήποτε και το μόνο που μπορώ να ελπίζω σ' αυτή την περίπτωση είναι να αυταπατάται».

«Θαυμάσια! Δε θα μπορούσες να βρεις πιο πετυχημένη ιδέα απ' τη στιγμή που δε θες να παρηγορηθείς με τη δική μου. Να πιστεύεις ότι οπωσδήποτε αυταπατάται. Έπραξες τώρα το καθήκον σου απέναντί της και δε χρειάζεται να βασανίζεσαι άλλο».

«Όμως, καλή μου αδελφή, πώς είναι δυνατόν, και στην καλύτερη ακόμη περίπτωση, να είμαι ευτυχισμένη αποδεχόμενη έναν άνδρα που οι αδελφές του και οι φίλοι του θα ήθελαν να τον δουν παντρεμένο με άλλη;»

«Πρέπει ν' αποφασίσεις μόνη σου» είπε η Ελίζαμπεθ «και αν, μετά από ώριμη σκέψη, πεισθείς ότι η δυστυχία του να δυσαρεστήσεις τις δυο αδελφές του βαραίνει περισσότερο από την ευτυχία του να είσαι σύζυγός του, σε συμβουλεύω να τον απορρίψεις οπωσδήποτε».

«Πώς μπορείς να μιλάς έτσι;» είπε μ' ένα ανεπαίσθητο χαμόγελο η Τζέιν. «Ξέρεις καλά πως, μολονότι θα με πίκραινε πολύ η αποδοκιμασία τους, δε θα δίσταζα στιγμή».

«Ασφαλώς και δε θα δίσταζες. Αφού έτσι λοιπόν έχουν τα πράγματα, δεν μπορώ να δείξω και πολλή συμπόνια για την κατάστασή σου».

«Αν όμως δεν επιστρέψει καθόλου αυτό το χειμώνα, δε θα χρειαστεί να επιλέξω. Μέσα σε έξι μήνες, χιλιάδες πράγματα μπορεί να συμβούν!»

Η Ελίζαμπεθ απέρριψε, με μεγάλη περιφρόνηση, την ιδέα ότι δε θα επέστρεφε καθόλου. Έβρισκε ότι ήταν απλώς γέννημα των ιδιοτελών επιθυμιών της Καρολάιν και δεν μπορούσε ούτε στιγμή να φαντασθεί ότι οι επιθυμίες αυτές, όσο ειλικρινά ή πονηρά κι αν εκφράζονταν, θα μπορούσαν να επηρεάσουν έναν τόσο ανεξάρτητο νέο.

Εξέθεσε λοιπόν στην αδελφή της, όσο πιο πειστικά μπορούσε, τις απόψεις της επί του θέματος και σύντομα διαπίστωσε, με μεγάλη χαρά, την ευεργετική επίδρασή τους.. Η Τζέιν δεν ήταν μελαγχολική φύση και έτσι άρχισε, βαθμιαία, να ελπίζει ξανά, μολονότι υπήρχαν στιγμές που η αβεβαιότητα για την αγάπη του Μπίγκλεϋ υπερνικούσε την ελπίδα ότι θα επέστρεφε στο Νέδερφιλντ και θα εκπλήρωνε κάθε επιθυμία της καρδιάς της.

Τελικά, οι δύο αδελφές συμφώνησαν ότι η κυρία Μπέννετ έπρεπε να μάθει μόνο για την αναχώρηση της οικογένειας ώστε να μη θορυβηθεί με το ζήτημα της συμπεριφοράς του κυρίου. Όμως, ακόμη κι αυτή η μερική είδηση της προκάλεσε μεγάλη ανησυχία και άρχισε να θρηνολογεί λέγοντας ότι ήταν μεγάλη ατυχία να φύγουν οι κυρίες ακριβώς τη στιγμή που οι σχέσεις τους είχαν αρχίσει να γίνονται τόσο στενές. Αφού θρήνησε έτσι κάμποσο, παρηγορήθηκε τελικά με τη σκέψη ότι σύντομα θα επέστρεφε ο κύριος Μπίγκλεϋ και θα έτρωγε μαζί τους στο Λόγκμπουρν, και κατέληξε με την ευχάριστη δήλωση ότι, καίτοι τον είχαν προσκαλέσει σε ένα απλό οικογενειακό γεύμα, αυτή θα φρόντιζε να υπάρχουν δύο κύρια πιάτα.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22

Οι Μπέννετ ήταν καλεσμένοι για γεύμα στους Λούκας και η δεσποινίς Λούκας είχε και πάλι την καλοσύνη ν' ακούει τον κύριο Κόλλινς κατά το μεγαλύτερο μέρος της μέρας. Η Ελίζαμπεθ βρήκε, κάποια στιγμή, την ευκαιρία να την ευχαριστήσει. «Ακροατές σαν εσένα» της είπε «του φτιάχνουν τη διάθεση· δε βρίσκω λόγια για να σου εκφράσω την υποχρέωσή μου». Η Σάρλοτ διαβεβαίωσε τη φίλη της ότι ήταν ευχαρίστησή της να φαίνεται χρήσιμη και ότι αυτό την αποζημίωνε πλήρως για τον ελάχιστο χρόνο που θυσίαζε. Αυτό ήταν πολύ γλυκό από μέρους της, μόνο που η καλοσύνη της Σάρλοτ πήγαινε πολύ πιο πέρα απ' όσο θα μπορούσε ποτέ να φαντασθεί η Ελίζαμπεθ· στόχος της ήταν, ούτε λίγο ούτε πολύ, να προφυλάξει τη φίλη της από ενδεχόμενες νέες φιλοφρονήσεις του κυρίου Κόλλινς, προσελκύοντάς τες όλες προς τον εαυτό της. Αυτό ήταν το σχέδιο της δεσποινίδος Λούκας και κατά τα φαινόμενα ήταν τόσο καλό, που, όταν χώρισαν το βράδυ, θα είχε νιώσει σχεδόν σίγουρη για την επιτυχία της αν ο κύριος Κόλλινς δεν επρόκειτο να φύγει τόσο σύντομα από το Χέρτφορντσαϊρ. Εδώ όμως είναι που αδίκησε τη φλόγα και την ανεξαρτησία του χαρακτήρα του, που τον οδήγησε, το επόμενο κιόλας πρωί, να ξεγλιστρήσει με θαυμαστή πανουργία από το Λόγκμπουρν Χάουζ και να σπεύσει στο Λούκας Λοτζ για να πέσει στα πόδια της. Η αγωνία του ήταν να μην τον αντιληφθούν οι εξαδέλφες του γιατί ήταν πεπεισμένος ότι, αν τον έβλεπαν να φεύγει, θα μάντευαν οπωσδήποτε το σκοπό του και δεν ήθελε να γίνει γνωστή η απόπειρά του μέχρι να γίνει γνωστή και η επιτυχία της δεδομένου ότι, καίτοι ένιωθε σχεδόν βέβαιος —και δικαιολογημένα αφού η στάση της Σάρλοτ ήταν αρκετά ενθαρρυντική— η περιπέτεια της Τετάρτης τον είχε κάνει σχετικά επιφυλακτικό. Η υποδοχή όμως που του έγινε ήταν όσο δεν έπαιρνε άλλο κολακευτική. Η δεσποινίς Λούκας τον είδε, από ένα παράθυρο του άνω ορόφου, να πλησιάζει προς το σπίτι και έτρεξε αμέσως έξω για να τον συναντήσει δήθεν τυχαία στο δρόμο. Ούτε που θα μπορούσε όμως να έχει ονειρευτεί ότι θα την περίμεναν εκεί τόσος έρωτας και τόση ευφράδεια.

Σε σύντομο χρονικό διάστημα, όσο σύντομο επέτρεπαν οι μακροσκελείς λόγοι του κυρίου Κόλλινς, τα πάντα είχαν ρυθμισθεί μεταξύ τους προς ικανοποίηση και των δύο και, καθώς έμπαιναν στο σπίτι, την παρακάλεσε θερμά να ορίσει τη μέρα που θα τον έκανε τον πιο ευτυχισμένο άνθρωπο του κόσμου. Μολονότι δε η παράκληση αυτή έπρεπε να μείνει προς το παρόν ανικανοποίητη, η κυρία δεν ένιωθε την παραμικρή διάθεση να παίξει με την ευτυχία του. Η ηλιθιότητα με την οποία τον είχε προικίσει η φύση προφύλασσε την ερωτοτροπία του από κάθε μαγεία που θα μπορούσε να κάνει μια γυναίκα να επιθυμεί την παράτασή της· και η δεσποινίς Λούκας, που τον δεχόταν κινούμενη μόνο από την άδολη και ανιδιοτελή επιθυμία ενός δικού της σπιτικού, δε νοιαζόταν καθόλου για το πόσο σύντομα θα αποκτούσε αυτό το σπιτικό.

Η συγκατάθεση του σερ Γουίλλιαμ και της λέδης Λούκας ζητήθηκε πάραυτα και δόθηκε με την πιο περιχαρή προθυμία. Η παρούσα οικονομική κατάσταση του κυρίου Κόλλινς τον καθιστούσε καταλληλότατο γαμπρό για την κόρη τους, στην οποία είχαν ελάχιστη προίκα να δώσουν, ενώ οι προοπτικές του για μελλοντική ευημερία ήταν εξαιρετικά καλές. Η λέδη Λούκας άρχισε αμέσως να υπολογίζει, με περισσότερο παρά ποτέ ενδιαφέρον, πόσα ακόμη χρόνια ήταν πιθανό να ζήσει ο κύριος Μπέννετ και ο σερ Γουίλλιαμ ήταν της γνώμης ότι, μόλις η ιδιοκτησία του Λόγκμπουρν θα μεταβιβαζόταν στον κύριο Κόλλινς, θα ήταν η πλέον πρόσφορη στιγμή για να παρουσιασθούν, αυτός και η σύζυγός του, στο Σαιντ Τζέιμς. Εν ολίγοις, όλη η οικογένεια ήταν κυριολεκτικά κατενθουσιασμένη. Τα μικρότερα κορίτσια άρχισαν να ελπίζουν ότι θα έκαναν την πρώτη δημόσια εμφάνισή τους κάνα δυο χρόνια νωρίτερα από όσο υπολόγιζαν, ενώ τα αγόρια απαλλάχτηκαν από το φόβο ότι η Σάρλοτ θα

Digitized by 10uk1s

πέθαινε γεροντοκόρη. Η ίδια η Σάρλοτ ήταν αρκετά ατάραχη. Είχε πετύχει το στόχο της και έκανε τώρα το σχετικό απολογισμό. Οι σκέψεις της ήταν, σε γενικές γραμμές, ικανοποιητικές. Ο κύριος Κόλλινς σίγουρα δεν ήταν ούτε συνετός ούτε ευχάριστος· η συντροφιά του ήταν βαρετή και η αφοσίωσή του σ' αυτήν ήταν μάλλον γέννημα της φαντασίας του. Παρ' όλ' αυτά, θα γινόταν σύζυγός της. Χωρίς να τρέφει ιδιαίτερη εκτίμηση ούτε για τους άνδρες ούτε για τον έγγαμο βίο, στόχος της ήταν πάντα ο γάμος· ήταν η μοναδική αξιοπρεπής εξασφάλιση για μια καλλιεργημένη νεαρή γυναίκα με μικρή περιουσία και, μολονότι δεν ήταν διόλου βέβαιο ότι έφερνε ευτυχία, ήταν οπωσδήποτε η πιο ευχάριστη προστασία από τη φτώχεια. Αυτή την προστασία την είχε τώρα αποκτήσει και στα είκοσι επτά της χρόνια, χωρίς να έχει υπάρξει ποτέ όμορφη, αντιλαμβανόταν πλήρως πόσο τυχερή είχε σταθεί. Η λιγότερο ευχάριστη πλευρά σ' αυτή την υπόθεση ήταν η έκπληξη που θα ένιωθε η Ελίζαμπεθ Μπέννετ, τη φιλία της οποίας εκτιμούσε πάνω από οποιουδήποτε άλλου ανθρώπου. Η Ελίζαμπεθ θα απορούσε και ενδεχομένως θα την επέκρινε και, μολονότι η απόφασή της ήταν ακλόνητη, η αποδοκιμασία αυτή θα πλήγωνε τα αισθήματά της. Αποφάσισε ότι έπρεπε να της πει η ίδια τα νέα και ως εκ τούτου ζήτησε από τον κύριο Κόλλινς, όταν θα επέστρεφε στο Λόγκμπουρν για το γεύμα, να μην κάνει καμία νύξη, σε κανένα από τα μέλη της οικογενείας, για όσα είχαν συμβεί. Η υπόσχεση για μυστικότητα δόθηκε, φυσικά, πολύ υπάκουα, αλλά ήταν πολύ δύσκολο να τηρηθεί καθότι η περιέργεια που είχε προκαλέσει η μακρά απουσία του εκδηλώθηκε με τέτοιο καταιγισμό ευθειών ερωτήσεων, που χρειάστηκε να επιστρατεύσει όλη του την ευστροφία για να ξεγλιστρήσει, ενώ ταυτοχρόνως έπρεπε να επιδείξει και μεγάλη αυταπάρνηση αφού επιθυμούσε διακαώς να κοινοποιήσει τον ευδαίμονα έρωτά του.

Καθώς επρόκειτο να ξεκινήσει το ταξίδι τόσο νωρίς, το άλλο πρωί, που δε θα έβλεπε κανένα μέλος της οικογενείας, η τελετή του αποχαιρετισμού έλαβε χώρα όταν οι κυρίες ετοιμάστηκαν να αποσυρθούν στα δωμάτιά τους. Η κυρία Μπέννετ, με μεγάλη ευγένεια και εγκαρδιότητα, δήλωσε ότι θα ήταν πανευτυχείς να τον ξαναδούν στο Λόγκμπουρν οποτεδήποτε οι υπόλοιπες υποχρεώσεις του θα του επέτρεπαν να τους επισκεφθεί.

«Αγαπητή μου κυρία» απάντησε εκείνος «η πρόσκληση σας είναι ιδιαίτερα ευχάριστη διότι είναι αυτό ακριβώς που ήλπιζα να ακούσω και να είσθε σίγουρη ότι θα επωφεληθώ από αυτήν το ταχύτερον δυνατόν».

Έμειναν όλοι τους κατάπληκτοι και ο κύριος Μπέννετ, που με κανέναν τρόπο δε θα ευχόταν μια τόσο ταχεία επάνοδο, είπε αμέσως:

«Μήπως όμως, καλέ μου κύριε, υπάρχει κίνδυνος να μην επιδοκιμάζει κάτι τέτοιο η λέδη Κάθριν; Εγώ λέω πως θα ήτανε καλύτερα να παραμελήσετε τους συγγενείς σας, παρά να διακινδυνεύσετε να προσβάλετε την προστάτιδά σας».

«Αγαπητέ κύριε» αποκρίθηκε ο κύριος Κόλλινς «σας είμαι ιδιαίτερα υποχρεωμένος γι' αυτή τη φιλική προειδοποίηση, αλλά μπορείτε να είσθε σίγουρος ότι δε θα προέβαινα ποτέ σε ένα τόσο σημαντικό βήμα χωρίς την προηγούμενη συναίνεση της εξοχότητός της».

«"Φύλαγε τα ρούχα σου, να 'χεις τα μισά" λέει ο λαός κι εγώ θα σας έλεγα διακινδυνεύστε οτιδήποτε άλλο εκτός από τη δυσαρέσκειά της. Αν λοιπόν κρίνετε ότι, ξαναερχόμενος εδώ, θα προκαλούσατε αυτή τη δυσαρέσκεια, πράγμα που μου φαίνεται πολύ πιθανό, μείνετε καλύτερα σπίτι σας και να είσθε σίγουρος ότι *εμείς* δεν πρόκειται να σας παρεξηγήσουμε».

«Πιστέψτε με, αγαπητέ μου κύριε, το στοργικό ενδιαφέρον σας μου προκαλεί τα πιο θερμά συναισθήματα ευγνωμοσύνης και να είσθε βέβαιος ότι σύντομα θα λάβετε ευχαριστήρια επιστολή μου γι' αυτό, καθώς και για κάθε άλλο δείγμα της εκτίμησης που μου δείξατε κατά την παραμονή μου στο Χέρτφορντσαϊρ. Όσο για τις ωραίες εξαδέλφες μου, καίτοι η

Digitized by 10uk1s

απουσία μου ίσως να μην είναι τελικά τόσο μακρά ώστε να δικαιολογείται κάτι τέτοιο, δράττομαι της ευκαιρίας για να τους ευχηθώ υγεία και ευτυχία, μηδέ της εξαδέλφης μου Ελίζαμπεθ εξαιρουμένης».

Μετά τη δέουσα ανταπόδοση των φιλοφρονήσεων, οι κυρίες απεσύρθησαν, εξίσου απορημένες όλες με την πρόθεσή του να επιστρέψει σύντομα. Η κυρία Μπέννετ αποφάσισε να πιστέψει ότι ο κύριος Κόλλινς σκεφτόταν να κάνει πρόταση σε κάποια από τις μικρότερες κόρες της, και η Μαίρη ίσως πειθόταν να τον δεχτεί αφού εκτιμούσε τις ικανότητές του περισσότερο απ' ό,τι οι υπόλοιπες· υπήρχε κάποια στερεότητα στις σκέψεις του που την είχε αρκετές φορές εντυπωσιάσει και, μολονότι δεν ήταν επ' ουδενί το ίδιο ευφυής μ' εκείνη, πίστευε ότι, αν με το παράδειγμά της τον ενεθάρρυνε να μελετήσει και να βελτιωθεί, θα μπορούσε να γίνει ένας πολύ ευχάριστος σύντροφος. Το άλλο πρωί όμως όλες αυτού του είδους οι ελπίδες διελύθησαν. Αμέσως μετά το πρόγευμα, κατέφθασε η δεσποινίς Λούκας η οποία, σε μια κατ' ιδίαν συζήτηση, διηγήθηκε στην Ελίζαμπεθ τα συμβάντα της προηγούμενης.

Η σκέψη τού να είναι ο κύριος Κόλλινς κατά φαντασίαν ερωτευμένος με τη φίλη της είχε περάσει, αυτές τις δυο τελευταίες μέρες, απ' το μυαλό της Ελίζαμπεθ, αλλά ότι η Σάρλοτ θα τον ενεθάρρυνε... αυτό της φαινόταν τόσο απίθανο, όσο απίθανο θα ήταν να τον είχε ενθαρρύνει η ίδια. Η κατάπληξή της ήταν συνεπώς τόσο μεγάλη, ώστε να υπερβεί προς στιγμή τα όρια της ευπρέπειας και να αναφωνήσει:

«Αρραβωνιάστηκες με τον κύριο Κόλλινς! Μα αυτό είν' αδύνατο, Σάρλοτ μου!»

Το ατάραχο ύφος που είχε η Σάρλοτ, όση ώρα εδιηγείτο την ιστορία της, έδωσε για μια στιγμή τη θέση του στη σύγχυση που της προκάλεσε αυτή η τόσο απότομη επιτιμητική παρατήρηση. Ωστόσο, αφού ήταν κάτι που το περίμενε, σύντομα ξαναβρήκε την ψυχραιμία της και απάντησε ήρεμα:

«Γιατί εκπλήσσεσαι, αγαπητή μου Ελίζα; Βρίσκεις ότι είναι αδύνατο για τον κύριο Κόλλινς να κερδίσει την εκτίμηση μιας γυναίκας επειδή δεν είχε την τύχη να κερδίσει τη δική σου;»

Η Ελίζαμπεθ είχε όμως τώρα συνέλθει και, καταβάλλοντος μεγάλη προσπάθεια, κατάφερε να τη διαβεβαιώσει με αρκετή σταθερότητα ότι η προοπτική της μελλοντικής συγγένειάς τους τη χαροποιούσε ιδιαίτερα και ότι της ευχόταν κάθε δυνατή ευτυχία.

«Αντιλαμβάνομαι πώς αισθάνεσαι...» απάντησε η Σάρλοτ «πρέπει να έχεις εκπλαγεί, να έχεις εκπλαγεί πολύ... Μέχρι πριν λίγο, ο κύριος Κόλλινς ήθελε εσένα για σύζυγο. Όταν όμως βρεις χρόνο να το ξανασκεφθείς, ελπίζω ότι θα μείνεις ικανοποιημένη από την κίνησή μου αυτή. Δεν είμαι, ξέρεις, καμιά ρομαντική. Ποτέ δεν ήμουν. Το μόνο που θέλω είναι ένα άνετο σπιτικό και, λαμβάνοντας υπόψη το χαρακτήρα, τον κύκλο και την κοινωνική θέση του κυρίου Κόλλινς, πιστεύω ότι οι πιθανότητες που έχω να ευτυχήσω μαζί του είναι τόσες όσες και όλων των ανθρώπων που επιλέγουν τον έγγαμο βίο».

Η Ελίζαμπεθ απάντησε ήρεμα: «Αναμφιβόλως» και, μετά από ένα διάστημα αμήχανης σιωπής, επέστρεψαν στην υπόλοιπη οικογένεια. Η Σάρλοτ δεν έμεινε πολύ ακόμη και, όταν έφυγε, η Ελίζαμπεθ άρχισε να συλλογίζεται όσα άκουσε. Πέρασε πολλή ώρα μέχρι ν' αρχίσει να συμφιλιώνεται κάπως με την ιδέα ενός τόσο αταίριαστου γάμου. Το παράδοξο των δύο προτάσεων γάμου που είχε κάνει μέσα σε τρεις μέρες ο κύριος Κόλλινς δεν ήταν τίποτε συγκρινόμενο με το γεγονός ότι τελικά είχε γίνει αποδεκτός. Από πάντα ένιωθε ότι οι απόψεις της Σάρλοτ για το γάμο δεν ήταν ακριβώς σαν τις δικές της, αλλά δε θα μπορούσε ποτέ να φαντασθεί ότι, όταν θα σήμαινε η ώρα, θα θυσίαζε τα καλύτερα αισθήματά της για υλικές απολαβές. Η Σάρλοτ σύζυγος του κυρίου Κόλλινς... Δεν υπήρχε πιο ταπεινωτική εικόνα! Έτσι, στην οδύνη τού να βλέπει τη φίλη της να εξευτελίζεται και να πέφτει στην

Digitized by 10uk1s

εκτίμησή της προσετέθη και η βασανιστική πεποίθηση ότι θα ήταν αδύνατον αυτή η φίλη να είναι έστω και σχετικά ευτυχισμένη με τον κλήρο που είχε επιλέξει.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 23

Η ΕΛΙΖΑΜΠΕΘ καθόταν με τη μητέρα και τις αδελφές της, αναλογιζόμενη όσα είχε ακούσει και διερωτώμενη αν είχε το δικαίωμα να τα αναφέρει, όταν εμφανίσθηκε ο ίδιος ο σερ Λούκας, που τον έστελνε η κόρη του για να αναγγείλει τους αρραβώνες της στην οικογένεια. Με πολλές φιλοφρονήσεις προς αυτούς και εκφράζοντας τον ενθουσιασμό του για την επικείμενη ένωση των οικογενειών τους, ανέπτυξε το θέμα σε ένα ακροατήριο όχι απλώς απορημένο, αλλά εντελώς δύσπιστο. Η κυρία Μπέννετ, με ύφος μάλλον καρτερικό παρά ευγενικό, επέμενε ότι είχε γίνει οπωσδήποτε κάποιο σοβαρό λάθος, ενώ η πάντα απρόσεκτη και συχνά αγενής Λύντια ανέκραξε έξαλλη:

«Θεέ και Κύριε! Τι ιστορίες είν' αυτές που μας λέτε, σερ Γουίλλιαμ; Δεν ξέρετε ότι ο κύριος Κόλλινς θέλει να παντρευτεί τη Λίζυ;»

Μόνον η ευγένεια ενός αυλοκόλακα θα ανεχόταν χωρίς οργή τέτοια συμπεριφορά. Ωστόσο, η καλή ανατροφή του σερ Γουίλλιαμ τον βοήθησε να τα βγάλει πέρα και, μολονότι παρακάλεσε να του επιτραπεί να είναι κατηγορηματικός ως προς την αλήθεια της πληροφορίας του, άκουσε όλες τις απρέπειές τους με την καρτερικότερη αβρότητα.

Η Ελίζαμπεθ, νιώθοντας ότι όφειλε να τον ανακουφίσει από μια τόσο δυσάρεστη κατάσταση, μπήκε στη μέση για να επιβεβαιώσει τα λεγόμενά του, λέγοντας ότι αυτή είχε ήδη πληροφορηθεί τα πάντα από την ίδια τη Σάρλοτ, και προσπάθησε να θέσει τέρμα στα επιφωνήματα της μητέρας και των αδελφών της συγχαίροντας θερμά τον σερ Γουίλλιαμ, πράγμα που αμέσως έσπευσε να κάνει και η Τζέιν, και κάνοντας διάφορα σχόλια για την ευτυχία που θα απέρρεε από το γάμο αυτό, για τον εξαίρετο χαρακτήρα του κυρίου Κόλλινς και για τη βολική απόσταση του Χάνσφορντ από το Λονδίνο.

Η συντριβή της κυρίας Μπέννετ ήταν τόσο μεγάλη, που, όσο ήταν ακόμη εκεί ο σερ Γουίλλιαμ, δεν μπόρεσε να πει και πολλά πράγματα. Μόλις όμως αυτός έφυγε, τα συναισθήματά της βρήκαν γρήγορα διέξοδο. Κατ' αρχάς, συνέχιζε να δυσπιστεί για το όλο θέμα· δεύτερον, ήταν απολύτως σίγουρη ότι ο κύριος Κόλλινς είχε εξαπατηθεί· τρίτον, πίστευε ότι δεν επρόκειτο ποτέ να ευτυχήσουν μαζί· και, τέταρτον, θεωρούσε ως πολύ πιθανή τη διάλυση του αρραβώνα. Δύο, πάντως, συμπεράσματα συνάγονταν σαφώς από την όλη υπόθεση: πρώτον ότι ο πραγματικός υπαίτιος για όλη τη συμφορά ήταν η Ελίζαμπεθ και, δεύτερον, ότι όλοι τής είχαν φερθεί βάρβαρα. Σ' αυτά τα δύο σημεία έμεινε προσκολλημένη όλη την υπόλοιπη μέρα. Τίποτε δεν μπορούσε να την παρηγορήσει ή να την κατευνάσει και η πικρία της διήρκεσε καιρό ακόμη. Πέρασε μια βδομάδα μέχρι να μπορεί να αντικρίζει την Ελίζαμπεθ χωρίς να την αποπαίρνει, ένας μήνας κύλησε για να μπορεί να μιλά στον σερ Γουίλλιαμ και τη λέδη Λούκας χωρίς να είναι αγενής και πολλοί μήνες διάβηκαν μέχρι να μπορέσει να συγχωρήσει την κόρη τους.

Τα συναισθήματα του κυρίου Μπέννετ εν προκειμένω ήταν πολύ πιο γαλήνια ή, κατά τα λεγόμενα του ιδίου, εξαιρετικά ευχάριστα καθότι τον χαροποιούσε, έλεγε, που ανακάλυψε ότι η Σάρλοτ Λούκας, που μέχρι τότε τη θεωρούσε αρκετά λογική, ήταν το ίδιο ανόητη με τη σύζυγό του και πιο ανόητη από την κόρη του!

Η Τζέιν παραδέχθηκε ότι εξεπλάγη κάπως απ' τον αρραβώνα, αλλά μίλησε λιγότερο για την έκπληξη της και περισσότερο για την ειλικρινή επιθυμία της να ευτυχήσουν και, όσο κι αν προσπάθησε, η Ελίζαμπεθ δεν κατάφερε να την πείσει ότι αυτό ήταν απίθανο. Η Κίττυ και η Λύντια δεν ένιωσαν καμία απολύτως ζήλια για τη δεσποινίδα Λούκας, αφού ο κύριος Κόλλινς δεν ήταν παρά ένας κληρικός, και το γεγονός τις επηρέασε μόνο ως ένα ακόμη νέο

Digitized by 10uk1s

που θα είχαν την ευκαιρία να διαδώσουν στο Μέρυτον.

Η λέδη Λούκας δεν μπορούσε να μη θριαμβεύει τώρα που ήταν κι αυτή σε θέση να ανταποδίδει τα ίσα στην κυρία Μπέννετ υπογραμμίζοντας την ανακούφιση του να έχεις μια κόρη καλοπαντρεμένη, και άρχισε να επισκέπτεται το Λόγκμπουρν κάπως συχνότερα απ' ό,τι συνήθιζε και να δηλώνει πόσο ευτυχισμένη ήταν, παρά το γεγονός ότι τα ξινισμένα μούτρα και τα πικρόχολα σχόλια της κυρίας Μπέννετ θα ήταν αρκετά για να εξαφανίσουν κάθε ευτυχία.

Οι σχέσεις μεταξύ της Ελίζαμπεθ και της Σάρλοτ έγιναν πιο συγκρατημένες, πράγμα που είχε ως αποτέλεσμα την αμοιβαία σιωπή τους επί του θέματος· η δε Ελίζαμπεθ ήταν πεπεισμένη ότι η σχέση εμπιστοσύνης που υπήρχε μεταξύ τους είχε χαθεί για πάντα. Η απογοήτευσή της από τη Σάρλοτ την έκανε να στραφεί με στοργικότερη εκτίμηση προς την αδελφή της, για την ευθύτητα και τη λεπτότητα της οποίας ήταν σίγουρη ότι η γνώμη της δε θα κλονιζόταν ποτέ και για την ευτυχία της οποίας η ανησυχία της μεγάλωνε καθημερινά καθότι ο Μπίγκλεϋ έλειπε τώρα μια βδομάδα και δεν είχαν ακούσει ακόμη τίποτε για την επιστροφή του.

Η Τζέιν είχε απαντήσει αμέσως στην επιστολή της Καρολάιν και τώρα μετρούσε τις μέρες υπολογίζοντας πότε θα ήταν λογικό να περιμένει απάντηση. Η ευχαριστήρια επιστολή, που είχε υποσχεθεί ο κύριος Κόλλινς, έφτασε την Τρίτη. Απευθυνόταν στον πατέρα τους και εξέφραζε με επισημότητα τόση ευγνωμοσύνη, που θα 'λεγε κανείς ότι τον είχαν φιλοξενήσει τουλάχιστον επί δωδεκάμηνο. Έχοντας εκπληρώσει επ' αυτού το καθήκον του, τους πληροφορούσε εν συνεχεία, με πολλές ενθουσιώδεις εκφράσεις, για το πόσο ήταν ευτυχισμένος που είχε κερδίσει την αγάπη της αξιέραστης γειτόνισσάς τους δεσποινίδος Λούκας και τους εξηγούσε ότι η προοπτική τού να απολαύσει εκ νέου τη συντροφιά της ήταν ο μόνος λόγος για τον οποίο απεδέχθη τόσο πρόθυμα την ευγενική πρόσκλησή τους να τους ξαναεπισκεφθεί στο Λόγκμπουρν, όπου ήλπιζε ότι θα μπορούσε να επιστρέψει τη Δευτέρα, σε δύο βδομάδες καθότι η λέδη Κάθριν —προσέθετε— ενέκρινε τόσο ενθουσιωδώς το γάμο του, που επιθυμούσε να γίνει το συντομότερο δυνατό, πράγμα που θα αποτελούσε, όπως πίστευε, ακαταμάχητο επιχείρημα για να πεισθεί η αγαπημένη του Σάρλοτ να ορίσει αμέσως την ημέρα που θα τον έκανε τον ευτυχέστερο άνθρωπο του κόσμου.

Η επιστροφή του κυρίου Κόλλινς στο Χέρτφορντσαϊρ δε συνιστούσε πλέον ευτυχές γεγονός για την κυρία Μπέννετ. Απεναντίας ένιωθε, εν προκειμένω, την ίδια με το σύζυγό της δυσαρέσκεια. Ήταν πολύ παράξενο που θα 'ρχόταν στο Λόγκμπουρν αντί να πάει στο Λούκας Λοτζ· κι ήταν επίσης πολύ δυσάρεστο και εξαιρετικά ενοχλητικό. Δεν της άρεσε καθόλου να έχει ξένους στο σπίτι όταν η υγεία της ήταν τόσο κακή. Άσε πια που οι ερωτευμένοι ήταν οι πιο δυσάρεστοι άνθρωποι. Τέτοια μουρμούριζε αδιάκοπα η κυρία Μπέννετ, αλλά η γκρίνια αυτή δεν ήταν τίποτε μπροστά στη θλίψη της για την παρατεινόμενη απουσία του κυρίου Μπίγκλεϋ.

Για το ζήτημα αυτό, δεν αισθάνονταν διόλου καλά ούτε η Τζέιν ούτε η Ελίζαμπεθ. Οι μέρες περνούσαν η μια μετά την άλλη χωρίς να φέρνουν κανένα άλλο νέο του εκτός από τη φήμη, που σύντομα άρχισε να διαδίδεται στο Μέρυτον, ότι δε θα επέστρεφε στο Νέδερφιλντ καθ' όλη τη διάρκεια του χειμώνα, φήμη που εξαγρίωσε την κυρία Μπέννετ, η οποία δεν έχανε ευκαιρία να τη διαψεύδει ως το πιο σκανδαλώδες ψεύδος.

Ακόμη και η Ελίζαμπεθ άρχισε να φοβάται, όχι ότι ο Μπίγκλεϋ ήταν αδιάφορος, αλλά ότι οι αδελφές του θα κατάφερναν να τον κρατήσουν μακριά. Όσο και να μην ήθελε να αποδεχθεί μια ιδέα τόσο καταστροφική για την ευτυχία της Τζέιν και τόσο υποτιμητική για τη συνέπεια του αγαπημένου της, δεν μπορούσε εντούτοις να τη βγάλει απ' τη σκέψη της. Οι ενωμένες

Digitized by 10uk1s

προσπάθειες των αναίσθητων αδελφών του και του παντοδύναμου φίλου του, σε συνδυασμό με τα θέλγητρα της δεσποινίδος Ντάρσυ και τις διασκεδάσεις του Λονδίνου, φοβόταν ότι θα μπορούσαν τελικά να υπερισχύσουν της αγάπης του.

Όσο για την Τζέιν, η *δική της* αγωνία, μέσα σ' όλη αυτή την αβεβαιότητα, ήταν φυσικά πολύ πιο οδυνηρή από εκείνη της Ελίζαμπεθ. Ό,τι όμως κι αν ένιωθε, προτιμούσε να κρύβει τα αισθήματά της και έτσι το θέμα δεν εθίγετο ποτέ μεταξύ της ίδιας και της Ελίζαμπεθ. Καθώς όμως καμία τέτοια λεπτότητα δε συγκρατούσε τη μητέρα της, δεν περνούσε ούτε ώρα χωρίς να αναφερθεί στον Μπίγκλεϋ, να εκφράσει την ανυπομονησία της για την άφιξή του ή, ακόμη, και να απαιτήσει από την Τζέιν να παραδεχθεί ότι, αν δεν επέστρεφε, θα θεωρούσε βάναυσο αυτό το φέρσιμό του. Για την αντιμετώπιση όλων αυτών των επιθέσεων με σχετική ηρεμία, η Τζέιν έπρεπε να επιστρατεύει όλη τη σταθερή πραότητα του χαρακτήρα της.

Ο κύριος Κόλλινς κατέφθασε την ημέρα ακριβώς που είχε ορίσει, αλλά η υποδοχή που του έγινε δεν ήταν τόσο ευχάριστη όσο την πρώτη φορά. Ήταν όμως τόσο ευτυχισμένος, που δεν είχε ανάγκη από πολλές περιποιήσεις και, ευτυχώς για τους άλλους, οι ερωτικές του υποθέσεις τους απήλλασσαν αρκετά από την παρουσία του. Το μεγαλύτερο μέρος της ημέρας το περνούσε στο Λούκας Λοτζ και, συχνά, επέστρεφε στο Λόγκμπουρν ίσα ίσα για να απολογηθεί για την απουσία του, λίγο πριν αποσυρθεί η οικογένεια για ύπνο.

Η κυρία Μπέννετ ήταν πραγματικά σε πολύ αξιοθρήνητη κατάσταση. Και η παραμικρή ακόμη αναφορά στο ζευγάρι την καταβύθιζε σε μελαγχολία, πράγμα αναπόφευκτο αφού, όπου κι αν πήγαινε, άκουγε να μιλούν μόνο γι' αυτό το πράγμα. Η θέα της δεσποινίδος Λούκας την ενοχλούσε. Το γεγονός ότι θα τη διαδεχόταν, ως οικοδέσποινα, σ' εκείνο το σπίτι την έκανε να την αντιμετωπίζει με ζηλόφθονη αποστροφή. Κάθε φορά που τους επισκεπτόταν η Σάρλοτ, συνεπέραινε ότι επέσπευδε την ώρα της κατοχής και, όποτε την έβλεπε να μιλά χαμηλόφωνα στον κύριο Κόλλινς, ήταν σίγουρη ότι μιλούσαν για το υποστατικό του Λόγκμπουρν και αποφάσιζαν, μόλις θα πέθαινε ο κύριος Μπέννετ, να τις πετάξουνε αμέσως, και την ίδια και τις κόρες της, έξω από το σπίτι. Παραπονέθηκε μάλιστα, με πικρία, για όλ' αυτά στο σύζυγό της.

«Ειλικρινά, κύριε Μπέννετ» είπε «είναι πολύ σκληρή η σκέψη ότι η Σάρλοτ Λούκας θα γίνει κάποτε οικοδέσποινα σ' αυτό το σπίτι, ότι *εγώ* θ' αναγκαστώ να παραμερίσω *για χάρη της* και ότι θα ζήσω για να τη δω να μου παίρνει τη θέση εδώ μέσα».

«Αγαπητή μου, μην αφήνετε να σας καταλαμβάνουν τόσο ζοφερές σκέψεις. Ας ελπίσουμε ότι εκείνος που θα ζήσει περισσότερο θα είμαι *εγώ».*

Η σκέψη αυτή δεν παρηγόρησε και πολύ την κυρία Μπέννετ και ως εκ τούτου, αντί να απαντήσει, συνέχισε στον ίδιο τόνο:

«Δεν αντέχω στη σκέψη ότι όλο αυτό το υποστατικό θα γίνει δικό τους. Αν δεν ήταν αυτό το κληροδότημα, δε θα μ' ένοιαζε».

«Δε θα σας ένοιαζε... τι;»

«Δε θα μ' ένοιαζε απολύτως τίποτε».

«Ας είμαστε λοιπόν ευγνώμονες που είσθε προστατευμένη από μια τέτοια κατάσταση αναισθησίας».

«Ποτέ δε θα μπορούσα, κύριε Μπέννετ, να νιώσω ευγνωμοσύνη για οτιδήποτε έχει σχέση με το κληροδότημα. Μου είναι αδύνατο να καταλάβω πώς μπορεί ένας άνθρωπος να

Digitized by 10uk1s

στερεί, με

Digitized by 10uk1s

ελαφρά συνείδηση, από τις κόρες κάποιου άλλου το δικαίωμα κληρονομιάς και μάλιστα για χάρη του κυρίου Κόλλινς! Γιατί, δηλαδή, να το 'χει *αυτός* και όχι κάποιος άλλος;»

«Το αφήνω στην κρίση σας» είπε ο κύριος Μπέννετ.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 24

ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ της δεσποινίδος Μπίγκλεϋ έφτασε και έθεσε τέρμα σε όλες τις αμφιβολίες. Η πρώτη κιόλας πρόταση επιβεβαίωνε ότι είχαν όλοι τους εγκατασταθεί στο Λονδίνο για το χειμώνα και κατέληγε με τη λύπη του αδελφού της που δεν πρόλαβε να αποχαιρετίσει τους φίλους του στο Χέρτφορντσαϊρ πριν από την αναχώρησή του.

Κάθε ελπίδα είχε χαθεί, είχε εντελώς χαθεί και, όταν η Τζέιν κατάφερε να διαβάσει και το υπόλοιπο γράμμα, δε βρήκε σ' αυτό τίποτε το παρηγορητικό, εκτός ίσως από τη δήθεν αγάπη της γράφουσας. Το μεγαλύτερο μέρος του ήταν αφιερωμένο σε επαίνους για τη δεσποινίδα Ντάρσυ. Τονίζονταν και πάλι τα πολυάριθμα χαρίσματά της, ενώ η Καρολάιν καμάρωνε περιχαρής για την ολοένα και μεγαλύτερη οικειότητα μεταξύ τους και αποτολμούσε να προβλέψει ότι θα εκπληρώνονταν οι επιθυμίες που είχε εκφράσει στο προηγούμενο γράμμα της. Έγραφε επίσης, με μεγάλη ικανοποίηση, ότι ο αδελφός της έμενε στο σπίτι του κυρίου Ντάρσυ και ανέφερε μάλιστα, με ενθουσιασμό, κάποια σχέδια του τελευταίου σχετικά με την αγορά νέων επίπλων.

Η Ελίζαμπεθ, στην οποία η Τζέιν πολύ σύντομα γνωστοποίησε τα κύρια σημεία του γράμματος, άκουσε τα νέα με βουβή αγανάκτηση. Η καρδιά της ήταν διχασμένη ανάμεσα στην ανησυχία για την αδελφή της και το θυμό για όλους τους άλλους. Τους ισχυρισμούς της Καρολάιν ότι ο αδελφός της έτρεφε ιδιαίτερη συμπάθεια για τη δεσποινίδα Ντάρσυ δεν τους πήρε στα σοβαρά. Όπως και άλλοτε, έτσι και τώρα, δεν αμφέβαλε καθόλου ότι ο Μπίγκλεϋ αγαπούσε πραγματικά την Τζέιν. Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι ανέκαθεν είχε την τάση να τον συμπαθεί, δεν μπορούσε να μην αισθάνεται οργή και ίσως κάποια περιφρόνηση γι' αυτή την πραότητα του χαρακτήρα του, αυτή την έλλειψη της αναγκαίας αποφασιστικότητας, που τον καθιστούσαν τώρα δέσμιο των πανούργων φίλων του και τον οδηγούσαν να θυσιάσει την προσωπική του ευτυχία στο βωμό των δικών τους επιδιώξεων. Αν θυσιαζόταν βέβαια μόνο η δική του ευτυχία, θα είχε ίσως το δικαίωμα να παίζει μαζί της όπως αυτός έκρινε σωστό· εδώ όμως παιζόταν και η ευτυχία της αδελφής της, και ο Μπίγκλεϋ όφειλε να το γνωρίζει αυτό. Με λίγα λόγια, ήταν ένα θέμα που θα μπορούσε να το σκέφτεται κανείς επί μακρόν χωρίς κανένα όφελος. Σ' αυτό το συμπέρασμα κατέληξε. Ωστόσο, είτε είχε σβήσει το ενδιαφέρον του Μπίγκλεϋ, είτε είχε υποχωρήσει με την παρέμβαση των φίλων του, είτε είχε αντιληφθεί την αφοσίωση της Τζέιν, είτε είχε διαφύγει της προσοχής του, οτιδήποτε και αν συνέβαινε, μολονότι η δική της γνώμη γι' αυτόν θα επηρεαζόταν σημαντικά από τη διαφορά, η κατάσταση της αδελφής της θα παρέμενε η ίδια, η γαλήνη της το ίδιο τραυματισμένη.

Μέχρι να βρει το κουράγιο η Τζέιν να μιλήσει στην Ελίζαμπεθ για τα συναισθήματά της, πέρασαν μια δυο μέρες. Όταν όμως, μετά από κάποιον ασυνήθιστα παρατεταμένο εκνευρισμό σχετικά με το Νέδερφιλντ και τον κάτοχό του, η κυρία Μπέννετ τις άφησε επιτέλους μόνες, δεν κρατήθηκε άλλο και είπε:

«Αχ, και να είχε η καλή μου η μητέρα λίγο παραπάνω τον έλεγχο του εαυτού της! Δεν έχει ιδέα πόσο με πληγώνει με τα αδιάκοπα σχόλιά της γι' αυτόν. Δεν πρόκειται όμως να κλαφτώ. Πόσο θα κρατήσει ακόμη; Θα τον ξεχάσω και θα είμαστε πάλι όπως και πριν».

Η Ελίζαμπεθ κοίταξε την αδελφή της με μάτια γεμάτα δυσπιστία και ανησυχία, αλλά δεν είπε τίποτε.

«Δε με πιστεύεις» αναφώνησε η Τζέιν κοκκινίζοντας ελαφρά. «Δεν έχεις όμως δίκιο. Μπορεί να μείνει στη μνήμη μου ως ο πιο αξιαγάπητος άνθρωπος που γνώρισα ποτέ, αλλά

Digitized by 10uk1s

αυτό είν' όλο. Δεν έχω τίποτε να ελπίζω ή να φοβάμαι και απολύτως τίποτε να του προσάψω. Δόξα τω Θεώ! Δεν έχω *αυτό* το βάσανο. Φτάνει λοιπόν λίγος καιρός... Και σίγουρα θα κάνω ό,τι μπορώ». Αμέσως μετά, πρόσθεσε με δυνατότερη φωνή: «Έχω ήδη την παρηγοριά ότι δεν ήταν τίποτε παραπάνω από ένα λάθος της φαντασίας μου και ότι δεν έβλαψε κανέναν άλλο εκτός από μένα».

«Τζέιν, αγάπη μου!» αναφώνησε η Ελίζαμπεθ «παραείσαι καλή. Η γλυκύτητα και η ανιδιοτέλειά σου είναι πραγματικά αγγελικές. Δεν ξέρω τι να σου πω. Νιώθω σαν να μη σε είχα εκτιμήσει ποτέ όσο έπρεπε, σαν να μη σ' αγάπησα όσο σου αξίζει».

Η δεσποινίς Μπέννετ επέμεινε με ζήλο ότι δε διαθέτει κανένα εξαιρετικό προσόν και εγκωμίασε με τη σειρά της την ειλικρινή αγάπη της αδελφής της.

«Α, όχι!» είπε η Ελίζαμπεθ «αυτό είναι άδικο. *Εσύ* θες να βλέπεις όλους τους ανθρώπους καλούς και πληγώνεσαι αν πω κακό για κάποιον. *Εγώ* απλώς θέλω να βλέπω εσένα τέλεια κι εσύ δε μου το επιτρέπεις. Μη φοβάσαι ότι θα παρασυρθώ σε υπερβολές, ότι θα σφετερισθώ το προνόμιό σου να είσαι καλοπροαίρετη με τους πάντες. Μην ανησυχείς καθόλου. Λίγοι είναι οι άνθρωποι που αγαπώ πραγματικά και ακόμα λιγότεροι εκείνοι που εκτιμώ. Όσο περισσότερο γνωρίζω τον κόσμο, τόσο πιο πολύ απογοητεύομαι απ' αυτόν και κάθε μέρα που περνά επιβεβαιώνει την πεποίθησή μου ότι όλοι οι ανθρώπινοι χαρακτήρες είναι ασυνεπείς και ότι ελάχιστα μπορείς να βασίζεσαι στην επίφαση αξίας ή λογικής. Έχω, εν προκειμένω, δύο πρόσφατες εμπειρίες. Τη μία δε θα την αναφέρω. Η άλλη είναι ο γάμος της Σάρλοτ. Είναι ακατανόητο! Από κάθε άποψη, ακατανόητο!»

«Καλή μου Λίζυ, μην παρασύρεσαι από τέτοια συναισθήματα· θα καταστρέψουν την ευτυχία σου. Δε λαμβάνεις αρκετά υπόψη σου τη διαφορά καταστάσεων και χαρακτήρων. Σκέψου την ευπρέπεια του κυρίου Κόλλινς και το φρόνιμο, σταθερό χαρακτήρα της Σάρλοτ. Θυμήσου ότι αυτή ανήκει σε πολυμελή οικογένεια και ότι, από οικονομική άποψη, ο γάμος αυτός είναι εξαιρετικά επωφελής. Τέλος, σε παρακαλώ, για χάρη όλων μας, παραδέξου ότι μπορεί και να αισθάνεται κάτι σαν σεβασμό ή εκτίμηση για τον εξάδελφό μας».

«Για χάρη σου, θα προσπαθούσα να παραδεχθώ σχεδόν τα πάντα, αλλά μια τέτοια παραδοχή δε θα ωφελούσε κανέναν άλλο καθότι, αν παραδεχόμουν ότι η Σάρλοτ τρέφει έστω και την ελάχιστη εκτίμηση γι' αυτόν, θα σχημάτιζα απλώς χειρότερη γνώμη για την κρίση της από αυτή που έχω ήδη για την καρδιά της. Καλή μου Τζέιν, ο κύριος Κόλλινς είναι ένας επηρμένος, κενόδοξος, στενόμυαλος και ανόητος άνθρωπος· το ξέρεις κι εσύ όπως κι εγώ· και θα πρέπει κι εσύ, όπως κι εγώ, να αντιλαμβάνεσαι ότι η γυναίκα που τον παντρεύεται αποκλείεται να σκέφτεται σωστά. Μην την υπερασπίζεσαι, ακόμη κι αν είναι η Σάρλοτ Λούκας. Δεν πρέπει, για χάρη ενός ατόμου, να διαστρέψεις έννοιες όπως το ήθος και η ακεραιότητα, ούτε να προσπαθείς να πείσεις τον εαυτό σου ή εμένα ότι η ανιδιοτέλεια συνιστά σύνεση και η άγνοια του κινδύνου εχέγγυο ευτυχίας».

«Νομίζω ότι είσαι πολύ σκληρή και με τους δυο» είπε η Τζέιν «και ελπίζω να πεισθείς γι' αυτό όταν θα τους δεις να ζουν μαζί ευτυχισμένοι. Αρκετά όμως επ' αυτού. Έκανες και κάποια άλλη νύξη. Ανέφερες *δύο* εμπειρίες. Ξέρω ποια είναι η δεύτερη, αλλά, ακριβή μου Λίζυ, μη με πληγώνεις σκεπτόμενη ότι *αυτό* το πρόσωπο είναι κατακριτέο και λέγοντας ότι έχει πέσει στην εκτίμησή σου. Δεν είναι σωστό να συμπεραίνουμε βεβιασμένα ότι κάποιος μάς έβλαψε εκ προθέσεως. Δεν μπορούμε να περιμένουμε από έναν τόσο ζωντανό νέο να είναι συνέχεια τόσο προσεκτικός και τόσο μετρημένος. Συνήθως, αυτό που μας παραπλανά δεν είναι άλλο από την ίδια τη ματαιοδοξία μας. Οι γυναίκες φαντάζονται ότι ο θαυμασμός των ανδρών σημαίνει κάτι παραπάνω απ' αυτό που πράγματι σημαίνει».

«Και οι άνδρες φροντίζουν να καλλιεργούν αυτή την τάση των γυναικών».

Digitized by 10uk1s

«Αν το κάνουν σκοπίμως, είναι αδικαιολόγητοι. Δεν ξέρω όμως αν υπάρχει τόση σκοπιμότητα στον κόσμο, όση φαντάζονται ορισμένοι».

«Δεν αποδίδω τίποτε από τη συμπεριφορά του κυρίου Μπίγκλεϋ σε σκοπιμότητα» είπε η Ελίζαμπεθ «αλλά, ακόμη και αν δε θέλεις να βλάψεις κάποιον ή να τον κάνεις δυστυχισμένο, είναι δυνατόν να κάνεις κάποιο λάθος και να προκαλέσεις δυστυχία. Η απερισκεψία, η αδιαφορία για τα αισθήματα των άλλων και η έλλειψη αποφασιστικότητας αρκούν για κάτι τέτοιο».

«Και αποδίδεις τη συμπεριφορά του σε κάποιο απ' αυτά;»

«Ναι· στο τελευταίο. Αν συνεχίσω όμως, θα σε δυσαρεστήσω εκφράζοντας την άποψή μου για πρόσωπα που εκτιμάς. Σταμάτα με όσο είναι ακόμη καιρός».

«Επιμένεις λοιπόν να υποθέτεις ότι τον επηρεάζουν οι αδελφές του».

«Ναι, σε συνεργασία με το φίλο του».

«Δεν μπορώ να το πιστέψω. Γιατί να θέλουν να τον επηρεάσουν; Το μόνο που θα έπρεπε να θέλουν είναι η ευτυχία του και, αν αγαπά εμένα, καμιά άλλη γυναίκα δεν μπορεί να του την εξασφαλίσει».

«Η πρώτη θέση σου είναι λάθος. Μπορεί να θέλουν κι άλλα πράγματα εκτός από την ευτυχία του· την αύξηση, ας πούμε, της περιουσίας και του κύρους του. Μπορεί να θέλουν να τον παντρέψουν μ' ένα κορίτσι που θα συγκεντρώνει, σε σημαντικό βαθμό, χρήματα, σπουδαίες γνωριμίες και υπερηφάνεια».

«Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι εύχονται να διαλέξει τη δεσποινίδα Ντάρσυ» είπε η Τζέιν «αλλά τα κίνητρά τους είναι ίσως ευγενέστερα απ' όσο υποθέτεις. Τη γνωρίζουν ήδη πολύ περισσότερο καιρό απ' ό,τι εμένα και είναι φυσικό να την αγαπούν πιο πολύ. Όποιες όμως κι αν είναι οι δικές τους επιθυμίες, μου φαίνεται απίθανο ότι θα εναντιώνονταν σ' αυτές του αδελφού τους. Ποια αδελφή θα διενοείτο ότι έχει αυτό το δικαίωμα, εάν βέβαια δεν επρόκειτο για κάτι εντελώς απαράδεκτο; Αν πίστευαν ότι με αγαπά, δε θα προσπαθούσαν να μας χωρίσουν και αν πράγματι με αγαπούσε, δε θα τα κατάφερναν. Υποθέτοντας ότι με αγαπά, βλέπεις τους πάντες να δρουν αφύσικα και λανθασμένα και έτσι με κάνεις πολύ δυστυχισμένη. Μη με παιδεύεις μ' αυτή τη σκέψη. Δεν ντρέπομαι που έκανα λάθος, αλλά ακόμη κι αν ντρεπόμουν, αυτό δε θα ήταν τίποτε, θα ήτανε ασήμαντο μπροστά στα συναισθήματα που θα είχα εάν πίστευα ότι αυτός ή οι αδελφές του έκαναν κάτι κακό. Άσε με να βλέπω τα πράγματα απ' την καλή πλευρά τους, απ' αυτή που μπορούν να γίνουν κατανοητά».

Η Ελίζαμπεθ δεν μπορούσε να εναντιωθεί σε μια τέτοια επιθυμία και, από τη στιγμή εκείνη, το όνομα του κυρίου Μπίγκλεϋ έπαψε σχεδόν να αναφέρεται μεταξύ τους.

Η κυρία Μπέννετ δε σταμάτησε στιγμή να απορεί και να θρηνεί που δε θα επέστρεφε πια ο κύριος Μπίγκλεϋ και, μολονότι δεν πέρασε σχεδόν ούτε μια μέρα που να μην της εξηγήσει με σαφήνεια η Ελίζαμπεθ την κατάσταση, δε φαινόταν πιθανό ότι θα την αντιμετώπιζε κάποτε με λιγότερη σύγχυση. Η κόρη της προσπαθούσε να την πείσει για κάτι που ούτε η ίδια δεν πίστευε, δηλαδή ότι το ενδιαφέρον του για την Τζέιν ήταν απλώς αποτέλεσμα μιας συνηθισμένης και εφήμερης συμπάθειας η οποία έπαψε να υπάρχει όταν σταμάτησαν να βλέπονται. Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι, όσο διαρκούσε η εξήγηση της καταστάσεως, η κυρία Μπέννετ έδειχνε να πείθεται, η Ελίζαμπεθ ήταν αναγκασμένη να επαναλαμβάνει καθημερινά την ίδια ιστορία. Η μεγαλύτερη παρηγοριά της κυρίας Μπέννετ ήταν ότι ο κύριος Μπίγκλεϋ θα επέστρεφε μάλλον το καλοκαίρι.

Digitized by 10uk1s

Ο κύριος Μπέννετ αντιμετώπισε το ζήτημα διαφορετικά. «Ώστε έτσι, Λίζυ» είπε μια μέρα «η αδελφή σου είχε μιαν ερωτική απογοήτευση, απ' ό,τι άκουσα. Τη συγχαίρω. Αυτό που αρέσει σε κάθε κορίτσι, εκτός από το γάμο, είναι να έχει κάπου κάπου μια μικρή ερωτική απογοήτευση. Έχει έτσι κάτι να σκέφτεται, κάτι που να την ξεχωρίζει από τις φίλες της. Πότε θα 'ρθει η δική σου σειρά; Δε θ' αντέξεις για πολύ την πρωτοπορία της Τζέιν. Άντε λοιπόν... Το Μέρυτον έχει αρκετούς αξιωματικούς για να απογοητεύσουν όλες τις νεαρές κυρίες της περιοχής. Εγώ θα σου έλεγα να διαλέξεις τον Γουίκαμ. Είναι ευχάριστος τύπος και θα ανέβαζε τις μετοχές σου αφήνοντάς σε στα κρύα του λουτρού».

«Ευχαριστώ, κύριε, αλλά θα μου αρκούσε και ένας λιγότερο ευχάριστος άνδρας. Δεν μπορούμε να έχουμε όλες την τύχη της Τζέιν».

«Όντως» είπε ο κύριος Μπέννετ «αλλά είναι παρήγορο να ξέρεις ότι, όποιος κι αν σου τύχει, έχεις μια τόσο στοργική μητέρα, που δε θα άφηνε ποτέ το ζήτημα να περάσει έτσι».

Η συντροφιά του κυρίου Γουίκαμ βοήθησε ουσιαστικά να διασκεδασθεί η μελαγχολία που είχε προκληθεί σε πολλά μέλη της οικογενείας του Λόγκμπουρν από τα τελευταία ατυχή συμβάντα. Τον έβλεπαν συχνά και στα υπόλοιπα προσόντα του είχε τώρα προστεθεί και αυτό της διαχυτικότητάς του προς τους πάντες. Όλα όσα είχε ήδη ακούσει η Ελίζαμπεθ, οι υποχρεώσεις του κυρίου Ντάρσυ έναντί του και αυτά που υπέφερε εξαιτίας του, ήταν τώρα γνωστά σε όλους και αντικείμενο δημόσιας συζήτησης. Και όλοι ήταν ικανοποιημένοι με τη σκέψη ότι ποτέ δεν τους άρεσε ο κύριος Ντάρσυ, ακόμη και τότε που δεν ήξεραν τίποτε για την υπόθεση.

Η δεσποινίς Μπέννετ ήταν το μόνο πλάσμα που τολμούσε να υποθέσει ότι μπορεί να υπήρχαν κάποια ελαφρυντικά στοιχεία, άγνωστα στην κοινωνία του Χέρτφορντσαϊρ. Η ήπια και σταθερή αμεροληψία της ήταν πάντα υπέρ της επιείκειας και της αναζήτησης ενδεχομένων λαθών. Όλοι οι άλλοι όμως καταδίκαζαν τον κύριο Ντάρσυ ως το χειρότερο άνθρωπο του κόσμου.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 25

ΜΕΤΑ από μια εβδομάδα ερωτικών εξομολογήσεων και σχεδίων μελλοντικής ευτυχίας, η άφιξη του Σαββάτου σήμανε τον αποχωρισμό του κυρίου Κόλλινς από την αξιέραστη Σάρλοτ του. Απ' τη δική του πάντως πλευρά, ο πόνος του χωρισμού θα απαλυνόταν κάπως από τις προετοιμασίες για την υποδοχή της νύφης αφού είχε λόγους να ελπίζει ότι, αμέσως μετά την επόμενη επιστροφή του στο Χέρτφορντσαϊρ, θα οριζόταν η μέρα που θα τον έκανε τον ευτυχέστερο άνθρωπο του κόσμου. Αποχαιρέτισε τους συγγενείς του στο Λόγκμπουρν με την ίδια όπως πάντα επισημότητα, ευχήθηκε ξανά υγεία και ευτυχία στις ωραίες εξαδέλφες του και υπεσχέθη στον πατέρα τους ακόμη μια ευχαριστήρια επιστολή.

Την επόμενη Δευτέρα, η κυρία Μπέννετ είχε τη χαρά να υποδεχθεί τον αδελφό της και τη σύζυγο του, που ήρθαν για να περάσουν ως συνήθως τα Χριστούγεννα στο Λόγκμπουρν. Ο κύριος Γκάρντινερ ήταν ένας συνετός, καθώς πρέπει κύριος, κατά πολύ ανώτερος από την αδελφή του τόσον εκ φύσεως, όσο και λόγω παιδείας. Οι κυρίες του Νέδερφιλντ θα δυσκολεύονταν πολύ να πιστέψουν ότι ένας άνθρωπος που ζούσε από το εμπόριο, και μάλιστα πλάι σχεδόν στις αποθήκες του, θα μπορούσε να έχει τόσο καλή ανατροφή και τόσο ευχάριστο χαρακτήρα. Η κυρία Γκάρντινερ, αρκετά χρόνια νεότερη από την κυρία Μπέννετ και την κυρία Φίλιπς, ήταν μια αξιαγάπητη, έξυπνη, κομψή γυναίκα και η αγαπημένη θεία όλων των ανιψιών της στο Λόγκμπουρν. Με τις δύο μεγαλύτερες, ειδικά, είχε μια σχέση αμοιβαίας εκτίμησης και τις φιλοξενούσε συχνά στο σπίτι της, στην πόλη.

Το πρώτο πράγμα που έκανε η κυρία Γκάρντινερ, μόλις έφτασε, ήταν να μοιράσει τα δώρα της και να περιγράψει τις τελευταίες τάσεις της μόδας. Όταν τελείωσε μ' αυτά, ο ρόλος που την περίμενε ήταν λιγότερο ενεργητικός. Τώρα, ήταν η σειρά της ν' ακούσει. Η κυρία Μπέννετ είχε πολλά βάσανα να διηγηθεί και πολλά παράπονα να κάνει. Από την τελευταία φορά που είχαν ιδωθεί, όλοι τους είχαν υποστεί τα πάνδεινα. Δύο από τα κορίτσια της ήταν στα πρόθυρα του γάμου και τελικά δεν έγινε τίποτε.

«Δεν κατηγορώ την Τζέιν» συνέχισε «γιατί αυτή θα τον είχε πάρει τον κύριο Μπίγκλεϋ αν μπορούσε. Αλλά η Λίζυ! Ω, αδελφούλα μου! Δεν ξέρεις πόσο υποφέρω όταν σκέφτομαι πως τώρα θα μπορούσε να είναι σύζυγος του κυρίου Κόλλινς αν δεν ήτανε τόσο ανάποδη. Της έκανε πρόταση γάμου, σ' αυτό εδώ το δωμάτιο, κι αυτή τον απέρριψε. Το αποτέλεσμα είναι ότι η λέδη Λούκας θα παντρέψει κόρη πριν από μένα και ότι το Λόγκμπουρν παραμένει το ίδιο πάντα κληροδοτημένο. Οι Λούκας, αδελφούλα μου, είναι πράγματι πολύ πονηροί· έτοιμοι πάντα ν' αρπάξουν ό,τι μπορούν. Λυπάμαι που μιλώ έτσι γι' αυτούς, αλλά έτσι είναι. Με εκνευρίζει, με τσακίζει να μου χαλάνε έτσι τα σχέδια οι δικοί μου άνθρωποι και να έχω γείτονες που δε σκέφτονται παρά μόνο τον εαυτό τους. Ο ερχομός σου όμως είναι η μεγαλύτερη απ' όλες παρηγοριά και χαίρομαι πολύ με όλ' αυτά που ακούω να λες για τα μακριά μανίκια».

Η κυρία Γκάρντινερ, που ήδη γνώριζε τα κυριότερα από τα νέα αυτά μέσω της αλληλογραφίας που είχε με την Τζέιν και την Ελίζαμπεθ, έδωσε στην κουνιάδα της μια σύντομη απάντηση και, από συμπόνια για τις ανιψιές της, άλλαξε συζήτηση.

Όταν αργότερα έμεινε μόνη με την Ελίζαμπεθ, μίλησε περισσότερο επί του θέματος.

«Απ' ό,τι φαίνεται, θα ήταν ένας καλός γάμος για την Τζέιν» είπε. «Λυπάμαι που το πράγμα χάλασε. Αυτά όμως συμβαίνουν συχνά! Ένας νέος, έτσι όπως μου περιγράφεις τον κύριο Μπίγκλεϋ, όσο εύκολα ερωτεύεται ένα χαριτωμένο κορίτσι για μερικές βδομάδες, το ίδιο εύκολα το ξεχνάει όταν κατά τύχη χωρίσουν. Είναι πολύ συχνές αυτού του είδους οι

Digitized by 10uk1s

ασυνέπειες».

«Σπουδαία παρηγοριά, κατά κάποιον τρόπο» είπε η Ελίζαμπεθ «αλλά *εμάς* δε μας φτάνει. Δεν υποφέρουμε *κατά τύχη*. Δε συμβαίνει συχνά η επέμβαση φίλων να πείθει έναν νέο, οικονομικά ανεξάρτητο, να μη σκέφτεται πλέον ένα κορίτσι με το οποίο ήταν σφοδρά ερωτευμένος μόλις πριν λίγες μέρες!»

«Αυτή όμως η έκφραση *"σφοδρά ερωτευμένος"* είναι τόσο κοινότοπη, τόσο αμφίβολη, τόσο αόριστη, που δε λέει σχεδόν τίποτε. Χρησιμοποιείται, το ίδιο συχνά, για αισθήματα που γεννιόνταν από μια γνωριμία της μισής ώρας, όσο και για ένα πραγματικό, ισχυρό δεσμό. Πες μου λοιπόν, σε παρακαλώ, πόσο *σφοδρός* ήταν ο έρωτας του κυρίου Μπίγκλεϋ;»

«Ποτέ δεν έχω ξαναδεί μια τόσα πολλά υποσχόμενη έλξη. Είχε αρχίσει να μη δίνει σημασία σε κανέναν άλλο· δεν είχε μάτια παρά μόνο γι' αυτήν. Κάθε φορά που συναντιόντουσαν, αυτό γινόταν πιο αναμφισβήτητο, πιο σαφές. Στο χορό που έδωσε ο ίδιος, προσέβαλε δυο τρεις νεαρές κυρίες αποφεύγοντας να χορέψει μαζί τους και, σε μένα την ίδια, όταν του μίλησα δυο φορές, δε μου έδωσε καμία απάντηση. Υπάρχουν άραγε σαφέστερα συμπτώματα; Δεν είναι τάχα η αγένεια προς τους πάντες η αληθινή ουσία του έρωτα;»

«Ω, ναι!... Αυτού του είδους έρωτα που υποθέτω ότι εκείνος ένιωθε. Φτωχή μου Τζέιν! Τη λυπάμαι πραγματικά γιατί, με το χαρακτήρα που έχει, μπορεί να μην το ξεπεράσει αμέσως. Καλύτερα να 'χε συμβεί σ' *εσένα,* Λίζυ· θα το 'χες ξεπεράσει, γελώντας με τον εαυτό σου, γρηγορότερα. Τι λες όμως, θα πεισθεί να έλθει μαζί μας στο Λονδίνο; Η αλλαγή περιβάλλοντος ίσως βοηθήσει και η απομάκρυνση από το σπίτι μπορεί να αποδειχθεί πολύ χρήσιμη».

Η Ελίζαμπεθ καταχάρηκε μ' αυτή την πρόταση και ήταν σίγουρη ότι η αδελφή της πρόθυμα θα συμφωνούσε.

«Ελπίζω» πρόσθεσε η κυρία Γκάρντινερ «ότι δε θα την επηρεάσει καμιά σκέψη σχετικά μ' αυτόν το νέο. Ζούμε σε τόσο διαφορετικά μέρη της πόλης, όλες οι σχέσεις μας είναι τόσο διαφορετικές και, όπως ξέρεις, βγαίνουμε τόσο λίγο, που είναι πολύ απίθανο να συναντηθούν, εκτός κι αν έλθει ο ίδιος να τη δει».

«Πράγμα *εξίσου* απίθανο καθότι βρίσκεται τώρα υπό την επίβλεψη του φίλου του και ο κύριος Ντάρσυ δε θα του επέτρεπε ποτέ να επισκεφθεί την Τζέιν σε μια τέτοια περιοχή του Λονδίνου! Αχ, καλή μου θεία, πώς σας πέρασε απ' το μυαλό κάτι τέτοιο; Ο κύριος Ντάρσυ ίσως να έχει *ακούσει* ότι υπάρχει κάποιο μέρος που λέγεται Γκρέιστσερτς Στριτ, αλλά, έτσι και πατούσε το πόδι του εκεί, θα πίστευε ότι ούτε ένας ολόκληρος μήνας κάθαρσης δε θα ήταν αρκετός για να τον απαλλάξει από την ακαθαρσία αυτής της περιοχής· και να είσθε σίγουρη ότι ο κύριος Μπίγκλεϋ δεν κάνει βήμα χωρίς αυτόν».

«Τόσο το καλύτερο. Ελπίζω να μη συναντηθούν καθόλου. Όμως η Τζέιν αλληλογραφεί με την αδελφή του, έτσι δεν είναι; *Αυτή* δεν μπορεί να μην την επισκεφθεί».

«Αυτή θα διακόψει κάθε δεσμό».

Παρ' όλη όμως τη σιγουριά με την οποία επροσποιείτο ότι αντιμετώπιζε το ζήτημα αυτό, καθώς και το ακόμη πιο ενδιαφέρον ζήτημα της παρεμπόδισης των επαφών του Μπίγκλεϋ με την Τζέιν, η Ελίζαμπεθ ένιωθε, για την όλη υπόθεση, μια ανησυχία που την έπεισε, κατόπιν περαιτέρω εξετάσεως, ότι δεν τη θεωρούσε εντελώς χαμένη. Ήταν πιθανόν, και μερικές φορές τής φαινόταν και επωφελές, να αναθερμανθεί η αγάπη του και να υπερνικηθεί η επιρροή των φίλων του από την πιο φυσιολογική επιρροή των θελγήτρων της Τζέιν.

Digitized by 10uk1s

Η δεσποινίς Μπέννετ δέχτηκε ευχαρίστως την πρόσκληση της θείας της και οι Μπίγκλεϋ δεν απασχολούσαν πλέον τη σκέψη της παρά μόνο στο βαθμό που ήλπιζε ότι, αφού η Καρολάιν δεν έμενε στο ίδιο σπίτι με τον αδελφό της, θα μπορούσε, πού και πού, να περνά ένα πρωινό μαζί της χωρίς τον κίνδυνο να συναντηθεί μ' εκείνον.

Οι Γκάρντινερ έμειναν μια βδομάδα στο Λόγκμπουρν και, θες οι Φίλιπς, θες οι Λούκας, θες οι αξιωματικοί, δεν πέρασε ούτε μια μέρα χωρίς κάποια κοινωνική υποχρέωση. Η κυρία Μπέννετ είχε τόσο επιμελώς φροντίσει για τη διασκέδαση του αδελφού της και της νύφης της, που η οικογένεια δε γευμάτισε ούτε μια φορά μόνη της. Όταν συγκεντρώνονταν στο δικό τους σπίτι, υπήρχαν πάντα κάποιοι αξιωματικοί μεταξύ των καλεσμένων και ποτέ δεν έλειπε απ' αυτούς ο κύριος Γουίκαμ. Στις περιπτώσεις αυτές, η κυρία Γκάρντινερ, υποψιασμένη από τους θερμούς επαίνους της Ελίζαμπεθ γι' αυτόν, τους παρακολουθούσε και τους δύο πολύ στενά. Αν και, απ' όσα έβλεπε, δεν μπορούσε να υποθέσει ότι ήταν σοβαρά ερωτευμένοι, η προτίμηση που έδειχναν ο ένας για τον άλλο ήταν αρκετά ξεκάθαρη για να της προκαλέσει κάποια ανησυχία. Αποφάσισε λοιπόν να μιλήσει για το θέμα αυτό στην Ελίζαμπεθ, πριν αποχωρήσει από το Χέρτφορντσαϊρ, και να της πει ότι δεν ήταν φρόνιμο να ενθαρρύνει έναν τέτοιο δεσμό.

Πέραν των γενικών χαρισμάτων του, υπήρχε και ένας άλλος λόγος για τον οποίο ο Γουίκαμ ήταν αρεστός στην κυρία Γκάρντινερ. Δέκα ή δώδεκα χρόνια πριν από το γάμο της, είχε ζήσει, για ένα σημαντικό χρονικό διάστημα, στο ίδιο εκείνο μέρος του Ντέρμπυσαϊρ απ' όπου καταγόταν ο Γουίκαμ. Είχαν κατά συνέπεια πολλούς κοινούς γνωστούς και, μολονότι αυτός είχε ζήσει ελάχιστα εκεί από τότε που πέθανε ο πατέρας του Ντάρσυ πριν από πέντε χρόνια, ήταν εντούτοις πολύ πιο ενημερωμένος από την ίδια σχετικά με τους παλιούς της φίλους.

Η κυρία Γκάρντινερ είχε δει το Πέμπερλυ και ήξερε πολύ καλά τι άνθρωπος ήταν ο εκλιπών κύριος Ντάρσυ. Υπήρχε λοιπόν, εν προκειμένω, ένα ανεξάντλητο θέμα συζήτησης. Συγκρίνοντας τις αναμνήσεις της από το Πέμπερλυ με τη λεπτομερή περιγραφή που ήταν σε θέση να προσφέρει ο Γουίκαμ και πλέκοντας το εγκώμιο του χαρακτήρα του εκλιπόντος ιδιοκτήτη του, χάριζε σ' εκείνον και τον εαυτό της ιδιαίτερη απόλαυση. Όταν δε έμαθε πώς είχε φερθεί στον Γουίκαμ ο νεότερος κύριος Ντάρσυ, προσπάθησε να θυμηθεί τι λεγόταν για το χαρακτήρα του κυρίου αυτού, όταν ήταν ακόμη παιδί, που θα μπορούσε να δικαιολογήσει αυτή τη συμπεριφορά. Τελικά, θυμήθηκε μετά βεβαιότητος ότι είχε ακούσει κάποτε πως ο κύριος Φιτζγουίλλιαμ Ντάρσυ ήταν πολύ περήφανο και δύστροπο παιδί.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 26

ΜΕ την πρώτη ευκαιρία που είχαν να μιλήσουν μόνες τους, η κυρία Γκάρντινερ επέστησε, με ακρίβεια και γλυκύτητα, την προσοχή της Ελίζαμπεθ στο θέμα και, αφού της εξέθεσε με ειλικρίνεια τις σκέψεις της, συνέχισε ως εξής:

«Είσαι πολύ λογικό κορίτσι, Λίζυ, για να ερωτευθείς κάποιον μόνο και μόνο επειδή σου λένε να μην το κάνεις. Δε φοβάμαι, συνεπώς, να σου μιλήσω ανοικτά και να σε συμβουλεύσω να προσέχεις. Δεν πρέπει ούτε εσύ να εμπλακείς ούτε εκείνον να προσπαθήσεις να εμπλέξεις σε μια σχέση που θα ήταν τόσο ασύνετη λόγω ελλείψεως περιουσίας. Δε θα μπορούσα να πω τίποτε κακό γι' *αυτόν* είναι ένας εξαιρετικά ενδιαφέρων νέος και, αν η οικονομική κατάστασή του ήταν αυτή που θα 'πρεπε να είναι, θα πίστευα ότι δε θα μπορούσες να βρεις καλύτερον. Είσαι μυαλωμένη και σαν μυαλωμένη περιμένουμε όλοι να φερθείς. Ο πατέρας σου, είμαι σίγουρη, βασίζεται στη σωστή κρίση σου και την καλή διαγωγή σου. Δεν πρέπει να απογοητεύσεις τον πατέρα σου».

«Μα, καλή μου θεία, εσείς σοβαρολογείτε».

«Βεβαίως, και ελπίζω να πάρεις κι εσύ το θέμα στα σοβαρά».

«Ε, λοιπόν, δε χρειάζεται ν' ανησυχείτε. Θα λάβω τα μέτρα μου και για τον εαυτό μου και για τον κύριο Γουίκαμ. Εφόσον περνά απ' το χέρι μου, δεν πρόκειται να με ερωτευθεί».

«Ελίζαμπεθ, σοβαρέψου».

«Σας ζητώ συγγνώμη, θα ξαναπροσπαθήσω. Για την ώρα, δεν είμαι ερωτευμένη με τον κύριο Γουίκαμ· όχι, σίγουρα δεν είμαι. Είναι όμως, πέρα από κάθε σύγκριση, ο πιο αξιαγάπητος άνθρωπος που γνώρισα ποτέ και, αν αρχίσει να μ' ερωτεύεται στ' αλήθεια..., πιστεύω πως θα ήταν καλύτερα να μην το κάνει... Καταλαβαίνω ότι δε θα ήταν φρόνιμο... Ω! *Αυτός* ο απαίσιος κύριος Ντάρσυ!... Η εκτίμηση του πατέρα μου για μένα με τιμά ιδιαίτερα και θα ήμουν δυστυχής αν την έχανα. Ο πατέρας μου ωστόσο συμπαθεί τον κύριο Γουίκαμ. Εν ολίγοις, αγαπητή μου θεία, δε θα ήθελα να στενοχωρήσω κανέναν σας, αλλά, απ' τη στιγμή που βλέπουμε καθημερινώς ότι, όπου υπάρχει αγάπη, σπάνια η έλλειψη χρημάτων εμποδίζει τους νέους να δημιουργούν δεσμούς μεταξύ τους, πώς μπορώ να υποσχεθώ ότι εγώ, αν εκτεθώ στον πειρασμό, θα είμαι φρονιμότερη απ' όλους αυτούς τους συνανθρώπους μου ή πώς μπορώ καν να ξέρω ότι θα ήταν φρόνιμο ν' αντισταθώ; Το μόνο που μπορώ λοιπόν να σας υποσχεθώ είναι ότι δε θα βιαστώ. Δε θα βιαστώ να πιστέψω ότι είμαι το κύριο μέλημά του και, όταν θα βρίσκομαι μαζί του, δε θα κάνω όνειρα. Μ' άλλα λόγια, θα κάνω ό,τι περνά απ' το χέρι μου».

«Ίσως, επίσης, θα ήταν καλό να αποθαρρύνεις τις τόσο συχνές επισκέψεις του. Τουλάχιστον, να μην *υπενθυμίζεις* στη μητέρα σου να τον προσκαλεί».

«Όπως έκανα τις προάλλες» είπε η Ελίζαμπεθ, μ' ένα ενσυνείδητο χαμόγελο· «θα είναι πράγματι φρόνιμο να το αποφεύγω *αυτό.* Μη φαντάζεσθε όμως ότι έρχεται και τόσο συχνά εδώ. Είναι εξαιτίας σας που προσεκλήθη τόσες φορές αυτή την εβδομάδα. Ξέρετε τώρα τις απόψεις της μητέρας μου· οι φιλοξενούμενοί της δεν πρέπει να μένουνε στιγμή χωρίς παρέα. Στο λόγο όμως της τιμής μου, θα προσπαθήσω ειλικρινά να κάνω ό,τι κρίνω φρονιμότερο. Ελπίζω λοιπόν να είσθε τώρα ικανοποιημένη».

Η θεία της τη διαβεβαίωσε ότι ήταν όντως και, αφού η Ελίζαμπεθ την ευχαρίστησε για τις καλοσυνάτες συμβουλές της, χώρισαν έχοντας αποδείξει, με εξαίρετο τρόπο, ότι είναι

Digitized by 10uk1s

δυνατό να δοθούν συμβουλές για ένα τέτοιο θέμα χωρίς να υπάρξει η παραμικρή παρεξήγηση.

Αμέσως μετά την αναχώρηση των Γκάρντινερ και της Τζέιν, επέστρεψε στο Χέρτφορντσαϊρ ο κύριος Κόλλινς, αλλά, καθώς έμενε στους Λούκας, ο ερχομός του δεν προκάλεσε μεγάλη ενόχληση στην κυρία Μπέννετ. Ο γάμος του πλησίαζε τώρα γρήγορα και η κυρία Μπέννετ είχε πλέον παραιτηθεί σε τέτοιο βαθμό, ώστε να τον θεωρεί αναπόφευκτο και να επαναλαμβάνει μάλιστα, με κακεντρέχεια, ότι *ευχόταν να ευτυχήσουν.* Ο γάμος επρόκειτο να γίνει την Πέμπτη και την Τετάρτη η δεσποινίς Λούκας έκανε την αποχαιρετιστήρια επίσκεψή της. Όταν σηκώθηκε να φύγει, η Ελίζαμπεθ, νιώθοντας ντροπή για τις άχαρες και απρόθυμες ευχές της μητέρας της και ειλικρινά συγκινημένη η ίδια, τη συνόδεψε έξω από το δωμάτιο. Καθώς κατέβαιναν μαζί τις σκάλες, η Σάρλοτ είπε:

«Ελπίζω να έχω νέα σου πολύ συχνά, Ελίζα».

«Να είσαι σίγουρη *γι' αυτό».*

«Κι έχω να σου ζητήσω ακόμη μια χάρη. Θα έλθεις να με δεις;»

«Θα βλεπόμαστε συχνά, ελπίζω, στο Χέρτφορντσαϊρ».

«Δε νομίζω ότι θα μπορέσω, για κάμποσο καιρό, να φύγω από το Κεντ. Θέλω λοιπόν να μου υποσχεθείς ότι θα έλθεις εσύ στο Χάνσφορντ».

Η Ελίζαμπεθ δεν μπορούσε να αρνηθεί καίτοι ελάχιστα την έθελγε η προοπτική αυτής της επίσκεψης.

«Ο πατέρας μου και η Μαρία πρόκειται να με επισκεφθούν το Μάρτιο» πρόσθεσε η Σάρλοτ «και ελπίζω ότι θα δεχθείς να τους συνοδεύσεις. Ειλικρινά, Ελίζα, θα 'σαι για μένα το ίδιο καλοδεχούμενη μ' αυτούς».

Ο γάμος έγινε· ο γαμπρός και η νύφη, εγκαταλείποντας την εκκλησία, κίνησαν αμέσως για το Κεντ και όλοι όσοι έμειναν πίσω είχαν, ως συνήθως, πολλά να πουν ή ν' ακούσουν. Η Ελίζαμπεθ είχε, σύντομα, νέα από τη φίλη της και η αλληλογραφία τους ήταν, όπως πάντα, τακτική και συχνή, μόνο που δε γινόταν πια να είναι το ίδιο διαχυτική. Η Ελίζαμπεθ δεν μπορούσε πλέον να απευθύνεται στη φίλη της χωρίς να νιώθει ότι είχε εντελώς χαθεί η μεταξύ τους άνετη οικειότητα και, μολονότι ήταν αποφασισμένη να συνεχίσει να της γράφει με την ίδια συχνότητα, το έκανε περισσότερο για χάρη του παρελθόντος παρά του παρόντος. Τα πρώτα γράμματα της Σάρλοτ τα άνοιγε με μεγάλη ανυπομονησία· δεν μπορούσε παρά να είναι περίεργη να μάθει τι είχε να πει για το νέο σπίτι της, πώς της φάνηκε η λέδη Κάθριν και πόσο ευτυχισμένη θα μπορούσε να ισχυρισθεί ότι είναι. Διαβάζοντας ωστόσο τα γράμματα αυτά, διαπίστωνε ότι η Σάρλοτ εκφραζόταν, για όλα τα θέματα, ακριβώς όπως είχε προβλέψει. Έγραφε με κέφι, έδειχνε να έχει όλες τις ανέσεις και δεν ανέφερε τίποτε που να μην είναι άξιο εγκωμίων. Το σπίτι, η επίπλωση, η περιοχή, οι δρόμοι ήταν όλα του γούστου της και η συμπεριφορά της λέδης Κάθριν ήταν εξαιρετικά φιλική και υποχρεωτική. Ήταν η ίδια εικόνα που είχε δώσει ο κύριος Κόλλινς για το Χάνσφορντ και το Ρόουζιγκς, μετριασμένη από τη λογική. Η Ελίζαμπεθ συνειδητοποίησε ότι έπρεπε να περιμένει τη δική της επίσκεψη εκεί για να μάθει τα υπόλοιπα.

Η Τζέιν είχε ήδη γράψει δυο λόγια στην αδελφή της, αναγγέλλοντας την ασφαλή άφιξή τους στο Λονδίνο, και η Ελίζαμπεθ ήλπιζε ότι, όταν θα της ξανάγραφε, θα ήταν σε θέση να της πει κάτι σχετικά με τους Μπίγκλεϋ.

Η ανυπομονησία της για τη δεύτερη αυτή επιστολή ανταμείφθηκε όπως ανταμείβεται

Digitized by 10uk1s

συνήθως η ανυπομονησία. Η Τζέιν ήταν κιόλας μια βδομάδα στην πόλη χωρίς ούτε να έχει δει την Καρολάιν ούτε να έχει νέα της και προσπαθούσε να εξηγήσει το γεγονός υποθέτοντας ότι κάπου θα είχε παραπέσει το τελευταίο γράμμα που είχε στείλει στη φίλη της από το Λόγκμπουρν. «Η θεία» συνέχιζε «θα πάει αύριο σ' αυτή την περιοχή της πόλης και θα εκμεταλλευθώ την ευκαιρία για να περάσω από την Γκρόσβενορ Στριτ.»

Ξανάγραψε αφού είχε κάνει την επίσκεψη και είχε δει τη δεσποινίδα Μπίγκλεϋ. «Η Καρολάιν δε μου φάνηκε και πολύ κεφάτη» ήταν τα λόγια της «αλλά χάρηκε πολύ που με είδε και με μάλωσε που δεν την ειδοποίησα για τον ερχομό μου στο Λονδίνο. Είχα συνεπώς δίκιο· το τελευταίο γράμμα μου δεν έφτασε ποτέ στα χέρια της. Φυσικά, ρώτησα για τον αδελφό τους, και είναι καλά, αλλά τόσο απασχολημένος με τον κύριο Ντάρσυ, που δεν τον βλέπουν σχεδόν καθόλου. Έμαθα επίσης ότι περίμεναν τη δεσποινίδα Ντάρσυ για γεύμα, και πολύ θα ήθελα να τη γνωρίσω, αλλά η επίσκεψή μου ήταν σύντομη καθότι η Καρολάιν και η κυρία Χερστ ετοιμάζονταν να βγουν. Ελπίζω ότι θα τους δω σύντομα εδώ».

Η Ελίζαμπεθ κούνησε το κεφάλι της γι' αυτό το γράμμα. Την έπεισε ότι μόνο κατά τύχη θα ανακάλυπτε ο κύριος Μπίγκλεϋ ότι η αδελφή της ήταν στην πόλη.

Πέρασαν τέσσερις εβδομάδες και η Τζέιν δεν τον είχε δει ακόμη. Προσπαθούσε να πείσει τον εαυτό της ότι δε λυπόταν γι' αυτό, αλλά δεν μπορούσε πλέον να κάνει ότι δεν έβλεπε την αδιαφορία της δεσποινίδος Μπίγκλεϋ. Αφού περίμενε, κάθε πρωί, επί δύο εβδομάδες και εφεύρισκε, κάθε βράδυ, καινούριες δικαιολογίες γι' αυτήν, η επισκέπτρια φάνηκε επιτέλους. Η βραχύχρονη ωστόσο επίσκεψή της και, ακόμη περισσότερο, η αλλαγή στη συμπεριφορά της δεν άφησαν στην Τζέιν περαιτέρω περιθώρια αυταπάτης. Το γράμμα που έγραψε, εν προκειμένω, στην αδελφή της αποδεικνύει τα αισθήματά της:

Είμαι σίγουρη ότι η πολυαγαπημένη μου Λίζυ δε θα μπορέσει να θριαμβολογήσει, εις βάρος μου, για την ορθότερη κρίση της εάν ομολογήσω ότι εξαπατήθηκα εντελώς ως προς την εκτίμηση της δεσποινίδος Μπίγκλεϋ για το πρόσωπό μου. Όμως, καλή μου αδελφή, μολονότι τα γεγονότα απέδειξαν ότι είχες δίκιο, μη με θεωρήσεις πεισματάρα αν υποστηρίζω ακόμη ότι, λαμβανομένης υπόψη της συμπεριφοράς της, η δική μου εμπιστοσύνη ήταν εξίσου φυσιολογική με τη δική σου καχυποψία. Δεν καταλαβαίνω καθόλου τους λόγους για τους οποίους επεδίωξε τη φιλία μου, αλλά, εάν συνέβαινε να επαναληφθούν οι ίδιες περιστάσεις, είμαι σίγουρη ότι θα εξαπατιόμουν και πάλι. Η Καρολάιν ανταπέδωσε την επίσκεψή μου μόλις χθες και, στο μεταξύ, δεν έλαβα ούτε ένα σημείωμα ούτε μια αράδα. Όταν τελικά ήρθε, ήταν φανερό ότι το έκανε με βαριά καρδιά· ζήτησε υποτυπωδώς συγγνώμη που δε με επισκέφθηκε νωρίτερα, δεν εξέφρασε διόλου την επιθυμία να ξαναβρεθούμε και ήταν γενικά τόσο αλλιώτικη, που, όταν έφυγε, αποφάσισα μετά πεποιθήσεως να διακόψω κάθε σχέση μαζί της. Λυπάμαι, αλλά μου είναι αδύνατο να μην την κακίζω. Έκανε μεγάλο λάθος να επιλέξει τη φιλία μου, γιατί όντως αυτή την επέλεξε. Μπορώ να πω μετά βεβαιότητος ότι όλες οι προσπάθειες για μεγαλύτερη οικειότητα έγιναν απ' τη δική της μεριά. Ωστόσο, τη λυπάμαι γιατί πρέπει να νιώθει ότι δε φέρθηκε σωστά, καθώς και γιατί είμαι απολύτως βέβαιη ότι η αιτία για όλ' αυτά είναι η αγωνία που έχει για τον αδελφό της. Δε χρειάζονται περαιτέρω εξηγήσεις. Και, μολονότι εμείς γνωρίζουμε ότι αυτή η αγωνία είναι εντελώς άσκοπη, το γεγονός και μόνο ότι εκείνη την αισθάνεται είναι αρκετό για να ερμηνευθεί η συμπεριφορά της απέναντί μου. Έτσι άξιος που είναι της αγάπης της, οποιαδήποτε αγωνία κι αν νιώθει εκείνη για λογαριασμό του είναι και φυσική και συγκινητική. Δεν μπορώ ωστόσο παρά να απορώ που έχει ακόμη τώρα τέτοιους φόβους καθότι, αν εκείνος νοιαζότανε κάπως για μένα, θα είχαμε συναντηθεί εδώ και πολύ... πολύ καιρό. Το ξέρει ότι βρίσκομαι στην πόλη· το κατάλαβα από κάτι που είπε εκείνη. Παρ' όλ' αυτά, με τον τρόπο που μιλούσε, έδειχνε σαν να ήθελε

Digitized by 10uk1s

να πείσει τον εαυτό της ότι η εκλεκτή της καρδιάς του είναι πράγματι η δεσποινίς Ντάρσυ. Δεν καταλαβαίνω. Αν δε φοβόμουν μήπως κρίνω πολύ αυστηρά, θα έμπαινα ίσως στον πειρασμό να πω ότι υπάρχει μια ισχυρή δόση ανειλικρίνειας σε όλ' αυτά. Θα προσπαθήσω όμως να διώξω κάθε οδυνηρή σκέψη και να σκέφτομαι μόνο ό,τι με κάνει ευτυχισμένη, την αγάπη σου και την αναλλοίωτη καλοσύνη των ακριβών μου θείου και θείας. Θα περιμένω, σύντομα, νέα σου. Η δεσποινίς Μπίγκλεϋ σαν να είπε ότι ο αδελφός της δε θα επιστρέψει ποτέ στο Νέδερφιλντ, ότι θα αφήσει το σπίτι, αλλά δε φαινόταν σίγουρη. Καλύτερα όμως να μην πούμε τίποτε γι' αυτό. Είμαι ιδιαίτερα ευτυχής που έχεις τόσο ευχάριστα νέα από τους φίλους μας στο Χάνσφορντ. Πήγαινε, σε παρακαλώ, να τους δεις μαζί με τον σερ Γουίλλιαμ και τη Μαρία. Είμαι σίγουρη ότι θα νιώσεις πολύ άνετα εκεί.

Δική σου κτλ.

Η επιστολή αυτή στενοχώρησε αρκετά την Ελίζαμπεθ, αλλά ξαναβρήκε το κέφι της με τη σκέψη ότι η Τζέιν δε θα ήταν πια θύμα, τουλάχιστον της αδελφής. Από τον αδελφό δεν περίμενε πλέον τίποτε και ούτε καν ευχόταν να ξαναδείξει ενδιαφέρον. Η γνώμη της για το χαρακτήρα του γινόταν, κάθε φορά που τον σκεφτόταν, όλο και χειρότερη και, ως τιμωρία γι' αυτόν αλλά και ως πιθανό πλεονέκτημα για την Τζέιν, ήλπιζε σοβαρά ότι σύντομα θα παντρευόταν πράγματι την αδελφή του κυρίου Ντάρσυ καθότι, κατά τα λεγόμενα του Γουίκαμ, αυτή θα τον έκανε να μετανιώσει πικρά για την ευκαιρία που κλότσησε.

Τον ίδιο περίπου καιρό, η κυρία Γκάρντινερ υπενθύμισε στην Ελίζαμπεθ την υπόσχεσή της σχετικά με τον εν λόγω κύριο και της ζήτησε να την ενημερώσει. Τα νέα που είχε να ανακοινώσει η Ελίζαμπεθ ήταν πιο ευχάριστα για τη θεία της παρά για την ίδια. Η εμφανής προτίμησή του γι' αυτήν είχε υποχωρήσει, οι περιποιήσεις του είχαν εξαντληθεί και τώρα ήταν θαυμαστής κάποιας άλλης. Η Ελίζαμπεθ ήταν αρκετά ανοιχτομάτα για να βλέπει τα πάντα, αλλά ο τρόπος με τον οποίο τα έβλεπε και έγραφε γι' αυτά δε μαρτυρούσε ιδιαίτερη οδύνη. Η καρδιά της είχε πληγωθεί ελάχιστα, ενώ η ματαιοδοξία της ήταν ικανοποιημένη χάρη στην πεποίθηση ότι, αν το επέτρεπαν τα οικονομικά τους, μοναδική επιλογή του θα ήταν *αυτή.* Η αναπάντεχη απόκτηση δέκα χιλιάδων λιρών ήταν το πιο αξιοσημείωτο θέλγητρο της νεαρής κυρίας για την οποία προσπαθούσε τώρα να είναι ευχάριστος. Ωστόσο, η Ελίζαμπεθ, με κρίση λιγότερο ίσως διαυγή για την περίπτωσή του, από εκείνη που είχε επιδείξει για την περίπτωση της Σάρλοτ, δεν κατέκρινε την επιθυμία του για οικονομική ανεξαρτησία. Τίποτε, απεναντίας, δε θα μπορούσε να είναι πιο φυσικό και, μολονότι ήταν σε θέση να υποθέσει ότι δεν την εγκατέλειψε χωρίς κάποιον αγώνα, ήταν πρόθυμη να δεχθεί ότι επρόκειτο για μια έκβαση φρόνιμη και επιθυμητή και για τους δυο και να του ευχηθεί ειλικρινά κάθε ευτυχία.

Όλα αυτά γνωστοποιήθηκαν στην κυρία Γκάρντινερ και, αφού της περιέγραψε τις λεπτομέρειες, συνέχισε ως εξής:

Είμαι τώρα πεπεισμένη, αγαπητή μου θεία, ότι ποτέ δεν υπήρξα πολύ ερωτευμένη γιατί, αν είχα πράγματι ζήσει αυτό το αγνό και υπέροχο πάθος, θα απεχθανόμουν τώρα ακόμη και το όνομά του και θα του ευχόμουν κάθε είδους κακό. Όμως τα συναισθήματά μου δεν είναι μόνο εγκάρδια γι' αυτόν, αλλά και άνευ προκαταλήψεως για τη δεσποινίδα Κιγκ. Δε βρίσκω να τη μισώ καθόλου και, χωρίς κανέναν απολύτως δισταγμό, πιστεύω ότι είναι ένα πολύ καλό κορίτσι. Όλα αυτά σημαίνουν ότι δεν υπάρχει έρωτας. Η επαγρύπνησή μου ήταν αποτελεσματική και, μολονότι θα συνιστούσα πολύ πιο ενδιαφέρουσα περίπτωση για όλους τους γνωστούς μου αν ήμουν τρελά ερωτευμένη μαζί του, δεν μπορώ να πω ότι

Digitized by 10uk1s

λυπάμαι για τη σχετική ασημαντότητά μου. Το τίμημα της σπουδαιότητας είναι, ενίοτε, πολύ ακριβό. Η Κίττυ και η Λύντια πήρανε πιο κατάκαρδα απ' ό,τι εγώ την αποσκίρτησή του. Είναι πολύ μικρές ακόμη για να ξέρουν τον κόσμο και δεν έχουν καταλάβει την πικρή αλήθεια ότι τόσο οι ωραίοι όσο και οι λιγότερο ωραίοι νέοι χρειάζονται κάτι απ' το οποίο να ζουν.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 27

Ο ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ και ο Φεβρουάριος κύλησαν χωρίς άλλα, σημαντικότερα από αυτά, γεγονότα για την οικογένεια του Λόγκμπουρν και με μόνη σχεδόν ποικιλία τους περιπάτους ως το Μέρυτον, άλλοτε με λάσπες και άλλοτε με κρύο. Το Μάρτιο, η Ελίζαμπεθ θα πήγαινε στο Χάνσφορντ. Στην αρχή, δεν το είχε πάρει και τόσο στα σοβαρά αυτό το ταξίδι, αλλά σύντομα ανακάλυψε ότι η Σάρλοτ το θεωρούσε δεδομένο και έτσι, σιγά σιγά, άρχισε και η ίδια να το αντιμετωπίζει με μεγαλύτερη ευχαρίστηση, καθώς και με περισσότερη βεβαιότητα. Η απουσία είχε αυξήσει την επιθυμία της να ξαναδεί τη Σάρλοτ και είχε μειώσει την απέχθειά της για τον κύριο Κόλλινς. Στα σχέδια αυτά υπήρχε κάτι το καινούριο και, καθώς, με τέτοια μητέρα και με τόσο ακατάλληλες για συντροφιά αδελφές, το οικογενειακό της περιβάλλον δε θα μπορούσε να θεωρηθεί άψογο, μια μικρή αλλαγή δεν ήταν διόλου ανεπιθύμητη. Επιπλέον, το ταξίδι θα της επέτρεπε να δει για λίγο την Τζέιν. Εν ολίγοις, όσο πλησίαζε η μέρα της αναχώρησης, τόσο και πιο πολύ ένιωθε ότι ακόμη και η παραμικρότερη καθυστέρηση θα τη στενοχωρούσε. Τα πάντα ωστόσο κύλησαν ομαλά και ρυθμίστηκαν οριστικά σύμφωνα με το αρχικό σχέδιο της Σάρλοτ· θα συνόδευε, δηλαδή, τον σερ Γουίλλιαμ και τη δεύτερη κόρη του. Στο μεταξύ, προστέθηκε και η βελτίωση μιας διανυκτέρευσης στο Λονδίνο και το σχέδιο δε θα μπορούσε πλέον να είναι πιο τέλειο.

Το μόνο που τη στενοχωρούσε ήταν ο αποχωρισμός απ' τον πατέρα της, γιατί ήταν σίγουρη ότι θα του έλειπε. Όταν μάλιστα συζήτησαν το θέμα, του άρεσε τόσο λίγο η ιδέα του ταξιδιού της, που της ζήτησε να του γράψει και *έφτασε* σχεδόν ως το σημείο να υποσχεθεί ότι θα απαντούσε στην επιστολή της.

Ο αποχαιρετισμός με τον κύριο Γουίκαμ ήταν, ιδίως απ' την πλευρά του, φιλικότατος. Οι τωρινές επιδιώξεις του δε θα μπορούσαν να τον κάνουν να ξεχάσει ότι η Ελίζαμπεθ ήταν η πρώτη που τον είχε συγκινήσει και είχε επαξίως κερδίσει το ενδιαφέρον του, η πρώτη που τον είχε ακούσει και συμπονέσει, η πρώτη για την οποία είχε νιώσει θαυμασμό. Ο τρόπος μάλιστα με τον οποίο την αποχαιρέτισε, ευχόμενος να απολαύσει πλήρως το ταξίδι της, υπενθυμίζοντάς της τι έπρεπε να περιμένει από τη λέδη Κάθριν ντε Μπεργκ και εκφράζοντας την πεποίθηση ότι η γνώμη τους γι' αυτήν —η γνώμη τους για τους πάντες— θα συνέπιπτε πάντα, έδειχνε τέτοια φροντίδα, τέτοιο ενδιαφέρον, που η Ελίζαμπεθ ένιωσε ότι είχε δεθεί για πάντα μαζί του με την ειλικρινέστερη αλληλεκτίμηση και τον άφησε πεπεισμένη ότι, είτε άγαμος είτε έγγαμος, θα ήταν πάντα γι' αυτήν το πρότυπο του αξιαγάπητου και ευχάριστου ανθρώπου.

Την επόμενη μέρα, οι συνταξιδιώτες της, συγκρινόμενοι μ' εκείνον, την έκαναν να τον βρίσκει ακόμη πιο ευχάριστο. Ο σερ Γουίλλιαμ Λούκας και η κόρη του Μαρία, ένα καλόκεφο αλλά το ίδιο ανόητο με τον πατέρα του κορίτσι, δεν είχαν τίποτε αξιόλογο να πουν και τους άκουγε με την ίδια σχεδόν ευχαρίστηση που άκουγε και το θόρυβο της άμαξας. Η Ελίζαμπεθ έβρισκε διασκεδαστικές τις γελοιότητες, αλλά αυτές του σερ Γουίλλιαμ τις ήξερε εδώ και πάρα πολύ καιρό. Τις θαυμαστές ιστορίες του για την παρουσίασή του στην Αυλή και την αναγόρευσή του σε ιππότη τις είχε ακούσει αναρίθμητες φορές και οι αβρότητές του ήταν το ίδιο τετριμμένες με τις πληροφορίες του.

Ήταν ένα ταξίδι είκοσι τεσσάρων μόνο μιλίων και ξεκίνησαν τόσο πρωί, που έφτασαν στην Γκρέιστσερτς Στριτ το μεσημέρι. Πλησιάζοντας στο σπίτι του κυρίου Γκάρντινερ, είδαν την Τζέιν, σ' ένα από τα παράθυρα του σαλονιού, να παρακολουθεί την άφιξή τους και, όταν μπήκαν στο στενό δρομάκι του σπιτιού, ήταν εκεί για να τους καλωσορίσει. Η Ελίζαμπεθ την κοίταξε επίμονα στο πρόσωπο και με χαρά διαπίστωσε ότι ήταν, όπως πάντα, υγιές και

Digitized by 10uk1s

χαριτωμένο. Στη σκάλα, βρισκόταν στριμωγμένο ένα τσούρμο από αγοράκια και κοριτσάκια, που η ανυπομονησία τους για την άφιξη της εξαδέλφης τους δεν τα άφηνε να μείνουν στο σαλόνι και η συστολή τους, αφού είχαν έναν ολόκληρο χρόνο να τη δουν, τα εμπόδιζε να κατέβουν χαμηλότερα. Σ' όλο το σπίτι, βασίλευε χαρά και καλοσύνη. Η μέρα κύλησε με τον πιο ευχάριστο τρόπο· το πρωί με συνεχές πηγαινέλα και ψώνια και το βράδυ σ' ένα από τα θέατρα της πόλης.

Εκεί, η Ελίζαμπεθ φρόντισε να κάτσει πλάι στη θεία της. Το πρώτο θέμα συζήτησης ήταν η αδελφή της και μάλλον με λύπη παρά με κατάπληξη έλαβε, ως απάντηση στις λεπτομερείς ερωτήσεις της, την πληροφορία ότι, μολονότι η Τζέιν αγωνιζόταν διαρκώς να διατηρεί το κέφι της, υπήρχαν εντούτοις κάποιες περίοδοι μελαγχολίας. Φαινόταν πάντως λογικό να ελπίζουν ότι δε θα κρατούσαν ακόμη για πολύ. Η κυρία Γκάρντινερ της περιέγραψε επίσης, με λεπτομέρειες, την επίσκεψη της δεσποινίδος Μπίγκλεϋ στην Γκρέιστσερτς Στριτ και της επανέλαβε συζητήσεις που είχε κάνει με την Τζέιν, σε διάφορες στιγμές, και που απεδείκνυαν ότι αυτή είχε εγκαταλείψει, με την καρδιά της, κάθε ελπίδα για τη συγκεκριμένη σχέση.

Στη συνέχεια, η κυρία Γκάρντινερ πείραξε λίγο την ανιψιά της για τη λιποταξία του Γουίκαμ και τη συνεχάρη που την αντιμετώπιζε τόσο ψύχραιμα.

«Όμως, καλή μου Ελίζαμπεθ» πρόσθεσε «τι είδους κορίτσι είναι αυτή η δεσποινίς Κιγκ; Δε θα μου άρεσε καθόλου να μάθω ότι ο φίλος μας είναι συμφεροντολόγος».

«Σας παρακαλώ, αγαπητή μου θεία, ποια είναι η διαφορά, σε θέματα γάμου, μεταξύ του συμφέροντος και της σωφροσύνης; Πού τελειώνει η φρόνηση και πού αρχίζει η φιλαργυρία; Τα περασμένα Χριστούγεννα, φοβόσασταν μήπως παντρευτεί εμένα, επειδή δε θα ήταν φρόνιμο, και τώρα, επειδή προσπαθεί να πάρει ένα κορίτσι που διαθέτει μόνο δέκα χιλιάδες, θέλετε να μάθετε αν είναι συμφεροντολόγος».

«Δεν έχεις παρά να μου πεις τι είδους κορίτσι είναι η δεσποινίς Κιγκ κι εγώ θα ξέρω τι να υποθέσω».

«Είναι πολύ καλό κορίτσι, πιστεύω. Δεν έχω ακούσει τίποτε κακό γι' αυτήν».

«Δεν της έδινε όμως την παραμικρή σημασία μέχρι που ο θάνατος του παππού της την έκανε κάτοχο αυτής της περιουσίας».

«Ακριβώς — και γιατί να της δώσει άλλωστε; Απ' τη στιγμή που ήταν ανεπίτρεπτο γι' αυτόν να κερδίσει τη *δική μου* αγάπη, επειδή δεν είχα χρήματα, ποιος ο λόγος να ερωτοτροπεί μ' ένα κορίτσι που δεν τον ενδιέφερε κι ήταν εξίσου φτωχό;»

«Δεν είναι όμως χοντροκομμένο να στρέφει την προσοχή του προς αυτήν τόσο σύντομα μετά το συγκεκριμένο συμβάν;»

«Ένας άνθρωπος με τόσο σοβαρές οικονομικές δυσκολίες δεν έχει χρόνο για όλους αυτούς τους κομψούς τύπους ευπρεπείας που ακολουθούν, ενδεχομένως, οι άλλοι. Εάν *εκείνη* δεν έχει αντίρρηση, γιατί να έχουμε *εμείς;»*

«Το ότι *εκείνη* δεν έχει αντίρρηση δε δικαιολογεί *εκείνον.* Δείχνει απλώς ότι κάτι της λείπει — λογική ή συναίσθημα».

«Ε, λοιπόν» αναφώνησε η Ελίζαμπεθ «όπως επιθυμείτε. *Αυτός* είναι συμφεροντολόγος κι *αυτή* ηλίθια».

«Όχι, Λίζυ, είναι αυτό ακριβώς που *δεν* επιθυμώ, θα με λυπούσε πολύ, ξέρεις, να

Digitized by 10uk1s

σχηματίσω κακή γνώμη για έναν νέο που έχει ζήσει τόσα χρόνια στο Ντέρμπυσαϊρ».

«Ω! Αν αυτό είναι όλο, εγώ έχω πολύ κακή γνώμη για κάποιους νέους που ζουν στο Ντέρμπυσαϊρ· και οι στενοί φίλοι τους που ζουν στο Χερτφοντσαϊρ δεν είναι πολύ καλύτεροι. Τους έχω πια βαρεθεί όλους και, δόξα τω Θεώ, εκεί που θα πάω αύριο θα συναντήσω έναν άνδρα που δεν έχει ούτε μια ευχάριστη ιδιότητα, που δε φημίζεται ούτε για τους τρόπους του ούτε για την ευφυΐα του. Τελικά, οι ηλίθιοι άνδρες είναι οι μόνοι που αξίζει να γνωρίζει κανείς».

«Πρόσεχε, Λίζυ· τα λόγια σου μυρίζουν έντονα απογοήτευση».

Πριν τις χωρίσει το τέλος του έργου, η Ελίζαμπεθ είχε την απρόσμενη ευτυχία να την προσκαλέσουν οι θείοι της σ' ένα ταξίδι αναψυχής που σκόπευαν να κάνουν το καλοκαίρι.

«Δεν έχουμε ακόμη αποφασίσει πόσο μακριά θα πάμε» είπε η κυρία Γκάρντινερ «αλλά ίσως φτάσουμε ως τις Λίμνες».

Δε θα μπορούσε να υπάρξει πιο ευχάριστη προοπτική για την Ελίζαμπεθ, που απεδέχθη την πρόσκληση με τη μεγαλύτερη δυνατή προθυμία και ευγνωμοσύνη. «Καλή μου θεία, αγαπημένη μου» αναφώνησε ενθουσιασμένη «τι χαρά! Τι ευτυχία! Μου δίνετε νέα ζωή και δύναμη. Αντίο απογοήτευση και μελαγχολία! Τι είναι οι άνδρες μπρος στους βράχους και τα όρη; Ω! Τι στιγμές μαγικές θα περάσουμε! Κι όταν θα γυρίσουμε, δε θα είμαστε σαν τους άλλους ταξιδιώτες που δεν είναι ικανοί να σου περιγράψουν τίποτε με ακρίβεια. Εμείς *θα ξέρουμε* πού πήγαμε, *θα θυμόμαστε* τι είδαμε. Οι λίμνες, τα βουνά, τα ποτάμια δε θα γίνουν άνω κάτω μες στη φαντασία μας κι ούτε θα τσακωνόμαστε για το πού ακριβώς βρισκόταν ένα τοπίο κάθε φορά που θα προσπαθούμε να το περιγράψουμε. Οι *δικές μας* πρώτες εξάρσεις θα είναι λιγότερο αφόρητες από εκείνες του πλήθους των ταξιδιωτών».

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 28

ΚΑΤΑ το ταξίδι της επόμενης μέρας, τα πάντα ήταν καινούρια και ενδιαφέροντα για την Ελίζαμπεθ, η δε διάθεση της ήταν εξαιρετική καθότι είχε βρει την αδελφή της τόσο καλά, που όλοι οι φόβοι για την υγεία της διελύθησαν. Επιπλέον, η προοπτική του ταξιδιού στο βορρά αποτελούσε, γι' αυτήν, διαρκή πηγή χαράς.

Μόλις εγκατέλειψαν τη δημοσιά και πήραν το δρόμο για το Χάνσφορντ, τα μάτια όλων άρχισαν ν' αναζητούν το πρεσβυτέριο και σε κάθε στροφή περίμεναν ότι θα το αντικρίσουν. Από τη μια πλευρά του, ο δρόμος συνόρευε με το φράχτη του Ρόουζιγκς Παρκ. Η Ελίζαμπεθ χαμογέλασε ξαναφέρνοντας στη σκέψη της όλα όσα είχε ακούσει για τους ενοίκους του.

Τελικά, φάνηκε κάποια στιγμή και το πρεσβυτέριο. Ο κήπος που κατηφόριζε μέχρι το δρόμο, το σπίτι στη μέση του κήπου, οι πράσινοι πάσσαλοι και οι δάφνες του φράχτη, όλα έδειχναν ότι είχαν φθάσει. Ο κύριος Κόλλινς και η Σάρλοτ εμφανίστηκαν στην πόρτα και η άμαξα σταμάτησε στη μικρή πύλη που οδηγούσε, μέσω ενός σύντομου χαλικόστρωτου, στο σπίτι. Με νεύματα και χαμόγελα, πετάχτηκαν όλοι στη στιγμή έξω απ' την άμαξα, καταχαρούμενοι που ξαναβλέπονταν. Η κυρία Κόλλινς υπεδέχθη τη φίλη της με καταφανή χαρά και η Ελίζαμπεθ ένιωθε ολοένα και πιο μεγάλη ικανοποίηση που είχε έλθει, βλέποντας να γίνεται δεκτή με τόση αγάπη. Από την πρώτη κιόλας στιγμή, διαπίστωσε ότι ο γάμος δεν είχε αλλάξει καθόλου τους τρόπους του εξαδέλφου της· η τυπική αβρότητά του ήταν πάντα η ίδια και την καθυστέρησε για κάμποσα λεπτά στην πύλη για να ακούσει και να απαντήσει στις ερωτήσεις του για όλα τα μέλη της οικογενείας της. Στη συνέχεια, χωρίς άλλη καθυστέρηση, εκτός από κάποια επισήμανση που έκανε σχετικά με την περιποιημένη εμφάνιση της εισόδου, τους οδήγησε στο σπίτι και, μόλις μπήκαν στο σαλονάκι, τους καλωσόρισε για δεύτερη φορά, με επιδεικτική επισημότητα, στο ταπεινό ενδιαίτημά του και άρχισε να επαναλαμβάνει αυτολεξεί όλες τις προτάσεις αναψυχής που τους έκανε η σύζυγός του.

Η Ελίζαμπεθ ήταν προετοιμασμένη να τον βρει στις δόξες του και δεν μπορούσε παρά να σκέφτεται ότι, επιδεικνύοντάς τους τις αρκετά μεγάλες διαστάσεις, τη θέα και την επίπλωση του σαλονιού του, απευθυνόταν κυρίως στην ίδια, σαν να ήθελε να την κάνει να νιώσει τι είχε χάσει απορρίπτοντάς τον. Καίτοι όμως όλα φαίνονταν καλοβαλμένα και άνετα, της ήταν αδύνατον να τον ικανοποιήσει με κάποιον αναστεναγμό μεταμέλειας και κοιτούσε μάλλον με απορία τη φίλη της που μπορούσε να δείχνει τόσο χαρούμενη μ' έναν τέτοιο σύντροφο. Κάθε που ο κύριος Κόλλινς έλεγε κάτι για το οποίο η σύζυγός του θα ήταν λογικό να ντρέπεται, πράγμα που σίγουρα δεν ήταν σπάνιο, έστρεφε αθέλητα το βλέμμα της προς τη Σάρλοτ και, μια ή δυο φορές, διέκρινε ένα αμυδρό κοκκίνισμα, αλλά γενικά η Σάρλοτ είχε τη σοφία να μην ακούει. Αφού κάθισαν αρκετή ώρα για να θαυμάσουν κάθε κομμάτι της επίπλωσης του δωματίου, από τον μπουφέ μέχρι τον προφυλακτήρα του τζακιού, και για να περιγράψουν το ταξίδι τους και όλα όσα είχαν συμβεί στο Λονδίνο, ο κύριος Κόλλινς τους κάλεσε για μια βόλτα στον κήπο, ο οποίος ήταν μεγάλος και καλά διαρρυθμισμένος και τη φροντίδα του είχε αναλάβει ο ίδιος. Η εργασία στον κήπο του ήταν μια από τις πιο σεβαστές απολαύσεις του. Η Ελίζαμπεθ θαύμασε το σοβαρό ύφος με το οποίο η Σάρλοτ τους μίλησε για τις θετικές επιπτώσεις της ασκήσεως επί της υγείας και τους ομολόγησε ότι η ίδια την ενεθάρρυνε όσο μπορούσε περισσότερο. Οδηγώντας τους από δρομάκι σε δρομάκι και αφήνοντάς τους ελάχιστο χρόνο για να προφέρουν τους επαίνους που τόσο αποζητούσε, ο κύριος Κόλλινς τους έδειξε καθετί το αξιοθέατο και οι περιγραφές του ήταν τόσο λεπτομερείς, που εξαφάνιζαν εντελώς την ομορφιά. Ήταν ικανός να απαριθμήσει τους αγρούς που εκτείνονταν προς κάθε κατεύθυνση και μπορούσε να πει

Digitized by 10uk1s

πόσα δέντρα είχε ακόμη και η πιο απομακρυσμένη συστάδα. Από όλα όμως τα αξιοθέατα για τα οποία θα μπορούσε να καυχάται, είτε ο κήπος του είτε η περιοχή είτε το βασίλειο ολόκληρο, κανένα δεν μπορούσε να συγκριθεί με τη θέα του Ρόουζιγκς, που πρόβαλλε, μέσα από ένα άνοιγμα των δέντρων που περιστοίχιζαν το πάρκο, σχεδόν απέναντι από την πρόσοψη του δικού του σπιτιού. Ήταν ένα ωραίο μοντέρνο οικοδόμημα, κτισμένο σ' ένα ύψωμα.

Από τον κήπο του, ο κύριος Κόλλινς είχε σκοπό να τους ξεναγήσει στα δυο λιβάδια του, αλλά οι κυρίες, που δεν είχαν κατάλληλα υποδήματα για να αντιμετωπίσουν τα υπολείμματα παγωμένης πάχνης, γύρισαν πίσω. Ενώ λοιπόν ο σερ Γουίλλιαμ συνόδευσε τον κύριο Κόλλινς, η Σάρλοτ πήρε την αδελφή της και τη φίλη της στο σπίτι, εξαιρετικά ευχαριστημένη, πιθανόν επειδή θα είχε την ευκαιρία να τους το δείξει χωρίς τη βοήθεια του συζύγου της. Ήταν μάλλον μικρό, αλλά καλοχτισμένο και βολικό και τα πάντα, εκεί μέσα, ήταν ταιριασμένα και διαρρυθμισμένα με κομψότητα και τάξη, πράγμα που η Ελίζαμπεθ απέδωσε στις ικανότητες της Σάρλοτ. Αν κατάφερνες να ξεχάσεις τον κύριο Κόλλινς, ανακάλυπτες ότι βασίλευε παντού μια ατμόσφαιρα μεγάλης άνεσης, την οποία ήταν προφανές ότι απολάμβανε η Σάρλοτ, πράγμα που έκανε την Ελίζαμπεθ να υποθέσει ότι ο κύριος Κόλλινς θα ξεχνιότανε συχνά.

Η Ελίζαμπεθ είχε ήδη μάθει ότι η λέδη Κάθριν ήταν ακόμη στην περιοχή. Για το θέμα αυτό ξανάγινε λόγος κατά τη διάρκεια του δείπνου όταν ο κύριος Κόλλινς, παρεμβαίνοντας στη συζήτηση, παρατήρησε:

«Μάλιστα, δεσποινίς Ελίζαμπεθ, θα έχετε την τιμή να δείτε τη λέδη Κάθριν ντε Μπεργκ, την προσεχή Κυριακή, στην εκκλησία και δε χρειάζεται να σας πω ότι θα ενθουσιασθείτε μαζί της. Είναι η προσωποποίηση της προσήνειας και της καταδεκτικότητας και δεν αμφιβάλλω διόλου ότι, μόλις τελειώσει η λειτουργία, θα σας τιμήσει με κάποιο μέρος της προσοχής της. Θα μπορούσα μάλιστα να πω, σχεδόν χωρίς κανένα δισταγμό, ότι θα σας συμπεριλάβει, εσάς και την αδελφή μου τη Μαρία, σε όλες τις προσκλήσεις με τις οποίες θα μας τιμήσει κατά την εδώ διαμονή σας. Η συμπεριφορά της απέναντι στην αγαπημένη μου Σάρλοτ είναι γοητευτικότατη. Γευματίζουμε στο Ρόουζιγκς δυο φορές τη βδομάδα και δε μας αφήνει ποτέ να επιστρέψουμε στο σπίτι με τα πόδια. Η άμαξα της εξοχότητός της είναι πάντα έτοιμη για μας· ή, μάλλον, μία από τις άμαξές της καθότι έχει πολλές».

«Η λέδη Κάθριν είναι πράγματι πολύ αξιοσέβαστη και συνετή γυναίκα» πρόσθεσε η Σάρλοτ «και πολύ περιποιητική γειτόνισσα».

«Έτσι είναι, αγαπητή μου, αυτό ακριβώς λέω κι εγώ. Είναι το είδος γυναίκας που όσο σεβασμό και να της δείξεις, ποτέ δεν είναι αρκετός».

Το μεγαλύτερο μέρος της βραδιάς το πέρασαν μιλώντας για το Χέρτφορντσαϊρ και επαναλαμβάνοντας αυτά πού είχαν ήδη γράψει. Όταν κάποτε απεσύρθησαν για ύπνο, η Ελίζαμπεθ, μες στη μοναξιά του δωματίου της, είχε να εκτιμήσει κατά πόσον ήταν ικανοποιημένη η Σάρλοτ, να καταλάβει πώς κατάφερνε να καθοδηγεί το σύζυγό της, αλλά και πού έβρισκε την ψυχραιμία να τον ανέχεται και τελικά να παραδεχθεί ότι τα κατάφερνε όλα πολύ καλά. Είχε επίσης να προβλέψει πώς θα κυλούσαν οι μέρες της εκεί, την ήρεμη πορεία των καθημερινών ενασχολήσεών τους, τις εξοργιστικές παρεμβάσεις του κυρίου Κόλλινς και τις ευχάριστες επαφές τους με το Ρόουζιγκς. Η ζωηρή φαντασία της σύντομα τα τακτοποίησε όλα.

Περί τα μέσα της επόμενης ημέρας και ενώ βρισκόταν στο δωμάτιό της και ετοιμαζόταν για έναν περίπατο, ακούστηκε ξαφνικά, από κάτω, ένας τέτοιος θόρυβος, λες κι είχε αναστατωθεί όλο το σπίτι. Αφού αφουγκράστηκε για λίγο, άκουσε κάποιον ν' ανεβαίνει

Digitized by 10uk1s

τρέχοντας τις σκάλες, σαν τρελός, και να φωνάζει δυνατά τ' όνομά της. Άνοιξε την πόρτα και είδε τη Μαρία, στο κεφαλόσκαλο, να φωνάζει με κομμένη την ανάσα απ' την ταραχή:

«Ω, καλή μου Ελίζα! Έλα γρήγορα, σε παρακαλώ, στην τραπεζαρία! Δε θα πιστεύεις στα μάτια σου μ' αυτό που θα δεις! Δε σου λέω τι είναι. Βιάσου και κατέβα τώρα, αμέσως».

Μάταια ρωτούσε η Ελίζαμπεθ να μάθει τι συμβαίνει· η Μαρία δεν της έλεγε λέξη παραπάνω. Έτρεξαν λοιπόν στην τραπεζαρία, που έβλεπε στον εξοχικό δρόμο, εις αναζήτησιν αυτού του θαύματος· στην πύλη του κήπου ήταν σταματημένος ένας φαέθοντας με δύο κυρίες.

«Αυτό είν' όλο;» αναφώνησε η Ελίζαμπεθ. «Εγώ περίμενα, το λιγότερο, ότι θα 'χαν μπει τα γουρούνια στον κήπο κι εδώ δε βλέπω παρά τη λέδη Κάθριν και την κόρη της!»

«Θεέ μου!» αναφώνησε σοκαρισμένη από το λάθος η Μαρία. «Δεν είναι η λέδη Κάθριν, αγαπητή μου. Η ηλικιωμένη κυρία που βλέπεις είναι η κυρία Τζένκινσον, η οποία μένει μαζί τους. Η άλλη είναι η δεσποινίς ντε Μπεργκ. Πολύ μικροκαμωμένη όμως, δε βρίσκεις; Ποιος θα το φανταζόταν ότι είναι τόσο αδύνατη και μικροκαμωμένη!»

«Και είναι και φρικτά αγενής που κρατά τη Σάρλοτ έξω με τέτοιον αέρα. Γιατί δεν έρχεται μέσα;»

«Ω! Η Σάρλοτ λέει ότι δεν το κάνει σχεδόν ποτέ. Όταν καταδέχεται να περάσει μέσα, είναι η μεγαλύτερη των τιμών».

«Η εμφάνισή της μου αρέσει» είπε η Ελίζαμπεθ, ενώ έκανε άλλες σκέψεις: «Φαίνεται φιλάσθενη και στριμμένη. Ναι, του ταιριάζει μια χαρά. Θα είναι η κατάλληλη σύζυγος γι' αυτόν».

Ο κύριος Κόλλινς και η Σάρλοτ στέκονταν κι οι δυο στην πύλη και συζητούσαν με τις κυρίες, ενώ ο σερ Γουίλλιαμ, προς μεγάλη διασκέδαση της Ελίζαμπεθ, στεκόταν στην εξώπορτα του σπιτιού, θαμπωμένος απ' το μεγαλείο που αντίκριζε εκεί μπροστά του και υποκλινόμενος ανελλιπώς κάθε φορά που η δεσποινίς ντε Μπεργκ κοιτούσε προς το μέρος του.

Τελικά, όταν δεν είχαν πλέον τι άλλο να πουν, οι δύο κυρίες συνέχισαν το δρόμο τους και οι άλλοι επέστρεψαν στο σπίτι. Αμέσως μόλις είδε τα δυο κορίτσια, ο κύριος Κόλλινς άρχισε να τα συγχαίρει για την καλοτυχία τους, πράγμα που, όπως τους εξήγησε η Σάρλοτ, σήμαινε ότι όλη συντροφιά ήταν προσκεκλημένη για γεύμα, την επομένη, στο Ρόουζιγκς.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 29

ΜΕ την πρόσκληση αυτή, ολοκληρώθηκε ο θρίαμβος του κυρίου Κόλλινς. Η δυνατότητα να επιδείξει το μεγαλείο της προστάτιδός του στους έκθαμβους επισκέπτες του και να τους δώσει την ευκαιρία να διαπιστώσουν την αβρότητά της έναντι του ιδίου και της συζύγου του ήταν ακριβώς αυτό που είχε ονειρευθεί. Το γεγονός όμως ότι αυτή η δυνατότητα δόθηκε τόσο σύντομα συνιστούσε ένα τέτοιο δείγμα της καταδεκτικότητας της λέδης Κάθριν, που ακόμη κι αυτός δεν ήξερε πώς να εκφράσει το θαυμασμό του.

«Ομολογώ» είπε «ότι δε θα είχα εκπλαγεί καθόλου αν η εξοχότης της μας καλούσε να πάρουμε το τσάι μας και να περάσουμε το βράδυ στο Ρόουζιγκς, την Κυριακή. Γνωρίζοντας πόσο καταδεκτική είναι, μπορώ να πω πως το περίμενα αυτό. Ποιος όμως θα μπορούσε να προβλέψει τέτοια φιλοφροσύνη σαν αυτή; Ποιος θα μπορούσε να φαντασθεί ότι θα λαμβάναμε πρόσκληση για γεύμα (πρόσκληση μάλιστα που περιλαμβάνει ολόκληρη τη συντροφιά) τόσο σύντομα μετά την άφιξή σας!»

«Εμένα δε με εκπλήσσει διόλου το γεγονός» είπε ο σερ Γουίλλιαμ. «Η κοινωνική μου θέση μού έδωσε την ευκαιρία να μάθω πώς συμπεριφέρονται πράγματι οι μεγάλοι. Στο περιβάλλον της Αυλής, τέτοια δείγματα κομψής ανατροφής δεν είναι ασυνήθιστα».

Ολόκληρη την υπόλοιπη μέρα και το επόμενο πρωί, δε συζητήθηκε σχεδόν τίποτε άλλο εκτός από την επίσκεψή τους στο Ρόουζιγκς. Ο κύριος Κόλλινς τους εξηγούσε με λεπτομέρειες τι έπρεπε να περιμένουν απ' αυτή την επίσκεψη ώστε να μην τα χάσουν εντελώς στη θέα τέτοιων αιθουσών, τόσων υπηρετών και ενός τόσο λαμπρού γεύματος!

Όταν οι κυρίες άρχισαν να αποσύρονται για να ετοιμασθούν, είπε στην Ελίζαμπεθ:

«Μην ανησυχείτε για την εμφάνισή σας, αγαπητή μου εξαδέλφη. Η λέδη Κάθριν δε θα απαιτούσε ποτέ από μας να είμαστε ντυμένοι με την ίδια κομψότητα που ταιριάζει σ' αυτήν και την κόρη της. Θα σας συνεβούλευα να φορέσετε οποιοδήποτε φόρεμά σας θεωρείτε καλύτερο από τα υπόλοιπα. Δε χρειάζεται τίποτε περισσότερο. Η λέδη Κάθριν δε θα σχηματίσει κακή γνώμη για σας επειδή θα είσθε απλά ντυμένη. Της αρέσει να τηρούνται οι διακρίσεις μεταξύ κοινωνικών τάξεων».

Όση ώρα ντυνόντουσαν, ο κύριος Κόλλινς πήγε δυο τρεις φορές ως τις πόρτες τους για να τους πει να κάνουν γρήγορα γιατί δεν άρεσε καθόλου στη λέδη Κάθριν να της καθυστερούν το γεύμα. Οι φοβερές αυτές περιγραφές της εξοχότητός της και του τρόπου ζωής της είχαν τρομοκρατήσει τη Μαρία Λούκας, που δεν ήταν και πολύ συνηθισμένη στις κοινωνικές συναναστροφές και περίμενε την εμφάνισή της στο Ρόουζιγκς με την ίδια αγωνία που είχε νιώσει κι ο πατέρας της όταν επρόκειτο να παρουσιασθεί στο Σαιντ Τζέιμς.

Καθώς ο καιρός ήταν καλός, έκαναν έναν ευχάριστο περίπατο μισού περίπου μιλίου μέσ' απ' το πάρκο. Κάθε πάρκο έχει την ομορφιά του και τα αξιοθέατά του και η Ελίζαμπεθ είδε πολλά που την ευχαριστούσαν μολονότι δεν μπορούσε να δείξει τον ενθουσιασμό που, κατά τον κύριο Κόλλινς, έπρεπε να εμπνέει ένα τέτοιο τοπίο, ούτε έδειξε να συγκινείται ιδιαίτερα όταν άρχισε να της απαριθμεί τα παράθυρα της πρόσοψης του σπιτιού και να διηγείται πόσο είχε κοστίσει αρχικά στον σερ Λιούις ντε Μπεργκ η τοποθέτηση των τζαμιών.

Ανεβαίνοντας τη σκάλα προς το χολ, η αγωνία της Μαρίας γινόταν ολοένα και μεγαλύτερη, αλλά ακόμη κι ο σερ Γουίλλιαμ δε φαινόταν εντελώς ήρεμος. Η Ελίζαμπεθ δεν έχασε διόλου

Digitized by 10uk1s

το θάρρος της. Δεν είχε ακούσει τίποτε για τη λέδη Κάθριν που να δείχνει ότι όφειλε τη δεινότητά της σε κάποια εξαιρετικά χαρίσματα ή στη θαυμαστή αρετή της και πίστευε ότι μπορούσε να αντιμετωπίσει, χωρίς να πτοηθεί, τη μεγαλοπρέπεια που χαρίζουν απλώς ο πλούτος και η κοινωνική θέση.

Από την αίθουσα υποδοχής, η οποία εκθειάστηκε με ενθουσιασμό από τον κύριο Κόλλινς για την ευρυχωρία της και την καλοδουλεμένη διακόσμησή της, οι υπηρέτες τούς οδήγησαν, μέσω ενός προθαλάμου, στο δωμάτιο όπου κάθονταν η λέδη Κάθριν, η κόρη της και η κυρία Τζένκινσον. Η εξοχότης της, με μεγάλη καταδεκτικότητα, σηκώθηκε για να τους υποδεχθεί και, καθώς η κυρία Κόλλινς είχε συμφωνήσει με το σύζυγό της να κάνει εκείνη τις συστάσεις, τα πάντα έγιναν όπως έπρεπε, χωρίς τις ατέλειωτες συγγνώμες και ευχαριστίες που θα θεωρούσε απαραίτητες εκείνος.

Παρά το γεγονός ότι είχε βρεθεί και στο Σαιντ Τζέιμς, ο σερ Γουίλλιαμ ήταν τόσο ένδεος για το γύρω του μεγαλείο, που μόλις και βρήκε το θάρρος να κάνει μια πολύ βαθιά υπόκλιση και να κάτσει στη θέση του, χωρίς να πει ούτε μια λέξη. Όσο για την κόρη του, αυτή, σχεδόν λιπόθυμη απ' το φόβο, κάθισε άκρη άκρη στην καρέκλα της χωρίς να ξέρει προς τα πού να κοιτάξει. Η Ελίζαμπεθ αισθανόταν στο ύψος της περιστάσεως και παρατηρούσε με ψυχραιμία τις τρεις κυρίες μπροστά της. Η λέδη Κάθριν ήταν μια ψηλή, εύσωμη γυναίκα με έντονα χαρακτηριστικά, που κάποτε μπορεί και να ήταν όμορφα. Το ύψος της δεν ήταν ευπροσήγορο, ούτε ο τρόπος που τους υποδέχτηκε τέτοιος, που να τους κάνει να ξεχάσουν την κατώτερη κοινωνική τους θέση. She was not rendered formidable by silence; but whatever she said was spoken in so authoritative a tone, as marked her self-importance, and brought Mr. Wickham immediately to Elizabeth's mind; and from the observation of the day altogether, she believed Lady Catherine to be exactly what he represented.

When, after examining the mother, in whose countenance and deportment she soon found some resemblance of Mr. Darcy, she turned her eyes on the daughter, she could almost have joined in Maria's astonishment at her being so thin and so small. There was neither in figure nor face any likeness between the ladies. Miss de Bourgh was pale and sickly; her features, though not plain, were insignificant; and she spoke very little, except in a low voice, to Mrs. Jenkinson, in whose appearance there was nothing remarkable, and who was entirely engaged in listening to what she said, and placing a screen in the proper direction before her eyes.

After sitting a few minutes, they were all sent to one of the windows to admire the view, Mr. Collins attending them to point out its beauties, and Lady Catherine kindly informing them that it was much better worth looking at in the summer.

The dinner was exceedingly handsome, and there were all the servants and all the articles of plate which Mr. Collins had promised; and, as he had likewise foretold, he took his seat at the bottom of the table, by her ladyship's desire, and looked as if he felt that life could furnish nothing greater. He carved, and ate, and praised with delighted alacrity; and every dish was commended, first by him and then by Sir William, who was now enough recovered to echo whatever his son-in-law said, in a manner which Elizabeth wondered Lady Catherine could bear. But Lady Catherine seemed gratified by their excessive admiration, and gave most gracious smiles, especially when any dish on the table proved a novelty to them. The party did not supply much conversation. Elizabeth was ready to speak whenever there was an opening, but she was seated between Charlotte and Miss de Bourgh--the former of whom was engaged in listening to Lady Catherine, and the latter said not a word to her all dinner-time. Mrs. Jenkinson was chiefly employed in watching how little Miss de Bourgh ate, pressing her to try some other dish, and fearing she was indisposed. Maria thought speaking out of the question, and the gentlemen did nothing but eat and admire.

Digitized by 10uk1s

When the ladies returned to the drawing-room, there was little to be done but to hear Lady Catherine talk, which she did without any intermission till coffee came in, delivering her opinion on every subject in so decisive a manner, as proved that she was not used to have her judgement controverted. She inquired into Charlotte's domestic concerns familiarly and minutely, gave her a great deal of advice as to the management of them all; told her how everything ought to be regulated in so small a family as hers, and instructed her as to the care of her cows and her poultry. Elizabeth found that nothing was beneath this great lady's attention, which could furnish her with an occasion of dictating to others. In the intervals of her discourse with Mrs. Collins, she addressed a variety of questions to Maria and Elizabeth, but especially to the latter, of whose connections she knew the least, and who she observed to Mrs. Collins was a very genteel, pretty kind of girl. Τη ρώτησε, σε διάφορες χρονικές στιγμές, πόσες αδελφές είχε, αν ήταν μεγαλύτερες ή μικρότερες από την ίδια, αν κάποιες απ' αυτές επρόκειτο να παντρευτούν, αν ήταν όμορφες, πού είχαν σπουδάσει, τι άμαξα είχε ο πατέρας της και ποιο ήταν το πατρικό όνομα της μητέρας της. Η Ελίζαμπεθ, καίτοι ενοχλημένη από την αδιακρισία των ερωτήσεών της, απάντησε σε όλες με μεγάλη ψυχραιμία. Στη συνέχεια, η λέδη Κάθριν παρατήρησε:

«Το υποστατικό του πατέρα σας κληροδοτείται στον κύριο Κόλλινς αν δεν κάνω λάθος. Για χάρη σας και μόνο» συνέχισε στρεφόμενη προς τη Σάρλοτ «χαίρομαι γι' αυτό, αλλιώς δεν καταλαβαίνω γιατί οι θήλεις συγγενείς πρέπει να αποκλείονται των κληροδοτημάτων. Στην οικογένεια του σερ Λιούις ντε Μπεργκ αυτό δεν κρίθηκε απαραίτητο. Παίζετε πιάνο και τραγουδάτε, δεσποινίς Μπέννετ;»

«Λίγο».

«Ω! Τότε..., κάποια στιγμή, θα είμεθα ευτυχείς να σας ακούσουμε. Το πιάνο μας είναι μεγάλης αξίας, ίσως ανώτερο από... Κάποια μέρα, θα το δοκιμάσετε. Κι οι αδελφές σας παίζουν κι αυτές και τραγουδούν;»

«Μία απ' αυτές, ναι».

«Γιατί δε μάθατε όλες σας; Θα έπρεπε να έχετε μάθει όλες. Οι δεσποινίδες Γουέμπς παίζουν όλες και ο πατέρας τους δεν έχει τόσο καλό εισόδημα όσο ο δικός σας. Ζωγραφίζετε;»

«Όχι, καθόλου».

«Τι... καμιά σας;»

«Ούτε μία».

«Πολύ περίεργο. Φαντάζομαι όμως ότι δε θα είχατε την ευκαιρία να μάθετε. Η μητέρα σας θα 'πρεπε να σας πήγαινε κάθε άνοιξη στην πόλη, όπου θα βρίσκατε τους καλύτερους δασκάλους».

«Η μητέρα μου δε θα είχε αντίρρηση, αλλά ο πατέρας μου απεχθάνεται το Λονδίνο».

«Δεν έχετε πια την παιδαγωγό σας;»

«Δεν είχαμε ποτέ παιδαγωγό».

«Δεν είχατε παιδαγωγό! Πώς είναι δυνατόν; Πέντε κόρες μεγαλωμένες στο σπίτι χωρίς παιδαγωγό! Πρώτη φορά ακούω τέτοιο πράγμα. Η μητέρα σας θα πρέπει να παιδεύτηκε πολύ για να σας μορφώσει».

Digitized by 10uk1s

Η Ελίζαμπεθ κρατήθηκε μετά βίας να μη χαμογελάσει καθώς τη διαβεβαίωνε ότι ποτέ δε συνέβη κάτι τέτοιο.

«Ποιος σας δίδασκε τότε; Ποιος σας παρακολουθούσε; Χωρίς παιδαγωγό, θα πρέπει να παραμεληθήκατε».

«Σε σύγκριση με ορισμένες οικογένειες, πιστεύω ότι όντως παραμεληθήκαμε. Όποια όμως από μας ήθελε να μορφωθεί, είχε όλα τα απαραίτητα μέσα. Πάντα μας παρότρυναν να μελετάμε και είχαμε όλους τους αναγκαίους δασκάλους. Τώρα, όποια προτιμούσε να τεμπελιάζει, μπορούσε φυσικά να το κάνει».

«Ναι, χωρίς αμφιβολία... Μα αυτό ακριβώς είναι που δε θα επέτρεπε μια παιδαγωγός. Αν γνώριζα τη μητέρα σας, θα της είχα συστήσει με επιμονή να προσλάβει μία. Πάντα λέω ότι στην εκπαίδευση δεν επιτυγχάνεται τίποτε χωρίς σταθερή και τακτική καθοδήγηση, που μόνο μια παιδαγωγός μπορεί να παράσχει. Είναι εκπληκτικό πόσες οικογένειες έχω βοηθήσει έτσι. Πάντα χαίρομαι να βρίσκω καλές θέσεις σε νέους ανθρώπους. Τέσσερις ανιψιές της κυρίας Τζένκινσον βρήκαν υπέροχες θέσεις χάρη στη μεσολάβησή μου. Τις προάλλες μάλιστα σύστησα μια άλλη νεαρή, για την οποία κάποιος μου μίλησε εντελώς τυχαία, και η οικογένεια είναι ενθουσιασμένη μαζί της. Κυρία Κόλλινς, σας είπα ότι με επισκέφθηκε εχθές η λέδη Μέτκαλφ για να μ' ευχαριστήσει; Βρίσκει τη δεσποινίδα Πόουπ θησαυρό. "Λέδη Κάθριν" μου είπε "μου δώσατε ένα θησαυρό". Έχει εμφανισθεί καμιά νεότερη αδελφή σας δημοσίως, δεσποινίς Μπέννετ;»

«Μάλιστα, κυρία μου, όλες».

«Όλες! Και οι πέντε ταυτοχρόνως; Πολύ περίεργο! Κι εσείς είσθε μόνο η δεύτερη. Και εμφανίζονται δημοσίως οι μικρότε The younger ones out before the elder ones are married! Your younger sisters must be very young?"

"Yes, my youngest is not sixteen. Perhaps *she* is full young to be much in company. But really, ma'am, I think it would be very hard upon younger sisters, that they should not have their share of society and amusement, because the elder may not have the means or inclination to marry early. The last-born has as good a right to the pleasures of youth at the first. And to be kept back on *such* a motive! I think it would not be very likely to promote sisterly affection or delicacy of mind."

"Upon my word," said her ladyship, "you give your opinion very decidedly for so young a person. Pray, what is your age?"

"With three younger sisters grown up," replied Elizabeth, smiling, "your ladyship can hardly expect me to own it."

Lady Catherine seemed quite astonished at not receiving a direct answer; and Elizabeth suspected herself to be the first creature who had ever dared to trifle with so much dignified impertinence.

"You cannot be more than twenty, I am sure, therefore you need not conceal your age."

"I am not one-and-twenty."

When the gentlemen had joined them, and tea was over, the card-tables were placed. Lady Catherine, Sir William, and Mr. and Mrs. Collins sat down to quadrille; and as Miss de Bourgh chose to play at cassino, the two girls had the honour of assisting Mrs. Jenkinson to make up her party. Their table was superlatively stupid. Scarcely a syllable was uttered that did not relate to the game, except when Mrs. Jenkinson expressed her fears of Miss de Bourgh's

Digitized by 10uk1s

being too hot or too cold, or having too much or too little light. A great deal more passed at the other table. Lady Catherine was generally speaking--stating the mistakes of the three others, or relating some anecdote of herself. Mr. Collins was employed in agreeing to everything her ladyship said, thanking her for every fish he won, and apologising if he thought he won too many. Sir William did not say much. He was storing his memory with anecdotes and noble names.

When Lady Catherine and her daughter had played as long as they chose, the tables were broken up, the carriage was offered to Mrs. Collins, gratefully accepted and immediately ordered. The party then gathered round the fire to hear Lady Catherine determine what weather they were to have on the morrow. From these instructions they were summoned by the arrival of the coach; and with many speeches of thankfulness on Mr. Collins's side and as many bows on Sir William's they departed. As soon as they had driven from the door, Elizabeth was called on by her cousin to give her opinion of all that she had seen at Rosings, which, for Charlotte's sake, she made more favourable than it really was. But her commendation, though costing her some trouble, could by no means satisfy Mr. Collins, and he was very soon obliged to take her ladyship's praise into his own hands.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 30

Ο ΣΕΡ Γουίλλιαμ έμεινε στο Χάνσφορντ μόνο μία εβδομάδα, αλλά το διάστημα αυτό ήταν αρκετό για να πεισθεί ότι η κόρη του είχε εγκατασταθεί σ' ένα πολύ άνετο σπίτι και διέθετε ένα σύζυγο και μια γειτόνισσα που ήταν πράγματι σπάνιοι άνθρωποι. Όσο έμεινε μαζί τους ο σερ Γουίλλιαμ, ο κύριος Κόλλινς τον ξεναγούσε κάθε πρωί σ' ολόκληρη την περιοχή, αλλά όταν έφυγε, η οικογένεια επανήλθε στις συνήθεις ενασχολήσεις της και η Ελίζαμπεθ ανακάλυψε με ανακούφιση ότι, χάρη σ' αυτή την αλλαγή, έβλεπαν λιγότερο τον εξάδελφό της καθότι τον περισσότερο καιρό, μεταξύ προγεύματος και γεύματος, τον περνούσε τώρα είτε εργαζόμενος στον κήπο, είτε διαβάζοντας και γράφοντας, είτε ακόμη χαζεύοντας απ' το παράθυρο της βιβλιοθήκης του, που έβλεπε στο δρόμο. Το δωμάτιο στο οποίο κάθονταν οι κυρίες βρισκόταν στο πίσω μέρος. Στην αρχή, η Ελίζαμπεθ είχε μάλλον απορήσει που η Σάρλοτ δεν προτιμούσε για συνήθη χρήση την τραπεζαρία, που ήταν μεγαλύτερη και με πιο ευχάριστη θέα, αλλά σύντομα κατάλαβε ότι η φίλη της ήξερε πολύ καλά τι έκανε, γιατί ο κύριος Κόλλινς θα έμενε πολύ λιγότερο στο δωμάτιό του αν εκείνες κάθονταν σ' ένα εξίσου ευχάριστο δωμάτιο, και παραδέχτηκε τη Σάρλοτ για τη ρύθμιση αυτή. Απ' το σαλόνι, δεν μπορούσαν να δουν τίποτε στο δρόμο και έτσι όλες τις γνώσεις τους, για το ποιες άμαξες περνούσαν και ιδίως για το πόσο συχνά περνούσε από κει η δεσποινίς ντε Μπεργκ με το φαέθοντά της, τις όφειλαν στον κύριο Κόλλινς που, καίτοι αυτό συνέβαινε σχεδόν καθημερινά, δεν παρέλειπε ποτέ να πάει να τις ενημερώσει. Όχι και πολύ σπάνια, η δεσποινίς ντε Μπεργκ σταματούσε στο πρεσβυτέριο και συζητούσε για λίγο με τη Σάρλοτ, αλλά σχεδόν ποτέ δεν επείσθη να κατέβει από την άμαξά της.

Ελάχιστες ήταν οι μέρες που ο κύριος Κόλλινς δεν έκανε έναν περίπατο ως το Ρόουζιγκς και πολύ λίγες εκείνες κατά τις οποίες η σύζυγός του δε σκεφτόταν να τον μιμηθεί και η Ελίζαμπεθ δεν μπορούσε να καταλάβει γιατί έπρεπε να θυσιάζονται τόσες πολλές ώρες, μέχρι που θυμήθηκε ότι μπορεί να υπήρχαν κι άλλες εκκλησιαστικές πρόσοδοι. Πότε πότε, η εξοχότης της τους τιμούσε με την επίσκεψή της και, κατά τις επισκέψεις αυτές, τίποτε από όσα συνέβαιναν στο δωμάτιο δε διέφευγε της προσοχής της. Ήλεγχε τις ενασχολήσεις τους, εξέταζε «τα εργόχειρά τους και τις συμβούλευε να τα κάνουν διαφορετικά, έβρισκε λάθη στη διαρρύθμιση των επίπλων, διαπίστωνε απροσεξίες της υπηρέτριας και, όταν δεχόταν να πάρει κάτι, φαινόταν ότι το έκανε μόνο και μόνο για να παρατηρήσει πως οι μερίδες κρέατος που σερβίριζε η κυρία Κόλλινς ήταν υπερβολικά μεγάλες για την οικογένειά της.

Η Ελίζαμπεθ αντελήφθη σύντομα ότι η σπουδαία αυτή κυρία, μολονότι δεν είχε θέση ειρηνοδίκη στην κομητεία, ήταν εντούτοις εξαιρετικά δραστήριος ειρηνοδίκης στη δική της ενορία, για τα προβλήματα της οποίας, μέχρι και τα πιο παραμικρά, φρόντιζε να την ενημερώνει ο κύριος Κόλλινς. Έτσι, όποτε κάποιοι απ' τους χωρικούς εμπλέκονταν σε έριδες ή ήταν δυσαρεστημένοι ή πολύ φτωχοί, κατέφθανε αμέσως στο χωριό για να επιλύσει τις διαφορές τους, να καταπνίξει τα παράπονά τους και να τους συστήσει να ζουν εν ειρήνη και αφθονία.

Τα γεύματα στο Ρόουζιγκς ήταν μια διασκέδαση που επανα

The entertainment of dining at Rosings was repeated about twice a week; and, allowing for the loss of Sir William, and there being only one card-table in the evening, every such entertainment was the counterpart of the first. Their other engagements were few, as the style of living in the neighbourhood in general was beyond Mr. Collins's reach. This, however, was no evil to Elizabeth, and upon the whole she spent her time comfortably enough; there were half-hours of pleasant conversation with Charlotte, and the weather

Digitized by 10uk1s

was so fine for the time of year that she had often great enjoyment out of doors. Her favourite walk, and where she frequently went while the others were calling on Lady Catherine, was along the open grove which edged that side of the park, where there was a nice sheltered path, which no one seemed to value but herself, and where she felt beyond the reach of Lady Catherine's curiosity.

In this quiet way, the first fortnight of her visit soon passed away. Easter was approaching, and the week preceding it was to bring an addition to the family at Rosings, which in so small a circle must be important. Elizabeth had heard soon after her arrival that Mr. Darcy was expected there in the course of a few weeks, and though there were not many of her acquaintances whom she did not prefer, his coming would furnish one comparatively new to look at in their Rosings parties, and she might be amused in seeing how hopeless Miss Bingley's designs on him were, by his behaviour to his cousin, for whom he was evidently destined by Lady Catherine, who talked of his coming with the greatest satisfaction, spoke of him in terms of the highest admiration, and seemed almost angry to find that he had already been frequently seen by Miss Lucas and herself.

His arrival was soon known at the Parsonage; for Mr. Collins was walking the whole morning within view of the lodges opening into Hunsford Lane, in order to have the earliest assurance of it, and after making his bow as the carriage turned into the Park, hurried home with the great intelligence. On the following morning he hastened to Rosings to pay his respects. There were two nephews of Lady Catherine to require them, for Mr. Darcy had brought with him a Colonel Fitzwilliam, the younger son of his uncle Lord ----, and, to the great surprise of all the party, when Mr. Collins returned, the gentleman accompanied him. Charlotte had seen them from her husband's room, crossing the road, and immediately running into the other, told the girls what an honour they might expect, adding:

"I may thank you, Eliza, for this piece of civility. Mr. Darcy would never have come so soon to wait upon me."

Elizabeth had scarcely time to disclaim all right to the compliment, before their approach was announced by the door-bell, and shortly afterwards the three gentlemen entered the room. Colonel Fitzwilliam, who led the way, was about thirty, not handsome, but in person and address most truly the gentleman. Mr. Darcy looked just as he had been used to look in Hertfordshire--paid his compliments, with his usual reserve, to Mrs. Collins, and whatever might be his feelings toward her friend, met her with every appearance of composure. Elizabeth merely curtseyed to him without saying a word.

Colonel Fitzwilliam entered into conversation directly with the readiness and ease of a well-bred man, and talked very pleasantly; but his cousin, after having addressed a slight observation on the house and garden to Mrs. Collins, sat for some time without speaking to anybody. για το σπίτι και τον κήπο, κάθισε για κάμποση ώρα χωρίς να μιλά σε κανέναν. Κάποια στιγμή ωστόσο η ευγένειά του αφυπνίστηκε σε τέτοιο βαθμό, ώστε να ρωτήσει την Ελίζαμπεθ πώς ήταν η οικογένειά της.

Εκείνη του απάντησε κατά το συνήθη τρόπο και, μετά από ενός λεπτού παύση, πρόσθεσε:

«Η μεγαλύτερη αδελφή μου βρίσκεται στην πόλη τους τρεις τελευταίους μήνες. Μήπως τη συναντήσατε εκεί καμιά φορά;»

Ήξερε πολύ καλά ότι δεν την είχε συναντήσει ποτέ, αλλά ήθελε να δει αν με την αντίδρασή του θα προέδιδε ότι είχε γνώση των όσων είχαν συμβεί μεταξύ του κυρίου Μπίγκλεϋ και της Τζέιν, και της φάνηκε κάπως ταραγμένος καθώς της απαντούσε ότι ποτέ δεν είχε την τύχη να συναντήσει τη δεσποινίδα Μπέννετ. Το θέμα έμεινε εκεί και, ύστερα από λίγο, οι

Digitized by 10uk1s

κύριοι ανεχώρησαν.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 31

ΟΙ ΤΡΟΠΟΙ του συνταγματάρχη Φιτζγουίλλιαμ επαινέθηκαν με ενθουσιασμό στο πρεσβυτέριο και όλες οι κυρίες ήταν πεπεισμένες ότι η παρουσία του θα έκανε ακόμη πιο ευχάριστες τις συνευρέσεις τους στο Ρόουζιγκς. Πέρασαν ωστόσο κάμποσες μέρες μέχρι να λάβουν κάποια πρόσκληση από κει καθότι, εφόσον υπήρχαν επισκέπτες, η δική τους παρουσία δεν ήταν αναγκαία. Έπρεπε να 'ρθει η Κυριακή του Πάσχα, σχεδόν μια βδομάδα από την άφιξη των κυρίων, για να τους γίνει αυτή η τιμή, αλλά και τότε ακόμη τους ζητήθηκε απλώς, τη στιγμή που έφευγαν απ' την εκκλησία, να περάσουν το βράδυ απ' το Ρόουζιγκς. Την τελευταία εβδομάδα, είχαν ελάχιστα δει τη λέδη Κάθριν ή την κόρη της. Κατά το διάστημα αυτό, ο συνταγματάρχης Φιτζγουίλλιαμ είχε περάσει απ' το πρεσβυτέριο πάνω από μια φορά, αλλά τον κύριο Ντάρσυ τον είχαν δει μόνο στην εκκλησία.

Η πρόσκληση έγινε βεβαίως δεκτή και την κανονισμένη ώρα έσμιξαν με την άλλη συντροφιά στο σαλόνι της λέδης Κάθριν. Η εξοχότης της τους υπεδέχθη ευγενικά, αλλά ήταν φανερό ότι η παρέα τους δεν ήταν τόσο ευπρόσδεκτη, όσο όταν δεν μπορούσε να βρει κανέναν άλλο. Τώρα, ήταν σχεδόν αποκλειστικά

and she was, in fact, almost engrossed by her nephews, speaking to them, especially to Darcy, much more than to any other person in the room.

Colonel Fitzwilliam seemed really glad to see them; anything was a welcome relief to him at Rosings; and Mrs. Collins's pretty friend had moreover caught his fancy very much. He now seated himself by her, and talked so agreeably of Kent and Hertfordshire, of travelling and staying at home, of new books and music, that Elizabeth had never been half so well entertained in that room before; and they conversed with so much spirit and flow, as to draw the attention of Lady Catherine herself, as well as of Mr. Darcy. _His_ eyes had been soon and repeatedly turned towards them with a look of curiosity; and that her ladyship, after a while, shared the feeling, was more openly acknowledged, for she did not scruple to call out:

"What is that you are saying, Fitzwilliam? What is it you are talking of? What are you telling Miss Bennet? Let me hear what it is."

"We are speaking of music, madam," said he, when no longer able to avoid a reply.

"Of music! Then pray speak aloud. It is of all subjects my delight. I must have my share in the conversation if you are speaking of music. There are few people in England, I suppose, who have more true enjoyment of music than myself, or a better natural taste. If I had ever learnt, I should have been a great proficient. And so would Anne, if her health had allowed her to apply. I am confident that she would have performed delightfully. How does Georgiana get on, Darcy?"

Mr. Darcy spoke with affectionate praise of his sister's proficiency.

"I am very glad to hear such a good account of her," said Lady Catherine; "and pray tell her from me, that she cannot expect to excel if she does not practice a good deal."

"I assure you, madam," he replied, "that she does not need such advice. She practises very constantly."

"So much the better. It cannot be done too much; and when I next write to her, I shall

Digitized by 10uk1s

charge her not to neglect it on any account. I often tell young ladies that no excellence in music is to be acquired without constant practice. I have told Miss Bennet several times, that she will never play really well unless she practises more; and though Mrs. Collins has no instrument, she is very welcome, as I have often told her, to come to Rosings every day, and play on the pianoforte in Mrs. Jenkinson's room. She would be in nobody's way, you know, in that part of the house."

Mr. Darcy looked a little ashamed of his aunt's ill-breeding, and made no answer.

When coffee was over, Colonel Fitzwilliam reminded Elizabeth of having promised to play to him; and she sat down directly to the instrument. He drew a chair near her. Lady Catherine listened to half a song, and then talked, as before, to her other nephew; till the latter walked away from her, and making with his usual deliberation towards the pianoforte stationed himself so as to command a full view of the fair performer's countenance. Elizabeth saw what he was doing, and at the first convenient pause, turned to him with an arch smile, and said:

"You mean to frighten me, Mr. Darcy, by coming in all this state to hear me? I will not be alarmed though your sister *does* play so well. There is a stubbornness about me that never can bear to be frightened at the will of others.

κρατηθώ από τους άλλους επειδή έτσι θέλουν. Αποκτώ πάντα μεγαλύτερο θάρρος όταν προσπαθούν να με εκφοβίσουν».

«Δε θα πω ότι σφάλλετε» απάντησε εκείνος «γιατί δεν είναι δυνατόν να πιστεύετε πράγματι ότι είχα οιαδήποτε πρόθεση να σας τρομοκρατήσω. Άλλωστε, έχω την ευχαρίστηση να σας γνωρίζω αρκετό καιρό ώστε να ξέρω ότι σας ικανοποιεί ιδιαίτερα να πρεσβεύετε ενίοτε απόψεις που, στην ουσία, δεν τις ασπάζεσθε».

Η Ελίζαμπεθ γέλασε με την καρδιά της γι' αυτή την περιγραφή του εαυτού της και είπε στο συνταγματάρχη Φιτζγουίλλιαμ:

«Ωραία εικόνα σάς δίνει για μένα ο εξάδελφός σας. Τελικά, θα σας πείσει να μην πιστεύετε λέξη απ' όσα λέω. Τι ατυχία, αλήθεια, να συναντώ ένα άτομο τόσο ικανό να αποκαλύψει τον πραγματικό χαρακτήρα μου σ' ένα μέρος του κόσμου όπου ήλπιζα ότι θα μπορούσα να κάνω καλή εντύπωση! Ειλικρινά, κύριε Ντάρσυ, είναι πολύ στενόκαρδο από μέρους σας να αναφέρετε όλα όσα γνωρίζετε εις βάρος μου από το Χέρτφορντσαϊρ και πολύ απερίσκεπτο, θα έλεγα, καθότι με προκαλείτε να σας ανταποδώσω τα ίσα και φοβάμαι ότι μπορεί να βγουν στην επιφάνεια πράγματα που θα κατέπλησσαν τους δικούς σας».

«Δε με φοβίζετε» απάντησε ο Ντάρσυ χαμογελώντας.

«Πέστε μου, σας παρακαλώ» αναφώνησε ο συνταγματάρχης Φιτζγουίλλιαμ «τι έχετε να του προσάψετε; Θα ήθελα να ξέρω πώς συμπεριφέρεται όταν βρίσκεται μεταξύ ξένων».

«Ακούστε λοιπόν, αλλά ετοιμασθείτε για κάτι πολύ τρομερό. Η πρώτη φορά, ξέρετε, που τον είδα στο Χέρτφορντσαϊρ ήταν σ' ένα χορό και, στο χορό αυτό, τι νομίζετε ότι έκανε; Χόρεψε μόνο τέσσερις φορές! Λυπάμαι που σας στενοχωρώ, αλλά έτσι είναι. Χόρεψε μόνο τέσσερις φορές μολονότι υπήρχαν ελάχιστοι καβαλιέροι και, όπως μετά βεβαιότητος γνωρίζω, περισσότερες από μία νεαρές κυρίες δε σηκώθηκαν απ' το κάθισμά τους ελλείψει συνοδού. Αυτό δεν μπορείτε να το αρνηθείτε, κύριε Ντάρσυ».

«Τότε, δεν είχα ακόμη την τιμή να γνωρίζω καμία άλλη κυρία εκτός από εκείνες της συντροφιάς μου».

Digitized by 10uk1s

«Είναι αλήθεια· και σε μια αίθουσα χορού δε γίνονται ποτέ συστάσεις. Λοιπόν, συνταγματάρχα Φιτζγουίλλιαμ, τι να σας παίξω τώρα; Τα δάκτυλά μου αναμένουν διαταγές σας».

«Ίσως» είπε ο Ντάρσυ «δεν έκρινα σωστά. Ίσως έπρεπε να είχα επιδιώξει εγώ την επαφή, αλλά δεν έχω την ικανότητα να συνιστώ τον εαυτό μου σε αγνώστους».

«Να ρωτήσουμε τον εξάδελφό σας γιατί να συμβαίνει άραγε αυτό;» είπε η Ελίζαμπεθ απευθυνόμενη πάντα στο συνταγματάρχη Φιτζγουίλλιαμ. «Να τον ρωτήσουμε γιατί ένας άνθρωπος έξυπνος και καλλιεργημένος, ένας άνθρωπος που έχει γνωρίσει τον κόσμο δεν έχει την ικανότητα να προσεγγίσει άγνωστούς του ανθρώπους;»

«Μπορώ να σας απαντήσω» είπε ο Φιτζγουίλλιαμ «και χωρίς τη βοήθειά του. Επειδή απλούστατα αρνείται να μπει στον κόπο».

«Σίγουρα δεν έχω το χάρισμα, που διαθέτουν ορισμένοι» είπε ο Ντάρσυ «να συζητώ εύκολα με ανθρώπους που δεν έχω ξαναδεί στη ζωή μου. Δεν μπορώ να συλλάβω τον τόνο της συζήτησής τους ή να προσποιηθώ ότι με αφορούν τα ενδιαφέροντά τους, όπως βλέπω να γίνεται συχνά».

«Τα δάκτυλά μου» είπε η Ελίζαμπεθ «δεν κινούνται πάνω σ' αυτό το όργανο με τον ίδιο αριστοτεχνικό τρόπο που κινούνται τα δάκτυλα τόσων άλλων γυναικών. Δεν έχουν την ίδια δύναμη ή ταχύτητα, ούτε παράγουν την ίδια έκφραση. Πάντα όμως υπέθετα ότι το λάθος είναι δικό μου γιατί ποτέ δεν μπήκα στον κόπο της εξάσκησης και όχι ότι *τα δάκτυλά μου* ήταν λιγότερο ικανά από οποιασδήποτε άλλης γυναίκας για μια καλύτερη εκτέλεση».

Ο Ντάρσυ χαμογέλασε και είπε:

«Έχετε απόλυτο δίκιο. Χρησιμοποιήσατε το χρόνο σας πολύ καλύτερα. Κανείς από όσους έχουν το προνόμιο να σας ακούν δε θα σας έβρισκε οιαδήποτε έλλειψη. Κανείς απ' τους δυο μας δεν εκτελεί ενώπιον ξένων».

Στο σημείο αυτό, τους διέκοψε η λέδη Κάθριν, που φώναξε απ' τη θέση της ζητώντας να μάθει τι συζητούσαν. Η Ελίζαμπεθ άρχισε αμέσως να ξαναπαίζει. Η λέδη Κάθριν πλησίασε και, αφού άκουσε για λίγο, είπε στον Ντάρσυ:

«Η δεσποινίς Μπέννετ δε θα έπαιζε καθόλου άσχημα αν εξασκείτο περισσότερο και είχε Λονδρέζο δάσκαλο. Έχει πολύ καλή αντίληψη δακτυλοθεσίας μολονότι το γούστο της δε συγκρίνεται με της Άννας. Η Άννα θα ήταν υπέροχη ερμηνεύτρια αν η υγεία της της επέτρεπε να μάθει».

Η Ελίζαμπεθ κοίταξε τον Ντάρσυ για να δει πόσο εγκάρδια συμφωνούσε μ' αυτό τον εγκωμιασμό της εξαδέλφης του, αλλά ούτε εκείνη τη στιγμή, όπως άλλωστε και καμία άλλη, δε διέκρινε κάποιο σύμπτωμα αγάπης, ενώ, από την εν γένει συμπεριφορά του έναντι της δεσποινίδος ντε Μπεργκ, συνήγαγε το ευτυχές για τη δεσποινίδα Μπίγκλεϋ συμπέρασμα ότι, αν ήταν δικός της συγγενής, θα ήταν εξίσου πιθανό να παντρευτεί *αυτήν.*

Η λέδη Κάθριν συνέχισε τα σχόλιά της για το παίξιμο της Ελίζαμπεθ αναμειγνύοντάς τα με πολλές οδηγίες περί ερμηνείας και γούστου. Η Ελίζαμπεθ την άκουσε με όλη την υπομονή που επιβάλλει η ευγένεια και, κατά παράκλησιν των κυρίων, παρέμεινε στο πιάνο μέχρι που ετοιμάσθηκε η άμαξα της εξοχότητός της για να τους μεταφέρει στο σπίτι τους.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 32

ΤΟ επόμενο πρωί, η κυρία Κόλλινς πήγε με τη Μαρία στο χωριό για δουλειές και η Ελίζαμπεθ καθόταν μόνη και έγραφε στην Τζέιν όταν ο ήχος του κουδουνιού της εξώπορτας, ασφαλές σημάδι κάποιας επισκέψεως, την έκανε να πεταχτεί από τη θέση της. Καθώς δεν είχε ακούσει θόρυβο άμαξας, σκέφτηκε ότι δεν ήταν απίθανο να είναι η λέδη Κάθριν και με το φόβο αυτό ετοιμαζόταν να κρύψει το μισοτελειωμένο γράμμα, για να αποφύγει κάθε αδιάκριτη ερώτηση, όταν άνοιξε η πόρτα και προς πολύ μεγάλη έκπληξή της είδε τον κύριο Ντάρσυ, και μόνο τον κύριο Ντάρσυ, να μπαίνει στο δωμάτιο.

Το ίδιο φάνηκε να αιφνιδιάζεται κι εκείνος που τη βρήκε μόνη και ζήτησε συγγνώμη για την ενόχληση, εξηγώντας της ότι υπολόγιζε πως θα βρίσκονταν εκεί όλες οι κυρίες.

Στη συνέχεια, κάθισαν και, αφού έκανε όλες τις τυπικές ερωτήσεις της για το Ρόουζιγκς, ένιωσε ότι υπήρχε κίνδυνος να βυθιστούν σε απόλυτη σιωπή. Ήταν λοιπόν απολύτως αναγκαίο να βρει κάποιο θέμα συζήτησης και στην προσπάθειά της αυτή, ενθυμούμενη *πότε* τον είχε δει για τελευταία φορά στο Χέρτφορντσαϊρ και διερωτώμενη τι θα έλεγε για την εσπευσμένη αναχώρησή τους, παρατήρησε:

«Πόσο ξαφνικά φύγατε, αλήθεια, όλοι σας από το Νέδερφιλντ τον περασμένο Νοέμβριο, κύριε Ντάρσυ! Θα πρέπει να ήταν πολύ ευχάριστη έκπληξη για τον κύριο Μπίγκλεϋ να σας δει να τον ακολουθείτε όλοι τόσο σύντομα γιατί, αν θυμάμαι καλά, είχε φύγει μόλις την προηγουμένη. Ελπίζω να ήταν καλά αυτός και οι αδελφές του όταν φύγατε απ' το Λονδίνο».

«Πολύ καλά... ευχαριστώ».

Καταλαβαίνοντας ότι δεν επρόκειτο να λάβει άλλη απάντηση, πρόσθεσε μετά από μια σύντομη παύση:

«Αν έχω καταλάβει καλά, ο κύριος Μπίγκλεϋ δε σκέφτεται να ξαναγυρίσει ποτέ στο Νέδερφιλντ».

«Ποτέ δεν τον άκουσα να λέει κάτι τέτοιο, αλλά είναι πιθανό να περνά πολύ λίγο από το χρόνο του εκεί, μελλοντικά. Έχει πολλούς φίλους και διανύει μια περίοδο της ζωής του κατά την οποία οι φίλοι και οι κοινωνικές υποχρεώσεις αυξάνονται διαρκώς».

«Αν σκοπεύει να έρχεται τόσο λίγο στο Νέδερφιλντ, θα ήταν καλύτερα για την περιοχή μας να το αφήσει εντελώς γιατί τότε μπορεί να μας ερχόταν καμιά κατασταλαγμένη οικογένεια εκεί. Ίσως όμως ο κύριος Μπίγκλεϋ να μην πήρε αυτό το σπίτι τόσο για χάρη της περιοχής, όσο για δική του και θα πρέπει κανείς να περιμένει ότι θα το κρατήσει ή θα το εγκαταλείψει βάσει της ίδιας αρχής».

«Δε θα με εξέπληττε καθόλου» είπε ο Ντάρσυ «αν το εγκατέλειπε με την πρώτη συμφέρουσα προσφορά που θα του γινόταν».

Η Ελίζαμπεθ δεν αποκρίθηκε. Φοβόταν να μιλήσει περισσότερο για το φίλο του και, μη έχοντας τι άλλο να πει, αποφάσισε ν' αφήσει εκείνον να βρει το επόμενο θέμα.

Ο Ντάρσυ, ερμηνεύοντας σωστά τη σιωπή της, είπε σε λίγο:

«Το σπίτι αυτό φαίνεται πολύ άνετο. Πρέπει να έκανε πολλά γι' αυτό η λέδη Κάθριν όταν πρωτοήρθε ο κύριος Κόλλινς στο Χάνσφορντ».

Digitized by 10uk1s

«Έτσι πιστεύω κι εγώ και είμαι σίγουρη ότι δε θα μπορούσε να είχε προσφέρει την καλοσύνη της σε πιο ευγνώμονα αποδέκτη».

«Ο κύριος Κόλλινς φαίνεται ότι στάθηκε πολύ τυχερός όσον αφορά την επιλογή συζύγου».

«Ναι, πράγματι· οι φίλοι του μπορούν να χαίρονται που βρήκε μια από τις ελάχιστες λογικές γυναίκες που θα τον δέχονταν ή που θα τον έκαναν ευτυχισμένο αν τον δέχονταν. Η φίλη μου είναι άτομο με εξαίρετη αντίληψη καίτοι δεν μπορώ να πω ότι θεωρώ το γάμο της με τον κύριο Κόλλινς ως το σοφότερο πράγμα που έκανε ποτέ. Φαίνεται πάντως απόλυτα ευτυχισμένη και, από πρακτική άποψη, ο γάμος αυτός είναι σίγουρα πολύ καλός».

«Πρέπει να είναι πολύ ευχαριστημένη που εγκαταστάθηκε σε τόσο μικρή απόσταση από την οικογένεια και τους φίλους της».

«Μικρή απόσταση τη λέτε εσείς αυτή; Είναι σχεδόν πενήντα μίλια».

«Και τι είναι πενήντα μίλια καλού δρόμου; Λίγο παραπάνω από μισής μέρας ταξίδι. Ναι, θα έλεγα ότι πρόκειται πράγματι για *μικρή* απόσταση».

«Ποτέ δε θα θεωρούσα την απόσταση ως ένα απ' τα *πλεονεκτήματα* αυτού του γάμου» αναφώνησε η Ελίζαμπεθ. «Ποτέ δε θα έλεγα ότι η κυρία Κόλλινς εγκαταστάθηκε *κοντά* στην οικογένειά της».

«Αυτό αποδεικνύει πόσο δεμένη είσθε με το Χέρτφορντσαϊρ. Φαντάζομαι πως οτιδήποτε έξω απ' τα περίχωρα του Λόγκμπουρν θα σας φαινόταν μακριά».

Όσο μιλούσε, στο πρόσωπό του πλανιόταν ένα χαμόγελο που η Ελίζαμπεθ νόμισε ότι κατάλαβε τι σήμαινε· πρέπει να υπέθετε ότι αυτή σκεφτόταν την Τζέιν και το Νέδερφιλντ, και είχε κοκκινίσει καθώς απαντούσε:

«Δε θέλω να πω ότι, όπου και να εγκατασταθεί μια γυναίκα, πάλι μακριά θα είναι από την οικογένειά της. Το μακριά και το κοντά είναι άλλωστε έννοιες σχετικές και εξαρτώνται από πολλούς μεταβλητούς παράγοντες. Όταν υπάρχουν χρήματα, που καθιστούν ασήμαντα τα έξοδα ταξιδίου, η απόσταση δεν είναι κακό πράγμα. Αυτό όμως δεν ισχύει *εδώ.* Ο κύριος και η κυρία Κόλλινς μπορεί να έχουν ένα καλό εισόδημα, αλλά όχι και τόσο καλό που να τους επιτρέπει συχνά ταξίδια και είμαι πεπεισμένη ότι, για να πει η φίλη μου πως βρίσκεται *κοντά* στην οικογένειά της, θα 'πρεπε η απόσταση να είναι το πολύ η μισή ή και μικρότερη από την τωρινή».

Ο κύριος Ντάρσυ τράβηξε λίγο το κάθισμά του προς το μέρος της και είπε:

«Εσείς όμως δε δικαιολογείσθε να έχετε τόσο ισχυρούς δεσμούς μ' έναν τόπο. *Εσείς* αποκλείεται να έχετε ζήσει μόνο στο Λόγκμπουρν».

Η Ελίζαμπεθ έδειξε να εκπλήσσεται. Όσο γι' αυτόν, ένιωσε ξαφνικά τα αισθήματά του να μεταβάλλονται· τράβηξε πάλι πίσω το κάθισμά του, πήρε μια εφημερίδα απ' το τραπέζι και, κοιτώντας πάνω απ' αυτήν, είπε με ψυχρότερη φωνή:

«Σας αρέσει το Κεντ;»

Ακολούθησε ένας σύντομος διάλογος σχετικά με την περιοχή, ήρεμος και λακωνικός και απ' τις δύο πλευρές, ο οποίος σύντομα διεκόπη από την είσοδο της Σάρλοτ και της αδελφής της, που είχαν μόλις επιστρέψει απ' τον περίπατό τους. Το τετ-α-τετ που είδαν τις εξέπληξε. Ο κύριος Ντάρσυ τους εξήγησε ότι είχε κατά λάθος ενοχλήσει τη δεσποινίδα Μπέννετ και, αφού έμεινε ακόμη μερικά λεπτά χωρίς να πει και πολλά σε καμιά τους, ανεχώρησε.

Digitized by 10uk1s

«Άλλο πάλι αυτό!» είπε η Σάρλοτ αμέσως μετά την αποχώρησή του. «Αγαπητή μου Ελίζα, πρέπει να είναι ερωτευμένος μαζί σου, αλλιώς ποτέ δε θα μας επισκεπτόταν τόσο ανεπίσημα».

Όταν όμως η Ελίζαμπεθ της είπε πόσο σιωπηλός ήταν, φάνηκε ότι, παρά την επιθυμία της Σάρλοτ, δεν επρόκειτο για κάτι τέτοιο. Αφού έκαναν λοιπόν διάφορες εικασίες, δεν κατάφεραν τελικά παρά να υποθέσουν ότι η επίσκεψή του οφειλόταν στην απουσία οποιασδήποτε άλλης ασχολίας, πράγμα που λόγω εποχής ήταν και το πιθανότερο· είχε λήξει η περίοδος όλων των υπαίθριων σπορ. Στο σπίτι υπήρχαν η λέδη Κάθριν, βιβλία κι ένα μπιλιάρδο, αλλά οι κύριοι δεν μπορούν να μένουν συνέχεια μέσα και, αφού το πρεσβυτέριο ήταν τόσο κοντά, η διαδρομή ως αυτό τόσο ευχάριστη και το ίδιο ευχάριστοι οι άνθρωποι που έμεναν εκεί, οι δύο εξάδελφοι ένιωθαν την ανάγκη να κάνουν σχεδόν καθημερινά αυτό τον περίπατο. Εμφανίζονταν συνήθως τις πρωινές ώρες, άλλοτε χωριστά, άλλοτε μαζί και πότε πότε συνοδευόμενοι από τη θεία τους. Είχανε όλοι τους σαφώς αντιληφθεί ότι ο συνταγματάρχης Φιτζγουίλλιαμ ερχόταν επειδή τον ευχαριστούσε η συντροφιά τους και η πεποίθησή τους αυτή τον έκανε να φαίνεται ακόμη πιο συμπαθητικός. Η ικανοποίηση που ένιωθε η Ελίζαμπεθ όταν βρισκόταν μαζί του, αλλά και ο προφανής θαυμασμός του γι' αυτήν της θύμιζαν τον προηγούμενο εκλεκτό της, τον Τζορτζ Γουίκαμ, και, μολονότι συγκρίνοντάς τους έβρισκε ότι οι τρόποι του συνταγματάρχη δεν είχαν την ίδια γοητευτική γλυκύτητα, πίστευε εντούτοις ότι μάλλον αυτός ήταν ο πιο καλλιεργημένος απ' τους δύο.

Οι λόγοι όμως για τους οποίους ο κύριος Ντάρσυ ερχόταν τόσο συχνά στο πρεσβυτέριο ήταν λιγότερο ευνόητοι. Δεν πρέπει πάντως να το 'κανε για τη συντροφιά αφού συχνά καθόταν εκεί μαζί τους χωρίς ν' ανοίγει το στόμα του επί δέκα ολόκληρα λεπτά και, όταν τελικά μιλούσε, φαινόταν να το κάνει από υποχρέωση και όχι από επιλογή, σαν να θυσιαζόταν στο βωμό της ευπρέπειας, χωρίς καμιά προσωπική ευχαρίστηση. Σπάνια έδειχνε να έχει πραγματικό κέφι και η κυρία Κόλλινς δεν ήξερε τι να υποθέσει γι' αυτόν. Τα πειράγματα που του έκανε ο συνταγματάρχης Φιτζγουίλλιαμ σχετικά με τη σιωπή του σήμαιναν ότι συνήθως ήταν διαφορετικός, πράγμα για το οποίο η κυρία Κόλλινς δεν είχε προσωπική εμπειρία και, καθώς ήθελε να πιστεύει ότι η αλλαγή αυτή ήταν αποτέλεσμα έρωτα και αντικείμενο αυτού του έρωτα η φίλη της Ελίζα, βάλθηκε σοβαρά να το εξακριβώσει. Όποτε πήγαιναν λοιπόν στο Ρόουζιγκς και όποτε ερχόταν εκείνος στο Χάνσφορντ, τον παρατηρούσε με μεγάλη προσοχή, αλλά όχι και με τόσο μεγάλη επιτυχία. Κοιτούσε βέβαια πολύ συχνά τη φίλη της, αλλά το βλέμμα του ήταν αμφισβητήσιμο· απ' τη μια ήταν σοβαρό και σταθερό κι απ' την άλλη την έκανε συχνά να αμφιβάλει αν εξέφραζε μεγάλο θαυμασμό. Κάποτε μάλιστα φαινόταν να είναι απλώς αφηρημένο.

Μια δυο φορές, υπαινίχθηκε στην Ελίζαμπεθ ότι της είχε ενδεχομένως αδυναμία, αλλά εκείνη γέλασε με την ιδέα. Η κυρία Κόλλινς έκρινε ότι δεν έπρεπε να επιμείνει άλλο επ' αυτού φοβούμενη ότι θα προκαλούσε προσδοκίες που πιθανόν να κατέληγαν σε απογοήτευση καθότι, κατά τη γνώμη της, ήταν σίγουρο ότι η απαρέσκεια της φίλης της θα εξαφανιζόταν αμέσως αν της περνούσε απ' το μυαλό ότι τον εξουσίαζε.

Στα αγαθά αυτά σχέδια που έκανε με το μυαλό της για την Ελίζαμπεθ περιελάμβανε καμιά φορά και την πιθανότητα ενός γάμου με το συνταγματάρχη Φιτζγουίλλιαμ, ο οποίος ήταν πέραν κάθε συγκρίσεως ο πιο ευχάριστος, έτρεφε σίγουρα θαυμασμό γι' αυτήν, η δε κοινωνική θέση του ήταν εξαιρετικά εκλεκτή. Ωστόσο, σε αντιστάθμισμα όλων αυτών των πλεονεκτημάτων, ο κύριος Ντάρσυ είχε σημαντική επιρροή στην εκκλησία, ενώ ο εξάδελφός του δεν είχε απολύτως καμία.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 33

ΚΑΤΑ τις περιπλανήσεις της στο πάρκο, η Ελίζαμπεθ έτυχε να συναντήσει αρκετές φορές τον κύριο Ντάρσυ. Την πρώτη φορά, της φάνηκε ότι ήταν η πιο μεγάλη αναποδιά της τύχης να τον συναντήσει εκεί που κανείς άλλος δεν πήγαινε και, για να μην ξανασυμβεί κάτι τέτοιο, φρόντισε να τον πληροφορήσει αμέσως ότι αυτό ήταν το μέρος όπου σύχναζε. Μετά από μια τέτοια εξήγηση, ποιος θα περίμενε να υπάρξει και δεύτερη συνάντηση! Κι όμως υπήρξε και όχι μόνο δεύτερη αλλά και τρίτη. Λες και το έκανε επίτηδες, για να την εκνευρίσει ή για να αυτοτιμωρηθεί, καθότι δεν περιοριζόταν απλώς στο να κάνει μερικές τυπικές ερωτήσεις και, μετά από κάποια παύση αμηχανίας, να ακολουθήσει το δρόμο του, αλλά το θεωρούσε απαραίτητο να κάνει στροφή και να συνεχίσει να βαδίζει μαζί της. Ποτέ δεν έλεγε πολλά, αλλά ούτε κι εκείνη έμπαινε στον κόπο να μιλήσει πολύ ή να προσέξει τα λόγια του. Κατά την τρίτη όμως συνάντησή τους, ξαφνιάστηκε ακούγοντάς τον να της κάνει κάτι παράξενες και ασυνάρτητες ερωτήσεις σχετικά με το αν την ευχαριστούσε να μένει στο Χάνσφορντ, αν της άρεσαν οι μοναχικοί περίπατοι και αν έβρισκε ότι ο κύριος και η κυρία Κόλλινς ήταν ευτυχισμένοι μαζί. Κάτι άλλο που την ξάφνιασε ήταν ότι, μιλώντας για το Ρόουζιγκς και λέγοντάς της ότι το είχε παρεξηγήσει, έδειχνε σαν να υπολόγιζε ότι, κατά την επόμενη επίσκεψή της στο Κεντ, θα έμενε κι αυτή *εκεί.* Αυτό φαινόταν να υπαινίσσονται τα λόγια του. Λες να 'χε κατά νου το συνταγματάρχη Φιτζγουίλλιαμ; Αν εννοούσε κάτι, υπέθεσε η Ελίζαμπεθ, θα πρέπει να ήταν κάποια νύξη για τις πιθανές εξελίξεις αυτού του θέματος. Αυτό την ενόχλησε κάπως και με ανακούφιση είδε ότι είχαν φτάσει στην έξοδο του πάρκου, απέναντι από το πρεσβυτέριο.

Μια μέρα, καθώς περπατούσε, ξαναδιαβάζοντας το πιο πρόσφατο γράμμα της Τζέιν και επιμένοντας ιδιαίτερα σε ορισμένα σημεία που έδειχναν ότι η αδελφή της δεν ήταν στα κέφια της όταν το έγραφε, αντί να αιφνιδιαστεί ξανά από τον κύριο Ντάρσυ, είδε, σηκώνοντας το βλέμμα, να 'ρχεται προς το μέρος της ο συνταγματάρχης Φιτζγουίλλιαμ. Κρύβοντας αμέσως το γράμμα, είπε μ' ένα βεβιασμένο χαμόγελο:

«Δεν ήξερα ότι κάνετε τον περίπατό σας προς τα δω».

«Έκανα το γύρο του πάρκου» απάντησε εκείνος «όπως συνηθίζω να κάνω κάθε χρόνο και σκόπευα να τον ολοκληρώσω με μια επίσκεψη στο πρεσβυτέριο. Εσείς θα συνεχίσετε για πολύ ακόμη;»

«Όχι, ό,τι σκόπευα να επιστρέψω».

Και με τα λόγια αυτά, έκανε στροφή κι άρχισαν να βαδίζουν μαζί προς το πρεσβυτέριο.

«Θα φύγετε σίγουρα το Σάββατο απ' το Κεντ;» ρώτησε.

«Ναι αν δεν το αναβάλει πάλι ο Ντάρσυ. Είμαι, βλέπετε, στη διάθεσή του. Ρυθμίζει τα πάντα όπως τον ευχαριστεί εκείνον».

«Και όταν δεν καταφέρνει να ευχαριστηθεί με τη ρύθμιση, βρίσκει τουλάχιστον μεγάλη ικανοποίηση στη δυνατότητα επιλογής. Δε γνωρίζω κανέναν άλλο που να απολαμβάνει περισσότερο από τον κύριο Ντάρσυ τη δυνατότητά του να κάνει πάντα αυτό που του αρέσει».

«Του αρέσει πράγματι να γίνεται πάντα το δικό του» απάντησε ο συνταγματάρχης Φιτζγουίλλιαμ. «Το ίδιο όμως συμβαίνει μ' όλους μας. Μόνο που αυτός διαθέτει καταλληλότερα, απ' ό,τι πολλοί άλλοι, μέσα για να το επιτυγχάνει καθότι είναι πλούσιος,

Digitized by 10uk1s

ενώ πολλοί άλλοι είναι φτωχοί. Ομιλώ εκ πείρας. Ο νεότερος γιος, ξέρετε, αναγκάζεται να συνηθίσει στην αυταπάρνηση και την εξάρτηση».

«Κατά τη γνώμη μου, ο νεότερος γιος ενός κόμη ελάχιστα γνωρίζει αυτά τα πράγματα. Ελάτε τώρα, σοβαρά, τι ξέρετε εσείς από αυταπάρνηση και εξάρτηση; Πότε σας εμπόδισε η έλλειψη χρημάτων να πάτε όπου θέλατε ή να αποκτήσετε οτιδήποτε σας άρεσε;»

«Εύστοχες ερωτήσεις και ίσως να μην μπορώ πράγματι να πω ότι έχω γνωρίσει πολλές τέτοιες στερήσεις. Σε θέματα ωστόσο μεγαλύτερης βαρύτητας, μπορεί να υποφέρω λόγω ελλείψεως χρημάτων. Οι νεότεροι γιοι δεν μπορούν να πάρουν τη γυναίκα της επιλογής τους».

«Εκτός αν επιλέξουν γυναίκα με περιουσία, πράγμα που θαρρώ ότι πολύ συχνά συμβαίνει».

«Οι δαπανηρές συνήθειές μας συνιστούν φοβερή εξάρτηση και δεν υπάρχουν πολλοί με τη δική μου κοινωνική θέση που θα μπορούσαν να παντρευτούν χωρίς να λάβουν υπόψη τα χρήματα».

«Το λέει άραγε για μένα αυτό;» αναρωτήθηκε η Ελίζαμπεθ και κοκκίνισε στη σκέψη αυτή. Ξαναβρίσκοντας όμως την ψυχραιμία της, είπε με εύθυμο τόνο:

«Και ποια είναι, παρακαλώ, η συνήθης τιμή του νεότερου γιου ενός κόμη; Δε θα ζητούσατε, υποθέτω, πάνω από πενήντα χιλιάδες λίρες, εκτός και αν ο πρεσβύτερος αδελφός είναι πολύ φιλάσθενος».

Της απάντησε με το ίδιο ύφος και το θέμα έμειν' εκεί. Θέλοντας ωστόσο να σπάσει τη σιωπή που θα του δημιουργούσε ίσως την εντύπωση ότι είχε θιγεί από τα λόγια του, είπε ύστερ' από λίγο:

«Φαντάζομαι ότι ο εξάδελφος σας έφερε εδώ κάτω, μαζί του, μόνο και μόνο για να έχει κάποιον στη διάθεσή του. Απορώ γιατί δεν παντρεύεται ώστε να εξασφαλίσει αυτή την άνεση επί μονίμου βάσεως. Ίσως όμως να του φτάνει για την ώρα η αδελφή του που, αφού βρίσκεται υπό την αποκλειστική του επιμέλεια, μπορεί να την κάνει ό,τι θέλει».

«Όχι» είπε ο συνταγματάρχης Φιτζγουίλλιαμ «αυτό είν' ένα πλεονέκτημα που είναι αναγκασμένος να το μοιράζεται μ' εμένα. Την κηδεμονία της δεσποινίδος Ντάρσυ την έχουμε από κοινού».

«Αλήθεια; Και πώς τα πάτε ως κηδεμόνες; Αντιμετωπίζετε πολλές δυσκολίες στην εκτέλεση των καθηκόντων σας; Τις νεαρές κυρίες της ηλικίας της είναι καμιά φορά λίγο δύσκολο να τις κουμαντάρεις και, αν έχει κι αυτή το γνήσιο πνεύμα των Ντάρσυ, θα θέλει σίγουρα να γίνεται πάντα το δικό της».

Καθώς μιλούσε, πρόσεξε ότι την κοίταζε επίμονα και ο τρόπος, με τον οποίο τη ρώτησε αμέσως γιατί υπέθετε ότι η δεσποινίς Ντάρσυ ήταν πιθανό να τους δημιουργεί προβλήματα, την έπεισε ότι κατά κάποιο τρόπο είχε πέσει πολύ κοντά στην αλήθεια. Του απάντησε λοιπόν αμέσως:

«Μην τρομάζετε. Ποτέ δεν άκουσα κάτι κακό γι' αυτήν και τολμώ να πω ότι είναι ένα απ' τα πιο πειθήνια πλάσματα στον κόσμο. Αφήστε πια που είναι η εκλεκτή δύο γνωστών μου κυριών, της κυρίας Χερστ και της δεσποινίδος Μπίγκλεϋ. Θαρρώ πως σας άκουσα κάποτε να λέτε ότι τις γνωρίζετε».

«Τις γνωρίζω, αλλά λίγο. Ο αδελφός τους είναι ένας ευχάριστος, καθώς πρέπει άνθρωπος και πολύ στενός φίλος του Ντάρσυ».

Digitized by 10uk1s

«Ω! ναι» είπε ξερά η Ελίζαμπεθ «ο κύριος Ντάρσυ είναι ασυνήθιστα καλός μαζί του και τον φροντίζει αφάνταστα πολύ».

«Τον φροντίζει αφάνταστα! Ναι, το πιστεύω κι εγώ ότι ο Ντάρσυ τον φροντίζει *πράγματι* σ' εκείνα τα ζητήματα για τα οποία έχει μεγαλύτερη ανάγκη φροντίδας. Από κάτι που είπε στο ταξίδι μας προς τα δω, έχω λόγους να πιστεύω ότι ο Μπίγκλεϋ του είναι πολύ υποχρεωμένος. Λυπάμαι όμως που το ανέφερα τώρα αυτό γιατί δεν έχω το δικαίωμα να υποθέτω ότι το πρόσωπο που εννοούσε ήταν ο Μπίγκλεϋ. Έκανα απλώς μια εικασία».

«Τι εννοείτε;»

«Είναι μια υπόθεση που ο Ντάρσυ δε θα ήθελε βεβαίως να γίνει γενικότερα γνωστή γιατί θα ήταν πολύ δυσάρεστο πράγμα να την πληροφορηθεί η οικογένεια της κυρίας».

«Να είσθε σίγουρος ότι δεν πρόκειται να την αναφέρω σε κανέναν».

«Να θυμόσαστε πάντως ότι δεν έχω πραγματικούς λόγους να πιστεύω ότι πρόκειται για τον Μπίγκλεϋ. Αυτό που μου είπε ήταν απλώς το εξής: Ότι συνέχαιρε τον εαυτό του επειδή πρόσφατα είχε γλιτώσει ένα φίλο του από τις ταλαιπωρίες ενός εξαιρετικά ασύνετου γάμου, χωρίς όμως να αναφέρει ονόματα ή άλλες λεπτομέρειες, κι εγώ απλώς υπέθεσα ότι επρόκειτο για τον Μπίγκλεϋ επειδή πιστεύω ότι είναι το είδος του νέου που μπλέκει σε τέτοιους μπελάδες και επειδή ήξερα ότι πέρασαν μαζί όλο το περασμένο καλοκαίρι».

«Σας είπε ο κύριος Ντάρσυ ποιοι ήταν οι λόγοι της παρεμβάσεώς του αυτής;»

«Απ' ό,τι κατάλαβα, υπήρχαν ορισμένες πολύ σοβαρές αντιρρήσεις για την κυρία».

«Και τι τεχνάσματα χρησιμοποίησε για να τους χωρίσει;»

«Δε μου μίλησε για τα τεχνάσματά του» είπε χαμογελώντας ο Φιτζγουίλλιαμ. «Μου είπε μόνο αυτά που σας είπα τώρα».

Η Ελίζαμπεθ δεν είπε τίποτε και συνέχισε να βαδίζει με την καρδιά της να φουσκώνει από αγανάκτηση. Αφού την παρατήρησε για λίγο, ο Φιτζγουίλλιαμ τη ρώτησε γιατί ήταν τόσο σκεπτική.

«Σκέφτομαι αυτά που μου είπατε» απάντησε. «Η συμπεριφορά του εξαδέλφου σας δεν ταιριάζει με τα αισθήματά μου. Γιατί, δηλαδή, έπρεπε να 'ναι εκείνος ο κριτής;»

«Θα αποκαλούσατε, μ' άλλα λόγια, την παρέμβαση του υπερπρόθυμη;»

«Δε βλέπω τι δικαίωμα είχε ο κύριος Ντάρσυ να αποφασίσει για την καταλληλότητα των αισθημάτων του φίλου του ή γιατί, με μοναδικό γνώμονα τη δική του κρίση, θα 'πρεπε να καθορίσει και να υποδείξει με ποιον τρόπο θα ευτυχούσε αυτός ο φίλος. Αλλά» συνέχισε ξαναβρίσκοντας την ψυχραιμία της «αφού δε γνωρίζουμε καμιά λεπτομέρεια, δεν είναι δίκαιο να τον καταδικάσουμε. Θα πρέπει να υποθέσει κανείς ότι δεν υπήρχε και πολύ μεγάλη αγάπη εν προκειμένω».

«Η υπόθεση αυτή δε μου φαίνεται διόλου αφύσικη» είπε ο Φιτζγουίλλιαμ «αλλά φοβάμαι ότι θα υποβίβαζε κατά πολύ το θρίαμβο του εξαδέλφου μου».

Τα λόγια αυτά ειπώθηκαν εν είδει αστεϊσμού, αλλά της φάνηκε ότι απέδιδαν τόσο σωστά την εικόνα του κυρίου Ντάρσυ, που δε ριψοκινδύνευσε να απαντήσει. Αλλάζοντας, ως εκ τούτου, ξαφνικά θέμα συζητήσεως, συνέχισαν να μιλούν για άσχετα πράγματα μέχρι που έφτασαν στο πρεσβυτέριο. Εκεί, αμέσως μετά την αποχώρηση του επισκέπτη τους,

Digitized by 10uk1s

κλείστηκε στο δωμάτιό της για να σκεφτεί απερίσπαστη όλα όσα είχε ακούσει. Οι εμπλεκόμενοι στην υπόθεση απεκλείετο να ήταν άλλοι από αυτούς που η ίδια γνώριζε. Δε θα μπορούσε να υπάρχει στον κόσμο *άλλος* άνθρωπος πάνω στον οποίο να ασκούσε ο κύριος Ντάρσυ τόσο απεριόριστη επιρροή. Όσο για τη δική του ανάμειξη στα μέτρα που είχαν ληφθεί για το χωρισμό του κυρίου Μπίγκλεϋ από την Τζέιν, δεν είχε ποτέ την παραμικρή αμφιβολία, αλλά για την αρχική κατάστρωση και εφαρμογή τους θεωρούσε πάντα υπεύθυνη τη δεσποινίδα Μπίγκλεϋ. Εάν όμως δεν τον παρέσυρε η ματαιοδοξία του, τότε ήταν *αυτός* η αιτία, αυτός, η υπερηφάνειά του και η ιδιοτροπία του, για όσα είχε υποφέρει και συνέχιζε ακόμη να υποφέρει η Τζέιν. Είχε συντρίψει, για κάμποσο, κάθε ελπίδα ευτυχίας για την πιο στοργική και γενναιόδωρη καρδιά στον κόσμο και κανείς δεν μπορούσε να ξέρει πόσο θα διαρκούσε το κακό που είχε προκαλέσει.

«Υπήρχαν ορισμένες πολύ σοβαρές αντιρρήσεις για την κυρία» ήταν τα λόγια του συνταγματάρχη Φιτζγουίλλιαμ, κι αυτές οι πολύ σοβαρές αντιρρήσεις οφείλονταν πιθανόν στο γεγονός ότι είχε ένα θείο, επαρχιακό δικηγόρο και έναν άλλο, έμπορο στο Λονδίνο.

«Για την ίδια την Τζέιν» αναφώνησε «δε θα μπορούσε ποτέ να υπάρξει αντίρρηση έτσι που είναι η προσωποποίηση της χάρης και της καλοσύνης! Η κρίση της εξαιρετική, το πνεύμα της καλλιεργημένο, οι τρόποι της γοητευτικοί. Ούτε θα μπορούσε να επικαλεσθεί κανείς οτιδήποτε κατά του πατέρα μου, ο οποίος, καίτοι κάπως ιδιόρρυθμος, έχει ικανότητες που ο ίδιος ο κύριος Ντάρσυ δε θα 'πρεπε να υποτιμά και υπόληψη που ίσως να μην την αποκτήσει ποτέ αυτός». Όταν σκέφτηκε βέβαια τη μητέρα της, η αυτοπεποίθησή της υποχώρησε κάπως, αλλά δεν παραδεχόταν ότι οι οποιεσδήποτε αντιρρήσεις εν *προκειμένω* είχαν ιδιαίτερη βαρύτητα για τον κύριο Ντάρσυ, η υπερηφάνεια του οποίου, ήταν σίγουρο, θα πληγωνόταν βαθύτερα αν απ' τους συγγενείς του φίλου του έλειπε η κοινωνική περιωπή, παρά αν τους έλειπε η σύνεση. Κατέληξε τελικά στο συμπέρασμα ότι οι πράξεις του διέπονταν εν μέρει από την αισχίστου είδους υπερηφάνειά του και εν μέρει από την επιθυμία του να κρατήσει τον κύριο Μπίγκλεϋ για την αδελφή του.

Η ταραχή και τα δάκρυα που προκλήθηκαν απ' όλη αυτή την ιστορία τής έφεραν πονοκέφαλο, ο οποίος επιδεινώθηκε τόσο πολύ προς το βράδυ, που, προστιθέμενος στην απροθυμία της να δει τον κύριο Ντάρσυ, την έκανε να αποφασίσει να μην ακολουθήσει τα εξαδέλφια της στο Ρόουζιγκς, όπου είχαν προσκληθεί για τσάι. Η κυρία Κόλλινς, βλέποντας ότι ήταν πράγματι αδιάθετη, δεν την πίεσε να πάει μαζί τους και, στο μέτρο του δυνατού, δεν άφησε ούτε το σύζυγό της να το κάνει. Ο κύριος Κόλλινς όμως δεν μπορούσε να κρύψει την ανησυχία του φοβούμενος ότι, αν η Ελίζαμπεθ έμενε σπίτι, θα προκαλούσε τη δυσαρέσκεια της λέδης Κάθριν.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 34

ΟΤΑΝ έφυγαν, η Ελίζαμπεθ, λες και επεδίωκε να εξοργισθεί όσο γινόταν περισσότερο με τον κύριο Ντάρσυ, αποφάσισε να ασχοληθεί με την εξέταση όλων των επιστολών που της είχε στείλει η Τζέιν στο Κεντ. Οι επιστολές αυτές δεν περιείχαν κανένα συγκεκριμένο παράπονο, ούτε γινόταν πουθενά αναφορά σε παρελθόντα συμβάντα ή σε παρόντα βάσανα. Από το σύνολό τους όμως και σχεδόν από κάθε αράδα απουσίαζε εκείνη η ευθυμία που χαρακτήριζε συνήθως το ύφος της και που, πηγάζοντας από τη γαλήνη ενός πνεύματος συμφιλιωμένου με τον εαυτό του και φιλικά διακείμενου προς τους πάντες, δεν είχε χάσει σχεδόν ποτέ τη λάμψη της. Διαβάζοντας τώρα με μεγαλύτερη προσοχή απ' όση κατά την πρώτη ανάγνωση, η Ελίζαμπεθ διαπίστωνε ότι κάθε πρόταση μετέδιδε μια αίσθηση ανησυχίας. Οι επαίσχυντοι κομπασμοί του κυρίου Ντάρσυ για τη δυστυχία που είχε καταφέρει να προκαλέσει την έκαναν να νιώθει ακόμη πιο έντονα τον πόνο της αδελφής της κι ήταν γι' αυτήν παρηγοριά η σκέψη ότι η παραμονή του στο Ρόουζιγκς θα τέλειωνε τη μεθεπομένη και ακόμη μεγαλύτερη παρηγοριά το γεγονός ότι, σε λιγότερο από δεκαπέντε μέρες, θα ξαναβρισκόταν με την Τζέιν και θα ήταν σε θέση να συμβάλλει, με όλα τα μέσα που προσφέρει η αγάπη, στην αναπτέρωση του ηθικού της.

Της ήταν βέβαια αδύνατο να μη σκέφτεται ότι, φεύγοντας ο Ντάρσυ από το Κεντ, θα έπαιρνε μαζί του και τον εξάδελφό του. Ωστόσο, ο συνταγματάρχης Φιτζγουίλλιαμ το είχε ξεκαθαρίσει ότι δεν επεδίωκε απολύτως τίποτε και, όσο ευχάριστος κι αν ήταν, η Ελίζαμπεθ δε σκόπευε να γίνει δυστυχισμένη για χάρη του.

Ενώ τακτοποιούσε αυτό το θέμα μέσα της, το κουδούνι της εξώπορτας την έβγαλε ξαφνικά από τις σκέψεις της και η διάθεσή της ζωήρεψε κάπως στην ιδέα ότι ήταν ο συνταγματάρχης Φιτζγουίλλιαμ, που είχε κι άλλοτε κάνει την επίσκεψή του αργά το βράδυ και που τώρα μπορεί να ερχόταν ειδικά για να μάθει νέα της. Η ιδέα όμως αυτή απεδείχθη εσφαλμένη και η διάθεσή της άλλαξε και πάλι προς το χειρότερο όταν, προς μεγάλη της κατάπληξη, είδε να μπαίνει στο δωμάτιο ο κύριος Ντάρσυ. Με περισσή βιάση, άρχισε αμέσως να τη ρωτά για την υγεία της, αποδίδοντας την επίσκεψή του στην επιθυμία του να μάθει εάν αυτή είχε βελτιωθεί. Του απάντησε με ψυχρή ευγένεια. Ο κύριος Ντάρσυ έμεινε για λίγο καθισμένος και ύστερα σηκώθηκε και άρχισε να κόβει βόλτες μες στο δωμάτιο. Η Ελίζαμπεθ ήταν κατάπληκτη, αλλά δεν είπε λέξη. Μετά από κάμποσα λεπτά σιωπής, την πλησίασε ταραγμένος και άρχισε ως εξής:

«Μάταια αγωνίστηκα. Είναι ανώφελο. Τα αισθήματά μου δεν καταπνίγονται. Πρέπει να μου επιτρέψετε να σας πω πόσο φλογερά σας θαυμάζω και σας αγαπώ».

Η κατάπληξη της Ελίζαμπεθ ήταν αδύνατο να εκφρασθεί. Απόμεινε να τον κοιτά κατακόκκινη, απορημένη, σιωπηλή. Την αντίδρασή της αυτή τη θεώρησε αρκετά ενθαρρυντική κι άρχισε αμέσως να της εξομολογείται όλα όσα ένιωθε για κείνη, όλα όσα ένιωθε τόσο καιρό. Μιλούσε ωραία, αλλά υπήρχαν κι άλλα συναισθήματα που έπρεπε να περιγράψει, πέρα από αυτά της καρδιάς, και ήταν το ίδιο ευφραδής στην έκφραση τόσο της τρυφερότητας, όσο και της υπερηφάνειας. Η αίσθησή του για την κατωτερότητά της — πράγμα που συνιστούσε υποβιβασμό για τον ίδιο— και για τα οικογενειακής φύσεως εμπόδια, που δεν έπαψε ποτέ η κρίση να αντιτάσσει στην επιθυμία, αναπτύχθηκε με μια θέρμη που έδειχνε να οφείλεται στη γνώση ότι την πλήγωνε, αλλά που ήταν πολύ απίθανο να ωφελήσει την πρότασή του.

Παρ' όλη τη βαθιά ριζωμένη απαρέσκειά της, η Ελίζαμπεθ δεν μπορούσε να μείνει ασυγκίνητη από τη φιλοφρόνηση που συνιστούσε η αγάπη ενός τέτοιου άνδρα και,

Digitized by 10uk1s

μολονότι οι προθέσεις της δεν άλλαξαν ούτε στιγμή, ένιωσε στην αρχή κάποια λύπη για την απογοήτευση που τον περίμενε. Σύντομα όμως, αγανακτισμένη απ' τα λόγια που ακολούθησαν, ένιωσε τη συμπόνια της να μετατρέπεται σε οργή. Προσπάθησε ωστόσο να διατηρήσει την ψυχραιμία της για να του απαντήσει με υπομονή όταν θα είχε τελειώσει. Ο κύριος Ντάρσυ ολοκλήρωσε μιλώντας της για τη δύναμη αυτής της αγάπης, την οποία, όσο κι αν προσπάθησε, δεν είχε καταφέρει να υποτάξει, και εκφράζοντας την ελπίδα ότι θα ανταμειβόταν τώρα με την αποδοχή του χεριού του. Ενώ τα έλεγε αυτά, η Ελίζαμπεθ διέκρινε με ευκολία ότι ήταν απολύτως σίγουρος για την ευνοϊκή απάντησή της. Μπορεί να μιλούσε για ανησυχία και αγωνία, αλλά η έκφρασή του έδειχνε πραγματική σιγουριά. Αυτό δεν μπορούσε παρά να την εξοργίσει ακόμη περισσότερο και, όταν εκείνος τελείωσε, του είπε με ξαναμμένο πρόσωπο:

«Σε περιπτώσεις σαν αυτή είθισται, νομίζω, να εκφράζει κανείς την υποχρέωση που αισθάνεται για τα συναισθήματα που του εξομολογούνται, όσο άνισα και αν ανταποδίδονται αυτά. Είναι φυσιολογικό να αισθάνεται κανείς υποχρέωση και, αν μπορούσα να αισθανθώ ευγνωμοσύνη, τώρα θα σας ευχαριστούσα. Όμως δεν μπορώ· ποτέ δεν επεθύμησα την καλή σας γνώμη, και εσείς σίγουρα την εκφράσατε με εξαιρετική απροθυμία. Λυπάμαι που προκάλεσα πόνο σε κάποιον, αλλά αυτό έγινε εντελώς ασυνείδητα και ελπίζω ότι θα είναι μικρής διάρκειας. Τα αισθήματα αυτά που, όπως λέτε, σας εμπόδιζαν επί μακρόν να εξομολογηθείτε το ενδιαφέρον σας, θα σας βοηθήσουν να το ξεπεράσετε χωρίς μεγάλη δυσκολία ύστερα από την εξήγηση αυτή».

Ο κύριος Ντάρσυ, που ήταν ακουμπισμένος στο γείσωμα του τζακιού με τα μάτια καρφωμένα στο πρόσωπό της, έδειχνε να συλλαμβάνει τα λόγια της με μεγάλη δυσφορία και κατάπληξη. Το πρόσωπό του είχε γίνει άσπρο απ' το θυμό κι η ταραχή της ψυχής του ήταν αποτυπωμένη σε όλα τα χαρακτηριστικά του. Πάσχιζε να δείξει ότι διατηρούσε την ψυχραιμία του και δε θα άνοιγε τα χείλη του αν δε βεβαιωνόταν προηγουμένως ότι το είχε καταφέρει. Η σιωπή αυτή ήταν για την Ελίζαμπεθ τρομακτική. Τελικά, με φωνή βεβιασμένα ήρεμη, είπε:

«Αυτή λοιπόν είναι όλη κι όλη η απάντηση που είχα την τιμή να αναμένω! Θα μπορούσα ίσως να ρωτήσω γιατί απορρίπτομαι κατ' αυτό τον τρόπο, με τόσο λίγη προσπάθεια για ευγένεια, αλλά δεν έχει πια και τόση σημασία».

«Θα μπορούσα κι εγώ να ρωτήσω» αποκρίθηκε η Ελίζαμπεθ «γιατί, αφού η πρόθεσή σας να με προσβάλετε και να με μειώσετε ήταν τόσο προφανής, αποφασίσατε να μου πείτε ότι σας αρέσω παρά τη βούλησή σας, παρά τη λογική σας και, ακόμη, παρά το χαρακτήρα σας; Δε νομίζετε ότι μετά απ' αυτό δικαιολογείται η αγένειά μου, αν ήμουν *πράγματι* αγενής; Υπήρξαν όμως κι άλλες προκλήσεις. Το ξέρετε καλά αυτό. Ακόμη και αν τα αισθήματά μου δεν είναι δυσμενή για σας, αν ήταν απλώς αδιάφορα ή έστω ευνοϊκά, πιστεύετε ότι θα μου περνούσε ποτέ απ' το μυαλό να δεχθώ την πρόταση του ανθρώπου που έγινε η αιτία να καταστραφεί, για πάντα ίσως, η ευτυχία μιας πολυαγαπημένης αδελφής;»

Καθώς πρόφερε αυτά τα λόγια, ο κύριος Ντάρσυ άλλαξε χρώμα, αλλά η συγκίνηση ήταν στιγμιαία και συνέχισε να την ακούει χωρίς να επιχειρήσει να τη διακόψει.

«Έχω κάθε λόγο να μη σας εκτιμώ. Κανένα κίνητρο δεν μπορεί να δικαιολογήσει τον άδικο και στενόκαρδο ρόλο που διαδραματίσατε στην *υπόθεση αυτή*. Δε θα τολμούσατε, δε θα μπορούσατε να αρνηθείτε ότι υπήρξατε η κύρια, αν όχι η μοναδική, αιτία για το χωρισμό αυτών των δυο ανθρώπων, τους οποίους εκθέσατε, τον μεν ένα στα σχόλια του κόσμου, για την επιπολαιότητα και την αστάθειά του, την δε άλλη στο χλευασμό του, για τις φρούδες ελπίδες της, βυθίζοντάς τους και τους δύο στο χειρότερο είδος δυστυχίας».

Digitized by 10uk1s

Σταμάτησε και, κοιτάζοντάς τον, διαπίστωσε ότι την παρακολουθούσε μ' ένα ύφος που έδειχνε ότι δεν ένιωθε καμιά απολύτως τύψη. Την κοιτούσε μάλιστα μ' ένα χαμόγελο προσποιητής δυσπιστίας.

«Μπορείτε να αρνηθείτε ότι το κάνατε;» τον ρώτησε.

Εκείνος, δήθεν ατάραχος, απάντησε:

«Δεν πρόκειται να αρνηθώ ότι έκανα τα πάντα για να χωρίσω το φίλο μου από την αδελφή σας ή ότι χαίρομαι για την επιτυχία μου. Ήμουν καλύτερος για *κείνον* απ' ό,τι ήμουν για τον εαυτό μου».

Η Ελίζαμπεθ δεν καταδέχτηκε να δείξει ότι είχε αντιληφθεί τη φιλοφρόνηση. Το νόημά της δεν της διέφυγε, αλλά δεν ήταν δυνατό να την κατευνάσει.

«Η αντιπάθειά μου όμως» συνέχισε «δεν οφείλεται μόνο σ' αυτή την υπόθεση. Πολύ πριν συμβεί αυτό, η γνώμη μου για σας είχε αποκρυσταλλωθεί. Ο χαρακτήρας σας αποκαλύφθηκε με την ιστορία που μου διηγήθηκε ο κύριος Γουίκαμ πολλούς μήνες πριν. Τι έχετε να πείτε επ' αυτού; Ποια φανταστική πράξη φιλίας θα επικαλεσθείτε τώρα για να υπερασπισθείτε τον εαυτό σας; Ή με ποια διαστρέβλωση της αλήθειας θα καταφέρετε να εξαπατήσετε τους άλλους;»

«Το ενδιαφέρον σας για τα προβλήματα αυτού του κυρίου είναι, καθώς βλέπω, εντονότατο» είπε ο Ντάρσυ με λιγότερο ήρεμη φωνή και κοκκινίζοντας ελαφρά.

«Ποιος άνθρωπος θα γνώριζε τις συμφορές του και δε θα έδειχνε ενδιαφέρον γι' αυτόν;»

«Συμφορές!» επανέλαβε περιφρονητικά ο Ντάρσυ. «Ναι, οι συμφορές του ήταν πράγματι μεγάλες».

«Και, φυσικά, δικό σας έργο» είπε με ζωηρή φωνή η Ελίζαμπεθ. «Εσείς τον οδηγήσατε στην τωρινή κατάσταση ένδειας, σχετικής ένδειας. Του αρνηθήκατε τα προνόμια τα οποία ασφαλώς γνωρίζατε ότι προορίζονταν γι' αυτόν. Στα καλύτερα χρόνια της ζωής του, του στερήσατε αυτή την ανεξαρτησία που όχι μόνο του οφειλόταν, αλλά και του άξιζε. Έχετε κάνει όλ' αυτά κι όμως μπορείτε να αντιδράτε με περιφρόνηση και ειρωνεία στο άκουσμα των συμφορών του!»

«Αυτή λοιπόν» αναφώνησε ο Ντάρσυ καθώς διέσχιζε με γρήγορα βήματα το δωμάτιο «είναι η γνώμη σας για μένα! Αυτή είναι η εκτίμηση που τρέφετε για το πρόσωπό μου! Σας ευχαριστώ που μου το εξηγήσατε τόσο καθαρά. Τα σφάλματά μου, σύμφωνα μ' αυτή την περιγραφή, είναι πράγματι βαριά! Ίσως όμως» πρόσθεσε σταματώντας το βάδισμά του και στρεφόμενος προς το μέρος της «να είχατε παραβλέψει αυτά τα παραπτώματα αν δεν είχε πληγωθεί η υπερηφάνειά σας από την ειλικρινή εξομολόγησή μου σχετικά με τους ενδοιασμούς που επί μακρόν μ' εμπόδιζαν να καταλήξω σε μια σοβαρή απόφαση. Οι αμείλικτες αυτές κατηγορίες ίσως να μην είχαν εκτοξευθεί ποτέ αν εγώ είχα αποκρύψει, με μεγαλύτερη διπλωματικότητα, την πάλη που δίνω με τον εαυτό μου και σας είχα κολακεύσει κάνοντάς σας να πιστέψετε ότι με ωθούσε πάθος ανεπιφύλακτο κι αγνό, απηλλαγμένο από κάθε λογική ή σκέψη ή οτιδήποτε. Απεχθάνομαι όμως κάθε είδους προσποίηση. Και δεν ντρέπομαι καθόλου για τα αισθήματα που σας εξομολογήθηκα. Ήταν φυσιολογικά και δίκαια. Θα περιμένατε μήπως να χαίρομαι για την κατωτερότητα των συγγενών σας; Να συγχαίρω τον εαυτό μου γιατί θα αποκτήσω σχέσεις με ανθρώπους τόσο κατώτερης απ' τη δική μου κοινωνική θέση;»

Η Ελίζαμπεθ ένιωθε την οργή της να γίνεται ολοένα και μεγαλύτερη. Έκανε όμως τα

Digitized by 10uk1s

αδύνατα δυνατά και κατάφερε να πει με ψυχραιμία:

«Κάνετε λάθος, κύριε Ντάρσυ, αν νομίζετε ότι ο τρόπος της εξομολόγησής σας είχε για μένα καμιά άλλη συνέπεια εκτός από το ότι με απάλλαξε από τις τύψεις που ενδεχομένως θα ένιωθα, απορρίπτοντας την πρόταση σας, αν είχατε φερθεί ως πιο καθώς πρέπει κύριος».

Στα λόγια αυτά, τον είδε να αναπηδά, χωρίς ωστόσο να λέει τίποτε, κι έτσι συνέχισε:

«Με οποιονδήποτε τρόπο κι αν μου είχατε προσφέρει το χέρι σας, πάλι εγώ θα το είχα αρνηθεί».

Η κατάπληξή του ήταν πάλι καταφανής και την κοίταξε με μια έκφραση δυσπιστίας και ταπείνωσης μαζί.

«Απ' την αρχή» συνέχισε η Ελίζαμπεθ «απ' την πρώτη κιόλας στιγμή, θα έλεγα, της γνωριμίας μας, οι τρόποι σας, που με έπεισαν τόσο βαθιά για την υπεροψία σας, την έπαρσή σας και την εγωιστική περιφρόνησή σας για τα αισθήματα των άλλων, απετέλεσαν τα θεμέλια της αποδοκιμασίας, πάνω στα οποία τα μετέπειτα γεγονότα οικοδόμησαν μια τόσο ακλόνητη απέχθεια και, πριν καλά καλά περάσει ένας μήνας από τότε που σας γνώρισα, ένιωθα ήδη ότι ήσασταν ο τελευταίος άνθρωπος στον κόσμο που θα με έπειθε ποτέ να τον παντρευτώ».

«Αρκετά είπατε, κυρία μου. Κατανοώ απολύτως τα συναισθήματά σας και το μόνο που μου απομένει τώρα είναι να ντρέπομαι για κείνα που έτρεφα εγώ. Συγχωρέστε με που καταχράσθηκα τόσο πολύ το χρόνο σας και δεχθείτε τις καλύτερες ευχές μου για την υγεία και την ευτυχία σας».

Και μ' αυτά τα λόγια, εγκατέλειψε βιαστικά το δωμάτιο. Την επομένη στιγμή, η Ελίζαμπεθ τον άκουσε ν' ανοίγει την εξώπορτα και να φεύγει απ' το σπίτι.

Η ταραχή της ψυχής της ήταν τώρα οδυνηρά μεγάλη. Ήταν ανίκανη να κρατηθεί στα πόδια της και, τσακισμένη απ' την αδυναμία, κάθισε κάτω κι έκλαιγε επί μισή ώρα. Η κατάπληξή της, όσο σκεφτόταν τι είχε συμβεί, μεγάλωνε ολοένα και περισσότερο. Να της κάνει πρόταση γάμου ο κύριος Ντάρσυ! Να είναι ερωτευμένος μαζί της τόσους πολλούς μήνες! Να είναι τόσο ερωτευμένος, που να θέλει να την παντρευτεί παρ' όλες τις αντιρρήσεις που τον είχαν κάνει να αποτρέψει το φίλο του από το να παντρευτεί την αδελφή της και που θα πρέπει να φαίνονταν τουλάχιστον εξίσου σοβαρές στη δική του περίπτωση, ήταν σχεδόν απίστευτο! Ήταν βέβαια κολακευτικό γι' αυτήν να έχει εμπνεύσει εν αγνοία της μια τόσο δυνατή αγάπη, αλλά η υπερηφάνειά του, η απαίσια υπερηφάνειά του, η ξεδιάντροπη ομολογία του των όσων είχε κάνει σε βάρος της Τζέιν, η ασυγχώρητη αυτοπεποίθηση με την οποία τα αναγνώριζε, μολονότι δεν μπορούσε να τα δικαιολογήσει, και η αναισθησία με την οποία είχε αναφερθεί στον κύριο Γουίκαμ, χωρίς καν να προσπαθήσει να αρνηθεί ότι υπήρξε σκληρός μαζί του, όλα αυτά υπερνίκησαν σύντομα τον οίκτο που της είχε, προς στιγμή, προκαλέσει η σκέψη ότι την αγαπούσε.

Συνέχισε έτσι τις ταραγμένες σκέψεις της μέχρι που ο θόρυβος από την άμαξα της λέδης Κάθριν την έκανε να νιώσει πόσο ανίκανη ήταν να αντιμετωπίσει την παρατηρητικότητα της Σάρλοτ και την έστειλε αμέσως στο δωμάτιό της.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 35

Η ΕΛΙΖΑΜΠΕΘ ξύπνησε, το επόμενο πρωί, με τις ίδιες σκέψεις, τους ίδιους διαλογισμούς που έκανε κι αποβραδίς πριν καταφέρει τελικά να κλείσει τα μάτια της. Δεν μπορούσε ακόμη να συνέλθει από την έκπληξη για όσα συνέβησαν. Ανίκανη λοιπόν να σκεφτεί οτιδήποτε άλλο και χωρίς καμιά διάθεση για οποιαδήποτε ασχολία, αποφάσισε, αμέσως μετά το πρόγευμα, να προσφέρει στον εαυτό της αέρα και άσκηση. Προχωρούσε κατευθείαν προς το αγαπημένο σημείο της όταν η σκέψη ότι και ο κύριος Ντάρσυ πήγαινε εκεί, καμιά φορά, την έκανε να σταματήσει και, αντί να μπει στο πάρκο, έστριψε στην πάροδο, που την οδήγησε ακόμη πιο μακριά από τον κύριο δρόμο. Η πάροδος συνόρευε κι αυτή, από τη μια μεριά, με την περίφραξη του πάρκου και σύντομα η Ελίζαμπεθ προσπέρασε μια από τις πύλες εισόδου.

Αφού διήνυσε δυο τρεις φορές αυτό το τμήμα της παρόδου, η ομορφιά του πρωινού την έβαλε στον πειρασμό να σταματήσει στην πύλη και να κοιτάξει μέσα στο πάρκο. Οι πέντε βδομάδες που είχε τώρα περάσει στο Κεντ είχαν επιφέρει μεγάλες αλλαγές στο τοπίο και κάθε μέρα προσέθετε και περισσότερο πράσινο στα πρώιμα δένδρα. Ετοιμαζόταν να συνεχίσει τον περίπατό της όταν, στο σύδενδρο που συνόρευε με το πάρκο, πήρε το μάτι της τη φιγούρα ενός κυρίου που ερχόταν προς το μέρος της. Φοβούμενη μήπως ήταν ο κύριος Ντάρσυ, κίνησε αμέσως να φύγει, αλλά το άτομο αυτό, που συνέχισε να προχωρά, είχε πλησιάσει τώρα αρκετά κοντά ώστε να τη δει και, βιάζοντας το βήμα, φώναξε τ' όνομά της. Η Ελίζαμπεθ είχε κάνει στροφή κι απομακρυνόταν, αλλά, ακούγοντας να τη φωνάζουν, καίτοι με φωνή που μαρτυρούσε ότι ήταν πράγματι ο κύριος Ντάρσυ, κινήθηκε πάλι προς την πύλη. Στο μεταξύ, είχε φτάσει κι αυτός εκεί και, δίνοντάς της μια επιστολή, την οποία εκείνη ενστικτωδώς πήρε, είπε με ύφος υπεροπτικής αταραξίας:

«Περιφερόμουν στο αλσύλλιο για κάμποση ώρα με την ελπίδα ότι θα σας συναντούσα. Θα μου κάνετε την τιμή να διαβάσετε αυτή την επιστολή;» Αμέσως μετά, υποκλινόμενος ελαφρά, της έστρεψε τα νώτα και σε λίγο είχε εξαφανιστεί.

Χωρίς να περιμένει τίποτε ευχάριστο, αλλά με εντονότατη περιέργεια, η Ελίζαμπεθ άνοιξε την επιστολή και, προς ακόμη μεγαλύτερη κατάπληξή της, βρήκε εκεί μέσα ένα φάκελο ο οποίος περιείχε δύο πυκνογραμμένα επιστολόχαρτα. Όμως και ο ίδιος ο φάκελος ήταν επίσης καλυμμένος πλήρως από την ίδια πυκνή γραφή. Συνεχίζοντας λοιπόν τον περίπατό της, άρχισε να διαβάζει. Είχε γραφεί στο Ρόουζιγκς, στις οκτώ το πρωί, και είχε ως εξής:

Μην ταραχθείτε, κυρία μου, φοβούμενη ότι η επιστολή αυτή περιέχει οιαδήποτε επανάληψη εκείνων των συναισθημάτων και προτάσεων που σας προκάλεσαν τόση αγανάκτηση χθες το βράδυ. Σας γράφω χωρίς καμία πρόθεση να σας στενοχωρήσω ή να ταπεινώσω τον εαυτό μου εμμένοντας σε επιθυμίες που, για την ευτυχία και των δύο μας, καλό θα ήταν να ξεχαστούν το ταχύτερο δυνατό. Ο κόπος για τη σύνταξη και την ανάγνωση αυτής της επιστολής θα μπορούσε να έχει αποφευχθεί εάν δεν το επέβαλε ο χαρακτήρας μου να γραφτεί και να διαβαστεί. Θα πρέπει, ως εκ τούτου, να με συγχωρήσετε που λαμβάνω το θάρρος να απαιτήσω την προσοχή σας. Γνωρίζω βεβαίως ότι τα συναισθήματά σας θα την παράσχουν απρόθυμα, αλλά εγώ απευθύνομαι στη δικαιοσύνη σας.

Χθες το βράδυ, μου καταλογίσατε δύο πολύ διαφορετικής φύσεως και διόλου ίσης σπουδαιότητος παραπτώματα. Το πρώτο ήταν ότι, αδιαφορώντας για τα αισθήματα και των δύο, αγνοώντας τις διάφορες αξιώσεις και εις πείσμα της τιμής και της ανθρωπιάς,

Digitized by 10uk1s

κατέστρεψα την άμεση ευτυχία και γκρέμισα τις μελλοντικές ελπίδες του κυρίου Γουίκαμ. Το να έχω εγκαταλείψει εσκεμμένως και άνευ λόγου το σύντροφο της νεότητάς μου, τον αναγνωρισμένο ευνοούμενο του πατέρα μου, έναν νέο που δεν είχε κανένα άλλο στήριγμα πέραν της δικής μου προστασίας και που μεγάλωσε με την ελπίδα ότι κάποτε θα του την παρείχαμε, θα συνιστούσε τέτοια φαυλότητα, που μπροστά της θα ωχριούσε ο χωρισμός δύο νέων ανθρώπων, η αγάπη των οποίων μπορεί και να μην ήταν παρά το προϊόν λίγων μόνο εβδομάδων. Ελπίζω όμως ότι στο μέλλον, όταν θα έχετε διαβάσει τις παρακάτω εξηγήσεις για τις πράξεις μου και τα κίνητρά μου, δε θα με μέμφεσθε πλέον, όσον αφορά τα δύο αυτά περιστατικά, με την ίδια ευκολία που το κάνατε χθες βράδυ. Εάν, στα πλαίσια των εξηγήσεων αυτών, τις οποίες οφείλω στον εαυτό μου, βρίσκομαι στην ανάγκη να περιγράψω συναισθήματα που προσβάλλουν ενδεχομένως τα δικά σας, το μόνο που μπορώ να πω είναι ότι λυπάμαι. Επιβάλλεται όμως να το κάνω και θα ήταν παράλογο να συνεχίσω να ζητώ συγγνώμη.

Δεν ήμουν πολύ καιρό στο Χέρτφορντσαϊρ όταν διαπίστωσα, από κοινού με άλλους, ότι ο Μπίγκλεϋ έδειχνε να προτιμά τη μεγαλύτερη αδελφή σας περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη νεαρή γυναίκα της περιοχής. Τον είχα όμως δει συχνά ερωτευμένο κατά το παρελθόν και έτσι δεν ανησύχησα για τη σοβαρότητα των αισθημάτων του μέχρι το βράδυ του χορού στο Νέδερφιλντ. Εκείνο λοιπόν το βράδυ, και ενώ είχα την τιμή να χορεύω μαζί σας, έμαθα για πρώτη φορά, από τυχαία πληροφορία του σερ Γουίλλιαμ Λούκας, ότι οι περιποιήσεις του Μπίγκλεϋ προς την αδελφή σας είχαν προκαλέσει τη γενική προσδοκία ενός γάμου. Ο σερ Γουίλλιαμ μιλούσε σαν να επρόκειτο για σίγουρο πράγμα, για το οποίο μόνο η ημερομηνία δεν είχε ακόμη αποφασισθεί. Από τη στιγμή εκείνη, άρχισα να παρακολουθώ προσεκτικά τη συμπεριφορά του φίλου μου και συνειδητοποίησα ότι η αδυναμία του για τη δεσποινίδα Μπέννετ υπερέβαινε οτιδήποτε είχα παρατηρήσει άλλοτε σ' αυτόν. Παρατηρούσα επίσης την αδελφή σας. Το ύφος και οι τρόποι της είχαν την ίδια πάντα ειλικρίνεια, την ίδια ευθυμία και γοητεία, αλλά χωρίς κανένα σύμπτωμα ιδιαίτερου ενδιαφέροντος. Έμεινα λοιπόν πεπεισμένος, από τη διερεύνηση εκείνης της βραδιάς, ότι, αν και δεχόταν με ευχαρίστηση το ενδιαφέρον που της έδειχνε, δεν το προκαλούσε με κάποια δική της συναισθηματική συμμετοχή. Αν δε σφάλετε εσείς εν προκειμένω, τότε το λάθος πρέπει να είναι δικό μου και αφού γνωρίζετε καλύτερα την αδελφή σας, το δεύτερο είναι πιθανότερο. Αν είναι έτσι, αν παραπλανήθηκα από τέτοιο λάθος και της προκάλεσα πόνο, τότε η μνησικακία σας δεν ήταν αδικαιολόγητη. Δε θα διστάσω ωστόσο να υποστηρίξω ότι η γαλήνη στην έκφραση και την όψη της αδελφής σας ήταν τέτοια, που θα έπειθε ακόμη και τον πιο οξυδερκή παρατηρητή ότι, όσο γλυκιά κι αν είναι η ιδιοσυγκρασία της, δε θα 'ταν εύκολο ν' αγγίξει κανείς την καρδιά της. Το ότι ήθελα να πιστεύω πως ήταν αδιάφορη είναι σίγουρο, αλλά τολμώ να πω ότι οι έρευνες και οι αποφάσεις μου δεν επηρεάζονται συνήθως από τις ελπίδες ή τους φόβους μου. Δεν πίστευα ότι ήταν αδιάφορη επειδή το ευχόμουν. Το πίστευα, βασιζόμενος στην αμερόληπτη κρίση μου, με την ίδια ειλικρίνεια που το ήλπιζα κινούμενος από τη λογική. Οι αντιρρήσεις μου για το γάμο αυτό δεν ήταν απλώς εκείνες που χθες το βράδυ ομολόγησα ότι, στη δική μου περίπτωση, απαίτησαν εξαιρετική δύναμη πάθους για να παρακαμφθούν· η έλλειψη κοινωνικού κύκλου δε θα ήταν τόσο μεγάλο κακό για το φίλο μου, όσο για μένα. Υπήρχαν όμως άλλες αιτίες αποστροφής, αιτίες που, καίτοι συνεχίζουν να υπάρχουν και μάλιστα στον ίδιο βαθμό και στις δύο περιπτώσεις, είχα ο ίδιος προσπαθήσει να τις ξεχάσω καθότι η παρουσία τους δεν ήταν άμεση. Οι αιτίες αυτές πρέπει να αναφερθούν έστω και εν συντομία.

Η κατάσταση της οικογένειας της μητέρας σας, καίτοι απορριπτέα, δεν ήταν τίποτε σε σύγκριση μ' αυτή την πλήρη έλλειψη ευπρέπειας που τόσο συχνά, τόσο σχεδόν απαράλλακτα επιδεικνυόταν απ' την ίδια, από τις τρεις νεότερες αδελφές σας και, περιστασιακώς, ακόμη και απ' τον πατέρα σας. Συγχωρέστε με· μου είναι πολύ δυσάρεστο

Digitized by 10uk1s

να σας προσβάλλω. Όμως, μέσα σ' όλη την ανησυχία σας για τα ελαττώματα των πιο στενών συγγενών σας και τη δυσαρέσκειά σας γι' αυτή την παρουσίασή τους, παρηγορηθείτε με τη σκέψη ότι ο τρόπος με τον οποίο φερθήκατε ώστε να αποφύγετε, τόσο εσείς, όσο και η αδελφή σας, οιοδήποτε μερίδιο αυτών των επικρίσεων είναι όχι μόνο γενικά αξιέπαινος, αλλά συνιστά επίσης τιμή για τη σύνεση και το χαρακτήρα και των δυο σας. Θα προσθέσω απλώς ότι όσα συνέβησαν εκείνη τη βραδιά επιβεβαίωσαν τη γνώμη μου για όλα τα εμπλεκόμενα πρόσωπα και ενίσχυσαν τα κίνητρα που είχα ήδη και με ωθούσαν να προφυλάξω το φίλο μου από μια σχέση που τη θεωρούσα απολύτως ατυχή. Την επόμενη μέρα, έφυγε από το Νέδερφιλντ για το Λονδίνο, όπως σίγουρα θα θυμάσθε, με την πρόθεση να επιστρέψει σύντομα. Ο ρόλος τον οποίο διεδραμάτισα εγώ θα διευκρινισθεί τώρα.

Η ανησυχία των αδελφών του ήταν εξίσου ζωηρή με τη δική μου και σύντομα ανακαλύψαμε τη σύμπτωση των συναισθημάτων μας, συνειδητοποιώντας δε ότι, αν θέλαμε ν' αποδεσμεύσουμε τον αδελφό τους, δεν έπρεπε να χάνουμε καιρό, αποφασίσαμε να τον ακολουθήσουμε αμέσως στο Λονδίνο. Έτσι και έγινε και, φτάνοντας εκεί, ανέλαβα πρόθυμα να επισημάνω στο φίλο μου τα σίγουρα μειονεκτήματα αυτής της επιλογής. Τα περιέγραψα και τα τόνισα με ζήλο, αλλά, όσο και να τον κλόνιζε αυτή η εναντιολογία, όσο και να καθυστερούσε την απόφασή του, δε θα ήταν, υποθέτω, ικανή να αποτρέψει τελικά το γάμο αν δεν την είχα ενισχύσει με τη διαβεβαίωση, που δε δίστασα να παράσχω, ότι η αδελφή σας δεν ενδιαφερόταν. Μέχρι εκείνη τη στιγμή, πίστευε ότι η αδελφή σας ανταποκρινόταν στην αγάπη του με ειλικρινές, αν όχι ίσο, ενδιαφέρον. Όμως ο Μπίγκλεϋ είναι, από τη φύση του, πολύ μετριόφρων και εμπιστεύεται την κρίση μου περισσότερο απ' τη δική του. Κατά συνέπεια, δεν ήταν και πολύ δύσκολο να τον πείσω ότι είχε αυταπατηθεί. Έχοντάς του δημιουργήσει αυτή την πεποίθηση, ήταν πλέον παιχνιδάκι να τον αποτρέψω από το να επιστρέψει στο Χέρτφορντσαϊρ. Δεν κακίζω τον εαυτό μου για όλα όσα έκανα και δεν υπάρχει παρά ένα μόνο στοιχείο της συμπεριφοράς μου, στην όλη υπόθεση, που δε με ικανοποιεί όταν το σκέπτομαι· ότι καταδέχτηκα να χρησιμοποιήσω ορισμένα τεχνάσματα για να του αποκρύψω την παρουσία της αδελφής σας στην πόλη. Αφού το ήξερε η δεσποινίς Μπίγκλεϋ, το έμαθα κι εγώ· ο αδελφός της ωστόσο το αγνοεί ακόμη και τώρα. Είναι ίσως πιθανόν ότι θα μπορούσαν να έχουν συναντηθεί χωρίς κανένα κακό επακόλουθο, αλλά η εντύπωσή μου ήταν ότι το ενδιαφέρον του δεν είχε μειωθεί σε τέτοιο βαθμό, που να μπορεί να τη δει χωρίς να διατρέχει κίνδυνο. Αυτή η απόκρυψη, αυτή η συγκάλυψη, δεν ήταν ίσως του επιπέδου μου. Τώρα όμως έγινε κι έγινε για καλό. Δεν έχω τίποτε άλλο να πω εν προκειμένω, καμία άλλη συγγνώμη να ζητήσω. Αν πλήγωσα τα συναισθήματα της αδελφής σας, το έκανα ασυνειδήτως και, μολονότι τα κίνητρα που με ώθησαν μπορεί, ως είναι φυσικό, να σας φαίνονταν ανεπαρκή, δε νιώθω μέχρι στιγμής την ανάγκη να τα καταδικάσω. Όσον αφορά τώρα την άλλη, βαρύτερη, κατηγορία ότι έχω βλάψει τον κύριο Γουίκαμ, ο μόνος τρόπος για να την καταρρίψω είναι να σας εκθέσω με λεπτομέρειες ποια είναι η σχέση του με την οικογένειά μου. Δε γνωρίζω τι ακριβώς μου προσάπτει, αλλά για την αλήθεια των όσων θα σας πω είμαι σε θέση να επικαλεσθώ περισσότερους από έναν αναμφισβήτητα αξιόπιστους μάρτυρες.

Ο κύριος Γουίκαμ είναι γιος ενός πολύ αξιοσέβαστου ανθρώπου που ήταν, επί πολλά έτη, επιφορτισμένος με τη διαχείριση όλων των εκτάσεων του Πέμπερλυ και που η άψογη διαγωγή του κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του έκανε, όπως ήταν φυσικό, τον πατέρα μου να τον εξυπηρετεί με διάφορους τρόπους και να δείχνει προς το γιο του, τον Τζορτζ Γουίκαμ, που τον είχε μάλιστα βαφτίσει, γενναιόδωρη καλοσύνη. Ο πατέρας μου τον στήριξε για να τελειώσει το σχολείο και να σπουδάσει, στη συνέχεια, στο Κέμπριτζ· σημαντικότατη βοήθεια αφού ο δικός του πατέρας, πάντα φτωχός εξαιτίας της σπάταλης γυναίκας του, δε θα ήταν ποτέ σε θέση να του προσφέρει την εκπαίδευση ενός τζέντλεμαν. Ο πατέρας μου όχι μόνο απολάμβανε τη συντροφιά του νεαρού αυτού κυρίου, οι τρόποι

Digitized by 10uk1s

του οποίου ήταν πάντα ελκυστικοί, αλλά του είχε και πολύ μεγάλη εκτίμηση και, ελπίζοντας ότι θα ακολουθούσε τη σταδιοδρομία του κληρικού, σκόπευε να τον βοηθήσει προς αυτή την κατεύθυνση. Όσο για μένα, είχα αρχίσει πριν από πολλά, πολλά χρόνια να διαμορφώνω εντελώς διαφορετική γνώμη γι' αυτόν. Οι κακές ροπές του, η έλλειψη αρχών, που φρόντιζε επιμελώς να αποκρύπτει από τον καλύτερό του φίλο, δεν μπορούσαν να διαφύγουν της προσοχής ενός νεαρού, σχεδόν συνομηλίκου του, ο οποίος είχε την ευκαιρία να τον βλέπει σε στιγμές απερισκεψίας, ευκαιρία που δεν μπορούσε να έχει ο κύριος Ντάρσυ. Εδώ, θα σας πικράνω πάλι· σε τι βαθμό, μόνο εσείς γνωρίζετε. Οποιαδήποτε όμως και αν είναι τα συναισθήματα που έχει εμπνεύσει ο κύριος Γουίκαμ, η υποψία που έχω για τη φύση τους δε θα με αποτρέψει από το να αποκαλύψω τον πραγματικό χαρακτήρα του· προσθέτει, αντίθετα, ακόμη ένα κίνητρο.

Ο εξαίρετος πατέρας μου πέθανε πριν από πέντε περίπου χρόνια και η αφοσίωσή του στον κύριο Τζορτζ Γουίκαμ ήταν μέχρι τέλους τόσο σταθερή, που στη διαθήκη του περιέλαβε ειδική προς εμένα σύσταση να τον βοηθήσω ώστε να προοδεύσει, κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο, στη σταδιοδρομία του και, εάν επέλεγε να χειροτονηθεί, εξέφραζε την επιθυμία να του παραχωρηθεί η πρώτη σημαντική θέση εφημερίου που θα έμενε κενή. Υπήρχε επίσης ένα κληροδότημα χιλίων λιρών γι' αυτόν. Ο πατέρας του δεν επέζησε επί μακρόν του δικού μου και, μέσα σε έξι μήνες από αυτά τα γεγονότα, ο κύριος Γουίκαμ μού έγραψε για να με πληροφορήσει ότι, έχοντας τελικά αποφασίσει να μη φορέσει το ράσο, ήλπιζε ότι δε θα το θεωρούσα παράλογο, εκ μέρους του, να περιμένει κάποιο αμεσότερο οικονομικό όφελος αντί της θέσης του εφημερίου, απ' την οποία δε θα μπορούσε πλέον να επωφεληθεί. Είχε την πρόθεση, προσέθετε, να σπουδάσει νομικά και έπρεπε να γνωρίζω ότι ο ετήσιος τόκος χιλίων λιρών θα ήταν ανεπαρκέστατη στήριξη για κάτι τέτοιο. Ήλπιζα μάλλον, παρά πίστευα ότι ήταν ειλικρινής· εν πάση όμως περιπτώσει, ήμουν απολύτως πρόθυμος να αποδεχθώ την πρότασή του. Ήξερα ότι ο κύριος Γουίκαμ δεν έπρεπε να γίνει κληρικός. Ως εκ τούτου, το θέμα ρυθμίστηκε αμέσως. Παραιτήθηκε από κάθε απαίτηση βοηθείας στον εκκλησιαστικό τομέα, αν υποτεθεί ότι θα ήταν ποτέ σε θέση να λάβει τέτοια βοήθεια, και δέχτηκε ως αντάλλαγμα τρεις χιλιάδες λίρες. Κάθε μεταξύ μας σχέση φαινόταν τώρα να έχει διακοπεί. Τον εκτιμούσα τόσο λίγο, που μου ήταν αδύνατο να τον καλώ στο Πέμπερλυ ή να τον συναναστρέφομαι στην πόλη, όπου και ζούσε κυρίως. Οι νομικές σπουδές ήταν απλώς πρόφαση και, όντας τώρα ελεύθερος από κάθε περιορισμό, διήγε βίο οκνηρίας και ασωτίας. Επί τρία περίπου έτη, είχα ελάχιστα νέα του· όταν όμως απεβίωσε ο κάτοχος της ενορίας που προοριζόταν γι' αυτόν, προσέφυγε εκ νέου σ' εμένα ζητώντας με επιστολή του να του παραχωρηθεί η θέση. Η οικονομική κατάστασή του, με διαβεβαίωνε και δεν ήταν διόλου δύσκολο να τον πιστέψω, βρισκόταν σε κακό χάλι. Είχε ανακαλύψει ότι οι νομικές σπουδές ήταν εντελώς άχρηστες και ήταν τώρα απολύτως αποφασισμένος να χειροτονηθεί αν εγώ του παραχωρούσα την εν λόγω ενορία, πράγμα για το οποίο δεν αμφέβαλε σχεδόν καθόλου αφού ήταν σίγουρος ότι δεν είχα κανέναν άλλο να φροντίσω και δε θα ήταν δυνατόν να έχω ξεχάσει τις προθέσεις του σεβαστού πατέρα μου. Θα μπορούσατε ποτέ να με κατηγορήσετε επειδή απέρριψα αυτό το αίτημα και αρνήθηκα να δεχθώ οποιαδήποτε επανάληψή του; Η μνησικακία του ήταν ευθέως ανάλογη προς τη στενότητα των οικονομικών του και, χωρίς αμφιβολία, με κακολογούσε στους άλλους με την ίδια βιαιότητα με την οποία με κατηγορούσε ευθέως. Έκτοτε, δεν υπήρχε πλέον κανενός είδους σχέση μεταξύ μας και δεν ήξερα καν πώς ζούσε, αλλά το τελευταίο καλοκαίρι εισέβαλε εκ νέου στη ζωή μου με τον πιο ενοχλητικό τρόπο. Πρέπει τώρα να αναφέρω ένα περιστατικό που πολύ θα ήθελα να το ξεχάσω και που κάτω από άλλες, λιγότερο κρίσιμες από την παρούσα, καταστάσεις δε θα αποκάλυπτα σε κανένα ανθρώπινο ον. Μετά από όσα σας έχω μέχρι στιγμής αποκαλύψει, θεωρώ την εχεμύθειά σας δεδομένη.

Η κηδεμονία της αδελφής μου, που είναι πάνω από δέκα χρόνια νεότερή μου, έχει ανατεθεί

Digitized by 10uk1s

στον ανιψιό της μητέρας μου, το συνταγματάρχη Φιτζγουίλλιαμ, και σ' εμένα. Πριν από ένα περίπου έτος, την πήραμε απ' το σχολείο και την εγκαταστήσαμε στο Λονδίνο, το δε περασμένο καλοκαίρι πήγε, μαζί με την οικονόμο του σπιτιού, στο Ράμσγκεϊτ, όπου και τις ακολούθησε ο κύριος Γουίκαμ, αναμφιβόλως κατόπιν σχεδίου αφού απεδείχθη ότι γνώριζε ήδη την κυρία Γιαγκ, ως προς το χαρακτήρα της οποίας είχαμε δυστυχώς απατηθεί. Εν γνώσει λοιπόν και με τη βοήθεια αυτής της κυρίας, κατάφερε να γίνει τόσο συμπαθής στην Τζορτζιάνα, η τρυφερή καρδιά της οποίας διατηρούσε έντονη την ανάμνηση της καλοσύνης που της έδειχνε όταν ήταν μικρή, ώστε να την πείσει ότι είναι ερωτευμένη και να δεχθεί να απαχθούν. Ήταν τότε μόλις δεκαπέντε ετών κι αυτό είναι το ελαφρυντικό της. Όμως, αφού σας ανέφερα την απερισκεψία της, μετά χαράς προσθέτω ότι είναι η ίδια που με ενημέρωσε για την όλη υπόθεση. Πήγα απροειδοποίητα και τις βρήκα μια δυο μέρες πριν από τη σχεδιαζόμενη απαγωγή και τότε η Τζορτζιάνα, ανίκανη ν' αντέξει στην ιδέα ότι θα στενοχωρούσε και θα έθιγε έναν αδελφό που τον σεβόταν σχεδόν σαν πατέρα της, μου εξομολογήθηκε τα πάντα. Μπορείτε να φαντασθείτε τι αισθάνθηκα και πώς αντέδρασα. Η έγνοια μου για την τιμή και τα αισθήματα της αδελφής μου δε μ' άφηνε να εκθέσω τον κύριο Γουίκαμ δημοσία, αλλά του έγραψα κι αυτός εξαφανίστηκε αμέσως απ' την περιοχή. Όσο για την κυρία Γιαγκ, αυτή φυσικά απολύθηκε. Κύριος στόχος του κυρίου Γουίκαμ ήταν αναμφισβήτητα η περιουσία της αδελφής μου, η οποία ανέρχεται στις τριάντα χιλιάδες λίρες, αλλά δεν μπορώ να μη σκέπτομαι ότι ένα επίσης ισχυρό κίνητρο ήταν η ελπίδα του να πάρει εκδίκηση από μένα. Η εκδίκησή του θα ήταν πράγματι τέλεια.

Αυτή, κυρία μου, είναι η πιστή περιγραφή των γεγονότων που αφορούν και τους δυο μας και, αν δεν την απορρίψετε συλλήβδην ως ψευδή, ελπίζω να μη με κατηγορείτε στο εξής για σκληρότητα έναντι του κυρίου Γουίκαμ. Δε γνωρίζω με ποιον τρόπο, με τι είδους ψεύδη σάς εξαπάτησε, αλλά η επιτυχία του δεν είναι ίσως άξια απορίας αφού τότε αγνοούσατε οτιδήποτε σχετικό και με τους δυο μας. Δεν είχατε τη δυνατότητα να εξακριβώσετε την αλήθεια και η καχυποψία δεν είναι σίγουρα του χαρακτήρος σας. Θα διερωτάσθε ίσως γιατί όλ' αυτά δε σας τα είπα χθες το βράδυ. Απλώς, δεν ήμουν επαρκώς κύριος του εαυτού μου για να κρίνω τι μπορούσα ή τι όφειλα να αποκαλύψω. Για την αλήθεια των όσων εδώ σας ανέφερα, επικαλούμαι ιδιαίτερα τη μαρτυρία του συνταγματάρχη Φιτζγουίλλιαμ, ο οποίος, λόγω της στενής συγγένειας και της σταθερής επαφής μας και, ακόμη περισσότερο, ως ένας από τους εκτελεστές της διαθήκης του πατέρα μου, γνωρίζει αναπόφευκτα και την παραμικρή λεπτομέρεια αυτών των υποθέσεων. Αν η απέχθειά σας για μένα καθιστά τις δικές μου διαβεβαιώσεις άχρηστες, τίποτε δε σας εμποδίζει να μιλήσετε, σχετικά, με τον εξάδελφό μου. Για να έχετε μάλιστα το χρόνο να ζητήσετε τη γνώμη του, θα προσπαθήσω να βρω έναν τρόπο ώστε να σας επιδώσω την επιστολή αυτή εκτός του πρωινού. Δεν έχω άλλο να προσθέσω, εκτός από την ευχή να σας έχει ο Θεός καλά.

ΦΙΤΖΓΟΥΙΛΛΙΑΜ ΝΤΑΡΣΥ.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 36

ΟΤΑΝ ο κύριος Ντάρσυ τής έδωσε την επιστολή, η Ελίζαμπεθ δεν περίμενε να βρει σ' αυτήν κάποια επανάληψη της πρότασής του, αλλά δεν είχε και απολύτως καμία άλλη ιδέα για το περιεχόμενό της. Όταν όμως το ανακάλυψε, εύκολα μπορεί κανείς να φαντασθεί με τι ανυπομονησία το διάβασε και τι συναισθηματική αντίδραση της προκάλεσε. Αυτό που ένιωθε, όσο διάβαζε, είναι πολύ δύσκολο να προσδιορισθεί. Το πρώτο πράγμα που συνειδητοποίησε, με κατάπληξη, ήταν ότι ο κύριος Ντάρσυ πίστευε πως ήταν σε θέση να προβάλει οποιαδήποτε δικαιολογία, ενώ αυτή ήταν απολύτως πεπεισμένη ότι ήταν αδύνατο να διαθέτει κάποια εξήγηση που να μην τον κάνει να ντρέπεται. Αρνητικά προκατειλημμένη απέναντι σε οτιδήποτε θα μπορούσε να της λέει, άρχισε με την αφήγησή του σχετικά με όσα συνέβησαν στο Νέδερφιλντ. Διάβαζε με τόση ανυπομονησία, που σχεδόν δεν καταλάβαινε περί τίνος επρόκειτο και βιαζόταν τόσο πολύ να δει τι έλεγε η επόμενη πρόταση, που ήταν ανίκανη να παρακολουθήσει το νόημα εκείνης που είχε μπρος στα μάτια της. Την άποψή του περί αδιαφορίας της αδελφής της την απέρριψε αμέσως ως λανθασμένη, ενώ η απαρίθμηση των πραγματικών, των χειρότερων, ενστάσεών του κατά του γάμου την εξόργισε σε τέτοιο βαθμό, που της ήταν απολύτως αδύνατο να του δώσει δίκιο. Αυτό πάντως που την ικανοποιούσε, γιατί τη δικαίωνε, ήταν ότι δεν εξέφραζε πουθενά τη λύπη του για όσα είχε κάνει και το ύφος του δεν έδειχνε μεταμέλεια, αλλά υπεροψία. Ο άνθρωπος αυτός ήταν η προσωποποίηση της υπερηφάνειας και του θράσους.

Όταν όμως απ' αυτό το θέμα πέρασε στα όσα έγραφε για τον κύριο Γουίκαμ, όταν διάβασε, με κάπως πιο καθαρό μυαλό, την περιγραφή των συμβάντων που, αν ήταν αληθινά, ανέτρεπαν την καλή της γνώμη γι' αυτόν, και που έμοιαζαν τόσο ανησυχητικά με την ιστορία που της είχε ο ίδιος διηγηθεί, τα συναισθήματά της έγιναν ακόμη πιο οδυνηρά και απροσδιόριστα. Ένιωθε ταυτοχρόνως κατάπληξη, ανησυχία, ακόμη και τρόμο. Ένιωθε την επιθυμία να αμφισβητήσει τα πάντα αναφωνώντας διαρκώς: «Αυτό είναι λάθος! Αυτό δεν είναι δυνατόν! Αυτό είναι το πιο πρόστυχο ψέμα!» και, όταν τέλειωσε όλη την επιστολή, καίτοι δεν είχε καταλάβει και πολλά από τις τελευταίες μια δυο σελίδες, τη δίπλωσε βιαστικά, αποφασισμένη να μην της δώσει καμιά σημασία, να μην την ξαναδιαβάσει ποτέ.

Μ' αυτή την ψυχική σύγχυση, με τις σκέψεις της ανίκανες να συγκεντρωθούν οπουδήποτε, συνέχισε να βαδίζει. Ήταν όμως μάταιο· σε μισό λεπτό, η επιστολή είχε εκ νέου ξεδιπλωθεί και, προσπαθώντας να συγκεντρωθεί όσο πιο πολύ μπορούσε, ξανάρχισε την οδυνηρή ανάγνωση όσων είχαν σχέση με τον κύριο Γουίκαμ επιβάλλοντας στον εαυτό της να εξετάζει το νόημα κάθε πρότασης. Η περιγραφή της σχέσης του με την οικογένεια του Πέμπερλυ συμφωνούσε απολύτως με όσα της είχε διηγηθεί ο ίδιος και η καλοσύνη του εκλιπόντος κυρίου Ντάρσυ, καίτοι της ήταν άγνωστη ως τότε η πραγματική της έκταση, ήταν ακριβώς όπως την είχε περιγράψει εκείνος. Ως αυτό το σημείο, η κάθε εκδοχή επιβεβαίωνε την άλλη. Όταν όμως έφτασε στη διαθήκη, η διαφορά ήταν μεγάλη. Είχε νωπά ακόμη στη μνήμη της όσα της είχε πει ο Γουίκαμ για την εκκλησιαστική πρόσοδο και, καθώς τα θυμόταν επί λέξει, ήταν αδύνατο να μην αισθάνεται ότι υπήρχε χονδροειδής ανειλικρίνεια είτε από τη μία είτε από την άλλη πλευρά και για λίγο παρηγορήθηκε με την ιδέα ότι δεν την παραπλανούσαν οι επιθυμίες της. Όταν όμως διάβασε και ξαναδιάβασε, με τη μέγιστη προσοχή, τι επακολούθησε αμέσως μόλις ο κύριος Γουίκαμ παραιτήθηκε από κάθε απαίτηση για τη θέση του εφημερίου και έλαβε, αντ' αυτής, το σημαντικό ποσό των τριών χιλιάδων λιρών, αναγκάστηκε να έχει και πάλι αμφιβολίες. Άφησε για λίγο την επιστολή, στάθμισε κάθε λεπτομέρεια με όση μπορούσε μεγαλύτερη αμεροληψία, εξέτασε την πιθανότητα κάθε εκδοχής, αλλά με ελάχιστη επιτυχία. Και οι δύο πλευρές προσέφεραν μόνο ισχυρισμούς. Συνέχισε πάλι το διάβασμα. Κάθε αράδα όμως απεδείκνυε ολοένα και

Digitized by 10uk1s

πιο καθαρά ότι η υπόθεση αυτή, για την οποία είχε πιστέψει ότι κανένα τέχνασμα δε θα ήταν ικανό να την παρουσιάσει κατά τρόπο ώστε η συμπεριφορά του κυρίου Ντάρσυ σ' αυτήν να μη φαίνεται τουλάχιστον επονείδιστη, ήταν δυνατόν να λάβει τέτοια τροπή, που να τον εμφανίζει εντελώς άψογο σε όλα τα σημεία.

Η σπατάλη και η γενικότερη ασωτία που ανενδοίαστα καταλογίζονταν στον κύριο Γουίκαμ την είχαν εξαιρετικά αναστατώσει· πολύ περισσότερο μάλιστα αφού δε διέθετε καμία απόδειξη περί του αντιθέτου. Ποτέ δεν είχε ακούσει γι' αυτόν πριν μπει στην εθνοφυλακή του ...σάιρ, όπου είχε καταταγεί πειθόμενος από εκείνο το νεαρό, παλιό γνωστό του, πού είχε συναντήσει τυχαία στην πόλη. Για τον προηγούμενο τρόπο ζωής του, τίποτε δεν ήταν γνωστό στο Χέρτφορντσαϊρ, πέραν των όσων έλεγε ο ίδιος. Όσο για τον πραγματικό χαρακτήρα του, ακόμη και αν θα είχε τη δυνατότητα να πληροφορηθεί σχετικά, δεν ένιωσε ποτέ την επιθυμία να το πράξει. Η έκφρασή του, η φωνή του, οι τρόποι του την είχαν πείσει αμέσως ότι διέθετε όλες τις αρετές του κόσμου. Προσπάθησε να θυμηθεί κάποιο δείγμα καλοσύνης, κάποιο σαφές διακριτικό ακεραιότητας ή φιλανθρωπίας, κάτι που θα τον έσωζε από τις επιθέσεις του κυρίου Ντάρσυ ή τουλάχιστον θα τον εξιλέωνε, λόγω υπεροχής των αρετών του, για κείνα τα σφάλματα απερισκεψίας, όπως προσπαθούσε να χαρακτηρίσει αυτό που ο κύριος Ντάρσυ περιέγραφε ως πολυετή οκνηρία και ασωτία, αλλά καμιά τέτοια ανάμνηση δεν τη βοηθούσε. Τον έβλεπε να στέκεται, εκείνη τη στιγμή, μπροστά της με όλη τη γοητεία των τρόπων και της εμφάνισής του, αλλά δεν μπορούσε να θυμηθεί κανένα ουσιαστικότερο προτέρημά του, εκτός από τη γενική επιδοκιμασία της περιοχής και την εκτίμηση που του είχε εξασφαλίσει η κοινωνικότητα που επεδείκνυε στις συναναστροφές του. Μετά από μια αρκετά μεγάλη παύση σ' αυτό το σημείο, συνέχισε και πάλι στο διάβασμα. Όμως, αλίμονο! Η επόμενη ιστορία, σχετικά με τις βλέψεις του για τη δεσποινίδα Ντάρσυ, επιβεβαιωνόταν κατά κάποιο τρόπο από τη συζήτησή της με το συνταγματάρχη Φιτζγουίλλιαμ το προηγούμενο μόλις πρωί. Τελικά μάλιστα την παρέπεμπε, για την επαλήθευση κάθε λεπτομέρειας, στον ίδιο το συνταγματάρχη Φιτζγουίλλιαμ, απ' τον οποίο είχε ήδη λάβει την πληροφορία ότι παρακολουθούσε από κοντά όλες τις υποθέσεις του εξαδέλφου του και για το χαρακτήρα του οποίου δεν είχε κανένα λόγο να αμφιβάλει. Κάποια στιγμή, παρά λίγο να αποφασίσει να προσφύγει πράγματι σ' αυτόν, αλλά έκρινε ότι κάτι τέτοιο θα ήταν πολύ χοντροκομμένο και τελικά απέρριψε εντελώς την ιδέα, πεπεισμένη ότι ο κύριος Ντάρσυ δε θα διακινδύνευε ποτέ μια τέτοια πρόταση αν δεν ήταν απολύτως σίγουρος ότι ο εξάδελφός του θα επιβεβαίωνε τα λεγόμενά του.

Θυμόταν λεπτομερώς όλη τη συζήτηση που είχε με τον κύριο Γουίκαμ κατά το πρώτο βράδυ τους στου κυρίου Φίλιπς. Πολλές από τις εκφράσεις του ήταν ακόμη νωπές στη μνήμη της και *τώρα* συνειδητοποιούσε ξαφνικά πόσο απρεπές ήταν, εκ μέρους του, να δίνει τέτοιες πληροφορίες σ' ένα ξένο άτομο και απορούσε πώς δεν το είχε σκεφθεί πιο πριν. Έβλεπε, για πρώτη φορά, πόσο χοντροκομμένο ήταν να προβάλλει τον εαυτό του κατ' αυτό τον τρόπο και πόση ασυνέπεια υπήρχε ανάμεσα στα λόγια και τα έργα του. Θυμήθηκε πώς εκαυχάτο ότι δε φοβόταν να συναντήσει τον κύριο Ντάρσυ, ότι ο κύριος Ντάρσυ μπορούσε να φύγει από την περιοχή αν ήθελε, αλλά ο *ίδιος* δεν είχε σκοπό να το κουνήσει από κει και, παρ' όλα αυτά, την αμέσως επόμενη εβδομάδα είχε αποφύγει να πάει στο χορό του Νέδερφιλντ. Θυμήθηκε επίσης ότι, μέχρι να εγκαταλείψει η οικογένεια του Νέδερφιλντ την περιοχή, την ιστορία του την είχε διηγηθεί μόνο στην ίδια, ενώ μετά την αποχώρησή τους συζητιόταν παντού, δεν είχε δε την παραμικρή επιφύλαξη, κανέναν απολύτως ενδοιασμό, να θάβει το χαρακτήρα του κυρίου Ντάρσυ μολονότι την είχε διαβεβαιώσει ότι ο σεβασμός που έτρεφε προς τον πατέρα δε θα του επέτρεπε ποτέ να εκθέσει το γιο.

Πόσο διαφορετικά φάνταζε τώρα οτιδήποτε είχε σχέση μ' αυτόν! Το ενδιαφέρον του για τη δεσποινίδα Κιγκ οφειλόταν τώρα αποκλειστικά σε αποκρουστικές συμφεροντολογικές βλέψεις, ενώ το μέτριο μέγεθος της περιουσίας της δεν απεδείκνυε πλέον την ολιγάρκειά

Digitized by 10uk1s

του, αλλά τη δίψα του ν' αρπάξει οτιδήποτε. Η συμπεριφορά του προς την ίδια δεν μπορούσε να έχει πια κανένα αποδεκτό κίνητρο· είτε είχε κάνει κάποιο λάθος σχετικά με την περιουσία της είτε ικανοποιούσε απλώς τη ματαιοδοξία του ενθαρρύνοντας την προτίμηση που τόσο ασυλλόγιστα, όπως πίστευε τώρα, είχε δείξει. Κάθε κατάλοιπο προσπάθειας προς υπεράσπισή του εξασθένιζε ολοένα και περισσότερο και, προς περαιτέρω δικαίωση του κυρίου Ντάρσυ, δεν μπορούσε παρά να παραδεχθεί ότι ο κύριος Μπίγκλεϋ, όταν πριν από καιρό τον είχε ρωτήσει σχετικά η Τζέιν, την είχε διαβεβαιώσει πως η συμπεριφορά του στην υπόθεση αυτή ήταν άψογη και ότι, όσο υπερήφανοι ή απωθητικοί κι αν ήταν οι τρόποι του, ποτέ της καθ' όλη τη διάρκεια της γνωριμίας τους —γνωριμίας που, τελευταία, τους είχε φέρει αρκετές φορές τον ένα κοντά στον άλλο και την είχε κάπως εξοικειώσει με τη συμπεριφορά του— δεν είχε δει κάτι που να προδίδει ότι ήταν άδικος ή χωρίς αρχές, κάτι που να δείχνει ότι ήταν ασεβής ή ανήθικος. Έπρεπε επίσης να παραδεχθεί ότι οι άνθρωποι του κύκλου του τον σέβονταν και τον εκτιμούσαν, ότι ακόμη και ο Γουίκαμ τον παραδεχόταν ως άξιο αδελφό του και ότι η ίδια τον είχε ακούσει συχνά να μιλά για την αδελφή του με τόση στοργή, που να φαίνεται ότι ήταν κι αυτός ικανός για *κάποιο* ευγενές συναίσθημα. Τέλος, δεν μπορούσε να αρνηθεί ότι, αν οι πράξεις του ήταν όπως τις παρουσίαζε ο Γουίκαμ, μια τόσο κατάφορη παραβίαση κάθε εννοίας δικαίου θα ήταν σχεδόν αδύνατο να την κρύψει κανείς απ' τον κόσμο και ότι η φιλία ανάμεσα σ' ένα πρόσωπο ικανό για κάτι τέτοιο κι έναν άνθρωπο τόσο αξιαγάπητο όσο ο κύριος Μπίγκλεϋ ήταν αδιανόητη.

Άρχισε να την καταλαμβάνει βαθιά ντροπή για τον εαυτό της. Της ήταν αδύνατο να σκεφθεί είτε τον Ντάρσυ είτε τον Γουίκαμ χωρίς να νιώθει ότι υπήρξε τυφλή, μεροληπτική, προκατειλημμένη, παράλογη.

«Ω, τι πρόστυχα που φέρθηκα!» αναφώνησε. «Εγώ που υπερηφανευόμουν για την κρίση μου και τις ικανότητές μου! Εγώ που τόσες φορές περιφρόνησα τη γενναιόψυχη αγνότητα της αδελφής μου και ικανοποιούσα τη ματαιοδοξία μου με ανώφελη και αξιόμεμπτη καχυποψία! Πόσο ταπεινωτική είναι αυτή η ανακάλυψη! Και πόσο δίκαιη, παρ' όλ' αυτά, η ταπείνωση! Ακόμη κι αν ήμουν ερωτευμένη, δε θα είχα τυφλωθεί σε τέτοιο βαθμό. Το αμάρτημά μου όμως δεν ήταν ο έρωτας, αλλά η ματαιοδοξία. Ικανοποιημένη από την προτίμηση του ενός και προσβεβλημένη από την αδιαφορία του άλλου, στην αρχή της γνωριμίας μας, ερωτοτροπούσα με την προκατάληψη και την άγνοια και απωθούσα τη λογική σε οτιδήποτε είχε σχέση με τους δυο τους. Μέχρι αυτή τη στιγμή, δε γνώριζα τον εαυτό μου».

Από τον εαυτό της στην Τζέιν κι από την Τζέιν στον Μπίγκλεϋ, ο ειρμός των σκέψεών της την έκανε σύντομα να θυμηθεί ότι η εξήγηση του κυρίου Ντάρσυ, *εν προκειμένω,* της είχε φανεί πολύ ανεπαρκής. Άρχισε λοιπόν να την ξαναδιαβάζει. Το αποτέλεσμα της δεύτερης ανάγνωσης ήταν πολύ διαφορετικό. Πώς μπορούσε να μην πιστεύει τους ισχυρισμούς του στη μία περίπτωση όταν είχε αναγκασθεί να τους πιστέψει στην άλλη; Ομολογούσε ότι ήταν εντελώς ανίδεος για τον έρωτα της αδελφής της και η Ελίζαμπεθ δεν μπορούσε να μη θυμηθεί ποια ήταν εξαρχής η γνώμη της Σάρλοτ. Δεν μπορούσε επίσης να αρνηθεί ότι ο κύριος Ντάρσυ περιέγραφε σωστά την Τζέιν. Όφειλε να παραδεχτεί ότι τα αισθήματα της Τζέιν, καίτοι θερμά, αποκαλύπτονταν ελάχιστα και ότι στο ύφος και τους τρόπους της υπήρχε μια διαρκής μακαριότητα, η οποία δε συνδυάζεται συχνά με μεγάλη ευαισθησία.

Όταν έφτασε σ' εκείνο το σημείο της επιστολής που αναφερόταν στην οικογένειά της με τόσο ταπεινωτικούς, αλλά οπωσδήποτε δίκαιους χαρακτηρισμούς, η ντροπή που ένιωσε ήταν αβάσταχτη. Η ορθότητα των κατηγοριών ήταν τόσο συγκλονιστική, που δεν μπορούσε να την αρνηθεί, ενώ τα συγκεκριμένα περιστατικά, στα οποία αναφερόταν και τα οποία συνέβησαν στο χορό του Νέδερφιλντ και επιβεβαίωσαν την αρχική του αποδοκιμασία,

Digitized by 10uk1s

είχαν κάνει και στην ίδια εξίσου άσχημη εντύπωση.

Η φιλοφρόνηση προς την ίδια και την αδελφή της δεν πέρασε βεβαίως απαρατήρητη. Την ανακούφισε κάπως, αλλά δεν μπορούσε να την παρηγορήσει για την περιφρόνηση που είχε επισύρει η υπόλοιπη οικογένειά της και, καθώς σκεφτόταν ότι η απογοήτευση της Τζέιν ήταν στην πραγματικότητα έργο των πιο στενών συγγενών της και αναλογιζόταν πόσο ουσιαστικά ζημίωνε την υπόληψη και των δυο τους η απρεπής αυτή συμπεριφορά, την κυρίευσε τέτοια κατάθλιψη, που δεν είχε ξανανιώσει ποτέ στη ζωή της.

Αφού περιπλανήθηκε για δυο ακόμα ώρες παραδομένη σε κάθε λογής σκέψεις, επανεξετάζοντας συμβάντα, εκτιμώντας πιθανότητες, πασχίζοντας να συμφιλιωθεί, όσο μπορούσε, με μια τόσο ξαφνική και σημαντική αλλαγή, η κούραση και η σκέψη ότι έλειπε πολλή ώρα την έκαναν τελικά να επιστρέψει. Μπήκε στο σπίτι προσπαθώντας να φανεί πρόσχαρη όπως πάντα και έχοντας αποφασίσει να αποδιώξει κάθε σκέψη που θα δυσκόλευε τη συζήτησή της με τους άλλους.

Την πληροφόρησαν αμέσως ότι, όσο έλειπε, τους είχαν επισκεφθεί οι δύο κύριοι από το Ρόουζιγκς, χωριστά ο καθένας. Ο κύριος Ντάρσυ πέρασε ίσα ίσα για να τους αποχαιρετίσει, αλλά ο συνταγματάρχης Φιτζγουίλλιαμ κάθισε μαζί τους τουλάχιστον μία ώρα, ελπίζοντας στην επιστροφή της, και παρά λίγο να πάει να τη βρει. Η Ελίζαμπεθ *έκανε τάχα* ότι στενοχωρήθηκε που δεν τον πρόλαβε, αλλά στην πραγματικότητα χαιρόταν γι' αυτό. Ο συνταγματάρχης Φιτζγουίλλιαμ δεν την ενδιέφερε πλέον. Το μόνο που σκεφτόταν τώρα ήταν η επιστολή.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 37

Οι δύο κύριοι έφυγαν από το Ρόουζιγκς το επόμενο πρωί και ο κύριος Κόλλινς, που περίμενε από νωρίς κοντά στο σπιτάκι του φύλακα για να τους κάνει την αποχαιρετιστήρια υπόκλισή του, ήταν σε θέση να μεταφέρει στο σπίτι τα ευχάριστα νέα ότι φαίνονταν και οι δύο πολύ καλά στην υγεία τους και με αρκετά καλή διάθεση αν ελάμβανε κανείς υπόψη του τη μελαγχολική σκηνή του αποχωρισμού που θα είχε προηγηθεί. Έτρεξε λοιπόν αμέσως στο Ρόουζιγκς για να παρηγορήσει τη λέδη Κάθριν και την κόρη της και, όταν επέστρεψε, μετέφερε με μεγάλη ικανοποίηση μήνυμα της εξοχότητός της, σύμφωνα με το οποίο ένιωθε τόση πλήξη, που πολύ θα ήθελε να γευματίσουν όλοι μαζί της.

Η Ελίζαμπεθ δεν μπορούσε να βλέπει τη λέδη Κάθριν χωρίς να σκέφτεται ότι, αν το είχε επιλέξει ο κύριος Ντάρσυ, θα την είχε ίσως παρουσιάσει ήδη στη θεία του ως μελλοντική ανιψιά της· ούτε μπορούσε να φαντάζεται, χωρίς να χαμογελά, την αγανάκτηση της εξοχότητός της. «Τι θα έλεγε άραγε; Πώς θα αντιδρούσε;» Αυτές ήταν οι απορίες με τις οποίες διασκέδαζε.

Το πρώτο θέμα συζήτησης ήταν η αραίωση της συντροφιάς του Ρόουζιγκς.

«Σας διαβεβαιώ, τη νιώθω εντονότατα» είπε η λέδη Κάθριν. «Πιστεύω ότι κανείς δεν αισθάνεται όσο εγώ την απώλεια των φίλων. Έχω όμως ιδιαίτερη αδυναμία σ' αυτούς τους δύο νέους και ξέρω ότι κι αυτοί τρέφουν για μένα τα ίδια αισθήματα! Ήταν βαθύτατα λυπημένοι που έφευγαν! Όπως πάντα, άλλωστε. Ο καημένος ο συνταγματάρχης μου κατάφερε να συγκρατηθεί σχεδόν μέχρι τέλους, όμως ο Ντάρσυ έδειχνε πολύ λυπημένος, περισσότερο, θαρρώ, από πέρυσι. Είναι σίγουρο ότι δένεται με το Ρόουζιγκς ολοένα και περισσότερο».

Ο κύριος Κόλλινς έκανε, εν προκειμένω, μια φιλοφρόνηση κι έναν υπαινιγμό και εισέπραξε ένα ευγενικό χαμόγελο από μητέρα και κόρη.

Μετά το γεύμα, η λέδη Κάθριν παρατήρησε ότι η δεσποινίς Μπέννετ έδειχνε άκεφη και, δίνοντας αμέσως μόνη της την εξήγηση, υποθέτοντας δηλαδή ότι δεν της άρεσε που θα επέστρεφε σπίτι της τόσο σύντομα, πρόσθεσε:

«Αν όμως είναι αυτός ο λόγος, πρέπει να γράψετε στη μητέρα σας και να την παρακαλέσετε να σας επιτρέψει να μείνετε λίγο ακόμη. Η κυρία Κόλλινς, είμαι σίγουρη, θα είναι πολύ ευτυχής με τη συντροφιά σας».

«Η εξοχότης σας με καταπραΰνει μ' αυτή την ευγενική πρόσκληση» απάντησε η Ελίζαμπεθ «αλλά μου είναι αδύνατο να τη δεχθώ. Το επόμενο Σάββατο πρέπει να βρίσκομαι στην πόλη».

«Μα γιατί τόση βιασύνη; Γιατί να μείνετε μόνο έξι εβδομάδες; Εγώ περίμενα ότι θα μένατε δύο μήνες. Το είχα πει και στην κυρία Κόλλινς πριν έλθετε. Δεν υπάρχει λόγος να φύγετε τόσο γρήγορα. Η κυρία Μπέννετ θα μπορούσε, σίγουρα, να σας στερηθεί για ένα ακόμη δεκαπενθήμερο».

«Ναι, αλλά ο πατέρας μου δεν μπορεί. Μου έγραψε, την περασμένη βδομάδα, να επισπεύσω την επιστροφή μου».

«Ω! Αν μπορεί να σας στερηθεί η μητέρα σας, τότε μπορεί φυσικά κι ο πατέρας σας. Οι κόρες ποτέ δεν έχουν τόσο μεγάλη σημασία για έναν πατέρα. Και αν μείνετε ακόμη έναν

Digitized by 10uk1s

ολόκληρο *μήνα,* θα έχω τη δυνατότητα να πάρω μαζί μου μια απ' τις δυο σας ως το Λονδίνο, όπου σκοπεύω να πάω, στις αρχές Ιουνίου, για μια βδομάδα· και, καθώς η Ντόουζον δεν έχει αντίρρηση να κάθεται πλάι στον αμαξά, θα υπάρχει αρκετός χώρος για μία από σας. Εάν μάλιστα ο καιρός είναι δροσερός, δε θα είχα αντίρρηση να σας πάρω και τις δυο αφού καμιά σας δεν είναι χοντρή».

«Είσθε πάρα πολύ καλή, κυρία μου, αλλά πιστεύω ότι πρέπει να εμμείνουμε στο αρχικό μας πρόγραμμα».

Η λέδη Κάθριν έδειξε να παραιτείται:

«Πάντως, κυρία Κόλλινς, πρέπει να στείλετε μαζί τους έναν υπηρέτη. Ξέρετε ότι λέω πάντα αυτό που σκέφτομαι και δε μου αρέσει διόλου η ιδέα να ταξιδεύουν μόνες τους δυο νεαρές κυρίες με ταχυδρομική άμαξα. Είναι εντελώς ανάρμοστο. Πρέπει οπωσδήποτε να στείλετε κάποιον. Αυτά τα πράγματα τα απεχθάνομαι όσο τίποτε άλλο στον κόσμο. Οι νεαρές γυναίκες πρέπει πάντα να προστατεύονται και να συνοδεύονται όπως αρμόζει στην κοινωνική τους θέση. Όταν η ανιψιά μου η Τζορτζιάνα πήγε στο Ράμσγκεϊτ το περασμένο καλοκαίρι, επέμεινα να τη συνοδεύσουν δύο υπηρέτες. Η δεσποινίς Ντάρσυ, κόρη του κυρίου Ντάρσυ, του Πέμπερλυ, και της λέδης Άννας θα ήταν ανάρμοστο να εμφανισθεί διαφορετικά. Σ' αυτά τα πράγματα είμαι εξαιρετικά προσεκτική. Πρέπει να αναθέσετε στον Τζον, κυρία Κόλλινς, να συνοδεύσει τις νεαρές κυρίες. Χαίρομαι που σκέφτηκα να σας το πω γιατί δε θα σας τιμούσε διόλου αν τις αφήνατε να πάνε μόνες τους».

«Πρόκειται να στείλει ο θείος μου έναν υπηρέτη για μας».

«Ω! Ο θείος σας! Ώστε διαθέτει υπηρέτη λοιπόν; Χαίρομαι πολύ που έχετε κάποιον ο οποίος τα σκέφτεται αυτά τα πράγματα. Και πού θ' αλλάξετε άλογα; Μα στο Μπρόμλεϋ, φυσικά! Αν αναφέρετε τ' όνομά μου στο πανδοχείο Μπελ, θα σας περιποιηθούν ιδιαίτερα».

Η λέδη Κάθριν είχε κι άλλες πολλές ερωτήσεις να κάνει για το ταξίδι τους και, καθώς δεν απαντούσε σ' όλες μόνη της, απαιτείτο η δέουσα προσοχή, γεγονός ευτυχές για την Ελίζαμπεθ που αλλιώς, με όλα όσα είχε στο μυαλό της, θα είχε ίσως ξεχάσει ακόμη και πού βρισκόταν. Τους στοχασμούς της έπρεπε να τους φυλάει για τις μοναχικές ώρες της και, κάθε φορά που έμενε μόνη της, παραδινόταν σ' αυτούς με μεγάλη ανακούφιση. Δεν περνούσε μέρα χωρίς ένα μοναχικό περίπατο, κατά τον οποίο μπορούσε να απολαμβάνει ελεύθερα όλες τις δυσάρεστες αναμνήσεις της.

Την επιστολή του κυρίου Ντάρσυ κόντευε πια να τη μάθει απέξω. Μελετούσε κάθε πρότασή της και τα συναισθήματά της για το συντάκτη της ήταν μερικές φορές εντελώς διαφορετικά. Όταν θυμόταν το ύφος του, ένιωθε πάντα την ίδια οργή· αλλά όταν συλλογιζόταν πόσο άδικα τον είχε καταδικάσει και επιτιμήσει, ο θυμός της στρεφόταν κατά του εαυτού της και ένιωθε συμπόνια για τη συναισθηματική απογοήτευσή του. Η αγάπη του της προκαλούσε ευγνωμοσύνη, η γενικότερη προσωπικότητά του σεβασμό, αλλά της ήταν αδύνατο να επιδοκιμάσει τη συμπεριφορά του και δε μετάνιωνε καθόλου για την άρνησή της, ούτε ένιωθε την παραμικρή επιθυμία να τον ξαναδεί. Η μέχρι τότε δική της συμπεριφορά ήταν σταθερή πηγή ενόχλησης και λύπης και τα ελαττώματα της οικογένειάς της αιτία ακόμη βαθύτερης θλίψης αφού δεν υπήρχε καμία ελπίδα να διορθωθούν. Ο πατέρας της, αρκούμενος να γελά μαζί τους, δε θα προσπαθούσε ποτέ να περιορίσει την αχαλίνωτη επιπολαιότητα των νεότερων θυγατέρων του· η δε μητέρα της, τόσο κακότροπη η ίδια, δεν αντιλαμβανόταν καν την ύπαρξη του προβλήματος. Η Ελίζαμπεθ και η Τζέιν είχαν συχνά προσπαθήσει από κοινού να ελέγξουν την αφροσύνη της Κάθριν και της Λύντια, αλλά, όσο αυτές έβρισκαν στήριγμα στην επιείκεια της μητέρας τους, τι ελπίδα βελτίωσης μπορούσε να υπάρχει; Η Κάθριν, δειλή, ευερέθιστη και υπό την πλήρη επιρροή

Digitized by 10uk1s

της Λύντια, ένιωθε πάντα προσβεβλημένη από τις συμβουλές τους και η Λύντια, πεισματάρα και απερίσκεπτη, ούτε που τις άκουγε καν. Ήταν αδαείς, τεμπέλες και ματαιόδοξες. Όσο θα υπήρχε κάποιος αξιωματικός στο Μέρυτον, θα ερωτοτροπούσαν μαζί του και όσο το Μέρυτον θα ήταν σε απόσταση περιπάτου από το Λόγκμπουρν, θα συνέχιζαν να πηγαίνουν εκεί για πάντα.

Κάτι που την απασχολούσε επίσης εντονότατα ήταν η ανησυχία της για την Τζέιν. Η εξήγηση του κυρίου Ντάρσυ, αποκαθιστώντας την προηγούμενη καλή της γνώμη για τον Μπίγκλεϋ, την έκανε να νιώθει βαθύτερα τι είχε χάσει η Τζέιν. Η αγάπη του είχε αποδειχθεί ειλικρινής και η συμπεριφορά του απηλλαγμένη κάθε ψόγου, εκτός και αν του καταλόγιζε κανείς την ανεπιφύλακτη εμπιστοσύνη που είχε στο φίλο του. Πόσο θλιβερή ήταν λοιπόν η σκέψη ότι, εξαιτίας της ανοησίας και της απρέπειας της ίδιας της οικογένειάς της, η Τζέιν είχε στερηθεί μια τέτοια κατάσταση, τόσο επιθυμητή από κάθε άποψη, τόσο πλήρη πλεονεκτημάτων, με τόσες υποσχέσεις ευτυχίας!

Όταν στους συλλογισμούς αυτούς ερχόταν να προστεθεί και η αποκάλυψη του πραγματικού χαρακτήρα του Γουίκαμ, εύκολα μπορεί κανείς να πιστέψει ότι η καλή διάθεσή της, που σπάνια την είχε εγκαταλείψει κατά το παρελθόν, είχε τώρα επηρεαστεί τόσο πολύ, που της ήταν σχεδόν αδύνατο να δείχνει έστω και λίγο πρόσχαρη.

Οι επισκέψεις τους στο Ρόουζιγκς κατά την τελευταία εβδομάδα της παραμονής της ήταν τόσο συχνές, όσο και στην αρχή. Ακόμη και το τελευταίο βράδυ το πέρασαν εκεί και η εξοχότης της έκανε ξανά λεπτομερείς ερωτήσεις για το ταξίδι τους, τους έδωσε οδηγίες σχετικά με την καλύτερη μέθοδο συσκευασίας και επέμεινε τόσο στην ανάγκη τού να τοποθετούνται τα φορέματα μ' ένα μοναδικό, σωστό τρόπο, που η Μαρία θεώρησε ότι είχε χρέος, μόλις επέστρεψαν, ν' αδειάσει το μπαούλο της, που το 'χε ετοιμάσει απ' το πρωί, και να το ξαναφτιάξει.

Τη στιγμή του αποχωρισμού, η λέδη Κάθριν, με μεγάλη καταδεκτικότητα, τους ευχήθηκε καλό ταξίδι και τις κάλεσε να ξαναπάνε και του χρόνου στο Χάνσφορντ, η δε δεσποινίς ντε Μπεργκ έφτασε μέχρι του σημείου να κλίνει ελαφρώς το γόνυ και να τείνει το χέρι της και στις δύο.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 38

ΤΟ πρωί του Σαββάτου, η Ελίζαμπεθ και ο κύριος Κόλλινς συναντήθηκαν για το πρόγευμα, λίγα λεπτά πριν εμφανισθούν οι άλλοι, και ο κύριος Κόλλινς εκμεταλλεύτηκε την ευκαιρία για να κάνει τις αποχαιρετιστήριες φιλοφρονήσεις που έκρινε ως απολύτως αναγκαίες.

«Δεν ξέρω, δεσποινίς Ελίζαμπεθ» είπε «αν η κυρία Κόλλινς σάς εξέφρασε ήδη την ευγνωμοσύνη της που είχατε την καλοσύνη να μας επισκεφθείτε, αλλά είμαι απολύτως σίγουρος ότι δεν πρόκειται να φύγετε χωρίς να λάβετε τις ευχαριστίες της. Σας διαβεβαιώ ότι συναισθανόμεθα βαθύτατα την τιμή που μας κάνατε με τη συντροφιά σας. Γνωρίζουμε πόσο ελάχιστα ελκυστική είναι η ταπεινή κατοικία μας. Ο απλός τρόπος με τον οποίο ζούμε, τα μικρά δωμάτιά μας, το περιορισμένο υπηρετικό προσωπικό και οι ελάχιστες κοινωνικές σχέσεις μας πρέπει να καθιστούν το Χάνσφορντ εξαιρετικά πληκτικό για μια νεαρή κυρία σαν κι εσάς. Ελπίζω όμως να πιστέψετε ότι είμεθα ευγνώμονες για την καταδεκτικότητά σας και ότι καταβάλαμε κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να μην περνάτε δυσάρεστα τον καιρό σας».

Η Ελίζαμπεθ τον ευχαρίστησε θερμά και τον διαβεβαίωσε ότι είχε μείνει κατευχαριστημένη. Είχε περάσει εκεί έξι απολαυστικότατες εβδομάδες και ήταν τόση η χαρά της που ξαναβρέθηκε με τη Σάρλοτ και τόσο ευγενικές οι περιποιήσεις που της προσφέρθηκαν, ώστε ήταν μάλλον *αυτή* που θα έπρεπε να νιώθει υποχρεωμένη. Ο κύριος Κόλλινς έμεινε ικανοποιημένος και, με κάπως πιο χαμογελαστή επισημότητα, αποκρίθηκε:

«Χαίρομαι ιδιαίτερα που ακούω ότι η εδώ παραμονή σας δεν ήταν δυσάρεστη. Κάναμε σίγουρα ό,τι μπορούσαμε και, έχοντας, κατά καλή μας τύχη, τη δυνατότητα να σας συστήσουμε σε πολύ ανώτερους ανθρώπους και, χάρη στη σχέση μας με το Ρόουζιγκς, συχνές ευκαιρίες να ποικίλουμε την ταπεινή οικογενειακή ζωή μας, θέλω να πιστεύω ότι η επίσκεψή σας στο Χάνσφορντ δεν πρέπει να ήταν εντελώς ανιαρή. Η θέση μας ως προς την οικογένεια της λέδης Κάθριν συνιστά πράγματι εξαιρετικό πλεονέκτημα και ευλογία του είδους που ελάχιστοι μπορούν να καυχηθούν ότι διαθέτουν. Είδατε τι σχέσεις έχουμε. Είδατε πόσο συχνά μάς καλούν εκεί. Πρέπει ειλικρινά να παραδεχθώ ότι, παρ' όλα τα μειονεκτήματα αυτού του ταπεινού πρεσβυτερίου, ποτέ δε θα θεωρούσα οποιονδήποτε διέμενε σε αυτό αντικείμενο συμπόνιας εφόσον θα συμμετείχε στην οικειότητά μας με το Ρόουζιγκς».

Τα λόγια δεν επαρκούσαν για την έκφραση των υψηλών συναισθημάτων του και έτσι ήταν υποχρεωμένος να πηγαινοέρχεται μες στο δωμάτιο, ενώ η Ελίζαμπεθ προσπαθούσε να συνδυάσει ευγένεια και ειλικρίνεια σε μερικές σύντομες προτάσεις.

«Μπορείτε λοιπόν αγαπητή μου εξαδέλφη, να δώσετε πολύ ευνοϊκή αναφορά για μας στο Χέρτφορντσαϊρ. Θέλω τουλάχιστον να πιστεύω ότι θα είσθε σε θέση να κάνετε κάτι τέτοιο. Υπήρξατε καθημερινός μάρτυς των σπουδαίων περιποιήσεων της λέδης Κάθριν προς την κυρία Κόλλινς και, γενικά, πιστεύω ότι η φίλη σας δε φαίνεται να τράβηξε άτυχο..., αλλά επ' αυτού καλύτερα να σιωπήσουμε. Επιτρέψτε μου μόνο να σας διαβεβαιώσω, αγαπητή μου δεσποινίς Ελίζαμπεθ, ότι σας εύχομαι, από βάθους καρδίας, να βρείτε κι εσείς την ίδια ευτυχία στο γάμο. Η καλή μου η Σάρλοτ κι εγώ έχουμε στα πάντα ομοψυχία και ταύτιση απόψεων. Η συμφωνία των χαρακτήρων και των ιδεών μας είναι εντυπωσιακή. Λες και έχουμε πλαστεί ο ένας για τον άλλο».

Η Ελίζαμπεθ ήταν σε θέση να πει με βεβαιότητα ότι, όταν αυτό συμβαίνει, είναι πράγματι μεγάλη ευτυχία και πρόσθεσε, με ίση ειλικρίνεια, ότι ήταν πεπεισμένη και χαιρόταν πολύ

Digitized by 10uk1s

για τις οικογενειακές απολαύσεις του. Δε λυπήθηκε ωστόσο καθόλου όταν η απαρίθμησή τους διεκόπη με την είσοδο της κυρίας από την οποία πήγαζαν. Καημένη Σάρλοτ! Μελαγχολούσε στη σκέψη ότι θα την άφηνε με τέτοια συντροφιά! Την είχε όμως επιλέξει μόνη της και με τα μάτια ανοιχτά· και, μολονότι εμφανώς λυπημένη για την αναχώρηση των επισκεπτών της, δεν έδειχνε να γυρεύει συμπόνια. Το σπίτι της και το νοικοκυριό της, η ενορία της και τα πουλερικά της και όλες οι σχετικές μ' αυτά φροντίδες δεν είχαν χάσει ακόμη τη γοητεία τους.

Τελικά, η άμαξα έφτασε, τα μπαούλα δέθηκαν επάνω, τα πακέτα τοποθετήθηκαν στο εσωτερικό και ειδοποιήθηκαν ότι ήταν έτοιμοι για αναχώρηση. Αφού οι δύο φίλες αποχαιρετήθηκαν με συγκίνηση, ο κύριος Κόλλινς συνόδευσε την Ελίζαμπεθ ως την άμαξα και, καθώς διέσχιζαν τον κήπο, της ανέθεσε να διαβιβάσει τα ειλικρινέστερα σέβη του σ' όλη την οικογένειά της, χωρίς να ξεχάσει τις ευχαριστίες του για τη φιλοξενία που του είχαν προσφέρει το χειμώνα στο Λόγκμπουρν, καθώς και τους χαιρετισμούς του στον κύριο και την κυρία Γκάρντινερ καίτοι του ήταν άγνωστοι. Στη συνέχεια, τη βοήθησε ν' ανεβεί στην άμαξα και, ενώ είχε ανεβεί και η Μαρία και η πόρτα ήταν έτοιμη να κλείσει, ξαφνικά, θορυβημένος κάπως, τους υπενθύμισε ότι είχαν ξεχάσει να αφήσουν κάποιο μήνυμα για τις κυρίες του Ρόουζιγκς.

«Φαντάζομαι ωστόσο» πρόσθεσε «ότι θα επιθυμείτε να τους διαβιβάσω τα ταπεινά σας σέβη, καθώς και την ευγνωμοσύνη σας για την καλοσύνη που σας έδειξαν όσο μείνατε εδώ».

Η Ελίζαμπεθ δεν έφερε καμία αντίρρηση. Η πόρτα έκλεισε λοιπόν και η άμαξα ξεκίνησε.

«Θεούλη μου!» αναφώνησε, μετά από μερικά λεπτά σιωπής, η Μαρία. «Μου φαίνεται σαν να πέρασαν μόνο μια δυο μέρες από τότε που ήρθαμε κι όμως πόσα πράγματα συνέβησαν!»

«Πάρα πολλά, πράγματι!» είπε η συνταξιδιώτισσά της αναστενάζοντας.

«Δειπνήσαμε εννέα φορές στο Ρόουζιγκς, εκτός από τις δυο φορές που πήραμε εκεί το τσάι μας! Πόσα θα έχω να λέω!»

«Και πόσα θα έχω να κρύψω εγώ!» πρόσθεσε η Ελίζαμπεθ από μέσα της.

Το ταξίδι τους κύλησε χωρίς πολλή συζήτηση και χωρίς κανένα απρόοπτο και, σε τέσσερις ώρες μετά την αναχώρησή τους από το Χάνσφορντ, έφθασαν στο σπίτι του κυρίου Γκάρντινερ, όπου και θα έμεναν λίγες μέρες.

Η Τζέιν φαινόταν καλά και η Ελίζαμπεθ είχε ελάχιστες ευκαιρίες για να μελετήσει τη διάθεσή της μ' όλες αυτές τις εξόδους που είχε την καλοσύνη να οργανώσει για χάρη τους η θεία τους. Όμως η Τζέιν θα επέστρεφε μαζί της στο Λόγκμπουρν και εκεί η Ελίζαμπεθ θα είχε όλη την άνεση να κάνει τις παρατηρήσεις της.

Ωστόσο, χρειάστηκε να καταβάλει μεγάλη προσπάθεια για να μην της μιλήσει για την πρόταση του κυρίου Ντάρσυ πριν φθάσουν στο Λόγκμπουρν. Το να ξέρει ότι ήταν στο χέρι της να αποκαλύψει κάτι που θα κατέπλησσε στο έπακρο την Τζέιν και ταυτοχρόνως θα ικανοποιούσε τόσο πολύ όση από τη δική της ματαιοδοξία δεν είχε ακόμη καταφέρει να υποτάξει με τη λογική της, ήταν τόσο μεγάλος πειρασμός, που τίποτε δε θα μπορούσε να τον υπερνικήσει, παρά μόνο η αβεβαιότητά της ως προς την έκταση που θα έπρεπε να έχουν αυτά που θα γνωστοποιούσε, καθώς και ο φόβος της ότι, αν άνοιγε το θέμα, μπορεί να της ξέφευγε κάτι για τον Μπίγκλεϋ που θα στενοχωρούσε την αδελφή της ακόμη περισσότερο.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 39

ΗΤΑΝ η δεύτερη εβδομάδα του Μαΐου όταν οι τρεις νεαρές κυρίες ανεχώρησαν μαζί από την Γκρέιστσερτς Στριτ για την πόλη... του Χέρτφορντσαϊρ και, καθώς πλησίαζαν στο καθορισμένο πανδοχείο όπου επρόκειτο να τις συναντήσει η άμαξα του κυρίου Μπέννετ, διέκριναν αμέσως, προς απόδειξη της ακριβείας του αμαξά, την Κίττυ και τη Λύντια να κοιτάζουν προς το δρόμο από το παράθυρο μιας τραπεζαρίας του πάνω ορόφου. Τα δύο αυτά κορίτσια βρίσκονταν εκεί πάνω από μία ώρα, την οποία την είχαν περάσει πολύ ευχάριστα επισκεπτόμενες το απέναντι καπελάδικο, παρακολουθώντας τους στρατιώτες της φρουράς και φτιάχνοντας μια σαλάτα γαρνιρισμένη με αγγούρι. Αφού καλωσόρισαν τις αδελφές τους, τους παρουσίασαν ένα τραπέζι στρωμένο με πιάτα κρύο κρέας, απ' αυτό που διαθέτει συνήθως το κελάρι ενός πανδοχείου, αναφωνώντας: «Δεν είναι όμορφο; Δεν είναι μια ευχάριστη έκπληξη;» «Και, φυσικά, σας κερνάμε όλες» πρόσθεσε η Λύντια· «μόνο που πρέπει να μας δανείσετε λεφτά γιατί τα δικά μας τα ξοδέψαμε, μόλις, στο απέναντι κατάστημα». Και δείχνοντας τις αγορές της, συνέχισε: «Κοιτάξτε, αγόρασα αυτό το σκουφάκι. Δεν το βρίσκω και πολύ ωραίο, αλλά σκέφτηκα ότι δε θα πείραζε να το πάρω. Μόλις φτάσουμε σπίτι, θα το ξηλώσω και θα δω μήπως μπορώ να το κάνω καλύτερο».

Και όταν οι αδελφές της είπαν ότι το βρίσκουν άσχημο, πρόσθεσε με τέλεια αδιαφορία:

«Ω! Μα υπήρχαν ακόμη δυο τρία στο κατάστημα που ήταν πολύ πιο άσχημα. Πάντως, όταν αγοράσω μια μεταξωτή κορδέλα με καλύτερο χρώμα και το ξαναφρεσκάρω, θαρρώ ότι θα γίνει αρκετά υποφερτό. Εξάλλου, δεν έχει και πολλή σημασία τι θα φοράμε φέτος το καλοκαίρι αφού το ...σάιρ θα φύγει από το Μέρυτον σε δυο βδομάδες από σήμερα».

«Φεύγουν, αλήθεια;» αναφώνησε η Ελίζαμπεθ με την πιο μεγάλη ανακούφιση.

«Πρόκειται να στρατοπεδεύσουν κοντά στο Μπράιτον. Αχ, πόσο θα 'θελα να μας πάει εκεί ο μπαμπάς το καλοκαίρι! Θα ήταν τόσο υπέροχη ιδέα! Άσε που δε θα κόστιζε σχεδόν τίποτε. Όσο για τη μαμά, άλλο που δε θέλει! Φαντασθείτε μόνο τι απαίσιο καλοκαίρι θα 'χουμε αν δεν πάμε!»

«Ναι» σκεφτόταν η Ελίζαμπεθ *«αυτή* η ιδέα θα ήταν πράγματι υπέροχη και θα μας αποτέλειωνε μια κι έξω. Θεέ μεγαλοδύναμε! Το Μπράιτον κι ένα ολόκληρο στρατόπεδο γεμάτο στρατιώτες για μας που έχουμε ήδη διαλυθεί στο Μέρυτον από ένα κακορίζικο σύνταγμα εθνοφυλακής κι ένα χορό το μήνα!»

«Και τώρα, σας έχω μερικά νέα» είπε η Λύντια, καθώς κάθονταν στο τραπέζι. «Τι νομίζετε ότι έγινε; Πρόκειται για σπουδαία νέα, σημαντικά νέα, και για κάποιο πρόσωπο που αρέσει σ' όλες μας».

Η Τζέιν και η Ελίζαμπεθ αντάλλαξαν ματιές και είπαν στο σερβιτόρο ότι δε χρειαζόταν να μείνει άλλο. Η Λύντια γέλασε και είπε:

«Α, πάντα τυπικές και διακριτικές εσείς οι δύο. Δε θέλετε ν' ακούσει ο σερβιτόρος. Λες και του καίγεται καρφί! Είμαι σίγουρη ότι θ' ακούει, συχνά, πράγματα πολύ χειρότερα απ' αυτά που πρόκειται να πω. Έτσι άσχημος όμως που ήταν, καλύτερα που έφυγε! Ποτέ στη ζωή μου δεν έχω ξαναδεί τόσο πεταχτό πιγούνι. Τέλος πάντων, ακούστε τώρα τα νέα μου. Αφορούν τον καλό μας Γουίκαμ· θα του πήγαινε πολύ του σερβιτόρου να τ' ακούσει, έτσι δεν είναι; Λοιπόν, δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος να παντρευτεί ο Γουίκαμ τη Μαίρη Κιγκ. Ορίστε! Κατέβηκε στο θείο της, στο Λίβερπουλ, και θα μείνει εκεί. Ο Γουίκαμ γλίτωσε!»

Digitized by 10uk1s

«Το ίδιο και η Μαίρη Κιγκ!» πρόσθεσε η Ελίζαμπεθ· «γλίτωσε από μια ασύνετη, ως προς τα οικονομικά, σχέση».

«Αν της άρεσε, ήταν πολύ χαζή που έφυγε».

«Ελπίζω πάντως να μην υπάρχει ισχυρή αγάπη από καμιά πλευρά» είπε η Τζέιν.

«Απ' τη *δική του,* είμαι σίγουρη ότι δεν υπάρχει. Σας δίνω το λόγο μου ότι ποτέ δεν έδωσε δεκάρα τσακιστή γι' αυτήν. Ποιος θα 'δινε άλλωστε για ένα τέτοιο φακιδιάρικο βρομοθήλυκο;»

Η Ελίζαμπεθ ταράχθηκε στη σκέψη ότι, όσο κι αν η ίδια ήταν ανίκανη για τέτοια τραχύτητα στην *έκφραση,* η τραχύτητα του *συναισθήματος* ελάχιστα διέφερε από αυτό που έτρεφε άλλοτε στην καρδιά της και φανταζόταν ότι ήταν μεγαλοψυχία!

Μόλις τελείωσαν όλες το φαγητό τους και οι μεγαλύτερες πλήρωσαν, ειδοποιήθηκε η άμαξα και, αφού δοκιμάστηκαν διάφοροι τρόποι, ολόκληρη η παρέα —με τα κουτιά, τους σάκους εργοχείρου, τα δέματα και την ανεπιθύμητη προσθήκη των αγορών της Κίττυ και της Λύντια— τα κατάφερε να μπει και να καθίσει.

«Τι ωραία που στριμωχτήκαμε!» φώναξε η Λύντια. «Πολύ χαίρομαι που αγόρασα το σκουφάκι μου κι έχουμε έτσι ακόμη ένα κουτί! Ελάτε τώρα να βολευτούμε, να τα πούμε και να γελάσουμε μέχρι να φτάσουμε σπίτι. Και, κατ' αρχάς, ας ακούσουμε πώς περάσατε εσείς όλες από τότε που φύγατε. Είδατε κανέναν ωραίο άνδρα; Είχατε κανένα φλερτ; Ήλπιζα πολύ ότι κάποια απ' τις δυο σας θα είχε βρει σύζυγο πριν επιστρέψει. Η Τζέιν θα είναι σε λίγο γεροντοκόρη, σας το δηλώνω. Κοντεύει τα είκοσι τρία! Θεέ μου, πόσο θα ντρεπόμουνα αν δεν είχα παντρευτεί ακόμη στα είκοσι τρία μου! Η θεία Φίλιπς θέλει τόσο πολύ να βρείτε συζύγους, που δε φαντάζεσθε. Λέει ότι η Λίζυ καλά θα κάνει να είχε πάρει τον κύριο Κόλλινς, αλλά *εγώ* νομίζω ότι αυτό δε θα 'χε και πολλή πλάκα. Θεούλη μου! Πώς θα 'θελα να παντρευτώ πριν από σας και να σας συνοδεύω εγώ στους χορούς. Αχ, τι ήταν αυτό προχθές! Διασκεδάσαμε τόσο ωραία στου συνταγματάρχη Φόρστερ. Η Κίττυ κι εγώ ήμασταν καλεσμένες να περάσουμε εκεί όλη τη μέρα και η κυρία Φόρστερ, με την οποία παρεμπιπτόντως είμαστε *τόσο* φίλες, μας υποσχέθηκε ότι θα έδινε ένα μικρό χορό το βράδυ. Κάλεσε λοιπόν και τις δύο Χάρριγκτον, αλλά η Χάρριετ ήταν άρρωστη και έτσι η Πεν αναγκάστηκε να έλθει μόνη της. Και τότε, τι νομίζετε ότι κάναμε; Ντύσαμε τον Τσάμπερλαιν με γυναικεία ρούχα, για να τον περάσουν για κυρία. Φανταστείτε τι πλάκα! Κανείς άλλος δεν το 'ξερε, εκτός από το συνταγματάρχη και την κυρία Φόρστερ, την Κίττυ, εμένα και φυσικά τη θεία αφού αναγκαστήκαμε να δανειστούμε ένα απ' τα φορέματά της. Και δε βάζετε με το μυαλό σας πόσο όμορφος ήταν! Όταν ήλθαν ο Ντέννυ, ο Γουίκαμ, ο Πρατ και δυο τρεις άλλοι άνδρες, δεν τον γνώρισε απολύτως κανένας. Θεέ μου, τι γέλιο που έκανα! Το ίδιο και η κυρία Φόρστερ. Νόμιζα πως θα πεθάνω. *Αυτό* ήταν που έκανε τους άνδρες να υποψιασθούν κάτι και να καταλάβουν, μετά από λίγο, τι συνέβαινε».

Με τέτοιου είδους ιστορίες για τις εσπερίδες τους και τα ωραία αστεία τους, προσπαθούσε η Λύντια, υποβοηθούμενη από τους υπαινιγμούς και τις προσθήκες της Κίττυ, να διασκεδάσει τις συνταξιδιώτισσές της καθ' όλη τη διάρκεια του ταξιδιού ως το Λόγκμπουρν. Η Ελίζαμπεθ παρακολουθούσε όσο λιγότερο μπορούσε, αλλά ήταν αδύνατον να της ξεφύγει η συχνή αναφορά του ονόματος του Γουίκαμ.

Στο σπίτι, τις υποδέχτηκαν πολύ καλοσυνάτα. Η κυρία Μπέννετ καταχάρηκε που είδε την Τζέιν το ίδιο πάντα όμορφη, ενώ ο κύριος Μπέννετ, κατά τη διάρκεια του γεύματος, είπε, αυθόρμητα και πάνω από μία φορά, στην Ελίζαμπεθ:

«Χαίρομαι που επέστρεψες, Λίζυ».

Digitized by 10uk1s

Η συντροφιά τους στην τραπεζαρία ήταν μεγάλη καθότι είχαν έλθει όλοι σχεδόν οι Λούκας για να υποδεχτούν τη Μαρία και να μάθουν τα νέα. Τα θέματα που τους απασχολούσαν ήταν ποικίλα: Η λέδη Λούκας ρωτούσε τη Μαρία, που καθόταν στην άλλη άκρη του τραπεζιού, για την ευημερία και τα πουλερικά της μεγαλύτερης κόρης της· η κυρία Μπέννετ ήταν διπλά απασχολημένη, αφενός, με το να παρακολουθεί την Τζέιν που, καθισμένη λίγο πιο πέρα, μιλούσε για τις τρέχουσες τάσεις της μόδας και, αφετέρου, με το να μεταφέρει όλα όσα άκουγε στις νεότερες δεσποινίδες Λούκας· και η Λύντια, με φωνή μάλλον δυνατότερη απ' όλων των άλλων, απαριθμούσε, για όποιον ήθελε ν' ακούσει, τις διάφορες απολαύσεις του πρωινού τους.

«Ω! Μαίρη» είπε «έχασες που δεν ήλθες μαζί μας γιατί περάσαμε τόσο ωραία! Όταν πηγαίναμε, η Κίττυ κι εγώ κλείσαμε όλα τα κουρτινάκια και κάναμε σαν να μην ήτανε κανείς μέσα στην άμαξα, και θα συνεχίζαμε έτσι σ' όλη τη διαδρομή αν η Κίττυ δεν πάθαινε ναυτία. Και όταν φτάσαμε στο Τζορτζ, νομίζω ότι φερθήκαμε άψογα αφού κεράσαμε τις άλλες τρεις το νοστιμότερο κρύο κολατσιό του κόσμου, κι αν είχες έλθει κι εσύ, θα σ' είχαμε και σένα κεράσει. Και μετά, όταν φύγαμε, κάναμε τέτοια πλάκα! Νόμιζα ότι δε θα τα καταφέρναμε ποτέ να μπούμε στην άμαξα. Κόντεψα να πεθάνω στα γέλια. Και μετά, σ' όλη τη διαδρομή, είχαμε τόσο κέφι! Μιλούσαμε και γελούσαμε τόσο δυνατά, που θα μας άκουγαν από δέκα μίλια μακριά!»

Στα λόγια αυτά, η Μαίρη απάντησε με περισσή σοβαρότητα:

«Μακράν εμού η σκέψις να αποδοκιμάσω τέτοιου είδους απολαύσεις, αγαπητή μου αδελφή. Αναμφιβόλως, ταιριάζουν στην πλειονότητα των γυναικείων χαρακτήρων. Πρέπει όμως να ομολογήσω ότι *εμένα* δε με γοητεύουν. Θα προτιμούσα, απείρως περισσότερο, ένα βιβλίο».

Απ' αυτή την απάντηση όμως η Λύντια δεν άκουσε ούτε λέξη. Σπάνια άκουγε κάποιον πάνω από μισό λεπτό, ενώ τη Μαίρη δεν την πρόσεχε ποτέ.

Το απόγευμα, η Λύντια άρχισε να πιέζει τα υπόλοιπα κορίτσια να πάνε στο Μέρυτον για να δουν πώς ήταν οι γνωστοί τους εκεί, αλλά η Ελίζαμπεθ αντιτάχθηκε σθεναρά σ' αυτό το σχέδιο. Δεν έπρεπε να δώσουνε στον κόσμο το δικαίωμα να λέει ότι οι δεσποινίδες Μπέννετ, πριν καν περάσουν μισή μέρα στο σπίτι τους, άρχισαν πάλι να κυνηγούν τους αξιωματικούς. Η αντίστασή της όμως αυτή οφειλόταν και σ' έναν άλλο λόγο. Φοβόταν μήπως ξαναδεί τον Γουίκαμ, πράγμα που ήταν αποφασισμένη να το αποφύγει όσο γινόταν περισσότερο. Η επικείμενη αναχώρηση του συντάγματος συνιστούσε γι' *αυτήν* πραγματικά απερίγραπτη ανακούφιση. Σε δεκαπέντε μέρες θα 'φευγαν και, όταν θα 'χαν φύγει, ήλπιζε ότι δε θα υπήρχε πια τίποτε να τη βασανίζει σε σχέση μ' αυτόν.

Δεν είχαν περάσει πολλές ώρες που ήταν σπίτι όταν ανακάλυψε ότι τα σχέδια για το Μπράιτον, για τα οποία είχε κάνει κάποια νύξη η Λύντια στο πανδοχείο, συζητιόνταν συχνά ανάμεσα στους γονείς της. Η Ελίζαμπεθ κατάλαβε αμέσως ότι ο πατέρας της δεν είχε απολύτως καμία πρόθεση να υποχωρήσει, αλλά οι απαντήσεις του ήταν τόσο αόριστες και συνάμα τόσο διφορούμενες, που η μητέρα της, καίτοι συχνά αποκαρδιωμένη, συνέχιζε να ελπίζει ότι στο τέλος θα τον κατάφερνε.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 40

Η ΑΝΥΠΟΜΟΝΗΣΙΑ της Ελίζαμπεθ να γνωστοποιήσει στην Τζέιν όσα είχαν συμβεί δεν μπορούσε πλέον να υπερνικηθεί και τελικά, αφού αποφάσισε να αποκρύψει κάθε λεπτομέρεια που αφορούσε την αδελφή της και αφού την προετοίμασε για την έκπληξη που την περίμενε, της διηγήθηκε, το επόμενο πρωί, τα κυριότερα σημεία της σκηνής μεταξύ της ίδιας και του κυρίου Ντάρσυ.

Η κατάπληξη της δεσποινίδος Μπέννετ σύντομα μετριάστηκε από την ισχυρή αδελφική αγάπη, η οποία έκανε κάθε θαυμασμό προς την Ελίζαμπεθ να φαίνεται απολύτως φυσιολογικός, και δεν άργησε να εξαφανισθεί εντελώς παραχωρώντας τη θέση της σε άλλα συναισθήματα. Λυπόταν που ο κύριος Ντάρσυ είχε εκφράσει τα αισθήματά του κατά τρόπο τόσο ακατάλληλο, που ήταν αδύνατον να γίνουν αποδεκτά, αλλά ακόμη περισσότερο θλιβόταν σκεπτόμενη τη δυστυχία που πρέπει να του είχε προκαλέσει η άρνηση της αδελφής της.

«Δεν έπρεπε να είναι τόσο σίγουρος για την επιτυχία του» είπε· «και οπωσδήποτε δεν έπρεπε *να δείχνει* σίγουρος. Σκέψου όμως πόσο πιο μεγάλη θα είναι τώρα η απογοήτευσή του εξαιτίας αυτής της σιγουριάς».

«Πράγματι» αποκρίθηκε η Ελίζαμπεθ «τον λυπάμαι ειλικρινά, αλλά διαθέτει και άλλα συναισθήματα, τα οποία πιθανώς θα απωθήσουν σύντομα το ενδιαφέρον του για μένα. Δε με κατηγορείς όμως που τον απέρριψα;»

«Να σε κατηγορήσω! Ω, όχι».

«Ναι, αλλά με κατηγορείς που μίλησα τόσο ένθερμα για τον Γουίκαμ».

«Όχι... Δεν ξέρω αν ήταν σφάλμα σου να πεις όσα είπες».

«Θα ξέρεις όμως όταν σου πω τι συνέβη την αμέσως επόμενη μέρα».

Της μίλησε τότε για την επιστολή, επαναλαμβάνοντας όλο εκείνο το μέρος που αναφερόταν στον Τζορτζ Γουίκαμ. Τι πλήγμα ήταν αυτό για την καημένη την Τζέιν, που πρόθυμα θα είχε ζήσει όλη τη ζωή της χωρίς να πιστεύει ότι υπήρχε τόση φαυλότητα σ' ολόκληρο το ανθρώπινο γένος, όση ήταν συγκεντρωμένη εν προκειμένω σε ένα μόνο άτομο! Ούτε καν η δικαίωση του Ντάρσυ, καίτοι ευεργετική για τα αισθήματά της, δεν ήταν ικανή να την παρηγορήσει γι' αυτή την ανακάλυψη. Αγωνίστηκε λοιπόν με ιδιαίτερο ζήλο να αποδείξει την πιθανότητα κάποιου λάθους και προσπάθησε να απαλλάξει τον ένα, χωρίς να ενοχοποιήσει τον άλλο.

«Μάταια προσπαθείς» είπε η Ελίζαμπεθ. «Δε θα καταφέρεις ποτέ να τους βγάλεις και τους δυο αθώους. Κάνε την επιλογή σου, αλλά θα πρέπει να αρκεστείς μόνο σε έναν. Η αξία και των δύο μαζί είναι τόση, που μόλις και φτάνει για να χαρακτηρισθεί ο ένας καλός, και τελευταία έχει αρχίσει να μετατοπίζεται αρκετά προς τη μια πλευρά. Εγώ τείνω να πιστέψω ότι ανήκει όλη στον κύριο Ντάρσυ. Εσύ όμως κάνε όπως νομίζεις».

Πέρασε ωστόσο κάμποση ώρα πριν καταφέρει να αποσπάσει ένα χαμόγελο από την Τζέιν.

«Δε θυμάμαι να έχω νιώσει ποτέ τέτοια αναστάτωση» είπε. «Ο Γουίκαμ τόσο κακός! Είναι σχεδόν απίστευτο. Κι ο καημένος ο κύριος Ντάρσυ! Καλή μου Λίζυ, σκέψου μόνο πόσο πρέπει να έχει υποφέρει. Τέτοια απογοήτευση! Και να ξέρει, επιπλέον, τι κακή γνώμη είχες

Digitized by 10uk1s

γι' αυτόν! Άσε πια που αναγκάστηκε να σου διηγηθεί όλ' αυτά τα πράγματα για την αδελφή του! Πραγματικά, παραείναι θλιβερό. Είμαι σίγουρη ότι θα αισθάνεσαι κι εσύ το ίδιο».

«Ω, όχι! Η λύπη και η συμπόνια μου εξαφανίζονται βλέποντάς σε να είσαι τόσο πλημμυρισμένη κι απ' τις δύο. Ξέρω ότι θα του δώσεις τόσο γενναιόδωρα δίκιο, που γίνομαι ολοένα και πιο ξένοιαστη, ολοένα και πιο αδιάφορη. Η σπατάλη των συναισθημάτων σου με βοηθά να αποθησαυρίζω τα δικά μου και, αν συνεχίσεις να θρηνείς πολύ ακόμη για λογαριασμό του, η καρδιά μου θα γίνει ανάλαφρη σαν πούπουλο».

«Φτωχέ Γουίκαμ· κι έχει μια τέτοια έκφραση καλοσύνης το πρόσωπό του, τέτοια ευθύτητα και λεπτότητα η συμπεριφορά του!»

«Σίγουρα, πρέπει να 'χει γίνει κάποιο σοβαρό λάθος στην ανατροφή αυτών των δύο νέων. Ο ένας πήρε όλη την καλοσύνη κι ο άλλος όλη την όψη της».

«Ποτέ δεν πίστεψα, όπως εσύ, ότι η *όψη της καλοσύνης* έλειπε από τον κύριο Ντάρσυ».

«Κι όμως, πίστευα ότι ήμουν ασυνήθιστα έξυπνη που τον είχα αντιπαθήσει τόσο πολύ χωρίς κανένα λόγο. Μια αντιπάθεια αυτού του είδους είναι ένα τέτοιο κέντρισμα για το μυαλό, μια τέτοια ευκαιρία για να κάνεις πνεύμα! Μπορείς να είσαι συνέχεια προσβλητικός χωρίς να λες τίποτε δίκαιο, αλλά δεν μπορείς να γελάς πάντα εις βάρος κάποιου χωρίς να πετάς, πού και πού, κάτι πνευματώδες».

«Όταν πρωτοδιάβασες αυτό το γράμμα, Λίζυ, είμαι σίγουρη ότι δεν ήσουν σε θέση να αντιμετωπίσεις το θέμα όπως τώρα».

«Δεν ήμουν, όντως, σε θέση. Ένιωθα αρκετά δυσάρεστα. Ένιωθα πολύ δυσάρεστα, δυστυχισμένη θα έλεγα. Και δεν είχα σε ποιον να μιλήσω, να του πω τι αισθανόμουν δεν ήταν εκεί η Τζέιν για να με παρηγορήσει και να μου πει ότι δεν υπήρξα τόσο αδύναμη, τόσο ματαιόδοξη και τόσο ανόητη, όσο ήξερα ότι υπήρξα! Ω, πόσο σε είχα ανάγκη!»

«Τι ατυχές που ήταν να χρησιμοποιήσεις τόσο βαριές εκφράσεις όταν μιλούσες στον κύριο Ντάρσυ για τον Γουίκαμ, αφού τώρα φαίνονται εντελώς άδικες!»

«Σίγουρα. Το ατύχημα όμως να του μιλήσω με έχθρα είναι η φυσικότερη συνέπεια των προκαταλήψεων που έτρεφα μέσα μου. Υπάρχει ωστόσο ένα θέμα για το οποίο χρειάζομαι τη συμβουλή σου. Θέλω να μου πεις αν πρέπει ή όχι να αποκαλύψω στους γνωστούς μας, γενικά, τον πραγματικό χαρακτήρα του Γουίκαμ».

Η δεσποινίς Μπέννετ έμεινε για λίγο σιωπηλή και ύστερα απάντησε:

«Δε νομίζω ότι υπάρχει λόγος να τον εκθέσουμε τόσο φρικτά. Ποια είναι η δική σου γνώμη;»

«Ότι δεν πρέπει να γίνει κάτι τέτοιο. Ο κύριος Ντάρσυ δε με εξουσιοδότησε να κοινοποιήσω όσα μου είπε. Αντίθετα, όλες τις λεπτομέρειες σχετικά με την αδελφή του μου ζήτησε να τις κρατήσω, όσο γίνεται, μόνο για τον εαυτό μου. Εάν λοιπόν προσπαθήσω να βγάλω τον κόσμο από την πλάνη του σχετικά με την υπόλοιπη συμπεριφορά του, ποιος θα με πιστέψει; Η γενική προκατάληψη κατά του κυρίου Ντάρσυ είναι τόσο ισχυρή, που, αν προσπαθούσαμε να δώσουμε μια πιο συμπαθητική εικόνα του, θα πάθαιναν συγκοπή οι μισοί από τους ενάρετους ανθρώπους του Μέρυτον. Δεν έχω τα κότσια να το κάνω. Εξάλλου, ο Γουίκαμ φεύγει όπου να 'ναι και συνεπώς δε θα 'χει πια για κανέναν σημασία τι άνθρωπος πράγματι είναι. Κάποτε, στο μέλλον, θα αποκαλυφθούν τα πάντα και τότε θα γελάμε με τη βλακεία τους που δεν είχαν καταλάβει τίποτε πιο πριν. Για την ώρα, δε θα πω απολύτως τίποτε».

Digitized by 10uk1s

«Έχεις απόλυτο δίκιο. Αν γνωστοποιηθούν τα σφάλματά του, μπορεί να καταστραφεί για πάντα. Μπορεί να έχει μετανιώσει τώρα για ό,τι έκανε και να επιθυμεί να διορθώσει το χαρακτήρα του. Δεν πρέπει να τον οδηγήσουμε στην απελπισία».

Η αναταραχή στη σκέψη της Ελίζαμπεθ καταπραύνθηκε μ' αυτή τη συζήτηση. Έβγαλε από μέσα της δυο από τα μυστικά που τη βάραιναν επί δυο εβδομάδες και ήταν σίγουρη ότι, όποτε επιθυμούσε να ξαναμιλήσει γι' αυτά, θα έβρισκε στο πρόσωπο της Τζέιν πρόθυμη ακροάτρια. Υπήρχε όμως ακόμη κάτι που παρέμενε κρυφό και που η σύνεση δεν επέτρεπε την αποκάλυψή του. Δεν τολμούσε να αφηγηθεί στην αδελφή της το άλλο μισό της επιστολής του κυρίου Ντάρσυ, ούτε να της εξηγήσει πόσο ειλικρινά την είχε αγαπήσει ο φίλος του. Τη γνώση αυτή δεν μπορούσε να τη μοιραστεί με κανέναν και αντιλαμβανόταν ότι μόνο μια τέλεια συνεννόηση μεταξύ των αμέσως ενδιαφερομένων θα δικαιολογούσε την αποκάλυψη κι αυτού του τελευταίου μυστικού. «Και τότε» είπε από μέσα της «αν συμβεί ποτέ αυτό το εντελώς απίθανο γεγονός, θα είμαι απλώς σε θέση να πω αυτά που ο Μπίγκλεϋ θα μπορεί να πει από μόνος του με πολύ πιο ευχάριστο τρόπο. Την ελευθερία για αποκάλυψη θα την αποκτήσω όταν θα έχει πλέον χάσει όλη την αξία της!»

Τώρα που βρισκόταν ξανά στο σπίτι της, είχε όλη την άνεση να παρατηρεί την πραγματική ψυχική κατάσταση της αδελφής της. Η Τζέιν δεν ήταν ευτυχισμένη, εξακολουθούσε δε να τρέφει πολύ τρυφερά αισθήματα για τον Μπίγκλεϋ. Έτσι που ποτέ άλλοτε δεν είχε καν φαντασθεί ότι είναι ερωτευμένη, το ενδιαφέρον της γι' αυτόν είχε όλη τη θέρμη του πρώτου έρωτα και, λόγω της ηλικίας και του χαρακτήρα της, μεγαλύτερη σταθερότητα απ' όση έχουν συνήθως οι πρώτοι έρωτες. Τόσο ανεκτίμητη της ήταν η ανάμνησή του και τόσο τον προτιμούσε από κάθε άλλον άνδρα, που έπρεπε να επιστρατεύσει όλη της τη λογική και όλο το ενδιαφέρον της για τα αισθήματα των δικών της ώστε να μην επιτρέψει στη στενοχώρια της να γίνει επιζήμια για τη δική της υγεία και τη δική της ηρεμία.

«Λοιπόν, Λίζυ» είπε μια μέρα η κυρία Μπέννετ «ποια είναι *τώρα* η γνώμη σου γι' αυτή τη θλιβερή υπόθεση της Τζέιν; Εγώ πάντως αποφάσισα να μην ξαναμιλήσω σε κανέναν γι' αυτό το θέμα. Το είπα μάλιστα και στην αδελφή μου τη Φίλιπς, τις προάλλες. Δεν μπόρεσα όμως να μάθω αν η Τζέιν τον είδε καθόλου στο Λονδίνο. Τέλος πάντων, είναι ένας πολύ ανάξιος νέος και δε νομίζω ότι υπάρχει πλέον ούτε η παραμικρή πιθανότητα να τον τυλίξει. Δεν άκουσα τίποτε για το αν θα επιστρέψει στο Νέδερφιλντ αυτό το καλοκαίρι μολονότι ρώτησα όλους όσους θα μπορούσαν να ξέρουν».

«Δε νομίζω ότι θα ξαναμείνει πια στο Νέδερφιλντ».

«Ω, θαυμάσια! Ας κάνει όπως νομίζει. Κανείς δεν τον θέλει εδώ. Πάντα όμως θα το λέω ότι φέρθηκε απαίσια στην κόρη μου· κι αν ήμουνα εγώ στη θέση της, δε θα το είχα ανεχθεί. Ε, λοιπόν, η παρηγοριά μου είναι ότι η Τζέιν θα πεθάνει σίγουρα από απογοήτευση και τότε αυτός θα μετανιώσει πικρά για ό,τι έκανε».

Καθώς όμως η Ελίζαμπεθ δεν μπορούσε να παρηγορηθεί με μια τέτοια προσδοκία, δεν είπε απολύτως τίποτε.

«Λοιπόν, Λίζυ» συνέχισε η μητέρα της αμέσως μετά «οι Κόλλινς ζούνε λοιπόν πολύ άνετα, έτσι; Μακάρι..., ας ελπίσουμε να κρατήσει. Και πώς είναι το τραπέζι τους; Η Σάρλοτ είναι σπουδαία οικονόμος, θα έλεγα. Αν το μυαλό της κόβει το μισό απ' όσο κόβει της μητέρας της, θα βάζει αρκετά στην άκρη. Στο *δικό τους* νοικοκυριό δε θα γίνεται καμία σπατάλη, υποθέτω».

«Όχι, απολύτως καμία».

«Αυτό σημαίνει, σίγουρα, καλή διαχείριση. Βέβαια, βέβαια. *Αυτοί* φροντίζουν πάντα να μην

Digitized by 10uk1s

ξοδεύουν περισσότερα απ' όσα βγάζουν. Ποτέ δε θα λείψουνε σ' *αυτούς* τα χρήματα. Ε, και τι μ' αυτό; Και για το Λόγκμπουρν; Συχνά, φαντάζομαι, θα συζητούν γι' αυτό και για το πώς θα το αποκτήσουν όταν πεθάνει ο πατέρας σου. Το θεωρούν ήδη δικό τους, υποθέτω, κάθε φορά που αναφέρονται σ' αυτό».

«Πρόκειται για ένα θέμα που δε θα μπορούσαν να το θίξουν μπροστά μου».

«Σωστά· και θα ήταν πολύ περίεργο αν το έκαναν. Δεν έχω όμως καμιά αμφιβολία ότι μεταξύ τους το συζητούν συχνά. Ωραία λοιπόν, αν μπορούν να έχουν ήσυχη τη συνείδησή τους με μια περιουσία που δεν είναι νομίμως δική τους, τόσο το καλύτερο. *Εγώ* θα ντρεπόμουνα να έχω μια περιουσία που απλώς μου κληροδοτήθηκε».

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 41

Η ΠΡΩΤΗ, μετά την επιστροφή τους, βδομάδα πέρασε γρήγορα και άρχισε η δεύτερη. Αυτή θα ήταν και η τελευταία εβδομάδα του συντάγματος στο Μέρυτον και το ηθικό όλων των νεαρών κυριών της περιοχής έπεφτε ραγδαία. Η συντριβή ήταν σχεδόν καθολική. Οι μόνες που μπορούσαν ακόμη να τρώνε, να πίνουν, να κοιμούνται και να ακολουθούν τη συνήθη πορεία των ενασχολήσεών τους ήταν οι δύο μεγαλύτερες δεσποινίδες Μπέννετ. Για την αναισθησία τους αυτή, τις επέκριναν συχνότατα η Κίττυ και η Λύντια, η δυστυχία των οποίων ήταν αβάσταχτη και οι οποίες δεν μπορούσαν να καταλάβουν πώς ήταν δυνατόν να 'ναι τόσο σκληρόκαρδες οι ίδιες οι αδελφές τους.

«Θεέ μου! Τι θ' απογίνουμε τώρα! Τι θα κάνουμε!» αναφωνούσαν κάθε τόσο μες στη μαύρη συμφορά τους. «Πώς μπορείς και χαμογελάς έτσι, Λίζυ;»

Η στοργική μητέρα τους συμμεριζόταν όλο τον πόνο τους· θυμόταν τι είχε υποφέρει κι η ίδια, σε παρόμοια περίπτωση, είκοσι πέντε χρόνια πριν.

«Σίγουρα, θα 'κλαιγα» είπε «επί δύο συνεχόμενες μέρες όταν έφυγε το σύνταγμα του συνταγματάρχη Μίλλαρ. Νόμιζα πως θα πεθάνω από θλίψη».

«Εγώ είμαι σίγουρη πως *αυτό* θα 'ναι το τέλος μου» είπε η Λύντια.

«Αχ, να μπορούσαμε να πάμε στο Μπράιτον!» παρατήρησε η κυρία Μπέννετ.

«Ω, ναι! Μακάρι να μπορούσαμε να πάμε στο Μπράιτον! Όμως ο μπαμπάς είναι τόσο αντίθετος».

«Λίγα θαλάσσια λουτρά θα με ξανάνιωναν».

«Και η θεία Φίλιπς είναι σίγουρη ότι θα 'καναν και σ' *εμένα* πολύ καλό» πρόσθεσε η Κίττυ.

Τέτοιου είδους θρήνοι αντηχούσαν ακατάπαυστα, απ' άκρη σ' άκρη, στο Λόγκμπουρν Χάουζ. Η Ελίζαμπεθ προσπαθούσε να το διασκεδάσει, αλλά η ντροπή που ένιωθε της στερούσε κάθε απόλαυση. Ένιωθε και πάλι πόσο δικαιολογημένες ήταν οι αντιρρήσεις του κυρίου Ντάρσυ και ποτέ πριν δεν υπήρξε τόσο διατεθειμένη να τον συγχωρήσει για την επιρροή που είχε ασκήσει πάνω στο φίλο του.

Η μελαγχολία όμως της Λύντια σύντομα εξαφανίσθηκε καθότι η κυρία Φόρστερ, σύζυγος του διοικητή του συντάγματος, την κάλεσε να τη συνοδεύσει στο Μπράιτον. Αυτή η ανεκτίμητη φίλη ήταν μια πολύ νέα γυναίκα και πολύ πρόσφατα παντρεμένη. Το γεγονός ότι και οι δύο ήταν εύθυμες και καλοδιάθετες τις έκανε να αναπτύξουν αμοιβαία συμπάθεια και, από τους *τρεις* μήνες της γνωριμίας τους, τους *δύο τελευταίους* είχαν γίνει στενές φίλες.

Ο ενθουσιασμός εν προκειμένω της Λύντια, η λατρεία της προς την κυρία Φόρστερ, η ευτυχία της κυρίας Μπέννετ και η πικρία της Κίττυ είναι σχεδόν αδύνατο να περιγραφούν. Αδιαφορώντας εντελώς για τα συναισθήματα της αδελφής της, η Λύντια, εκστασιασμένη, χοροπηδούσε εδώ κι εκεί μέσα στο σπίτι ζητώντας απ' τους πάντες να τη συγχαρούν, γελώντας και μιλώντας πιο δυνατά από ποτέ, ενώ η άμοιρη η Κίττυ έκλαιγε αδιάκοπα τη μοίρα της στο σαλόνι προφέροντας με γκρινιάρικο ύφος διάφορους παραλογισμούς.

«Δεν καταλαβαίνω γιατί η κυρία Φόρστερ δεν κάλεσε κι εμένα μαζί με τη Λύντια» έλεγε «κι

Digitized by 10uk1s

ας μην *είμαι* η πιο στενή της φίλη. Είχα κι εγώ το ίδιο δικαίωμα να προσκληθώ και μεγαλύτερο μάλιστα αφού είμαι δυο χρόνια μεγαλύτερη».

Μάταια προσπαθούσαν η μεν Ελίζαμπεθ να τη λογικέψει, η δε Τζέιν να την κάνει να το πάρει απόφαση. Όσο για την ίδια την Ελίζαμπεθ, η πρόσκληση αυτή απείχε τόσο από το να της προκαλέσει τα ίδια συναισθήματα μ' εκείνα της μητέρας της και της Λύντια, που τη θεωρούσε ως τη θανατική καταδίκη κάθε ελπίδας να βάλει κάποτε μυαλό η τελευταία.

Έτσι, όσο αντιπαθητική κι αν θα την έκανε μια τέτοια ενέργεια αν μαθαινόταν, δεν κρατήθηκε και συμβούλευσε κρυφά τον πατέρα της να μην την αφήσει να πάει. Του εξέθεσε λοιπόν όλα τα απρεπή χαρακτηριστικά της γενικότερης συμπεριφοράς της Λύντια, το ελάχιστο όφελος που θα αποκόμιζε από τη φιλία μιας γυναίκας σαν την κυρία Φόρστερ και το ενδεχόμενο να είναι ακόμη πιο απερίσκεπτη με τέτοια παρέα και σε μια πόλη σαν το Μπράιτον, όπου οι πειρασμοί θα ήταν σίγουρα πολύ περισσότεροι απ' ό,τι στο Μέρυτον. Την άκουσε προσεχτικά κι ύστερα είπε:

«Η Λύντια δεν πρόκειται ποτέ να ησυχάσει μέχρι να εκτεθεί σε κάποιο δημόσιο χώρο και δεν μπορούμε να ελπίζουμε ότι θα το κάνει με λιγότερο κόστος και μικρότερη ενόχληση για την οικογένειά της απ' ό,τι υπό τις παρούσες συνθήκες».

«Αν γνωρίζατε» είπε η Ελίζαμπεθ «πόσο μεγάλη ζημιά θα προκαλέσει —ή, μάλλον, έχει ήδη προκαλέσει— σ' όλους μας εκθέτοντας δημοσίως την απρόσεκτη και απερίσκεπτη συμπεριφορά της, είμαι σίγουρη ότι θα κρίνατε διαφορετικά την κατάσταση».

«Έχει ήδη προκαλέσει!» επανέλαβε ο κύριος Μπέννετ. «Μη μου πεις ότι τρόμαξε κάποιους από τους μνηστήρες σου! Φτωχή μικρή μου Λίζυ! Μη χάνεις όμως το θάρρος σου. Δεν αξίζει να χολοσκάς για νεαρούς τόσο λεπτεπίλεπτους, που δεν αντέχουν να συνδεθεί τ' όνομά τους με λίγη γελοιότητα. Έλα, δείξε μου τον κατάλογο των αξιολύπητων αυτών τύπων που τους έκανε πέρα η ανοησία της Λύντια».

«Ειλικρινά, κάνετε λάθος. Δε δυσανασχετώ για τέτοιες ζημιές. Δεν παραπονούμαι τώρα για ειδικές αλλά για γενικές βλάβες. Η σοβαρότητά μας, η υπόληψή μας στον κόσμο οπωσδήποτε θα πληγούν από την ασυμμάζευτη αστάθεια, την αναίδεια και την περιφρόνηση κάθε μέτρου που χαρακτηρίζουν τη Λύντια. Συγχωρέστε με, αλλά πρέπει να τα πω έξω απ' τα δόντια. Εάν, καλέ μου πατέρα, δεν μπείτε στον κόπο να χαλιναγωγήσετε τον ασυγκράτητο χαρακτήρα της και να την πείσετε ότι οι τωρινές επιδιώξεις της δεν μπορεί να είναι ο σκοπός της ζωής της, σύντομα δε θα επιδέχεται πλέον καμία βελτίωση. Ο χαρακτήρας της θα έχει διαμορφωθεί οριστικά και στα δεκάξι της θα είναι η πιο αδιόρθωτη κοκέτα που γελοιοποίησε ποτέ τον εαυτό της και την οικογένειά της. Μια κοκέτα, μάλιστα, του χειρότερου και χυδαιότερου είδους, χωρίς κανένα άλλο θέλγητρο, εκτός από τα νιάτα της και την υποφερτή εμφάνισή της και, λόγω της άγνοιας και της ανοησίας της, εντελώς ανίκανη να αποφύγει τη γενική περιφρόνηση που θα επισύρει η μανία της να τη θαυμάζουν. Τον ίδιο κίνδυνο διατρέχει και η Κίττυ. Ακολουθεί πιστά τα βήματα της Λύντια. Είναι κι αυτή ματαιόδοξη, ανίδεη, τεμπέλα και εντελώς ανεξέλεγκτη! Ω!, καλέ μου πατέρα, είναι δυνατόν να πιστεύετε ότι, όπου κι αν γίνουν γνωστές, δε θα είναι αντικείμενο επικρίσεων και περιφρόνησης και ότι οι αδελφές τους δε θα έχουν κι αυτές συχνά μερδικό στην ντροπή;»

Ο κύριος Μπέννετ κατάλαβε ότι είχε πάρει το ζήτημα κατάκαρδα και, πιάνοντάς της στοργικά το χέρι, είπε:

«Μην ανησυχείς, αγάπη μου. Όπου και αν εμφανισθείτε εσύ κι η Τζέιν, θα έχετε πάντα το σεβασμό και την εκτίμηση των άλλων και σε τίποτε δεν πρόκειται να σας βλάψει το γεγονός ότι έχετε δύο ή, μάλλον, τρεις πολύ ανόητες αδελφές. Αν η Λύντια δεν πάει στο Μπράιτον,

Digitized by 10uk1s

θα χάσουμε την ησυχία μας στο Λόγκμπουρν. Ας πάει λοιπόν. Ο συνταγματάρχης Φόρστερ είναι λογικός άνθρωπος και θα την προφυλάξει από κάθε σοβαρό μπλέξιμο. Εξάλλου, είναι ευτυχώς πολύ φτωχή για να προκαλέσει οποιονδήποτε προικοθήρα. Στο Μπράιτον, ακόμη και ως απλό αντικείμενο ερωτοτροπίας, θα προσελκύσει το ενδιαφέρον πολύ λιγότερο απ' ό,τι εδώ. Οι αξιωματικοί θα βρουν γυναίκες που θα αξίζουν περισσότερο της προσοχής τους. Ας ελπίσουμε λοιπόν ότι, πηγαίνοντας εκεί, θα συνειδητοποιήσει την ασημαντότητά της. Όπως και να 'χει το πράγμα, δεν μπορεί να χειροτερέψει και πολύ η κατάστασή της αφού ήδη είναι σχεδόν για δέσιμο».

Η Ελίζαμπεθ κατάλαβε ότι έπρεπε να αρκεσθεί σ' αυτή την απάντηση, αλλά η γνώμη της δεν άλλαξε καθόλου και έτσι άφησε τον πατέρα της απογοητευμένη και λυπημένη. Δεν ήταν ωστόσο στη φύση της να επιδεινώνει τις στενοχώριες της εμμένοντας σ' αυτές. Ήξερε ότι είχε εκπληρώσει το καθήκον της και δεν ήταν του χαρακτήρα της να ανησυχεί για αναπόφευκτα κακά ή να τα επαυξάνει με την αγωνία της.

Εάν η Λύντια και η μητέρα της γνώριζαν το περιεχόμενο της συζήτησής της με τον πατέρα της, η αγανάκτησή τους θα ήταν τέτοια, που ακόμα και η ακατανίκητη ευφράδειά τους, συνδυασμένη, δε θα μπορούσε να την εκφράσει. Στη φαντασία της Λύντια, μια επίσκεψη στο Μπράιτον συνεπαγόταν κάθε δυνατότητα επίγειας ευτυχίας. Με το δημιουργικό μάτι αυτής της φαντασίας, έβλεπε κιόλας τους δρόμους αυτής της εύθυμης λουτρόπολης γεμάτους αξιωματικούς. Έβλεπε τον εαυτό της αντικείμενο προσοχής δεκάδων, πλήθους ολόκληρου, αξιωματικών, εντελώς αγνώστων προς το παρόν. Έβλεπε το στρατόπεδο σ' όλη του τη μεγαλοπρέπεια, τις σκηνές του, παρατεταγμένες σε υπέροχα συμμετρικές γραμμές, γεμάτες νιάτα και χαρά και απαστράπτουσες στα πορφυρά κι έβλεπε ακόμη τον εαυτό της, καθισμένο κάτω από μια σκηνή, να ερωτοτροπεί τρυφερά με έξι τουλάχιστον αξιωματικούς ταυτοχρόνως.

Αν ήξερε ότι η αδελφή της είχε προσπαθήσει να της στερήσει μια τέτοια προοπτική, μια τέτοια πραγματικότητα, ποια θα ήταν άραγε τα αισθήματά της; Η μόνη που θα τα καταλάβαινε ήταν η μητέρα της, που πρέπει να είχε νιώσει περίπου το ίδιο πράγμα. Το γεγονός ότι η Λύντια θα πήγαινε στο Μπράιτον ήταν η μοναδική παρηγοριά της για τη θλιβερή βεβαιότητα ότι ο σύζυγός της ποτέ δε θα σκεφτόταν να πάει εκεί ο ίδιος.

Αγνοούσαν όμως εντελώς όσα είχαν συμβεί και έτσι ο ενθουσιασμός τους κράτησε, με ελάχιστα διαλείμματα, ως την ημέρα που έφυγε η Λύντια.

Η Ελίζαμπεθ επρόκειτο τώρα να δει, για τελευταία φορά, τον κύριο Γουίκαμ. Αφού τον είχε δει αρκετές φορές μετά την επιστροφή της, η ταραχή της είχε σχεδόν εξαφανισθεί. Όσο για τις συγκινήσεις λόγω της αλλοτινής συμπάθειας, αυτές ήταν πλέον εντελώς ανύπαρκτες. Τώρα μάλιστα διέκρινε, σ' εκείνη ακριβώς τη λεπτότητα που την είχε ενθουσιάσει στην αρχή, κάποια προσποίηση και κάτι που έμοιαζε με βαθιά δυσαρέσκεια και πλήξη. Επιπλέον, η τωρινή συμπεριφορά του απέναντί της αποτελούσε γι' αυτήν νέα αιτία δυσαρέσκειας καθότι σύντομα φάνηκε ότι επιχειρούσε να ξαναρχίσει τις φιλοφρονήσεις που είχαν σημαδέψει την αρχική φάση της γνωριμίας τους, πράγμα που θα ήταν αδύνατον, μετά από όσα είχαν μεσολαβήσει, να μην την προκαλεί. Ανακαλύπτοντας λοιπόν ότι είχε επιλεγεί ως αντικείμενο ενός τέτοιου ανόητου και επιπόλαιου φλερτ, το ενδιαφέρον της γι' αυτόν εξαφανίστηκε εντελώς και, παρά τις προσπάθειές της να μην το δείχνει, αισθανόταν αγανάκτηση με την πεποίθησή του ότι, όσον καιρό και για όποιο λόγο κι αν είχε πάψει να της δείχνει το ενδιαφέρον του, μόλις ξανάρχιζε, θα ικανοποιούσε αμέσως τη ματαιοδοξία της και θα εξασφάλιζε πάλι την προτίμησή της.

Την τελευταία ακριβώς ημέρα παραμονής του συντάγματος στο Μέρυτον, ο Γουίκαμ και μερικοί άλλοι αξιωματικοί γευμάτισαν στο Λόγκμπουρν και η Ελίζαμπεθ ήταν τόσο

Digitized by 10uk1s

ελάχιστα διατεθειμένη να τον αποχαιρετίσει με καλή διάθεση, που, όταν τη ρώτησε πώς πέρασε στο Χάνσφορντ, του ανέφερε ότι ο συνταγματάρχης Φιτζγουίλλιαμ και ο κύριος Ντάρσυ είχαν περάσει τρεις βδομάδες στο Ρόουζιγκς και τον ρώτησε αν γνώριζε τον πρώτο.

Έδειξε κατάπληκτος, δυσαρεστημένος και ανήσυχος, αλλά, αφού συγκεντρώθηκε για λίγο, χαμογέλασε και είπε ότι κάποτε τον έβλεπε συχνά, πρόσθεσε δε ότι ήταν ένας πολύ καθώς πρέπει άνθρωπος και τη ρώτησε ποια ήταν η δική της γνώμη γι' αυτόν. Η απάντησή της ήταν άκρως κολακευτική για το συνταγματάρχη. Αμέσως μετά, με ύφος δήθεν αδιάφορο, ρώτησε ο Γουίκαμ:

«Πόσο καιρό είπατε ότι έμεινε στο Ρόουζιγκς;»

«Σχεδόν τρεις εβδομάδες».

«Και τον βλέπατε συχνά;»

«Ναι, σχεδόν κάθε μέρα».

«Οι τρόποι του είναι πολύ διαφορετικοί από του εξαδέλφου του».

«Πράγματι, πολύ διαφορετικοί. Νομίζω όμως ότι και ο κύριος Ντάρσυ βελτιώνεται όταν τον γνωρίσει κανείς».

«Μη μου πείτε!» αναφώνησε ο Γουίκαμ με μια έκφραση που δεν της διέφυγε. «Και θα μπορούσα να ρωτήσω;...» Αλλά, συγκρατώντας τον εαυτό του, πρόσθεσε σε πιο εύθυμο τόνο: «Είναι στη συμπεριφορά που βελτιώνεται; Καταδέχεται μήπως να προσθέσει κάποια ευγένεια στο σύνηθες ύφος του; Καθότι δε θα τολμούσα να ελπίσω» συνέχισε σε χαμηλότερο και σοβαρότερο τόνο «ότι έχει βελτιωθεί στα ουσιώδη».

«Ω, όχι!» είπε η Ελίζαμπεθ. «Στα ουσιώδη πιστεύω ότι παραμένει σχεδόν ο ίδιος».

Όσο μιλούσε, ο Γουίκαμ έδειχνε να μην ξέρει αν έπρεπε να χαρεί με τα λόγια της ή να αμφιβάλλει για το νόημά τους. Υπήρχε κάτι στην έκφρασή της που τον έκανε να την παρακολουθεί με φόβο και ανησυχία καθώς εκείνη προσέθετε:

«Λέγοντας ότι βελτιώνεται όταν τον γνωρίσει κανείς, δεν εννοούσα ότι αλλάζει προς το καλύτερο ο τρόπος σκέψης του ή η συμπεριφορά του, αλλά ότι, αν τον γνωρίσεις καλύτερα, καταλαβαίνεις καλύτερα το χαρακτήρα του».

Η ταραχή του Γουίκαμ προδόθηκε τώρα απ' το κατακόκκινο πρόσωπό του και το ανήσυχο ύφος του. Για μερικά λεπτά, έμεινε σιωπηλός. Ύστερα, βγαίνοντας απ' την αμηχανία του, στράφηκε πάλι προς το μέρος της λέγοντας με γλυκύτατο τόνο:

«Εσείς που γνωρίζετε τόσο καλά τα αισθήματα που τρέφω για τον κύριο Ντάρσυ, εύκολα θα καταλαβαίνετε πόσο ειλικρινά χαίρομαι που είναι αρκετά σώφρων ώστε να τηρεί έστω τα *προσχήματα* μιας σωστής συμπεριφοράς. Από αυτή την άποψη, η υπερηφάνειά του είναι ίσως ωφέλιμη, αν όχι για τον ίδιο, τουλάχιστον για πολλούς άλλους αφού τον αποτρέπει μάλλον από το να έχει τόσο άσχημη συμπεριφορά όπως αυτή που έχω υποστεί εγώ. Φοβάμαι μόνο ότι αυτό το είδος μετριοπάθειας, που φαντάζομαι ότι εννοείτε, το υιοθετεί απλώς και μόνο όταν επισκέπτεται τη θεία του, για την καλή γνώμη και εκτίμηση της οποίας τρέφει έμφοβο σεβασμό. Ο φόβος του γι' αυτήν, και το ξέρω καλά αυτό, ήταν πάντα αποτελεσματικός κάθε φορά που βρίσκονταν μαζί. Μεγάλο ρόλο παίζει επίσης η επιθυμία του να προωθήσει το γάμο του με τη δεσποινίδα ντε Μπεργκ, τον οποίο είμαι σίγουρος ότι τον θέλει πάρα πολύ».

Digitized by 10uk1s

Στα λόγια αυτά, η Ελίζαμπεθ δεν μπόρεσε να μη χαμογελάσει. Αρκέστηκε ωστόσο να απαντήσει με μια ανεπαίσθητη κίνηση του κεφαλιού. Κατάλαβε ότι σκόπευε να την παρασύρει στο παλιό θέμα των παραπόνων του και δεν είχε καμιά διάθεση να του κάνει το χατίρι. Το υπόλοιπο βράδυ κύλησε με τον Γουίκαμ να *παριστάνει,* ως συνήθως, τον εύθυμο, αλλά χωρίς να δώσει άλλο ξεχωριστή σημασία στην Ελίζαμπεθ. Στο τέλος, αποχαιρετίστηκαν με αμοιβαία ευγένεια και ίσως με την αμοιβαία επιθυμία να μην ξαναϊδωθούν ποτέ.

Όταν η συντροφιά διαλύθηκε, η Λύντια ακολούθησε την κυρία Φόρστερ στο Μέρυτον, απ' όπου θα αναχωρούσαν νωρίς το επόμενο πρωί. Ο αποχαιρετισμός με την οικογένειά της ήταν μάλλον θορυβώδης, παρά συγκινητικός. Η Κίττυ ήταν η μόνη που έχυσε δάκρυα, αλλά έκλαιγε από πικρία και ζήλια. Η κυρία Μπέννετ δε σταματούσε να εύχεται στην κόρη της καλή τύχη και να τη συμβουλεύει με επιμονή να μη χάσει την ευκαιρία να διασκεδάσει όσο το δυνατό περισσότερο, συμβουλή που δεν υπήρχε καμιά αμφιβολία ότι θα εισακουγόταν. Και, μέσα στην κραυγαλέα ευτυχία της ίδιας της Λύντια που τους αποχαιρετούσε, τα πιο χαμηλόφωνα αντίο των αδελφών της προφέρθηκαν δίχως να ακουστούν.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 42

ΑΝ η γνώμη της Ελίζαμπεθ είχε βασισθεί εξ ολοκλήρου στη δική της οικογένεια, θα ήταν αδύνατο να έχει σχηματίσει πολύ ευχάριστη εικόνα για τη συζυγική ευτυχία ή την οικογενειακή γαλήνη. Ο πατέρας της, γοητευμένος από τα νιάτα και την ομορφιά, καθώς και από αυτό το πρόσχαρο παρουσιαστικό που χαρίζουν συνήθως τα νιάτα και η ομορφιά, είχε παντρευτεί μια γυναίκα της οποίας η λειψή νοημοσύνη και οι στενές αντιλήψεις έθεσαν, σύντομα μετά το γάμο τους, τέρμα σε κάθε αίσθημα πραγματικής αγάπης γι' αυτήν. Ο σεβασμός, η εκτίμηση, η εμπιστοσύνη χάθηκαν για πάντα και ανετράπησαν όλες οι αντιλήψεις του περί οικογενειακής ευτυχίας. Ο κύριος Μπέννετ όμως δεν είχε την τάση να αναζητά παρηγοριά, για την απογοήτευση που του είχε προκαλέσει η ίδια του η απερισκεψία, σε κάποια από αυτές τις απολαύσεις που τόσο συχνά παρηγορούν όσους ατύχησαν για την ανοησία ή την ακρισία τους. Αγαπούσε την εξοχή και τα βιβλία και ήταν από αυτές τις δύο αγάπες που αντλούσε τις κύριες απολαύσεις του. Στη γυναίκα του δεν όφειλε σχεδόν τίποτε άλλο, εκτός από το ότι, με την άγνοια και την ανοησία της, συνέβαλλε στη διασκέδασή του. Αυτό βέβαια δεν είναι το είδος ευτυχίας που ένας άνδρας επιθυμεί συνήθως να οφείλει στη γυναίκα του, αλλά, όταν λείπουν άλλες δυνατότητες διασκέδασης, ο πραγματικός φιλόσοφος αποκομίζει όφελος από εκείνες που είναι διαθέσιμες.

Η Ελίζαμπεθ ωστόσο ποτέ δεν αγνόησε το γεγονός ότι η συμπεριφορά του πατέρα της ως συζύγου δεν ήταν σωστή. Το ήξερε πολύ καλά και την πόναγε, αλλά, θες από σεβασμό για τις ικανότητές του, θες από ευγνωμοσύνη για την αγάπη με την οποία φερόταν στην ίδια, προσπαθούσε να ξεχνά ό,τι δεν μπορούσε να παραβλέψει και να διώχνει απ' τις σκέψεις της αυτή τη διαρκή παραβίαση κάθε εννοίας συζυγικού καθήκοντος και ευπρέπειας, που ήταν απολύτως καταδικαστέα καθότι εξέθετε τη σύζυγό του στην περιφρόνηση των ίδιων των παιδιών της. Ποτέ όμως πριν δεν είχε νιώσει τόσο έντονα όσο τώρα τα μειονεκτήματα που συνοδεύουν, κατ' ανάγκη, τα παιδιά ενός τόσο αταίριαστου γάμου, ούτε είχε ποτέ άλλοτε τόσο πλήρη επίγνωση των δεινών που προκύπτουν από μια τόσο απερίσκεπτη εκμετάλλευση χαρισμάτων που, αν είχαν χρησιμοποιηθεί σωστά, θα μπορούσαν τουλάχιστον να διαφυλάξουν την υπόληψη των θυγατέρων του, έστω και αν δεν κατάφερναν να διευρύνουν τους πνευματικούς ορίζοντες της συζύγου του.

Όταν η Ελίζαμπεθ είχε πλέον χαρεί αρκετά για την αναχώρηση του Γουίκαμ, ελάχιστους άλλους λόγους είχε να είναι ικανοποιημένη για την απώλεια του συντάγματος. Οι συγκεντρώσεις τους εκτός σπιτιού δεν είχαν πια την ίδια ποικιλία και στο σπίτι είχε μια μητέρα και μια αδελφή που η ακατάπαυστη γκρίνια τους για την ανιαρή ζωή τους είχε καλύψει μ' ένα βαρύ πέπλο μελαγχολίας όλη την οικογένεια. Άσε πια που, ενώ η Κίττυ θα μπορούσε ενδεχομένως να ανακτήσει με τον καιρό το φυσιολογικό της βαθμό λογικής αφού οι υπεύθυνοι για την ταραχή του μυαλού της είχαν απομακρυνθεί, η άλλη της αδελφή, απ' το χαρακτήρα της οποίας έπρεπε να φοβάται κανείς μεγαλύτερα δεινά, ήταν πιθανό να διαμορφωθεί για πάντα ως ανόητη και αναιδής λόγω μιας καταστάσεως που ενείχε το διπλό κίνδυνο μιας λουτροπόλεως κι ενός στρατοπέδου. Ως εκ τούτου, διαπίστωνε, συνολικά, κάτι που και άλλοτε είχε μερικές φορές διαπιστώσει· ότι ένα γεγονός που το περίμενε με ανυπομονησία, όταν συνέβαινε, δεν έφερνε όλη την αναμενόμενη ικανοποίηση. Ήταν συνεπώς αναγκαίο να ορίσει κάποια άλλη περίοδο για την έναρξη της πραγματικής ευτυχίας, να βρει ένα άλλο σημείο στο οποίο θα συγκέντρωνε τις επιθυμίες και τις ελπίδες της και, απολαμβάνοντας ξανά την ηδονή της προσμονής, να παρηγορείται για το παρόν και να προετοιμάζεται για μια ακόμη απογοήτευση. Τώρα, αντικείμενο των ευτυχέστερων σκέψεών της ήταν η περιοδεία στις Λίμνες. Ήταν η καλύτερη παρηγοριά της για όλες τις δυσάρεστες στιγμές που είχε αναπόφευκτα περάσει εξαιτίας της δυσφορίας της

Digitized by 10uk1s

μητέρας της και της αδελφής της και, αν μπορούσε να συμπεριλάβει και την Τζέιν στο πρόγραμμα, τα πάντα θα ήταν τέλεια.

«Είναι όμως ευτύχημα» σκεφτόταν «που έχω κάτι να επιθυμώ. Αν ήτανε τα πάντα τακτοποιημένα, θα ένιωθα σίγουρα απογοητευμένη. Τώρα όμως, κουβαλώντας μαζί μου αυτή την αστείρευτη πηγή λύπης για την απουσία της αδελφής μου, είναι λογικό να ελπίζω ότι θα εκπληρωθούν όλες οι προσδοκίες μου για ευχαρίστηση. Ένα πρόγραμμα που υπόσχεται, από κάθε άποψη, απόλαυση δεν μπορεί ποτέ να είναι επιτυχημένο και η γενική απογοήτευση αποτρέπεται μόνο όταν υπάρχει κάποια μικρή επιμέρους ενόχληση».

Φεύγοντας η Λύντια, υποσχέθηκε στη μητέρα της και την Κίττυ ότι θα τους έγραφε συχνά και με λεπτομέρειες, αλλά τα γράμματά της αργούσαν πάντα πολύ να φθάσουν και ήταν πάντα πολύ σύντομα. Αυτά που απευθύνονταν στη μητέρα τους δεν ανέφεραν σχεδόν τίποτε άλλο, εκτός από το ότι είχαν μόλις επιστρέψει από τη βιβλιοθήκη, όπου τις είχαν συνοδεύσει ο τάδε και ο δείνα αξιωματικός και όπου η διακόσμηση ήταν τόσο ωραία, που είχε κατενθουσιασθεί ή ότι είχε αγοράσει ένα καινούριο φόρεμα ή ένα καινούριο αλεξήλιο, που θα το είχε περιγράψει με περισσότερες λεπτομέρειες αν δε βιαζόταν να φύγει επειγόντως καθότι η κυρία Φόρστερ τη φώναζε να φύγουν για το στρατόπεδο. Από την αλληλογραφία της με την αδελφή της, μάθαινε κανείς ακόμη λιγότερα καθότι τα γράμματά της προς την Κίττυ, καίτοι μάλλον εκτενέστερα, περιείχαν τόσα υπονοούμενα, που ήταν αδύνατο να κοινοποιηθούν.

Μετά τις δύο ή τρεις εβδομάδες απουσίας της, η υγεία, το κέφι και η χαρά άρχισαν να επιστρέφουν στο Λόγκμπουρν. Τα πάντα αποκτούσαν πιο εύθυμη όψη. Οι οικογένειες που είχαν πάει για το χειμώνα στην πόλη άρχισαν να επιστρέφουν, ενώ τα θερινά φορέματα και οι θερινές ασχολίες έκαναν ξανά την εμφάνισή τους. Η κυρία Μπέννετ είχε ξαναβρεί τη συνηθισμένη παραπονιάρικη γαλήνη της και, ως τα μέσα Ιουνίου, η Κίττυ είχε αναλάβει τόσο, που μπορούσε πλέον να μπαίνει στο Μέρυτον χωρίς να την πιάνουν τα κλάματα, γεγονός τόσο ευοίωνο, ώστε να κάνει την Ελίζαμπεθ να ελπίζει ότι, μέχρι τα επόμενα Χριστούγεννα, θα είχε λογικευθεί σε τέτοιο βαθμό, που να μην αναφέρει πάνω από έναν αξιωματικό την ημέρα, εκτός και αν, βάσει κάποιου άσπλαχνου και κακόβουλου σχεδίου του υπουργείου Πολέμου, ερχόταν κάποιο άλλο σύνταγμα να στρατοπεδεύσει στο Μέρυτον.

Η ημερομηνία αναχωρήσεως για την περιοδεία τους στο βορρά πλησίαζε τώρα γρήγορα και δεν απέμεναν παρά μόνο δύο εβδομάδες, όταν έφθασε ένα γράμμα από την κυρία Γκάρντινερ, το οποίο ανέβαλε την έναρξη και ταυτοχρόνως περιέκοπτε τη διάρκεια αυτής της περιοδείας. Οι υποθέσεις του κυρίου Γκάρντινερ δεν του επέτρεπαν να φύγει πριν από τα μέσα Ιουλίου και έπρεπε να ξαναβρίσκεται στο Λονδίνο εντός ενός μηνός. Αφού λοιπόν το διάστημα που τους απέμενε ήταν πολύ μικρό για να πάνε τόσο μακριά και να δουν όλα όσα είχαν προγραμματίσει ή τουλάχιστον να τα δουν με την άνεση χρόνου που είχαν υπολογίσει, έπρεπε να εγκαταλείψουν την ιδέα των Λιμνών και να αρκεστούν σε μια περιορισμένη περιοδεία. Σύμφωνα λοιπόν με το νέο πρόγραμμα, δε θα έφθαναν βορειότερα του Ντέρμπυσαϊρ. Η κομητεία αυτή διέθετε αρκετά αξιοθέατα για να καλύψουν το μεγαλύτερο μέρος των τριών εβδομάδων τους και επιπλέον ασκούσε ιδιαίτερη γοητεία στην κυρία Γκάρντινερ. Η πόλη όπου κάποτε είχε περάσει κάποια χρόνια της ζωής της και όπου επρόκειτο τώρα να μείνουν για μερικές μέρες τής εξήπτε την περιέργεια περισσότερο ίσως κι από όλες τις φημισμένες ομορφιές του Μάτλοκ, Τσάτσγουορθ, του Ντόουβντεϊλ ή του Πικ.

Η απογοήτευση της Ελίζαμπεθ ήταν πολύ μεγάλη· είχε προετοιμασθεί ψυχολογικά να δει επιτέλους τις Λίμνες και εξακολουθούσε να πιστεύει ότι ο χρόνος που είχαν στη διάθεσή τους ήταν μάλλον αρκετός. Η δική της όμως δουλειά ήταν να είναι ικανοποιημένη και,

Digitized by 10uk1s

ασφαλώς, η ιδιοσυγκρασία της ήταν να είναι ευτυχισμένη. Έτσι, σύντομα διορθώθηκαν τα πάντα.

Η μνεία του Ντέρμπυσαϊρ την οδήγησε σε διάφορους συνειρμούς. Της ήταν αδύνατο να δει τη λέξη χωρίς να τη συνδέσει με το Πέμπερλυ και τον ιδιοκτήτη του. «Ε, λοιπόν» σκέφτηκε «θα μπω ατιμωρητί στην κομητεία του και θα κλέψω μερικούς αργυροδάμαντες χωρίς να με πάρει είδηση».

Η περίοδος αναμονής διπλασιάστηκε τώρα. Έπρεπε να περάσουν ακόμη τέσσερις εβδομάδες μέχρι να έλθουν ο θείος κι η θεία της. Οι εβδομάδες όμως πέρασαν και ο κύριος και η κυρία Γκάρντινερ, με τα τέσσερα παιδιά τους, εμφανίσθηκαν τελικά στο Λόγκμπουρντ. Τα παιδιά, δυο κορίτσια έξι και οκτώ ετών και δυο μικρότερα αγόρια, θα τα εμπιστεύονταν στην προσωπική φροντίδα της Τζέιν, που ήταν η αγαπημένη τους εξαδέλφη και που με τη σταθερότητα και τη γλύκα του χαρακτήρα της ήταν, από κάθε άποψη, ο καταλληλότερος άνθρωπος για να τα φροντίζει, να τα διδάσκει, να παίζει μαζί τους και να τα αγαπά.

Οι Γκάρντινερ έμειναν στο Λόγκμπουρν μόνο μια νύχτα και το επόμενο πρωί ανεχώρησαν μαζί με την Ελίζαμπεθ σε αναζήτηση νέων παραστάσεων και διασκέδασης. Μία από τις απολαύσεις του ταξιδιού ήταν ήδη εξασφαλισμένη· η καταλληλότητα της παρέας, καταλληλότητα που περιελάμβανε την υγεία, την ψυχική διάθεση για την αντιμετώπιση δυσκολιών, το κέφι για δυνάμωμα κάθε απόλαυσης, την αγάπη και τέλος όλα όσα είχαν να πουν μεταξύ τους εάν οι περιηγήσεις τους ήταν κάποτε απογοητευτικές.

Στόχος του παρόντος έργου δεν είναι να περιγράψει το Ντέρμπυσαϊρ ή κάποιο άλλο από τα αξιοσημείωτα μέρη που υπήρχαν στη διαδρομή τους· η Οξφόρδη, το Μπλένχαϊμ, το Γουόργουικ, το Κενελγουέρθ, το Μπέρμινχαμ κτλ. είναι αρκετά γνωστά. Εδώ, μας αφορά μόνο ένα μικρό τμήμα του Ντέρμπυσαϊρ. Αφού είδαν τα σημαντικότερα αξιοθέατα της περιοχής, κατευθύνθηκαν προς τη μικρή πόλη του Λάμπτον, το μέρος όπου έζησε κάποτε η κυρία Γκάρντινερ και όπου, όπως είχε μάθει πρόσφατα, υπήρχαν ακόμη κάποιοι γνωστοί της· πληροφόρησε δε την Ελίζαμπεθ ότι πέντε μόλις μίλια από κει βρισκόταν το Πέμπερλυ, όχι ακριβώς στο δρόμο τους, αλλά ούτε και πάνω από ένα ή δύο μίλια έξω απ' αυτόν. Το προηγούμενο βράδυ, ενώ συζητούσαν για τη διαδρομή τους, η κυρία Γκάρντινερ εξέφρασε την επιθυμία να ξαναδεί το μέρος. Ο κύριος Γκάρντινερ συμφώνησε να πάνε και στη συνέχεια ζήτησαν και τη συγκατάθεση της Ελίζαμπεθ.

«Αγάπη μου, δε θα 'θελες να δεις ένα μέρος για το οποίο έχεις ακούσει τόσα πολλά;» ρώτησε η θεία της. «Ένα μέρος μάλιστα με το οποίο συνδέονται τόσοι πολλοί γνωστοί σου. Εκεί πέρασε όλα τα χρόνια της νεότητάς του ο Γουίκαμ, ξέρεις».

Η Ελίζαμπεθ αισθάνθηκε πολύ στενόχωρα. Ένιωθε ότι δεν είχε καμιά δουλειά στο Πέμπερλυ και αναγκάστηκε να υποκριθεί ότι δεν είχε διάθεση να το δει. Όφειλε να ομολογήσει, είπε, ότι είχε βαρεθεί τα σπουδαία σπίτια. Μετά από τόσα που είχαν δει, δεν έβρισκε, ειλικρινά, καμιά απόλαυση στη θέα κι άλλων ωραίων χαλιών και μεταξωτών κουρτινών.

Η κυρία Γκάρντινερ την αποπήρε για την ανοησία της. «Αν ήταν απλώς ένα ωραίο σπίτι, πλούσια επιπλωμένο» είπε «ούτ' εμένα θα μ' ενδιέφερε, αλλά η τοποθεσία είναι υπέροχη. Έχουν μερικά από τα ωραιότερα δάση της περιοχής».

Η Ελίζαμπεθ δεν είπε τίποτε άλλο, αλλά μέσα της δε συμφωνούσε. Πέρασε αμέσως απ' το μυαλό της ότι υπήρχε το ενδεχόμενο να συναντήσουν τον κύριο Ντάρσυ όσο θα έβλεπαν το μέρος. Θα ήταν φρικτό! Στην ιδέα και μόνο, κατακοκκίνισε και σκέφτηκε ότι θα ήταν καλύτερα να μιλήσει ανοιχτά στη θεία της, παρά να διατρέξει αυτό τον κίνδυνο. Υπήρχαν όμως αντιρρήσεις για κάτι τέτοιο και έτσι αποφάσισε τελικά να χρησιμοποιήσει την

Digitized by 10uk1s

ομολογία αυτή ως έσχατη λύση εάν, από τις προσωπικές της έρευνες, μάθαινε ότι η οικογένεια βρισκόταν εκεί.

Όταν λοιπόν αποσύρθηκε για ύπνο, ρώτησε την καμαριέρα αν το Πέμπερλυ ήταν πράγματι τόσο ωραίο, πώς λέγανε τον ιδιοκτήτη του και, με αρκετή ανησυχία, αν η οικογένεια είχε κατεβεί για το καλοκαίρι. Μια πολύ ευπρόσδεκτη άρνηση ακολούθησε την τελευταία ερώτηση και, αφού οι ανησυχίες της διαλύθηκαν, ήταν πλέον ελεύθερη να νιώθει κι αυτή μεγάλη περιέργεια για το πώς ήταν το σπίτι. Όταν, το επόμενο πρωί, ξαναθίχτηκε το θέμα και ξαναζήτησαν τη συγκατάθεσή της, ήταν σε θέση να απαντήσει αμέσως, και με το κατάλληλο ύφος αδιαφορίας, ότι δεν είχε πραγματικά καμιά αντίρρηση.

Αποφάσισαν λοιπόν να πάνε στο Πέμπερλυ.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 43

ΚΑΘΩΣ έτρεχαν με την άμαξα, η Ελίζαμπεθ κοίταζε, με κάποια ταραχή, να δει πότε θα φανεί το Πέμπερλυ Γουντς και, όταν τελικά έστριψαν στο σπιτάκι του φύλακα, ένιωσε ακόμη μεγαλύτερη αναστάτωση.

Το άλσος ήταν πολύ μεγάλο και η μορφολογία του εδάφους παρουσίαζε εκτεταμένη ποικιλία. Μπήκαν σ' ένα απ' τα χαμηλότερα σημεία του και για κάμποση ώρα διέσχιζαν ένα υπέροχο δάσος, το οποίο κάλυπτε μεγάλη έκταση.

Στο μυαλό της Ελίζαμπεθ τριγύριζαν τόσες σκέψεις, που της ήταν αδύνατη κάθε συζήτηση. Έβλεπε ωστόσο και θαύμαζε όλα τα αξιοθέατα που ξετυλίγονταν μπρος στα μάτια της. Αφού ανηφόρισαν σιγά σιγά επί μισό περίπου μίλι, βρέθηκαν στην κορυφή ενός αρκετά μεγάλου υψώματος, όπου σταματούσε το δάσος και το μάτι αιχμαλωτιζόταν αμέσως από το Πέμπερλυ Χάουζ, που βρισκόταν στην απέναντι πλευρά μιας κοιλάδας την οποία διέσχιζε ο δρόμος με κάπως απότομες κορδέλες. Ήταν ένα μεγάλο, ωραίο, πέτρινο κτίσμα, που ορθωνόταν σε υπερυψωμένο έδαφος, με φόντο την κορυφογραμμή που σχημάτιζαν μια σειρά ψηλοί δασώδεις λόφοι. Μπροστά του, κυλούσε ένα φυσικό ρυάκι, που πρέπει να είχε διαπλατυνθεί, αλλά χωρίς να δείχνει τεχνητό. Οι όχθες του δεν ήταν ούτε στιλιζαρισμένες ούτε ψευτοδιακοσμημένες. Η Ελίζαμπεθ ήταν καταγοητευμένη. Δεν είχε ξαναδεί ποτέ ένα μέρος τόσο ευνοημένο από τη φύση, όπου η φυσική ομορφιά δεν είχε διόλου πειραχθεί από οποιαδήποτε κακογουστιά. Όλοι τους εξέφρασαν με θερμά λόγια το θαυμασμό τους και η Ελίζαμπεθ ένιωσε, εκείνη τη στιγμή, ότι δε θα ήταν και μικρό πράγμα το να είσαι οικοδέσποινα του Πέμπερλυ!

Κατηφόρισαν το λόφο, πέρασαν τη γέφυρα και κατευθύνθηκαν προς την είσοδο και, ενώ περιεργάζονταν το σπίτι από κοντά, άρχισαν να επιστρέφουν όλοι οι φόβοι της για μια πιθανή συνάντηση με τον ιδιοκτήτη του. Έτρεμε μήπως η καμαριέρα είχε κάνει λάθος. Όταν ζήτησαν να δουν το εσωτερικό, τους οδήγησαν στον προθάλαμο και, καθώς περίμεναν να έλθει η οικονόμος, η Ελίζαμπεθ είχε όλο το χρόνο να αναρωτηθεί γιατί βρισκόταν εκεί.

Κάποτε, έφθασε η οικονόμος· μια αξιοσέβαστη, ηλικιωμένη κυρία, πολύ λιγότερο κομψή και περισσότερο ευγενική από ό,τι την είχε φαντασθεί. Την ακολούθησαν στην τραπεζαρία· ένα μεγάλο, με καλές αναλογίες και ωραία επιπλωμένο χώρο. Η Ελίζαμπεθ, αφού την περιεργάστηκε για λίγο, πλησίασε σε ένα παράθυρο για να απολαύσει τη θέα. Ο λόφος που είχαν κατέβει, στεφανωμένος με δέντρα και δείχνοντας λόγω αποστάσεως ακόμη πιο απότομος, ήτανε κάτι πανέμορφο. Η διαμόρφωση του εδάφους ήταν παντού καλή κι ήταν πραγματική απόλαυση να βλέπεις όλη αυτή τη σκηνή· το ποτάμι, τα διάσπαρτα δέντρα στις όχθες του και το ξεδίπλωμα της κοιλάδας ως εκεί που έφτανε το μάτι. Καθώς περνούσαν από δωμάτιο σε δωμάτιο, οι εικόνες αυτές άλλαζαν διαρκώς θέση, αλλά η θέα ήταν το ίδιο όμορφη απ' όλα τα παράθυρα. Τα δωμάτια ήταν ψηλοτάβανα και ωραία, η δε επίπλωσή τους ήταν ανάλογη προς τον πλούτο του ιδιοκτήτη. Η Ελίζαμπεθ όμως διαπίστωσε, με θαυμασμό για το γούστο του, ότι δεν ήταν ούτε φανταχτερή ούτε άχρηστα εκλεπτυσμένη· με λιγότερη λάμψη και περισσότερη πραγματική κομψότητα από την επίπλωση του Ρόουζιγκς.

«Και θα μπορούσα» σκέφτηκε «να είμαι οικοδέσποινα εδώ! Θα μπορούσα τώρα να έχω εξοικειωθεί μ' αυτά τα δωμάτια. Αντί να τα περιεργάζομαι ως ξένη, θα μπορούσα να τα απολαμβάνω σαν δικά μου και να υποδέχομαι σ' αυτά, ως επισκέπτες, το θείο και τη θεία μου. Αυτό όμως θα 'ταν αδύνατο» συνέχισε τη σκέψη της συνερχόμενη. «Ο θείος και η θεία μου δε θα υπήρχαν πια για μένα· δε θα 'χα το δικαίωμα να τους καλώ».

Digitized by 10uk1s

Η σκέψη αυτή ήταν σωτήρια· τη γλίτωσε από κάτι που έμοιαζε με μεταμέλεια.

Στο μεταξύ, την έτρωγε η γλώσσα της να ρωτήσει την οικονόμο αν ο κύριός της ήτανε πράγματι απών, αλλά δεν τολμούσε να το κάνει. Κάποια στιγμή όμως το έκανε ο θείος της και, όταν άκουσε την κυρία Ρέυνολντς να απαντά ότι έλειπε όντως και να προσθέτει «αλλά τον περιμένουμε αύριο με μια μεγάλη παρέα φίλων», γύρισε ταραγμένη αλλού το κεφάλι της. Πόσο χαιρόταν που κανένα απρόοπτο δεν είχε καθυστερήσει το ταξίδι τους κατά μία μέρα!

Η θεία της τη φώναζε τώρα να δει έναν πίνακα. Πλησίασε και είδε ένα πορτρέτο του κυρίου Γουίκαμ να κρέμεται, ανάμεσα σε διάφορες άλλες μικρογραφίες, πάνω απ' το τζάκι. Χαμογελώντας, η θεία της τη ρώτησε πώς της φαινόταν. Η οικονόμος ήλθε κοντά τους και τους εξήγησε ότι ήταν το πορτρέτο ενός νεαρού κυρίου, γιου του διαχειριστή του εκλιπόντος κυρίου της, που τον είχε μεγαλώσει ο ίδιος με δικά του έξοδα. «Έχει καταταγεί στο στρατό τώρα» πρόσθεσε «αλλά πολύ φοβάμαι ότι έχει γίνει πλέον ένας ασυμμάζευτος».

Η κυρία Γκάρντινερ κοίταξε την ανιψιά της μ' ένα χαμόγελο, αλλά η Ελίζαμπεθ δεν μπορούσε να της το ανταποδώσει.

«Κι αυτός» είπε η κυρία Ρέυνολντς δείχνοντας μια άλλη μικρογραφία «είναι ο κύριός μου· φτυστός θα έλεγα. Φτιάχτηκε την ίδια εποχή με την άλλη, πριν από οκτώ περίπου χρόνια».

«Έχω ακούσει πολλά για το ωραίο παρουσιαστικό του κυρίου σας» είπε η κυρία Γκάρντινερ κοιτάζοντας το πορτρέτο· «πολύ όμορφο πρόσωπο. Εσύ όμως, Λίζυ, μπορείς να μας πεις αν του μοιάζει ή όχι».

Ο σεβασμός της κυρίας Ρέυνολντς προς την Ελίζαμπεθ φάνηκε να μεγαλώνει μόλις άκουσε ότι γνώριζε τον κύριό της.

«Η νεαρή αυτή κυρία γνωρίζει τον κύριό μου;»

Η Ελίζαμπεθ κοκκίνισε και είπε:

«Λιγάκι».

«Και δε βρίσκετε ότι είναι ένας πολύ ωραίος κύριος, κυρία;»

«Ναι, πολύ ωραίος».

«Εγώ πάντως δεν έχω δει άλλον τόσο όμορφο. Επάνω όμως, στην πινακοθήκη, θα δείτε ένα καλύτερο και μεγαλύτερο από αυτό πορτρέτο. Ετούτο το δωμάτιο ήταν το αγαπημένο δωμάτιο του μακαρίτη του κυρίου μου και οι μικρογραφίες αυτές έχουν μείνει όπως ήταν τότε. Τις αγαπούσε πολύ».

Έτσι κατάλαβε η Ελίζαμπεθ γιατί βρισκόταν ανάμεσά τους κι εκείνη του Γουίκαμ.

Στη συνέχεια, η κυρία Ρέυνολντς τους έδειξε μια μικρογραφία της δεσποινίδος Ντάρσυ, που είχε γίνει όταν ήταν μόλις οκτώ ετών.

«Και η δεσποινίς Ντάρσυ είναι κι αυτή τόσο όμορφη, όσο ο αδελφός της;» ρώτησε ο κύριος Γκάρντινερ.

«Ω, ναι! Η ομορφότερη νεαρή κυρία που υπήρξε ποτέ· και πόσο προικισμένη! Όλη τη μέρα παίζει πιάνο και τραγουδά. Στο διπλανό δωμάτιο, υπάρχει ένα καινούριο όργανο που μόλις έφτασε ειδικά γι' αυτήν δώρο του κυρίου μου. Θα 'ρθει κι αυτή μαζί του αύριο».

Digitized by 10uk1s

Ο κύριος Γκάρντινερ, οι τρόποι του οποίου ήταν άνετοι και ευχάριστοι, την ενεθάρρυνε με τις ερωτήσεις και τις παρατηρήσεις του να είναι ομιλητική, η δε κυρία Ρέυνολντς, είτε από υπερηφάνεια είτε από αφοσίωση, ένιωθε προφανώς μεγάλη ευχαρίστηση να μιλά για τον κύριό της και την αδελφή του.

«Μένει πολύ στο Πέμπερλυ ο κύριός σας κατά τη διάρκεια του έτους;»

«Όχι τόσο όσο θα επιθυμούσα, κύριε. Θα έλεγα όμως ότι το μισό περίπου χρόνο του τον περνά εδώ· και η δεσποινίς Ντάρσυ κατεβαίνει πάντα για τους θερινούς μήνες».

«Εκτός από όταν πηγαίνει στο Ράμσγκεϊτ» σκέφτηκε η Ελίζαμπεθ.

«Αν ο κύριός σας παντρευόταν, μπορεί να τον βλέπατε συχνότερα».

«Μάλιστα, κύριε, αλλά δεν ξέρω πότε θα συμβεί *αυτό,* δεν ξέρω αν υπάρχει γυναίκα αρκετά καλή για τον κύριό μου».

Ο κύριος και η κυρία Γκάρντινερ χαμογέλασαν, ενώ η Ελίζαμπεθ, μην μπορώντας να κρατηθεί, είπε:

«Τον τιμά ιδιαίτερα, είμαι σίγουρη, που πιστεύετε κάτι τέτοιο».

«Λέω απλώς την αλήθεια, αυτό που θα 'λεγε όποιος τον γνωρίζει» απάντησε η άλλη. Η Ελίζαμπεθ σκέφτηκε ότι αυτό παραήταν υπερβολικό και άκουσε, με μεγαλύτερη ακόμη κατάπληξη, την οικονόμο να προσθέτει: «Ποτέ στη ζωή μου δεν άκουσα κακή κουβέντα απ' το στόμα του, και τον ξέρω από τότε που ήταν τεσσάρων ετών».

Ήταν αδύνατο να γίνουν πιο εξαιρετικά εγκώμια, πιο αντίθετα προς τη δική της γνώμη. Ως τότε, πίστευε ακλόνητα ότι ο κύριος Ντάρσυ δεν ήταν καλόκαρδος άνθρωπος. Ξύπνησε το πιο έντονο ενδιαφέρον της. Επιθυμούσε διακαώς να ακούσει κι άλλα, και ένιωσε ευγνωμοσύνη προς το θείο της όταν εκείνος είπε:

«Ελάχιστοι είναι οι άνθρωποι για τους οποίους μπορούν να ειπωθούν τόσα πολλά. Είσθε τυχερή που έχετε τέτοιο κύριο».

«Μάλιστα, κύριε, το ξέρω ότι είμαι τυχερή. Κι όλο τον κόσμο να γύριζα, καλύτερο δε θα 'βρισκα. Έχω όμως παρατηρήσει ότι όσοι έχουν καλό χαρακτήρα όταν είναι παιδιά, έχουν καλό χαρακτήρα κι όταν μεγαλώσουν και ο κύριος Ντάρσυ ήταν πάντα το πιο γλυκό, το πιο γενναιόδωρο παιδί του κόσμου».

Η Ελίζαμπεθ την κοιτούσε σχεδόν αποσβολωμένη. «Είναι δυνατό να είναι ο κύριος Ντάρσυ αυτός;» αναρωτιόταν.

«Ο πατέρας του ήταν εξαίρετος άνθρωπος» είπε η κυρία Γκάρντινερ.

«Μάλιστα, κυρία μου, ήταν πράγματι· κι ο γιος του θα είναι ακριβώς σαν αυτόν, το ίδιο καταδεκτικός με τους φτωχούς».

Η Ελίζαμπεθ άκουγε, απορούσε, αμφέβαλλε και ανυπομονούσε να μάθει περισσότερα. Τίποτε άλλο από όσα έλεγε η κυρία Ρέυνολντς δεν κέρδιζε το ενδιαφέρον της. Μάταια μιλούσε για τα θέματα των πινάκων, τις διαστάσεις των δωματίων και την αξία των επίπλων. Ο κύριος Γκάρντινερ, που διασκέδαζε πολύ μ' αυτή την οικογενειακή προκατάληψη στην οποία και απέδιδε τους υπερβολικούς επαίνους της για τον κύριό της, σύντομα ξανάφερε τη συζήτηση στο ίδιο θέμα και, ενώ ανέβαιναν τη μεγάλη σκάλα, η κυρία Ρέυνολντς συνέχισε να απαριθμεί με ζήλο τα αμέτρητα προτερήματα του κυρίου της.

Digitized by 10uk1s

«Είναι ο καλύτερος γαιοκτήμονας και ο καλύτερος κύριος» έλεγε «που πέρασε ποτέ απ' τη γη. Όχι σαν τους σημερινούς αχαΐρευτους νέους που το μόνο που σκέφτονται είναι ο εαυτός τους. Όλοι οι ενοικιαστές των κτημάτων του κι όλοι οι υπηρέτες του έχουν μόνο καλά λόγια γι' αυτόν. Μερικοί λένε ότι είναι υπερήφανος, αλλά εγώ, σας διαβεβαιώ, δε διαπίστωσα ποτέ κάτι τέτοιο. Κατά τη γνώμη μου, το λένε μόνο και μόνο επειδή δεν είναι φλύαρος όπως οι άλλοι νεαροί».

«Τι συμπαθητικό που μας τον παρουσιάζουν όλ' αυτά!» σκεφτόταν η Ελίζαμπεθ.

«Αυτή η ωραία εικόνα του» ψιθύρισε η θεία της καθώς προχωρούσαν «δε συμφωνεί και πολύ με τη συμπεριφορά του, απέναντι στον καημένο το φίλο μας».

«Ίσως να έχουμε εξαπατηθεί».

«Μου φαίνεται μάλλον απίθανο· η πηγή μας ήταν ιδιαίτερα αξιόπιστη».

Όταν έφτασαν στον ευρύχωρο διάδρομο του πάνω ορόφου, η οικονόμος τους οδήγησε σ' ένα πολύ χαριτωμένο καθιστικό, πρόσφατα επιπλωμένο με πιο κομψό και ανάλαφρο γούστο απ' ό,τι τα δωμάτια του ισογείου, και τους πληροφόρησε ότι οι αλλαγές είχαν γίνει προς ευχαρίστηση και μόνο της δεσποινίδος Ντάρσυ, στην οποία, κατά την τελευταία επίσκεψή της στο Πέμπερλυ, είχε αρχίσει να αρέσει αυτό το δωμάτιο.

«Είναι σίγουρα καλός αδελφός» είπε η Ελίζαμπεθ καθώς κατευθυνόταν προς ένα παράθυρο.

Η κυρία Ρέυνολντς φανταζόταν τη χαρά της δεσποινίδος Ντάρσυ όταν θα έμπαινε σ' αυτό το δωμάτιο. «Και έτσι είναι πάντα αυτός» πρόσθεσε. «Οτιδήποτε θα ευχαριστούσε την αδελφή του, είναι σίγουρο ότι θα γίνει αμέσως. Θα έκανε τα πάντα γι' αυτήν».

Ό,τι απέμεινε ακόμη να δουν ήταν η πινακοθήκη και δυο τρία από τα κύρια υπνοδωμάτια. Στην πινακοθήκη υπήρχαν πολλοί αξιόλογοι πίνακες, αλλά η Ελίζαμπεθ δεν ήξερε τίποτε από ζωγραφική και, απ' όσα είχε ήδη δει στο ισόγειο, την προσοχή της είχαν τραβήξει περισσότερο κάτι σχέδια, με μολύβια, της δεσποινίδος Ντάρσυ, τα θέματα των οποίων ήταν στην πλειοψηφία τους πιο ενδιαφέροντα αλλά και πιο κατανοητά.

Η πινακοθήκη περιελάμβανε επίσης πολλά οικογενειακά πορτρέτα, τα οποία όμως ελάχιστα θα μπορούσαν να τραβήξουν την προσοχή ενός ξένου. Η Ελίζαμπεθ άρχισε να αναζητά το μόνο πρόσωπο τα χαρακτηριστικά του οποίου θα αναγνώριζε. Όταν τελικά ανακάλυψε το πορτρέτο, διαπίστωσε ότι η ομοιότητά του με τον κύριο Ντάρσυ ήταν εντυπωσιακή. Ακόμη και το χαμόγελο, που απλωνόταν σ' ολόκληρο το πρόσωπο, ήτανε σαν εκείνο που θυμόταν να είχει δει μερικές φορές όταν την κοιτούσε. Στάθηκε αρκετά λεπτά μπροστά στον πίνακα βαθιά συλλογισμένη και, πριν βγουν απ' την πινακοθήκη, επέστρεψε άλλη μια φορά σ' αυτόν. Η κυρία Ρέυνολντς τους πληροφόρησε ότι είχε γίνει όσο ζούσε ακόμη ο πατέρας του.

Είναι βέβαιο ότι εκείνη τη στιγμή τα αισθήματα της Ελίζαμπεθ για το πρωτότυπο ήταν ευγενέστερα ακόμη και από εκείνα που είχε νιώσει στις καλύτερες στιγμές της γνωριμίας τους. Το εγκώμιο που του είχε πλέξει η κυρία Ρέυνολντς δεν ήταν αστείο πράγμα. Ποιος έπαινος αξίζει περισσότερο από τον έπαινο ενός έξυπνου υπηρέτη; Η Ελίζαμπεθ σκεφτόταν τώρα πόσων ανθρώπων την ευτυχία είχε υπό την προστασία του ως αδελφός, γαιοκτήμονας, αφέντης! Πόση χαρά ή λύπη ήταν στο χέρι του να μοιράζει! Πόσο καλό ή κακό μπορούσε να κάνει! Όλα όσα είχε πει η οικονόμος για το χαρακτήρα του ήταν ευνοϊκά και, καθώς στεκόταν μπροστά στην προσωπογραφία του καθηλωμένη από το βλέμμα του, συλλογιζόταν το ενδιαφέρον του γι' αυτήν μ' ένα αίσθημα ευγνωμοσύνης βαθύτερο από

Digitized by 10uk1s

εκείνο που της είχε άλλοτε προκαλέσει· θυμόταν πόσο θερμό ήταν αυτό το ενδιαφέρον κι είχε αρχίσει να παραβλέπει τον απρεπή τρόπο έκφρασής του.

Όταν είδαν όλο εκείνο το τμήμα του σπιτιού που ήταν ανοιχτό στο κοινό, επέστρεψαν στο ισόγειο και, αφού αποχαιρέτισαν την οικονόμο, τους παρέλαβε ο κηπουρός, που τους περίμενε στην πόρτα του προθαλάμου.

Καθώς διέσχιζαν το γρασίδι, κατευθυνόμενοι προς το ποτάμι, η Ελίζαμπεθ στράφηκε να ξανακοιτάξει το σπίτι. Ο θείος και η θεία της σταμάτησαν επίσης και, ενώ ο πρώτος προσπαθούσε να υπολογίσει την ηλικία του κτίσματος, ο ίδιος ο ιδιοκτήτης του εμφανίστηκε ξαφνικά στο δρόμο που οδηγούσε στους στάβλους, πίσω απ' αυτό.

Η απόσταση που τους χώριζε ήταν είκοσι περίπου γιάρδες και η εμφάνισή του ήταν τόσο αιφνίδια, που ήταν αδύνατο να διαφύγουν της προσοχής του. Τα βλέμματά τους συναντήθηκαν αμέσως και τα πρόσωπα αμφοτέρων έγιναν κατακόκκινα. Εκείνος αναπήδησε και προς στιγμή έδειξε να πετρώνει απ' την κατάπληξη. Σύντομα όμως συνήλθε και, προχωρώντας προς το μέρος τους, άρχισε να μιλά στην Ελίζαμπεθ, αν όχι με τέλεια ψυχραιμία, οπωσδήποτε με άψογη ευγένεια.

Ενστικτωδώς, η Ελίζαμπεθ είχε αρχίσει να απομακρύνεται, αλλά, όταν εκείνος πλησίασε, σταμάτησε και δέχτηκε τις φιλοφρονήσεις του με ανυπέρβλητη αμηχανία. Αν ο τρόπος με τον οποίο είχε κάνει την εμφάνισή του ή η ομοιότητά του με τον πίνακα που μόλις πριν λίγο κοίταζαν δεν αρκούσαν για να βεβαιωθούν οι άλλοι δύο ότι είχαν τώρα μπροστά τους τον κύριο Ντάρσυ, η καταφανής έκπληξη του κηπουρού στη θέα του κυρίου του ήταν επαρκής απόδειξη. Στέκονταν λίγο παράμερα, ενώ εκείνος μιλούσε στην ανιψιά τους η οποία, κατάπληκτη και σαστισμένη, σχεδόν δεν τολμούσε να σηκώσει το βλέμμα της στο πρόσωπό του και δεν ήξερε καν τι απαντούσε στις ευγενικές ερωτήσεις του σχετικά με την οικογένειά της. Αδυνατώντας να εξηγήσει την αλλαγή της συμπεριφοράς του από την τελευταία συνάντησή τους, ένιωθε με κάθε φράση του ολοένα και μεγαλύτερη αμηχανία και, έτσι που αδιάκοπα γυρνούσε στο μυαλό της η σκέψη ότι ήτανε απρέπεια εκ μέρους της να βρίσκεται εκεί πέρα, τα λίγα λεπτά που έμειναν ακόμη μόνοι τους ήταν από τα πιο στενόχωρα της ζωής της. Ούτε όμως κι εκείνος φαινότανε πιο άνετος· όταν μιλούσε, ο τόνος της φωνής του δε μαρτυρούσε τη συνήθη αταραξία του, ενώ επαναλάμβανε τις ερωτήσεις του, σχετικά με το χρόνο αναχώρησής της απ' το Λόγκμπουρν και διαμονής της στο Ντέρμπυσαϊρ, τόσο συχνά και με τέτοια βιασύνη, που ήταν ολοφάνερο ότι τα είχε χαμένα.

Τελικά, οι ιδέες του φάνηκαν να τον εγκαταλείπουν και, αφού έμεινε για λίγο εντελώς σιωπηλός, ξαναβρήκε ξαφνικά τον έλεγχό του και αποχαιρετώντας την απομακρύνθηκε.

Οι άλλοι την πλησίασαν τότε και εξέφρασαν το θαυμασμό τους για τη μορφή του, αλλά η Ελίζαμπεθ δεν άκουσε ούτε λέξη και, εντελώς απορροφημένη από τα συναισθήματά της, τους ακολούθησε σιωπηλή. Ένιωθε να της έχουν κοπεί τα πόδια απ' την ντροπή και τον εκνευρισμό. Ο ερχομός της εκεί ήταν το πιο ατυχές, το πιο απερίσκεπτο πράγμα στον κόσμο! Πόσο παράξενο θα πρέπει να του φάνηκε! Τι δυσμενή εντύπωση θα πρέπει να είχε κάνει σ' έναν τόσο ματαιόδοξο άνθρωπο! Ίσως φάνηκε ότι επίτηδες είχε ξαναβρεθεί στο δρόμο του! Ω!, γιατί να έρθει ή γιατί να έρθει εκείνος, έτσι, μια μέρα νωρίτερα απ' την καθορισμένη; Δέκα λεπτά πιο πριν να είχαν φύγει, δε θα τους είχε δει αφού ήταν σαφές ότι είχε φτάσει ακριβώς εκείνη τη στιγμή, εκείνη τη στιγμή είχε κατέβει απ' το άλογο ή την άμαξά του. Κοκκίνιζε και ξανακοκκίνιζε γι' αυτή την τόσο ατυχή συνάντηση. Και η συμπεριφορά του... τόσο εντυπωσιακά αλλαγμένη! Τι να σήμαινε άραγε αυτό; Και μόνο το γεγονός ότι της μίλησε ήταν εκπληκτικό, αλλά να της μιλήσει και με τέτοια ευγένεια, να τη ρωτήσει τι κάνει η οικογένειά της! Ποτέ πριν οι τρόποι του δεν ήταν τόσο λίγο αγέρωχοι, ποτέ πριν δεν είχε μιλήσει με τόση λεπτότητα όπως κατ' αυτή την αναπάντεχη συνάντηση.

Digitized by 10uk1s

Τι αντίθεση με την πιο πρόσφατη συμπεριφορά του στο Ρόουζιγκς Παρκ όταν της επέδωσε την επιστολή του! Δεν ήξερε τι να σκεφτεί, πώς να ερμηνεύσει τη στάση του.

Είχαν τώρα μπει σ' ένα πανέμορφο δρομάκι, πλάι στο νερό, και σε κάθε βήμα ανακάλυπταν μια ακόμη πιο υπέροχη κατωφέρεια, μια ακόμη πιο ωραία παρυφή του δάσους προς το οποίο πλησίαζαν. Πέρασε όμως κάμποση ώρα μέχρι ν' αρχίσει η Ελίζαμπεθ να συνειδητοποιεί τι συνέβαινε γύρω της και, μολονότι ανταποκρινόταν μηχανικά στις επανειλημμένες εκκλήσεις του θείου και της θείας της και φαινόταν να στρέφει το βλέμμα της προς ό,τι της έδειχναν, δεν ξεχώριζε στην ουσία τίποτε από το τοπίο. Οι σκέψεις της ήταν προσηλωμένες σ' εκείνο το μοναδικό σημείο του Πέμπερλυ Χάουζ, όποιο κι αν ήταν αυτό, όπου βρισκόταν τώρα ο κύριος Ντάρσυ. Φλεγόταν από την επιθυμία να ξέρει τι είχε εκείνη τη στιγμή στο μυαλό του, τι σκέψεις έκανε γι' αυτήν και αν, παρά τα όσα συνέβησαν, συνέχιζε να την αγαπά. Ίσως υπήρξε ευγενικός απλώς και μόνο επειδή ένιωθε άνετα. Υπήρχε όμως αυτό *το κάτι* στη φωνή του που δεν έμοιαζε με άνεση. Της ήταν αδύνατο να πει αν η συνάντησή τους του είχε προκαλέσει περισσότερο οδύνη ή ευχαρίστηση, αλλά ήταν σίγουρο ότι στη θέα της είχε χάσει την ψυχραιμία του.

Κάποια στιγμή ωστόσο τα σχόλια των θείων της για την αφηρημάδα της την έβγαλαν απ' τις σκέψεις της και ένιωσε ότι έπρεπε να ξαναβρεί τον εαυτό της.

Μπήκαν στο δάσος και, αποχαιρετώντας για λίγο το ποτάμι, ανέβηκαν σε κάποιο ύψωμα. Από κει, όπου υπήρχε άνοιγμα ανάμεσα στα δέντρα και άφηνε το βλέμμα να πλανηθεί ελεύθερα, η θέα ήταν μαγευτική· φαίνονταν η κοιλάδα, οι απέναντι λόφοι, εκ των οποίων πολλοί ήταν σκεπασμένοι απ' τη μακριά ζώνη δάσους, και κάπου κάπου τμήματα του ποταμού. Ο κύριος Γκάρντινερ εξέφρασε την επιθυμία να κάνει το γύρο ολόκληρου του άλσους, αλλά φοβόταν ότι κάτι τέτοιο θα ξεπερνούσε τα όρια ενός περιπάτου. Με θριαμβευτικό χαμόγελο, ο κηπουρός τον πληροφόρησε ότι επρόκειτο για μια περίμετρο δέκα μιλίων. Το θέμα έληξε λοιπόν εκεί και ακολούθησαν τη συνηθισμένη διαδρομή, που τους ξανάφερε μετά από κάποιο διάστημα, μέσω ενός κατηφορικού δρόμου που τον σκίαζαν δέντρα, στην όχθη του ποταμιού, σ' ένα απ' τα στενότερα σημεία του. Πέρασαν αντίπερα από μια απλή γέφυρα, πλήρως εναρμονισμένη με τη γενική εικόνα του τοπίου. Το σημείο αυτό ήταν το λιγότερο εξωραϊσμένο απ' όσα είχαν ήδη επισκεφθεί και η κοιλάδα, που στένευε εδώ και γινόταν διάσελο, άφηνε χώρο μόνο για το ποτάμι και για ένα στενό μονοπάτι, μέσα στην άγρια λόχμη, που κατέβαινε ως τις όχθες του. Η Ελίζαμπεθ πολύ θα ήθελε να εξερευνήσει τα φιδογυρίσματά του, αλλά, όταν πέρασαν τη γέφυρα και συνειδητοποίησαν πόσο απείχαν απ' το σπίτι, η κυρία Γκάρντινερ, που δεν ήταν και σπουδαία οδοιπόρος, δεν μπορούσε να συνεχίσει άλλο και το μόνο που σκεφτόταν ήταν να επιστρέψουν στην άμαξα το ταχύτερο δυνατό. Η ανιψιά της αναγκάστηκε ως εκ τούτου να υποχωρήσει και έτσι πήραν το συντομότερο δρόμο προς το σπίτι, στην αντίπερα όχθη του ποταμού. Προχωρούσαν όμως αργά καθότι ο κύριος Γκάρντινερ, καίτοι σπάνια είχε την ευκαιρία να το απολαύσει, αγαπούσε πολύ το ψάρεμα και ήταν τώρα τόσο απασχολημένος να κοιτάζει το νερό, μήπως και εμφανιστεί καμιά πέστροφα, και να μιλά με τον ξεναγό τους, που βάδιζε σχεδόν σημειωτόν. Ενώ λοιπόν σέρναν τα βήματά τους έτσι αργά, αιφνιδιάστηκαν ξανά —και η κατάπληξη της Ελίζαμπεθ ήταν σχεδόν ίδια μ' εκείνη της προηγούμενης φοράς— από την εμφάνιση του κυρίου Ντάρσυ, που ερχόταν προς το μέρος τους και βρισκόταν κιόλας αρκετά κοντά τους. Έτσι που η όχθη αυτή ήταν λιγότερο δασωμένη απ' την άλλη, ήταν σε θέση να τον δουν πριν να συναντηθούνε. Η Ελίζαμπεθ, καίτοι κατάπληκτη, ήταν οπωσδήποτε πιο προετοιμασμένη για συνομιλία απ' ό,τι πριν, καθώς και αποφασισμένη να δείξει ατάραχη και να μιλήσει με ηρεμία, εφόσον βέβαια αυτός σκόπευε να τους πλησιάσει. Κάποια στιγμή, της φάνηκε πράγματι ότι θα έπαιρνε μάλλον άλλο μονοπάτι. Η ιδέα αυτή κράτησε μόνο όσο τους τον έκρυβε κάποια στροφή του μονοπατιού γιατί, αμέσως μετά απ' αυτή τη στροφή, τον είδαν να στέκεται μπροστά τους.

Digitized by 10uk1s

Με την πρώτη ματιά που του έριξε, είδε ότι δεν είχε χάσει ούτε στο ελάχιστο την πρόσφατη λεπτότητά του και, για να μιμηθεί την ευγένειά του, άρχισε, μόλις σμίξανε, να εκφράζει το θαυμασμό της για το μέρος. Πριν προλάβει όμως να προχωρήσει πέρα από τις λέξεις «γοητευτικό» και «μαγευτικό» παρεισέφρησαν κάποιες δυσάρεστες αναμνήσεις και, φοβούμενη ότι τα εγκώμιά της για το Πέμπερλυ θα μπορούσαν να ερμηνευθούν κακόβουλα, άλλαξε χρώμα και δεν είπε τίποτ' άλλο.

Η κυρία Γκάρντινερ στεκόταν λίγο πιο πίσω. Μόλις λοιπόν η Ελίζαμπεθ σταμάτησε να μιλά, ο κύριος Ντάρσυ τη ρώτησε αν θα του έκανε την τιμή να τον συστήσει στους φίλους της. Αυτή η επίθεση ευγένειας τη βρήκε εντελώς απροετοίμαστη και δεν μπόρεσε να μη χαμογελάσει σκεπτόμενη ότι της ζητούσε τώρα να του γνωρίσει κάποιους από εκείνους ακριβώς τους ανθρώπους εναντίον των οποίων είχε εξεγερθεί η υπερηφάνειά του όταν της είχε κάνει την πρότασή του. «Πόσο θα εκπλαγεί» σκέφτηκε «μόλις μάθει ποιοι είναι! Σίγουρα, τους περνάει για ανθρώπους του καλού κόσμου».

Οι συστάσεις πάντως έγιναν αμέσως και, καθώς εξηγούσε τη μεταξύ τους σχέση, του έριξε μια κλεφτή ματιά για να δει την αντίδρασή του, περιμένοντας ότι θα το έβαζε στα πόδια για να απομακρυνθεί όσο πιο γρήγορα μπορούσε από μια τόσο επονείδιστη παρέα. Το ότι *εξεπλάγη* από τη συγγένειά τους ήταν φανερό, αλλά αντιμετώπισε με σθένος την κατάσταση και μάλιστα, αντί να τραπεί σε φυγή, πήρε μαζί τους το δρόμο της επιστροφής ανοίγοντας συζήτηση με τον κύριο Γκάρντινερ. Η Ελίζαμπεθ ήταν φυσικό να είναι ικανοποιημένη, να θριαμβεύει. Ήταν παρήγορο που μπορούσε να του δείξει ότι είχε και κάποιους συγγενείς για τους οποίους δε χρειαζόταν να ντρέπεται. Παρακολουθούσε με μεγάλη προσοχή τη συζήτησή τους και ένιωθε περήφανη για κάθε έκφραση, για κάθε φράση του θείου της που μαρτυρούσε την ευφυΐα του, το γούστο του, τους καλούς τρόπους του.

Σύντομα, η συζήτηση στράφηκε προς το ψάρεμα και άκουσε τότε τον κύριο Ντάρσυ να προσκαλεί, με εξαιρετική ευγένεια, το θείο της να ψαρεύει εκεί, όσο συχνά ήθελε, για το διάστημα που θα έμενε ακόμη στην περιοχή, προσφερόμενος ταυτοχρόνως να του προμηθεύσει αλιευτικά σύνεργα και υποδεικνύοντάς του τα σημεία εκείνα του ποταμιού όπου υπήρχε συνήθως περισσότερο ψάρι. Η κυρία Γκάρντινερ, που βάδιζε κρατώντας αγκαζέ την Ελίζαμπεθ, της έριξε ένα βλέμμα που εξέφραζε την απορία της. Η Ελίζαμπεθ δεν είπε τίποτε, αλλά ένιωσε βαθιά ικανοποίηση· η φιλοφρόνηση ήταν, σίγουρα, όλη γι' αυτήν. Η κατάπληξή της ωστόσο ήταν τεράστια και αδιάκοπα αναρωτιόταν: «Γιατί είναι τόσο αλλαγμένος; Σε τι οφείλεται, άραγε, αυτή η αλλαγή; Δεν μπορεί να είναι *για μένα,* δεν μπορεί να είναι *για χάρη μου* που μαλάκωσαν έτσι οι τρόποι του. Οι επικρίσεις που εξέφρασα στο Χάνσφορντ δε θα μπορούσαν να επιφέρουν τέτοια αλλαγή. Είναι αδύνατο να μ' αγαπά ακόμη».

Αφού περπάτησαν για κάμποσο έτσι —μπροστά οι δύο κυρίες, πίσω οι δύο κύριοι—, τη στιγμή που ξανάπαιρναν τις θέσεις τους, αφού είχαν προηγουμένως κατεβεί ως την ακροποταμιά για να κοιτάξουν από πιο κοντά κάποιο σπάνιο υδρόβιο φυτό, έτυχε να συμβεί μια μικρή αλλαγή. Αιτία ήταν η κυρία Γκάρντινερ που, κουρασμένη απ' όλη αυτή την πρωινή άσκηση, ανακάλυψε ότι ο βραχίονας της Ελίζαμπεθ δεν ήταν αρκετά δυνατός για να τη στηρίζει και κατά συνέπεια προτίμησε εκείνον του συζύγου της. Ο κύριος Ντάρσυ πήρε τη θέση της πλάι στην ανιψιά της και συνέχισαν να βαδίζουν μαζί. Ύστερα από μια σύντομη σιωπή, μίλησε πρώτη η Ελίζαμπεθ. Επιθυμούσε να του ξεκαθαρίσει ότι, πριν έρθει εκεί, είχε βεβαιωθεί για την απουσία του και συνεπώς άρχισε παρατηρώντας ότι η άφιξή του ήταν εντελώς απροσδόκητη «καθότι η οικονόμος σας» πρόσθεσε «μας πληροφόρησε ότι σίγουρα δεν επρόκειτο να φθάσετε νωρίτερα από αύριο. Πριν φύγουμε μάλιστα από το Μπέικγουελ, μάθαμε ότι δεν αναμενόταν άμεση άφιξή σας στην περιοχή». Παραδέχτηκε

Digitized by 10uk1s

ότι όλ' αυτά αλήθευαν και είπε ότι κάποια δουλειά που είχε με τον επιστάτη του τον ανάγκασε να προπορευθεί μερικές ώρες των υπολοίπων συνταξιδιωτών του. «Αυτοί θα φθάσουν νωρίς αύριο το πρωί» συνέχισε «και ανάμεσά τους είναι κάποιοι που έχουν την τιμή να σας γνωρίζουν· ο κύριος Μπίγκλεϋ και οι αδελφές του».

Η Ελίζαμπεθ αποκρίθηκε μόνο με μια ελαφρά υπόκλιση. Οι σκέψεις της πέταξαν αμέσως στην τελευταία φορά που είχε αναφερθεί, μεταξύ τους, το όνομα του κυρίου Μπίγκλεϋ και, αν έκρινε από το χρώμα που πήρε το πρόσωπό του, οι ίδιες σκέψεις πρέπει να απασχολούσαν και το *δικό του* μυαλό.

«Υπάρχει ακόμη ένα άλλο πρόσωπο στην παρέα» συνέχισε μετά από κάποια παύση «που επιθυμεί ιδιαίτερα να γνωρισθείτε. Θα μου επιτρέψετε λοιπόν —ή μήπως ζητώ πάρα πολλά;— να σας συστήσω την αδελφή μου όσο θα βρίσκεσθε στο Λάμπτον».

Η έκπληξη που της προκάλεσε το αίτημα αυτό ήταν πράγματι πολύ μεγάλη, τόσο μεγάλη, που δεν κατάλαβε καν πώς το απεδέχθη. Αμέσως ένιωσε ότι η οποιαδήποτε επιθυμία της δεσποινίδος Ντάρσυ να τη γνωρίσει πρέπει να ήταν έργο του αδελφού της και, χωρίς να ψάξει το ζήτημα περισσότερο, ένιωσε ικανοποίηση· ήταν ευχάριστο να ξέρει ότι η πικρία του δεν τον είχε κάνει να σχηματίσει πραγματικά κακή γνώμη γι' αυτήν.

Βάδιζαν τώρα αμίλητοι, βυθισμένοι κι οι δυο στις σκέψεις τους. Η Ελίζαμπεθ δεν ένιωθε άνετα· αυτό ήταν αδύνατο· ένιωθε όμως κολακευμένη και ευχαριστημένη. Η επιθυμία του να της γνωρίσει την αδελφή του συνιστούσε φιλοφρόνηση υψίστου είδους. Σύντομα, άφησαν πίσω τους άλλους και, όταν έφτασαν στην άμαξα, ο κύριος και η κυρία Γκάρντινερ απείχαν, ακόμη, κάπου μισό τέταρτο του μιλίου.

Της πρότεινε τότε να περάσουν στο σπίτι, αλλά εκείνη δήλωσε ότι δεν ήταν κουρασμένη και έτσι έμειναν εκεί να περιμένουν μαζί στο γρασίδι. Σε μια τέτοια στιγμή, θα μπορούσαν να έχουν ειπωθεί πολλά, ενώ η σιωπή ήταν πολύ δυσάρεστη. Η Ελίζαμπεθ ήθελε να μιλήσει, αλλά όλα τα θέματα της φαίνονταν απαγορευμένα. Τελικά, θυμήθηκε ότι βρισκόταν σε ταξίδι και έτσι άρχισαν να μιλούν, με μεγάλη επιμέλεια, για το Μάτλοκ και το Ντόουβντεϊλ. Ο χρόνος όμως και η θεία της προχωρούσαν πολύ αργά και, πριν τελειώσει το τετ-α-τετ, κόντεψαν να εξαντληθούν τόσο η υπομονή της, όσο και οι ιδέες της. Μόλις έφτασαν ο κύριος και η κυρία Γκάρντινερ, δέχτηκαν όλοι πιέσεις να περάσουν στο σπίτι και να πάρουν κάποιο αναψυκτικό, αλλά κανείς δε δέχτηκε και έτσι χώρισαν εκεί, με εξαιρετική ευγένεια και απ' τις δυο πλευρές. Ο κύριος Ντάρσυ βοήθησε τις κυρίες ν' ανέβουν στην άμαξα και, καθώς αυτή άρχισε να απομακρύνεται, η Ελίζαμπεθ τον είδε να βαδίζει αργά προς το σπίτι.

Τώρα, άρχισαν οι παρατηρήσεις του θείου και της θείας της που, και οι δύο, τον ανακήρυξαν απείρως ανώτερο πάσης προσδοκίας τους.

«Είναι άνθρωπος με άψογη συμπεριφορά, ευγενικός και απλός» είπε ο θείος της.

«Υπάρχει βέβαια κάτι ελαφρώς επιβλητικό σ' αυτόν» συμπλήρωσε η θεία της «αλλά αυτό περιορίζεται στο ύφος του και δεν είναι ανάρμοστο. Τώρα, μπορώ να συμφωνήσω με την οικονόμο του ότι, μολονότι ορισμένοι τον θεωρούν υπερήφανο, *εγώ* δε διαπίστωσα τίποτε τέτοιο».

«Ποτέ δε μ' έχει καταπλήξει κάτι τόσο, όσο η συμπεριφορά του απέναντι μας. Ήταν κάτι παραπάνω από ευγενική, ήταν εξαιρετικά περιποιητική και δεν υπήρχε ιδιαίτερος λόγος για τέτοια περιποιητικότητα· η γνωριμία του με την Ελίζαμπεθ ήταν εντελώς επιφανειακή».

«Για να πούμε βέβαια την αλήθεια, Λίζυ» είπε η θεία της «δεν είναι τόσο ωραίος όσο ο Γουίκαμ ή, μάλλον, δεν έχει το ύφος του Γουίκαμ γιατί τα χαρακτηριστικά του είναι άψογα.

Digitized by 10uk1s

Μα πώς σου ήρθε να μας πεις ότι ήταν τόσο αντιπαθητικός;»

Η Ελίζαμπεθ προσπάθησε να δικαιολογηθεί όσο καλύτερα μπορούσε λέγοντας ότι, όταν συναντήθηκαν στο Κεντ, τον είχε βρει συμπαθητικότερο απ' ό,τι άλλοτε και ότι ποτέ δεν τον είχε δει τόσο ευχάριστο όσο εκείνο το πρωί.

«Ίσως λοιπόν να είναι λίγο ασταθής στις φιλοφρονήσεις του» είπε ο θείος της «όπως είναι συνήθως όλοι οι σπουδαίοι άνδρες σας και, ως εκ τούτου, δε θα πάρω τοις μετρητοίς όλ' αυτά περί ψαρέματος γιατί μπορεί ν' αλλάξει γνώμη μια άλλη μέρα και να με διώξει από το κτήμα του».

Η Ελίζαμπεθ ένιωθε ότι έσφαλαν εντελώς σχετικά με το χαρακτήρα του, αλλά δεν είπε τίποτε.

«Όπως τον είδαμε» συνέχισε η κυρία Γκάρντινερ «δε θα μπορούσα ποτέ να φαντασθώ ότι θα ήταν ικανός να φερθεί σε κάποιον τόσο σκληρά, όσο φέρθηκε στον καημένο το Γουίκαμ. Το πρόσωπό του δε δείχνει να είναι παλιοχαρακτήρας. Απεναντίας, όταν μιλά, το στόμα του έχει κάτι το ευχάριστο και υπάρχει ένα είδος αξιοπρέπειας στην έκφρασή του που δε σε προδιαθέτει δυσμενώς για τα αισθήματά του. Για να πούμε όμως την αλήθεια, η αγαθή αυτή γυναίκα που μας έδειξε το σπίτι παραήταν ενθουσιώδης σχετικά με το χαρακτήρα του! Κάποιες στιγμές, μετά βίας κρατήθηκα να μην ξεσπάσω σε γέλια. Φαίνεται όμως ότι είναι γενναιόδωρο αφεντικό και *αυτό,* στα μάτια ενός υπηρέτη, είναι η συνισταμένη όλων των αρετών».

Στο σημείο αυτό, η Ελίζαμπεθ ένιωσε ότι έπρεπε να πει κάτι για να δικαιολογήσει τη συμπεριφορά του απέναντι στον Γουίκαμ και, ως εκ τούτου, τους έδωσε να καταλάβουν, με όσο γινόταν πιο συγκρατημένο τρόπο, ότι, από όσα της είχαν πει οι συγγενείς του στο Κεντ, οι πράξεις του επιδέχονταν και μια άλλη, πολύ διαφορετική, ερμηνεία και ότι ο χαρακτήρας του δεν ήταν με κανέναν τρόπο τόσο ελαττωματικός, ούτε του Γουίκαμ τόσο αξιαγάπητος όπως πίστευε ο κόσμος στο Χέρτφορντσαϊρ. Για να το επιβεβαιώσει αυτό, τους διηγήθηκε τις λεπτομέρειες των οικονομικών συναλλαγών που είχαν κατά το παρελθόν οι δυο τους, χωρίς βέβαια να αποκαλύψει την πηγή της, αλλά δηλώνοντας ότι ήταν οπωσδήποτε αξιόπιστη.

Η κυρία Γκάρντινερ ήταν κατάπληκτη και αναστατωμένη, αλλά, έτσι που πλησίαζαν στον τόπο των αλλοτινών απολαύσεών της, όλες οι άλλες σκέψεις παραχώρησαν τη θέση τους στη γοητεία των αναμνήσεων και ήταν τόσο απασχολημένη με το να δείχνει στο σύζυγό της όλα τα ενδιαφέροντα σημεία της περιοχής, που δε σκεφτόταν απολύτως τίποτε άλλο. Όσο μάλιστα και να ήταν κουρασμένη από τον πρωινό περίπατο, δεν πρόλαβαν καλά καλά να τελειώσουν το γεύμα τους και ξαναπήρε τους δρόμους για να βρει τους παλιούς γνωστούς της και να περάσει το βράδυ απολαμβάνοντας τις χαρές μιας επαφής που ανανεωνόταν μετά από πολυετή διακοπή.

Τα συμβάντα της ημέρας ήταν τόσο ενδιαφέροντα, που κανείς απ' αυτούς τους νέους φίλους δεν ήταν δυνατόν να τραβήξει ιδιαίτερα την προσοχή της Ελίζαμπεθ, η οποία το μόνο που μπορούσε να κάνει ήταν να συλλογίζεται, και μάλιστα με απορία, την ευγενική συμπεριφορά του κυρίου Ντάρσυ και, πάνω απ' όλα, την επιθυμία του να της γνωρίσει την αδελφή του.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 44

Η ΕΛΙΖΑΜΠΕΘ το είχε σίγουρο ότι ο κύριος Ντάρσυ θα την επισκεπτόταν με την αδελφή του την αμέσως επομένη μέρα από την άφιξή της στο Πέμπερλυ και, ως εκ τούτου, αποφάσισε ότι όλο εκείνο το πρωί δε θα απομακρυνόταν από το πανδοχείο. Έπεσε όμως έξω στις εκτιμήσεις της καθότι η επίσκεψη έγινε το αμέσως επόμενο πρωί από τη *δική τους* άφιξη στο Λάμπτον. Είχαν κάνει έναν περίπατο στη γύρω περιοχή, με ορισμένους απ' τους νέους φίλους τους, και είχαν μόλις επιστρέψει στο πανδοχείο για ν' αλλάξουν και να γευματίσουν με την ίδια αυτή οικογένεια όταν ο ήχος μιας άμαξας τους έκανε να πλησιάσουν στο παράθυρο, απ' όπου είδαν έναν κύριο και μία κυρία, *σ' ένα* δίφρο, ν' ανηφορίζουνε το δρόμο. Η Ελίζαμπεθ, αναγνωρίζοντας αμέσως το οικόσημο, κατάλαβε περί τίνος επρόκειτο και δεν ήταν διόλου μικρή η έκπληξη που προκάλεσε στους συγγενείς της γνωστοποιώντας τους την τιμή που επρόκειτο να της γίνει. Ο θείος και η θεία της έμειναν με το στόμα ανοικτό, ενώ η αμήχανη συμπεριφορά της, καθώς μιλούσε, συνδυαζόμενη με το ίδιο το γεγονός και με πολλά από τα γεγονότα της προηγούμενης μέρας, τους ωθούσε να δουν την όλη υπόθεση με άλλο μάτι. Ποτέ πριν δεν τους είχε περάσει κάτι τέτοιο από το μυαλό, αλλά τώρα ένιωθαν ότι ο μόνος τρόπος για να εξηγήσουν όλες αυτές τις περιποιήσεις, από μια τέτοια πλευρά, ήταν να υποθέσουν την ύπαρξη κάποιας αδυναμίας για την ανιψιά τους. Όση ώρα γυρόφερναν στο μυαλό τους αυτές οι νεογέννητες σκέψεις, η συναισθηματική αναστάτωση της Ελίζαμπεθ αυξανόταν αδιάκοπα. Απορούσε και η ίδια με την ταραχή της, αλλά, σαν να μην *έφταναν* οι άλλες αιτίες ανησυχίας, φοβόταν επίσης μήπως η συμπάθεια που έτρεφε γι' αυτήν ο αδελφός τον είχε κάνει να είναι υπερβολικά εγκωμιαστικός και, έτσι διακαώς που επιθυμούσε να αρέσει, ήταν φυσικό να υποψιάζεται ότι η ικανότητά της να φαίνεται ευχάριστη θα την εγκατέλειπε εντελώς.

Απομακρύνθηκε απ' το παράθυρο, φοβούμενη μήπως τη δουν, κι άρχισε να βαδίζει πάνω κάτω στο δωμάτιο πασχίζοντας να ηρεμήσει, αλλά τα ερευνητικά και γεμάτα απορία βλέμματα του θείου και της θείας της έκαναν την κατάσταση ακόμη χειρότερη.

Η δεσποινίς Ντάρσυ και ο αδελφός της εμφανίστηκαν επιτέλους και οι φοβερές αυτές συστάσεις έλαβαν χώρα. Η Ελίζαμπεθ διαπίστωσε με κατάπληξη ότι το κορίτσι που της γνώριζαν είχε τουλάχιστον την ίδια μ' αυτήν αμηχανία. Απ' όταν έφτασε στο Λάμπτον, άκουγε συνέχεια ότι η δεσποινίς Ντάρσυ ήταν υπερβολικά υπερήφανη· η παρατήρηση όμως λίγων λεπτών την έπεισε ότι ήταν απλώς υπερβολικά συνεσταλμένη. Πέρα από κάποιες μονοσύλλαβες απαντήσεις, δεν κατάφερε να της αποσπάσει ούτε μια λέξη.

Η δεσποινίς Ντάρσυ ήταν ψηλή και πιο εύσωμη απ' την Ελίζαμπεθ και, μολονότι μόλις είχε κλείσει τα δεκάξι, το κορμί της ήταν ήδη σχηματισμένο και η εμφάνισή της θηλυκή και χαριτωμένη. Ήταν λιγότερο όμορφη από τον αδελφό της, αλλά το πρόσωπό της έδειχνε ότι επρόκειτο για μυαλωμένο και καλόβολο άτομο και οι τρόποι της ήταν εντελώς απλοί και ήρεμοι. Η Ελίζαμπεθ, που περίμενε να βρει σ' αυτήν έναν εξίσου οξυδερκή και ψύχραιμο παρατηρητή με τον κύριο Ντάρσυ, ένιωσε μεγάλη ανακούφιση διακρίνοντας τόσο διαφορετικά συναισθήματα.

Δεν είχε περάσει πολλή ώρα που ήταν μαζί όταν ο Ντάρσυ τής είπε ότι θα ερχόταν κι ο Μπίγκλεϋ να την επισκεφθεί και, πριν προλάβει καν να εκφράσει την ικανοποίησή της και να προετοιμασθεί για έναν τέτοιο επισκέπτη, ακούστηκαν στις σκάλες τα γρήγορα βήματα του Μπίγκλεϋ και την επομένη στιγμή εμφανίστηκε στο δωμάτιο. Όλος ο θυμός της Ελίζαμπεθ απέναντί του είχε από καιρό ξεθυμάνει, αλλά, ακόμη κι αν είχε μείνει λίγος, θα ήταν δύσκολο να αντισταθεί στην ανεπιτήδευτη εγκαρδιότητα με την οποία εξέφρασε τη

Digitized by 10uk1s

χαρά του που την ξανάβλεπε. Με φιλικό, καίτοι κάπως γενικό, τρόπο, ζήτησε να μάθει νέα της οικογενείας της, ενώ στην εμφάνιση και την ομιλία του υπήρχε πάντα η ίδια εκείνη κεφάτη άνεση που τον χαρακτήριζε.

Για τον κύριο και την κυρία Γκάρντινερ, ο Μπίγκλεϋ, τον οποίο επιθυμούσαν από καιρό να γνωρίσουν, ήταν ένα εξίσου ενδιαφέρον πρόσωπο, αλλά και γενικότερα ολόκληρη η παρέα προκαλούσε το ζωηρό ενδιαφέρον τους. Οι εντελώς πρόσφατες υποψίες τους σχετικά με την ανιψιά τους και τον κύριο Ντάρσυ τους έκαναν να παρατηρούν και τους δύο με έντονη, καίτοι διακριτική, περιέργεια, σύντομα δε η παρατήρηση αυτή τους έπεισε απολύτως ότι τουλάχιστον ο ένας απ' τους δύο γνώριζε τι σημαίνει να είσαι ερωτευμένος. Για τα αισθήματα της κυρίας διατηρούσαν κάποια μικρή αμφιβολία, αλλά το γεγονός ότι ο κύριος πλημμύριζε από θαυμασμό ήταν αρκετά προφανές.

Η Ελίζαμπεθ, από την πλευρά της, είχε πολλά να κάνει. Ήθελε να εξακριβώσει τα αισθήματα καθενός από τους επισκέπτες της, να ελέγξει τα δικά της και να είναι αρεστή σε όλους. Στον τελευταίο αυτό στόχο, στον οποίο φοβόταν περισσότερο ότι θα αποτύχει, είχε και την πιο σίγουρη επιτυχία καθότι εκείνοι τους οποίους επιθυμούσε να ευχαριστήσει ήταν ήδη προκατειλημμένοι υπέρ αυτής. Όλοι τους ήταν έτοιμοι, ο καθένας με τον τρόπο του, να τη βρουν της αρεσκείας τους· η Τζορτζιάνα ανυπομονούσε, ο Μπίγκλεϋ ήταν πρόθυμος και ο Ντάρσυ αποφασισμένος.

Μόλις είδε τον Μπίγκλεϋ, η σκέψη της έτρεξε φυσικά στην αδελφή της και, ω!, πόσο θα ήθελε να ξέρει αν και η δική του σκέψη έκανε την ίδια διαδρομή. Στιγμές στιγμές, της φαινόταν πιο λιγομίλητος από άλλοτε και μια ή δυο φορές χάρηκε με την ιδέα ότι, καθώς την κοίταζε, προσπαθούσε να βρει ίχνη ομοιότητας. Όμως, ακόμη και αν αυτό ήταν γέννημα της φαντασίας της, ήταν αδύνατο να απατάται ως προς τη συμπεριφορά του έναντι της δεσποινίδος Ντάρσυ, η οποία υποτίθεται ότι ήταν αντίζηλος της Τζέιν. Κανενός το βλέμμα δεν πρόδιδε κάποιο ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Τίποτε δε συνέβη μεταξύ τους που να δικαιολογεί τις ελπίδες της αδελφής του. Ως προς αυτό, σύντομα έμεινε ικανοποιημένη. Πριν μάλιστα χωρίσουν, συνέβησαν ακόμη δυο τρία μικρά περιστατικά που, κατά τη βιαστική ερμηνεία της, μαρτυρούσαν μια ανάμνηση της Τζέιν, όχι χωρίς κάποια τρυφερότητα, καθώς και μια επιτυχία να πει κάτι παραπάνω, αν τολμούσε, που θα οδηγούσε στη μνεία του ονόματός της. Κάποια στιγμή που οι άλλοι μιλούσαν μεταξύ τους, της είπε, μ' έναν τόνο που μαρτυρούσε ειλικρινή μεταμέλεια, ότι είχε περάσει πολύς καιρός από τότε που είχε την ευχαρίστηση να τη δει για τελευταία φορά και, πριν εκείνη προλάβει ν' απαντήσει, πρόσθεσε: «Είναι πάνω από οκτώ μήνες. Έχουμε να συναντηθούμε από τις 26 Νοεμβρίου, όταν χορεύαμε όλοι μαζί στο Νέδερφιλντ».

Η Ελίζαμπεθ χάρηκε διαπιστώνοντας ότι η μνήμη του ήταν τόσο ακριβής και χάρηκε ακόμη περισσότερο όταν στη συνέχεια, κάποια στιγμή που δεν τους πρόσεχε κανείς, βρήκε την ευκαιρία να τη ρωτήσει αν οι αδελφές της βρίσκονταν *όλες* στο Λόγκμπουρν. Η ερώτηση αυτή και η παρατήρηση που είχε προηγηθεί δεν έλεγαν από μόνες τους και πολλά πράγματα, αλλά υπήρχε κάτι στο βλέμμα και στον τρόπο του που τους προσέδιδε ιδιαίτερο νόημα.

Δεν είχε συχνά την ευκαιρία να στρέψει το βλέμμα της προς τον ίδιο τον κύριο Ντάρσυ, αλλά, κάθε φορά που κατάφερνε να του ρίξει μια ματιά, έβλεπε μια έκφραση γενικής φιλοφροσύνης και, σε ό,τι έλεγε, διέκρινε έναν τόνο τόσο απαλλαγμένο από οιαδήποτε υπεροψία ή περιφρόνηση προς τους συνομιλητές του, που την έπειθε ότι η βελτίωση της συμπεριφοράς του, την οποία είχε διαπιστώσει την προηγουμένη, όσο προσωρινή κι αν αποδεικνυόταν τελικά, είχε τουλάχιστον διαρκέσει μία μέρα. Καθώς τον έβλεπε να επιδιώκει κατ' αυτό τον τρόπο τη γνωριμία και να προσπαθεί να κερδίσει την εκτίμηση ανθρώπων, κάθε επαφή με τους οποίους θα εθεωρείτο ντροπή πριν από λίγους μήνες·

Digitized by 10uk1s

καθώς τον έβλεπε τόσο ευγενικό, όχι μόνο απέναντί της, αλλά και απέναντι σ' εκείνους τους ίδιους συγγενείς που τόσο απροκάλυπτα περιφρονούσε στο παρελθόν, και θυμόταν την τελευταία ζωηρή λογομαχία τους στο πρεσβυτέριο του Χάνσφορντ, η διαφορά που διαπίστωνε, η αλλαγή ήταν τόσο μεγάλη και τόσο εντυπωσιακή, που της ήταν δύσκολο να κρύψει την κατάπληξή της. Ποτέ, ούτε καν μεταξύ των αγαπημένων φίλων του στο Νέδερφιλντ ή των σπουδαίων συγγενών του στο Ρόουζιγκς, δεν τον είχε δει να προσπαθεί τόσο πολύ να γίνει αρεστός, να είναι τόσο απαλλαγμένος από έπαρση ή άκαμπτη επιφυλακτικότητα, όσο τώρα που τίποτε σημαντικό δε θα μπορούσε να προκύψει απ' την επιτυχία των προσπαθειών του ή που ακόμη και η απλή γνωριμία μ' αυτούς προς τους οποίους απευθύνονταν οι φιλοφρονήσεις του θα επέσυρε την ειρωνεία και τον ψόγο των κυριών τόσο του Νέδερφιλντ, όσο και του Ρόουζιγκς.

Οι επισκέπτες τους έμειναν μαζί τους πάνω από μισή ώρα και, όταν σηκώθηκαν να φύγουν, ο κύριος Ντάρσυ ζήτησε από την αδελφή του να εκφράσει μαζί του την επιθυμία τους να δεξιωθούν το ζεύγος Γκάρντινερ και τη δεσποινίδα Μπέννετ, για γεύμα στο Πέμπερλυ, πριν εγκαταλείψουν την περιοχή. Η δεσποινίς Ντάρσυ, αν και με κάποια ατολμία που έδειχνε ότι δεν είχε συνηθίσει να απευθύνει προσκλήσεις, υπάκουσε πρόθυμα. Η κυρία Γκάρντινερ κοίταξε την ανιψιά της θέλοντας να δει αν *αυτή,* την οποία αφορούσε περισσότερο η πρόσκληση, ήταν διατεθειμένη να την αποδεχθεί, αλλά η Ελίζαμπεθ είχε αλλού στραμμένο το πρόσωπο. Υποθέτοντας ωστόσο ότι αυτή η εσκεμμένη υπεκφυγή μαρτυρούσε μάλλον στιγμιαία αμηχανία παρά απαρέσκεια για την πρόσκληση και αντιλαμβανόμενη ότι ο σύζυγός της, ο οποίος αγαπούσε την κοινωνική συναναστροφή, ήταν προθυμότατος να την αποδεχθεί, τόλμησε να δεσμευθεί και για τη συμμετοχή της Ελίζαμπεθ. Έτσι, ως ημέρα επισκέψεως ορίστηκε η μεθεπομένη.

Ο Μπίγκλεϋ δήλωσε ότι ήταν καταχαρούμενος που θα ξανάβλεπε την Ελίζαμπεθ καθότι είχε πολλά ακόμη να της πει και πολλά να τη ρωτήσει για τους φίλους τους στο Χέρτφορντσαϊρ. Η Ελίζαμπεθ ευχαριστήθηκε για όλ' αυτά γιατί τα απέδωσε στην επιθυμία του να ακούσει να μιλά για την αδελφή της. Γι' αυτό λοιπόν το λόγο, καθώς και για ορισμένους άλλους, διαπίστωσε, όταν έφυγαν οι επισκέπτες τους, ότι ήταν σε θέση να σκέφτεται το τελευταίο ημίωρο με κάποια ικανοποίηση, μολονότι, όσο αυτό κυλούσε, η απόλαυση της ήταν μικρή. Ανυπομονώντας να μείνει μόνη και φοβούμενη ερωτήσεις ή υπαινιγμούς από μέρους του θείου και της θείας της, έμεινε μαζί τους μόνο όσο χρειαζόταν για ν' ακούσει την ευνοϊκή γνώμη τους για τον Μπίγκλεϋ και αμέσως μετά έτρεξε στο δωμάτιό της ν' αλλάξει ρούχα.

Δεν είχε ωστόσο λόγο να φοβάται την περιέργεια του κυρίου και της κυρίας Γκάρντινερ που δεν είχαν καμία πρόθεση να την πιέσουν να μιλήσει. Ήταν πλέον σαφές ότι γνώριζε τον κύριο Ντάρσυ πολύ καλύτερα από όσο νόμιζαν πριν και ότι εκείνος ήταν πολύ ερωτευμένος μαζί της. Είχαν συνεπώς δει πολλά που να τους κινούν το ενδιαφέρον, αλλά τίποτε που να δικαιολογεί ερωτήσεις.

Αυτό που είχε τώρα τη μεγαλύτερη σημασία ήταν να σχηματίσουν καλή γνώμη για τον κύριο Ντάρσυ και, βασιζόμενοι στην προσωπική γνωριμία τους μαζί του, δεν μπορούσαν να του βρουν κάποιο ελάττωμα. Δε θα μπορούσαν να έχουν μείνει ασυγκίνητοι απ' την ευγένειά του και, αν ήταν να σκιαγραφήσουν το χαρακτήρα του βάσει των δικών τους συναισθημάτων και των όσων είχε πει γι' αυτόν η οικονόμος του, χωρίς να λάβουν υπόψη τίποτε άλλο, ο κύκλος του Χέρτφορντσαϊρ, στον οποίο ήταν γνωστός, θα έλεγε ότι δεν πρόκειται για τον κύριο Ντάρσυ. Τώρα όμως είχαν σοβαρούς λόγους να πιστέψουν την οικονόμο και σύντομα κατάλαβαν ότι δεν μπορούσε να αμφισβητηθεί εύκολα η βαρύτητα της γνώμης μιας υπηρέτριας που τον γνώριζε από τεσσάρων ετών παιδάκι και που οι τρόποι της ενέπνεαν σεβασμό. Ούτε άλλωστε στις πληροφορίες των φίλων τους από το

Digitized by 10uk1s

Λάμπτον υπήρχε κάτι που να μειώνει αυτή τη βαρύτητα. Το μόνο που είχαν να του προσάψουν ήταν υπερηφάνεια, και ίσως να ήταν υπερήφανος, αλλά ακόμη και αν δεν ήταν, σίγουρα έτσι θα τον έβλεπαν οι κάτοικοι μιας μικρής εμπορικής πόλης την οποία δεν επισκεπτόταν ποτέ η οικογένεια. Όλοι πάντως παραδέχονταν ότι ήταν γενναιόδωρος άνθρωπος και βοηθούσε πολύ τους φτωχούς.

Σχετικά με τον Γουίκαμ, οι ταξιδιώτες μας σύντομα ανακάλυψαν ότι δεν έχαιρε μεγάλης εκτιμήσεως στην περιοχή καθότι, αν και κανείς δεν είχε καταλάβει ακριβώς τι προβλήματα είχε με το γιο του προστάτη του, όλοι ήξεραν εντούτοις πολύ καλά ότι, εγκαταλείποντας το Ντέρμπυσαϊρ, είχε αφήσει πίσω του πολλά χρέη, τα οποία εξόφλησε στη συνέχεια ο κύριος Ντάρσυ.

Όσο για την Ελίζαμπεθ, η σκέψη της ήταν τώρα στο Πέμπερλυ περισσότερο απ' όσο την προηγουμένη, και το βράδυ, μολονότι φαινόταν ατέλειωτο καθώς προχωρούσε, δεν ήταν εντούτοις αρκετά μεγάλο ώστε να μπορέσει να ξεκαθαρίσει τα αισθήματά της για *έναν* από τους ενοίκους του αρχοντικού. Έμεινε λοιπόν δύο ολόκληρες ώρες άγρυπνη προσπαθώντας να τα καταλάβει. Ένα πράγμα ήταν πάντως σίγουρο· δεν τον μισούσε. Όχι· το μίσος της είχε σβήσει από καιρό κι ήταν επίσης από καιρό που ντρεπόταν γιατί είχε νιώσει γι' αυτόν μια αντιπάθεια που θα μπορούσε κανείς να την ονομάσει μίσος. Ο σεβασμός που δημιουργήθηκε από την πίστη στις αξιόλογες αρετές του, καίτοι δεν ήθελε στην αρχή να τον παραδεχθεί, είχε πάψει εδώ και κάμποσο καιρό να συγκρούεται με τα αισθήματά της και τώρα, με τη χθεσινή, τόσο ευνοϊκή γι' αυτόν, μαρτυρία που αποκάλυψε τόσο λεπτές πτυχές του χαρακτήρα του, είχε αρχίσει να μετατρέπεται σε κάτι φιλικότερο. Πάνω απ' όλα όμως, πάνω ακόμη κι απ' το σεβασμό και την εκτίμηση, υπήρχε μέσα της ένα κίνητρο καλής θέλησης που δεν μπορούσε να το παραβλέψει· η ευγνωμοσύνη. Ευγνωμοσύνη όχι απλώς επειδή την αγάπησε κάποτε, αλλά επειδή την αγαπούσε ακόμη τόσο, που να της συγχωρεί τον απότομο και πικρόχολο τρόπο με τον οποίο είχε απορρίψει την πρότασή του, καθώς και όλες τις άδικες επικρίσεις που συνόδευαν την απόρριψη αυτή. Αυτός που, όπως ήταν πεπεισμένη, θα έπρεπε να την αποφεύγει σαν το μεγαλύτερο εχθρό του, φάνηκε, κατά την τυχαία αυτή συνάντηση, να επιθυμεί διακαώς τη διατήρηση της γνωριμίας τους και, χωρίς καμία άκομψη επίδειξη ενδιαφέροντος ή ιδιάζουσα συμπεριφορά σε ό,τι αφορούσε μόνο τους δυο τους, επεδίωκε να κερδίσει την εκτίμηση των φίλων της και ήταν αποφασισμένος να τη γνωρίσει στην αδελφή του. Τέτοια αλλαγή, σ' έναν άνθρωπο με τόση υπερηφάνεια, της προκαλούσε όχι μόνο κατάπληξη, αλλά κι ευγνωμοσύνη καθότι μόνο σε έρωτα, φλογερό έρωτα, θα μπορούσε να αποδοθεί· και ως τέτοια, η εντύπωση που της είχε κάνει άξιζε να ενθαρρυνθεί ως κατ' ουδέναν τρόπο δυσάρεστη, καίτοι αδύνατο να προσδιοριστεί επακριβώς. Τον σεβόταν, τον εκτιμούσε, τον ευγνωμονούσε, αισθανόταν πραγματικό ενδιαφέρον για την ευτυχία του και το μόνο που θα ήθελε να ξέρει ήταν κατά πόσο επιθυμούσε να εξαρτηθεί η ευτυχία αυτή από την ίδια και κατά πόσο θα συνέβαλλε στην ευτυχία και των δυο τους αν χρησιμοποιούσε την ικανότητα, που φανταζόταν ότι διέθετε ακόμη, να προκαλέσει την επανάληψη της πρότασής του.

Είχε αποβραδίς συμφωνηθεί, μεταξύ θείας και ανιψιάς, ότι αυτή η τόσο ευγενική κίνηση της δεσποινίδος Ντάρσυ να τους επισκεφθεί την ίδια μέρα της άφιξής της στο Πέμπερλυ, αμέσως μετά από ένα καθυστερημένο πρόγευμα, καίτοι απαράμιλλη, έπρεπε να τύχει μιμήσεως με κάποια εκδήλωση αβροφροσύνης εκ μέρους τους και ότι κατά συνέπεια ήταν ιδιαίτερα επιβεβλημένο να την επισκεφθούν το επόμενο πρωί στο Πέμπερλυ. Επρόκειτο λοιπόν να πάνε και η Ελίζαμπεθ ήταν ευχαριστημένη μολονότι, όταν αναρωτιόταν γιατί, αδυνατούσε να βρει κάποιο σαφή λόγο.

Ο κύριος Γκάρντινερ τις εγκατέλειψε αμέσως μετά το πρόγευμα. Την προηγούμενη μέρα, είχαν επαναληφθεί τα σχέδια για το ψάρεμα και είχε κανονισθεί ότι θα συναντιόνταν το

Digitized by 10uk1s

μεσημέρι στο Πέμπερλυ με μερικούς από τους κυρίους.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 45

ΠΕΠΕΙΣΜΕΝΗ όπως ήταν τώρα η Ελίζαμπεθ ότι η δεσποινίς Μπίγκλεϋ την αντιπαθούσε επειδή τη ζήλευε, δεν μπορούσε να μη νιώθει πόσο ανεπιθύμητη θα ήταν γι' αυτήν η εμφάνισή της στο Πέμπερλυ και ήταν περίεργη να δει με πόση ευγένεια, απ' την πλευρά αυτής της κυρίας, θα ανανεωνόταν τώρα η σχέση τους.

Μόλις έφτασαν στο σπίτι, τις οδήγησαν μέσω του προθαλάμου στο σαλόνι που, χάρη στο βορινό προσανατολισμό του, ήταν απολαυστικό για το καλοκαίρι. Τα παράθυρά του, που έβλεπαν στο πάρκο, ξεκούραζαν το μάτι με την εξαίρετη θέα τους στους ψηλούς δασωμένους λόφους, πίσω απ' το σπίτι, και στις πανέμορφες βελανιδιές και ισπανικές καστανιές που φύτρωναν εδώ κι εκεί στο ενδιάμεσο γρασίδι.

Στο δωμάτιο αυτό τις υπεδέχθη η δεσποινίς Ντάρσυ, που καθόταν εκεί μαζί με την κυρία Χερστ, τη δεσποινίδα Μπίγκλεϋ και την κυρία με την οποία ζούσε στο Λονδίνο. Ο τρόπος με τον οποίος τις υπεδέχθη ήταν πολύ ευγενικός, αλλά συνοδευόταν από κάποια αμηχανία η οποία, μολονότι οφειλόταν στη συστολή της και στο φόβο μήπως κάνει κάποιο λάθος, θα μπορούσε εύκολα να δημιουργήσει την εντύπωση, σε όποιον αισθανόταν κατώτερος, ότι ήταν υπερήφανη και ψυχρή. Η κυρία Γκάρντινερ πάντως και η ανιψιά της τη δικαιολόγησαν και μάλλον τη λυπήθηκαν.

Η μόνη ένδειξη ότι είχαν γίνει αντιληπτές από την κυρία Χερστ και τη δεσποινίδα Μπίγκλεϋ ήταν μια ελαφρά υπόκλιση και, μόλις κάθισαν, ακολούθησε για μερικά λεπτά η συνηθισμένη σ' αυτές τις περιπτώσεις δυσάρεστη σιωπή. Η πρώτη που την έσπασε ήταν η κυρία Άνσλεϋ, μια γλυκιά και με ευχάριστο παρουσιαστικό γυναίκα, η προσπάθεια της οποίας ν' ανοίξει κάποιο είδος συζήτησης μαρτυρούσε ότι είχε, στην ουσία, πολύ καλύτερη ανατροφή από τις άλλες δύο. Έτσι άρχισε ένας διάλογος ανάμεσα σ' αυτήν και στην κυρία Γκάρντινερ, στον οποίο συνέβαλλε περιστασιακά και η Ελίζαμπεθ. Η δεσποινίς Ντάρσυ έδειχνε σαν να 'θελε να βρει το θάρρος για να συμμετάσχει κι αυτή και κάπου κάπου αποτολμούσε κάποια σύντομη φράση, όταν υπήρχε ο μικρότερος δυνατόν κίνδυνος ν' ακουστεί.

Η Ελίζαμπεθ σύντομα αντελήφθη ότι η δεσποινίς Μπίγκλεϋ την παρακολουθούσε στενά και ότι ήταν αδύνατο να πει έστω και μια λέξη, ιδίως προς τη δεσποινίδα Ντάρσυ, χωρίς να τραβήξει την προσοχή της. Η διαπίστωση πάντως αυτή δε θα την είχε αποτρέψει απ' την προσπάθειά της να μιλήσει με την Τζορτζιάνα αν δεν ήταν τόσο μακριά καθισμένες η μια απ' την άλλη. Ωστόσο, δε λυπόταν καθόλου που δεν ήταν αναγκασμένη να μιλά πολύ· ήταν αρκετά απασχολημένη από τις δικές της σκέψεις. Από στιγμή σε στιγμή, περίμενε ότι κάποιοι απ' τους κυρίους θα έμπαιναν στο δωμάτιο. Ήλπιζε και ταυτόχρονα φοβόταν ότι ανάμεσά τους θα ήταν κι ο οικοδεσπότης, και δεν μπορούσε να ξεχωρίσει αν υπερίσχυε ο φόβος ή η ελπίδα. Αφού κάθισε έτσι επί ένα τέταρτο της ώρας, χωρίς ν' ακούσει τη φωνή της δεσποινίδος Μπίγκλεϋ, η Ελίζαμπεθ βγήκε ξαφνικά απ' τις σκέψεις της ακούγοντάς τη να τη ρωτά με ψυχρότητα για την υγεία της οικογενείας της. Απάντησε με την ίδια αδιαφορία και συντομία και η άλλη δεν ξανάνοιξε το στόμα της.

Η επόμενη αλλαγή, κατά τη διάρκεια της επίσκεψής τους, προκλήθηκε από την είσοδο των υπηρετών με κρύο κρέας, κέικ και μια ποικιλία από τα καλύτερα φρούτα εποχής. Αυτό όμως δε συνέβη παρά μόνο αφού προηγήθηκαν πολλά βλέμματα και χαμόγελα, όλο νόημα, από την κυρία Άνσλεϋ προς τη δεσποινίδα Ντάρσυ, για να της υπενθυμίσει τα καθήκοντά της. Τώρα, υπήρχε απασχόληση για ολόκληρη την παρέα γιατί, μολονότι δεν ήταν όλοι ικανοί να μιλούν, ήταν όλοι ικανοί να τρώνε και οι πανέμορφες πυραμίδες από σταφύλια,

Digitized by 10uk1s

νεκταρίνια και ροδάκινα γρήγορα τους συγκέντρωσαν γύρω απ' το τραπέζι.

Ενώ λοιπόν ήταν απασχολημένη κατ' αυτό τον τρόπο, η Ελίζαμπεθ είχε μια αρκετά καλή ευκαιρία για να αποφασίσει αν φοβόταν ή ευχόταν την εμφάνιση του κυρίου Ντάρσυ χάρη στα συναισθήματα που υπερίσχυσαν μόλις αυτός μπήκε στο δωμάτιο. Και τότε, μολονότι την αμέσως προηγούμενη στιγμή είχε πιστέψει ότι υπερίσχυε η επιθυμία της να τον δει, άρχισε να μετανιώνει που τον έβλεπε.

Είχε μείνει κάμποση ώρα με τον κύριο Γκάρντινερ, ο οποίος, με δυο τρεις ακόμη κυρίους απ' το σπίτι, ψάρευε στο ποτάμι, και τον άφησε μόνο όταν έμαθε ότι οι κυρίες της οικογένειας θα επισκέπτονταν εκείνο το πρωί την Τζορτζιάνα. Αμέσως μόλις τον είδε, η Ελίζαμπεθ έλαβε τη σοφή απόφαση να φανεί άνετη και ατάραχη, απόφαση που ήταν εντελώς αναγκαίο να ληφθεί, αλλά όχι και τόσο εύκολο να τηρηθεί καθότι διαπίστωσε ότι είχαν κινήσει τις υποψίες όλης της παρέας και ότι δεν υπήρχε ούτε ένα μάτι που να μην παρακολουθεί τη συμπεριφορά του απ' τη στιγμή που μπήκε στο δωμάτιο. Σε καμιά όψη δεν ήταν τόσο έντονα ζωγραφισμένη η περιέργεια, όσο σ' εκείνη της δεσποινίδος Μπίγκλεϋ, παρά τα χαμόγελα που απλώνονταν στο πρόσωπό της, κάθε φορά που μιλούσε σε ένα από τα αντικείμενα αυτής της περιέργειας, καθότι η ζήλια δεν την είχε ακόμη οδηγήσει στην απελπισία και οι φιλοφρονήσεις της προς τον κύριο Ντάρσυ δεν είχαν επ' ουδενί λόγω εξαντληθεί. Η δεσποινίς Ντάρσυ, μόλις εμφανίστηκε ο αδελφός της, άρχισε να καταβάλλει μεγαλύτερες προσπάθειες για συνομιλία και η Ελίζαμπεθ κατάλαβε ότι αυτός ανυπομονούσε να δει την αδελφή του και την ίδια να γνωρίζονται καλύτερα και προωθούσε, όσο το δυνατό περισσότερο, κάθε προσπάθεια συζήτησης και απ' τις δύο πλευρές. Όλ' αυτά τα αντελήφθη και η δεσποινίς Μπίγκλεϋ και, μες στην απερισκεψία στην οποία την οδηγούσε ο θυμός της, μόλις βρήκε την πρώτη ευκαιρία, είπε με ειρωνική ευγένεια:

«Είναι αλήθεια, δεσποινίς Ελίζα, ότι το σύνταγμα του ...σάιρ έφυγε απ' το Μέρυτον; Τι μεγάλη απώλεια αυτό για την οικογένειά σας!»

Μπροστά στον Ντάρσυ βέβαια δεν τολμούσε ν' αναφέρει το όνομα του Γουίκαμ, αλλά η Ελίζαμπεθ κατάλαβε αμέσως ότι αυτόν είχε κυρίως στο μυαλό της και οι διάφορες αναμνήσεις που συνδέονταν μαζί του της προκάλεσαν κάποια στιγμιαία δυσφορία. Καταβάλλοντος ωστόσο σθεναρή προσπάθεια για ν' αποκρούσει αυτή την κακόβουλη επίθεση, κατάφερε ν' απαντήσει αμέσως με αρκετά αδιάφορο ύφος. Όσο μιλούσε, έριξε μια τυχαία ματιά και είδε τον κύριο Ντάρσυ να έχει αλλάξει χρώμα και να την κοιτά επίμονα και την αδελφή του να έχει σαστίσει εντελώς και να μην μπορεί να σηκώσει το βλέμμα της απ' το πιάτο της. Αν η δεσποινίς Μπίγκλεϋ ήξερε τι στενοχώρια θα προκαλούσε στον αγαπημένο φίλο της, σίγουρα θα είχε αποφύγει να κάνει αυτό τον υπαινιγμό, αλλά η πρόθεσή της ήταν απλώς και μόνο να κάνει την Ελίζαμπεθ να χάσει την ψυχραιμία της και, ξαναφέρνοντάς της στη μνήμη έναν άνδρα στον οποίο πίστευε ότι είχε αδυναμία, να την αναγκάσει να προδώσει κάποια ευαισθησία που θα τη μείωνε στα μάτια του Ντάρσυ. Ίσως να ήθελε επίσης να υπενθυμίσει στον τελευταίο όλες τις ανοησίες και τις γελοιότητες που συνέδεαν ορισμένα μέλη της οικογενείας της με το συγκεκριμένο σύνταγμα. Για την παρά λίγο απαγωγή της δεσποινίδος Ντάρσυ, δεν έχει ακούσει ποτέ ούτε συλλαβή. Στο βαθμό που ήταν δυνατή η μυστικότητα, το γεγονός δεν είχε αποκαλυφθεί σε κανέναν άλλο εκτός απ' την Ελίζαμπεθ, ο δε Ντόρου είχε ιδιαίτερα προσπαθήσει να το κρύψει από τους συγγενείς του Μπίγκλεϋ λόγω ακριβώς αυτής της επιθυμίας που από καιρό του απέδιδε η Ελίζαμπεθ, να μπει δηλαδή η αδελφή του στην οικογένειά τους. Είχε σίγουρα καταστρώσει ένα τέτοιο σχέδιο, που μπορεί μεν να μην είχε επηρεάσει την προσπάθειά του να τον χωρίσει από τη δεσποινίδα Μπέννετ, αλλά που είναι πολύ πιθανό να είχε προσθέσει κάτι στο ζωηρό ενδιαφέρον του για την ευτυχία του φίλου του.

Digitized by 10uk1s

Ωστόσο, η ψύχραιμη συμπεριφορά της Ελίζαμπεθ σύντομα τον έβγαλε απ' την ταραχή του και, καθώς η δεσποινίς Μπίγκλεϋ, πειραγμένη και απογοητευμένη, δεν τόλμησε να πλησιάσει περισσότερο το θέμα του Γουίκαμ, συνήλθε σε λίγο και η Τζορτζιάνα, καίτοι όχι τόσο ώστε να μπορέσει να ξαναμιλήσει. Ο αδελφός της, τον οποίο φοβόταν να κοιτάξει στα μάτια, είχε σχεδόν ξεχάσει την ανάμειξή της στην υπόθεση, και αυτό ακριβώς το επεισόδιο, που προοριζόταν να απομακρύνει τις σκέψεις του απ' την Ελίζαμπεθ, τις είχε μάλλον στρέψει πάνω της ακόμη περισσότερο και με καλύτερη διάθεση.

Μετά την παραπάνω στιχομυθία, η επίσκεψή τους δεν κράτησε πολύ ακόμη και, ενώ ο κύριος Ντάρσυ τις συνόδευε ως την άμαξά τους, η δεσποινίς Μπίγκλεϋ άφησε τα αισθήματά της να ξεσπάσουν επικρίνοντας την εμφάνιση, τη συμπεριφορά και το ντύσιμο της Ελίζαμπεθ. Η Τζορτζιάνα όμως δε συμμετείχε σ' αυτές τις επικρίσεις. Οι καλές συστάσεις του αδελφού της ήταν αρκετές για να εξασφαλιστεί και η δική της εύνοια· η κρίση του αποκλείεται να έσφαλε και είχε μιλήσει κατά τέτοιον τρόπο για την Ελίζαμπεθ, ώστε να μην μπορεί πλέον η Τζορτζιάνα παρά να τη βρίσκει χαριτωμένη και αξιαγάπητη. Όταν ο κύριος Ντάρσυ επέστρεψε στο σαλόνι, η δεσποινίς Μπίγκλεϋ δεν κρατήθηκε και επανέλαβε και σ' αυτόν μερικά απ' όσα έλεγε στην αδελφή της.

«Πόσο κομμένη φαινόταν σήμερα η Ελίζα Μπέννετ, κύριε Ντάρσυ» φώναξε· «πρώτη φορά στη ζωή μου βλέπω κάποιον ν' αλλάζει τόσο πολύ, όσο άλλαξε αυτή μέσα σ' ένα χειμώνα. Το δέρμα της έχει γίνει τόσο μελαμψό και τόσο τραχύ! Όπως λέγαμε και με τη Λουίζα, παρά λίγο να μην τη γνωρίσουμε».

Όσο κι αν δεν του άρεσε αυτή η συμπεριφορά, ο κύριος Ντάρσυ αρκέστηκε να απαντήσει ψυχρά ότι ο ίδιος δεν είχε αντιληφθεί καμία αλλαγή εκτός από το ότι ήταν κάπως μαυρισμένη, πράγμα διόλου περίεργο όταν ταξιδεύει κανείς καλοκαίρι.

«Εγώ πάντως» συνέχισε εκείνη «οφείλω να ομολογήσω ότι ποτέ δε βρήκα κάτι ωραίο πάνω της. Το πρόσωπό της παραείναι αδύνατο· το δέρμα της δεν έχει καθόλου λάμψη· τα χαρακτηριστικά της δεν είναι διόλου όμορφα. Η μύτη της δεν έχει χαρακτήρα, δεν έχει δυνατές γραμμές. Τα δόντια της είναι καλούτσικα, αλλά όχι και τίποτε το ασυνήθιστο. Όσο για τα μάτια της, που χαρακτηρίστηκαν κάποτε τόσο υπέροχα, δεν μπόρεσα ποτέ να διακρίνω κάτι εξαιρετικό σ' αυτά. Έχουν ένα βλέμμα διαπεραστικό και δύστροπο που δε μου αρέσει καθόλου. Και γενικότερα το ύφος της δείχνει μια αυτάρκεια, εκτός χρόνου και τόπου, που είναι ανυπόφορη».

Ενώ ήταν πεπεισμένη ότι ο κύριος Ντάρσυ θαύμαζε την Ελίζαμπεθ, είχε επιλέξει τη χειρότερη μέθοδο για να κερδίσει την εύνοιά του. Οι οργισμένοι όμως άνθρωποι δεν είναι πάντα συνετοί και, όταν τελικά τον είδε κάπως εκνευρισμένο, πίστεψε ότι είχε πετύχει απολύτως το σκοπό της. Έτσι όμως που επέμενε στη σιωπή του, η δεσποινίς Μπίγκλεϋ, αποφασισμένη να τον κάνει να μιλήσει, συνέχισε:

«Θυμάμαι, όταν την πρωτογνωρίσαμε στο Χέρτφορντσαϊρ, πόσο είχαμε όλοι εκπλαγεί μαθαίνοντας ότι περνούσε για όμορφη. Σας θυμάμαι μάλιστα να λέτε ένα βράδυ, αφού είχαν δειπνήσει μαζί μας στο Νέδερφιλντ: *"Καλλονή... αυτή;* Αν αυτή είναι καλλονή, τότε η μητέρα της είναι διάνοια". Αργότερα όμως η γνώμη σας γι' αυτήν φάνηκε να βελτιώνεται και νομίζω ότι κάποια στιγμή αρχίσατε να τη βρίσκετε μάλλον χαριτωμένη».

«Ναι» αποκρίθηκε ο Ντάρσυ, που δεν μπορούσε πια να κρατηθεί «αλλά *αυτό* ήταν μόνο όταν είχαμε πρωτογνωριστεί γιατί, εδώ και αρκετούς μήνες, τη θεωρώ μια από τις ωραιότερες γυναίκες που έχω γνωρίσει ποτέ».

Και με τα λόγια αυτά, αποχώρησε, ενώ η δεσποινίς Μπίγκλεϋ έμεινε με την ικανοποίηση ότι τον είχε αναγκάσει να πει κάτι που δε στενοχώρησε κανέναν άλλο, έξω απ' αυτήν.

Digitized by 10uk1s

Στο δρόμο της επιστροφής, η κυρία Γκάρντινερ και η Ελίζαμπεθ μίλησαν για όλα όσα είχαν συμβεί κατά την επίσκεψή τους, εκτός από αυτό που ενδιέφερε ιδιαίτερα και τις δύο. Σχολίασαν την εμφάνιση και τη συμπεριφορά όλων, εκτός εκείνου που είχε απασχολήσει περισσότερο την προσοχή τους. Μίλησαν για την αδελφή του, τους φίλους του, το σπίτι του, τα φρούτα, για τα πάντα, εκτός απ' αυτόν. Κι όμως, η Ελίζαμπεθ επιθυμούσε διακαώς να μάθει τι σκεφτόταν η κυρία Γκάρντινερ γι' αυτόν, η δε κυρία Γκάρντινερ θα έδινε τα πάντα για ν' ανοίξει το θέμα η ανιψιά της.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 46

Η ΕΛΙΖΑΜΠΕΘ είχε απογοητευθεί πολύ όταν, φτάνοντας στο Λάμπτον, δεν είχε βρει να την περιμένει κανένα γράμμα απ' την Τζέιν και τα επόμενα δύο πρωινά της εκεί διαμονής τους η απογοήτευση αυτή ανανεώθηκε. Το τρίτο, όμως, τα παράπονά της τέλειωσαν και η αδελφή της δικαιώθηκε καθότι έλαβε δύο γράμματα μαζεμένα, στο ένα από τα οποία υπήρχε η ένδειξη ότι είχε κατά λάθος σταλεί αλλού. Η Ελίζαμπεθ δεν εξεπλάγη αφού η διεύθυνση ήταν εξαιρετικά κακογραμμένη.

Τα γράμματα έφτασαν τη στιγμή ακριβώς που ετοιμάζονταν να βγουν για έναν περίπατο. Έτσι, θείος και θεία βγήκαν μόνοι τους αφήνοντάς τη να τα απολαύσει με την ησυχία της. Πρώτο, έπρεπε να διαβαστεί εκείνο που είχε κατ' αρχάς σταλεί αλλού και που είχε γραφτεί πριν από πέντε μέρες. Το πρώτο μέρος περιείχε πληροφορίες σχετικά με τις παρέες και τις συγκεντρώσεις τους, τα νέα δηλαδή που προσφέρει κυρίως η επαρχία. Στο δεύτερο όμως μέρος, με ημερομηνία της επομένης και γραμμένο με προφανή ταραχή, παρέχονταν σημαντικότερες ειδήσεις που είχαν ως εξής:

Από τότε που έγραψα τα παραπάνω, πολυαγαπημένη μου Λίζυ, συνέβη κάτι εξαιρετικά αναπάντεχο και σοβαρό. Δε θέλω όμως να σε ανησυχήσω· όλοι μας είμαστε καλά. Αυτά που έχω να σου πω αφορούν την καημένη τη Λύντια. Χτες τη νύχτα, στις δώδεκα, ενώ ετοιμαζόμασταν να κοιμηθούμε, έφτασε ένα κατεπείγον γράμμα απ' το συνταγματάρχη Φόρστερ που μας πληροφορούσε ότι η αδελφή μας το 'χε σκάσει για τη Σκοτία[12] μ' έναν από τους αξιωματικούς του· για να πούμε την αλήθεια, με τον Γουίκαμ! Φαντάσου την έκπληξή μας! Μόνο η Κίττυ δεν έδειξε να εκπλήσσεται και τόσο. Είμαι καταστενοχωρημένη. Τόσο απερίσκεπτη επιλογή κι απ' τις δυο πλευρές! Θέλω ωστόσο να ελπίζω το καλύτερο και ότι είχαμε απλώς παρεξηγήσει το χαρακτήρα του. Μπορεί να είναι άμυαλος και αδιάκριτος, το παραδέχομαι, αλλά η κίνησή του αυτή (και πρέπει εν προκειμένω να χαιρόμαστε) δε φανερώνει άσχημα αισθήματα. Τουλάχιστον η επιλογή του είναι αφιλοκερδής αφού πρέπει να ξέρει ότι ο πατέρας μας δεν έχει να της δώσει τίποτε. Η δύστυχη η μητέρα μας είναι καταπικραμένη. Ο πατέρας το αντιμετωπίζει πιο ψύχραιμα. Είμαι πραγματικά ευτυχής που δεν τους είπαμε ποτέ όσα κυκλοφορούσανε σε βάρος του· και καλό θα είναι να τα ξεχάσουμε κι εμείς. Έφυγαν, όπως εικάζεται, γύρω στα μεσάνυχτα του Σαββάτου, αλλά η απουσία τους δεν έγινε αντιληπτή παρά μόνο εχθές το πρωί, στις οκτώ. Το κατεπείγον γράμμα στάλθηκε αμέσως. Καλή μου Λίζυ, πρέπει να πέρασαν από δω κοντά, δέκα μίλια από μας. Ο συνταγματάρχης Φόρστερ αφήνει να εννοηθεί ότι θα τον δούμε σύντομα εδώ. Η Λύντια άφησε ένα σημείωμα για τη σύζυγό του, όπου την πληροφορούσε για τις προθέσεις τους. Πρέπει να τελειώνω γιατί δεν μπορώ ν' αφήσω την καημένη τη μητέρα μοναχή της για πολύ. Φοβάμαι ότι δε θα βγάλεις και πολύ νόημα, αλλά ούτε εγώ η ίδια ξέρω τι έχω γράψει.

Χωρίς να δώσει στον εαυτό της χρόνο να το σκεφτεί και σχεδόν χωρίς να καταλαβαίνει τι ένιωθε, μόλις τέλειωσε το πρώτο γράμμα, έπιασε αμέσως το άλλο και, ανοίγοντάς το με ασυγκράτητη ανυπομονησία, άρχισε να διαβάζει τα εξής, που είχαν γραφτεί μια μέρα μετά

---

[12] Σκοτία. *Στη Σκοτία και πιο συγκεκριμένα στο χωριό* Γκρέτνα Γκριν *(Gretna Green), κοντά στα σύνορα με την Αγγλία, προσέφευγαν για να παντρευτούν, χωρίς τις απαραίτητες διατυπώσεις, τα ζευγάρια που κλέβονταν.*

Digitized by 10uk1s

την ολοκλήρωση του πρώτου:

Τώρα, πολυαγαπημένη μου αδελφή, θα πρέπει να έχεις ήδη λάβει το προηγούμενο βιαστικό γράμμα μου. Ελπίζω αυτό εδώ να είναι πιο ευανάγνωστο, αλλά, μολονότι δεν έχω περιορισμό χρόνου, είμαι τόσο ζαλισμένη, που δεν μπορώ να εγγυηθώ για τον ειρμό των σκέψεών μου. Πολυαγαπημένη μου Λίζυ, σχεδόν δεν ξέρω τι να γράψω, αλλά έχω άσχημα νέα να σου πω, που δεν παίρνουν αναβολή. Όσο απερίσκεπτος κι αν θα ήταν ένας γάμος μεταξύ του Γουίκαμ και της φτωχής μας Λύντια, ανυπομονούμε τώρα να βεβαιωθούμε ότι έγινε γιατί υπάρχουν πολλοί βάσιμοι λόγοι ότι δεν έχουν πάει στη Σκοτία. Ο συνταγματάρχης Φόρστερ ήρθε χθες, έχοντας φύγει από το Μπράιτον την προηγουμένη, λίγες ώρες μετά την αποστολή του κατεπείγοντος γράμματος. Μολονότι το σημείωμα της Λύντια προς την κυρία Φόρστερ άφηνε να εννοηθεί ότι θα πήγαιναν στο Γκρέτνα Γκριν, πέταξε κάτι ο Ντέννυ που έδειχνε να είναι πεπεισμένος ότι ο Γ. ποτέ δε σκόπευε να πάει εκεί ή να παντρευτεί τη Λύντια. Αυτό έφτασε στ' αυτιά του συνταγματάρχη Φ., που θορυβημένος κίνησε αμέσως απ' το Μ. με σκοπό να εντοπίσει τα ίχνη τους. Και τα εντόπισε όντως μέχρι το Κλάπχαμ, αλλά όχι παραπέρα καθότι, φτάνοντας εκεί, εγκατέλειψαν την άμαξα που τους είχε μεταφέρει απ' το Έπσομ και πήραν ένα αγοραίο μόνιππο. Το μόνο που γνωρίζουμε, μετά απ' αυτό, είναι ότι κάποιοι τους είδαν να παίρνουν το δρόμο για το Λονδίνο. Δεν ξέρω τι να σκεφτώ. Αφού έκανε κάθε δυνατή έρευνα σ' αυτή την πλευρά του Λονδίνου, ο συνταγματάρχης Φ. συνέχισε για το Χέρτφορντσαϊρ, ερευνώντας αγωνιωδώς σε κάθε σταθμό διοδίων, σε κάθε πανδοχείο του Μπάρνετ και του Χάτφιλντ, αλλά χωρίς επιτυχία αφού κανείς δεν είχε δει το ζεύγος που περιέγραφε. Με το ειλικρινέστερο ενδιαφέρον ήλθε τελικά στο Λόγκμπουρν και μας εξέθεσε τους φόβους του μ' έναν τρόπο που τιμά πραγματικά τα αισθήματά του. Τους λυπάμαι ειλικρινά, και αυτόν και την κυρία Φ., *αλλά* κανείς δεν μπορεί να πει ότι αυτοί φταίνε. Η αγωνία μας, καλή μου Λίζυ, είναι πολύ μεγάλη. Ο πατέρας κι η μητέρα περιμένουν τα χειρότερα, αλλά εγώ δεν μπορώ να κάνω τόσο άσχημες σκέψεις γι' αυτόν. Για πολλούς λόγους, ίσως να είναι προτιμότερο γι' αυτούς να κάνουνε το γάμο μόνοι, στην πόλη, παρά ν' ακολουθήσουνε το αρχικό τους σχέδιο. Όμως, ακόμη κι αν εκείνος ήτανε ικανός να έχει τέτοιο κακό σκοπό για μια νεαρή γυναίκα με την κοινωνική θέση της Λύντια, πράγμα που μου φαίνεται απίθανο, είναι δυνατό να φαντασθώ ότι εκείνη τα 'χει τόσο κυριολεκτικά χαμένα; Αδύνατον! Στενοχωρήθηκα πάντως διαπιστώνοντας ότι ο συνταγματάρχης Φ. δε δείχνει να πολυπιστεύει ότι θα παντρευτούν· όταν εξέφρασα τις ελπίδες μου, κούνησε το κεφάλι του και είπε ότι φοβάται ότι ο Γ. δεν είναι άνθρωπος εμπιστοσύνης. Η καημένη η μαμά είναι, πραγματικά, άσχημα και δε βγαίνει απ' το δωμάτιό της. Λίγη κίνηση θα της έκανε καλό, αλλά αυτό μάλλον αποκλείεται. Όσο για τον πατέρα, ποτέ στη ζωή μου δεν τον έχω ξαναδεί τόσο καταβεβλημένο. Η φουκαριάρα η Κίττυ τα 'χει βάλει με τον εαυτό της γιατί μας έκρυβε το δεσμό τους· ήταν όμως φυσικό αφού επρόκειτο για μυστικό. Είμαι ειλικρινά ευτυχής, καλή μου Λίζυ, που γλίτωσες κάτι απ' αυτές τις θλιβερές σκηνές· τώρα όμως, που το πρώτο σοκ πέρασε, ομολογώ ότι με ανυπομονησία περιμένω την επιστροφή σου. Δεν είμαι ωστόσο τόσο εγωίστρια ώστε να σε πιέσω αν αυτό δεν είναι εύκολο. Αντίο. Ξαναπιάνω την πένα μου για να κάνω αυτό που μόλις τώρα σου έλεγα ότι δε θα κάνω, αλλά οι περιστάσεις είναι τέτοιες, που μου είναι αδύνατο να μη σας ικετεύσω όλους σας να έλθετε εδώ όσο πιο γρήγορα γίνεται. Γνωρίζω τόσο καλά τους αγαπημένους μου θείο και θεία, που δε φοβάμαι να το ζητήσω, μολονότι έχω και κάτι ακόμη να ζητήσω απ' το θείο. Ο πατέρας φεύγει επειγόντως για το Λονδίνο, μαζί με το συνταγματάρχη Φόρστερ, για να προσπαθήσει να τη βρει. Τι ακριβώς σκέφτεται να κάνει, σίγουρα δεν ξέρω, αλλά η υπερβολική στενοχώρια του δε θα του επιτρέψει να ενεργήσει κατά τον καλύτερο και ασφαλέστερο τρόπο και ο συνταγματάρχης Φόρστερ είναι αναγκασμένος να ξαναβρίσκεται στο Μπράιτον αύριο βράδυ. Σε μια τέτοια κρίσιμη κατάσταση, οι συμβουλές και η βοήθεια του θείου θα είναι

Digitized by 10uk1s

ό,τι πιο πολύτιμο υπάρχει. Θα καταλάβει αμέσως πώς αισθάνομαι και είμαι σίγουρη ότι μπορώ να βασισθώ στην καλοσύνη του.

«Ω! Πού είναι, πού είναι ο θείος μου;» ανέκραξε η Ελίζαμπεθ, τελειώνοντας το γράμμα, και τινάχτηκε απ' το κάθισμά της για να τρέξει να τον βρει χωρίς να χάνει ούτε στιγμή απ' τον τόσο πολύτιμο χρόνο. Καθώς όμως έφτανε στην πόρτα, άνοιξε ένας υπηρέτης και εμφανίστηκε ο κύριος Ντάρσυ. Το χλωμό πρόσωπό της και ο ορμητικός τρόπος της τον έκαναν να αναπηδήσει και, πριν προλάβει να συνέλθει αρκετά για να μιλήσει, εκείνη, στο μυαλό της οποίας η κατάσταση της Λύντια είχε παραγκωνίσει κάθε άλλη σκέψη, αναφώνησε βιαστικά:

«Σας ζητώ συγγνώμη, αλλά πρέπει να σας αφήσω. Πρέπει να βρω τον κύριο Γκάρντινερ ετούτη τη στιγμή για μια υπόθεση που δεν παίρνει αναβολή· δεν υπάρχει καιρός για χάσιμο».

«Πανάγαθε Θεέ! Μα τι συμβαίνει;» φώναξ' εκείνος με περισσότερη συγκίνηση παρά ευγένεια. Ξαναβρίσκοντας όμως την ψυχραιμία του, πρόσθεσε: «Δε θα σας κρατήσω ούτε λεπτό, αλλά αφήστε εμένα ή τον υπηρέτη να ψάξουμε για τον κύριο και την κυρία Γκάρντινερ. Δε φαίνεστε πολύ καλά· δεν μπορείτε να πάτε εσείς».

Η Ελίζαμπεθ δίστασε, αλλά τα γόνατά της έτρεμαν και συνειδητοποίησε πόσο ανώφελο θα ήταν να βγει η ίδια προς αναζήτησή τους. Φώναξε ως εκ τούτου τον υπηρέτη και του ανέθεσε, με τόση αγωνία στη φωνή, που ήταν σχεδόν ακατάληπτη, να βρει αμέσως τον κύριο και την κυρία του.

Μόλις ο υπηρέτης βγήκε απ' το δωμάτιο, η Ελίζαμπεθ κατέρρευσε σ' ένα κάθισμα, ανίκανη να σταθεί στα πόδια της και δείχνοντας τόσο αξιολύπητα άρρωστη, που ήταν αδύνατο για τον κύριο Ντάρσυ να την αφήσει μόνη ή να μην της πει με γλυκιά και υπομονετική φωνή:

«Αφήστε με να καλέσω την καμαριέρα σας. Δε θέλετε να πάρετε κάτι, κάτι που θα σας ανακούφιζε; Λίγο κρασί, ίσως... θέλετε να σας φέρω ένα ποτήρι κρασί;... Είσθε πολύ χλωμή».

«Όχι, ευχαριστώ» απάντησε εκείνη πασχίζοντας να ξαναβρεί τον εαυτό της. «Δεν έχω τίποτε. Δεν είμαι άρρωστη. Είμαι απλώς συντετριμμένη από κάτι τρομακτικά νέα που μόλις έλαβα από το Λόγκμπουρν».

Με τα λόγια αυτά, ξέσπασε σε λυγμούς και για αρκετά λεπτά δεν μπορούσε να αρθρώσει λέξη. Ο Ντάρσυ, σε τρομερή αβεβαιότητα, το μόνο που μπορούσε να κάνει ήταν να ψελλίσει κάτι ακατάληπτο σχετικά με την ανησυχία του και να συνεχίσει να την παρακολουθεί με συμπονετική σιωπή. Τελικά, η Ελίζαμπεθ ξαναμίλησε: «Έλαβα μόλις ένα γράμμα από την Τζέιν με τόσο τρομακτικά νέα, που είναι αδύνατο να μείνουν κρυφά. Η μικρότερη αδελφή μου εγκατέλειψε όλους του δικούς της... απήχθη· παραδόθηκε στην εξουσία του κυρίου... του κυρίου Γουίκαμ. Έφυγαν μαζί από το Μπράιτον. *Εσείς* τον ξέρετε πολύ καλά για να 'χετε αμφιβολίες για τα υπόλοιπα. Η αδελφή μου δεν έχει ούτε χρήματα ούτε διασυνδέσεις ούτε τίποτε που θα τον δελέαζε να... Είναι χαμένη για πάντα».

Ο Ντάρσυ είχε μείνει με το στόμα ανοιχτό.

«Όταν σκέφτομαι» πρόσθεσε η Ελίζαμπεθ με ακόμη πιο ταραγμένη φωνή «ότι *εγώ* θα μπορούσα να το είχα αποτρέψει, *εγώ* που ήξερα τι άνθρωπος είναι! Δεν είχα παρά να εκθέσω στην οικογένειά μου ένα μόνο μέρος... ένα μέρος απ' αυτά που είχα μάθει! Αν είχε

Digitized by 10uk1s

γίνει γνωστός ο πραγματικός του χαρακτήρας, δε θα συνέβαινε ποτέ αυτό. Τώρα όμως είναι αργά, πολύ αργά πλέον».

«Θλίβομαι» αναφώνησε ο Ντάρσυ «ειλικρινά θλίβομαι και σοκάρομαι! Είναι βέβαιο όμως, απολύτως βέβαιο;»

«Ω, ναι! Έφυγαν μαζί από το Μπράιτον τη νύχτα της Κυριακής και τα ίχνη τους εντοπίσθηκαν σχεδόν ως το Λονδίνο, αλλά όχι πιο πέρα· είναι σίγουρο ότι δεν έχουν πάει στη Σκοτία».

«Και τι έγινε, τι επιχειρήθηκε για να την ξαναβρούν;»

«Ο πατέρας μου πήγε στο Λονδίνο, ενώ η Τζέιν μου έγραψε και ζητά την άμεση βοήθεια του θείου μου, και ελπίζω να έχουμε ξεκινήσει σε μισή ώρα. Τίποτε όμως δεν μπορεί να γίνει· ξέρω πολύ καλά ότι δεν μπορεί να γίνει τίποτε. Τι μπορεί κανείς να κάνει μ' έναν τέτοιο άνθρωπο; Κι ύστερα, δεν ξέρω καν πώς θα τους βρούμε. Δεν έχω την παραμικρή ελπίδα. Είναι, από κάθε άποψη, φρικτό!»

Ο Ντάρσυ συγκατένευσε σιωπηλά κουνώντας το κεφάλι.

«Τότε που άνοιξαν τα *δικά μου* μάτια και είδα τον πραγματικό του χαρακτήρα... Ω! Και να 'ξερα τότε τι όφειλα να κάνω, τι έπρεπε να τολμήσω! Όμως δεν ήξερα..., φοβόμουν μην το παρακάνω. Φρικτό, φρικτό λάθος!»

Ο Ντάρσυ δεν είπε τίποτε. Έδειχνε να μην την ακούει σχεδόν καθόλου κι έκοβε βόλτες πάνω κάτω στο δωμάτιο βυθισμένος στις σκέψεις του, συνοφρυωμένος και σκοτεινός. Η Ελίζαμπεθ σύντομα το πρόσεξε και αμέσως κατάλαβε. Η εξουσία που είχε πάνω του κατέρρεε· *οτιδήποτε* θα κατέρρεε υπό το βάρος μιας τέτοιας απόδειξης οικογενειακής αδυναμίας, μιας τέτοιας βεβαιότητας βαθύτατης ατίμωσης. Δεν μπορούσε ούτε να απορήσει ούτε να καταδικάσει, αλλά η πεποίθηση ότι εκείνος είχε ξαναβρεί την αυτοκυριαρχία του δεν έφερνε παρηγοριά στην καρδιά της, δεν ανακούφιζε τη θλίψη της. Είχε, αντίθετα, ως προορισμό να την κάνει να καταλάβει ποιες ακριβώς ήταν οι επιθυμίες της και ποτέ πριν δεν είχε νιώσει τόσο ειλικρινά, όσο τώρα, ότι θα μπορούσε να τον έχει ερωτευθεί, τώρα που κάθε έρωτας ήτανε πλέον μάταιος.

Ωστόσο, ο εαυτός της, μολονότι έμπαινε στη μέση, δεν μπορούσε να την απορροφήσει. Η Λύντια και η ταπείνωση, η δυστυχία που θα προκαλούσε σε όλους τους σύντομα εξαφάνισαν κάθε προσωπική έγνοια και, καλύπτοντας το πρόσωπό της μ' ένα μαντίλι, βυθίστηκε σ' αυτό τον εφιάλτη. Μετά από σιωπή κάμποσων λεπτών, την επανέφερε στην πραγματικότητα η φωνή του συντρόφου της, ο οποίος, με τρόπο που μαρτυρούσε συμπόνια αλλά και αυτοσυγκράτηση, είπε:

«Φοβούμαι ότι, εδώ και αρκετή ώρα, επιθυμείτε την απουσία μου, κι αν δεν έχω φύγει ακόμη, αυτό οφείλεται μόνο στο πραγματικό, καίτοι ανώφελο, ενδιαφέρον μου. Μακάρι να μπορούσα να πω ή να κάνω κάτι που θα προσέφερε παρηγοριά σε τέτοια θλίψη... Ας μη σας βασανίζω όμως με μάταιες ευχές, που δίνουν ίσως την εντύπωση ότι επιδιώκω απλώς τις ευχαριστίες σας. Πολύ φοβούμαι ότι το ατυχές αυτό γεγονός θα στερήσει από την αδελφή μου την ευχαρίστηση να σας δει σήμερα στο Πέμπερλυ».

«Ω, ναι! Αν έχετε την καλοσύνη, ζητήστε εκ μέρους μας συγγνώμη από τη δεσποινίδα Ντάρσυ. Πείτε της ότι κάτι επείγον επιβάλλει την άμεση επιστροφή μας στο Λόγκμπουρν. Αποκρύψτε, όσο μπορείτε, τη δυσάρεστη αλήθεια που ξέρω ότι δε θα μείνει, για πολύ, κρυφή».

Digitized by 10uk1s

Τη διαβεβαίωσε πρόθυμα για την εχεμύθειά του, εξέφρασε πάλι τη λύπη του για τη δυσάρεστη θέση της, ευχήθηκε ευτυχέστερη έκβαση από αυτή που θα μπορούσε κανείς να ελπίζει για την ώρα και, αφού την παρακάλεσε να διαβιβάσει τους χαιρετισμούς του στους συγγενείς της, αναχώρησε ρίχνοντάς της μόνο ένα σοβαρό αποχαιρετιστήριο βλέμμα.

Καθώς έβγαινε απ' το δωμάτιο, η Ελίζαμπεθ ένιωσε ότι θα ήταν πολύ απίθανο να ξαναϊδωθούν υπό τις ίδιες συνθήκες εγκαρδιότητας που είχαν σημαδέψει τις διάφορες συναντήσεις τους στο Ντέρμπυσαϊρ και, ρίχνοντας μια αναδρομική ματιά σ' ολόκληρη τη σχέση τους, την τόσο γεμάτη με αντιφάσεις και εναλλαγές, αναστέναξε σκεπτόμενη τη διαστροφή εκείνων των συναισθημάτων που τώρα ήταν υπέρ της συνέχισης αυτής της σχέσης, ενώ άλλοτε θα αγαλλίαζαν με τη διακοπή της.

Αν τα σωστά θεμέλια για την αγάπη είναι η ευγνωμοσύνη και η εκτίμηση, τότε η αλλαγή στα συναισθήματα της Ελίζαμπεθ δεν μπορεί να θεωρηθεί ούτε απίθανη ούτε εσφαλμένη. Αν όμως δεν είναι έτσι τα πράγματα, αν το ενδιαφέρον που αναβλύζει από τέτοιες πηγές είναι παράλογο ή αφύσικο, σε σύγκριση μ' αυτό που τόσο συχνά λένε ότι γεννιέται στην πρώτη κιόλας επαφή με το αντικείμενό του, πριν ακόμη κι απ' την ανταλλαγή δύο λέξεων, τότε η Ελίζαμπεθ δεν είχε κανένα ελαφρυντικό, εκτός ίσως απ' το γεγονός ότι, αφού δοκίμασε τη δεύτερη μέθοδο, με τη συμπάθειά της για τον Γουίκαμ, και απέτυχε, η αποτυχία αυτή της έδωσε ίσως το δικαίωμα να επιδιώξει το άλλο, λιγότερο ενδιαφέρον, είδος αγάπης. Όπως και να 'χει το πράγμα, η αποχώρησή του της κόστισε και αυτό το πρώτο δείγμα των συνεπειών που θα είχε η αναίσχυντη πράξη της Λύντια έκανε ακόμη μεγαλύτερη την οδύνη της όσο σκεφτόταν την άθλια αυτή υπόθεση. Απ' τη στιγμή που διάβασε το δεύτερο γράμμα της Τζέιν, ξέγραψε κάθε ελπίδα ότι ο Γουίκαμ θα παντρευόταν την αδελφή της. Κανείς άλλος εκτός από την Τζέιν —σκεφτόταν— δε θα μπορούσε να παρηγοριέται μ' αυτή την ελπίδα. Από τα συναισθήματά της για τις εξελίξεις αυτές, το λιγότερο έντονο ήταν η έκπληξη. Απ' το περιεχόμενο του πρώτου γράμματος είχε βέβαια εκπλαγεί, είχε μείνει κυριολεκτικά κατάπληκτη που ο Γουίκαμ θα παντρευόταν ένα κορίτσι το οποίο αποκλείεται να το ήθελε για τα λεφτά του, και το να είχε καταφέρει η Λύντια να τον θέλξει, αυτό τής είχε φανεί αδιανόητο. Τώρα όμως της φαινόταν εντελώς φυσικό καθότι, για μια σχέση σαν αυτή, διέθετε ενδεχομένως αρκετά θέλγητρα και, μολονότι δε νόμιζε ότι η Λύντια είχε συναινέσει σ' αυτή την απαγωγή χωρίς απώτερο σκοπό το γάμο, δεν της ήταν διόλου δύσκολο να πιστέψει ότι δε διέθετε ούτε την αρετή ούτε τη σύνεση που θα την προφύλασσαν από το να γίνει εύκολη λεία.

Όσο καιρό το σύνταγμα βρισκόταν στο Χέρτφορντσαϊρ, δεν είχε ποτέ αντιληφθεί κάποια ιδιαίτερη αδυναμία της Λύντια γι' αυτόν, αλλά ήταν πεπεισμένη ότι με λίγη ενθάρρυνση η αδελφή της ήταν έτοιμη να ερωτευθεί τον οποιονδήποτε. Κάθε αξιωματικός που της έδινε σημασία, κερδίζοντας έτσι την εκτίμησή της, γινόταν αυτομάτως ο ευνοούμενός της. Οι συμπάθειές της άλλαζαν διαρκώς, αλλά ποτέ δεν έμεναν χωρίς αντικείμενο. Ω!, πόσο έντονα ένιωθε τώρα τι μεγάλη ζημιά είχε κάνει η παραμέληση και η κακώς εννοούμενη επιείκεια έναντι ενός τέτοιου κοριτσιού.

Δεν έβλεπε την ώρα να επιστρέψει σπίτι της, ν' ακούσει, να δει, να κάνει εκείνο που έπρεπε, να μοιραστεί με την Τζέιν τις φροντίδες που πρέπει τώρα να είχαν πέσει όλες πάνω της έτσι που είχε ξεχαρβαλωθεί η οικογένεια· ο πατέρας απών και η μητέρα ανίκανη για οποιαδήποτε προσπάθεια και με ανάγκη διαρκούς παρακολούθησης. Μολονότι ήταν σχεδόν πεπεισμένη ότι τίποτε δεν μπορούσε να γίνει πια για τη Λύντια, απέδιδε ύψιστη σημασία στην παρέμβαση του θείου της και, μέχρι να τον δει να μπαίνει στο δωμάτιο, κόντεψαν να σπάσουν τα νεύρα της. Ο κύριος και η κυρία Γκάρντινερ γύρισαν αμέσως θορυβημένοι, υποθέτοντας, απ' όσα τους είπε ο υπηρέτης, ότι η ανιψιά τους είχε ξαφνικά αρρωστήσει. Αφού όμως τους καθησύχασε αμέσως ως προς αυτό, έσπευσε να τους

Digitized by 10uk1s

ανακοινώσει το λόγο για τον οποίο είχε στείλει να τους φωνάξουν, διαβάζοντας φωναχτά τα δύο γράμματα και τονίζοντας με τρέμουσα ένταση το υστερόγραφο του δεύτερου. Καίτοι η Λύντια δεν υπήρξε ποτέ η αγαπημένη τους ανιψιά, ο κύριος και η κυρία Γκάρντινερ δεν μπορούσαν παρά να συγκινηθούν βαθύτατα. Η υπόθεση αυτή τους αφορούσε όλους κι όχι μόνο τη Λύντια και, ύστερα από τα πρώτα επιφωνήματα κατάπληξης και φρίκης, ο κύριος Γκάρντινερ υποσχέθηκε, με προθυμία, να παράσχει κάθε δυνατή βοήθεια. Η Ελίζαμπεθ, μολονότι δεν περίμενε τίποτε λιγότερο, τον ευχαρίστησε με δάκρυα ευγνωμοσύνης, εμφορούμενοι δε και οι τρεις από το ίδιο πνεύμα, ρύθμισαν χωρίς καμιά χρονοτριβή ό,τι είχε σχέση με το ταξίδι τους. Θα έφευγαν το ταχύτερο δυνατό.

«Τι θα κάνουμε όμως με το Πέμπερλυ;» αναφώνησε η κυρία Γκάρντινερ. «Ο Τζον μάς είπε ότι, όταν τον έστειλες να μας φωνάξει, ήταν εδώ ο κύριος Ντάρσυ. Ήτανε όντως;»

«Ναι· και του είπα ότι δε θα είμαστε σε θέση να τηρήσουμε την υπόσχεσή μας. *Αυτό* ρυθμίστηκε».

«Αυτό ρυθμίστηκε» επανέλαβε η θεία της ενώ έτρεχε στο δωμάτιό της για να ετοιμασθεί. «Έχουν λοιπόν τέτοιες ανέσεις, ώστε να του λέει την αλήθεια; Ω!, μακάρι να 'ξερα τι συμβαίνει!»

Οι ευχές όμως ήταν μάταιες ή, στην καλύτερη περίπτωση, χρησίμευαν μόνο στο να την διασκεδάσουν λίγο μες στη βιασύνη και την αναστάτωση της επόμενης ώρας. Αν η Ελίζαμπεθ είχε τον καιρό να χασομερήσει, θα σκεφτόταν σίγουρα ότι, για κάποιον τόσο συντετριμμένο όσο η ίδια, κάθε απασχόληση είναι αδύνατη. Όμως, όπως η θεία της, έτσι κι αυτή είχε το μερίδιό της στα πράγματα που έπρεπε να γίνουν και, ανάμεσα σ' αυτά, ήταν και τα σημειώματα που έπρεπε να γραφτούν σ' όλους τους φίλους τους στο Λάμπτον, με ψεύτικες δικαιολογίες για την ξαφνική αναχώρησή τους. Σε μία ώρα ωστόσο τα πάντα ήταν έτοιμα και, αφού ο κύριος Γκάρντινερ είχε τακτοποιήσει στο μεταξύ το λογαριασμό του πανδοχείου, το μόνο που τους έμενε να κάνουν ήταν να φύγουν. Ύστερα λοιπόν απ' όλη αυτή τη δυστυχία του πρωινού και σε συντομότερο χρονικό διάστημα απ' όσο περίμενε, η Ελίζαμπεθ βρέθηκε καθισμένη μες στην άμαξα και καθ' οδόν προς το Λόγκμπουρν.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 47

ΛΟΙΠΟΝ, Ελίζαμπεθ» είπε ο θείος της, καθώς απομακρύνονταν από την πόλη «όλη αυτή την ώρα, το γυροφέρνω στο μυαλό μου και πραγματικά, μετά από ώριμη σκέψη, τείνω όλο και περισσότερο να συμφωνήσω με την εκτίμηση της μεγάλης αδελφής σου επί του θέματος. Μου φαίνεται τόσο απίθανο ένας νεαρός, ο οποιοσδήποτε νεαρός, να έχει τέτοια σχέδια εις βάρος ενός κοριτσιού που δεν είναι ούτε απροστάτευτο ούτε δίχως φίλους και που εφιλοξενείτο μάλιστα στην οικογένεια του συνταγματάρχη του, ώστε να νιώθω μάλλον αισιόδοξος για την έκβαση του πράγματος. Είναι ποτέ δυνατό να φαντάζεται ότι δε θα την προστατεύσουν οι δικοί της; Είναι δυνατό να πιστεύει ότι θα ξαναγίνει δεκτός στο σύνταγμά του ύστερα από τέτοια προσβολή προς το συνταγματάρχη Φόρστερ; Ο κίνδυνος είναι μεγαλύτερος απ' τον πειρασμό».

«Το πιστεύετε ειλικρινά αυτό;» αναφώνησε η Ελίζαμπεθ και το πρόσωπό της έλαμψε για λίγο.

«Μα την πίστη μου» είπε η κυρία Γκάρντινερ «αρχίζω κι εγώ να συμφωνώ με το θείο σου. Πρόκειται πράγματι για τόσο μεγάλη παραβίαση της ευπρέπειας, της τιμής και του συμφέροντος, που δε νομίζω ότι θα τολμούσε να τη διαπράξει. Δεν μπορώ να πιστέψω ότι είναι τόσο άθλιος ο Γουίκαμ. Εσύ, Λίζυ, τον έχεις τόσο ξεγραμμένο, που να τον θεωρείς ικανό για κάτι τέτοιο;»

«Ικανό να αδιαφορήσει για το συμφέρον του, μάλλον όχι· αλλά για όλα τ' άλλα, ναι. Μακάρι να πέφτω έξω! Αλλά δεν τολμώ να το ελπίζω. Γιατί να μη συνεχίσουν προς τη Σκοτία αν είναι πράγματι όπως τα λέτε;»

«Κατ' αρχάς» αποκρίθηκε ο κύριος Γκάρντινερ «δεν υπάρχει απολύτως καμία απόδειξη ότι δεν έχουν πάει στη Σκοτία».

«Ω! Μα τι άλλη απόδειξη θέλετε απ' το γεγονός ότι εγκατέλειψαν την άμαξα και πήραν αγοραίο μόνιππο; Και, εκτός αυτού, δε βρέθηκε κανένα ίχνος τους στο δρόμο του Μπάρνετ».

«Έστω· ας υποθέσουμε λοιπόν πως είναι στο Λονδίνο. Ποιος άλλος ιδιαίτερος λόγος μπορεί να υπάρχει γι' αυτό, εκτός από την επιθυμία τους να κρυφτούν; Κι ύστερα, επειδή είναι μάλλον απίθανο να διαθέτουν άφθονο χρήμα, ενδέχεται να σκέφτηκαν ότι θα μπορούσαν να παντρευτούν οικονομικότερα, καίτοι λιγότερο εσπευσμένα, στο Λονδίνο, παρά στη Σκοτία».

«Γιατί όμως όλη αυτή η μυστικότητα; Γιατί φοβούνται μήπως εντοπισθούν; Γιατί να παντρευτούνε στα κρυφά; Ω!, όχι, όχι· αυτό είναι απίθανο. Όπως γράφει η Τζέιν, ο πιο στενός φίλος του είναι πεπεισμένος ότι ποτέ δεν είχε την πρόθεση να την παντρευτεί. Ο Γουίκαμ ποτέ δε θα παντρευόταν μια γυναίκα χωρίς κάποια χρήματα. Δεν έχει την πολυτέλεια να κάνει κάτι τέτοιο. Και τι προσόντα έχει η Λύντια, τι θέλγητρα —εκτός από τα νιάτα, την υγεία και το κέφι της— που θα τον έκαναν να παραιτηθεί για χάρη της από την επιδίωξη ενός καλού γάμου; Όσο για το αν ο φόβος τού να πέσει στη δυσμένεια του συντάγματος θα τον εμπόδιζε να διαπράξει μια ατιμωτική απαγωγή, δεν είμαι σε θέση να κρίνω καθότι δεν ξέρω τι συνέπειες θα μπορούσε να έχει μια τέτοια πράξη. Η άλλη όμως ένστασή σας, φοβάμαι ότι δεν ισχύει. Η Λύντια δεν έχει αδελφούς για να την προστατεύσουν και ο Γουίκαμ μπορεί να φαντάστηκε, λόγω της συμπεριφοράς του πατέρα μου, λόγω της νωθρότητάς του και της ελάχιστης σημασίας που φαίνεται να δίνει σε όσα

Digitized by 10uk1s

συμβαίνουν στην οικογένειά του, ότι *και αυτός* θα ενδιαφερόταν τόσο λίγο, όσο και κάθε άλλος πατέρας σε μια τέτοια περίπτωση».

«Μα είναι δυνατόν να πιστεύεις ότι η Λύντια είναι τόσο αδιάφορη για τα πάντα, εκτός από τον ερωτά της γι' αυτόν, που θα δεχόταν να ζήσει μαζί του χωρίς κανέναν όρο, χωρίς την προϋπόθεση του γάμου;»

«Φαίνεται» απάντησε η Ελίζαμπεθ με δάκρυα στα μάτια «και είναι ιδιαίτερα τρομακτικό αυτό, ότι η αίσθηση ευπρέπειας και η αρετή μιας αδελφής που έχει φτάσει σ' αυτή την κατάσταση είναι αμφισβητήσιμες. Πραγματικά όμως δεν ξέρω τι να πω. Ίσως και να την αδικώ. Είναι πολύ μικρή και, ποτέ, κανείς δεν της έμαθε *πώς* να σκέφτεται για σοβαρά ζητήματα· τους δε τελευταίους έξι, ή μάλλον δώδεκα, μήνες είχε παραδοθεί αποκλειστικά στη διασκέδαση και τη ματαιοδοξία. Ήταν ελεύθερη να περνά τον καιρό της με τον πιο αργόσχολο και επιπόλαιο τρόπο και να υιοθετεί όποια άποψη της τύχαινε. Από τότε που το ...σάιρ εγκαταστάθηκε στο Μέρυτον, δεν είχε τίποτ' άλλο στο μυαλό της, έξω από τον έρωτα, το φλερτ και τους αξιωματικούς. Σκεπτόμενη και μιλώντας διαρκώς γι' αυτό το θέμα, έκανε ό,τι περνούσε από το χέρι της για να δώσει μεγαλύτερη —πώς να την πω;— έξαψη στα αισθήματά της, που είναι ήδη, απ' τη φύση τους, αρκετά ζωηρά. Και όλοι ξέρουμε καλά ότι τόσο η εμφάνιση, όσο και οι τρόποι του Γουίκαμ έχουν αυτή τη γοητεία που μπορεί να σαγηνεύσει μια γυναίκα».

«Δε βλέπεις όμως» είπε η θεία της «ότι η Τζέιν δεν έχει τόσο κακή γνώμη για τον Γουίκαμ ώστε να τον θεωρεί ικανό για μια τέτοια απόπειρα;»

«Και για ποιον έχει κακή γνώμη η Τζέιν; Υπάρχει κανείς τον οποίο, ανεξάρτητα από την προηγούμενη συμπεριφορά του, θα τον θεωρούσε ικανό να επιχειρήσει κάτι τέτοιο πριν υπάρξουν αποδείξεις εναντίον του; Ωστόσο, η Τζέιν γνωρίζει, το ίδιο καλά μ' εμένα, τι είναι πράγματι ο Γουίκαμ. Κι οι δυο μας ξέρουμε ότι είναι πρόστυχος· ότι δεν έχει ούτε ακεραιότητα ούτε τιμή· ότι είναι κίβδηλος, δόλιος και κόλακας».

«Και τα ξέρεις πράγματι όλ' αυτά;» αναφώνησε η κυρία Γκάρντινερ, που πολύ θα ήθελε να μάθει την πηγή πληροφόρησής της.

«Τα ξέρω, όντως» απάντησε η Ελίζαμπεθ κοκκινίζοντας. «Σας είπα τις προάλλες πόσο αισχρά φέρθηκε στον κύριο Ντάρσυ, αλλά και μόνοι σας ακούσατε, την τελευταία φορά που ήσασταν στο Λόγκμπουρν, πώς μιλούσε για τον άνθρωπο που είχε δείξει τέτοια ανεκτικότητα και γενναιοδωρία. Κι υπάρχουν κι άλλα γεγονότα που δεν έχω το δικαίωμα..., που δεν αξίζει τον κόπο να σας τα αναφέρω. Τα ψέματά του πάντως για την οικογένεια του Πέμπερλυ δεν έχουν τελειωμό. Απ' αυτά που έλεγε για τη δεσποινίδα Ντάρσυ, ήμουν έτοιμη να δω ένα υπερήφανο, ψυχρό, δυσάρεστο κορίτσι. Κι όμως, ήξερε πολύ καλά ότι συνέβαινε ακριβώς το αντίθετο. Δεν μπορεί να μην ήξερε ότι είναι ένα αξιαγάπητο και απλό κορίτσι, όπως διαπιστώσαμε κι από μόνοι μας».

«Κι η Λύντια δεν ξέρει τίποτε απ' όλ' αυτά; Πώς είναι δυνατόν να αγνοεί πράγματα που εσύ κι η Τζέιν φαίνεται να γνωρίζετε τόσο καλά;»

«Ω, ναι!... Αυτό είναι το χειρότερο απ' όλα. Μέχρι να βρεθώ στο Κεντ και να δω τόσες φορές τον κύριο Ντάρσυ και το συγγενή του, το συνταγματάρχη Φιτζγουίλλιαμ, ούτε εγώ γνώριζα την αλήθεια. Και όταν επέστρεψα στο σπίτι μας, το ...σάιρ επρόκειτο να φύγει από το Μέρυτον σε μια ή δυο εβδομάδες. Αφού λοιπόν είχαν έτσι τα πράγματα, ούτε η Τζέιν, στην οποία είχα πει τα πάντα, ούτε εγώ κρίναμε αναγκαίο να κοινοποιήσουμε όσα γνωρίζαμε· καθότι σε τι και σε ποιον θα χρησίμευε η ανατροπή της καλής γνώμης που είχε γι' αυτόν όλη η περιοχή; Αλλά ακόμη και όταν κανονίστηκε να πάει η Λύντια με την κυρία Φόρστερ, δεν το θεώρησα αναγκαίο να της ανοίξω τα μάτια σχετικά με το ποιόν του. Ποτέ δε μου

Digitized by 10uk1s

πέρασε απ' το μυαλό ότι υπήρχε κίνδυνος να είναι *αυτή το* θύμα του. Ούτε μπορούσα να φαντασθώ, πιστέψτε με, ότι θα είχαμε τέτοια επακόλουθα».

«Όταν λοιπόν έφυγαν όλοι για το Μπράιτον, δεν είχες, υποθέτω, κανένα λόγο να πιστεύεις ότι αγαπιόντουσαν».

«Ούτε τον παραμικρό. Δε θυμάμαι κανένα δείγμα αγάπης και απ' τις δυο πλευρές· κι αν είχε γίνει αντιληπτό κάτι τέτοιο, γνωρίζετε καλά ότι, σε μια οικογένεια σαν τη δική μας, δε θα έμενε ανεκμετάλλευτο. Όταν πρωτοκατατάχτηκε στο σύνταγμα, η Λύντια έδειξε αμέσως να τον θαυμάζει· το ίδιο όμως συνέβη με όλες μας. Όλα τα κορίτσια του Μέρυτον ή της γύρω περιοχής ήταν ξετρελαμένα μαζί του τους δύο πρώτους μήνες, αλλά ο Γουίκαμ ποτέ δεν έδειξε ιδιαίτερη προτίμηση γι' *αυτήν, ποτέ* δεν την ξεχώρισε απ' τις άλλες. Έτσι, μετά από μια σχετικά σύντομη περίοδο υπερβολικού και ξέφρενου θαυμασμού, το ενδιαφέρον της γι' αυτόν άρχισε να υποχωρεί και οι άλλοι αξιωματικοί του συντάγματος, που της έδιναν περισσότερη σημασία, ξανάγιναν οι εκλεκτοί της».

Εύκολα μπορεί κανείς να φαντασθεί ότι, όσο λίγα κι αν ήταν τα νέα στοιχεία που μπορούσαν να προστεθούν, με τη διαρκή συζήτηση του θέματος, στους φόβους, τις ελπίδες και τις εικασίες τους, κανένα άλλο θέμα δε στάθηκε ικανό να τους απασχολήσει για πολύ καθ' όλη τη διάρκεια του ταξιδιού τους. Ούτε στιγμή δε βγήκε απ' τη σκέψη της Ελίζαμπεθ. Προσηλωμένη εκεί από το οξύτερο είδος οδύνης —τις τύψεις— δεν είχε ούτε την παραμικρή ανάπαυλα ανάπαυσης ή ξεγνοιασιάς.

Ταξίδεψαν όσο γινόταν πιο γρήγορα και, με μία μόνο διανυκτέρευση καθ' οδόν, έφτασαν στο Λόγκμπουρν την επόμενη μέρα, την ώρα του γεύματος. Η σκέψη ότι η Τζέιν δε θα ζούσε για πολύ την αγωνία της αναμονής ήταν παρηγοριά για την Ελίζαμπεθ.

Μπαίνοντας στον περίβολο, βρήκαν τους μικρούς Γκάρντινερ, που είχαν δει την άμαξα από μακριά, να τους περιμένουν παρατεταγμένοι στα σκαλοπάτια του σπιτιού και, μόλις η άμαξα σταμάτησε μπροστά στην πόρτα, η χαρούμενη έκπληξη, που φώτιζε τα πρόσωπά τους και εκφραζόταν από ολόκληρο το κορμί τους με μια σειρά από σκιρτήματα και χοροπηδήματα, ήταν το πρώτο ευχάριστο δείγμα της υποδοχής που τους περίμενε.

Η Ελίζαμπεθ πήδηξε αμέσως από την άμαξα και, αφού έδωσε σ' όλους από ένα βιαστικό φιλί, έτρεξε στον προθάλαμο, όπου συναντήθηκε με την Τζέιν, η οποία είχε κατεβεί, τρέχοντας κι αυτή, από το διαμέρισμα της μητέρας της.

Η Ελίζαμπεθ, καθώς την αγκάλιαζε στοργικά και ενώ τα μάτια και των δύο ήταν γεμάτα δάκρυα, ρώτησε, χωρίς να χάνει ούτε στιγμή, αν είχαν ακούσει τίποτε νεότερο για τους φυγάδες.

«Τίποτε, ακόμη» απάντησε η Τζέιν. «Τώρα όμως που ήλθε ο αγαπημένος μας θείος, ελπίζω ότι όλα θα πάνε καλά».

«Ο πατέρας είναι στην πόλη;»

«Ναι, έφυγε την Τρίτη, την ώρα που σου έγραψα».

«Κι έχετε νέα του συχνά;»

«Είχαμε μόνο μια φορά. Μου έγραψε μερικές αράδες την Τετάρτη για να μου πει ότι έφτασε καλά και να μου δώσει τη διεύθυνσή του, πράγμα που τον είχα θερμοπαρακαλέσει να κάνει. Προσέθεσε απλώς ότι δε θα ξανάγραφε μέχρι να έχει κάτι σημαντικό να

Digitized by 10uk1s

αναφέρει».

«Και η μητέρα; Πώς είναι η μητέρα; Πώς είσθε όλοι σας;»

«Η μητέρα είναι σχετικά καλά, πιστεύω, καίτοι το ηθικό της έχει κλονισθεί σοβαρά. Είναι πάνω και θα χαρεί πολύ να σας δει όλους σας. Δε βγαίνει ακόμη απ' το δωμάτιό της. Η Μαίρη και η Κίττυ, δόξα τω Θεώ, είναι πολύ καλά!»

«Κι εσύ; Πώς είσ' εσύ;» ρώτησε η Ελίζαμπεθ. «Φαίνεσαι χλωμή. Τι θα 'χεις περάσει, καημένη μου!»

Η αδελφή της όμως τη διαβεβαίωσε ότι ήταν εντελώς καλά και η συνομιλία τους, που γινόταν όση ώρα ο κύριος και η κυρία Γκάρντινερ ήταν απασχολημένοι με τα παιδιά τους, έλαβε τώρα τέλος καθότι ολόκληρη η συντροφιά ερχόταν προς το μέρος τους. Η Τζέιν έτρεξε στο θείο και τη θεία της, καλωσορίζοντάς τους και ευχαριστώντας τους με εναλλασσόμενα χαμόγελα και δάκρυα.

Όταν πέρασαν όλοι στο σαλόνι, οι ερωτήσεις που είχε κάνει ήδη η Ελίζαμπεθ επανελήφθησαν, όπως ήταν φυσικό, κι από τους άλλους, που σύντομα ανακάλυψαν ότι η Τζέιν δεν είχε καμιά καινούρια πληροφορία να τους δώσει. Ωστόσο, η αισιοδοξία ότι όλα θα πάνε καλά, που της υπαγόρευε η καλοπροαίρετη καρδιά της, δεν την είχε ακόμη εγκαταλείψει· ήλπιζε πάντα στο αίσιο τέλος και κάθε πρωί περίμενε να λάβει κάποιο γράμμα, είτε απ' τη Λύντια είτε απ' τον πατέρα της, που θα εξηγούσε τις ενέργειές τους και θα ανήγγειλε ίσως το γάμο τους.

Η κυρία Μπέννετ, στο διαμέρισμα της οποίας μεταφέρθηκαν όλοι μετά από μια ολιγόλεπτη συζήτηση μεταξύ τους, τους υπεδέχθη ακριβώς όπως ήταν αναμενόμενο· με δάκρυα και θρήνους μετανοίας, με ύβρεις για την πρόστυχη διαγωγή του Γουίκαμ και παράπονα για τα βάσανα και την κακομεταχείρισή της, κατηγορώντας τους πάντες, εκτός από το ένα εκείνο πρόσωπο στην αλόγιστη επιείκεια του οποίου οφείλονταν κυρίως τα σφάλματα της κόρης της.

«Αν είχα μπορέσει» είπε «να επιβάλω την άποψή μου ότι έπρεπε να πάει όλη η οικογένεια στο Μπράιτον, *αυτό* δε θα είχε συμβεί. Έτσι όμως η καημενούλα μου η Λύντια δεν είχε κανέναν να τη φροντίζει. Κι εκείνοι οι Φόρστερς... Γιατί την άφησαν από τα μάτια τους οι Φόρστερς; Είμαι σίγουρη ότι έδειξαν μεγάλη αμέλεια γιατί δεν είναι το είδος του κοριτσιού που θα έκανε κάτι τέτοιο, αν βέβαια την πρόσεχαν όπως έπρεπε. Ποτέ δεν πίστεψα ότι ήταν κατάλληλοι για ν' αναλάβουν την ευθύνη της. Κανείς δε μ' άκουσε όμως όπως πάντα. Καημένο κοριτσάκι μου! Και τώρα έφυγε κι ο κύριος Μπέννετ και ξέρω ότι, μόλις βρει τον Γουίκαμ, θα μονομαχήσει μαζί του και θα σκοτωθεί και τι θα γίνουμε τότε εμείς; Πριν προλάβει να κρυώσει στον τάφο του, οι Κόλλινς θα μας πετάξουν στο δρόμο· κι αν δε μας βρεθείς εσύ, αδελφέ μου, ούτε κι εγώ ξέρω τι θα κάνουμε».

Όλοι εξανέστησαν κατά των φρικτών αυτών σκέψεων και ο κύριος Γκάρντινερ, αφού τη διαβεβαίωσε για την αγάπη του προς την ίδια κι ολόκληρη την οικογένειά της, της είπε ότι σκόπευε να βρίσκεται στο Λονδίνο την επόμενη κιόλας μέρα και να βοηθήσει τον κύριο Μπέννετ στις προσπάθειές του να βρει τη Λύντια.

«Μην παραδίνεσαι σε ανώφελους φόβους» πρόσθεσε. «Μολονότι είναι σωστό να προετοιμάζεται κανείς για το χειρότερο, δεν υπάρχει λόγος να το θεωρείς δεδομένο. Ούτε μια εβδομάδα δεν έχει περάσει από τότε που εγκατέλειψαν το Μπράιτον. Σε λίγες ακόμη μέρες, μπορεί να έχουμε νέα τους και, μέχρι να μάθουμε ότι δεν έχουν παντρευτεί ή ότι δε σκοπεύουν να παντρευτούν, ας μη θεωρούμε την υπόθεση χαμένη. Μόλις φτάσω στην πόλη, θα πάω να βρω το γαμπρό μου και θα τον πείσω να έλθει σπίτι, μαζί μου, στην

Digitized by 10uk1s

Γκρέιστσερτς Στριτ, κι εκεί θ' αποφασίσουμε από κοινού τι πρέπει να γίνει».

«Ω!, αγαπημένε μου αδελφέ» είπε η κυρία Μπέννετ «δε θα μπορούσα να ευχηθώ τίποτε καλύτερο. Και τώρα, μόλις φτάσεις στην πόλη, βρες τους όπου κι αν είναι και, αν δεν έχουν παντρευτεί ακόμη, *κάν' τους* να παντρευτούνε. Όσο για το νυφικό, μην τους αφήσεις να περιμένουν γι' αυτό, αλλά πες στη Λύντια ότι θα έχει όσα λεφτά θέλει, να τ' αγοράσει, μετά το γάμο. Και, πάνω απ' όλα, μην αφήσεις τον κύριο Μπέννετ να μονομαχήσει. Πες του σε τι φρικτή κατάσταση βρίσκομαι, ότι κοντεύω να τρελαθώ από το φόβο μου και ότι έχω τέτοιες τρεμούλες, τέτοια ρίγη σ' όλο μου το σώμα, τέτοιους σπασμούς στα πλευρά μου και πόνους στο κεφάλι μου και χτύπους στην καρδιά μου, που δεν μπορώ να ησυχάσω ούτε νύχτα ούτε μέρα. Και πες στη Λύντια, την καλή μου, να μην παραγγείλει ρούχα πριν με δει γιατί δεν ξέρει ποια είναι τα καλύτερα καταστήματα. Ω, αδελφέ μου, τι καλός που είσαι! Είμαι σίγουρη ότι θα τα βγάλεις όλα πέρα».

Όμως ο κύριος Γκάρντινερ, μολονότι τη διαβεβαίωσε και πάλι ότι θα κατέβαλλε κάθε δυνατή προσπάθεια, δεν μπορούσε να μην της συστήσει επίσης να είναι μετριοπαθής τόσο στις ελπίδες, όσο και στους φόβους της. Αφού λοιπόν μίλησαν μαζί της κατ' αυτό τον τρόπο μέχρι να σερβιρισθεί το δείπνο, την άφησαν να εκφράσει το σπαραγμό της στην οικονόμο, που τη φρόντιζε όταν απουσίαζαν οι κόρες της.

Μολονότι ο αδελφός της και η νύφη της ήταν πεπεισμένοι ότι δεν υπήρχε πραγματικός λόγος για μια τέτοια απομόνωση από την υπόλοιπη οικογένεια, δεν προσπάθησαν να τη μεταπείσουν γιατί ήξεραν ότι δεν ήταν και τόσο συνετή ώστε να κρατήσει τη γλώσσα της μπροστά στους υπηρέτες, κατά το σερβίρισμα, και έκριναν ότι ήταν προτιμότερο οι φόβοι και η ανησυχία της επί του θέματος να έχουν ως ευήκοο ακροατή μόνο *ένα* μέλος του προσωπικού και μάλιστα εκείνο που μπορούσαν να εμπιστεύονται περισσότερο.

Σε λίγο, κατέφθασαν στην τραπεζαρία η Μαίρη και η Κίττυ, που ήταν τόσο απασχολημένες στα ιδιαίτερα διαμερίσματά τους, ώστε δεν είχαν μπορέσει να κάνουν νωρίτερα την εμφάνισή τους. Η μία ερχόταν απ' τα βιβλία της και η άλλη απ' τον καθρέφτη της. Και των δύο πάντως τα πρόσωπα ήταν αρκετά ήρεμα· σε καμία τους δεν ήταν ορατή κάποια αλλαγή, εκτός από το ύφος της Κίττυ που, λόγω της απώλειας της αγαπημένης της αδελφής ή λόγω της οργής που είχε επισύρει η ίδια στην υπόθεση αυτή, είχε γίνει κάπως πιο ευέξαπτο απ' το συνηθισμένο. Όσο για τη Μαίρη, αυτή ήταν αρκετά κυρία του εαυτού της ώστε να ψιθυρίσει στην Ελίζαμπεθ, με βαθυστόχαστο ύφος, αμέσως μόλις κάθισαν στο τραπέζι:

«Πρόκειται για ατυχέστατη υπόθεση και πιθανόν να συζητηθεί πολύ. Εμείς όμως πρέπει να αναχαιτίσουμε το ρεύμα της κακοήθειας και να χύσουμε στις πληγωμένες μας καρδιές το βάλσαμο της αδελφικής παρηγοριάς».

Ύστερα, βλέποντας ότι η Ελίζαμπεθ δεν είχε διάθεση ν' απαντήσει, πρόσθεσε:

«Όσο θλιβερό κι αν είναι το συμβάν για τη Λύντια, εμείς οφείλουμε να αντλήσουμε εξ αυτού το εξής χρήσιμο δίδαγμα: Η απώλεια της αρετής μιας γυναίκας είναι αμετάκλητη· ένα λάθος βήμα την οδηγεί σε ολοκληρωτική καταστροφή· η υπόληψή της είναι ωραίο πράγμα, αλλά και εύθραυστο· όσο προσεκτική κι αν είναι η συμπεριφορά της έναντι των αναξίων του άλλου φύλου, πάντα διατρέχει κίνδυνο».

Η Ελίζαμπεθ την κοίταξε κατάπληκτη, αλλά παραήταν συντετριμμένη για ν' απαντήσει. Η Μαίρη πάντως συνέχισε να παρηγορεί τον εαυτό της με τέτοιου είδους ηθικά αποστάγματα απ' το κακό που τους είχε βρει.

Το απόγευμα, οι δύο μεγαλύτερες δεσποινίδες Μπέννετ κατάφεραν να μείνουν μόνες τους

Digitized by 10uk1s

για μισή ώρα και η Ελίζαμπεθ εκμεταλλεύτηκε αμέσως την ευκαιρία για να ζητήσει πολλές πληροφορίες που η Τζέιν ήταν πρόθυμη να δώσει. Αφού προηγήθηκαν κάτι γενικές θρηνολογίες για τις τρομακτικές συνέπειες αυτού του γεγονότος, τις οποίες η Ελίζαμπεθ τις θεωρούσε απολύτως βέβαιες, ενώ η δεσποινίς Μπέννετ δε θα μπορούσε να πει ότι ήταν εντελώς απίθανες, η πρώτη συνέχισε λέγοντας:

«Πες μου όμως οτιδήποτε έχει σχέση με την υπόθεση και δεν το έχω ήδη ακούσει. Δώσε μου κι άλλες λεπτομέρειες. Τι είπε ο συνταγματάρχης Φόρστερ; Δεν είχαν καταλάβει τίποτε πριν γίνει η απαγωγή; Θα πρέπει να τους έβλεπαν συνέχεια μαζί».

«Ο συνταγματάρχης Φόρστερ ομολόγησε, πράγματι, ότι είχε υποπτευθεί την ύπαρξη κάποιας συμπάθειας, ιδίως απ' την πλευρά της Λύντια, αλλά τίποτε τόσο σοβαρό που να τον ανησυχήσει. Πόσο τον λυπάμαι, αλήθεια! Έδειξε τόση καλοσύνη, τόσο μεγάλο ενδιαφέρον! Πριν ακόμη μάθει ότι δεν πήγαιναν στη Σκοτία, ήταν έτοιμος να έλθει να μας εκφράσει τις ανησυχίες του. Μόλις όμως διαδόθηκε αυτό το νέο, επέσπευσε αμέσως το ταξίδι του».

«Και ο Ντέννυ ήταν σίγουρος οτι ο Γουίκαμ δε σκόπευε να παντρευτεί; Γνώριζε ότι σκόπευαν να απαχθούν; Τον Ντέννυ τον είδε ο ίδιος ο συνταγματάρχης Φόρστερ;»

«Ναι, αλλά, στις ερωτήσεις *αυτουνού,* ο Ντέννυ απάντησε ότι δεν είχε ιδέα για το σχέδιό τους και δεν είπε τι πίστευε πραγματικά γι' αυτό. Δεν εξέφρασε εκ νέου την πεποίθησή του ότι δε θα παντρευτούν και ως εκ τούτου τείνω να πιστέψω ότι τα λόγια του είχαν παρεξηγηθεί προηγουμένως».

«Και μέχρι να έλθει ο ίδιος ο συνταγματάρχης Φόρστερ, κανείς σας δεν αμφέβαλε, φαντάζομαι, ότι θα παντρεύονταν πράγματι».

«Πώς θα ήταν δυνατό να περάσει τέτοια ιδέα απ' το μυαλό μας; Εγώ ένιωθα κάποια ανησυχία, φοβόμουν κάπως για την ευτυχία του γάμου της μ' αυτόν επειδή ήξερα ότι η διαγωγή του δεν υπήρξε πάντα και τόσο άψογη. Ο πατέρας και η μητέρα όμως είχαν πλήρη άγνοια αυτού του παρελθόντος και ένιωθαν απλώς πόσο ασύνετος θα ήταν ένας τέτοιος γάμος. Και τότε, κάποια στιγμή, η Κίττυ ομολόγησε, με απόλυτα δικαιολογημένο θριαμβευτικό ύφος αφού γνώριζε περισσότερα από μας, ότι στο τελευταίο γράμμα της η Λύντια την είχε προετοιμάσει για ένα τέτοιο διάβημα. Φαίνεται ότι γνώριζε, από πολλές εβδομάδες, ότι οι δυο τους ήταν ερωτευμένοι».

«Όχι όμως πριν πάνε στο Μπράιτον;»

«Όχι, θαρρώ πως όχι».

«Και ο συνταγματάρχης Φόρστερ έδειξε να 'χει κι αυτός άσχημη γνώμη για τον Γουίκαμ; Γνωρίζει τον πραγματικό του χαρακτήρα;»

«Πρέπει να ομολογήσω ότι δε μιλούσε γι' αυτόν με τόσο καλά λόγια όσο άλλοτε. Τον θεωρεί απερίσκεπτο και σπάταλο. Και από τότε που έλαβε χώρα το θλιβερό γεγονός, ψιθυρίζεται ότι έφυγε καταχρεωμένος απ' το Μπράιτον. Ελπίζω όμως αυτό να μην είναι αλήθεια».

«Ω, Τζέιν, αν δεν είχαμε τηρήσει τόση μυστικότητα, αν είχαμε αποκαλύψει όσα γνωρίζαμε για το ποιόν του, αυτό δε θα είχε τώρα συμβεί!»

«Ίσως να ήταν προτιμότερο» αποκρίθηκε η αδελφή της. «Φαινόταν όμως ασυγχώρητο να αποκαλύψουμε τα περασμένα λάθη κάποιου χωρίς να ξέρουμε ποια ήταν τώρα πλέον τα αισθήματά του. Ενεργήσαμε με τις αγαθότερες προθέσεις».

Digitized by 10uk1s

«Ήταν σε θέση ο συνταγματάρχης Φόρστερ να σας επαναλάβει λεπτομερώς τι έλεγε το σημείωμα της Λύντια προς τη σύζυγό του;»

«Το 'φερε μαζί του για να μας το δείξει».

Η Τζέιν το έβγαλε από ένα σημειωματάριο τσέπης και το έδωσε στην Ελίζαμπεθ. Το περιεχόμενό του είχε ως εξής:

ΚΑΛΗ ΜΟΥ ΧΑΡΡΙΕΤ,

Θα γελάσεις όταν μάθεις πού πηγαίνω και δεν μπορώ να μη γελάσω κι εγώ με την έκπληξή σας, αύριο το πρωί, μόλις ανακαλύψετε ότι λείπω. Πάω στο Γκρέτνα Γκριν και, αν δεν μπορείς να μαντέψεις με ποιον, θα πρέπει να είσαι χαζή αφού ένα μόνο άντρα αγαπώ στον κόσμο, έναν πραγματικό άγγελο. Ποτέ δε θα ήμουν ευτυχισμένη χωρίς αυτόν· μην ανησυχείς λοιπόν που φεύγω. Δε χρειάζεται να γράψεις στους δικούς μου για τη φυγή μου, αν δε θέλεις, να το κάνεις γιατί η έκπληξή τους θα είναι ακόμη μεγαλύτερη όταν τους γράψω η ίδια και υπογράψω με το όνομα Λύντια Γουίκαμ. Τι ωραίο αστείο που θα είναι! Δεν μπορώ σχεδόν να γράψω από τα γέλια. Ζήτα, σε παρακαλώ, συγγνώμη, εκ μέρους μου, από τον Πρατ, που δε θα κρατήσω την υπόσχεσή μου να χορέψω μαζί του απόψε. Πες του ότι ελπίζω να με συγχωρήσει όταν μάθει τα πάντα και πες του ακόμη ότι θα χορέψω μαζί του στον επόμενο χορό, στον οποίο θα βρεθούμε, με μεγάλη ευχαρίστηση. Όταν φτάσω στο Λόγκμπουρν, θα στείλω να μου φέρουν τα ρούχα μου. Θα ήθελα όμως, πριν πακεταριστούν, να πεις στη Σάλλυ να μαντάρει εκείνο το μεγάλο σκίσιμο στο πρόχειρο από μουσελίνα φόρεμά μου. Σε χαιρετώ. Δώσε την αγάπη μου στο συνταγματάρχη Φόρστερ και ελπίζω να πιείτε ένα ποτήρι στην αίσια έκβαση του ταξιδιού μας.

Η στοργική φίλη σου,
ΛΥΝΤΙΑ ΜΠΕΝΝΕΤ.

«Ω, άμυαλη, άμυαλη Λύντια!» ανέκραξε η Ελίζαμπεθ μόλις το τελείωσε. «Μα είναι δυνατό να γράφει τέτοιο γράμμα σε μια τέτοια στιγμή; Τουλάχιστον όμως δείχνει ότι *αυτή* έχει πάρει στα σοβαρά το σκοπό του ταξιδιού της. Ό,τι κι αν την έπεισε αυτός να κάνει στη συνέχεια, οι *δικές της* προθέσεις δεν είχαν τίποτε το επονείδιστο. Ο καημένος ο πατέρας, πόσο πρέπει να ταράχτηκε!»

«Ποτέ δεν έχω ξαναδεί άνθρωπο τόσο συγκλονισμένο. Επί δέκα ολόκληρα λεπτά, δεν μπορούσε να αρθρώσει λέξη. Η μητέρα αρρώστησε αμέσως και το σπίτι όλο έγινε ανάστατο!»

«Ω, Τζέιν» αναφώνησε η Ελίζαμπεθ «υπήρχε έστω κι ένας υπηρέτης που να μην ήξερε όλη την ιστορία μέχρι να βγει η μέρα;»

«Δεν ξέρω... Ελπίζω να υπήρχε. Κάτι τέτοιες στιγμές όμως είναι πολύ δύσκολο να συγκρατηθείς. Η μητέρα έχει πάθει υστερία και, μολονότι προσπάθησα να της παράσχω κάθε δυνατή βοήθεια, πολύ φοβάμαι ότι δεν έκανα όσα θα μπορούσα να είχα κάνει! Όμως η φρίκη για τα πιθανά επακόλουθα μου είχε αφαιρέσει σχεδόν κάθε ικανότητα σκέψης».

«Θα πρέπει να ήτανε πολύ βαρύ για σένα να την περιποιείσαι μόνη σου. Δε φαίνεσαι πολύ καλά. Ω!, μακάρι να 'μουνα κι εγώ εδώ! Επωμίστηκες ολομόναχη κάθε φροντίδα κι αγωνία».

Digitized by 10uk1s

«Η Μαίρη και η Κίττυ ήταν πολύ καλές και θα είχαν μοιραστεί μαζί μου κάθε ταλαιπωρία, αλλά σκέφτηκα ότι δε θα ήταν σωστό για καμιά απ' τις δυο τους. Η Κίττυ είναι αδύνατη και λεπτεπίλεπτη κι η Μαίρη μελετά τόσο πολύ, που δεν πρέπει να στερείται τις ώρες της ανάπαυσής της. Η θεία Φίλιπς ήλθε την Τρίτη, μετά την αναχώρηση του πατέρα, και είχε την καλοσύνη να μείνει μαζί μου μέχρι την Πέμπτη. Προσέφερε σε όλες μας μεγάλη βοήθεια και ανακούφιση. Πολύ καλή ήταν επίσης η λέδη Λούκας· ήλθε με τα πόδια το πρωί της Τετάρτης για να μας εκφράσει τη λύπη της και έθεσε τόσο τον εαυτό της, όσο και τις κόρες της στη διάθεσή μας εάν κρίνουμε ότι μπορούν να μας φανούν χρήσιμες».

«Θα ήταν προτιμότερο να είχε μείνει σπίτι της» φώναξε η Ελίζαμπεθ. «Μπορεί *οι προθέσεις της* να ήταν καλές, αλλά, σε τέτοιες συμφορές σαν αυτή, όσο λιγότερο βλέπεις τους γείτονές σου, τόσο το καλύτερο. Η βοήθεια είναι αδύνατη και τα συλλυπητήρια ανυπόφορα. Ας θριαμβολογούν εις βάρος μας από μακριά· τους φτάνει αυτό».

Στη συνέχεια, ρώτησε να μάθει τι μέτρα σκόπευε να λάβει ο πατέρας τους, στην πόλη, για να βρει την κόρη του.

«Σκόπευε, νομίζω» απάντησε η Τζέιν «να πάει στο Έπσομ, όπου άλλαξαν τελευταία φορά άλογα, για να βρει τους αμαξηλάτες και να δει μήπως μπορεί να βγάλει τίποτε απ' αυτούς. Κύριος σκοπός του πρέπει να 'ναι ν' ανακαλύψει τον αριθμό του αγοραίου μόνιππου που τους πήρε από το Κλάπχαμ. Είχε πάει εκεί ναυλωμένο από το Λονδίνο και, καθώς πιστεύει ότι η εικόνα ενός κυρίου και μιας κυρίας που κατεβαίνουν από μια άμαξα για ν' ανέβουν σε μια άλλη πρέπει να έκανε εντύπωση, σκόπευε να κάνει έρευνες στο Κλάπχαμ. Αν κατάφερνε να μάθει σε ποιο σπίτι είχε αφήσει ο αμαξάς τους προηγούμενους πελάτες, ήταν αποφασισμένος να πάει και να ρωτήσει εκεί και ήλπιζε ότι μπορεί και να μην ήτανε απίθανο να μάθει την πιάτσα και τον αριθμό της άμαξας. Δεν ξέρω τι άλλα σχέδια είχε καταστρώσει, αλλά κι αυτά που σου λέω με δυσκολία τα έμαθα γιατί έφευγε πολύ βιαστικά και η διάθεσή του ήταν σε μαύρο χάλι».

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 48

ΟΛΟΙ τους ήλπιζαν ότι το επόμενο πρωί θα είχαν γράμμα απ' τον κύριο Μπέννετ, αλλά το ταχυδρομείο ήλθε χωρίς ούτε μια λέξη απ' αυτόν. Η οικογένειά του ήξερε ότι στις συνήθεις περιπτώσεις ήταν εξαιρετικά αμελής και αναβλητικός επιστολογράφος, αλλά πίστευαν ότι σε στιγμές σαν αυτές θα έκανε κάποια προσπάθεια. Ήταν λοιπόν αναγκασμένοι να συμπεράνουν ότι δεν είχε ευχάριστα νέα να τους στείλει. Όμως ακόμη κι αν είχε *έτσι* το πράγμα, θα ήταν ευτυχείς να το ξέρουν μετά βεβαιότητος. Ο κύριος Γκάρντινερ περίμενε μέχρι να δει αν υπήρχαν γράμματα και ύστερα αναχώρησε αμέσως.

Τώρα, ήταν πλέον σίγουρες ότι στο εξής θα είχαν σταθερή ενημέρωση για όσα συνέβαιναν, τη στιγμή δε του αποχαιρετισμού, ο θείος τους υπεσχέθη ότι θα έπειθε τον κύριο Μπέννετ να επιστρέψει στο Λόγκμπουρν το ταχύτερο δυνατό, προς μεγάλη ανακούφιση της αδελφής του, που έκρινε ότι μόνο έτσι δε θα σκοτωνόταν ο σύζυγός της σε μονομαχία.

Η κυρία Γκάρντινερ και τα παιδιά θα έμεναν στο Χέρτφορντσαϊρ μερικές ακόμη μέρες, καθότι πίστευε ότι η παρουσία της θα μπορούσε να φανεί χρήσιμη στις ανιψιές της. Τις βοηθούσε να φροντίζουν την κυρία Μπέννετ και, στις ελεύθερες ώρες τους, ήταν γι' αυτές μεγάλη παρηγοριά. Η άλλη τους θεία τις επισκεπτόταν επίσης συχνά και πάντα, όπως έλεγε, με σκοπό να τις χαροποιήσει και να τους αναστηλώσει το ηθικό μολονότι, έτσι που ποτέ δεν ερχόταν χωρίς να έχει να τους αναφέρει κάποιο νέο περιστατικό από την άσωτη και άστατη ζωή του Γουίκαμ, σπάνια έφευγε χωρίς να τις αφήσει περισσότερο αποκαρδιωμένες απ' όσο τις είχε βρει.

Όλο το Μέρυτον αγωνιζόταν λες να αμαυρώσει τον άνθρωπο που, μόλις τρεις μήνες πριν, κόντευε να θεωρηθεί άγγελος φωτός. Διαδιδόταν ότι ήταν χρεωμένος σε όλους τους εμπόρους της περιοχής και ότι οι μηχανορραφίες του, όλες σχετικές με κάποια αποπλάνηση, δεν είχαν αφήσει άθικτη ούτε μία οικογένεια εμπόρου. Όλοι δήλωναν ότι ήταν ο πιο διεστραμμένος άνθρωπος του κόσμου και όλοι άρχισαν να ανακαλύπτουν ότι η καλοσυνάτη όψη του ποτέ δεν τους ενέπνευσε εμπιστοσύνη. Η Ελίζαμπεθ, μολονότι δεν πίστευε ούτε τα μισά απ' όσα λέγονταν, πίστευε εντούτοις αρκετά ώστε να γίνει μεγαλύτερη η ήδη υπάρχουσα βεβαιότητά της για την καταστροφή της αδελφής της. Ακόμη και η Τζέιν, που ήταν πολύ πιο δύσπιστη σ' αυτές τις φήμες, κόντευε να χάσει κάθε ελπίδα, ειδικότερα επειδή είχε φτάσει πλέον η στιγμή που, αν είχαν πάει στη Σκοτία, πράγμα για το οποίο ποτέ πριν δεν είχε εγκαταλείψει κάθε ελπίδα, θα έπρεπε κατά πάσα πιθανότητα να έχουν λάβει κάποια νέα τους.

Ο κύριος Γκάρντινερ έφυγε από το Λόγκμπουρν την Κυριακή και την Τρίτη η σύζυγός του έλαβε γράμμα του με το οποίο τις πληροφορούσε ότι, αμέσως μετά την άφιξή του, βρήκε το γαμπρό του και τον έπεισε να πάει να μείνει μαζί του στην Γκρέιστσερτς Στριτ· ότι ο κύριος Μπέννετ είχε ήδη πάει στο Έπσομ και στο Κλάπχαμ, χωρίς όμως να λάβει καμία ικανοποιητική πληροφορία, και ότι ήταν τώρα αποφασισμένος να ψάξει σ' όλα τα κυριότερα ξενοδοχεία της πόλης καθότι πίστευε ότι, φτάνοντας στο Λονδίνο και μην έχοντας ακόμη βρει μονιμότερο κατάλυμα, μπορεί να είχαν πάει σε ένα απ' αυτά. Ο ίδιος ο κύριος Γκάρντινερ δεν περίμενε ότι θα αποδώσει καρπούς αυτή η ενέργεια, αλλά, αφού ο γαμπρός του επέμενε, σκόπευε να τον βοηθήσει στις προσπάθειές του. Έγραφε ακόμη ότι ο κύριος Μπέννετ δε φαινόταν, για την ώρα, διατεθειμένος να φύγει απ' το Λονδίνο και υποσχόταν ότι πολύ σύντομα θα τους ξανάγραφε. Υπήρχε επίσης το εξής υστερόγραφο:

Digitized by 10uk1s

Έγραψα στο συνταγματάρχη Φόρστερ και τον παρακάλεσα να μάθει, αν είναι δυνατό, από κανένα στενό φίλο του νεαρού στο σύνταγμα, αν ο Γουίκαμ έχει τίποτε συγγενείς ή γνωστούς που θα μπορούσαν να ξέρουν σε ποιο μέρος της πόλης κρύβεται τώρα. Αν υπήρχαν κάποιοι στους οποίους θα μπορούσαμε να απευθυνθούμε, με την πιθανότητα να αποκτήσουμε κάποιο τέτοιο στοιχείο, αυτό θα ήταν πολύ σημαντικό. Προς το παρόν, βαδίζουμε στα τυφλά. Ο συνταγματάρχης Φόρστερ θα κάνει, πιστεύω, ό,τι περνά από το χέρι του για να ικανοποιήσει αυτό το αίτημά μας. Τώρα όμως που το ξανασκέφτομαι, η Λίζυ είναι ίσως το καταλληλότερο πρόσωπο για να μας πει ποιους συγγενείς έχει ακόμη εν ζωή.

Η Ελίζαμπεθ δε δυσκολεύτηκε να καταλάβει από πού πήγαζε αυτός ο σεβασμός για την αυθεντία της, αλλά δεν ήταν όντως σε θέση να δώσει κάποια πληροφορία τόσο σημαντική, που να είναι αντάξια της φιλοφρόνησης.

Ποτέ δεν είχε ακούσει να έχει άλλους συγγενείς, εκτός απ' τον πατέρα και τη μητέρα του, που είχαν, και οι δύο, πεθάνει πριν από πολλά χρόνια. Ίσως όμως να μπορούσαν κάποιοι από τους συντρόφους του στο ...σάιρ να παράσχουν περισσότερες πληροφορίες· και, μολονότι δεν ήταν και πολύ αισιόδοξη για κάτι τέτοιο, περίμενε με ανυπομονησία τα αποτελέσματα της προσπάθειας.

Κάθε μέρα στο Λόγκμπουρν ήταν τώρα μια μέρα αγωνίας, αλλά το πιο αγωνιώδες μέρος κάθε μέρας ήταν εκείνο κατά το οποίο περίμεναν τον ταχυδρόμο. Η άφιξη γραμμάτων ήταν το κύριο αντικείμενο κάθε πρωινής ανυπομονησίας. Ό,τι καλό ή κακό υπήρχε να μάθουνε, θα το μάθαιναν απ' τα γράμματα και, κάθε μέρα που ξημέρωνε, περίμεναν ότι θα τους έφερνε κάποια σημαντικά νέα.

Πριν όμως ακούσουν τίποτε νεότερο από τον κύριο Γκάρντινερ, έφτασε, για τον πατέρα τους, μια επιστολή από κάποια άλλη πλευρά, απ' τον κύριο Κόλλινς, την οποία η Τζέιν, που είχε λάβει οδηγίες ν' ανοίγει οτιδήποτε ερχόταν γι' αυτόν κατά την απουσία του, την άνοιξε και τη διάβασε αμέσως. Η Ελίζαμπεθ, που γνώριζε πόσο αξιοπερίεργα ήταν πάντα τα γράμματά του, είχε σκύψει από πάνω της και διάβαζε, από μέσα της, κι αυτή. Η επιστολή είχε ως εξής:

ΑΓΑΠΗΤΕ ΚΥΡΙΕ,

Αισθάνομαι, λόγω της συγγενείας μας και της κοινωνικής θέσεώς μου, το χρέος να σας συλλυπηθώ για το οδυνηρό πλήγμα το οποίο υπέστητε και για το οποίο πληροφορηθήκαμε χθες μέσω επιστολής από το Χέρτφορντσαϊρ. Σας διαβεβαιώ, αγαπητέ μου κύριε, ότι η κυρία Κόλλινς και εγώ συμπάσχουμε ειλικρινώς με εσάς και ολόκληρη την αξιότιμη οικογένειά σας στην παρούσα δυστυχία σας, που πρέπει να είναι του χειρίστου είδους καθότι οφείλεται σε αιτία την οποία δεν πρόκειται να απαλείψει ο χρόνος. Δε θα φεισθώ επιχειρημάτων που θα μπορούσαν να απαλύνουν τη θλίψη σας για τη συμφορά αυτή ή να σας παρηγορήσουν για μια τόσο οδυνηρή, ιδίως για ένα γονέα, κατάσταση. Ο θάνατος της κόρης σας, συγκρινόμενος με αυτήν, θα ήταν ευλογία. Και το πράγμα είναι ακόμη πιο αξιοθρήνητο καθότι υπάρχουν λόγοι να υποθέσει κανείς, όπως με πληροφορεί η αγαπημένη μου Σάρλοτ, ότι αυτή η ελευθεριότητα στη συμπεριφορά της κόρης σας οφείλεται σε μια εσφαλμένως μεγάλη επιείκεια, καίτοι ταυτοχρόνως, προς παρηγοριά δική σας και της κυρίας Μπέννετ, εγώ πιστεύω μάλλον ότι ο χαρακτήρας της πρέπει να είναι εκ φύσεως κακός, αλλιώς δε θα μπορούσε να διαπράξει κάτι τόσο φρικαλέο σε τόσο νεαρή ηλικία. Όπως και αν έχει το πράγμα, είσθε πραγματικά αξιολύπητοι και με την άποψή μου αυτή δε συμφωνεί μόνον η κυρία Κόλλινς, αλλά και η λέδη Κάθριν και η κόρη της, στις

Digitized by 10uk1s

οποίες ανέφερα την υπόθεση. Συμμερίζονται επίσης τους φόβους μου ότι αυτό το παραπάτημα της μιας κόρης θα βλάψει και την τύχη των άλλων διότι, όπως είχε την καταδεκτικότητα να παρατηρήσει η λέδη Κάθριν, ποιος θα θέλει τώρα να συνδεθεί με μια τέτοια οικογένεια; Και η σκέψη αυτή με κάνει επιπλέον να συλλογίζομαι, με μεγαλύτερη ικανοποίηση, κάποιο συμβάν του περασμένου Νοεμβρίου διότι, αν τα πράγματα είχαν εξελιχθεί αλλιώς, θα ήμουν τώρα κι εγώ μέτοχος σ' όλη τη θλίψη και την ντροπή σας. Επιτρέψτε μου λοιπόν να σας συμβουλεύσω, αγαπητέ μου κύριε, προκειμένου να παρηγορηθείτε όσο είναι δυνατό, να βγάλετε από την καρδιά σας το ανάξιο τέκνο σας και να το αφήσετε να δρέψει μόνο του τους καρπούς του αποτρόπαιου αμαρτήματός της.

Διατελώ, αγαπητέ κύριε, κτλ. κτλ.

Ο κύριος Γκάρντινερ τους ξανάγραψε μόνο αφού έλαβε απάντηση απ' το συνταγματάρχη Φόρστερ, αλλά και τότε δεν είχε τίποτε ευχάριστο να τους πει. Ήταν άγνωστο αν ο Γουίκαμ είχε κάποιο συγγενή με τον οποίο να διατηρεί οιαδήποτε επαφή, ενώ ήταν σίγουρο ότι δεν είχε στενούς συγγενείς εν ζωή. Οι παλιοί γνωστοί του ήταν πολυάριθμοι, αλλά, από τότε που κατατάχτηκε στην εθνοφυλακή, δε φαινόταν να έχει ιδιαίτερη φιλία με κανέναν απ' αυτούς. Ήταν αδύνατο ως εκ τούτου να υποδειχθεί κάποιος που θα μπορούσε, ενδεχομένως, να τους δώσει νέα του. Και η άθλια οικονομική κατάστασή του συνιστούσε ένα ακόμη πολύ ισχυρό κίνητρο μυστικότητας, πέραν του φόβου του μήπως τον ανακαλύψουν οι συγγενείς της Λύντια, καθότι είχε αρχίσει να διαδίδεται ότι είχε αφήσει πίσω του χαρτοπαικτικά χρέη που ανέρχονταν σ' ένα πολύ σημαντικό ποσό. Ο συνταγματάρχης Φόρστερ πίστευε ότι, για να καλυφθούν οι *δαπάνες* του στο Μπράιτον, θα χρειάζονταν πάνω από χίλιες λίρες. Χρωστούσε πολλά εδώ κι εκεί, αλλά τα χρέη τιμής[13] ήταν ακόμη πιο τρομακτικά. Ο κύριος Γκάρντινερ δεν επεχείρησε να αποκρύψει αυτές τις λεπτομέρειες από την οικογένεια του Λόγκμπουρν.

Η Τζέιν άκουγε με φρίκη. «Χαρτοπαίκτης!» αναφώνησε. «Αυτό πια ήταν εντελώς απροσδόκητο. Που να το φαντασθώ;»

Ο κύριος Γκάρντινερ προσέθεσε, στο γράμμα του, ότι ο πατέρας τους θα επέστρεφε μάλλον την επομένη, δηλαδή το Σάββατο. Απογοητευμένος από την αποτυχία όλων των προσπαθειών τους, είχε υποκύψει στις παρακλήσεις του κουνιάδου του να γυρίσει στην οικογένειά του και ν' αφήσει εκείνον να πράξει ό,τι θα υπαγόρευαν οι περιστάσεις ως ενδεδειγμένο για τη συνέχιση της αναζήτησης. Όταν το είπαν αυτό στην κυρία Μπέννετ, δεν εξέφρασε και τόσο μεγάλη ικανοποίηση, όσο περίμεναν τα παιδιά της, λαμβανομένης υπόψη της αγωνίας που είχε μέχρι πριν λίγο για τη ζωή του.

«Τι έγινε, λέει; Γυρνάει σπίτι χωρίς την καημένη τη Λύντια;» φώναξε. «Αποκλείεται να φύγει απ' το Λονδίνο πριν τους βρει. Ποιος θα μονομαχήσει με τον Γουίκαμ και θα τον αναγκάσει να την παντρευτεί αν φύγει αυτός;»

Καθώς η κυρία Γκάρντινερ είχε αρχίσει να νοσταλγεί το σπίτι της, κανονίστηκε αυτή και τα παιδιά της να κινήσουν για το Λονδίνο την ώρα που ο κύριος Μπέννετ θα έφευγε από εκεί. Έτσι, η άμαξα τους μετέφερε ως τα μισά του ταξιδιού τους και επέστρεψε στο Λόγκμπουρν με τον ιδιοκτήτη της.

Η κυρία Γκάρντινερ έφυγε σε πλήρη σύγχυση, σχετικά με την Ελίζαμπεθ και το φίλο της, από Ντέρμπυσαϊρ, σύγχυση που τη συνόδευε συνέχεια από τότε που βρέθηκαν σ' εκείνη

[13] Χρέη τιμής *(debts of honour), χρέη από τυχερά παιχνίδια.*

Digitized by 10uk1s

την περιοχή. Το όνομά του δεν είχε ποτέ αναφερθεί αυθόρμητα μπροστά τους από την ανιψιά τους κι αυτή η ημιπροσδοκία που έτρεφε η κυρία Γκάρντινερ, ότι θα τους ακολουθούσε κάποια επιστολή του, είχε τελικά διαψευσθεί. Από τότε που επέστρεψαν, η Ελίζαμπεθ δεν είχε λάβει κανένα γράμμα που να φαίνεται ότι προερχόταν από το Πέμπερλυ.

Η παρούσα θλιβερή κατάσταση της οικογένειας καθιστούσε περιττή οιαδήποτε άλλη εξήγηση για το πεσμένο ηθικό της. Τίποτε δεν μπορούσε συνεπώς να συναχθεί από *αυτό* μετά βεβαιότητος μολονότι η Ελίζαμπεθ, που ήταν πλέον αρκετά εξοικειωμένη με τα αισθήματά της, ήξερε πολύ καλά ότι, αν δεν είχε γνωρίσει ποτέ τον Ντάρσυ, θα είχε υπομείνει κάπως πιο εύκολα το φόβο για το όνειδος της Λύντια. Θα είχε γλιτώσει, πίστευε, τις μισές από τις νύχτες αγρύπνιας.

Όταν έφτασε ο κύριος Μπέννετ, η όψη του έδειχνε ότι διατηρούσε όλη τη συνηθισμένη φιλοσοφική αταραξία του και τα λόγια του ήταν, όπως πάντα, μετρημένα· δεν έκανε την παραμικρή αναφορά στην υπόθεση που ήταν η αιτία του ταξιδιού του και πέρασε κάμποσος χρόνος μέχρι να βρουν οι κόρες του θάρρος να μιλήσουν γι' αυτήν.

Τελικά, μόνο το απόγευμα, την ώρα που συγκεντρώθηκαν για το τσάι, τόλμησε η Ελίζαμπεθ να θίξει το θέμα και τότε, αφού του εξέφρασε εν συντομία τη λύπη της για όσα φανταζόταν ότι θα είχε υποφέρει, εκείνος απάντησε:

«Μα τι λες τώρα; Ποιος άλλος θα 'πρεπε να υποφέρει αν όχι εγώ; Δικό μου έργο είναι και οφείλω να το αντιληφθώ».

«Μην είσθε τόσο αυστηρός με τον εαυτό σας» είπε η Ελίζαμπεθ.

«Ναι, προφύλαξέ με κιόλας από τέτοιο κακό. Η ανθρώπινη φύση είναι, βλέπεις, τόσο επιρρεπής σ' αυτό! Όχι, Λίζυ, άσε με για μια φορά στη ζωή μου να συναισθανθώ πόσο αξιοκατάκριτος είμαι. Δε φοβάμαι μήπως με καταβάλλει αυτή η αίσθηση. Σύντομα θα σβήσει».

«Πιστεύετε ότι βρίσκονται στο Λονδίνο;»

«Ναι· πού αλλού θα μπορούσαν να κρυφτούν τόσο καλά;»

«Και η Λύντια πάντα ήθελε να πάει στο Λονδίνο» πρόσθεσε η Κίττυ.

«Τότε, είν' ευτυχισμένη» είπε ο πατέρας της ξερά· «και, κατά πάσα πιθανότητα, η εκεί διαμονή της θα διαρκέσει αρκετά». Και, μετά από μια σύντομη παύση, συνέχισε: «Δε σου κρατώ κακία, Λίζυ, επειδή δικαιώθηκες για τη συμβουλή που μου έδωσες το Μάιο και που αποδεικνύει τη δύναμη της κρίσης σου».

Στο σημείο αυτό, τους διέκοψε η δεσποινίς Μπέννετ, που ήλθε για να πάρει το τσάι της μητέρας της.

«Τι θεατρινισμός!» αναφώνησε ο κύριος Μπέννετ. «Έχει όμως και κάτι καλό· προσδίδει τόση κομψότητα στη δυστυχία μας! Όπου να 'ναι, θα κάνω κι εγώ το ίδιο· θα καθίσω στη βιβλιοθήκη μου, με το σκούφο και τη ρόμπα μου, και θα σας ταλαιπωρώ όσο πιο πολύ μπορώ... ή, μάλλον, θα το αναβάλω μέχρι να το σκάσει και η Κίττυ».

«Εγώ δε θα το σκάσω ποτέ, μπαμπά» είπε νευριασμένα η Κίττυ. «Αν πήγαινα ποτέ *εγώ* στο Μπράιτον, θα φερόμουν καλύτερα από τη Λύντια».

«Να πας στο Μπράιτον *εσύ!* Ούτε καν μέχρι το Ιστ Μπουρν δε θα σ' εμπιστευόμουνα·

Digitized by 10uk1s

ακόμη κι αν μου 'διναν πενήντα λίρες! Όχι, Κίττυ, έμαθα επιτέλους να είμαι προσεκτικός και θα καταλάβεις τι σημαίνει αυτό. Ποτέ δε θα ξαναπατήσει αξιωματικός στο σπίτι μου· ούτε καν απ' το χωριό δε θα περάσει. Χορό δε θα ξαναδείς πια, εκτός αν σε συνοδεύσει μια απ' τις αδελφές σου, και δε θα ξαναβγείς από το σπίτι αν δεν αποδείξεις πρώτα ότι είσαι ικανή να περνάς δέκα λεπτά την ημέρα με λογικό τρόπο».

Η Κίττυ, που πήρε στα σοβαρά όλες αυτές τις απειλές, άρχισε να κλαίει.

«Καλά, καλά» είπε ο πατέρας της «μην κάνεις έτσι. Αν κατά τα επόμενα δέκα χρόνια είσαι καλό κορίτσι, στο τέλος της δεκαετίας θα σε πάω να δεις μια παρέλαση».

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 49

ΔΥΟ μέρες μετά την επιστροφή του κυρίου Μπέννετ, ενώ η Τζέιν και η Ελίζαμπεθ βάδιζαν μαζί στον κήπο, πίσω απ' το σπίτι, είδαν την οικονόμο να έρχεται προς το μέρος τους και, συμπεραίνοντας ότι την έστελνε η μητέρα τους να τις φωνάξει, προχώρησαν προς το μέρος της. Όμως, όταν την πλησίασαν, αντί ν' ακούσουν αυτό που περίμεναν, εκείνη είπε στη δεσποινίδα Μπέννετ:

«Ζητώ συγγνώμη που σας διακόπτω, κυρία, αλλά ήλπιζα ότι είχατε καλά νέα απ' την πόλη και πήρα το θάρρος να έλθω να σας ρωτήσω».

«Τι εννοείς, Χιλ; Δεν είχαμε κανένα νέο απ' την πόλη».

«Μα, καλή μου κυρία» αναφώνησε, κατάπληκτη, η κυρία Χιλ «δε μάθατε ότι έφθασε, για τον κύριο, κατεπείγουσα επιστολή από τον κύριο Γκάρντινερ; Πάει μισή ώρα που κάποιος την έφερε και την παρέδωσε στον κύριο».

Τα κορίτσια έτρεξαν αμέσως να μπουν στο σπίτι με τόση ανυπομονησία, που δεν αντάλλαξαν ούτε μια λέξη. Διέσχισαν, τρέχοντας πάντα, τον προθάλαμο, έφθασαν στη μικρή τραπεζαρία και από κει στη βιβλιοθήκη, αλλά ο πατέρας τους δεν ήταν πουθενά. Πάνω που ήταν έτοιμες να τον αναζητήσουν επάνω, στο δωμάτιο της μητέρας τους, συναντήθηκαν με τον μπάτλερ, που τους είπε:

«Αν ψάχνετε τον κύριό μου, κυρία, πηγαίνει προς το δασάκι».

Μόλις το άκουσαν, διέσχισαν άλλη μια φορά τον προθάλαμο και, βγαίνοντας απ' το σπίτι, άρχισαν να τρέχουν στο γρασίδι, πίσω απ' τον πατέρα τους, που συνέχιζε με σταθερό βήμα το δρόμο του προς ένα μικρό άλσος πλάι στον περίβολο.

Η Τζέιν, που δεν ήταν τόσο ελαφριά ούτε τόσο συνηθισμένη να τρέχει όσο η Ελίζαμπεθ, έμεινε σύντομα πίσω, ενώ η αδελφή της, λαχανιασμένη, τον έφτασε και φώναξε ανυπόμονα:

«Ω, μπαμπά, τι νέα; Τι νέα; Είχατε νέα απ' το θείο;»

«Ναι, είχα μια κατεπείγουσα επιστολή του».

«Και λοιπόν, τι νέα μάς φέρνει; Καλά ή άσχημα;»

«Τι καλό μπορεί να περιμένει κανείς απ' αυτή την υπόθεση;» είπε βγάζοντας την επιστολή από την τσέπη του. «Ίσως όμως να θες να τη διαβάσεις κι εσύ».

Η Ελίζαμπεθ την άρπαξε ανυπόμονα από το χέρι του. Εκείνη τη στιγμή, έφτασε και η Τζέιν.

«Διάβασέ τη δυνατά» είπε ο πατέρας τους «γιατί κι εγώ δεν πολυκατάλαβα περί τίνος πρόκειται».

Γκρέιστσερτς Στριτ, Δευτέρα,
2 Αυγούστου

ΑΓΑΠΗΤΕ ΜΟΥ ΑΔΕΛΦΕ,

Digitized by 10uk1s

Επιτέλους, είμαι σε θέση να σου στείλω μερικά νέα της ανιψιάς μου και μάλιστα τέτοια, που ελπίζω ότι, συνολικά, θα σε ικανοποιήσουν. Λίγο μετά την αναχώρησή σου, το Σάββατο, είχα την τύχη να ανακαλύψω σε ποιο μέρος του Λονδίνου βρίσκονταν. Τις λεπτομέρειες θα σου τις πω όταν συναντηθούμε. Για την ώρα, σου φτάνει να ξέρεις ότι βρέθηκαν. Τους είδα και τους δύο...

«Τότε, συμβαίνει αυτό που πάντα ήλπιζα» φώναξε η Τζέιν «παντρεύτηκαν!»

Η Ελίζαμπεθ συνέχισε το διάβασμα:

Τους είδα και τους δύο. Δεν έχουν παντρευτεί, ούτε διαπίστωσα την πρόθεση να το πράξουν αν όμως είσαι έτοιμος να εκπληρώσεις τις υποχρεώσεις που τόλμησα να αναλάβω εκ μέρους σου, ελπίζω ότι δε θ' αργήσουν πολύ να παντρευτούν. Το μόνο που απαιτείται από σένα είναι να εξασφαλίσεις στην κόρη σου, με προικοσύμφωνο, το μερίδιο που της αναλογεί από τις πέντε χιλιάδες λίρες που θα πάρουν τα παιδιά σου μετά το θάνατο το δικό σου και της αδελφής μου κι ακόμη να αναλάβεις την υποχρέωση να της παρέχεις, όσο ζεις, ετήσια πρόσοδο εκατό λιρών. Αυτοί είναι οι όροι τους οποίους, αφού έλαβα τα πάντα υπόψη μου, δε δίστασα να αποδεχθώ για λογαριασμό σου, εφόσον έκρινα ότι είχα το δικαίωμα να το κάνω. Θα στείλω την επιστολή αυτή κατεπειγόντως ώστε να μη χάνουμε χρόνο μέχρι την απάντησή σου. Αντιλαμβάνεσαι, φαντάζομαι, απ' όλες αυτές τις λεπτομέρειες ότι η οικονομική κατάσταση του Γουίκαμ δεν είναι και τόσο απελπιστική όσο λέγεται, γενικά. Ο κόσμος πέφτει έξω ως προς αυτό και είμαι στην ευχάριστη θέση να προσθέσω ότι, ακόμη και όταν θα έχουν εξοφληθεί όλα τα χρέη του, θα περισσέψουν και λίγα χρήματα για να κατατεθούν στο όνομα της ανιψιάς μου, πέραν της δικής της περιουσίας. Αν, όπως υποθέτω ότι θα γίνει, με εξουσιοδοτήσεις πλήρως να ενεργήσω εξ ονόματός σου σε όλη αυτή την υπόθεση, θα δώσω αμέσως οδηγίες στον Χάγκερστον να ετοιμάσει το κατάλληλο προικοσύμφωνο. Δε συντρέχει απολύτως κανένας λόγος να ξανάρθεις εσύ στην πόλη. Μείνε λοιπόν ήσυχος στο Λόγκμπουρν και βασίσου σ' εμένα· θα τακτοποιήσω τα πάντα όπως πρέπει. Απάντησέ μου όσο πιο γρήγορα μπορείς και φρόντισε να είσαι σαφής. Κρίναμε ότι θα ήταν καλύτερο ο γάμος της ανιψιάς μου να γίνει σ' αυτό το σπίτι και ελπίζω να συμφωνείς κι εσύ. Έρχεται σ' εμάς σήμερα. Θα σου ξαναγράψω μόλις αποφασισθεί κάτι επιπλέον. Δικός σου κτλ.

ΕΝΤ. ΓΚΑΡΝΤΙΝΕΡ.

«Μα είναι δυνατόν;» αναφώνησε η Ελίζαμπεθ μόλις τελείωσε. «Είναι δυνατόν να δέχεται να την παντρευτεί;»

«Ο Γουίκαμ δεν είναι συνεπώς τόσο ανάξιος όσο τον θεωρούσαμε» είπε η αδελφή της. «Αγαπημένε μου πατέρα, τα συγχαρητήριά μου».

«Και απαντήσατε στο γράμμα;» ρώτησε η Ελίζαμπεθ.

«Όχι, αλλά πρέπει να το κάνω σύντομα».

Η Ελίζαμπεθ άρχισε τότε να τον παρακαλεί, με ιδιαίτερο ζήλο, να απαντήσει χωρίς άλλη χρονοτριβή.

«Ω!, καλέ μου πατέρα» φώναξε «πάμε πίσω, στο σπίτι, να γράψετε τώρα, αμέσως. Σκεφθείτε πόσο σημαντική είναι κάθε στιγμή που περνά σε μια τέτοια υπόθεση».

Digitized by 10uk1s

«Αφήστε με να γράψω εγώ για σας» είπε η Τζέιν «αν απεχθάνεσθε την ταλαιπωρία».

«Την απεχθάνομαι αφάνταστα, αλλά πρέπει να γίνει».

Και μ' αυτά τα λόγια, έκανε μεταβολή και κίνησε μαζί τους για το σπίτι.

«Και με τους όρους τι θα γίνει;» είπε η Ελίζαμπεθ. «Μπορώ να ρωτήσω αν θα συμμορφωθείτε με τους όρους;»

«Αν θα συμμορφωθώ λέει! Να μη σου πω κιόλας ότι ντρέπομαι που ζητά τόσα λίγα».

«Και βέβαια *πρέπει* να παντρευτούν, παρά το γεγονός ότι είναι *τέτοιος* άνθρωπος!»

«Ασφαλώς και πρέπει. Δεν μπορεί να γίνει τίποτ' άλλο. Υπάρχουν όμως δύο πράγματα που θα 'θελα πολύ να ξέρω: Πρώτον, πόσα χρήματα πλήρωσε ο θείος σας για να το καταφέρει και, δεύτερον, πώς θα μπορέσω ποτέ να του τα επιστρέψω».

«Χρήματα! Ο θείος!» αναφώνησε η Τζέιν. «Τι εννοείτε, κύριε;»

«Εννοώ ότι κανένας άνδρας, στα λογικά του, δε θα παντρευόταν τη Λύντια με ένα τόσο ισχνό δέλεαρ, όπως εκατό λίρες το χρόνο όσο ζω και πενήντα αφού πεθάνω».

«Αυτό είναι αλήθεια» είπε η Ελίζαμπεθ· «απορώ πώς δεν το σκέφτηκα. Να εξοφληθούν τα χρέη του και να περισσέψει και κάτι! Ω!, εδώ πρέπει να έχει βάλει το δαχτυλάκι του ο θείος! Τι γενναιόδωρος, τι υπέροχος άνθρωπος! Φοβάμαι όμως ότι θα πιέστηκε πολύ, οικονομικά. Ένα μικροποσό δε θα 'φτανε για όλ' αυτά».

«Και βέβαια όχι» είπε ο πατέρας της. «Ο Γουίκαμ θα 'ναι ηλίθιος αν την πάρει ακόμη και μ' ένα φαρδίνι[14] λιγότερο από δέκα χιλιάδες. Δε θα 'θελα να σχηματίσω τόσο κακή γνώμη γι' αυτόν απ' την αρχή κιόλας του συγγενικού δεσμού μας».

«Δέκα χιλιάδες λίρες! Θεός φυλάξοι! Πώς θα επιστραφεί έστω και το μισό από ένα τέτοιο ποσό;»

Ο κύριος Μπέννετ δεν απάντησε και, βυθισμένοι κι οι τρεις στις σκέψεις τους, συνέχισαν να βαδίζουν σιωπηλοί ώσπου έφτασαν στο σπίτι. Εκεί, ο πατέρας τους πήγε στη βιβλιοθήκη για να γράψει και τα κορίτσια πέρασαν στη μικρή τραπεζαρία.

«Θα παντρευτούν λοιπόν στ' αλήθεια!» αναφώνησε η Ελίζαμπεθ μόλις έμειναν μόνες τους. «Τι περίεργο πράγμα! Και πρέπει να 'μαστε κι ευγνώμονες γι' *αυτό*! Όσο λίγες πιθανότητες κι αν έχουν να ευτυχήσουν, όσο άθλιος κι αν είναι ο χαρακτήρας του, εμείς είμαστε αναγκασμένοι να χαιρόμαστε που παντρεύονται! Ω, Λύντια!»

«Εγώ παρηγοριέμαι με τη σκέψη» είπε η Τζέιν «ότι σίγουρα δε θα παντρευόταν τη Λύντια αν δεν ενδιαφερόταν πραγματικά γι' αυτήν και, μολονότι ο καλός μας θείος έκανε κάτι για να τον ξεχρεώσει, δεν μπορώ να πιστέψω ότι κατεβλήθησαν δέκα χιλιάδες λίρες ή κάτι τέτοιο. Έχει παιδιά να φροντίσει και μπορεί ν' αποκτήσει κι άλλα. Είναι δυνατό να του περίσσευαν έστω και πέντε χιλιάδες λίρες;»

«Αν μπορούσαμε να μάθουμε πόσα ήταν τα χρέη του Γουίκαμ» είπε η Ελίζαμπεθ «και τι ποσό κατετέθη στο όνομα της αδελφής μας, θα ξέραμε με ακρίβεια τι έκανε ο κύριος Γκάρντινερ γι' αυτούς καθότι ο Γουίκαμ δεν έχει ούτε ένα εξάπενο δικό του. Την καλοσύνη του θείου και της θείας ποτέ δε θα μπορέσουμε να την ανταποδώσουμε. Το να πάρουν τη

---

[14] Φαρδίνι *(farthing), υποδιαίρεση της λίρας· ένα τέταρτο της πένας.*

Digitized by 10uk1s

Λύντια στο σπίτι τους και να της προσφέρουν την προστασία τους και την υποστήριξή τους συνιστά τέτοια θυσία, που χρόνια ολόκληρα ευγνωμοσύνης δε θα 'φταναν για να αναγνωριστεί όπως πρέπει. Από στιγμή σε στιγμή, θα βρίσκεται μαζί τους. Κι αν τόση καλοσύνη δεν την κάνει να νιώσει άθλια τώρα, δε θα της αξίζει να ευτυχήσει ποτέ! Θα 'θελα να 'ξερα πώς θα αισθανθεί μόλις αντικρίσει τη θεία!»

«Πρέπει να προσπαθήσουμε να ξεχάσουμε όσα συνέβησαν στο παρελθόν κι από τις δύο πλευρές» είπε η Τζέιν. «Ελπίζω και εύχομαι να ζήσουν, παρ' όλ' αυτά, ευτυχισμένοι. Το γεγονός ότι δέχεται να την παντρευτεί αποδεικνύει, κατά τη γνώμη μου, πως έχει αρχίσει να *σκέφτεται* σωστά. Η αμοιβαία αγάπη τους θα τους οδηγήσει στη σύνεση και τρέφω την ελπίδα ότι θα τακτοποιηθούν τόσο ήσυχα και θα πορευθούν στη ζωή με τόσο λογικό τρόπο, που σιγά σιγά θα ξεχαστούν οι παλιές απερισκεψίες τους».

«Η συμπεριφορά τους ήταν τέτοια» απάντησε η Ελίζαμπεθ «που ούτ' εσύ ούτ' εγώ ούτε και κανένας άλλος θα μπορέσει να την ξεχάσει ποτέ. Δεν ωφελεί να μιλάμε πια γι' αυτό».

Και τότε, ξαφνικά, τους ήρθε στο μυαλό ότι κατά πάσα πιθανότητα η μητέρα τους αγνοούσε εντελώς όσα είχαν συμβεί. Πήγαν λοιπόν στη βιβλιοθήκη και ρώτησαν τον πατέρα τους αν ήθελε να την ενημερώσουν. Εκείνος έγραφε και, χωρίς να σηκώσει το κεφάλι, απάντησε ψυχρά:

«Όπως αγαπάτε».

«Μπορούμε να πάρουμε το γράμμα του θείου για να της το διαβάσουμε;»

«Πάρτε ό,τι θέλετε και φύγετε».

Η Ελίζαμπεθ πήρε το γράμμα απ' το γραφείο του και πήγε με την αδελφή της επάνω. Η Μαίρη και η Κίττυ βρίσκονταν και οι δύο στο δωμάτιο της κυρίας Μπέννετ και έτσι μια ανακοίνωση θα ήταν αρκετή για όλες. Μετά από μια σύντομη προετοιμασία για τα καλά νέα, διαβάστηκε το γράμμα μεγαλόφωνα. Η κυρία Μπέννετ συγκρατιόταν με μεγάλη δυσκολία και, μόλις η Τζέιν έφτασε στο σημείο όπου ο κύριος Γκάρντινερ εξέφραζε την ελπίδα ότι θα παντρευόταν σύντομα η Λύντια, η χαρά της εξερράγη και, με κάθε καινούρια πρόταση, γινόταν ολοένα και πιο διαχυτική. Ο παροξυσμός ευτυχίας που την είχε τώρα καταλάβει ήταν το ίδιο βίαιος με τον εκνευρισμό που της προκαλούσαν συνήθως η αγωνία και η οργή της. Της αρκούσε που μάθαινε ότι η κόρη της θα παντρευόταν. Δεν ανησυχούσε καθόλου για την ευτυχία της, ούτε ένιωθε ταπεινωμένη από την ανάμνηση της ανάρμοστης διαγωγής της.

«Ω, Λύντια, Λύντια καλή μου!» φώναξε. «Αυτό είναι πράγματι υπέροχο!... Θα παντρευτεί!... Θα την ξαναδώ!... Θα παντρευτεί στα δεκάξι της!... Καλέ μου αδελφέ, αγαπημένε μου!... Το 'ξερα ότι θα γινόταν έτσι, το 'ξερα ότι θα τα κανόνιζε όλα. Πώς λαχταρώ να τη δω! Και να δω και τον καλό μου το Γουίκαμ! Τα ρούχα όμως, το νυφικό; Θα γράψω αμέσως στη νύφη μου να της πω τι να κάνει. Λίζυ, αγάπη μου, τρέχα κάτω στον πατέρα σου και ρώτα τον πόσα θα της δώσει. Άσε, άσε, θα πάω εγώ η ίδια. Χτύπα, Κίττυ, το κουδούνι για τη Χιλ. Σ' ένα λεπτό, θα 'χω ντυθεί. Ω, Λύντια, Λύντια αγάπη μου! Τι χαρές θα κάνουμε όταν ξαναβρεθούμε!»

Η μεγαλύτερη κόρη της προσπάθησε να εκτονώσει κάπως τη βιαιότητα αυτού του ξεσπάσματος εφιστώντας την προσοχή της μητέρας της στις υποχρεώσεις που συνεπάγονταν για όλους τους οι ενέργειες του κυρίου Γκάρντινερ. «Καθότι το αίσιο αυτό τέλος» προσέθεσε «οφείλεται, κατά μέγα μέρος, στη δική του καλοσύνη. Είμαστε πεπεισμένες ότι δεσμεύτηκε να βοηθήσει οικονομικά τον Γουίκαμ».

«Και τι πιο φυσικό απ' αυτό;» φώναξε η μητέρα της. «Αν δεν το 'κανε ο θείος της, ποιος θα

Digitized by 10uk1s

το 'κανε; Αν δεν είχε δική του οικογένεια, όλα του τα λεφτά θα 'ταν δικά μου και των παιδιών μου, ξέρετε, και εν πάση περιπτώσει είναι η πρώτη φορά που βλέπουμε κάτι απ' αυτόν, εκτός από κάποια δώρα. Δε βαριέσαι όμως· είμαι τόσο ευτυχισμένη! Σε λίγο, θα 'χω μια κόρη παντρεμένη. Κυρία Γουίκαμ! Πόσο ωραία ακούγεται! Και μόλις έκλεισε τα δεκάξι, τον Ιούνιο! Καλή μου Τζέιν, είμαι τόσο συγκινημένη, που σίγουρα δεν μπορώ να γράψω. Θα σου υπαγορεύω λοιπόν και θα γράφεις εσύ για μένα. Το οικονομικό θα το ρυθμίσουμε με τον πατέρα σου αργότερα· τα υφάσματα όμως πρέπει να παραγγελθούν αμέσως».

Άρχισε λοιπόν να αραδιάζει λεπτομέρειες για τους χασέδες, τις μουσελίνες και τα λινά και σύντομα θα υπαγόρευε διάφορες μεγάλες παραγγελίες αν η Τζέιν δεν την έπειθε, με κάποια βέβαια δυσκολία, να περιμένουν ώσπου να είναι διαθέσιμος ο πατέρας της για να τον συμβουλευθούν. Μιας μέρας καθυστέρηση —παρατήρησε— δε θα 'χε και μεγάλη σημασία. Η μητέρα της παραήταν ευτυχισμένη για να πεισμώσει ως συνήθως. Άλλωστε, στο μυαλό της υπήρχαν τώρα κι άλλα σχέδια.

«Μόλις ντυθώ» είπε «θα πάω στο Μέρυτον και θα πω τα καλά, τα σπουδαία νέα στην αδελφή μου τη Φίλιπς. Και στην επιστροφή θα επισκεφθώ τη λέδη Λούκας και την κυρία Λογκ. Κίττυ, τρέχα γρήγορα και πες να ετοιμάσουν την άμαξα. Ο καθαρός αέρας θα μου κάνει, σίγουρα, πολύ καλό. Κορίτσια, μπορώ να κάνω κάτι για σας στο Μέρυτον; Ω!, να και η Χιλ. Τα 'μαθες τα καλά μαντάτα, αγαπητή μου Χιλ; Η δεσποινίς Λύντια παντρεύεται και στο γάμο της θα πιείτε όλοι σας μια κούπα παντς για να 'ρθετε στο κέφι».

Η κυρία Χιλ άρχισε αμέσως να εκφράζει τη χαρά της. Μεταξύ των άλλων, δέχτηκε κι η Ελίζαμπεθ τα συγχαρητήριά της και στη συνέχεια, αηδιασμένη απ' όλες αυτές τις παλαβομάρες, κατέφυγε στο δωμάτιό της για να σκεφτεί τα πράγματα απερίσπαστη.

Η κατάσταση της κακομοίρας της Λύντια πρέπει, στην καλύτερη των περιπτώσεων, να ήταν αρκετά άσχημη· όφειλε εντούτοις να είναι ευχαριστημένη που δεν ήταν ακόμη χειρότερη. Έτσι το 'νιωθε και, μολονότι το μέλλον δεν έδειχνε να υπόσχεται για την αδελφή της ούτε πνευματική ευτυχία ούτε υλική ευημερία, αναλογιζόμενη όλα όσα φοβόντουσαν μέχρι μόλις πριν δυο ώρες, συνειδητοποιούσε πλήρως τα πλεονεκτήματα των όσων είχαν κερδίσει.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 50

Ο ΚΥΡΙΟΣ Μπέννετ είχε πολλές φορές σκεφθεί, πριν απ' αυτή τη φάση της ζωής του, ότι, αντί να ξοδεύει όλο το εισόδημά του, θα έπρεπε να αποταμιεύει ετησίως ένα μέρος του για την καλύτερη εξασφάλιση των παιδιών του, αλλά και της γυναίκας του σε περίπτωση που θα ζούσε περισσότερο από τον ίδιο. Τώρα, η σκέψη αυτή τον βασάνιζε περισσότερο παρά ποτέ. Αν είχε πράξει εν προκειμένω το καθήκον του, η Λύντια δε θα χρειαζόταν να υποχρεωθεί στο θείο της για να εξαγοράσει ό,τι μπορούσε τώρα να εξαγορασθεί από την τιμή και την υπόληψή της και η ικανοποίηση ότι κατάφερε έναν από τους πιο ανάξιους νέους της Μεγάλης Βρετανίας να γίνει σύζυγός της θα ήταν όλη δική της.

Τον ενοχλούσε πολύ το γεγονός ότι μια υπόθεση τόσο λίγο ωφέλιμη για οποιονδήποτε είχε διεκπεραιωθεί με αποκλειστική επιβάρυνση του κουνιάδου του και αποφάσισε να εξακριβώσει, αν ήταν δυνατό, το μέγεθος της βοήθειάς του και να του επιστρέψει τα χρήματα όσο πιο γρήγορα μπορούσε.

Όταν πρωτοπαντρεύτηκε ο κύριος Μπέννετ, θεωρούσε ότι ήταν περιττό να κάνει οικονομίες αφού, φυσικά, θα αποκτούσαν γιο. Όταν θα ενηλικιωνόταν αυτός ο γιος, θα στερούσε από οποιονδήποτε άλλον το δικαίωμα επί του κληροδοτήματος και έτσι θα εξασφαλίζονταν τόσο η χήρα, όσο και τα υπόλοιπα παιδιά. Ήρθαν όμως στον κόσμο πέντε κόρες στη σειρά, αλλά γιος δεν ερχόταν όσο και αν η κυρία Μπέννετ, επί πολλά χρόνια μετά τη γέννηση της Λύντια, ήτανε σίγουρη ότι θα έρθει. Όταν τελικά παραιτήθηκαν απ' αυτή την ελπίδα, ήταν πλέον αργά για ν' αρχίσουν να κάνουν οικονομίες. Η κυρία Μπέννετ δεν είχε έφεση στην οικονομία και το μόνο που τους είχε εμποδίσει να υπερβαίνουν το εισόδημά τους ήταν η αγάπη του συζύγου της για την ανεξαρτησία.

Με το γαμήλιο συμβόλαιο, μεταβιβάζονταν στην κυρία Μπέννετ και τα παιδιά πέντε χιλιάδες λίρες. Ο καθορισμός όμως του μεριδίου για κάθε παιδί επαφίετο στη βούληση των γονέων. Αυτό ήταν ένα ζήτημα που, τουλάχιστον ως προς τη Λύντια, έπρεπε τώρα να ρυθμιστεί και ο κύριος Μπέννετ δεν μπορούσε παρά να αποδεχθεί χωρίς δισταγμό την πρόταση που είχε μπροστά του. Αφού λοιπόν εξέφρασε στον κουνιάδο του, κάπως επιγραμματικά είν' αλήθεια, την ευγνωμοσύνη του για την καλοσύνη που είχε δείξει, τον διαβεβαίωσε εγγράφως ότι συμφωνούσε πλήρως με όλες τις ενέργειές του και ότι ήταν πρόθυμος να εκπληρώσει όλες τις υποχρεώσεις που είχαν αναληφθεί εξ ονόματός του. Ποτέ πριν δεν είχε φαντασθεί ότι το να πεισθεί ο Γουίκαμ να παντρευτεί την κόρη του θα γινόταν με τόσο μικρή επιβάρυνση για τον ίδιο όσο με την παρούσα ρύθμιση. Με τις εκατό λίρες που θα τους έδινε, είναι ζήτημα αν θα έχανε δέκα λίρες το χρόνο αφού κάτι το φαΐ της, κάτι το χαρτζιλίκι της, κάτι τα δώρα σε χρήμα, που έφταναν κάθε τόσο σ' αυτήν μέσω της μητέρας της, τα έξοδα της Λύντια ήταν ελάχιστα πιο κάτω απ' αυτό το ποσό.

Το δε γεγονός ότι τα πάντα θα γίνονταν με τόσο λίγο κόπο από μέρους του, αποτελούσε μία ακόμη ευχάριστη έκπληξη καθότι αυτό που επιθυμούσε τώρα πιο πολύ ήταν να αναμειχθεί στην υπόθεση όσο λιγότερο μπορούσε. Μόλις πέρασε η πρώτη έκρηξη οργής, που είχε ως αποτέλεσμα τις προσπάθειές του να την εντοπίσει, επανήλθε πλήρως στην παλιά αδιαφορία του. Πολύ σύντομα, το γράμμα είχε φύγει καθότι, καίτοι αναβλητικός στη λήψη αποφάσεων, ήταν ταχύς στην εκτέλεσή τους. Εκεί μέσα, μεταξύ όλων των άλλων, ζητούσε να μάθει με περισσότερες λεπτομέρειες τι όφειλε στον κουνιάδο του, αλλά παραήταν θυμωμένος με τη Λύντια για να της στείλει κάποιο μήνυμα.

Τα καλά νέα διαδόθηκαν γρήγορα σ' όλο το σπίτι και με ανάλογη ταχύτητα σ' όλη τη γύρω περιοχή, στην οποία αντιμετωπίστηκαν με τη δέουσα φιλοσοφικότητα. Βέβαια, οι

Digitized by 10uk1s

συζητήσεις θα ήταν πολύ πιο ενδιαφέρουσες αν η δεσποινίς Λύντια Μπέννετ είχε βγει στο πεζοδρόμιο ή, στην καλύτερη των περιπτώσεων, αν οι δικοί της την είχαν απομονώσει σε κάποια απόμακρη αγροικία. Και έτσι όμως, με έναν τέτοιο γάμο, υπήρχε άφθονο υλικό. Οι καλοσυνάτες ευχές για τη σωτηρία της, που εξέφραζαν πριν όλες οι μοχθηρές γηραιές κυρίες του Μέρυτον, δεν ατόνησαν και πολύ υπό τις νέες αυτές συνθήκες αφού, μ' έναν τέτοιο σύζυγο, η δυστυχία της εθεωρείτο σίγουρη.

Η κυρία Μπέννετ είχε δυο βδομάδες να κατέβει κάτω, αλλά την ευτυχισμένη εκείνη μέρα ξαναπήρε τη θέση της στην κεφαλή του τραπεζιού και μάλιστα με εξουθενωτικά μεγάλο κέφι. Κανένα αίσθημα ντροπής δε μείωνε το θρίαμβό της. Ο γάμος μιας κόρης της, κύριο αντικείμενο των επιθυμιών της από τότε που η Τζέιν ήταν δεκαέξι ετών, θα γινόταν σε λίγο πραγματικότητα και τόσο οι σκέψεις, όσο και τα λόγια της είχαν να κάνουν αποκλειστικά με όλα εκείνα που συνοδεύουν έναν κομψό γάμο· εκλεκτές μουσελίνες, καινούριες άμαξες, καινούριοι υπηρέτες... Έψαχνε δραστήρια σ' όλη την περιοχή για να βρει το κατάλληλο για την κόρη της σπίτι και, χωρίς να γνωρίζει ή να ενδιαφέρεται τι εισόδημα θα είχαν, απέρριπτε πολλά επειδή δεν ήταν όσο μεγάλα ή εντυπωσιακά θα έπρεπε.

«Το Χέι Παρκ ίσως να 'κανε» είπε «αν έφευγαν οι Γκούλντιγκ ή το μεγάλο σπίτι στο Στόουκ αν το σαλόνι του ήταν μεγαλύτερο· το Άσγουορθ όμως παραείναι μακριά! Δε θα το άντεχα να την έχω δέκα μίλια μακριά μου. Όσο για το Πέλβις Λοτζ, οι σοφίτες του είναι φρικαλέες».

Όταν ήταν μπροστά οι υπηρέτες, ο σύζυγός της την άφηνε να μιλά χωρίς να τη διακόπτει. Όταν όμως απεσυρθησαν, της είπε:

«Κυρία Μπέννετ, πριν κλείσετε κάποιο απ' αυτά τα σπίτια, ή και όλα, για το γιο και την κόρη σας, ας ξεκαθαρίσουμε ένα πράγμα· υπάρχει *ένα* σπίτι στην περιοχή όπου δε θα τους επιτραπεί ποτέ η είσοδος. Δεν πρόκειται να ενθαρρύνω την αφροσύνη τους κάνοντάς τους δεκτούς στο Λόγκμπουρν».

Μετά τη δήλωση αυτή, ακολούθησε μια μακρά φιλονικία, αλλά ο κύριος Μπέννετ ήταν ακλόνητος. Η αμέσως επόμενη φιλονικία ξεκίνησε όταν η κυρία Μπέννετ ανακάλυψε, με κατάπληξη και φρίκη, ότι ο σύζυγός της δε θα 'δινε ούτε μια γκινέα[15] για τα ρούχα της κόρης του. Της δήλωσε μάλιστα ότι απ' αυτόν δε θα έβλεπε το παραμικρό δείγμα αγάπης για το γάμο της. Για την κυρία Μπέννετ, αυτό ήταν σχεδόν αδιανόητο. Το να έχει φτάσει ο θυμός του σε τέτοιο σημείο ασύλληπτης μνησικακίας, ώστε να αρνείται στην κόρη του ένα προνόμιο χωρίς το οποίο ο γάμος της θα φαινόταν σχεδόν άκυρος, ξεπερνούσε κάθε όριο φαντασίας. Το αίσχος ενός γάμου χωρίς καινούρια ρούχα την άγγιζε περισσότερο από οποιαδήποτε αίσθηση ντροπής για την απαγωγή της κόρης της και για το γεγονός ότι επί δεκαπέντε μέρες συζούσε αστεφάνωτη με τον Γουίκαμ.

Η Ελίζαμπεθ ήταν τώρα πικρά μετανιωμένη που, σε μια στιγμή απόγνωσης, είχε αποκαλύψει στον κύριο Ντάρσυ τους φόβους της για την αδελφή της γιατί, απ' τη στιγμή που ο γάμος της θα έδινε τόσο σύντομα το πρέπον τέλος στην απαγωγή, υπήρχαν ελπίδες να αποκρύψουν τη θλιβερή αρχή της απ' όσους δεν ανήκαν στο άμεσο περιβάλλον.

Δε φοβόταν ότι αυτός θα το διέδιδε παραπέρα· ελάχιστοι ήταν οι άνθρωποι στην εχεμύθεια των οποίων θα μπορούσε να έχει περισσότερη εμπιστοσύνη· ταυτόχρονα όμως δεν υπήρχε κανείς άλλος που θα τη στενοχωρούσε περισσότερο να γνωρίζει το παραστράτημα της αδελφής της. Όχι πάντως επειδή φοβόταν μήπως ζημιωθεί η ίδια προσωπικά αφού το μεταξύ τους χάσμα φαινόταν οπωσδήποτε αγεφύρωτο. Ακόμη κι αν ο γάμος της Λύντια

[15] Γκινέα *(guinea), παλιό χρυσό νόμισμα, ίσο προς μία λίρα και ένα σελίνι.*

Digitized by 10uk1s

τελείωνε με τον πιο έντιμο τρόπο, αυτό δε σήμαινε ότι ο κύριος Ντάρσυ θα ήθελε να συνδεθεί με μια οικογένεια, στα ήδη υπάρχοντα μειονεκτήματα της οποίας θα ερχόταν τώρα να προστεθεί και μια συμμαχία και συγγένεια του στενότερου είδους με τον άνθρωπο που τόσο δικαιολογημένα περιφρονούσε.

Δε θα ήταν διόλου άξιο απορίας αν απέφευγε μια τέτοια σχέση. Η επιθυμία του να κερδίσει τη συμπάθειά της, επιθυμία για την οποία ήταν σίγουρη στο Ντέρμπυσαϊρ, θα ήταν παράλογο να περιμένει κανείς ότι θα επιβίωνε ύστερα από ένα τέτοιο πλήγμα. Ήταν ταπεινωμένη και συντετριμμένη· ένιωθε να μετανιώνει, χωρίς να ξέρει πολύ καλά για τι. Αποζητούσε την εκτίμησή του τώρα που δεν υπήρχε πλέον καμία ελπίδα να την αποκτήσει. Ήθελε να μάθει τι κάνει τώρα που δεν υπήρχε πλέον η παραμικρή πιθανότητα ν' ακούσει νέα του. Ήταν πεπεισμένη ότι θα μπορούσε να ευτυχήσει μαζί του τώρα που ήταν πλέον απίθανο να ξαναϊδωθούν.

Τι θρίαμβος γι' αυτόν αν ήξερε ότι η πρότασή του, που είχε απορριφθεί με τόση περιφρόνηση και υπερηφάνεια τέσσερις μόλις μήνες πριν, θα γινόταν τώρα δεκτή με χαρά κι ευγνωμοσύνη! Ήταν χωρίς αμφιβολία ο πιο μεγαλόψυχος άνδρας που γνώριζε, αλλά, εφόσον ήταν θνητός, θρίαμβος θα υπήρχε οπωσδήποτε.

Άρχιζε τώρα να καταλαβαίνει ότι ήταν ακριβώς ο άνδρας που, από άποψη χαρακτήρα και χαρισμάτων, θα της ταίριαζε περισσότερο απ' οποιονδήποτε άλλον. Οι πνευματικές ικανότητές του και η ιδιοσυγκρασία του, καίτοι τελείως διάφορες από τις δικές της, θα κάλυπταν όλες τις επιθυμίες της. Μια τέτοια ένωση θα ήταν οπωσδήποτε προς όφελος και των δύο· χάρη στη δική της άνεση και ζωντάνια, θα μαλάκωνε το πνεύμα του και θα βελτιώνονταν οι τρόποι του, ενώ, απ' τη δική του κρίση, μόρφωση και γνώση του κόσμου, εκείνη θ' αποκόμιζε ακόμη σπουδαιότερα οφέλη.

Τώρα όμως κανένας τέτοιος ευτυχισμένος γάμος δε θα δίδασκε στο γεμάτο θαυμασμό πλήθος τι σημαίνει πραγματική συζυγική ευτυχία. Μια εντελώς διαφορετική ένωση, που καθιστούσε μάλιστα αδύνατη την άλλη, επρόκειτο να λάβει σύντομα μορφή στους κόλπους της οικογενείας της.

Της ήταν αδύνατο να φανταστεί πως ο Γουίκαμ και η Λύντια θα κατάφερναν να ζήσουν με σχετική οικονομική ανεξαρτησία, αλλά μπορούσε εύκολα να εικάσει πόσο λίγη σταθερή ευτυχία περίμενε δύο ανθρώπους που είχαν συνδεθεί μόνο και μόνο επειδή τα πάθη τους ήταν ισχυρότερα απ' την αρετή τους.

Ο κύριος Γκάρντινερ ξανάγραψε σύντομα στο γαμπρό του. Απαντούσε εν συντομία στις ευχαριστίες του κυρίου Μπέννετ, διαβεβαιώνοντάς τον για την προθυμία του να συμβάλει στην ευτυχία κάθε μέλους της οικογενείας του, και κατέληγε με την παράκληση να μην αναφερθεί ξανά αυτό το θέμα. Κύριος σκοπός της επιστολής του ήταν να τους πληροφορήσει ότι ο Γουίκαμ αποφάσισε να εγκαταλείψει την εθνοφυλακή:

Ήταν, σε μεγάλο βαθμό, δική μου η επιθυμία να το κάνει αμέσως μετά την οριστικοποίηση του γάμου του και νομίζω ότι θα συμφωνήσετε μαζί μου ότι η αποχώρησή του απ' αυτό το σώμα είναι ιδιαίτερα σκόπιμη τόσο γι' αυτόν, όσο και για την ανιψιά μου. Πρόθεση του κυρίου Γουίκαμ είναι να καταταγεί στον τακτικό στρατό, και μεταξύ των παλιών φίλων του υπάρχουν ακόμη μερικοί που είναι ικανοί και πρόθυμοι να τον βοηθήσουν προς αυτή την κατεύθυνση. Του έχουν υποσχεθεί μια θέση σημαιοφόρου στο σύνταγμα του στρατηγού..., που είναι αυτή τη στιγμή εγκατεστημένο στο βορρά. Είναι πλεονέκτημα που βρίσκεται τόσο

Digitized by 10uk1s

μακριά από αυτή την περιοχή του βασιλείου. Θαρρώ πως θα τα καταφέρει και ελπίζω ότι, ευρισκόμενοι μεταξύ διαφορετικών ανθρώπων, όπου θα πρέπει ο καθένας τους να προστατεύσει την υπόληψή του, θα είναι και οι δυο πιο συνετοί. Έγραψα στο συνταγματάρχη Φόρστερ για να τον πληροφορήσω σχετικά με τη συμφωνία μας και να τον παρακαλέσω να διαβεβαιώσει τους διάφορους πιστωτές του κυρίου Γουίκαμ, εντός και στα περίχωρα του Μπράιτον, ότι θα πληρωθούν λίαν συντόμως, πράγμα για το οποίο αναλαμβάνω προσωπικά την υποχρέωση. Θα σε παρακαλούσα να μπεις κι εσύ στον κόπο να παράσχεις ανάλογες διαβεβαιώσεις στους πιστωτές του στο Μέρυτον. Επισυνάπτω σχετικό κατάλογο τον οποίο κατήρτισα βάσει των πληροφοριών του. Διατείνεται ότι αυτά είναι όλα τα χρέη του και ελπίζω να μη μας έχει εξαπατήσει. Ο Χάγκερστον έχει λάβει οδηγίες μου και σε μια εβδομάδα θα έχουν ρυθμιστεί τα πάντα. Στη συνέχεια, θα φύγουν για το σύνταγμά του, εκτός και αν προσκληθούν προηγουμένως στο Λόγκμπουρν και, όπως μου έδωσε να καταλάβω η κυρία Γκάρντινερ, η ανιψιά μου επιθυμεί διακαώς να σας δει πριν εγκαταλείψουν το νότο. Είναι καλά και παρακαλεί εσένα και τη μητέρα της να δεχθείτε τα σέβη της. Δικός σου κτλ.

Ε. ΓΚΑΡΝΤΙΝΕΡ.

Ο κύριος Μπέννετ και οι κόρες του έβλεπαν το ίδιο καθαρά με τον κύριο Γκάρντινερ όλα τα πλεονεκτήματα της αποχώρησης του Γουίκαμ από το ...σάιρ, αλλά η κυρία Μπέννετ δεν ήταν και τόσο ευχαριστημένη. Η προοπτική εγκατάστασης της Λύντια στο βορρά, τη στιγμή ακριβώς που ήλπιζε να της δώσει χαρά και υπερηφάνεια με την παρουσία της εκεί, αφού δεν είχε κατ' ουδένα τρόπο εγκαταλείψει το σχέδιό της να τους βρει σπίτι στο Χέρτφορντσαϊρ, ήταν πολύ μεγάλη απογοήτευση. Εξάλλου, ήταν τόσο κρίμα να απομακρυνθεί η Λύντια από ένα σύνταγμα όπου γνώριζε τους πάντες και όπου είχε τόσες πολλές συμπάθειες!

«Αγαπάει τόσο πολύ την κυρία Φόρστερ» έλεγε «που θα είναι πραγματικά τρομερό αν αναγκαστεί να φύγει! Άσε που υπάρχουν και πολλοί νέοι τους οποίους συμπαθεί πολύ. Στο σύνταγμα του στρατηγού... μπορεί οι αξιωματικοί να μην είναι τόσο ευχάριστοι».

Η παράκληση της κόρης του, διότι περί παρακλήσεως επρόκειτο, να ξαναγίνει δεκτή στην οικογένειά της, πριν αναχωρήσει για το βορρά, προσέκρουσε αρχικά στην απόλυτη άρνηση του κυρίου Μπέννετ. Η Τζέιν όμως και η Ελίζαμπεθ, που συμφωνούσαν ότι για χάρη των συναισθημάτων και της υπόληψης της αδελφής τους θα 'πρεπε ο γάμος της να αντιμετωπισθεί με αβροφροσύνη απ' τους γονείς της, πίεσαν τον πατέρα τους με τέτοιο ζήλο, αλλά και με τόσο λογικό και ήπιο τρόπο να δεχτεί την κόρη του και το σύζυγό της στο Λόγκμπουρν αμέσως μετά το γάμο τους, που τελικά τον έπεισαν να σκεφτεί όπως αυτές σκέπτονταν και να ενεργήσει όπως αυτές επιθυμούσαν. Έτσι, η μητέρα τους είχε την ικανοποίηση να μάθει ότι θα είχε την ευκαιρία να επιδείξει την παντρεμένη κόρη της στην περιοχή πριν αυτή εξορισθεί στο βορρά. Ως εκ τούτου, όταν ο κύριος Μπέννετ ξανάγραψε στον κουνιάδο του, ενέκρινε την επίσκεψή τους και έτσι κανονίστηκε ότι, μόλις θα τέλειωνε η τελετή, θα κινούσαν για το Λόγκμπουρν. Η Ελίζαμπεθ ήταν ωστόσο κατάπληκτη που ο Γουίκαμ συμφωνούσε μ' αυτό το σχέδιο και, αν ακολουθούσε μόνο τη δική της διάθεση, το τελευταίο πράγμα που θα επιθυμούσε θα ήταν να συναντηθεί μαζί του.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 51

ΗΜΕΡΑ του γάμου της αδελφής τους έφτασε και η Τζέιν και η Ελίζαμπεθ ένιωθαν γι' αυτήν περισσότερη ίσως συμπόνια απ' όση η ίδια για τον εαυτό της. Η άμαξα στάλθηκε να τους συναντήσει στο... και επρόκειτο να φθάσουν εκεί λίγο πριν το δείπνο. Οι δύο μεγαλύτερες δεσποινίδες Μπέννετ έτρεμαν την άφιξή τους. Η Τζέιν βέβαια, η οποία απέδιδε στη Λύντια τα συναισθήματα που θα είχε η ίδια αν η ενοχή ήταν *δική της,* ένιωθε ιδιαίτερα άθλια στη σκέψη τού τι θα πρέπει να υπέφερε η αδελφή της.

Τελικά, έφτασαν. Η οικογένεια είχε συγκεντρωθεί στη μικρή τραπεζαρία για να τους υποδεχθεί. Καθώς η άμαξα πλησίαζε στην πόρτα, το πρόσωπο της κυρίας Μπέννετ έγινε ολόκληρο ένα χαμόγελο, ενώ ο σύζυγός της φαινόταν απροσπέλαστα βλοσυρός και οι κόρες της έδειχναν αναστατωμένες, ανήσυχες, γεμάτες αγωνία.

Η φωνή της Λύντια ακούστηκε στον προθάλαμο· η πόρτα άνοιξε διάπλατα και, την επόμενη στιγμή, την είδαν να εισβάλει στο δωμάτιο. Η μητέρα της την πλησίασε, την αγκάλιασε και την καλωσόρισε με έξαλλη χαρά. Στη συνέχεια, μ' ένα στοργικό χαμόγελο, έδωσε το χέρι της στον Γουίκαμ, που ακολουθούσε τη σύζυγό του, και ευχήθηκε και στους δύο κάθε καλό με τέτοια ζωηρότητα, που λες και δεν είχε καμιά αμφιβολία για την ευτυχία τους.

Η υποδοχή τους από τον κύριο Μπέννετ, προς τον οποίο στράφηκαν αμέσως μετά, δεν ήταν και τόσο εγκάρδια. Η έκφρασή του έγινε μάλλον πιο βλοσυρή και δεν άνοιξε το στόμα του σχεδόν καθόλου. Η τόσο άνετη αυτοπεποίθηση του νεαρού ζευγαριού ήταν όντως αρκετή για να τον εκνευρίσει. Η Ελίζαμπεθ αισθανόταν αηδία, ενώ ακόμη και ή δεσποινίς Μπέννετ τα είχε χάσει. Η Λύντια ήταν πάντα η ίδια· αχαλίνωτη, αναίσθητη, έξαλλη, θορυβώδης και αδίστακτη. Πήγαινε από τη μια αδελφή στην άλλη απαιτώντας τα συγχαρητήριά τους και, όταν τελικά κάθισαν όλοι, άρχισε να περιεργάζεται με ενδιαφέρον το δωμάτιο, πρόσεξε κάποια μικροαλλαγή σ' αυτό και παρατήρησε, γελώντας, ότι είχε πολύ καιρό να βρεθεί εκεί.

Ο Γουίκαμ δεν ήταν διόλου πιο αμήχανος απ' αυτήν, αλλά οι τρόποι του ήταν πάντα τόσο ευχάριστοι, που, αν ο χαρακτήρας του κι ο γάμος του ήταν ακριβώς όπως θα έπρεπε να είναι, τα χαμόγελά του και η άνετη συμπεριφορά του, όσο μιλούσε στους νέους συγγενείς του, θα τους είχαν γοητεύσει όλους. Η Ελίζαμπεθ ποτέ πριν δεν είχε πιστέψει ότι ήταν ικανός για τόση αυτοπεποίθηση. Κάθισε λοιπόν στη θέση της και σκεφτόταν ότι ποτέ δε θα ξανάλεγε ότι υπάρχουν όρια στην αναίδεια ενός αναιδούς ανθρώπου. *Αυτή* είχε κοκκινίσει· το ίδιο και η Τζέιν. Τα μάγουλα όμως αυτών που ήταν υπαίτιοι για τη σύγχυσή τους δεν είχαν υποστεί καμία αλλαγή χρώματος.

Έλλειψη θεμάτων για συζήτηση δεν υπήρχε· οι γλώσσες της νύφης και της μητέρας της πήγαιναν ροδάνι, ο δε Γουίκαμ, που έτυχε να κάθεται κοντά στην Ελίζαμπεθ, άρχισε να ρωτά για τους γνωστούς του στην περιοχή με μια άνεση, όλο κέφι, που εκείνη αισθανόταν ανίκανη να μιμηθεί στις απαντήσεις της. Το ζευγάρι έδειχνε να έχει τις πιο ευχάριστες αναμνήσεις στον κόσμο. Τίποτε από το παρελθόν δε φαινόταν να τους στενοχωρεί, η δε Λύντια οδηγούσε αυθόρμητα τη συζήτηση σε θέματα που οι αδελφές της δε θα έθιγαν για τίποτε στον κόσμο.

«Το φαντάζεστε ότι πέρασαν κιόλας τρεις μήνες» φώναξε «από τότε που έφυγα; Κι εμένα, μα την πίστη μου, μου φαίνεται σαν να 'ναι μόνο δυο εβδομάδες. Κι όμως, πόσα πράγματα έγιναν από τότε! Θεέ μου! Όταν έφευγα, σίγουρα δε μου περνούσε απ' το μυαλό ότι θα παντρευόμουν μέχρι να επιστρέψω! Σκεφτόμουν όμως ότι θα 'χε πλάκα να το κάνω».

Digitized by 10uk1s

Ο πατέρας της ανασήκωσε το βλέμμα. Η Τζέιν ήταν συντετριμμένη. Η Ελίζαμπεθ κοίταξε με νόημα τη Λύντια, αλλά εκείνη, που ποτέ δεν άκουγε ούτε έβλεπε οτιδήποτε για το οποίο αποφάσιζε να μείνει ασυγκίνητη, συνέχισε με περισσή ευθυμία:

«Ω!, μαμά, το ξέρει ο κόσμος εδώ ότι σήμερα παντρεύτηκα; Φοβόμουν πως όχι, κι όταν είδαμε στο δρόμο τον Γουίλλιαμ Γκούλντιγκ με το δίφρο του, αποφάσισα ότι έπρεπε να το μάθει. Άνοιξα λοιπόν το παράθυρο και, αφού έβγαλα το γάντι, ακούμπησα το χέρι μου στο πλαίσιο για να δει τη βέρα. Ύστερα, τον χαιρέτησα και χαμογέλασα σαν να μη συνέβαινε τίποτε».

Η Ελίζαμπεθ δεν άντεχε άλλο. Σηκώθηκε και βγήκε τρέχοντας απ' το δωμάτιο· και δεν επέστρεψε παρά μόνο όταν τους άκουσε να διασχίζουν το διάδρομο και να μπαίνουν στην τραπεζαρία. Έφτασε εκεί ακριβώς τη στιγμή που η Λύντια έπαιρνε, με ασυγκράτητη επιδεικτικότητα, τη θέση στα δεξιά της μητέρας της και έλεγε στη μεγάλη αδελφή της:

«Α, Τζέιν, τώρα που είμαι παντρεμένη, πρέπει να πάρω εγώ τη θέση σου κι εσύ να κάτσεις παρακάτω».

Τίποτε δεν έδειχνε ότι, όσο περνούσε η ώρα, η Λύντια θα καταλαμβανόταν από κείνη την αμηχανία που της έλειπε εντελώς στην αρχή. Αντίθετα, η άνεση και το κέφι της αυξάνονταν διαρκώς. Ανυπομονούσε να δει την κυρία Φίλιπς, τους Λούκας και όλους τους άλλους γείτονες και να τους ακούσει να την αποκαλούν «κυρία Γουίκαμ». Στο μεταξύ, αμέσως μετά το γεύμα, έτρεξε στην κυρία Χιλ και τις δυο καμαριέρες για να τους δείξει τη βέρα της και να καυχηθεί για το γάμο της.

«Λοιπόν, μαμά» είπε όταν επέστρεψαν στη μικρή τραπεζαρία «πώς σου φαίνεται ο σύζυγός μου; Δεν είναι γοητευτικός άνδρας; Είμαι σίγουρη ότι οι αδελφές μου με ζηλεύουν όλες τους. Μακάρι να έχουν και τη μισή απ' τη δική μου τύχη. Πρέπει να πάνε όλες τους στο Μπράιτον. Αυτό είναι το ιδανικό μέρος για να βρεις σύζυγο. Τι κρίμα, μαμά, που δεν πήγαμε όλοι μαζί».

«Έχεις απόλυτο δίκιο, αλλά δε μ' άκουγαν όταν τους το 'λεγα. Όμως, καλή μου Λύντια, δε μ' αρέσει διόλου που πας τόσο μακριά. Είναι πράγματι αναγκαίο;»

«Ω, Θεέ μου, ναι! Δεν πειράζει όμως· είμαι σίγουρη ότι θα μου αρέσει πολύ. Εσείς, ο μπαμπάς κι οι αδελφές μου, πρέπει να 'ρθετε όλοι να μας δείτε. Θα είμαστε, όλο το χειμώνα, στο Νιούκαστλ, όπου θα γίνονται ασφαλώς κάμποσοι χοροί και θα φροντίσω να βρω καλούς καβαλιέρους για όλες τους».

«Δε φαντάζεσαι πόσο θα το 'θελα!» είπε η μητέρα της.

«Και μετά, όταν φύγετε, ν' αφήσετ' εκεί καμιά δυο απ' τις αδελφές μου. Είμαι σίγουρη ότι, μέχρι να βγει ο χειμώνας, θα τους έχω βρει συζύγους».

«Σ' ευχαριστώ για το μερδικό μου σ' αυτή τη χάρη» είπε η Ελίζαμπεθ «αλλά δε μου αρέσει ιδιαίτερα ο τρόπος με τον οποίο βρίσκεις συζύγους».

Οι επισκέπτες τους δε θα έμεναν εκεί πάνω από δέκα μέρες. Ο κύριος Γουίκαμ είχε λάβει το διορισμό του πριν φύγουν απ' το Λονδίνο και σε δεκαπέντε ημέρες έπρεπε να βρίσκεται στο σύνταγμά του.

Κανείς δε λυπόταν που θα έμεναν τόσο λίγο, εκτός από την κυρία Μπέννετ, η οποία εκμεταλλεύτηκε αυτό το διάστημα όσο καλύτερα μπορούσε κάνοντας επισκέψεις με την κόρη της και καλώντας συνέχεια κόσμο στο σπίτι. Οι συγκεντρώσεις αυτές ήταν ευπρόσδεκτες για όλους. Όσοι μάλιστα είχαν μυαλό επιθυμούσαν περισσότερο από

Digitized by 10uk1s

εκείνους που δεν είχαν την απόδραση απ' το στενό οικογενειακό κύκλο.

Η αγάπη του Γουίκαμ για τη Λύντια ήταν ακριβώς όπως την είχε φαντασθεί η Ελίζαμπεθ· όχι ίση μ' εκείνη που έτρεφε η Λύντια γι' αυτόν. Δε χρειαζόταν να τους δει για να καταλάβει· η λογική των πραγμάτων οδηγούσε στο συμπέρασμα ότι η απαγωγή τους οφειλόταν στη δύναμη του δικού της έρωτα και όχι του δικού του. Θα είχε μάλιστα απορήσει γιατί, χωρίς να την αγαπά με πάθος, επέλεξε να απαχθεί μαζί της αν δεν ήταν σίγουρη ότι η φυγή του είχε καταστεί αναγκαία λόγω δυσμενών οικονομικών συνθηκών και εφόσον είχαν έτσι τα πράγματα, δεν ήταν το είδος του νέου που θα αντιστεκόταν στον πειρασμό να πάρει μαζί του και μια σύντροφο.

Η Λύντια του ήταν υπερβολικά αφοσιωμένη. Ήταν, ανά πάσα στιγμή, ο καλός της Γουίκαμ και κανείς δε συγκρινόταν μ' αυτόν. Ήταν, στα πάντα, ο καλύτερος του κόσμου και ήταν σίγουρη ότι την 1η Σεπτεμβρίου[16] θα σκότωνε περισσότερα πουλιά απ' οποιονδήποτε άλλον στην περιοχή.

Ένα πρωί, λίγες μέρες μετά την άφιξή τους, εκεί που καθόταν με τις δύο μεγαλύτερες αδελφές της, είπε στην Ελίζαμπεθ:

«Εσένα, Λίζυ, νομίζω ότι δε σου περιέγραψα ποτέ το γάμο μου. Δεν ήσουν μπροστά όταν τα είπα όλα στη μαμά και στους άλλους. Δεν είσαι περίεργη να τ' ακούσεις κι εσύ;»

«Δε νομίζω» αποκρίθηκε η Ελίζαμπεθ. «Ό,τι και να πούμε επ' αυτού, πολύ θα 'ναι».

«Θεέ μου! Τι παράξενη που είσαι! Εγώ όμως πρέπει να σου πω πώς έγινε. Παντρευτήκαμε, ξέρεις, στον Άγ. Κλήμη, γιατί σ' αυτή την ενορία ανήκει ο Γουίκαμ, και είχαμε κανονίσει να βρεθούμε όλοι εκεί στις έντεκα. Ο θείος, η θεία κι εγώ θα πηγαίναμε μαζί και οι άλλοι θα μας περίμεναν στην εκκλησία. Ήρθε λοιπόν το πρωί της Δευτέρας κι εγώ είχα τέτοια ταραχή! Φοβόμουν τόσο, ξέρεις, μήπως συμβεί τίποτε και δε γίνει ο γάμος και τότε θα μου 'στριβε εντελώς. Και να 'χω και τη θεία, όση ώρα ντυνόμουν, να μου μιλάει και να με συμβουλεύει συνέχεια, λες και διάβαζε κήρυγμα. Εγώ βέβαια δεν άκουγα ούτε μια λέξη στις δέκα γιατί, όπως καταλαβαίνεις, είχα στο νου μου τον καλό μου το Γουίκαμ. Ανυπομονούσα να δω αν είχε βάλει για το γάμο την μπλε στολή του.

«Αρχίσαμε λοιπόν το πρόγευμα στις δέκα, ως συνήθως, και νόμιζα ότι ποτέ δε θα τελειώσει. Παρεμπιπτόντως, πρέπει να σου πω ότι ο θείος και η θεία ήταν φρικτά δυσάρεστοι, όσο καιρό έμεινα μαζί τους. Μπορείς να το πιστέψεις ότι δε βγήκα ούτε μια φορά απ' το σπίτι επί δεκαπέντε ολόκληρες μέρες; Ούτ' ένα πάρτι ούτε μια έξοδος, τίποτε απολύτως! Βέβαια, το Λονδίνο ήταν μάλλον άδειο, αλλά το Μικρό Θέατρο ήταν οπωσδήποτε ανοιχτό. Τέλος πάντων, επάνω που η άμαξα έφτανε στην πόρτα, ειδοποιήθηκε ο θείος ότι τον ήθελε εκείνος ο απαίσιος κύριος Στόουν για μια δουλειά. Και τώρα, ξέρεις, όταν βρεθούν αυτοί οι δυο, αργεί να ξημερώσει. Πήρα λοιπόν τέτοια τρομάρα, που δεν ήξερα τι να κάνω αφού στο γαμπρό θα με παρέδιδε ο θείος και, αν αργούσαμε, δε θα μπορούσαμε να παντρευτούμε κείνη τη μέρα. Ευτυχώς όμως επέστρεψε σε δέκα λεπτά και έτσι φύγαμε στην ώρα μας. Αργότερα ωστόσο σκέφτηκα ότι ακόμη κι αν δεν είχε έρθει ο θείος, δε θα υπήρχε λόγος να αναβληθεί ο γάμος αφού θα μπορούσε κάλλιστα να με παραδώσει ο κύριος Ντάρσυ».

«Ο κύριος Ντάρσυ!» επανέλαβε, κατάπληκτη, η Ελίζαμπεθ.

«Ω, ναι!... Θα 'ρχόταν εκεί με τον Γουίκαμ, ξέρεις. Οχ, τι έκανα, Θεούλη μου! Το ξέχασα

---

[16] 1η Σεπτεμβρίου, *ημερομηνία ενάρξεως της κυνηγετικής περιόδου.*

Digitized by 10uk1s

εντελώς! Δεν έπρεπε να μου ξεφύγει λέξη! Τους το 'χα ορκιστεί! Τι θα πει τώρα ο Γουίκαμ; Έπρεπε να μείνει τελείως μυστικό!»

«Αν έπρεπε να μείνει μυστικό» είπε η Τζέιν «μην πεις ούτε λέξη παραπάνω. Να είσαι σίγουρη ότι εγώ δεν πρόκειται να σε ρωτήσω τίποτ' άλλο».

«Ω!, ασφαλώς» είπε η Ελίζαμπεθ αν και καιγόταν από περιέργεια· «δε θα ρωτήσουμε απολύτως τίποτε».

«Ευχαριστώ» είπε η Λύντια «γιατί αν με ρωτούσατε, σίγουρα θα σας τα 'λεγα όλα και ο Γουίκαμ θα γινόταν έξαλλος».

Ήταν σαφές ότι τις ενεθάρρυνε να ρωτήσουν και, για ν' αντισταθεί σ' αυτό τον πειρασμό, η Ελίζαμπεθ αναγκάστηκε να φύγει τρέχοντας.

Ήταν όμως αδύνατο να ζει στην άγνοια σχετικά μ' ένα τέτοιο θέμα ή, τουλάχιστον, ήταν αδύνατο να μην επιδιώξει να πληροφορηθεί. Ο κύριος Ντάρσυ στο γάμο της αδελφής της! Το τελευταίο πράγμα που θα περίμενε κανείς απ' αυτόν θα ήταν να τον δει σε μια τέτοια σκηνή με τέτοιους ανθρώπους. Απ' το μυαλό της περνούσαν, η μια μετά την άλλη, διάφορες εξωφρενικές εικασίες σχετικά με το νόημα αυτής της ενέργειας, αλλά καμιά δεν την ικανοποιούσε. Εκείνες μάλιστα που της άρεσαν περισσότερο, επειδή έδιναν την ευγενέστερη εικόνα της συμπεριφοράς του, της φαίνονταν και οι πιο απίθανες. Τέτοια αγωνία δεν μπορούσε να την αντέξει και, αρπάζοντας βιαστικά ένα φύλλο χαρτί, άρχισε να γράφει ένα σύντομο γράμμα στη θεία της ζητώντας μια εξήγηση γι' αυτό που ξέφυγε απ' τη Λύντια, εάν βέβαια κάτι τέτοιο συμβιβαζόταν με την επιδιωκόμενη μυστικότητα. «Αντιλαμβάνεσθε φαντάζομαι» προσέθετε «πόσο περίεργη είμαι να μάθω γιατί ένας άνθρωπος που δεν έχει καμία σχέση με οποιονδήποτε από μας και είναι (συγκριτικά μιλώντας) ξένος προς την οικογένειά μας βρισκόταν ανάμεσά σας σε μια τέτοια στιγμή. Γράψτε μου, σας παρακαλώ, αμέσως και βοηθήστε με να καταλάβω, εκτός και αν πρέπει, για πολύ σοβαρούς λόγους, να παραμείνει μυστικό, πράγμα που φαίνεται να θεωρεί απαραίτητο η Λύντια. Αν είναι έτσι, θα προσπαθήσω να αρκεσθώ στην άγνοια».

«Όχι ότι πρόκειται και να το κάνω» πρόσθεσε από μέσα της καθώς τέλειωνε το γράμμα. «Και αν, καλή μου θεία, δε μου πείτε με αξιόπιστο τρόπο, θα καταφύγω σίγουρα σε κόλπα και τεχνάσματα για να μάθω την αλήθεια».

Η λεπτή αίσθηση αξιοπρέπειας που χαρακτήριζε την Τζέιν δε θα της επέτρεπε ποτέ να μιλήσει κατ' ιδίαν στην Ελίζαμπεθ γι' αυτό που ξέφυγε απ' τη Λύντια. Η Ελίζαμπεθ ήταν ευτυχής γι' αυτό· μέχρι να δει αν θα λύνονταν οι απορίες της, προτιμούσε να μείνει χωρίς την έμπιστόν της.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 52

Η ΕΛΙΖΑΜΠΕΘ είχε την ικανοποίηση να λάβει απάντηση στο γράμμα της μέσα στο συντομότερο δυνατό χρονικό διάστημα. Μόλις την πήρε στα χέρια της, έτρεξε αμέσως στο δασάκι, όπου υπήρχαν ελάχιστες πιθανότητες να την ενοχλήσει κανείς, κάθισε σ' ένα παγκάκι και ετοιμάστηκε για μεγαλύτερη ακόμη ικανοποίηση, καθότι η έκταση του γράμματος την έπειθε ότι δεν περιείχε αρνητική απάντηση.

Γκρέιστσερτς Στριτ, 6 Σεπτ.

ΑΓΑΠΗΤΗ ΜΟΥ ΑΝΙΨΙΑ,

Μόλις έλαβα το γράμμα σου και θα αφιερώσω όλο αυτό το πρωινό για να σου απαντήσω καθώς προβλέπω ότι μια σύντομη απάντηση δε θα μπορούσε να καλύψει όσα έχω να σου πω. Οφείλω να ομολογήσω ότι το αίτημά σου με εξέπληξε· δεν το περίμενα από σένα. Μη νομίζεις όμως ότι θύμωσα· αυτό που εννοώ είναι απλώς ότι δε φανταζόμουνα ποτέ να 'χεις εσύ τέτοιες απορίες. Αν δεν επιλέξεις να με καταλάβεις, συγχώρεσε την αδιακρισία μου. Ο θείος σου είναι το ίδιο έκπληκτος μ' εμένα και ό,τι έκανε, έλαβε το θάρρος να το κάνει μόνο και μόνο επειδή πίστευε ότι ήσουν κι εσύ αναμεμειγμένη στην υπόθεση. Αν όμως είσαι πράγματι αμέτοχη και ανίδεη, πρέπει να γίνω πιο σαφής.

Τη μέρα ακριβώς που επέστρεψα από το Λόγκμπουρν, ο θείος σου δέχτηκε μια εντελώς απρόσμενη επίσκεψη. Ήλθε να τον δει ο κύριος Ντάρσυ και κλείστηκαν οι δυο τους στο γραφείο του επί αρκετές ώρες. Όταν εγώ έφτασα, είχαν τελειώσει τη συζήτησή τους και έτσι η περιέργειά μου δεν υπέστη το ίδιο φρικτό βασανιστήριο που φαίνεται ότι υπέστη η δική σου. Ήλθε για να πει στον κύριο Γκάρντινερ ότι είχε μάθει πού βρίσκονταν η αδελφή σου και ο κύριος Γουίκαμ και ότι είχε συναντηθεί και μιλήσει και με τους δύο· με τον Γουίκαμ επανειλημμένως, με τη Λύντια μία φορά. Απ' ό,τι κατάλαβα, έφυγε από το Ντέρμπυσαϊρ μόλις μια μέρα μετά από μας και ήλθε στην πόλη με την απόφαση να τους εντοπίσει. Ως κίνητρο επικαλέστηκε την πεποίθησή του ότι έφταιγε ο ίδιος που η προστυχιά του Γουίκαμ δεν είχε γίνει ευρύτερα γνωστή, ώστε να είναι αδύνατο να τον ερωτευθεί ή να τον εμπιστευθεί οποιαδήποτε ευυπόληπτη νεαρή κυρία. Καταλόγισε, με μεγαλοψυχία, τα πάντα στην αδικαιολόγητη υπερηφάνειά του και ομολόγησε ότι δεν το θεωρούσε ως τότε του επιπέδου του να δημοσιοποιεί τις προσωπικές του υποθέσεις. Πίστευε ότι ο χαρακτήρας του μιλούσε από μόνος του. Το θεώρησε λοιπόν χρέος του ν' αναλάβει πρωτοβουλία και να προσπαθήσει να επανορθώσει ένα κακό που είχε γίνει εξαιτίας του. Αν είχε *και άλλο κίνητρο,* δε νομίζω ότι θα έπρεπε να ντρέπεσαι γι' αυτό. Δε χρειάστηκε να μείνει πολύ στην πόλη για να τους ανακαλύψει καθότι, για τη διεξαγωγή των ερευνών του, διέθετε κάτι που εμείς δε διαθέτουμε· αυτός άλλωστε ήταν ένας ακόμη λόγος για τον οποίο αποφάσισε να μας ακολουθήσει. Υπάρχει, φαίνεται, κάποια κυρία Γιαγκ που ήταν κάποτε γκουβερνάντα της δεσποινίδος Ντάρσυ και που απολύθηκε για κάποια επιλήψιμη πράξη της, την οποία όμως δε μας αποκάλυψε. Μετά την απομάκρυνσή της, πήρε ένα μεγάλο σπίτι στην Έντουαρντ Στριτ και από τότε συντηρείται ενοικιάζοντας δωμάτια. Ο κύριος Ντάρσυ ήξερε ότι αυτή η κυρία Γιαγκ είναι στενή φίλη του Γουίκαμ και, μόλις έφτασε στην πόλη, πήγε και τη βρήκε για να ζητήσει πληροφορίες. Του πήρε όμως δυο τρεις μέρες μέχρι να την καταφέρει να του πει αυτό που ήθελε να μάθει. Ήταν αποφασισμένη, υποθέτω, να μην προδώσει το μυστικό της χωρίς δωροδοκία αφού σίγουρα ήξερε πού βρισκόταν ο φίλος της. Ο Γουίκαμ είχε πράγματι πάει σ' αυτήν μόλις έφτασαν στο Λονδίνο και, αν ήταν σε θέση να τους φιλοξενήσει, θα είχαν μείνει μαζί της. Κάποια στιγμή, τέλος πάντων, ο καλός

Digitized by 10uk1s

μας φίλος κατάφερε να της αποσπάσει την πολυπόθητη διεύθυνση. Βρίσκονταν στην... Στριτ. Είδε τον Γουίκαμ και κατόπιν επέμεινε να δει και τη Λύντια. Κύριος στόχος του μ' αυτήν, μας εξομολογήθηκε, ήταν να την πείσει να εγκαταλείψει την επαίσχυντη αυτή κατάσταση και να επιστρέψει στους δικούς της μόλις αυτοί θα πείθονταν να τη δεχθούν, προσφερόμενος να βοηθήσει όσο μπορούσε προς αυτή την κατεύθυνση. Διαπίστωσε όμως ότι η Λύντια ήταν αποφασισμένη να μείνει εκεί που ήταν. Δεν την ενδιέφερε κανείς απ' τους δικούς της, δεν ήθελε καμία βοήθεια απ' αυτόν και τον Γουίκαμ δεν τον άφηνε με τίποτε. Ήταν σίγουρη ότι θα παντρεύονταν κάποια στιγμή και δε νοιαζόταν και πολύ για το πότε. Αφού τα συναισθήματά της ήταν τέτοια, σκέφτηκε ότι το μόνο που του απέμενε να κάνει ήταν να διασφαλίσει και να επισπεύσει ένα γάμο, πράγμα που δεν ήταν ποτέ στις προθέσεις του Γουίκαμ, όπως κατάλαβε από την πρώτη κιόλας συζήτηση που είχε μαζί του, κατά την οποία του ομολόγησε ότι είχε αναγκαστεί να εγκαταλείψει το σύνταγμά του εξαιτίας κάποιων χρεών τιμής, που είχαν αρχίσει να γίνονται πολύ πιεστικά, και δε δίστασε να αποδώσει όλα τα κακά επακόλουθα της φυγής της Λύντια στη δική της ανοησία και μόνο. Σκόπευε να παραιτηθεί αμέσως απ' τη θέση του, χωρίς ωστόσο να έχει σκεφτεί και πολύ τι θα έκανε στο μέλλον. Κάπου θα 'πρεπε να πάει, αλλά δεν ήξερε πού. Το μόνο που ήξερε ήταν ότι δεν είχε με τι να ζήσει. Ο κύριος Ντάρσυ τον ρώτησε γιατί δεν είχε παντρευτεί την αδελφή σου αμέσως. Μολονότι ο κύριος Μπέννετ δεν εθεωρείτο πολύ πλούσιος, θα ήταν σε θέση να κάνει κάτι γι' αυτόν και οπωσδήποτε η οικονομική κατάστασή του θα βελτιωνόταν με το γάμο. Από την απάντηση όμως που έλαβε σ' αυτή την ερώτηση, ανακάλυψε ότι ο Γουίκαμ έτρεφε ακόμη ελπίδες να κάνει την τύχη του μ' ένα γάμο σε κάποια άλλη περιοχή. Στην κατάσταση ωστόσο που βρισκόταν, ήταν μάλλον δύσκολο ν' αντισταθεί στον πειρασμό της άμεσης ανακούφισης. Συναντήθηκαν αρκετές φορές γιατί υπήρχαν πολλά που έπρεπε να συζητηθούν. Ο Γουίκαμ φυσικά ήθελε περισσότερα απ' όσα γινόταν να πάρει, αλλά τελικά αναγκάστηκε να λογικευτεί. Αφού ρυθμίστηκαν τα πάντα μεταξύ τους, το επόμενο βήμα του κυρίου Ντάρσυ ήταν να ενημερώσει σχετικά το θείο σου. Ήλθε λοιπόν, για πρώτη φορά, στην Γκρέιστσερτς Στριτ το προηγούμενο της επιστροφής μου βράδυ, αλλά ο κύριος Γκάρντινερ δεν ήταν διαθέσιμος και ο κύριος Ντάρσυ ρώτησε κι *έμαθε* ότι ο πατέρας σου ήταν ακόμη εδώ και ότι θα εγκατέλειπε την πόλη το επόμενο πρωί. Κρίνοντας ότι ο πατέρας σου δεν ήταν τόσο κατάλληλο πρόσωπο, όσο ο θείος σου, για να συζητήσουν το θέμα, ανέβαλε χωρίς δεύτερη σκέψη την επίσκεψη ως την επομένη, όταν ο πρώτος θα είχε φύγει. Δεν άφησε όνομα και μέχρι την άλλη μέρα το μόνο που γνώριζε ο θείος σου ήταν ότι κάποιος κύριος τον ζήτησε για μια υπόθεση. Το Σάββατο, επανήλθε. Ο πατέρας σου είχε φύγει, ο θείος σου ήταν στο σπίτι και, όπως σου είπα και πριν, είχαν μια αρκετά μακρά συζήτηση οι δυο τους. Ξανασυναντήθηκαν την Κυριακή και τότε τον είδα κι εγώ. Μέχρι τη Δευτέρα, είχαν ρυθμιστεί τα πάντα και στάλθηκε η κατεπείγουσα επιστολή στο Λόγκμπουρν. Ο επισκέπτης μας όμως ήταν πολύ ισχυρογνώμων. Έχω την εντύπωση, Λίζυ μου, ότι το πραγματικό ελάττωμα του χαρακτήρα του δεν είναι άλλο από την ισχυρογνωμοσύνη. Κατά καιρούς, του έχουμε προσάψει πολλά ελαττώματα, αλλά το πραγματικό είναι αυτό. Ό,τι έπρεπε να γίνει, επέμενε να το κάνει εκείνος· αν και είμαι σίγουρη (και δεν το λέω για να μου πεις ευχαριστώ, γι' αυτό μην πεις τίποτε) ότι ο θείος σου θα 'χε ρυθμίσει τα πάντα με μεγάλη προθυμία. Έδωσαν λοιπόν μεγάλη μάχη μεταξύ τους μέχρι να συμφωνήσουν, τόσο μεγάλη, που δε νομίζω ότι την άξιζαν οι ενεχόμενοι κύριος και κυρία. Τελικά, ο θείος σου υπέκυψε και, αντί να του επιτραπεί να φανεί χρήσιμος στην ανιψιά του, του επεβλήθη να οικειοποιηθεί μια τιμή που δεν του ανήκε, πράγμα εντελώς ασυμβίβαστο προς το χαρακτήρα του. Γι' αυτό και πραγματικά πιστεύω ότι το γράμμα σου, σήμερα το πρωί, του έδωσε μεγάλη χαρά, επειδή απαιτούσε μια εξήγηση που θα τον απήλλασσε από το δανεικό φωτοστέφανό του και θα απέδιδε τον έπαινο εκεί όπου ανήκει. Όμως, Λίζυ μου, αυτό δεν πρέπει να το μάθει κανένας άλλος, εκτός ίσως απ' την Τζέιν. Ξέρεις πολύ καλά, υποθέτω, τι ακριβώς έγινε για τους νεαρούς μας. Θα εξοφληθούν, κατ' αρχάς, τα χρέη του Γουίκαμ, που

Digitized by 10uk1s

ανέρχονται, πιστεύω, σε πολύ παραπάνω από χίλιες λίρες. Επίσης, πέραν των χιλίων λιρών που δικαιούται η Λύντια, θα κατατεθούν άλλες χίλιες λίρες στ' όνομά της και, τέλος, θα εξαγορασθεί ο διορισμός του Γουίκαμ στο στράτευμα. Το λόγο για τον οποίο ήθελε να τ' αναλάβει όλα μόνος του σ' τον εξήγησα παραπάνω. Πιστεύει ότι οφείλεται σ' αυτόν, στη δική του επιφυλακτικότητα και έλλειψη πραγματικού ενδιαφέροντος, που δεν έγινε γνωστός ο πραγματικός χαρακτήρας του Γουίκαμ, ο οποίος κατά συνέπεια έτυχε όλης αυτής της ευνοϊκής υποδοχής και προσοχής. Υπάρχει ίσως κάποια δόση αλήθειας σ' αυτό μολονότι εγώ αμφιβάλλω αν για το συγκεκριμένο συμβάν ευθύνεται η δική του επιφυλακτικότητα ή η επιφυλακτικότητα οιουδήποτε άλλου. Παρ' όλα όμως αυτά τα ωραία λόγια, μπορείς να είσαι απολύτως σίγουρη, καλή μου Λίζυ, ότι ο θείος σου δε θα είχε υποχωρήσει ποτέ αν δεν πιστεύαμε ότι ο κύριος Ντάρσυ έχει και *έναν άλλο λόγο* να ενδιαφέρεται για την υπόθεση. Όταν αποφασίστηκαν όλ' αυτά, επέστρεψε στους φίλους του που βρίσκονταν ακόμη στο Πέμπερλυ. Συμφωνήθηκε όμως ότι θα ξαναρχόταν στο Λονδίνο όταν θα γινόταν ο γάμος και τότε θα ρυθμίζονταν οριστικά όλα τα οικονομικά ζητήματα. Πιστεύω ότι τώρα σ' τα έχω πει όλα. Φαντάζομαι ότι όλη αυτή η ιστορία θα σου προκαλέσει μεγάλη έκπληξη· ελπίζω τουλάχιστον να μη σε δυσαρεστήσει.

Η Λύντια ήλθε σ' εμάς και το σπίτι ήταν συνέχεια ανοικτό για τον Γουίκαμ. Αυτός ήταν ακριβώς όπως τον θυμόμουν απ' το Χέρτφορντσαϊρ. Όσο γι' *αυτήν,* δε θα σου έλεγα ποτέ πόσο με δυσαρέστησε η συμπεριφορά της, όσο καιρό έμεινε μαζί μας, αν δεν είχα καταλάβει, από το γράμμα της Τζέιν την περασμένη Τετάρτη, ότι η διαγωγή της, επιστρέφοντας στο Λόγκμπουρν, ήταν ίδια κι όμοια και συνεπώς ό,τι σου λέω τώρα δεν πρόκειται να σου προκαλέσει καινούρια στενοχώρια. Της μίλησα επανειλημμένως με τον πιο σοβαρό τρόπο, τονίζοντάς της πόσο κακό ήταν αυτό που είχε κάνει και πόση δυστυχία είχε προκαλέσει στην οικογένειά της. Όμως, μόνο κατά τύχη μπορεί να άκουγε καμιά λέξη γιατί είμαι σίγουρη ότι δε με πρόσεξε καθόλου. Υπήρχαν στιγμές που μ' έκανε έξω φρενών, αλλά τότε έφερνα στη σκέψη μου τις αγαπημένες μου Ελίζαμπεθ και Τζέιν και για δική τους χάρη έκανα υπομονή. Ο κύριος Ντάρσυ ήταν συνεπής ως προς την επιστροφή του και, όπως σας πληροφόρησε η Λύντια, παρευρέθη στο γάμο. Την επομένη, γευμάτισε μαζί μας και θα ξανάφευγε απ' την πόλη την Τετάρτη ή την Πέμπτη. Θα θυμώσεις πολύ μαζί μου, καλή μου Λίζυ, αν με την ευκαιρία αυτή σου πω (πράγμα που ποτέ ως τώρα δεν τόλμησα να κάνω) πόσο πολύ τον συμπαθώ; Η συμπεριφορά του απέναντι μας ήταν από κάθε άποψη τόσο ευχάριστη, όσο κι όταν ήμασταν στο Ντέρμπυσαϊρ. Ο τρόπος με τον οποίο σκέφτεται και οι απόψεις του μ' ενθουσιάζουν. Το μόνο που του λείπει, ίσως, είναι λίγη ζωντάνια και αυτό, αν παντρευτεί με σύνεση, θα μπορούσε να του το διδάξει η σύζυγός του. Μου φάνηκε ωστόσο πολύ κρυψίνους· δεν ανέφερε σχεδόν καθόλου τ' όνομά σου. Φαίνεται όμως ότι η κρυψίνοια είναι της μόδας, τελευταία. Συγχώρεσέ με, σε παρακαλώ, αν ήμουν πολύ αδιάκριτη ή, τουλάχιστον, μη με τιμωρήσεις μέχρι του σημείου να με αποκλείσεις από το Π. Ποτέ δε θα είμαι πραγματικά ευτυχισμένη αν δεν κάνω το γύρο όλου του κόσμου. Ένας χαμηλός φαέθων, μ' ένα ωραίο ζευγαράκι πόνι, θα ήταν ό,τι πρέπει. Πρέπει όμως να σταματήσω. Τα παιδιά μ' έχουν χάσει εδώ και μισή ώρα. Ειλικρινέστατα δική σου,

Μ. ΓΚΑΡΝΤΙΝΕΡ.

Το περιεχόμενο αυτού του γράμματος έφερε τέτοια αναστάτωση στην Ελίζαμπεθ, που της ήταν αδύνατο να πει αν το δυνατότερο συναίσθημά της, εκείνη τη στιγμή, ήταν η χαρά ή η οδύνη. Οι ασαφείς και ακαθόριστες υποψίες που της είχε προκαλέσει η αβεβαιότητα σχετικά με το τι μπορεί να είχε κάνει ο κύριος Ντάρσυ για την προώθηση του γάμου της αδελφής της, υποψίες που δεν είχε τολμήσει να ενθαρρύνει γιατί μια τόσο μεγάλη καλοσύνη ήταν απίθανη και που συνάμα φοβόταν μήπως ήταν δικαιολογημένες γιατί τότε

Digitized by 10uk1s

θα συνεπάγονταν οδυνηρές υποχρεώσεις, αποδεικνύονταν τώρα κάτι παραπάνω από αληθινές! Τους είχε επίτηδες ακολουθήσει στην πόλη, είχε υποστεί όλη την ταλαιπωρία και την ταπείνωση που συνοδεύουν μια τέτοια έρευνα, κατά την οποία ήταν αναγκαίο να ικετεύσει μια γυναίκα που πρέπει να σιχαινόταν και να περιφρονούσε, και είχε φτάσει μέχρι του σημείου να συναντήσει, και μάλιστα αρκετές φορές, να προσπαθήσει να λογικέψει, να πείσει και τελικά να δωροδοκήσει τον άνθρωπο που απέφευγε πάντα σαν την πανούκλα και που δεν άντεχε ούτε τ' όνομά του να προφέρει. Και όλ' αυτά για χάρη μιας κοπέλας την οποία ούτε συμπαθούσε ούτε εκτιμούσε. Η καρδιά της Ελίζαμπεθ της ψιθύριζε ότι το είχε κάνει γι' αυτήν. Η ελπίδα όμως αυτή απωθήθηκε σε λίγο από άλλες σκέψεις και σύντομα ένιωσε ότι ακόμη και η ματαιοδοξία της δεν μπορούσε να την πείσει ότι η αγάπη του γι' αυτήν, για μια γυναίκα που τον είχε ήδη απορρίψει, θα είχε τη δύναμη να υπερνικήσει ένα τόσο φυσικό συναίσθημα, όπως η απέχθεια για οιαδήποτε σχέση με τον Γουίκαμ. Σύγαμβρος του Γουίκαμ! Ποιου ανθρώπου η υπερηφάνεια δε θα εξεγείρετο εναντίον μιας τέτοιας συγγένειας; Είχε βέβαια κάνει πολλά, και η Ελίζαμπεθ αισθανόταν ντροπή όταν σκεφτόταν πόσα, αλλά είχε επίσης εξηγήσει το λόγο της παρέμβασής του και η εξήγηση αυτή δεν ήταν δύσκολα πιστευτή. Ήταν λογικό να νιώθει ότι είχε σφάλει και, με τη γενναιοδωρία που τον διέκρινε, να θέλει να επανορθώσει το σφάλμα του. Όσο όμως και να μη θεωρούσε τον εαυτό της ως το κύριο κίνητρό του, δεν μπορούσε να μην υποθέτει ότι η ανάμειξή του σε μια υπόθεση που αφορούσε άμεσα την ψυχική της ηρεμία δεν οφειλόταν, ως ένα βαθμό, και στην όποια συμπάθεια συνέχιζε να τρέφει ακόμα γι' αυτήν. Ήταν οδυνηρό, υπερβολικά οδυνηρό, να ξέρει ότι είχαν υποχρεωθεί σ' έναν άνθρωπο που δεν επρόκειτο ποτέ να λάβει αντάλλαγμα. Την αποκατάσταση της Λύντια, την υπόληψή της, τα πάντα, τα χρωστούσαν σ' αυτόν. Ω!, πόσο βαθιά ήταν η θλίψη της για κάθε αχάριστο συναίσθημα που είχε νιώσει κατά το παρελθόν, για κάθε αυθάδη λόγο που του είχε απευθύνει. Η ίδια ένιωθε ταπεινωμένη, αλλά γι' αυτόν ήταν υπερήφανη· υπερήφανη επειδή, σε μια υπόθεση που απαιτούσε ευσπλαχνία και τιμή, είχε καταφέρει να δείξει τον καλύτερο εαυτό του. Διάβαζε και ξαναδιάβαζε τα εγκώμια που του έπλεκε η θεία της και, μολονότι την ευχαριστούσαν, έβρισκε ότι δεν ήταν αρκετά. Ευχαρίστηση, καίτοι ανάμεικτη με θλίψη, ένιωθε επίσης ανακαλύπτοντας πόσο βαθιά πεπεισμένοι ήταν ο θείος και η θεία της για την ύπαρξη αμοιβαίας αγάπης και εμπιστοσύνης ανάμεσα στον κύριο Ντάρσυ και την ίδια.

Απ' τις σκέψεις και τη θέση της την έβγαλε ξαφνικά ο ήχος βημάτων που πλησίαζαν και, πριν μπορέσει να πάρει ένα άλλο μονοπάτι, την πρόφτασε ο Γουίκαμ.

«Φοβάμαι ότι διακόπτω τους μοναχικούς ρεμβασμούς σας, αγαπητή μου αδελφή» της είπε πλησιάζοντάς την.

«Πράγματι» απάντησε εκείνη χαμογελώντας· «δεν έπεται όμως ότι η διακοπή αυτή είναι, κατ' ανάγκη, ανεπιθύμητη».

«Θα λυπόμουν πολύ αν ήταν. *Εμείς* ήμασταν πάντα καλοί φίλοι και τώρα είμαστε ακόμη καλύτεροι».

«Αυτό είν' αλήθεια. Έρχονται και οι άλλοι;»

«Δεν ξέρω. Η κυρία Μπέννετ και η Λύντια θα πάνε με την άμαξα στο Μέρυτον. Λοιπόν, αγαπητή μου αδελφή, έμαθα απ' το θείο και τη θεία μας ότι επισκεφτήκατε το Πέμπερλυ».

Η Ελίζαμπεθ απάντησε καταφατικά.

«Σχεδόν σας ζηλεύω, αλλά εγώ φοβάμαι ότι δε θα άντεχα τη συγκίνηση, αλλιώς θα περνούσα από κει καθ' οδόν προς το Νιούκαστλ. Και θα είδατε, υποθέτω, τη γριά οικονόμο; Καημένη Ρέυνολντς· μ' αγαπούσε τόσο πολύ!... Δε φαντάζομαι όμως να σας ανέφερε τ'

Digitized by 10uk1s

όνομά μου».

«Και όμως, το ανέφερε».

«Και τι είπε;»

«Ότι είχατε καταταγεί στο στρατό και ότι φοβόταν πως... πως δεν τα είχατε πάει και τόσο καλά. Από μια τέτοια απόσταση σαν *αυτή,* ξέρετε, τα πράγματα παραμορφώνονται καμιά φορά εντελώς».

«Ασφαλώς» αποκρίθηκε εκείνος δαγκώνοντας τα χείλη του.

Η Ελίζαμπεθ πίστεψε για μια στιγμή ότι του είχε κλείσει το στόμα, αλλά εκείνος συνέχισε απτόητος:

«Εξεπλάγην όταν τον περασμένο μήνα είδα τον Ντάρσυ στην πόλη. Διασταυρωθήκαμε αρκετές φορές. Αναρωτιέμαι τι να γύρευε εκεί».

«Ίσως να ετοιμάζει το γάμο του με τη δεσποινίδα ντε Μπεργκ» είπε η Ελίζαμπεθ. «Θα πρέπει να υπήρχε κάποιος ειδικός λόγος για να βρίσκεται εκεί τέτοια εποχή».

«Χωρίς αμφιβολία. Εσείς τον είδατε όσο ήσασταν στο Λάμπτον; Άκουσα, νομίζω, από τους Γκάρντινερ ότι συναντηθήκατε».

«Ναι· μας σύστησε μάλιστα και στην αδελφή του».

«Και σας άρεσε;»

«Πάρα πολύ».

«Έχω ακούσει, πράγματι, ότι τα τελευταία ένα δύο χρόνια παρουσίασε ασυνήθιστη βελτίωση. Την τελευταία φορά που την είδα δεν υποσχόταν και πολλά. Χαίρομαι που τη συμπαθήσατε. Ελπίζω να γίνει καλό κορίτσι».

«Ασφαλώς και θα γίνει. Άλλωστε, έχει περάσει πια την πιο δύσκολη ηλικία».

«Περάσατε μήπως κι απ' το χωριό Κύμπτον;»

«Δε θυμάμαι κάτι τέτοιο».

«Το αναφέρω γιατί εκεί βρίσκεται η θέση εφημερίου, που θα έπρεπε να μου έχει παραχωρηθεί. Υπέροχο μέρος! Εξαιρετικό πρεσβυτέριο! Θα με βόλευε από κάθε άποψη».

«Και θα σας άρεσε να κάνετε κηρύγματα;»

«Όσο δε φαντάζεσθε. Θα το θεωρούσα ως μέρος των καθηκόντων μου και σύντομα η προσπάθεια θα ήταν μηδαμινή. Δεν πρέπει κανείς να παραπονιέται, αλλά, όπως και να το κάνουμε, αυτή η θέση θα ήταν ό,τι έπρεπε για μένα! Η γαλήνη και η απομόνωση που προσφέρει μια τέτοια ζωή θα ανταποκρίνονταν πλήρως στην εικόνα που έχω για την ευτυχία! Δεν ήταν όμως γραφτό μου. Ακούσατε καθόλου τον Ντάρσυ να λέει κάτι εν προκειμένω όσο ήσασταν στο Κεντ;»

«Άκουσα, από πηγή που θεωρώ εξίσου έγκυρη, ότι η εν λόγω θέση θα σας δινόταν μόνο υπό ορισμένους όρους και κατά τη βούληση του σημερινού προστάτη».

«Έτσι, ε; Βέβαια, δε λέω, υπάρχει *κάποια* αλήθεια σ' αυτό· άλλωστε, σας το είχα πει κι εγώ απ' την αρχή αν θυμάστε».

Digitized by 10uk1s

«Άκουσα *επίσης* ότι κάποτε το έργο του ιεροκήρυκα δε σας συγκινούσε τόσο, όσο φαίνεται να σας συγκινεί τώρα και ότι είχατε μάλιστα γνωστοποιήσει την απόφασή σας να μη χειροτονηθείτε ποτέ, με αποτέλεσμα να βρεθεί άλλη, συμβιβαστική, λύση».

«Ώστε έτσι ακούσατε!... Ούτε αυτό είναι εντελώς αναληθές. Θα θυμάστε ίσως τι σας είπα σχετικά όταν το πρωτοσυζητήσαμε».

Τώρα, είχαν σχεδόν φτάσει στην πόρτα του σπιτιού, καθώς η Ελίζαμπεθ είχε επιταχύνει το βήμα της για να απαλλαγεί απ' αυτόν, και μη θέλοντας, για χάρη της αδελφής της, να τον προκαλέσει, αρκέστηκε να του απαντήσει μ' ένα εγκάρδιο χαμόγελο:

«Ελάτε τώρα, κύριε Γουίκαμ, είμαστε πια αδέλφια, ξέρετε. Ας μην ερίζουμε για το παρελθόν. Ελπίζω στο μέλλον να ομογνωμούμε πάντα».

Του πρότεινε το χέρι κι εκείνος, μολονότι τα 'χε εντελώς χαμένα, το φίλησε με στοργικό ιπποτισμό. Ύστερα, μπήκαν στο σπίτι.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 53

Ο ΚΥΡΙΟΣ Γουίκαμ έμεινε τόσο ικανοποιημένος απ' αυτή τη συζήτηση, που ούτε τον εαυτό του ξαναβασάνισε ούτε την αγαπημένη του αδελφή Ελίζαμπεθ ξαναπροκάλεσε με το ίδιο θέμα. Όσο για κείνη, διαπίστωσε με ευχαρίστηση ότι του είχε πει αρκετά για να τον κάνει να σωπάσει.

Η ημέρα της αναχώρησης του ζεύγους δεν άργησε να φτάσει και η κυρία Μπέννετ αναγκάστηκε να υποκύψει σ' ένα χωρισμό ο οποίος, απ' τη στιγμή που ο σύζυγός της δε συμφωνούσε επ' ουδενί λόγω με τα σχέδιά της να πάνε όλοι στο Νιούκαστλ, θα διαρκούσε μάλλον επί δώδεκα τουλάχιστον μήνες.

«Ω!, καλή μου Λύντια» αναφώνησε τη στιγμή του αποχωρισμού «πότε θα ξαναϊδωθούμε;»

«Ω, Θεέ μου! Δεν ξέρω. Ίσως όχι κατά τα επόμενα δύο τρία χρόνια».

«Να μου γράφεις συχνά, αγάπη μου».

«Όσο πιο συχνά μπορώ. Αλλά, όπως ξέρετε, οι παντρεμένες γυναίκες δεν έχουν και πολύ χρόνο για γράψιμο. Οι αδελφές μου όμως, που δε θα 'χουν τίποτ' άλλο να κάνουν, πρέπει να μου γράφουν».

Ο αποχαιρετισμός του κυρίου Γουίκαμ ήταν πολύ πιο στοργικός από εκείνον της συζύγου του. Χαμογελούσε, ήταν ευγενικός και είπε διάφορα χαριτωμένα πράγματα.

«Είναι σπουδαίος τύπος» είπε ο κύριος Μπέννετ, μόλις βγήκαν απ' το σπίτι. «Ποτέ δεν έχω ξαναδεί τέτοιον τύπο. Ψευτογελάει, κάνει το χαριτωμένο και προσπαθεί να μας ρίξει όλους. Είμαι εξαιρετικά περήφανος γι' αυτόν. Θα προκαλούσα ακόμα και τον σερ Γουίλλιαμ Λούκας να βρει, αν μπορεί, έναν πιο άξιο γαμπρό!»

Η απώλεια της κόρης της βύθισε την κυρία Μπέννετ σε βαθιά, πολυήμερη θλίψη.

«Συχνά σκέφτομαι» έλεγε «ότι δεν υπάρχει χειρότερο πράγμα απ' το να αποχωρίζεσαι τα αγαπημένα σου πρόσωπα. Αισθάνεσαι τόσο έρημος χωρίς αυτά».

«Έτσι είναι, κυρία μου, όταν παντρεύει κανείς μια κόρη» είπε η Ελίζαμπεθ. «Εσείς, τουλάχιστον, έχετε την παρηγοριά ότι οι άλλες τέσσερις κόρες σας είναι ανύπαντρες».

«Δε φταίει αυτό. Η Λύντια δε μ' εγκαταλείπει επειδή παντρεύτηκε, αλλά απλώς επειδή το σύνταγμα του άντρα της έτυχε να βρίσκεται τόσο μακριά. Αν ήταν πιο κοντά, δε θα 'χε φύγει τόσο γρήγορα».

Η αθυμία όμως που της είχε προκαλέσει αυτό το γεγονός σύντομα ανακουφίστηκε και η ψυχή της ήταν και πάλι έτοιμη να δεχτεί την ταραχή που φέρνει η ελπίδα, χάρη σε μια είδηση που άρχισε να διαδίδεται κείνες τις μέρες. Η οικονόμος του Νέδερφιλντ είχε λάβει οδηγίες να ετοιμαστεί για την άφιξη του κυρίου της, που θα έφτανε σε μια δυο μέρες για να κυνηγήσει, για μερικές βδομάδες, στην περιοχή. Η κυρία Μπέννετ καθόταν στα καρφιά. Κοίταζε την Τζέιν, χαμογελούσε και κουνούσε το κεφάλι της εναλλάξ.

«Ώστε έτσι λοιπόν, αδελφή μου» (καθότι τα νέα τα 'φερνε πρώτη η κυρία Φίλιπς) «έρχεται ο κύριος Μπίγκλεϋ. Ε, τόσο το καλύτερο. Όχι βέβαια ότι με νοιάζει. Μας είναι εντελώς αδιάφορος, ξέρεις, και σε διαβεβαιώ ότι εγώ προσωπικά δε θέλω να τον ξαναδώ ποτέ. Βέβαια, αν θέλει να 'ρθει στο Νέδερφιλντ, καλώς να έρθει. Και ποιος ξέρει τι *μπορεί* να

Digitized by 10uk1s

συμβεί έτσι κι έρθει. Πάντως, εμάς δε μας νοιάζει. Συμφωνήσαμε, ξέρεις, εδώ και καιρό να μην ξαναπούμε λέξη γι' αυτό. Και λοιπόν, είναι εντελώς βέβαιο ότι έρχεται;»

«Απολύτως βέβαιο» απάντησε η άλλη. «Χθες βράδυ η κυρία Νίκολς ήτανε στο Μέρυτον και, όταν την είδα να περνάει, βγήκα η ίδια έξω για να μάθω την αλήθεια. Μου είπε λοιπόν ότι είναι πέρα για πέρα αλήθεια. Θα φτάσει το αργότερο την Πέμπτη, αν όχι την Τετάρτη. Πήγαινε στον κρεοπώλη —μου είπε— να παραγγείλει κρέας για την Τετάρτη και είχε βρει και έξι πάπιες που ήταν ό,τι έπρεπε για σφάξιμο».

Η δεσποινίς Μπέννετ δεν μπόρεσε ν' ακούσει τα νέα για τον ερχομό του χωρίς ν' αλλάξει χρώμα. Είχε μήνες να αναφέρει τ' όνομα του στην Ελίζαμπεθ, αλλά τώρα, μόλις βρέθηκαν μόνες, της είπε:

«Σε είδα που με κοίταζες σήμερα, Λίζυ, την ώρα που η θεία μάς έλεγε τα τελευταία νέα, και ξέρω ότι έδειχνα στενοχωρημένη. Μη φαντάζεσαι όμως ότι αυτό οφειλόταν σε κάποιο ανόητο λόγο. Απλώς ταράχτηκα, προς στιγμή, γιατί σκέφτηκα ότι όλοι *θα πρέπει* να κοίταζαν εμένα. Σε διαβεβαιώ ότι η είδηση δε μου προκάλεσε ούτε χαρά ούτε θλίψη. Χαίρομαι μόνο για ένα πράγμα· που έρχεται μόνος και έτσι δε θα τον βλέπουμε συχνά. Όχι ότι φοβάμαι *τον εαυτό μου,* αλλά τρέμω τα σχόλια των άλλων».

Η Ελίζαμπεθ δεν ήξερε τι συμπέρασμα να βγάλει. Αν δεν τον είχε δει στο Ντέρμπυσαϊρ, θα μπορούσε ίσως να δεχθεί ότι ο ερχομός του εκεί δεν είχε άλλο σκοπό, εκτός από αυτόν που είχε αναγγελθεί. Πίστευε όμως ότι αγαπούσε ακόμη την Τζέιν και το δίλημμά της ήταν αν ερχόταν *με* την άδεια του φίλου του ή αν ήταν αρκετά τολμηρός ώστε να έρχεται *χωρίς* αυτήν.

«Είναι όμως σκληρό» σκεφτόταν μερικές φορές «να μην μπορεί ο δυστυχής να έλθει σ' ένα σπίτι που έχει νοικιάσει νόμιμα χωρίς να προκαλεί όλες αυτές τις εικασίες! Είναι καιρός πια να τον αφήσω στην ησυχία του».

Παρά τα όσα δήλωνε και πίστευε ειλικρινά ότι αισθανόταν η Τζέιν, εν αναμονή της αφίξεώς του, η Ελίζαμπεθ έβλεπε καθαρά ότι η διάθεσή της είχε επηρεασθεί απ' το γεγονός. Ήταν πολύ πιο ταραγμένη και ασταθής απ' ό,τι συνήθως.

Το θέμα που είχε τόσο έντονα συζητηθεί μεταξύ των γονιών τους, πριν από δώδεκα περίπου μήνες, ήλθε ξανά στην επιφάνεια.

«Μόλις έλθει ο κύριος Μπίγκλεϋ, αγαπητέ μου» είπε η κυρία Μπέννετ «θα τον επισκεφθείτε, φυσικά, αμέσως».

«Ούτε που να το σκέπτεσθε ! Με αναγκάσατε να τον επισκεφθώ πέρυσι υποσχόμενη ότι, αν πήγαινα να τον δω, θα παντρευόταν μια από τις κόρες μας. Δεν έγινε όμως τίποτε και δεν πρόκειται να ξανακάνω το ίδιο ανόητο θέλημα».

Η σύζυγός του του τόνισε πόσο απολύτως επιβεβλημένη ήταν μια τέτοια κίνηση εκ μέρους όλων των κυρίων της περιοχής.

«Απεχθάνομαι αυτή την εθιμοτυπία» είπε ο κύριος Μπέννετ. «Αν επιθυμεί την παρέα μας, ας την επιδιώξει εκείνος. Ξέρει πού μένουμε. Δε σκοπεύω να χάνω το χρόνο μου τρέχοντας πίσω απ' τους γείτονές μας κάθε φορά που φεύγουν ή επιστρέφουν».

«Ναι, αλλά αυτό που ξέρω εγώ είναι ότι θα ήταν φρικτή αγένεια να μην πάτε. Τίποτε πάντως δε μ' εμποδίζει εμένα να τον καλέσω σε γεύμα· είμαι αποφασισμένη. Και είναι καιρός να καλέσουμε επίσης την κυρία Λογκ και τους Γκούλντιγκ. Όλοι μαζί θα είμαστε δεκατρία άτομα και έτσι θα υπάρχει αρκετός χώρος στο τραπέζι και γι' αυτόν».

Digitized by 10uk1s

Παρηγορημένη από αυτή την απόφαση, ήταν τώρα σε θέση να αντέξει πιο εύκολα τη χωριατιά του συζύγου της, καίτοι ήταν πολύ οδυνηρό να σκέφτεται ότι, εξαιτίας αυτής της χωριατιάς, όλοι οι άλλοι γείτονές τους θα έβλεπαν τον κύριο Μπίγκλεϋ πριν απ' *αυτούς*. Καθώς η μέρα της άφιξής του πλησίαζε, η Τζέιν είπε κάποια στιγμή στην αδελφή της:

«Τελικά, αρχίζω να λυπάμαι που θα 'ρθει. Το γεγονός, από μόνο του, δε θα μ' ενοχλούσε καθόλου· θα μπορούσα να τον αντικρίσω με πλήρη αδιαφορία· δεν αντέχω όμως να ακούω τους πάντες να μιλούν συνέχεια γι' αυτό. Οι προθέσεις της μητέρας είναι αγαθές, αλλά δεν καταλαβαίνει, κανείς δεν μπορεί να καταλάβει, πόσο υποφέρω μ' αυτά που λέει. Ω, πόσο ευτυχισμένη θα είμαι όταν ξαναφύγει απ' το Νέδερφιλντ!»

«Μακάρι να μπορούσα να πω κάτι που θα σε παρηγορούσε» αποκρίθηκε η Ελίζαμπεθ «αλλά είναι εντελώς έξω απ' τις δυνατότητές μου. Το καταλαβαίνεις, πιστεύω· στερούμαι ακόμη και τη συνήθη ικανοποίηση του να πεις σε κάποιον που υποφέρει να κάνει υπομονή, αφού εσύ έχεις πάντα τόσο πολλή».

Ο κύριος Μπίγκλεϋ έφτασε. Η κυρία Μπέννετ, με τη βοήθεια των υπηρετών, κατάφερε να είναι από τους πρώτους που το έμαθαν μακραίνοντας έτσι, όσο γινόταν περισσότερο, την περίοδο της αγωνίας και της ταραχής της. Μετρούσε τις μέρες που έπρεπε να περάσουν πριν στείλουν την πρόσκλησή τους, χωρίς να ελπίζει ότι θα τον έβλεπε νωρίτερα. Το τρίτο όμως πρωί, μετά την άφιξή του στο Χέρτφορντσαϊρ, τον είδε απ' το παράθυρο του δωματίου της να μπαίνει με το άλογό του στον περίβολο και να κατευθύνεται προς το σπίτι.

Έτρεξε αμέσως να φωνάξει τις κόρες της για να μοιραστούν τη χαρά της. Η Τζέιν έμεινε ακίνητη στη θέση της. Η Ελίζαμπεθ, για να κάνει το χατίρι της μητέρας της, πλησίασε στο παράθυρο, κοίταξε έξω, είδε ότι συνοδευόταν από τον κύριο Ντάρσυ και ξανάκατσε πλάι στην αδελφή της.

«Είναι και κάποιος άλλος μαζί του, μαμά» είπε η Κίττυ· «ποιος να 'ναι άραγε;»

«Κάποιος γνωστός του, υποθέτω, χρυσό μου. Πού θες να ξέρω;»

«Τι γνωστός, καλέ!» είπε η Κίττυ. «Αυτός δεν είναι που ήτανε παλιά μαζί του; Ο κύριος, πώς τον λένε... Εκείνος ο ψηλός, περήφανος άντρας».

«Θεέ μου! Ο κύριος Ντάρσυ! Ναι, μα την πίστη μου! Αυτόν ούτε να τον βλέπω δε θέλω, αλλά είναι φίλος του κυρίου Μπίγκλεϋ και όλοι οι φίλοι του κυρίου Μπίγκλεϋ είναι ευπρόσδεκτοι σ' αυτό το σπίτι».

Η Τζέιν κοίταξε την Ελίζαμπεθ με έκπληξη και ανησυχία. Γνώριζε ελάχιστα για τη συνάντησή τους στο Ντέρμπυσαϊρ και ως εκ τούτου συναισθανόταν την αμηχανία που θα πρέπει να ένιωθε η αδελφή της βλέποντάς τον σχεδόν για πρώτη φορά από τότε που έλαβε την επεξηγηματική επιστολή του. Και οι δύο αδελφές ένιωθαν αρκετά άβολα. Η μια λυπόταν την άλλη και φυσικά λυπόνταν και οι δυο τον εαυτό τους. Η μητέρα τους συνέχιζε να μιλά για την αντιπάθεια που έτρεφε για τον κύριο Ντάρσυ και για την απόφασή της να του φερθεί ευγενικά μόνο επειδή ήταν φίλος του κυρίου Μπίγκλεϋ, χωρίς καμιά από τις δυο τους να την ακούει. Ωστόσο, η Ελίζαμπεθ είχε λόγους ανησυχίας που δεν μπορούσε να τους υποψιαστεί η Τζέιν αφού δεν είχε βρει ακόμη το θάρρος να της δείξει το γράμμα της κυρίας Γκάρντινερ ή να της μιλήσει για την αλλαγή των συναισθημάτων της απέναντι σ' αυτόν. Για την Τζέιν, ο Ντάρσυ ήταν απλώς ένας άνδρας του οποίου η αδελφή της είχε απορρίψει την πρόταση και είχε υποτιμήσει την αξία, ενώ γι' αυτήν που γνώριζε περισσότερα ήταν ο άνθρωπος στον οποίο όλη η οικογένεια όφειλε μια σπουδαία ευεργεσία και για τον οποίο η ίδια έτρεφε ένα ενδιαφέρον ίσως όχι τόσο τρυφερό, αλλά οπωσδήποτε εξίσου εύλογο και δικαιολογημένο μ' εκείνο που ένιωθε η Τζέιν για τον Μπίγκλεϋ. Η κατάπληξή της για τον

Digitized by 10uk1s

ερχομό του... για τον ερχομό του στο Νέδερφιλντ, στο Λόγκμπουρν, και για τη σαφή επιδίωξή του να την ξαναδεί ήταν σχεδόν ίδια μ' εκείνη που δοκίμασε όταν πρωτοδιαπίστωσε την αλλαγή της συμπεριφοράς του στο Ντέρμπυσαϊρ.

Το χρώμα που είχε χαθεί από το πρόσωπό της επανήλθε, για μισό λεπτό, εντονότερο κι ένα χαμόγελο ευτυχίας έδωσε περισσότερη λάμψη στα μάτια της καθώς σκεφτόταν, εκείνο το ελάχιστο χρονικό διάστημα, ότι η αγάπη του και οι επιθυμίες του δεν πρέπει να είχαν κλονιστεί. Δεν μπορούσε όμως να είναι σίγουρη. «Ας δούμε πρώτα πώς συμπεριφέρεται» σκέφτηκε «κι έχουμε, μετά, καιρό για προσδοκίες».

Προσηλώθηκε με πάθος στο εργόχειρό της, πασχίζοντας να διατηρήσει την ψυχραιμία της και χωρίς να τολμά να σηκώσει το βλέμμα της, ώσπου η ανυπόμονη περιέργειά της την έκανε να το στρέψει προς το πρόσωπο της αδελφής της τη στιγμή που ο υπηρέτης πλησίαζε στην πόρτα. Η Τζέιν φαινόταν λίγο πιο χλωμή απ' ό,τι συνήθως, αλλά πιο ήρεμη απ' ό,τι περίμενε η Ελίζαμπεθ. Μόλις εμφανίστηκαν οι κύριοι, το χρώμα της έγινε πιο έντονο· τους υποδέχτηκε ωστόσο με αρκετή άνεση και με ευπρεπή συμπεριφορά, πλήρως απαλλαγμένη από κάθε ίχνος μνησικακίας ή περιττής υποχρεωτικότητας.

Η Ελίζαμπεθ είπε και στους δύο όσα ακριβώς χρειάζονταν για να μη θεωρηθεί αγενής και ξανάπιασε το εργόχειρό της μ' ένα ζήλο που δεν επεδείκνυε και τόσο συχνά. Προς τον κύριο Ντάρσυ τόλμησε να ρίξει μόνο μια ματιά. Έδειχνε ως συνήθως σοβαρός· μάλλον όπως συνήθιζε να φαίνεται στο Χέρτφορντσαϊρ, παρά όπως τον είχε δει στο Πέμπερλυ. Ίσως όμως να μην μπορούσε, παρουσία της μητέρας της, να είναι αυτός που ήταν μπροστά στο θείο και τη θεία της. Ήταν μια οδυνηρή, αλλά όχι απίθανη, εικασία.

Τον Μπίγκλεϋ τον κοίταξε κι αυτόν μόνο για μια στιγμή και, στο σύντομο αυτό διάστημα, της φάνηκε χαρούμενος αλλά και αμήχανος. Η διαχυτικότητα με την οποία τον υπεδέχθη η κυρία Μπέννετ ήταν τόσο υπερβολική, ιδίως συγκρινόμενη με την ψυχρή και τυπική ευγένειά της έναντι του φίλου του, που έκανε τις δύο κόρες της να ντρέπονται.

Ιδιαίτερα η Ελίζαμπεθ, που ήξερε ότι η μητέρα της όφειλε στον κύριο Ντάρσυ τη σωτηρία της αγαπημένης της κόρης από τον ανεπανόρθωτο διασυρμό, ένιωθε ασύγκριτα μεγάλη οδύνη και θλίψη γι' αυτή την τόσο άνιση μεταχείριση.

Ο Ντάρσυ, αφού τη ρώτησε τι κάνουν ο κύριος και η κυρία Γκάρντινερ, ερώτηση στην οποία τής ήταν αδύνατο ν' απαντήσει χωρίς να τα χάσει, δεν είπε σχεδόν τίποτε άλλο. Δεν είχε κάτσει κοντά της και ίσως αυτός να ήταν ο λόγος της σιωπής της, αλλά στο Ντέρμπυσαϊρ δε φερνόταν έτσι. Εκεί, όταν δεν μπορούσε να μιλήσει στην ίδια, μιλούσε στους φίλους της. Τώρα όμως είχαν περάσει κάμποσα λεπτά χωρίς να ακουστεί καθόλου ο ήχος της φωνής του και, κάθε φορά που, ανίκανη ν' αντισταθεί στην περιέργεια, σήκωνε το βλέμμα της στο πρόσωπό του, ανακάλυπτε ότι όσο κοιτούσε την ίδια, κοιτούσε και την Τζέιν, αλλά συχνότερα ακόμη κοιτούσε το πάτωμα. Η έκφρασή του μαρτυρούσε σαφώς περισσότερη περισυλλογή και λιγότερη αγωνία να φανεί ευχάριστος απ' ό,τι κατά την τελευταία συνάντησή τους. Ήταν απογοητευμένη και θυμωμένη με τον εαυτό της γι' αυτή την απογοήτευση.

«Τι άλλο μπορούσα να περιμένω;» σκεφτόταν. «Αλλά, τότε, γιατί ήρθε;»

Δεν είχε καμιά διάθεση για συζήτηση μ' οποιονδήποτε άλλον εκτός από εκείνον, αλλά πού να βρει το κουράγιο να του μιλήσει;

Τον ρώτησε τι κάνει η αδελφή του, αλλά αυτό ήταν όλο κι όλο.

«Πάει καιρός, κύριε Μπίγκλεϋ, από τότε που φύγατε» είπε η κυρία Μπέννετ.

Digitized by 10uk1s

Ο κύριος Μπίγκλεϋ συμφώνησε αμέσως.

«Άρχισα να φοβάμαι ότι δε θα επιστρέφατε ποτέ. *Κυκλοφόρησε ότι* σκοπεύετε να εγκαταλείψετε για καλά την περιοχή στα τέλη Σεπτεμβρίου, αλλά ελπίζω αυτό να μην αληθεύει. Από τότε που φύγατε, έγιναν ένα σωρό αλλαγές στην περιοχή. Η δεσποινίς Λούκας παντρεύτηκε και τακτοποιήθηκε. Το ίδιο και μια από τις κόρες μου. Θα το ακούσατε, φαντάζομαι, ή μάλλον θα το είδατε στις εφημερίδες. Ξέρω πως ήταν στους *Τάιμς* και στον *Κούριερ,* αλλά δεν το 'βαλαν όπως έπρεπε. Έλεγε μόνο: "Προσφάτως, ετέλεσαν γάμους τους Τζορτζ Γουίκαμ και δεσποινίς Λύντια Μπέννετ" κι ούτε λέξη για τον πατέρα της ούτε για το πού μένει ούτε για τίποτε. Το 'γραψε μάλιστα ο αδελφός μου ο Γκάρντινερ και απορώ πώς έκανε τόσο κακή δουλειά. Το είδατε;»

Ο Μπίγκλεϋ απάντησε ότι το είδε και έδωσε τα συγχαρητήριά του. Η Ελίζαμπεθ δεν τόλμησε να σηκώσει τα μάτια της απ' το εργόχειρό της και έτσι δεν μπόρεσε να δει την έκφραση του κυρίου Ντάρσυ.

«Είναι, χωρίς αμφιβολία, υπέροχο να καλοπαντρεύεις μια κόρη» συνέχισε η μητέρα της «αλλά ταυτόχρονα, κύριε Μπίγκλεϋ, είναι πολύ σκληρό να σου την παίρνουν τόσο μακριά. Πήγανε στο Νιούκαστλ, ένα μέρος στην άλλη άκρη του κόσμου, στο βορρά, όπως φαίνεται, και θα μείνουν εκεί ένας Θεός ξέρει πόσο. Εκεί βρίσκεται το σύνταγμά του. Θα μάθατε, υποθέτω, ότι εγκατέλειψε το ...σάιρ και κατετάγη στον τακτικό στρατό. Δόξα τω Θεώ! Έχει *μερικούς* φίλους, καίτοι λιγότερους ίσως απ' όσους αξίζει».

Η Ελίζαμπεθ, που ήξερε ότι αυτό στρεφόταν κατά του κυρίου Ντάρσυ, ένιωσε τέτοια ντροπή, που θα 'θελε ν' ανοίξει η γη να την καταπιεί. Όμως ό,τι δεν είχε πετύχει, μέχρι στιγμής, τίποτε άλλο, το πέτυχε αυτή η ντροπή· την έκανε να προσπαθήσει να μιλήσει. Ρώτησε λοιπόν τον κύριο Μπίγκλεϋ πόσο σκόπευε να μείνει αυτή τη φορά στην περιοχή κι εκείνος της απάντησε ότι θα έμενε μάλλον μερικές εβδομάδες.

«Όταν θα έχετε σκοτώσει όλα τα δικά σας πουλιά, κύριε Μπίγκλεϋ» είπε η μητέρα της «σας παρακαλώ να έλθετε εδώ και να σκοτώσετε όσα θέλετε στο κτήμα του κυρίου Μπέννετ. Είμαι σίγουρη ότι θα χαρεί πάρα πολύ να σας εξυπηρετήσει και ότι θα κρατήσει για σας τις καλύτερες πέρδικες».

Οι περιττές, υπερβολικές αυτές φιλοφρονήσεις έκαναν τη δυστυχία της Ελίζαμπεθ ακόμη μεγαλύτερη. Αν εμφανίζονταν πάλι οι ίδιες ευοίωνες προοπτικές που ένα χρόνο πριν τους είχαν γεμίσει ελπίδες, ήταν πεπεισμένη ότι πολύ σύντομα θα είχαν το ίδιο θλιβερό τέλος. Αισθάνθηκε τότε ότι χρόνια ολόκληρα ευτυχίας δε θα μπορούσαν να τις αποζημιώσουν, την Τζέιν και την ίδια, για στιγμές τέτοιας οδυνηρής ταραχής.

«Αυτό που επιθυμεί περισσότερο η καρδιά μου» είπε μέσα της «είναι να μην ξαναβρεθώ ποτέ μαζί τους. Όση ευχαρίστηση κι αν προσφέρει η συντροφιά τους, δε φτάνει για να αντισταθμιστεί μια τέτοια αθλιότητα όπως αυτή! Ποτέ να μην τους ξαναδώ, ούτε τον ένα ούτε τον άλλο!»

Η δυστυχία ωστόσο, που χρόνια ολόκληρα ευτυχίας δε θα μπορούσαν να την εξαγοράσουν, άρχισε σύντομα να απαλύνεται όταν παρατήρησε πόσο πολύ η ομορφιά της αδελφής της είχε αναζωπυρώσει το θαυμασμό του πρώην εραστή της. Όταν πρωτομπήκε στο δωμάτιο, της μιλούσε ελάχιστα, αλλά, με κάθε λεπτό που περνούσε, έδειχνε να της δίνει ολοένα και περισσότερη προσοχή. Την έβρισκε το ίδιο όμορφη με πέρυσι, το ίδιο ευχάριστη, το ίδιο απροσποίητη, αλλά όχι βέβαια και το ίδιο ομιλητική. Η Τζέιν πάσχιζε να μη φανεί ότι είχε αλλάξει η συμπεριφορά της και πίστευε πραγματικά ότι ήταν το ίδιο ομιλητική όπως πάντα. Το μυαλό της όμως ήταν τόσο απασχολημένο, που δεν καταλάβαινε πάντα πότε έμενε σιωπηλή.

Digitized by 10uk1s

Όταν οι κύριοι σηκώθηκαν να φύγουν, η κυρία Μπέννετ θυμήθηκε τις ευγενικές προθέσεις της και τους προσκάλεσε να φάνε στο Λόγκμπουρν σε λίγες μέρες. Η πρόσκλησή της έγινε δεκτή.

«Μου το χρωστάτε, άλλωστε, κύριε Μπίγκλεϋ» προσέθεσε. «Μην ξεχνάτε ότι, όταν φεύγατε για την πόλη τον περασμένο χειμώνα, υποσχεθήκατε να δειπνήσετε μαζί μας, οικογενειακώς, μόλις θα επιστρέφατε. Εγώ δεν το ξέχασα, βλέπετε· και σας διαβεβαιώ ότι απογοητεύτηκα πολύ που δεν επιστρέψατε για να κρατήσετε το λόγο σας».

Ο Μπίγκλεϋ έδειξε να τα χάνει μ' αυτή τη μομφή και είπε κάτι για το πόσο λυπόταν που τον είχαν εμποδίσει διάφορες δουλειές. Ύστερα, έφυγαν.

Η κυρία Μπέννετ θα ήθελε πολύ να τους είχε κρατήσει την ίδια εκείνη μέρα για φαγητό, αλλά, μολονότι το τραπέζι τους ήταν πάντα πλούσιο, σκέφτηκε ότι μόνο ένα γεύμα με δύο τουλάχιστον πιάτα θα ήταν κατάλληλο για έναν άνδρα για τον οποίο είχε τόσο σοβαρά σχέδια ή θα ικανοποιούσε την όρεξη και την υπερηφάνεια ενός άλλου που είχε δέκα χιλιάδες εισόδημα το χρόνο.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 54

ΜΟΛΙΣ έφυγαν, η Ελίζαμπεθ βγήκε στον κήπο για να ξαναβρεί το κέφι της ή, με άλλα λόγια, για να προσηλωθεί απερίσπαστη σ' εκείνα τα θέματα που θα της το χαλούσαν ακόμη περισσότερο. Η συμπεριφορά του κυρίου Ντάρσυ την έκανε να απορεί και να εξοργίζεται.

«Δεν καταλαβαίνω τι ήρθε να κάνει εδώ» σκεφτόταν «αν ήτανε να μείνει έτσι σιωπηλός, βλοσυρός και αδιάφορος».

Δεν μπορούσε να βρει καμιά απάντηση που να την ικανοποιεί.

«Κι όμως, με το θείο και τη θεία, όταν ήταν στην πόλη, μπορούσε να είναι ευχάριστος. Γιατί όχι και μ' εμένα; Αν με φοβάται, γιατί να 'ρθει εδώ; Αν δεν ενδιαφέρεται πια για μένα, γιατί να μένει σιωπηλός; Γιατί με βασανίζει έτσι; Ε, λοιπόν, δεν πρόκειται κι εγώ να ξανασχοληθώ μαζί του».

Η απόφασή της αυτή τηρήθηκε για λίγο ακουσίως εξαιτίας της αδελφής της, που ήρθε κοντά της με πρόσχαρο ύφος, απόδειξη ότι εκείνη είχε μείνει περισσότερο ικανοποιημένη από τους επισκέπτες τους, απ' όσο η Ελίζαμπεθ.

«Τώρα» είπε «που τελείωσε αυτή η πρώτη συνάντηση, νιώθω εντελώς άνετα. Γνωρίζω τις δυνάμεις μου και δεν πρόκειται να αισθανθώ αμηχανία όταν τον ξαναδώ. Χαίρομαι πολύ που θα γευματίσει εδώ την Τρίτη. Θα καταλάβουν τότε όλοι ότι, και από τις δυο πλευρές, βλεπόμαστε μόνο ως απλοί και αδιάφοροι γνωστοί».

«Ναι, πολύ αδιάφοροι όντως» είπε γελώντας η Ελίζαμπεθ. «Ω, Τζέιν, πρόσεχε, καημένη μου!»

«Καλή μου Λίζυ, δεν μπορείς να μ' έχεις για τόσο αδύναμη που να διατρέχω τώρα κίνδυνο».

«Νομίζω ότι διατρέχεις τον τεράστιο κίνδυνο να τον κάνεις να σε ερωτευθεί όσο ποτέ άλλοτε».

Τους κυρίους δεν τους ξαναείδαν μέχρι την Τρίτη και στο διάστημα αυτό η κυρία Μπέννετ είχε παραδοθεί στα υπέροχα όνειρά της, που είχαν ξαναζωντανέψει, μέσα σε μια ημίωρη επίσκεψη, χάρη στην καλή διάθεση και την τυπική ευγένεια του κυρίου Μπίγκλεϋ.

Η συντροφιά που συγκεντρώθηκε την Τρίτη στο Λόγκμπουρν ήταν αρκετά μεγάλη και οι δύο που αναμένονταν με τη μεγαλύτερη ανυπομονησία έφτασαν, τιμώντας την καλή ανατροφή τους, ακριβώς στην ώρα τους. Όταν πέρασαν στην τραπεζαρία, η Ελίζαμπεθ περίμενε με αγωνία να δει αν ο κύριος Μπίγκλεϋ θα καθόταν, όπως σ' όλες τις προηγούμενες συγκεντρώσεις τους, πλάι στην αδελφή της. Η σοφή μητέρα της, κάνοντας ακριβώς τις ίδιες σκέψεις, απέφυγε να τον καλέσει να κάτσει πλάι στην ίδια. Εκείνος, μπαίνοντας στο δωμάτιο, έδειξε να διστάζει· όμως η Τζέιν έτυχε να στρέψει το βλέμμα της προς το μέρος του και έτυχε να χαμογελάσει. Η απόφαση είχε ληφθεί. Πήγε και κάθισε πλάι της.

Η Ελίζαμπεθ, με αίσθημα θριάμβου, κοίταξε προς το μέρος του φίλου του. Έδειχνε να υφίσταται την κατάσταση με μεγαλοπρεπή αδιαφορία, πράγμα που θα την είχε οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι ο Μπίγκλεϋ είχε λάβει την άδειά του να είναι ευτυχισμένος αν δεν έβλεπε και το δικό του βλέμμα στραμμένο προς τον κύριο Ντάρσυ με μια έκφραση μισοαστείας ανησυχίας.

Digitized by 10uk1s

Η συμπεριφορά του προς την αδελφή της, κατά τη διάρκεια του δείπνου, μαρτυρούσε ένα θαυμασμό γι' αυτήν, που, καίτοι πιο συγκρατημένος απ' τον αλλοτινό, έπειθε την Ελίζαμπεθ ότι, αν ήταν ελεύθερος ν' αποφασίσει μόνος του, η ευτυχία της Τζέιν, και η δική του, θα ήταν πολύ γρήγορα εξασφαλισμένη. Μολονότι δεν τολμούσε να υπολογίζει στο αποτέλεσμα, αντλούσε εντούτοις ευχαρίστηση παρατηρώντας τη συμπεριφορά του. Ήταν το μόνο πράγμα που ζωντάνευε εκείνη τη στιγμή το πνεύμα της καθότι η διάθεσή της δεν ήταν διόλου εύθυμη. Ο κύριος Ντάρσυ δε θα μπορούσε να είχε καθίσει πιο μακριά της. Η θέση του ήταν πλάι στη μητέρα της και η Ελίζαμπεθ ήξερε ότι αυτό δε θα ήταν ούτε ευχάριστο ούτε σκόπιμο για κανέναν απ' τους δυο τους. Δε βρισκόταν αρκετά κοντά τους ώστε ν' ακούει τι λέγανε, αλλά μπορούσε να δει πόσο σπάνια μιλούσαν μεταξύ τους και πόσο τυπικός και ψυχρός ήταν ο τρόπος τους κάθε φορά που το έκαναν. Η αχαριστία της μητέρας της έκανε ακόμη πιο οδυνηρή την αίσθηση του τι όφειλαν σ' αυτό τον άνθρωπο και υπήρχαν στιγμές που θα 'δινε τα πάντα για να έχει το προνόμιο του να πει ότι δεν αγνοούσε όλη η οικογένεια την καλοσύνη του, δεν ήταν όλοι τους αναίσθητοι σ' αυτήν.

Ήλπιζε ότι, κατά τη διάρκεια της βραδιάς, θα παρουσιαζόταν η ευκαιρία να βρεθούν πιο κοντά ο ένας στον άλλο, ότι δεν θα περνούσε όλη η επίσκεψη χωρίς να μπορέσουν να ανταλλάξουν δυο λόγια παραπάνω από τον απλώς τυπικό χαιρετισμό που ακολούθησε την είσοδό του. Έτσι ανυπόφορη κι ανήσυχη που ήταν, το διάστημα που κύλησε στο σαλόνι, μέχρι να εμφανιστούν οι κύριοι, ήταν τόσο ανιαρό και πληκτικό, που παρά λίγο να την κάνει αγενή. Περίμενε με αγωνία την είσοδό τους γιατί τότε θα έβλεπε τι πιθανότητες είχε να περάσει ευχάριστα τη βραδιά της.

«Αν *ούτε τώρα* δε με πλησιάσει» σκεφτόταν «θα τον ξεγράψω για πάντα».

Οι κύριοι έφτασαν κάποτε και η Ελίζαμπεθ πίστεψε, για μια στιγμή, ότι εκείνος έδειχνε σαν να επρόκειτο να ανταποκριθεί στις ελπίδες της. Όμως, αλίμονο! Οι κυρίες είχαν σχηματίσει γύρω απ' το τραπέζι, όπου η δεσποινίς Μπέννετ ετοίμαζε το τσάι και η Ελίζαμπεθ σερβίριζε τον καφέ, έναν τόσο σφιχτό κλοιό, που ήταν αδύνατο να χωρέσει πλάι της άλλο κάθισμα. Όταν μάλιστα οι κύριοι άρχισαν να πλησιάζουν προς το μέρος τους, ένα απ' τα κορίτσια κόλλησε σχεδόν επάνω της και της είπε ψιθυριστά:

«Δεν πρόκειται ν' αφήσουμε τους άνδρες να μας χωρίσουν. Δε θέλουμε κανέναν τους ανάμεσά μας· έτσι δεν είναι;»

Ο Ντάρσυ είχε αποτραβηχτεί σε κάποιο άλλο σημείο του σαλονιού. Η Ελίζαμπεθ τον παρακολουθούσε με το βλέμμα, ζήλευε όποιον μιλούσε μαζί του και δεν έβλεπε την ώρα να τελειώσει το σερβίρισμα του καφέ. Ταυτόχρονα, τα 'βαζε με τον εαυτό της που ήταν τόσο ανόητη!

«Πώς ήμουν τόσο ηλίθια ώστε να περιμένω ότι θα αναζωπυρωνόταν ο έρωτας ενός άνδρα, που έχει ήδη απορριφθεί μια φορά; Ποιος απ' το φύλο του δε θα επαναστατούσε στην ιδέα μιας τέτοιας αδυναμίας, όπως μια δεύτερη πρόταση στην ίδια γυναίκα; Δεν υπάρχει απεχθέστερη προσβολή για τα αισθήματά τους!»

Αναθάρρησε όμως κάπως όταν τον είδε να επιστρέφει ο ίδιος το φλιτζάνι του καφέ και, δραττόμενη της ευκαιρίας, ρώτησε:

«Η αδελφή σας βρίσκεται ακόμη στο Πέμπερλυ;»

«Ναι, θα μείνει εκεί ως τα Χριστούγεννα».

«Και είναι εντελώς μόνη; Έφυγαν όλοι οι φίλοι της;»

Digitized by 10uk1s

«Είναι μαζί της η κυρία Άνσλεϋ. Οι άλλοι βρίσκονται στο Σκάρμπορο εδώ και τρεις εβδομάδες».

Δεν έβρισκε τι άλλο να του πει. Εκείνος ίσως να τα κατάφερνε καλύτερα αν αποφάσιζε να μιλήσει μαζί της, αλλά, αν και έμεινε πλάι της κάμποσα λεπτά, δεν είπε λέξη και τελικά, όταν η νεαρή κυρία ξανάρχισε τα ψιθυρίσματά της στην Ελίζαμπεθ, απομακρύνθηκε.

Όταν μαζεύτηκαν τα σερβίτσια του τσαγιού και στήθηκαν τα τραπέζια για τα χαρτιά, όλες οι κυρίες σηκώθηκαν και η Ελίζαμπεθ άρχισε τώρα να ελπίζει ότι σύντομα θα την πλησίαζε. Όλες όμως οι ελπίδες της διαψεύστηκαν βλέποντάς τον να *πέφτει* θύμα της αρπακτικότητας της μητέρας της, που έψαχνε να βρει παίκτες για το ουίστ, και, μετά από λίγα λεπτά, να κάθεται μαζί με την υπόλοιπη παρέα. Τώρα, δεν υπήρχε πια καμιά ευχάριστη προοπτική. Όλο το υπόλοιπο βράδυ, θα έμεναν απομονωμένοι σε χωριστά τραπέζια και το μόνο που μπορούσε ακόμη να ελπίζει ήταν ότι το βλέμμα του θα στρεφόταν τόσο συχνά προς το μέρος της, ώστε να τον κάνει να παίζει το ίδιο άσχετα μ' εκείνη.

Η κυρία Μπέννετ σκόπευε να κρατήσει τους δύο κυρίους του Νέδερφιλντ για δείπνο, αλλά δυστυχώς η άμαξά τους ειδοποιήθηκε πριν απ' όλων των άλλων και έτσι δεν της δόθηκε η ευκαιρία να τους καθυστερήσει.

«Λοιπόν, κορίτσια» είπε μόλις έμειναν μόνες τους «τι έχετε να πείτε για σήμερα; Πιστεύω, χωρίς καμιά αμφιβολία, ότι όλα πήγαν εξαιρετικά καλά. Δεν έχω ξαναδεί πιο καλομαγειρεμένο φαγητό. Το ζαρκάδι ήταν ψημένο στην εντέλεια και όλοι έλεγαν ότι πρώτη φορά έβλεπαν τόσο παχύ μπούτι. Η, σούπα ήταν χίλιες φορές καλύτερη απ' αυτή που φάγαμε στους Λούκας την περασμένη εβδομάδα και ακόμη και ο κύριος Ντάρσυ, που πρέπει να 'χει τουλάχιστον δυο τρεις Γάλλους μάγειρες, παραδέχτηκε ότι οι πέρδικες ήτανε νοστιμότατες. Κι εσένα, Τζέιν, καλή μου, δε σ' έχω ξαναδεί σε τέτοιες ομορφιές. Το είπε μάλιστα και η κυρία Λογκ όταν της ζήτησα τη γνώμη της. Και ξέρεις τι άλλο μου είπε; «Α!, κυρία Μπέννετ, θα την έχουμε επιτέλους στο Νέδερφιλντ». Το είπε πράγματι. Ε, λοιπόν, η κυρία Λογκ είναι το καλύτερο πλάσμα στον κόσμο και οι ανιψιές της είναι πολύ φρόνιμα κορίτσια και καθόλου όμορφες· τις συμπαθώ αφάνταστα».

Η κυρία Μπέννετ, με δυο λόγια, ήταν σε μεγάλα κέφια. Η συμπεριφορά του Μπίγκλεϋ έναντι της Τζέιν, απ' όσο είχε δει, την είχε πείσει ότι επιτέλους θα τον κατακτούσε και, καθώς οι προσδοκίες που έτρεφε για την οικογένειά της, όταν ήταν στα κέφια της, ήταν τόσο εξωφρενικές, την επόμενη μέρα, μη βλέποντάς τον να καταφτάνει για να κάνει την πρότασή του, απογοητεύτηκε εντελώς.

«Πολύ ευχάριστη μέρα η σημερινή» είπε η δεσποινίς Μπέννετ στην Ελίζαμπεθ. «Η παρέα ήταν τόσο καλά επιλεγμένη, ήταν όλοι τους τόσο ταιριαστοί μεταξύ τους! Ελπίζω να επαναληφθεί αυτό, να βλεπόμαστε πιο συχνά».

Η Ελίζαμπεθ χαμογέλασε.

«Λίζυ, μην το κάνεις αυτό. Μη με υποψιάζεσαι. Με πικραίνεις. Σε διαβεβαιώ ότι έμαθα πια να απολαμβάνω τη συναναστροφή του, τη συναναστροφή ενός ευχάριστου και λογικού νέου, χωρίς καμιά άλλη περαιτέρω βλέψη. Είμαι απολύτως πεπεισμένη, από την τωρινή συμπεριφορά του, ότι ποτέ δε σκόπευε να με κάνει να τον αγαπήσω. Είναι απλώς προικισμένος, περισσότερο απ' οποιονδήποτε άλλον άνδρα, με μεγάλη γλυκύτητα τρόπων και ισχυρή επιθυμία να είναι γενικά αρεστός».

«Είσαι πολύ σκληρή» είπε η αδελφή της· «δε μ' αφήνεις να χαμογελάσω, ενώ με προκαλείς να το κάνω συνέχεια».

Digitized by 10uk1s

«Πόσο δύσκολο είναι, μερικές φορές, να γίνεις πιστευτός!»

«Και πόσο αδύνατο κάποιες άλλες!»

«Μα γιατί επιμένεις να με πείσεις ότι νιώθω κάτι περισσότερο απ' αυτό που νιώθω;»

«Σ' αυτή την ερώτηση, δε θα 'ξερα πώς ν' απαντήσω. Σ' όλους μας αρέσει να κάνουμε μαθήματα στους άλλους, καίτοι μπορούμε να τους διδάξουμε μόνο ό,τι δεν αξίζει τον κόπο να μάθουν. Συγχώρεσέ με, αλλά, αν επιμένεις ότι είσαι αδιάφορη, μην κάνεις *εμένα* έμπιστό σου».

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 55

ΛΙΓΕΣ μέρες μετά την επίσκεψη αυτή, ο κύριος Μπίγκλεϋ τους ξαναεπισκέφτηκε, μόνος αυτή τη φορά. Ο φίλος του είχε φύγει το ίδιο πρωί για το Λονδίνο, αλλά θα επέστρεφε σε δέκα μέρες. Κάθισε μαζί τους πάνω από μία ώρα και ήταν σε εξαιρετικά καλή διάθεση. Η κυρία Μπέννετ τού ζήτησε να μείνει για το γεύμα, αλλά εκείνος, εκφράζοντας τη βαθύτατη λύπη του, ομολόγησε ότι ήταν ήδη καλεσμένος αλλού.

«Την επόμενη φορά που θα μας επισκεφθείτε» είπε εκείνη «ελπίζω να είμαστε πιο τυχεροί».

Θα ήταν ιδιαίτερα ευτυχής, οποτεδήποτε κτλ. κτλ. και αν του το επέτρεπε, θα τους επισκεπτόταν με την πρώτη ευκαιρία.

«Μπορείτε να έλθετε αύριο;»

Ναι, αύριο θα ήταν εντελώς ελεύθερος· και η πρόσκλησή της έγινε πρόθυμα δεκτή.

Πήγε λοιπόν και πήγε τόσο νωρίς, που καμιά απ' τις κυρίες δεν είχε προλάβει να ντυθεί. Φορώντας ακόμη τη ρόμπα της και με τα μαλλιά της μισοχτενισμένα, η κυρία Μπέννετ εισόρμησε στο δωμάτιο της κόρης της φωνάζοντας:

«Τέλειωνε, Τζέιν, τέλειωνε, καλή μου, και κατέβα αμέσως κάτω. Ήρθε κιόλας· ο κύριος Μπίγκλεϋ ήρθε· είν' εδώ. Κάνε γρήγορα, βιάσου. Εδώ, Σάρα, έλα αμέσως στη δεσποινίδα Μπέννετ και βόηθα τη να βάλει το φόρεμά της. Άσε τα μαλλιά της δεσποινίδος Λίζυ».

«Θα κατέβουμε όσο πιο γρήγορα μπορούμε» είπε η Τζέιν «αλλά η Κίττυ πρέπει να 'ναι σχεδόν έτοιμη αφού έχει ανέβει εδώ και μισή ώρα».

«Ω!, παράτα την την Κίττυ! Τι δουλειά έχει αυτή; Έλα, κάνε γρήγορα, γρήγορα! Πού είναι η ζώνη σου, χρυσή μου;»

Όταν όμως έφυγε η μητέρα της, η Τζέιν δεν πειθόταν να κατέβει κάτω χωρίς κάποια από τις αδελφές της.

Οι ίδιες αγωνιώδεις προσπάθειες της κυρίας Μπέννετ για να μείνει το ζευγάρι μόνο του επαναλήφθηκαν το βράδυ. Μετά το τσάι, ο κύριος Μπέννετ απεσύρθη ως συνήθως στη βιβλιοθήκη και η Μαίρη πήγε πάνω, στο πιάνο της. Με δυο από τα πέντε εμπόδια που έχουν απομακρυνθεί, η κυρία Μπέννετ καθόταν τώρα στη θέση της κλείνοντας, επί αρκετή ώρα, το μάτι στην Ελίζαμπεθ και την Κάθριν, αλλά χωρίς κανένα αποτέλεσμα. Η Ελίζαμπεθ έκανε ότι δεν έβλεπε, η δε Κίττυ, όταν επιτέλους το πρόσεξε, είπε με πολύ αθώο ύφος:

«Τι τρέχει, μαμά; Γιατί μου κλείνετε συνέχεια το μάτι; Τι θέλετε να κάνω;»

«Τίποτε, παιδί μου, τίποτε. Δε σου 'κλεισα το μάτι». Μετά από αυτό, ηρέμησε για πέντε λεπτά, αλλά, ανίκανη ν' αφήσει ανεκμετάλλευτη τέτοια χρυσή ευκαιρία, σηκώθηκε ξαφνικά και, λέγοντας στην Κίττυ: «Έλα δω, αγάπη μου, θέλω να σου μιλήσω», την πήρε και βγήκαν απ' το δωμάτιο.

Η Τζέιν έριξε αμέσως ένα βλέμμα στην Ελίζαμπεθ, που εξέφραζε τη δυσφορία της γι' αυτή την προμελετημένη ενέργεια και την ικεσία της να μην ενδώσει *και εκείνη.* Σε λίγα όμως λεπτά, η κυρία Μπέννετ μισάνοιξε την πόρτα και φώναξε:

Digitized by 10uk1s

«Λίζυ, καλή μου, μπορώ να σου πω;»

Η Ελίζαμπεθ αναγκάστηκε να πάει.

«Καλά θα κάνουμε να τους αφήσουμε και λίγο μόνους τους» της είπε η μητέρα της, μόλις βγήκε στον προθάλαμο. «Η Κίττυ κι εγώ θα πάμε πάνω, να καθίσουμε στο δωμάτιό μου».

Η Ελίζαμπεθ δεν επεχείρησε να λογικεύσει τη μητέρα της, αλλά έμεινε αμίλητη στον προθάλαμο μέχρι που αυτή και η Κίττυ απομακρύνθηκαν και ύστερα ξαναμπήκε στο σαλόνι.

Τα σχέδια της κυρίας Μπέννετ για τη συγκεκριμένη μέρα δεν ευοδώθηκαν. Ο Μπίγκλεϋ ήταν ό,τι πιο γοητευτικό υπήρχε, εκτός από δεδηλωμένος εραστής της κόρης της. Η άνεση και η ευθυμία του τον καθιστούσαν μια ιδιαίτερα ευχάριστη προσθήκη στη βραδινή συντροφιά τους και επιπλέον υπέμενε την άκριτη περιποιητικότητα της μητέρας και άκουγε όλα τα ανόητα σχόλιά της με ιδιαίτερα ευχάριστη για την κόρη καρτερικότητα και ψυχραιμία.

Δε χρειάστηκε να τον παρακαλέσουν πολύ για να δειπνήσει μαζί τους και, πριν φύγει, κανονίστηκε, με πρωτοβουλία κυρίως δική του και της κυρίας Μπέννετ, να πάει το επόμενο πρωί για κυνήγι με το σύζυγό της.

Ύστερα απ' αυτή τη μέρα, η Τζέιν δεν ξαναμίλησε για την αδιαφορία της. Οι δυο αδελφές δεν αντάλλαξαν ούτε λέξη για τον Μπίγκλεϋ, αλλά η Ελίζαμπεθ πήγε στο κρεβάτι της με την ευχάριστη πεποίθηση ότι όλα θα τέλειωναν πολύ σύντομα, εκτός κι αν ο κύριος Ντάρσυ επέστρεφε εντός του καθορισμένου χρονικού διαστήματος. Στα σοβαρά όμως αισθανόταν αρκετά σίγουρη ότι όλ' αυτά πρέπει να είχαν γίνει με τη συγκατάθεση του εν λόγω κυρίου.

Ο κύριος Μπίγκλεϋ ήταν συνεπής στο ραντεβού του και, όπως είχε συμφωνηθεί, αυτός και ο κύριος Μπέννετ πέρασαν μαζί το πρωινό. Ο δεύτερος ήταν πολύ πιο ευχάριστος απ' ό,τι περίμενε ο σύντροφός του. Ο Μπίγκλεϋ δεν είχε τίποτε το ξιπασμένο ή το ανόητο, που θα μπορούσε να προκαλέσει την ειρωνεία του κυρίου Μπέννετ ή να τον κάνει να σωπάσει από αηδία και έτσι ήταν περισσότερο διαχυτικός και λιγότερο εκκεντρικός απ' ό,τι τον είχε δει ποτέ ο άλλος. Φυσικά, επέστρεψαν μαζί για το γεύμα και το βράδυ η κυρία Μπέννετ έθεσε και πάλι σε λειτουργία το σύστημα απομάκρυνσης των πάντων απ' αυτόν και την κόρη της. Αμέσως μετά το τσάι, η Ελίζαμπεθ, που είχε να γράψει μια επιστολή, απεσύρθη στη μικρή τραπεζαρία καθότι, αφού όλοι οι άλλοι θα κάθονταν να παίξουν χαρτιά, η παρουσία της εκεί δεν ήταν απαραίτητη για την αποτροπή των σχεδίων της μητέρας της.

Επιστρέφοντας όμως στο σαλόνι, αφού τέλειωσε την επιστολή της, είδε, προς τεράστια κατάπληξή της, ότι υπήρχαν λόγοι να φοβάται πως η μητέρα της είχε αποδειχθεί πολύ πιο πολυμήχανη απ' την ίδια. Ανοίγοντας την πόρτα, είδε την αδελφή της και τον Μπίγκλεϋ να στέκονται μαζί μπροστά στο τζάκι δίνοντας την εντύπωση ότι συζητούσαν κάτι πολύ σοβαρό και, ακόμη κι αν αυτό δεν κινούσε οιαδήποτε υποψία, έφτανε να δει κανείς τα πρόσωπά τους, καθώς στράφηκαν βιαστικά και απομακρύνθηκαν ο ένας απ' τον άλλο, για να καταλάβει αμέσως τα πάντα. Η θέση *του ζευγαριού* ήταν αρκετά δυσάρεστη, αλλά η δική της —σκέφτηκε— ήταν ακόμη χειρότερη. Κανείς δεν είπε λέξη και, ενώ η Ελίζαμπεθ ετοιμαζόταν να ξαναφύγει, ο Μπίγκλεϋ, που, όπως και η Τζέιν, είχε στο μεταξύ καθίσει, πετάχτηκε ξαφνικά επάνω, της ψιθύρισε κάτι και βγήκε τρέχοντας απ' το δωμάτιο.

Η Τζέιν ποτέ δεν κρατούσε απ' την Ελίζαμπεθ μυστικά που η εκμυστήρευσή τους θα προκαλούσε ευχαρίστηση. Την αγκάλιασε λοιπόν αμέσως και, κατασυγκινημένη, της εξομολογήθηκε ότι ήταν το ευτυχέστερο πλάσμα στον κόσμο.

Digitized by 10uk1s

«Αυτό ξεπερνά κάθε όριο» πρόσθεσε «κάθε όνειρο! Δεν το αξίζω. Ω!, γιατί να μην είναι όλοι οι άνθρωποι τόσο ευτυχισμένοι;»

Οι λέξεις ήταν πολύ φτωχές για να εκφράσουν την ειλικρίνεια, τη θέρμη και τον ενθουσιασμό των συγχαρητηρίων της Ελίζαμπεθ. Κάθε φράση καλοσύνης ήταν και μια νέα πηγή ευτυχίας για την Τζέιν. Για την ώρα, όμως, της ήταν αδύνατο να μείνει κι άλλο με την αδελφή της ή να πει έστω και τα μισά απ' όσα είχε ακόμη να πει.

«Πρέπει να πάω αμέσως στη μητέρα» φώναξε. «Ποτέ δε θα 'παιζα με το στοργικό ενδιαφέρον της, ούτε θα την άφηνα να μάθει τα νέα από κάποιον άλλο. Αυτός βρίσκεται ήδη με τον πατέρα. Ω, Λίζυ, τι ευτυχία να 'χω ν' ανακοινώσω στην αγαπημένη μου οικογένεια τόσο ευχάριστα νέα! Πώς θα την αντέξω τόση ευτυχία!»

Και με τα λόγια αυτά, έτρεξε στη μητέρα της, που είχε επίτηδες διακόψει το παιχνίδι των χαρτιών και καθόταν, τώρα, επάνω με την Κίττυ.

Η Ελίζαμπεθ, μόνη της τώρα, χαμογελούσε για την ταχύτητα και την ευκολία με την οποία ρυθμιζόταν τελικά μια υπόθεση που τους είχε κοστίσει τόσους μήνες αγωνίας και εκνευρισμού.

«Και έτσι» σκέφτηκε «τίθεται τέλος σε όλη αυτή την αγωνιώδη προστατευτικότητα του φίλου του, σ' όλ' αυτά τα ψεύδη και τεχνάσματα των αδελφών του· το ευτυχέστερο, σοφότερο και λογικότερο τέλος!»

Σε λίγα λεπτά, επέστρεψε στο σαλόνι ο Μπίγκλεϋ, η συζήτηση του οποίου με τον πατέρα της ήταν σύντομη και επί της ουσίας.

«Πού είναι η αδελφή σας;» ρώτησε βιαστικά καθώς άνοιγε την πόρτα.

«Με τη μητέρα μου, επάνω. Θα επιστρέψει αμέσως, υποθέτω».

Έκλεισε τότε την πόρτα και την πλησίασε αποζητώντας τις ευχές και την αδελφική αγάπη της. Η Ελίζαμπεθ εξέφρασε, ειλικρινά και θερμά, τη χαρά της για το γεγονός ότι θα γίνονταν συγγενείς. Έσφιξαν με μεγάλη εγκαρδιότητα τα χέρια και στη συνέχεια, μέχρι να κατεβεί η αδελφή της, υποχρεώθηκε ν' ακούσει ό,τι είχε να της πει σχετικά με τη δική του ευτυχία και με τις αρετές της Τζέιν και μολονότι ήταν ερωτευμένος, η Ελίζαμπεθ πίστευε πραγματικά ότι όλες οι προσδοκίες του για ευτυχία ήταν λογικές διότι είχαν ως βάση τις εξαίρετες πνευματικές ικανότητες και τον υπερεξαίρετο χαρακτήρα της Τζέιν, καθώς και μια γενικότερη ταυτότητα συναισθημάτων και προτιμήσεων μεταξύ τους.

Ήταν ένα βράδυ ασυνήθιστης ευτυχίας για όλους τους. Η ψυχική ικανοποίηση της δεσποινίδος Μπέννετ έδινε στο πρόσωπό της μια λάμψη τόσο γλυκιάς ζωντάνιας, που την έκανε να φαίνεται ωραιότερη παρά ποτέ. Η Κίττυ ήταν όλο νάζια και χαμόγελα ελπίζοντας ότι, όπου να 'ναι, ερχόταν κι η δική της σειρά. Η κυρία Μπέννετ ήταν αδύνατο να βρει το ίδιο θερμά με τα αισθήματά της λόγια για να δώσει τη συγκατάθεσή της ή να εκφράσει την επιδοκιμασία της μολονότι, επί μισή ώρα, δε μιλούσε στον κύριο Μπίγκλεϋ παρά μόνο γι' αυτό. Όσο για τον κύριο Μπέννετ, όταν κάθισε μαζί τους για το δείπνο, ήταν σαφές, απ' τη φωνή του και τους τρόπους του, ότι ήταν κι αυτός πραγματικά ευτυχισμένος.

Ωστόσο, λέξη δε βγήκε από το στόμα του για το θέμα μέχρι να τους καληνυχτίσει ο επισκέπτης τους. Τότε μόνο στράφηκε προς την κόρη του και είπε:

«Τα συγχαρητήριά μου, Τζέιν. Θα γίνεις μια πολύ ευτυχισμένη γυναίκα».

Η Τζέιν πήγε αμέσως κοντά του, τον φίλησε και τον ευχαρίστησε για την καλοσύνη του.

Digitized by 10uk1s

«Είσαι καλό κορίτσι» απάντησε εκείνος «και χαίρομαι πολύ όταν σκέπτομαι ότι θα αποκατασταθείς τόσο επιτυχημένα. Δεν αμφιβάλλω καθόλου ότι οι δυο σας θα τα πάτε πολύ καλά. Οι χαρακτήρες σας δεν είναι κατ' ουδένα τρόπο ανόμοιοι. Είσθε και οι δυο τόσο υποχωρητικοί, που ποτέ δε θα μπορείτε να πάρετε μια απόφαση, τόσο βολικοί, που θα σας κλέβουν όλοι οι υπηρέτες σας και τόσο γενναιόδωροι, που πάντα θα υπερβαίνετε το εισόδημά σας».

«Ελπίζω πως όχι. Η απερισκεψία και η επιπολαιότητα σε οικονομικά ζητήματα θα ήταν ασυγχώρητες *για μένα».*

«Θα υπερβαίνουν το εισόδημά τους! Αγαπητέ μου κύριε Μπέννετ» φώναξε η σύζυγός του «τι είν' αυτά που λέτε; Αυτός, καλέ, έχει τέσσερις ή πέντε χιλιάδες το χρόνο, μπορεί και παραπάνω». Ύστερα, απευθυνόμενη στην κόρη της, είπε: «Ω, καλή μου, ακριβή μου Τζέιν, είμαι τόσο ευτυχισμένη! Είμαι σίγουρη ότι δε θα κλείσω μάτι οληνύχτα. Εγώ ήξερα τι θα γίνει. Πάντα το 'λεγα εγώ ότι έτσι θα γινότανε στο τέλος. Ήμουν σίγουρη ότι τόση ομορφιά δε θα μπορούσε ποτέ να πάει χαμένη! Θυμάμαι ότι, απ' την πρώτη κιόλας στιγμή που τον είδα, όταν πρωτοήρθε πέρυσι στο Χέρτφορντσαϊρ, σκέφτηκα πόσο πιθανό θα ήταν να ταιριάξετε οι δυο σας. Ω!, είναι ο πιο όμορφος άνδρας που υπήρξε ποτέ!»

Ο Γουίκαμ και η Λύντια είχαν για τα καλά λησμονηθεί. Το αγαπημένο τους παιδί, πέρα από κάθε σύγκριση, ήτανε τώρα η Τζέιν. Εκείνη τη στιγμή, δε νοιαζόταν για κανένα άλλο. Οι μικρότερες αδελφές της άρχισαν σύντομα να εκδηλώνουν ενδιαφέρον για πράγματα που θα μπορούσε να τους προσφέρει στο μέλλον και που θα τις έκαναν ευτυχισμένες.

Η Μαίρη ζήτησε την άδεια να χρησιμοποιεί τη βιβλιοθήκη στο Νέδερφιλντ και η Κίττυ απαίτησε πιεστικά τη διοργάνωση, εκεί, μερικών χορών κάθε χειμώνα.

Απ' τη στιγμή εκείνη, ο Μπίγκλεϋ έγινε φυσικά καθημερινός επισκέπτης του Λόγκμπουρν. Συχνά, ερχόταν πριν από το πρόγευμα και έφευγε πάντα μετά το δείπνο, εκτός και αν κάποιος βάρβαρος και στο έπακρον αντιπαθητικός γείτονας του είχε απευθύνει πρόσκληση σε γεύμα, την οποία εκείνος είχε θεωρήσει χρέος του να αποδεχθεί.

Η Ελίζαμπεθ είχε τώρα ελάχιστο μόνο χρόνο για να συζητά με την αδελφή της καθότι, όσο εκείνος ήταν εκεί, η Τζέιν δεν έδινε σημασία σε κανέναν άλλο. Διαπίστωσε ωστόσο ότι ήταν αρκετά χρήσιμη και στους δύο κατά τις ώρες του χωρισμού, που ήταν κάποτε αναπόφευκτες. Όποτε απουσίαζε η Τζέιν, εκείνος προσκολλιόταν στην Ελίζαμπεθ για τη χαρά και μόνο να της μιλάει για κείνη και, όταν έφευγε ο Μπίγκλεϋ, η Τζέιν προσέφευγε πάντα στο ίδιο μέσο ανακούφισης.

«Μ' έκανε τόσο ευτυχισμένη» είπε ένα βράδυ «όταν μου είπε ότι αγνοούσε εντελώς την παρουσία μου στην πόλη την περασμένη άνοιξη! Μου φαινόταν αδύνατο».

«Εγώ το είχα υποψιασθεί» απάντησε η Ελίζαμπεθ. «Πώς το εξήγησε όμως;»

«Πρέπει να ήτανε δουλειά των αδελφών του. Δεν έβλεπαν σίγουρα με καλό μάτι τη γνωριμία του μ' εμένα, πράγμα που δε με εκπλήσσει αφού θα μπορούσε να είχε κάνει μια πολύ πιο συμφέρουσα, από πολλές απόψεις, επιλογή. Όταν όμως δουν, όπως το ελπίζω, ότι ο αδελφός τους είναι ευτυχισμένος μαζί μου, θα καταλάβουν ότι πρέπει να είναι ευχαριστημένες και θα συμφιλιωθούμε, μολονότι η σχέση μας δεν πρόκειται ποτέ να ξαναγίνει όπως ήταν άλλοτε».

«Αυτά είναι τα πιο μνησίκακα λόγια» είπε η Ελίζαμπεθ «που σ' έχω ακούσει ποτέ να προφέρεις. Μπράβο, κορίτσι μου! Θα με εξόργιζε, πραγματικά, να σε ξαναδώ θύμα του ψευτοενδιαφέροντος της δεσποινίδος Μπίγκλεϋ».

Digitized by 10uk1s

«Θα το πίστευες, Λίζυ μου, ότι, όταν πήγε στην πόλη τον περασμένο Νοέμβριο, μ' αγαπούσε πραγματικά και ότι το μόνο που τον εμπόδιζε να ξανάρθει εδώ ήταν η πεποίθηση ότι εγώ ήμουν αδιάφορη;»

«Έκανε σίγουρα ένα μικρό σφάλμα, αλλά αυτό τιμά τη μετριοφροσύνη του».

Τα τελευταία αυτά λόγια έγιναν φυσικά αφορμή για έναν πανηγυρικό λόγο, από μέρους της Τζέιν, σχετικά με τη συστολή του και τη μικρή αξία που απέδιδε ο ίδιος στις αρετές του.

Η Ελίζαμπεθ ανακάλυψε με ικανοποίηση ότι ο Μπίγκλεϋ δεν είχε προδώσει την παρέμβαση του φίλου του γιατί, μολονότι η Τζέιν είχε την πιο γενναιόδωρη και ανεξίκακη καρδιά στον κόσμο, ήξερε ότι η γνώση ενός τέτοιου γεγονότος θα την προδιέθετε αρνητικά έναντί του.

«Είμαι σίγουρα το πιο τυχερό πλάσμα που υπήρξε ποτέ!» αναφώνησε η Τζέιν. «Ω!, Λίζυ, γιατί να ξεχωρίσω έτσι απ' την οικογένειά μου, γιατί να δεχτώ μόνο εγώ όλη αυτή την ευλογία! Αχ, να μπορούσα να σε δω *κι εσένα* το ίδιο ευτυχισμένη! Αχ, να υπήρχε και για σένα άλλος ένας τέτοιος άνδρας!»

«Και σαράντα τέτοιους άνδρες να μου 'δινες, ποτέ δε θα μπορούσα να 'μαι τόσο ευτυχισμένη όσο εσύ. Αν δεν αποκτήσω το δικό σου χαρακτήρα, τη δική σου καλοσύνη, ποτέ δε θα μπορέσω να έχω τη δική σου ευτυχία. Όχι, όχι, άσε να τα καταφέρω όπως μπορώ και ίσως, αν είμαι πολύ τυχερή, μπορεί κάποτε να συναντήσω έναν άλλο κύριο Κόλλινς».

Η νέα κατάσταση των πραγμάτων στην οικογένεια του Λόγκμπουρν δεν μπορούσε να μείνει για πολύ μυστική. Η κυρία Μπέννετ είχε το προνόμιο να ψιθυρίζει τα νέα στην κυρία Φίλιπς κι εκείνη, χωρίς να ζητήσει την άδεια της αδελφής της, τα ψιθύρισε με τη σειρά της σ' όλους τους γείτονές της στο Μέρυτον.

Εντός ελαχίστου χρόνου, η οικογένεια Μπέννετ ανεκηρύχθη η πιο τυχερή οικογένεια του κόσμου, καίτοι ελάχιστες μόνο εβδομάδες πριν, όταν το είχε πρωτοσκάσει η Λύντια, είχε γενικώς θεωρηθεί ως καταδικασμένη να δυστυχήσει.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 56

ΕΝΑ πρωί, περίπου μια εβδομάδα μετά τους αρραβώνες του Μπίγκλεϋ με την Τζέιν και ενώ αυτός και οι κυρίες της οικογένειας κάθονταν στο καθιστικό, ο ξαφνικός θόρυβος μιας άμαξας τους έκανε να στραφούν προς το παράθυρο και να δουν ένα τέθριππο να διασχίζει το γρασίδι. Ήταν πολύ πρωί ακόμη για επισκέψεις και, εκτός αυτού, τίποτε δεν έδειχνε ότι ήταν κάποιος γείτονας. Τα άλογα ήταν ταχυδρομικά και ούτε η άμαξα τους ήταν γνωστή ούτε η λιβρέα του προπορευόμενου υπηρέτη. Καθώς ωστόσο ήταν βέβαιο ότι κάποιος ερχόταν, ο Μπίγκλεϋ έπεισε αμέσως τη δεσποινίδα Μπέννετ να μην καθηλωθούν εκεί απ' τον απρόσκλητο επισκέπτη, αλλά να βγουν μαζί στον κήπο. Βγήκαν λοιπόν και οι υπόλοιπες τρεις κυρίες συνέχισαν, καίτοι με ελάχιστη ικανοποίηση, τις εικασίες τους μέχρι που η πόρτα άνοιξε βίαια και εμφανίστηκε ο επισκέπτης. Ήταν η λέδη Κάθριν ντε Μπεργκ.

Όλες τους φυσικά περίμεναν ότι θα αιφνιδιάζονταν, αλλά η κατάπληξή τους ξεπέρασε κάθε προσδοκία τους. Ωστόσο, η κατάπληξη της κυρίας Μπέννετ και της Κίττυ, μολονότι δε γνώριζαν καθόλου τη λέδη Κάθριν, ήταν μικρότερη από εκείνη της Ελίζαμπεθ.

Μπήκε στο δωμάτιο με ύφος πιο δυσάρεστο απ' το συνηθισμένο της, απάντησε στο χαιρετισμό της Ελίζαμπεθ κλίνοντας ανεπαίσθητα το κεφάλι και κάθισε κάτω χωρίς να πει λέξη. Κατά την είσοδο της εξοχότητός της, η Ελίζαμπεθ ανέφερε τ' όνομά της στη μητέρα της μολονότι δεν της ζητήθηκε να κάνει τις συστάσεις.

Η κυρία Μπέννετ, κατάπληκτη μεν, αλλά και κολακευμένη που δεχόταν μια τόσο σημαντική επίσκεψη, την καλωσόρισε με εξαιρετική ευγένεια. Εκείνη, αφού κάθισε για λίγο αμίλητη, είπε με απότομο τρόπο στην Ελίζαμπεθ:

«Ελπίζω να είσθε καλά, δεσποινίς Μπέννετ. Η κυρία, υποθέτω, είναι η μητέρα σας».

Η Ελίζαμπεθ απάντησε λακωνικά πως ήταν όντως.

«Κι *αυτή,* υποθέτω, είναι μια από τις αδελφές σας».

«Μάλιστα, κυρία» πετάχτηκε η κυρία Μπέννετ, πανευτυχής που μιλούσε σε μια λέδη Κάθριν. «Είναι η μικρότερη παρά μία κόρη μου. Η πιο μικρή απ' όλες παντρεύτηκε πρόσφατα και η μεγαλύτερη είναι κάπου έξω και κάνει βόλτα μ' ένα νεαρό κύριο που σύντομα, πιστεύω, θα γίνει μέλος της οικογένειάς μας».

«Το πάρκο σας είναι πολύ μικρό» είπε, μετά από μια σύντομη παύση, η λέδη Κάθριν,

«Είναι μηδαμινό, υποθέτω, σε σύγκριση με το Ρόουζιγκς, λέδη μου, αλλά, σας διαβεβαιώ, είναι πολύ μεγαλύτερο από του σερ Γουίλλιαμ Λούκας».

«Αυτό το καθιστικό πρέπει να είναι εξαιρετικά ακατάλληλο για τα θερινά απογεύματα· όλα τα παράθυρα είναι δυτικά».

Η κυρία Μπέννετ τη διαβεβαίωσε ότι ποτέ δεν κάθονταν εκεί μετά το γεύμα και πρόσθεσε:

«Μπορώ να λάβω το θάρρος να ρωτήσω την εξοχότητά σας εάν ο κύριος και η κυρία Κόλλινς ήταν καλά όταν τους αφήσατε;»

«Ναι, πολύ καλά. Τους είδα προχθές το βράδυ».

Η Ελίζαμπεθ περίμενε ότι τώρα θα έβγαζε κάποιο γράμμα της Σάρλοτ γι' αυτήν γιατί δεν

Digitized by 10uk1s

έβρισκε κάποια άλλη πιθανή εξήγηση για την επίσκεψή της. Κανένα γράμμα όμως δεν εμφανίστηκε και τα 'χε κυριολεκτικά χαμένα.

Η κυρία Μπέννετ παρακάλεσε, με εξαιρετική ευγένεια, την εξοχότητά της να πάρει κάτι, αλλά η λέδη Κάθριν, πολύ κατηγορηματικά και όχι και τόσο ευγενικά, αρνήθηκε να φάει οτιδήποτε. Ύστερα, σηκώθηκε απ' τη θέση της και είπε στην Ελίζαμπεθ:

«Δεσποινίς Μπέννετ, νομίζω ότι είδα ένα χαριτωμένο δασάκι πλάι στον κήπο σας. Θα 'θελα να κάνω μια βόλτα εκεί εάν μου κάνετε την τιμή να με συνοδεύσετε».

«Πήγαινε, καλή μου» φώναξε η μητέρα της «και δείξε στην εξοχότητά της όλα τα μονοπάτια. Πιστεύω ότι θα της αρέσει το ερημητήριο».

Η Ελίζαμπεθ υπάκουσε και, αφού έτρεξε στο δωμάτιό της για την ομπρέλα της, συνόδευσε την ευγενή επισκέπτριά της κάτω. Καθώς διέσχιζαν το διάδρομο, η λέδη Κάθριν άνοιξε τις πόρτες της τραπεζαρίας και του σαλονιού και, αφού, μετά από μια σύντομη ματιά, απεφάνθη ότι φαίνονταν αξιοπρεπή δωμάτια, συνέχισε το δρόμο της.

Η άμαξά της είχε μείνει μπροστά στην είσοδο και η Ελίζαμπεθ πρόσεξε ότι μέσα καθόταν η καμαριέρα της. Προχωρούσαν σιωπηλές στο χαλικόστρωτο που οδηγούσε στο δασάκι και η Ελίζαμπεθ ήταν αποφασισμένη να μην κάνει καμιά προσπάθεια για συζήτηση με μια γυναίκα που ήταν, τώρα περισσότερο από ποτέ, αυθάδης και δυσάρεστη.

Μόλις μπήκαν στο δασάκι, η λέδη Κάθριν άρχισε ως εξής:

«Θαρρώ πως δεν είναι δύσκολο, δεσποινίς Μπέννετ, να αντιληφθείτε τους λόγους του ταξιδιού μου ως εδώ. Η καρδιά σας, η συνείδησή σας θα πρέπει να σας λένε γιατί ήλθα».

Η Ελίζαμπεθ την κοίταξε με απροσποίητη κατάπληξη.

«Ειλικρινά, κυρία, κάνετε λάθος. Μου είναι αδύνατο να αντιληφθώ σε τι οφείλω την τιμή της επισκέψεώς σας».

«Δεσποινίς Μπέννετ» απάντησε, με οργισμένο ύφος, η εξοχότητά της «πρέπει να ξέρετε ότι δεν έχω συνηθίσει να παίζουν μαζί μου. Όσο όμως ανειλικρινής κι αν επιλέξετε να είσθε *εσείς, εγώ* δεν πρόκειται να σας μιμηθώ. Ο χαρακτήρας μου φημιζόταν πάντα για την ειλικρίνεια και την ευθύτητά του και δεν πρόκειται ν' αλλάξω τώρα σε μια τόσο σοβαρή υπόθεση όπως αυτή. Πριν από δυο μέρες έφθασε στ' αυτιά μου μία άκρως ανησυχητική είδηση. Άκουσα όχι μόνον ότι η αδελφή σας ετοιμάζεται να κάνει έναν ιδιαιτέρως επωφελή γάμο, αλλά και ότι *εσείς,* η δεσποινίς Ελίζαμπεθ Μπέννετ, πρόκειται κατά πάσα πιθανότητα να ενωθείτε, αμέσως μετά, με τον ανιψιό μου, το δικό μου ανιψιό, τον κύριο Ντάρσυ. Μολονότι *είμαι βεβαία* ότι πρόκειται για σκανδαλώδες ψέμα, και ποτέ δε θα τον προσέβαλα πιστεύοντας ότι μπορεί να είναι αλήθεια, απεφάσισα εντούτοις να έλθω αμέσους εδώ και να σας γνωστοποιήσω τα αισθήματά μου».

«Αν πιστεύατε ότι αποκλείεται να είναι αλήθεια» είπε η Ελίζαμπεθ κοκκινίζοντας από κατάπληξη και περιφρόνηση «αναρωτιέμαι γιατί κάνατε τον κόπο να έλθετε τόσο μακριά. Ποιος ήταν ο σκοπός της εξοχότητός σας;»

«Να απαιτήσω αμέσως την κατηγορηματική διάψευση αυτής της πληροφορίας».

«Ο ερχομός σας στο Λόγκμπουρν για να δείτε εμένα και την οικογένειά μου» είπε ήρεμα η Ελίζαμπεθ «μάλλον την επιβεβαιώνει· εάν πράγματι υπάρχει τέτοια πληροφορία».

«Αν!... Προσποιείσθε λοιπόν ότι την αγνοείτε; Δεν είσθε οι ίδιοι εσείς που τη διοχετεύσατε

Digitized by 10uk1s

τόσο επιμελώς; Δε γνωρίζετε ότι η πληροφορία αυτή κυκλοφορεί ευρέως;»

«Ποτέ δεν άκουσα κάτι τέτοιο».

«Και μπορείτε επίσης να δηλώσετε ότι είναι τελείως *αβάσιμη;»*

«Δεν ισχυρίστηκα ποτέ ότι διαθέτω την ίδια με την εξοχότητά σας ειλικρίνεια. *Εσείς* μπορείτε να κάνετε όσες ερωτήσεις θέλετε, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι *εγώ* θα απαντώ σε όλες».

«Αυτό πια δεν ξανάγινε! Δεσποινίς Μπέννετ, απαιτώ να μου πείτε· σας έκανε ή δε σας έκανε πρόταση γάμου ο ανιψιός μου;»

«Μα η εξοχότης σας είπε ότι κάτι τέτοιο είναι αδύνατο».

«Έτσι θα *έπρεπε* να είναι· έτσι πρέπει να είναι εφόσον έχει σώας τας φρένας του. Μπορεί *όμως,* με τα *δικά σας* τεχνάσματα και θέλγητρα, να τον κάνατε σε μια στιγμή αδυναμίας να ξεχάσει τι οφείλει στον εαυτό του και σε όλη την οικογένειά του. Μπορεί να τον παρασύρατε».

«Αν το είχα κάνει, πιστεύετε ότι θα το ομολογούσα;»

«Δεσποινίς Μπέννετ, ξέρετε με ποια έχετε να κάνετε; Δεν έχω συνηθίσει να μου μιλούν με αυτό τον τρόπο. Είμαι σχεδόν η στενότερη συγγενής του στον κόσμο και δικαιούμαι να γνωρίζω όλα τα σοβαρά ζητήματα που τον απασχολούν».

«Δε δικαιούσθε όμως να γνωρίζετε *τα δικά μου·* ούτε και πρόκειται μια τέτοια συμπεριφορά σαν αυτή να με κάνει να μιλήσω ανοικτά».

«Ας ξεκαθαρίσουμε κάτι, δεσποινίς Μπέννετ. Αυτός ο γάμος που έχετε την αναίδεια να ονειρεύεσθε δεν πρόκειται να γίνει ποτέ. Ναι, ποτέ! Ο κύριος Ντάρσυ είναι αρραβωνιασμένος *με την κόρη μου.* Τι έχετε τώρα να πείτε;»

«Μόνον αυτό· ότι, αν είναι έτσι, δεν έχετε κανένα λόγο να υποθέτετε ότι θα κάνει πρόταση σε μένα».

Η λέδη Κάθριν δίστασε για μια στιγμή και ύστερα είπε:

«Ο αρραβώνας τους είναι κάπως ιδιάζουσας φύσεως. Από παιδιά, προορίζονταν ο ένας για τον άλλο. Ήταν η μεγαλύτερη επιθυμία τόσο της δικής του, όσο και της δικής της μητέρας. Απ' τον καιρό που ήταν ακόμη στην κούνια, σχεδιάζαμε την ένωσή τους και τώρα, τη στιγμή που θα εκπληρώνονταν με το γάμο τους οι επιθυμίες των δύο αδελφών, να γίνεται εμπόδιο μια νεαρή γυναίκα κατώτερης καταγωγής, χωρίς καμία σημαντική θέση στην κοινωνία και εντελώς ξένη προς την οικογένεια! Δε σέβεσθε καθόλου τις επιθυμίες των δικών του; Το σιωπηρό αρραβώνα του με τη δεσποινίδα ντε Μπεργκ; Έχετε χάσει κάθε αίσθηση ευπρέπειας και λεπτότητας; Δε μ' έχετε ακούσει να λέω ότι, εξ απαλών ονύχων, προοριζόταν για την εξαδέλφη του;»

«Ναι, και το είχα ακούσει και πιο πριν. Τι σχέση όμως έχει αυτό μ' εμένα; Αν ο γάμος μου με τον ανιψιό σας δεν προσκρούει σε καμιά άλλη αντίρρηση, δεν πρόκειται, σίγουρα, να με αποτρέψει η γνώση ότι η μητέρα του και η θεία του επιθυμούσαν να παντρευτεί τη δεσποινίδα ντε Μπεργκ. Και οι δυο σας κάνατε ό,τι περνούσε από το χέρι σας ως προς το σχεδιασμό του γάμου. Η πραγματοποίηση του όμως εξαρτάται από άλλους. Εάν ο κύριος Ντάρσυ δε δεσμεύεται έναντι της εξαδέλφης του, ούτε για λόγους τιμής ούτε λόγω έλξεως, γιατί να μην μπορεί να κάνει κάποια άλλη επιλογή; Και αν αυτή η επιλογή είμαι εγώ, γιατί

Digitized by 10uk1s

να μην τον δεχτώ;»

«Επειδή η τιμή, η ευπρέπεια, η σύνεση, ή μάλλον το συμφέρον, το απαγορεύουν. Ναι, δεσποινίς Μπέννετ, το συμφέρον διότι μην περιμένετε ότι η οικογένεια και οι φίλοι του θα σας αποδεχθούν εάν έχετε την ξεροκεφαλιά ν' αντιτεθείτε στις επιθυμίες τους. Όλοι οι άνθρωποι του κύκλου του θα σας κατακρίνουν, θα σας αγνοούν και θα σας περιφρονούν. Η ένωσή σας θα είναι ντροπή· ούτε καν τ' όνομά σας δεν πρόκειται να αναφέρει, ποτέ, κανείς από μας».

«Αυτά είναι βαριά πλήγματα» αποκρίθηκε η Ελίζαμπεθ «αλλά η σύζυγος του κυρίου Ντάρσυ θα διαθέτει τέτοιες εξαιρετικές πηγές ευτυχίας, αυτονόητες για τη θέση της, ώστε συνολικά δε θα έχει κανένα λόγο να παραπονείται».

«Πεισματάρικο, ξεροκέφαλο κορίτσι! Ντρέπομαι για λογαριασμό σας! Αυτή είναι η ευγνωμοσύνη σας για τις περιποιήσεις που σας προσέφερα την περασμένη άνοιξη; Τίποτε δε μου οφείλετε για όλ' αυτά;

»Ελάτε να καθίσουμε. Πρέπει να καταλάβετε, δεσποινίς Μπέννετ, ότι ήλθα εδώ αποφασισμένη να επιτύχω το σκοπό μου και δεν πρόκειται να με μεταπείσει κανείς. Δεν έχω συνηθίσει να υποκύπτω στις ιδιοτροπίες των άλλων. Δεν έχω μάθει να δέχομαι την αποτυχία».

«Αυτό θα κάνει την κατάσταση στην οποία βρίσκεται τώρα η εξοχότης σας πιο αξιοθρήνητη, αλλά δε βλέπω σε τι με αφορά *εμένα».*

«Μη με διακόπτετε! Ν' ακούτε χωρίς να μιλάτε! Η κόρη μου κι ο ανιψιός μου είναι πλασμένοι ο ένας για τον άλλο. Εκ μητρός, κατάγονται από την ίδια ευγενή οικογένεια και, εκ πατρός, από αξιότιμες, ευυπόληπτες και πανάρχαιες, αν και χωρίς τίτλο, οικογένειες. Η περιουσία και των δύο είναι σπουδαία. Όλα τα μέλη και των δύο οικογενειών κρίνουν ότι είναι προορισμένοι ο ένας για τον άλλο. Και τι είναι αυτό που πάει να τους χωρίσει; Οι φιλοδοξίες για αναρρίχηση μιας νεαρής γυναίκας από ασήμαντη οικογένεια, χωρίς κοινωνικό κύκλο και χωρίς περιουσία. Είναι ανεκτό αυτό; Μα φυσικά και όχι! Ποτέ δε θα 'ναι! Αν ξέρατε ποιο είναι το συμφέρον σας, δε θα θέλατε να εγκαταλείψετε το περιβάλλον εντός του οποίου ανατραφήκατε».

«Παντρευόμενη τον ανιψιό σας, δε θα έλεγα ότι εγκαταλείπω αυτό το περιβάλλον. Ο ανιψιός σας είναι τζέντλεμαν εγώ είμαι κόρη ενός τζέντλεμαν ως εδώ είμαστε ίσοι».

«Σύμφωνοι· *είσαστε* κόρη ενός τζέντλεμαν. Ποια είναι όμως η μητέρα σας; Ποιοι είναι οι θείοι κι οι θείες σας; Μη φαντάζεστε ότι αγνοώ την κοινωνική τους θέση».

«Όποιοι κι αν είναι οι συγγενείς μου» είπε η Ελίζαμπεθ «αν ο ανιψιός σας δεν έχει αντίρρηση γι' αυτούς, *εσάς* δε σας πέφτει λόγος».

«Σας ερωτώ για τελευταία φορά· είσαστε αρραβωνιασμένη μαζί του;»

Μολονότι η Ελίζαμπεθ δε θ' απαντούσε ποτέ σ' αυτή την ερώτηση απλώς και μόνο για να κάνει το χατίρι της λέδης Κάθριν, δεν μπόρεσε εντούτοις να μην πει, αφού το σκέφτηκε για λίγο:

«Όχι, δεν είμαι».

Η λέδη Κάθριν έδειξε να ικανοποιείται.

«Και μου υπόσχεσθε ότι δε θα συνάψετε ποτέ τέτοιον αρραβώνα;»

Digitized by 10uk1s

«Τέτοια υπόσχεση δεν μπορώ να σας δώσω».

«Δεσποινίς Μπέννετ, είμαι αναστατωμένη και κατάπληκτη. Περίμενα να βρω μια λογικότερη κοπέλα. Μην τρέφετε όμως την αυταπάτη ότι πρόκειται να υποχωρήσω. Δε φεύγω από δω αν δε μου δώσετε τη διαβεβαίωση που ζητώ».

«Κι εγώ δεν πρόκειται *ποτέ* να σας τη δώσω. Κανείς εκφοβισμός δε θα με ωθούσε σε κάτι τόσο παράλογο. Η εξοχότης σας θέλει να παντρευτεί ο κύριος Ντάρσυ την κόρη σας. Πιστεύετε όμως ότι, αν σας έδινα την υπόσχεση που ζητάτε, θα γινόταν έτσι πιθανότερος ο *δικός τους* γάμος; Αν υποθέσουμε ότι με αγαπά, νομίζετε ότι η *δική μου* άρνηση να δεχθώ το χέρι του θα τον έκανε να θέλει να το προσφέρει στην εξαδέλφη του; Επιτρέψτε μου να σας πω, λέδη Κάθριν, ότι τα επιχειρήματα με τα οποία υποστηρίξατε το αλλόκοτο αυτό αίτημα ήταν τόσο επιπόλαια, όσο άστοχο ήταν και το ίδιο το αίτημα. Έχετε παρεξηγήσει εντελώς το χαρακτήρα μου αν νομίζετε ότι είναι δυνατό να πεισθώ με τέτοιον τρόπο. Κατά πόσο θα ενέκρινε ο ανιψιός σας την επέμβασή σας στις *δικές του* υποθέσεις, δεν το γνωρίζω· οπωσδήποτε όμως δεν έχετε κανένα δικαίωμα να ασχολείσθε με τις δικές μου. Θα σας παρακαλέσω λοιπόν να μη με ενοχλήσετε άλλο γι' αυτό το θέμα».

«Κάντε μου τη χάρη να μην είσθε τόσο βιαστική. Δεν τέλειωσα ακόμη. Σε όλες τις αντιρρήσεις που ήδη σας εξέθεσα, έχω να προσθέσω ακόμη μία. Λέτε ότι αγνοώ την ιστορία της επονείδιστης απαγωγής της μικρότερης αδελφής σας; Ε, λοιπόν, ξέρω τα πάντα· ξέρω ότι ο γάμος της με το νεαρό αυτόν ήταν μια υπόθεση κουκουλώματος που έκλεισε με έξοδα του πατέρα και του θείου σας. Και ένα *τέτοιο* κορίτσι θα γίνει αδελφή του ανιψιού μου; Κι ο σύζυγός της, ο γιος του επιστάτη του μακαρίτη του πατέρα του, θα γίνει αδελφός του; Θεέ και Κύριε! Πώς είναι δυνατόν να το σκέπτεσθε καν; Είναι δυνατόν να βεβηλωθεί έτσι η μνήμη των νεκρών του Πέμπερλυ;»

«Τώρα, δε μένει τίποτε άλλο να πείτε» είπε με θυμό η Ελίζαμπεθ. «Με προσβάλατε με κάθε δυνατό τρόπο. Σας παρακαλώ να επιστρέψουμε στο σπίτι».

Και με τα λόγια αυτά, σηκώθηκε.

Η λέδη Κάθριν σηκώθηκε κι αυτή, και άρχισαν να βαδίζουν προς το σπίτι. Η εξοχότης της ήταν κυριολεκτικά εξαγριωμένη:

«Αδιαφορείτε λοιπόν πλήρως για την τιμή και την υπόληψη του ανιψιού μου! Αναίσθητο, εγωιστικό πλάσμα! Δε σκέπτεσθε ότι μια σχέση μ' εσάς θα τον υποβιβάσει στα μάτια του κόσμου;»

«Λέδη Κάθριν, δεν έχω τίποτε άλλο να πω. Γνωρίζετε τα αισθήματά μου».

«Είσθε λοιπόν αποφασισμένη να τον κάνετε δικό σας;»

«Ποτέ δεν είπα τέτοιο πράγμα. Είμαι απλώς αποφασισμένη να ενεργήσω κατά τον τρόπο εκείνο που, σύμφωνα με τη δική μου γνώμη, θα με οδηγήσει στην ευτυχία, χωρίς να λαμβάνω υπόψη μου *εσάς* ή οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο τόσο άσχετο μ' εμένα».

«Ωραία. Αρνείσθε λοιπόν να μου κάνετε αυτή τη χάρη. Αρνείσθε να συμμορφωθείτε προς τις απαιτήσεις του καθήκοντος, της τιμής και της ευγνωμοσύνης. Είσθε αποφασισμένη να τον ρίξετε στην υπόληψη όλων των φίλων του και να τον κάνετε περίγελο του κόσμου».

«Ούτε το καθήκον ούτε η τιμή ούτε η ευγνωμοσύνη» αποκρίθηκε η Ελίζαμπεθ «είναι δυνατό να με επηρεάσουν σ' αυτή την περίπτωση. Καμιά απ' αυτές τις αρχές δεν πρόκειται να παραβιασθεί αν παντρευτώ τον κύριο Ντάρσυ. Όσο για την έχθρα, τώρα, της οικογένειας και την κατακραυγή του κόσμου, η μεν οικογένεια, ακόμη κι αν ενθουσιαζόταν με το γάμο

Digitized by 10uk1s

μας, δε θα μ' ένοιαζε καθόλου, ο δε κόσμος, γενικά, νομίζω πως έχει αρκετό μυαλό ώστε να μη συμμετάσχει στην περιφρόνηση».

«Έτσι πιστεύετε λοιπόν! Αυτή είναι η οριστική απάντησή σας! Πολύ καλά. Τώρα, θα ξέρω κι εγώ τι πρέπει να κάνω. Μη φαντάζεσθε, δεσποινίς Μπέννετ, ότι η φιλοδοξία σας πρόκειται ποτέ να εκπληρωθεί. Ήλθα για να σας δοκιμάσω. Ήλπιζα να σας βρω λογική· μπορείτε όμως να είσθε σίγουρη ότι θα επιτύχω το σκοπό μου».

Έτσι συνέχισε να μιλά η λέδη Κάθριν μέχρι που έφτασαν στην πόρτα της άμαξας, οπότε στράφηκε απότομα και πρόσθεσε:

«Δε σας αποχαιρετώ, δεσποινίς Μπέννετ, ούτε σας ζητώ να διαβιβάσετε τους χαιρετισμούς μου στη μητέρα σας. Είμαι εξαιρετικά δυσαρεστημένη».

Η Ελίζαμπεθ δεν απάντησε και, χωρίς να προσπαθήσει να μεταπείσει την εξοχότητά της, στράφηκε ήρεμα και μπήκε μόνη της στο σπίτι όπου, καθώς ανέβαινε τις σκάλες, άκουσε την άμαξα ν' απομακρύνεται. Η μητέρα της έτρεξε και την πρόλαβε στην πόρτα του δωματίου της για να τη ρωτήσει γιατί η λέδη Κάθριν δεν ξαναμπήκε στο σπίτι να ξεκουραστεί λίγο.

«Δεν ήθελε» απάντησε η κόρη της «έπρεπε να φύγει».

«Είναι πολύ ωραία γυναίκα! Και η επίσκεψή της εδώ δείχνει εξαιρετική ευγένεια αφού, υποθέτω, ήλθε μόνο και μόνο για να μας πει ότι οι Κόλλινς είναι καλά! Κάπου αλλού θα πηγαίνει, φαντάζομαι, και, περνώντας απ' το Μέρυτον, θα σκέφτηκε να επισκεφθεί κι εσένα. Ή μήπως είχε κάτι ιδιαίτερο να σου πει, Λίζυ;»

Εδώ, η Ελίζαμπεθ αναγκάστηκε να πει ένα μικρό ψέμα καθότι ήταν αδύνατο να αποκαλύψει το πραγματικό περιεχόμενο της συζήτησής τους.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 57

Η ΨΥΧΙΚΗ ταραχή που προκάλεσε στην Ελίζαμπεθ η απρόσμενη αυτή επίσκεψη δεν ήταν εύκολο να ξεπεραστεί· χρειάστηκε να περάσουν αρκετές ώρες ώσπου να καταφέρει να μην τη σκέφτεται συνέχεια. Η λέδη Κάθριν, όπως φάνηκε, μπήκε στον κόπο να κάνει όλο αυτό το ταξίδι από το Ρόουζιγκς με μοναδικό σκοπό να διαλύσει τον υποτιθέμενο αρραβώνα της με τον κύριο Ντάρσυ. Πολύ λογικό σχέδιο, αναμφιβόλως! Μόνο που η Ελίζαμπεθ δεν μπορούσε να φανταστεί ποια ήταν η πηγή αυτής της είδησης ώσπου σκέφτηκε πως το γεγονός ότι *εκείνος* ήταν ο καλύτερος φίλος του Μπίγκλεϋ και *εκείνη* αδελφή της Τζέιν ήταν αρκετό για να εμπνεύσει μια τέτοια ιδέα, σε μια περίοδο που η αναμονή ενός γάμου έκανε τους πάντες ν' ανυπομονούν για έναν άλλο. Άλλωστε και η ίδια είχε σκεφτεί ότι ο γάμος της αδελφής της θα τους έφερνε συχνότερα κοντά. Συνεπώς, οι γείτονές της στο Λούκας Λοτζ (καθότι συνεπέρανε ότι μέσω της δικής τους επικοινωνίας με τους Κόλλινς είχε φτάσει η είδηση στη λέδη Κάθριν) είχαν απλώς εκλάβει ως σχεδόν βέβαιο και επικείμενο αυτό που η ίδια ήλπιζε ότι μπορεί να συνέβαινε, κάποια στιγμή, στο μέλλον.

Ξαναφέρνοντας όμως στη σκέψη της τα λόγια της λέδης Κάθριν, της ήταν αδύνατο να μην ανησυχεί για τις επιπτώσεις που θα μπορούσε να έχει η εμμονή της σ' αυτή την παρέμβαση. Απ' όσα είπε σχετικά με την απόφασή της να εμποδίσει το γάμο τους, η Ελίζαμπεθ συνεπέρανε ότι σκεφτόταν μάλλον να μιλήσει στον ανιψιό της και δεν τολμούσε να αποφανθεί για το πώς θα εξελάμβανε εκείνος μια τέτοια παρουσίαση των δεινών που συνεπαγόταν ένας γάμος μαζί της. Δεν ήξερε πόσο ακριβώς αγαπούσε τη θεία του ή πόσο εξαρτημένος ήταν απ' την κρίση της, αλλά ήταν φυσικό να υποθέτει ότι ο σεβασμός του για την εξοχότητά της ήταν πολύ μεγαλύτερος από εκείνον που θα μπορούσε ποτέ να νιώσει η *ίδια,* ήταν δε σίγουρο ότι, με την απαρίθμηση των συμφορών ενός γάμου με *κάποια* οι στενοί συγγενείς της οποίας ήταν τόσο κατώτεροι απ' τους δικούς του, η θεία του θα έθιγε το πιο ευαίσθητο σημείο του. Με τις αντιλήψεις του περί αξιοπρεπείας, θα ένιωθε ενδεχομένως ότι τα επιχειρήματα, που είχαν φανεί στην Ελίζαμπεθ ισχνά και γελοία, ενείχαν αρκετή λογική και είχαν στέρεες βάσεις.

Αν αμφιταλαντευόταν ως τότε σχετικά με το τι έπρεπε να κάνει, πράγμα που είχε συχνά φανεί πιθανό, οι συμβουλές και οι παρακλήσεις ενός τόσο δικού του ανθρώπου μπορεί να διέλυαν κάθε αμφιβολία του και να τον έπειθαν αμέσως να ευτυχήσει μόνον ως το βαθμό που επιτρέπει η ακηλίδωτη αξιοπρέπεια. Σ' αυτή την περίπτωση, δε θα επέστρεφε ποτέ πια. Αν η λέδη Κάθριν τον συναντούσε περνώντας απ' την πόλη, τότε η υπόσχεσή του στον Μπίγκλεϋ, ότι θα επέστρεφε στο Νέδερφιλντ, θα 'πρεπε να ξεχαστεί.

«Ως εκ τούτου» συνέχισε τη σκέψη της η Ελίζαμπεθ «αν εντός των ημερών φτάσει στο φίλο του κάποια δικαιολογία για την αθέτηση της υπόσχεσής του, εγώ θα ξέρω τι να σκεφτώ. Θα εγκαταλείψω τότε κάθε προσδοκία, κάθε ελπίδα για τη σταθερότητά του. Αν εκείνου τού αρκεί να λυπάται που μ' έχασε, ενώ μπορούσε να έχει κερδίσει και την αγάπη και το χέρι μου, εγώ σύντομα δε θα λυπάμαι πια καθόλου που τον έχασα».

Η έκπληξη της υπόλοιπης οικογένειας, όταν άκουσαν ποιος τους επεσκέφθη, ήταν τεράστια, αλλά ικανοποιήθηκε αμέσως με την ίδια εικασία με την οποία είχε ανακουφισθεί και η περιέργεια της κυρίας Μπέννετ. Έτσι, η Ελίζαμπεθ γλίτωσε το μαρτύριο όλων των σχετικών ερωτήσεων.

Το επόμενο πρωί, καθώς κατέβαινε τις σκάλες, συναντήθηκε με τον πατέρα της, που έβγαινε απ' τη βιβλιοθήκη του μ' ένα γράμμα στο χέρι.

Digitized by 10uk1s

«Λίζυ» είπε «ερχόμουν να σε βρω· έλα ένα λεπτό στο δωμάτιό μου».

Τον ακολούθησε εκεί και η υπόθεση ότι αυτό που είχε να της πει σχετιζόταν, κατά κάποιο τρόπο, με το γράμμα που κρατούσε, έκανε την περιέργειά της μεγαλύτερη. Ξαφνικά, της πέρασε απ' το μυαλό ότι μπορεί να ήταν απ' τη λέδη Κάθριν κι άρχισε να τρομάζει στη σκέψη όλων των συνεπαγομένων εξηγήσεων.

Προχώρησε μαζί του ως το τζάκι και εκεί κάθισαν και οι δύο. Τότε, εκείνος είπε:

«Σήμερα το πρωί, έλαβα μια επιστολή που μου προκάλεσε μεγάλη κατάπληξη. Επειδή δε αφορά κυρίως εσένα, πρέπει να μάθεις το περιεχόμενό της. Δεν ήξερα μέχρι τώρα ότι έχω δύο κόρες στα πρόθυρα του γάμου. Δέξου τα συγχαρητήριά μου για μια πολύ σημαντική κατάκτηση».

Η ακαριαία πεποίθηση ότι η επιστολή ήταν απ' τον ανιψιό κι όχι απ' τη θεία έκανε τα μάγουλά της να κοκκινίσουν και, ενώ προσπαθούσε να αποφασίσει αν έπρεπε να είναι ευχαριστημένη που αυτός αποφάσιζε επιτέλους να εξηγηθεί ή προσβεβλημένη γιατί η επιστολή του δεν απευθυνόταν στην ίδια, ο πατέρας της συνέχισε:

«Δε βλέπω να ξαφνιάζεσαι. Οι νεαρές κυρίες έχουν, φαίνεται, μεγάλη διορατικότητα σε τέτοια θέματα. Βάζω όμως στοίχημα ότι ακόμη και *η δική σου* οξυδέρκεια δεν είναι αρκετή για ν' ανακαλύψεις το όνομα του θαυμαστή σου. Η επιστολή αυτή είναι από τον κύριο Κόλλινς».

«Από τον κύριο Κόλλινς! Και τι έχει να πει *αυτός;»*

«Κάτι πολύ σχετικό με την υπόθεση βεβαίως. Αρχίζει με συγχαρητήρια για τον επικείμενο γάμο της μεγαλύτερης κόρης μου, για τον οποίο φαίνεται να τον έχει πληροφορήσει κάποιος απ' αυτούς τους καλοπροαίρετους κουτσομπόληδες, τους Λούκας. Δε θέλω όμως να παίξω με την υπομονή σου διαβάζοντας τι λέει γι' αυτό το θέμα. Όσα αφορούν εσένα έχουν ως εξής:

Αφού λοιπόν σας εξέφρασα τα ειλικρινή συγχαρητήρια της κυρίας Κόλλινς και εμού του ιδίου για το ευτυχές αυτό γεγονός, επιτρέψατε μου να προσθέσω μία μικρή νύξη σχετικώς με ένα άλλο γεγονός το οποίον μάς εγνωστοποιήθη από την ιδίαν πηγήν. Αναμένεται, γενικώς, ότι η κόρη σας Ελίζαμπεθ δε θα φέρει ακόμη επί μακρόν το επώνυμον Μπέννετ, από την στιγμήν κατά την οποίαν θα το έχει εγκαταλείψει η πρεσβύτερη αδελφή της, ο δε εκλεκτός της καρδιάς της δικαίως εμπνέει το σεβασμό των πάντων ως εις των λαμπροτέρων προσώπων αυτής της χώρας.

»Είναι δυνατόν να μαντέψεις, Λίζυ, ποιον εννοεί;

Ο νεαρός αυτός κύριος είναι προικισμένος, κατά έναν ιδιαίτερον τρόπον, με ό,τι θα μπορούσε να επιθυμήσει ποτέ η καρδιά ενός θνητού· σπουδαία περιουσία, ευγενική καταγωγή και εκτενή εκκλησιαστική δικαιοδοσία. Εντούτοις, παρά το γεγονός ότι όλα αυτά είναι πολύ δελεαστικά, επιτρέψατέ μου να επιστήσω την προσοχή της εξαδέλφης μου Ελίζαμπεθ και υμών στα δεινά που θα μπορούσε να επιφέρει μία εσπευσμένη αποδοχή της προτάσεως αυτού του κυρίου, την οποίαν, ως είναι φυσικόν, θα είσθε διατεθειμένοι να εκμεταλλευθείτε αμέσως.

»Έχεις καμία ιδέα, Λίζυ, ποιος μπορεί να είναι αυτός ο κύριος; Τώρα όμως θα αποκαλυφθεί:

Ο λόγος για τον οποίον εφιστώ την προσοχή σας είναι ο εξής: Έχουμε λόγους να πιστεύουμε ότι η θεία του, η λέδη Κάθριν ντε Μπεργκ, δε βλέπει με καλό μάτι αυτό το γάμο.

Digitized by 10uk1s

»Ιδού λοιπόν ποιος είναι ο άνθρωπός μας· ο κύριος Ντάρσυ! Πες μου τώρα, Λίζυ, σ' αιφνιδίασα, ναι ή όχι; Θα μπορούσαν ποτέ οι Λούκας και ο κύριος Κόλλινς να επιλέξουν έναν άνθρωπο που και μόνο τ' όνομά του θα διέψευδε κατηγορηματικότερα τα όσα λένε; Ο κύριος Ντάρσυ, που ποτέ δεν κοιτάζει τις γυναίκες παρά μόνο για να τους βρει κάποιο ψεγάδι και που εσένα μπορεί να μη σε κοίταξε ποτέ στη ζωή του! Καταπληκτικό!»

Η Ελίζαμπεθ προσπάθησε να συμμεριστεί την ευθυμία του πατέρα της, αλλά το μόνο αποτέλεσμα ήταν ένα εντελώς απρόθυμο χαμόγελο. Ποτέ άλλοτε το πνεύμα του δεν της είχε φανεί τόσο λίγο ευχάριστο.

«Δε διασκεδάζεις;»

«Ω, ναι! Διαβάστε, σας παρακαλώ, πιο κάτω».

Όταν, εχθές το βράδυ, ανέφερα στην εξοχότητά της το ενδεχόμενο αυτού του γάμου, εκείνη, με τη συνήθη καταδεκτικότητά της, μου εξομολογήθηκε αμέσως ποια ήταν εν προκειμένω τα αισθήματά της. Κατέστη λοιπόν σαφές ότι, λόγω ορισμένων αντιρρήσεων ως προς την οικογένεια της εξαδέλφης μου, δε θα έδιδε ποτέ τη συγκατάθεσή της για έναν εξευτελιστικό, όπως τον χαρακτήρισε, γάμο. Το θεώρησα χρέος μου να πληροφορήσω περί αυτού την εξαδέλφη μου το ταχύτερον δυνατόν ώστε αυτή και ο ευγενής θαυμαστής της να αποκτήσουν συνείδηση του τι κάνουν και να μην προβούν εσπευσμένως σε έναν γάμον ο οποίος δεν είναι δεόντως εγκεκριμένος.

Ο κύριος Κόλλινς προσθέτει επίσης:

Χαίρομαι ειλικρινώς που η θλιβερή υπόθεση της εξαδέλφης μου της Λύντια συνεκαλύφθη τόσον καλώς και λυπούμαι μόνον που η προ του γάμου τους συμβίωση έγινε τόσον ευρέως γνωστή. Δεν δύναμαι, εντούτοις, να αμελήσω τα καθήκοντα της θέσεώς μου και να αποφύγω να σας εκφράσω την κατάπληξή μου όταν άκουσα ότι δεχθήκατε το νεαρό ζεύγος στο σπίτι σας αμέσως μετά τον γάμο τους. Πρόκειται περί ενθαρρύνσεως της ακολασίας και, αν ήμουν εγώ εφημέριος στο Λόγκμπουρν, θα είχα λίαν σθεναρώς αντιταχθεί επ' αυτού. Ως χριστιανός, οφείλατε βεβαίως να τους συγχωρήσετε, αλλά δεν έπρεπε ποτέ να δεχθείτε να τους δείτε ή να επιτρέψετε να αναφέρονται τα ονόματά τους ενώπιόν σας.

«Αυτή είναι η ιδέα που έχει για τη χριστιανική συγγνώμη! Η υπόλοιπη επιστολή του έχει να κάνει μόνο με την κατάσταση της αγαπητής του Σάρλοτ και την αναμονή ενός νεαρού βλαστού. Όμως, εσύ δε φαίνεται να το απόλαυσες. Ελπίζω να μην κάνεις τώρα την αρσακειάδα κι αρχίσεις να παριστάνεις την ενοχλημένη από μια τόσο ανόητη φήμη. Γιατί τι νόημα έχει η ζωή αν δε διασκεδάζουμε τους γείτονές μας και δεν τους περιπαίζουμε κι εμείς με τη σειρά μας;»

«Ω!» αναφώνησε η Ελίζαμπεθ «το διασκεδάζω αφάνταστα. Είναι όμως τόσο παράξενο!»

Digitized by 10uk1s

«Ναι, αλλά είναι *αυτό ακριβώς* που το κάνει διασκεδαστικό. Αν είχαν επιλέξει κάποιον άλλο άνδρα, τι νόημα θα είχε; Η τέλεια όμως αδιαφορία *εκείνου* και η προφανής *δική σου* αντιπάθεια το καθιστούν απολαυστικά γελοίο! Όσο κι αν απεχθάνομαι το γράψιμο, δε θα εγκατέλειπα επ' ουδενί λόγω την αλληλογραφία μου με τον κύριο Κόλλινς. Μ' άλλα λόγια, όταν διαβάζω κάποιο γράμμα του, δεν μπορώ να μην τον προτιμώ ακόμη κι απ' τον Γουίκαμ, όσο κι αν εκτιμώ το θράσος και την υποκρισία του γαμπρού μου. Και δε μου λες, σε παρακαλώ, τι είπε η λέδη Κάθριν γι' αυτή τη φήμη; Ήρθε εδώ για να δηλώσει ότι δε δίνει τη συγκατάθεσή της;»

Στην ερώτηση αυτή η κόρη του απάντησε μόνο μ' ένα γέλιο και, καθώς είχε γίνει χωρίς την παραμικρή υποψία, δεν ενοχλήθηκε από την επανάληψή της. Ποτέ άλλοτε δεν είχε η Ελίζαμπεθ δυσκολευθεί τόσο πολύ να κρύψει τα πραγματικά αισθήματά της. Ήταν αναγκασμένη να γελά, ενώ θα προτιμούσε να κλαίει. Ο πατέρας της την είχε πληγώσει σκληρά με όσα είπε για την αδιαφορία του κυρίου Ντάρσυ και δεν μπορούσε παρά να απορεί μ' αυτή την έλλειψη διορατικότητας ή να φοβάται μήπως, αντί να είναι εκείνος που αντιλαμβανόταν *πολύ λίγα,* ήταν αυτή που είχε φανταστεί *πάρα πολλά.*

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 58

ΑΝΤΙ να λάβει από το φίλο του κάποια απολογητική επιστολή σαν αυτή που μισοπερίμενε η Ελίζαμπεθ, ο κύριος Μπίγκλεϋ ήταν σε θέση να φέρει μαζί του τον Ντάρσυ στο Λόγκμπουρν, πριν περάσουν πολλές μέρες από την επίσκεψη της λέδης Κάθριν. Οι δύο κύριοι έφτασαν νωρίς το πρωί και, πριν προλάβει η κυρία Μπέννετ να του πει ότι είδαν τη θεία του, ενδεχόμενο που έκανε προς στιγμή την κόρη της να τρέμει, ο Μπίγκλεϋ, που ήθελε να βρεθεί μόνος με την Τζέιν, πρότεινε να πάνε όλοι μια βόλτα. Η πρόταση έγινε δεκτή, αλλά η κυρία Μπέννετ, που δε συνήθιζε να περπατά, και η Μαίρη, που ήταν πολύ απασχολημένη, δεν ακολούθησαν τους υπόλοιπους πέντε που κίνησαν όλοι μαζί. Σύντομα όμως ο Μπίγκλεϋ και η Τζέιν άφησαν τους άλλους να προπορευθούν. Έμειναν πίσω, ενώ η Ελίζαμπεθ, η Κίττυ και ο Ντάρσυ έπρεπε τώρα να βρουν κάποιο θέμα συζήτησης. Και των τριών όμως τα λόγια ήταν μετρημένα· η Κίττυ τον φοβόταν πολύ για να μιλήσει, ενώ η Ελίζαμπεθ προσπαθούσε να λάβει μια απεγνωσμένη απόφαση, πράγμα που ίσως έκανε κι εκείνος.

Βάδιζαν προς το σπίτι των Λούκας επειδή η Κίττυ ήθελε να επισκεφθεί τη Μαρία και, καθώς η Ελίζαμπεθ έκρινε ότι αυτό δεν ενδιέφερε κανέναν άλλο, μόλις τους άφησε η Κίττυ, συνέχισε με τόλμη να περπατά μόνη μαζί του. Τώρα, είχε έλθει η στιγμή να εκτελέσει την απόφασή της και, όσο διέθετε ακόμη αρκετό κουράγιο, έσπευσε να πει:

«Κύριε Ντάρσυ, είμαι πολύ εγωιστικό πλάσμα και, προκειμένου να ανακουφίσω τα δικά μου αισθήματα, δε με νοιάζει πόσο μπορεί να πληγώσω τα δικά σας. Είναι πλέον καιρός να σας ευχαριστήσω για την απαράμιλλη καλοσύνη σας προς την καημένη την αδελφή μου. Από τη στιγμή που το έμαθα, δεν έβλεπα την ώρα να σας ομολογήσω πόσο σας ευγνωμονώ γι' αυτό, που αν το ήξερε και η υπόλοιπη οικογένειά μου, δε θα σας εξέφραζα τώρα μόνο τη δική μου ευγνωμοσύνη».

«Λυπούμαι, λυπούμαι πάρα πολύ» απάντησε ο κύριος Ντάρσυ, μ' έναν τόνο έκπληξης και συγκίνησης «που πληροφορηθήκατε κάτι το οποίο, ιδωμένο από λανθασμένη οπτική γωνία, σας έκανε ενδεχομένως να ανησυχήσετε. Δεν περίμενα ότι η κυρία Γκάρντινερ θα ήταν τόσο λίγο αξιόπιστη».

«Δεν πρέπει να κατηγορείτε τη θεία μου. Ήτανε κατ' αρχάς η απροσεξία της Λύντια που μου αποκάλυψε ότι είχατε εμπλακεί στην όλη υπόθεση και φυσικά δεν μπορούσα να ησυχάσω μέχρι που έμαθα όλες τις λεπτομέρειες. Επιτρέψτε μου να σας ευχαριστήσω ξανά και ξανά εξ ονόματος όλης της οικογενείας μου γι' αυτή τη μεγαλόψυχη φιλευσπλαχνία, που σας ώθησε να υποστείτε τόση ταλαιπωρία και να ανεχθείτε τόσες ταπεινώσεις προκειμένου να τους ανακαλύψετε».

«Αν θέλετε να μ' ευχαριστήσετε» απάντησε εκείνος «κάντε το μόνο για δικό σας λογαριασμό. Δε θα επιχειρήσω να αρνηθώ ότι η επιθυμία μου να σας δω ευτυχισμένη ήταν αυτό που ενίσχυσε ίσως τα υπόλοιπα κίνητρά μου. Η *οικογένειά* σας όμως δε μου οφείλει τίποτε. Παρ' όλο το σεβασμό μου προς αυτούς, πιστεύω ότι σκεπτόμουν μόνο *εσάς».*

Η αμηχανία της Ελίζαμπεθ ήταν τόσο μεγάλη, που δεν μπορούσε να αρθρώσει λέξη. Μετά από μια σύντομη παύση, ο σύντροφός της προσέθετε:

«Είσθε πολύ μεγαλόψυχη για να παίζετε μαζί μου. Αν τα αισθήματά σας είναι ακόμη αυτά που ήταν τον περασμένο Απρίλιο, σας παρακαλώ να μου το πείτε αμέσως. Τα *δικά μου* αισθήματα και οι *δικές μου* επιθυμίες δεν έχουν αλλάξει. Αρκεί ωστόσο μια λέξη σας για να

Digitized by 10uk1s

μην ξαναθίξω ποτέ αυτό το θέμα».

Η Ελίζαμπεθ, συναισθανόμενη την κάθε άλλο παρά συνηθισμένη αμηχανία και αγωνία του, πίεσε τώρα τον εαυτό της να μιλήσει και αμέσως, καίτοι όχι με μεγάλη ευφράδεια, του έδωσε να καταλάβει ότι τα αισθήματά της είχαν υποστεί, από την εποχή στην οποία αναφερόταν εκείνος, τόσο ουσιαστική αλλαγή, ώστε να δέχεται με ευγνωμοσύνη και χαρά την τωρινή του εξομολόγηση. Η ευτυχία που του προκάλεσε αυτή η απάντηση ήταν τόση, όση δεν είχε ίσως ξανανιώσει ποτέ πριν. Άρχισε λοιπόν να εκφράζει τα αισθήματά του τόσο λογικά και θερμά, όσο θα μπορούσε κανείς να περιμένει από έναν τρελά ερωτευμένο άνδρα. Αν η Ελίζαμπεθ είχε το κουράγιο να τον κοιτάξει στα μάτια, θα έβλεπε πόσο του πήγαινε η έκφραση βαθιάς αγαλλίασης που είχε απλωθεί σ' ολόκληρο το πρόσωπό του. Καίτοι όμως δεν μπορούσε να τον κοιτάξει, τον άκουγε, και τον άκουγε να της μιλά για συναισθήματα που, αποδεικνύοντας πόσο σημαντική ήταν γι' αυτόν, έκαναν την αγάπη του κάθε στιγμή και πιο πολύτιμη.

Συνέχισαν να βαδίζουν χωρίς να ξέρουν πού πήγαιναν. Είχαν τόσα να σκεφτούν, να νιώσουν και να πουν, που δεν τους περίσσευε προσοχή για τίποτε άλλο. Η Ελίζαμπεθ σύντομα έμαθε ότι την τωρινή αρμονική συνεννόησή τους την όφειλαν στις προσπάθειες της θείας του, η οποία *πράγματι* τον επεσκέφθη, περνώντας κατά την επιστροφή της από το Λονδίνο, και του μίλησε για το ταξίδι της στο Λόγκμπουρν, για το σκοπό αυτού του ταξιδιού και για τη συζήτησή της με την Ελίζαμπεθ, υπογραμμίζοντας με έμφαση κάθε φράση της τελευταίας που, κατά την αντίληψη της εξοχότητός της, μαρτυρούσε καθαρά την αναποδιά και την αλαζονεία της. Ήταν πεπεισμένη ότι η αφήγηση αυτή θα τη βοηθούσε να αποσπάσει από τον ανιψιό της την υπόσχεση που είχε αρνηθεί να της δώσει *εκείνη,* αλλά δυστυχώς για την εξοχότητά της το αποτέλεσμα ήταν το ακριβώς αντίθετο.

«Μ' έκανε να ελπίζω» είπε ο Ντάρσυ «ό,τι μόλις και μετά βίας είχα επιτρέψει στον εαυτό μου να ελπίζει ως τότε. Γνώριζα αρκετά το χαρακτήρα σας για να είμαι βέβαιος ότι, αν η στάση σας απέναντί μου ήταν οριστικά και αμετάκλητα αρνητική, θα το είχατε ομολογήσει, ειλικρινά και απροκάλυπτα, στη λέδη Κάθριν».

Κοκκινίζοντας και ταυτόχρονα γελώντας, η Ελίζαμπεθ απάντησε:

«Γνωρίζετε πράγματι αρκετά την *ειλικρίνειά* μου ώστε να με θεωρείτε ικανή για *κάτι τέτοιο.* Αφού σας είπα τόσο απαίσια πράγματα κατά πρόσωπο, τι θα με εμπόδιζε να πω τα ίδια πράγματα για σας στους συγγενείς σας;»

«Τι είπατε για μένα, που δε μου άξιζε; Μολονότι οι επικρίσεις σας ήταν αβάσιμες και αποτέλεσμα λανθασμένων συλλογισμών, η συμπεριφορά μου απέναντί σας εκείνη την εποχή άξιζε την αυστηρότερη αποδοκιμασία. Ήταν ασυγχώρητη. Όταν τη συλλογίζομαι, νιώθω πραγματική αποστροφή».

«Δε θα μαλώσουμε τώρα για το ποιος έφταιγε περισσότερο εκείνη τη βραδιά» είπε η Ελίζαμπεθ. «Μια αυστηρή εξέταση θα έδειχνε ότι κανενός η συμπεριφορά δεν ήταν άψογη. Ελπίζω όμως ότι από τότε έχουμε και οι δυο βελτιωθεί ως προς την ευγένεια».

«Δεν μπορώ να συμφιλιωθώ τόσο εύκολα με τον εαυτό μου. Η ανάμνηση των όσων τότε είπα, της συμπεριφοράς μου, των τρόπων μου, των εκφράσεών μου, καθ' όλη τη διάρκεια της σκηνής, ήταν επί πολλούς μήνες και είναι ακόμη τώρα απερίγραπτα οδυνηρή για μένα. Δε θα ξεχάσω ποτέ την τόσο εύστοχη επίκρισή σας: "Αν είχατε φερθεί ως πιο καθώς πρέπει κύριος..." Αυτά ήταν τα λόγια σας και δεν ξέρετε, δεν μπορείτε καν να διανοηθείτε, πόσο μ' έχουν βασανίσει μολονότι πέρασε κάμποσος καιρός, ομολογώ, μέχρι να λογικευθώ και να παραδεχθώ πόσο δίκαια ήταν».

Digitized by 10uk1s

«Ειλικρινά, δεν περίμενα διόλου να κάνουν τόσο ισχυρή εντύπωση. Δεν είχα ούτε την παραμικρή ιδέα ότι θα προκαλούσαν τέτοια αίσθηση».

«Εύκολο να το πιστέψω. Με θεωρούσατε τότε ανίκανο για οποιοδήποτε γνήσιο συναίσθημα, είμαι σίγουρος γι' αυτό. Δε θα ξεχάσω ποτέ την αλλαγή της έκφρασής σας τη στιγμή που λέγατε ότι, με οποιονδήποτε τρόπο κι αν σας είχα προσφέρει το χέρι μου, πάλι εσείς θα το είχατε αρνηθεί».

«Ω!, μην επαναλαμβάνετε ό,τι είπα τότε. Όλες αυτές οι αναμνήσεις είναι ανώφελες. Σας διαβεβαιώ ότι, εδώ και κάμποσο καιρό, νιώθω βαθύτατη ντροπή γι' αυτά τα λόγια μου».

Ο Ντάρσυ αναφέρθηκε τότε στο γράμμα του. «Αυτό» ρώτησε «δε σας έκανε αυτό ν' αρχίσετε *σύντομα* να σκέπτεσθε καλύτερα για μένα; Διαβάζοντάς το, πιστέψατε καθόλου στην ειλικρίνεια του περιεχομένου του;»

Του εξήγησε ποια ήταν η επίδρασή του πάνω της και πώς άρχισαν να υποχωρούν σταδιακά όλες οι παλιές προκαταλήψεις της,

«Το ήξερα» είπε εκείνος «ότι αυτά που σας έγραφα θα σας έκαναν να πονέσετε, αλλά ήταν αναγκαίο. Ελπίζω να το 'χετε κάψει αυτό το γράμμα. Υπήρχε ειδικά ένα τμήμα, η εισαγωγή του, που τρέμω στη σκέψη ότι θα μπορούσατε να το ξαναδιαβάσετε. Θυμάμαι ακόμη μερικές φράσεις του που, δικαιολογημένα, θα μπορούσαν να σας κάνουν να με μισήσετε».

«Το γράμμα θα καεί οπωσδήποτε αν νομίζετε ότι αυτό είναι απαραίτητο για τη διατήρηση του ενδιαφέροντός μου, αλλά, μολονότι και οι δύο έχουμε λόγους να πιστεύουμε ότι οι απόψεις μου δεν είναι εντελώς σταθερές, ελπίζω ότι δεν είναι και τόσο ευμετάβλητες, όσο υπονοούσαν ενδεχομένως τα λόγια για σας».

«Όταν έγραφα αυτό το γράμμα» απάντησε ο Ντάρσυ «πίστευα ότι ήμουν εντελώς ήρεμος και ψύχραιμος, αλλά έκτοτε είμαι πεπεισμένος ότι γράφτηκε με τρομερά πικρόχολη διάθεση».

«Ίσως να άρχιζε πικρόχολα, αλλά δεν τελείωνε έτσι. Το κλείσιμό του δε θα μπορούσε να είναι πιο ευσπλαχνικό. Μη σκέπτεσθε όμως πια το γράμμα. Τα αισθήματα του προσώπου που το έγραψε και εκείνου που το έλαβε έχουν αλλάξει τόσο πολύ από τότε, που κάθε δυσάρεστο γεγονός σχετικό μ' αυτό πρέπει τώρα να ξεχαστεί. Πρέπει ίσως να σας μάθω κάτι απ' τη φιλοσοφία μου: Να σκέφτεσαι το παρελθόν μόνο όταν η ανάμνησή του σου προσφέρει ευχαρίστηση».

«Τι ανάγκη έχετε εσείς από μια τέτοια φιλοσοφία; Οι *δικές σας* αναμνήσεις πρέπει να είναι τόσο απαλλαγμένες από αιτίες ντροπής, ώστε η ευχαρίστηση που πηγάζει απ' αυτές δεν οφείλεται σε κάποια φιλοσοφία, αλλά, τόσο το καλύτερο, στην άγνοια. Για *μένα* όμως δεν ισχύει το ίδιο. Με βασανίζουν αναμνήσεις τις οποίες δεν μπορώ, τις οποίες δεν πρέπει να απωθώ. Υπήρξα πάντα στην πράξη, καίτοι όχι στις αρχές μου, ένα εγωιστικό ον. Ως παιδί, διδάχτηκα ποιο ήταν το *σωστό,* αλλά κανείς δε μου 'μαθε πώς να διορθώνω το χαρακτήρα μου. Μου έδωσαν καλές αρχές, αλλά με άφησαν να τις ακολουθώ με υπερηφάνεια και έπαρση. Για κακή μου τύχη, ως μοναχογιός (και για πολλά χρόνια μοναχοπαίδι), παραχαϊδεύτηκα απ' τους γονείς μου που, καίτοι καλοί άνθρωποι οι ίδιοι (ιδίως ο πατέρας μου, που ήταν η προσωποποίηση της καλοσύνης και της ευγένειας), μου επέτρεπαν, με ενεθάρρυναν, σχεδόν με δίδασκαν να είμαι εγωιστής και υπερόπτης, να μη νοιάζομαι για κανέναν άλλο έξω από τον οικογενειακό μου κύκλο, να υποτιμώ όλους τους άλλους ανθρώπους ή, τουλάχιστον, να *ήθελω* να υποτιμώ την κρίση και την αξία τους σε σχέση με τη δική μου. Τέτοιος ήμουν, απ' τα οκτώ μέχρι τα είκοσι οκτώ μου, και τέτοιος μπορεί να ήμουν ακόμη αν δεν υπήρχατε εσείς, αγαπημένη, αξιολάτρευτη Ελίζαμπεθ! Και τι δε σας

Digitized by 10uk1s

χρωστάω! Μου δώσατε ένα μάθημα, σκληρό, είν' αλήθεια, στην αρχή, αλλά εξαιρετικά ωφέλιμο. Από εσάς δέχτηκα την ταπείνωση που μου χρειαζόταν. Ήλθα προς εσάς χωρίς καμία αμφιβολία ότι θα γινόμουν αποδεκτός κι εσείς μου δείξατε πόσο ανεπαρκείς ήταν οι φιλοδοξίες μου να κάνω ευτυχισμένη μια γυναίκα που άξιζε να ευτυχήσει».

«Ήσασταν σίγουρος τότε ότι θα δεχόμουν;»

«Ασφαλώς και ήμουν. Τι θα σκέφτεσθε τώρα για τη ματαιοδοξία μου; Πίστευα ότι ευχόσασταν, ότι περιμένατε πώς και τι την πρόταση μου».

«Πρέπει να έφταιγαν οι τρόποι μου, αλλά δεν το έκανα επίτηδες· σας διαβεβαιώ. Ποτέ δε σκέφτηκα να σας παραπλανήσω, αλλά ίσως να παρασύρθηκα συχνά απ' τη διάθεσή μου. Πόσο πρέπει να με μισήσατε μετά από *κείνο* το βράδυ!»

«Να σας μίσησα! Ήμουν ίσως θυμωμένος στην αρχή, αλλά ο θυμός μου σύντομα άρχισε να στρέφεται προς τη σωστή κατεύθυνση».

«Σχεδόν φοβάμαι να ρωτήσω τι σκεφτήκατε για μένα όταν συναντηθήκαμε στο Πέμπερλυ. Με κατακρίνατε που ήλθα εκεί;»

«Ειλικρινά, όχι. Ένιωσα απλώς έκπληξη».

«Η έκπληξή σας δε θα πρέπει να ήταν μεγαλύτερη απ' τη *δική μου* όταν είδα το ενδιαφέρον που μου δείξατε. Η συνείδησή μου μου έλεγε ότι δε μου άξιζε καμιά ιδιαίτερη περιποίηση και ομολογώ ότι δεν περίμενα *περισσότερα* από τα οφειλόμενα».

«Στόχος μου *τότε»* απάντησε ο Ντάρσυ «ήταν να σας δείξω, με όση ευγένεια διέθετα, ότι δεν ήμουν τόσο άθλιος, ώστε να μνησικακώ για το παρελθόν και ήλπιζα ότι θα εξασφάλιζα τη συγγνώμη σας, ότι θα βελτίωνα την κακή γνώμη που είχατε για μένα δείχνοντάς σας ότι οι επικρίσεις σας είχαν ληφθεί υπόψη. Πόσο σύντομα άρχισαν να παρεισδύουν άλλες επιθυμίες, δε θα μπορούσα να το πω με ακρίβεια, αλλά πιστεύω σε μισή περίπου ώρα απ' τη στιγμή που σας είδα».

Της μίλησε ύστερα για τον ενθουσιασμό της Τζορτζιάνα με τη γνωριμία τους και για την απογοήτευσή της που διακόπηκε τόσο απότομα, θέμα που τους οδήγησε φυσικά στην αιτία αυτής της διακοπής και έτσι η Ελίζαμπεθ έμαθε σύντομα ότι η απόφασή του να φύγει κι αυτός από το Ντέρμπυσαϊρ για να βρει την αδελφή της είχε ήδη ληφθεί πριν εγκαταλείψει το πανδοχείο και ότι το σοβαρό και σκεπτικό ύφος που είχε εκεί οφειλόταν στον αγώνα και μόνο που προϋπέθετε μια τέτοια απόφαση.

Εξέφρασε και πάλι την ευγνωμοσύνη της, αλλά το θέμα ήταν τόσο οδυνηρό και για τους δύο, που σύντομα το εγκατέλειψαν.

Αφού περπάτησαν αρκετά μίλια δίχως βιάση και δίχως να το συνειδητοποιήσουν έτσι απασχολημένοι που ήταν, ανακάλυψαν, τελικά, κοιτάζοντας κάποια στιγμή τα ρολόγια τους, ότι ήταν ώρα να επιστρέψουν.

«Τι να 'γιναν, άραγε, ο κύριος Μπίγκλεϋ και η Τζέιν;»

Η απορία αυτή έφερε τη συζήτηση στην υπόθεση του άλλου ζευγαριού. Ο Ντάρσυ ήταν κατενθουσιασμένος με τον αρραβώνα τους· ο φίλος του τον είχε ενημερώσει πρώτον απ' όλους.

«Χρειάζεται να ρωτήσω αν σας εξέπληξε;» ρώτησε η Ελίζαμπεθ.

Digitized by 10uk1s

«Καθόλου. Όταν έφευγα, ένιωθα ότι δε θ' αργούσε να συμβεί».

«Αυτό σημαίνει ότι είχατε δώσει την άδειά σας. Καλά το είχα φανταστεί εγώ» είπε η Ελίζαμπεθ και, μολονότι εκείνος διαμαρτυρήθηκε για τη λέξη «άδεια», ήταν σίγουρη ότι κάπως έτσι είχαν τα πράγματα.

«Το βράδυ πριν απ' την αναχώρησή μου για το Λονδίνο» είπε ο Ντάρσυ «του έκανα μια εξομολόγηση που πιστεύω ότι έπρεπε να την είχα κάνει από καιρό. Του είπα όλα όσα είχαν συμβεί και είχαν κάνει την αλλοτινή παρέμβασή μου στην υπόθεσή του να δείχνει πλέον παράλογη και απρεπής. Η έκπληξή του ήταν μεγάλη. Δεν είχε ποτέ υποψιαστεί το παραμικρό. Του είπα επίσης ότι πίστευα πως είχα κάνει λάθος όταν υπέθετα ότι η αδελφή σας αδιαφορούσε γι' αυτόν. Καθώς λοιπόν ήταν σαφές ότι ο έρωτάς του γι' αυτήν παρέμενε αμείωτος, δεν είχα καμία αμφιβολία ότι θα έβρισκαν οι δυο τους την ευτυχία».

Η Ελίζαμπεθ δεν μπόρεσε να μη χαμογελάσει σκεπτόμενη με πόση άνεση καθοδηγούσε το φίλο του.

«Όταν του είπατε ότι η αδελφή μου τον αγαπάει» είπε η Ελίζαμπεθ «το κάνατε βασιζόμενος σε δική σας διαπίστωση ή μόνο σε όσα σας είπα εγώ την περασμένη άνοιξη;»

«Σε όσα είχα διαπιστώσει ο ίδιος. Την είχα παρακολουθήσει στενά, κατά τις δύο τελευταίες επισκέψεις μου εδώ, και είχα πεισθεί για την αγάπη της».

«Και, από τη στιγμή που εσείς ήσασταν βέβαιος, πείστηκε αμέσως κι αυτός, υποθέτω».

«Όντως. Ο Μπίγκλεϋ είναι ειλικρινά σεμνός και η σεμνότητά του τον εμπόδιζε να βασιστεί στην προσωπική του κρίση για μια τόσο σοβαρή υπόθεση, αλλά η εμπιστοσύνη του στη δική μου κρίση διευκόλυνε τα πάντα. Ένιωθα ωστόσο υποχρεωμένος να του ομολογήσω κάτι που για κάποιο διάστημα, και όχι άδικα, τον έθιξε. Δε μου επιτρεπόταν πλέον ν' αποσιωπώ το γεγονός ότι η αδελφή σας βρισκόταν, τον περασμένο χειμώνα, επί τρεις μήνες στην πόλη, ότι εγώ το ήξερα και ότι του το 'χα κρύψει επίτηδες. Όταν του το είπα, θύμωσε, αλλά ο θυμός του, είμαι σίγουρος, κράτησε όσο και οι αμφιβολίες του για τα αισθήματα της αδελφής σας. Τώρα, μ' έχει συγχωρήσει πια με την ψυχή του».

Η Ελίζαμπεθ θα 'θελε πάρα πολύ να πει ότι ο κύριος Μπίγκλεϋ ήταν ο πιο υπέροχος φίλος, τόσο καλόβολος, που η αξία του ήταν ανεκτίμητη, αλλά κρατήθηκε. Θυμήθηκε ότι ο Ντάρσυ δεν είχε μάθει ακόμη να τον περιπαίζουν και σκέφτηκε ότι ήταν μάλλον νωρίς για κάτι τέτοιο. Όσο για κείνον, συνέχισε να μιλά προεξοφλώντας την ευτυχία του Μπίγκλεϋ, η οποία βεβαίως δε θα ήταν τόσο μεγάλη όσο η δική του, μέχρι που έφτασαν στο σπίτι. Στον προθάλαμο χώρισαν.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 59

ΜΑ πού πήγατε, Λίζυ μου, και σας χάσαμε;» ήταν η ερώτηση που δέχτηκε η Ελίζαμπεθ από την Τζέιν, μόλις μπήκε στο δωμάτιό της, και απ' όλους τους άλλους όταν κάθισαν στο τραπέζι. Το μόνο που απάντησε ήταν ότι τριγυρνούσαν εδώ κι εκεί και δεν κατάλαβαν πώς πέρασε η ώρα. Καθώς μιλούσε, είχε κοκκινίσει, αλλά ούτε αυτό ούτε τίποτε άλλο κίνησε κάποια υποψία για την αλήθεια.

Το απόγευμα πέρασε ήσυχα χωρίς να συμβεί τίποτε το εξαιρετικό. Οι αναγνωρισμένοι εραστές μιλούσαν και γελούσαν, ενώ οι μη αναγνωρισμένοι ήταν σιωπηλοί. Ο Ντάρσυ δεν ήταν από τους χαρακτήρες που, όταν είναι ευτυχισμένοι, ξεχειλίζουν από κέφι, η δε Ελίζαμπεθ, αναστατωμένη και μπερδεμένη, μάλλον *ήξερε* παρά *ένιωθε ότι* ήταν ευτυχισμένη καθότι, εκτός από την αμηχανία της στιγμής, είχε μπροστά της κι άλλα προβλήματα. Προσπαθούσε να μαντέψει ποια θα ήταν η αντίδραση της οικογένειάς της όταν η υπόθεση θα γινόταν γνωστή. Ήξερε ότι, εκτός από την Τζέιν, κανείς άλλος δεν τον συμπαθούσε και φοβόταν ότι η αντιπάθειά τους ήταν τόσο μεγάλη, που δε θα έφταναν ούτε όλη η περιουσία του ούτε η σημαντική κοινωνική του θέση για να την απαλείψουν.

Το βράδυ, άνοιξε την καρδιά της στην Τζέιν. Μολονότι η δεσποινίς Μπέννετ δε συνήθιζε γενικά να είναι καχύποπτη, στην προκειμένη περίπτωση επέδειξε απόλυτη δυσπιστία:

«Θα αστειεύεσαι, Λίζυ. Δε γίνεται! Εσύ, λογοδοσμένη με τον κύριο Ντάρσυ! Μη με κοροϊδεύεις, σε παρακαλώ. Ξέρω πως είναι αδύνατο».

«Ωραία αρχή κάναμε! Η μόνη μου ελπίδα ήσουν εσύ. Αν εσύ δε με πιστεύεις, ποιος άλλος θα με πιστέψει; Κι όμως, μιλώ σοβαρά. Λέω την αλήθεια και μόνο την αλήθεια. Με αγαπά ακόμη και λογοδοθήκαμε».

Η Τζέιν την κοιτούσε σαν να μην πίστευε στ' αυτιά της:

«Ω, Λίζυ! Δεν μπορεί... Αφού ξέρω πόσο τον αντιπαθείς».

«Δεν ξέρεις τίποτε. *Όλ' αυτά* θα ξεχαστούν. Ίσως να μην τον αγαπούσα πάντα όσο τον αγαπώ τώρα, αλλά, σε περιπτώσεις σαν αυτή, η καλή μνήμη είναι ασυγχώρητη. Αυτή είναι η τελευταία φορά που το θυμάμαι και η ίδια».

Η δεσποινίς Μπέννετ εξακολουθούσε να τα 'χει χαμένα. Η Ελίζαμπεθ τη διαβεβαίωσε ξανά, και με μεγαλύτερη σοβαρότητα αυτή τη φορά, ότι της έλεγε την αλήθεια.

«Θεέ μου! Είναι ποτέ δυνατόν; Κι όμως, πρέπει τώρα να σε πιστέψω» φώναξε η Τζέιν. «Πολυαγαπημένη μου Λίζυ, θα... τα συγχαρητήριά μου... είσαι όμως σίγουρη; Συμπάθα με για την ερώτηση, αλλά είσαι απολύτως σίγουρη ότι θα ευτυχήσεις μαζί του;»

«Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία. Το 'χουμε κιόλας κανονίσει μεταξύ μας ότι θα είμαστε το πιο ευτυχισμένο ζευγάρι στον κόσμο. Εσύ όμως, Τζέιν, είσαι ευχαριστημένη; Θα σου άρεσε να έχεις έναν τέτοιο αδελφό;»

«Και πάρα πολύ μάλιστα. Τίποτε δε θα 'δινε μεγαλύτερη χαρά στον Μπίγκλεϋ και σ' εμένα. Το 'χαμε όμως συζητήσει και το βρίσκαμε απίθανο. Και τον αγαπάς, πραγματικά, αρκετά; Ω, Λίζυ, κάνε οτιδήποτε άλλο εκτός από ένα γάμο δίχως αγάπη. Είσαι εντελώς σίγουρη ότι νιώθεις αυτό που πρέπει να νιώθεις;»

Digitized by 10uk1s

«Ω, ναι! Κι όταν σ' τα πω όλα, θα δεις ότι νιώθω και κάτι *παραπάνω».*

«Τι θες να πεις;»

«Θέλω να πω ότι τον αγαπώ περισσότερο κι απ' τον Μπίγκλεϋ, αλλά φοβάμαι ότι εσύ θα θυμώσεις».

«Πολυαγαπημένη μου αδελφή, σοβαρέψου *επιτέλους*. Θέλω να μιλήσουμε πολύ σοβαρά. Θέλω αμέσως να μάθω ό,τι πρέπει να ξέρω. Θα μου πεις λοιπόν πόσο καιρό είσαι ερωτευμένη μαζί του;»

«Έγινε τόσο σταδιακά, που δεν ξέρω καλά καλά πότε άρχισε. Φαντάζομαι όμως ότι το πράγμα ξεκίνησε όταν πρωτοείδα το υπέροχο κτήμα του στο Πέμπερλυ».

Μια ακόμη επίκληση στη σοβαρότητά της έφερε επιτέλους το επιθυμητό αποτέλεσμα και σύντομα διαβεβαίωσε την Τζέιν για την ειλικρίνεια του έρωτά της. Όταν πείστηκε γι' αυτό, η δεσποινίς Μπέννετ δεν είχε καμία άλλη επιθυμία να εκφράσει.

«Τώρα, είμαι πολύ ευτυχισμένη» είπε «αφού θα είσαι κι εσύ το ίδιο ευτυχισμένη μ' εμένα. Εγώ, από παλιά, έτρεφα εκτίμηση γι' αυτόν. Και μόνο το γεγονός ότι σ' αγαπούσε ήταν αρκετό για να με κάνει να τον εκτιμώ. Τώρα όμως που, εκτός από φίλος του Μπίγκλεϋ, θα είναι και σύζυγός σου, μόνο τον Μπίγκλεύ κι εσένα θ' αγαπώ περισσότερο απ' αυτόν. Όμως, Λίζυ, ήσουν πολύ πονηρή και επιφυλακτική μαζί μου. Πόσα μου 'κρυψες απ' όσα έγιναν στο Πέμπερλυ και στο Λάμπτον! Ό,τι ξέρω το οφείλω σε άλλον κι όχι σ' εσένα».

Η Ελίζαμπεθ της εξήγησε τους λόγους γι' αυτή τη μυστικότητα. Δεν ήθελε να αναφέρει το όνομα του Μπίγκλεϋ και η ρευστότητα των δικών της συναισθημάτων την είχε κάνει να αποφύγει επίσης το όνομα του φίλου του. Τώρα όμως δεν μπορούσε να της κρύβει πλέον το ρόλο του στο γάμο της Λύντια. Της τα είπε λοιπόν όλα και πέρασαν τη μισή νύχτα συζητώντας.

«Ω, Θεέ μου!» φώναξε η κυρία Μπέννετ, ενώ στεκόταν στο παράθυρο, το επόμενο πρωί «πάλι εδώ είναι αυτός ο αντιπαθητικός κύριος Ντάρσυ μαζί με τον αγαπητό μας Μπίγκλεϋ! Τι θέλει και μας γίνεται συνέχεια τσιμπούρι; Νόμιζα ότι θα πήγαινε για κυνήγι, ή κάτι τέτοιο, και δε θα μας ενοχλούσε πάλι με την παρουσία του. Τι θα κάνουμε τώρα μ' αυτόν; Λίζυ, πρέπει να ξαναβγείς μαζί του, να μην είναι συνέχεια μες στα πόδια του Μπίγκλεϋ».

Την Ελίζαμπεθ παρά λίγο να την πιάσουν τα γέλια μ' αυτή την τόσο βολική πρόταση, μολονότι ήταν πραγματικά θυμωμένη που η μητέρα της τον στόλιζε συνέχεια με τέτοια επίθετα.

Μόλις μπήκαν, ο Μπίγκλεϋ την κοίταξε τόσο εκφραστικά και της έσφιξε το χέρι με τόση θέρμη, που δεν της άφησε καμία αμφιβολία ότι ήταν καλά πληροφορημένος. Αμέσως μετά, είπε δυνατά:

«Κύριε Μπέννετ, δεν έχετε κι άλλα μονοπάτια εδώ γύρω για να χαθεί και σήμερα η Λίζυ;»

«Θα συνιστούσα στον κύριο Ντάρσυ και στη Λίζυ και στην Κίττυ» είπε η κυρία Μπέννετ «να περπατήσουν σήμερα ως το όρος Όουκχαμ. Είναι ένας ωραίος μακρινός περίπατος και ο κύριος Ντάρσυ δεν έχει δει ποτέ τη θέα».

«Ίσως είναι ό,τι πρέπει για τους άλλους» απάντησε ο κύριος Μπίγκλεϋ «αλλά είμαι σίγουρος ότι είναι πολύ μακριά για την Κίττυ. Έτσι δεν είναι, Κίττυ;»

Digitized by 10uk1s

Η Κίττυ παραδέχτηκε ότι θα προτιμούσε να μείνει σπίτι. Ο Ντάρσυ προσποιήθηκε πως ήταν πολύ περίεργος να δει τη θέα απ' το όρος και η Ελίζαμπεθ συγκατένευσε σιωπηρά. Καθώς πήγαινε επάνω για να ετοιμαστεί, η μητέρα της την ακολούθησε, λέγοντας:

«Λυπάμαι πάρα πολύ, Λίζυ μου, που αναγκάζεσαι να μείνεις ολομόναχη μ' αυτό τον αντιπαθητικό άνθρωπο, αλλά ελπίζω να μη σε πειράζει· όλα γίνονται για χάρη της Τζέιν, ξέρεις. Δε χρειάζεται άλλωστε να του μιλάς συνέχεια· κάπου κάπου μόνο. Γι' αυτό, μη χολοσκάς».

Κατά τον περίπατό τους, αποφασίστηκε ότι η συγκατάθεση του κυρίου Μπέννετ έπρεπε να ζητηθεί εντός του απογεύματος. Η Ελίζαμπεθ κράτησε για τον εαυτό της την ενημέρωση της μητέρας της, για την αντίδραση της οποίας δεν ήταν διόλου σίγουρη. Ήταν στιγμές που αμφέβαλε αν όλος ο πλούτος και το μεγαλείο του θα αρκούσαν για να υπερνικηθεί η αποστροφή της για τον ίδιο. Είτε όμως αντετίθετο βίαια είτε ενθουσιαζόταν παράφορα, ήταν σίγουρο ότι η συμπεριφορά της θα ήταν το ίδιο ανάρμοστη και η Ελίζαμπεθ δε θα άντεχε να είναι ο Ντάρσυ αυτός που θα άκουγε είτε τις πρώτες εκρήξεις της χαράς της είτε την πρώτη σφοδρότητα της αποδοκιμασίας της.

Το απόγευμα, λίγο μετά την αποχώρηση του κυρίου Μπέννετ για τη βιβλιοθήκη του, είδε τον κύριο Ντάρσυ να σηκώνεται επίσης και να τον ακολουθεί. Στη θέα αυτής της κίνησης, η ταραχή της ξεπέρασε κάθε όριο. Αυτό που φοβόταν δεν ήταν ότι θα έφερνε αντιρρήσεις ο πατέρας της, αλλά ότι θα γινόταν δυστυχισμένος και αιτία της δυστυχίας του θα ήταν *αυτή,* το αγαπημένο του παιδί, θα ήταν αυτή που θα τον βύθιζε στη θλίψη, με την επιλογή της, και θα τον γέμιζε με φόβους και ανησυχίες απομακρυσμένη από κοντά του. Καθόταν λοιπόν βυθισμένη στη θλίψη που της προκαλούσαν αυτές οι βασανιστικές σκέψεις μέχρι που εμφανίστηκε πάλι ο κύριος Ντάρσυ και τότε, βλέποντάς τον να χαμογελά, ανακουφίστηκε κάπως. Ύστερα από λίγο, εκείνος πλησίασε στο τραπέζι, όπου ήταν καθισμένη μαζί με την Κίττυ, και, κάνοντας ότι θαύμαζε το κέντημά της, της ψιθύρισε:

«Πηγαίνετε στον πατέρα σας· σας θέλει στη βιβλιοθήκη».

Δε χρειάστηκε να της το πει δεύτερη φορά.

Ο πατέρας της βάδιζε πάνω κάτω στο δωμάτιο με ύφος σοβαρό και ανήσυχο.

«Λίζυ» της είπε «τι πας να κάνεις; Έχεις χάσει εντελώς τα λογικά σου, να δέχεσαι αυτό τον άνθρωπο; Εσύ δεν ήσουνα που πάντα τον μισούσες;»

Και τι δε θα 'δινε εκείνη τη στιγμή να ήταν οι παλιές απόψεις της πιο λογικές, οι εκφράσεις της πιο μετρημένες! Θα είχε γλιτώσει όλες αυτές τις εξαιρετικά δυσάρεστες εξηγήσεις και ομολογίες που, τώρα πλέον, ήταν αναγκαίες. Με κάποια σύγχυση λοιπόν τον διαβεβαίωσε για την αφοσίωσή της στον κύριο Ντάρσυ.

«Με άλλα λόγια, δηλαδή, είσαι αποφασισμένη να τον πάρεις. Είναι βεβαίως πλούσιος και θα 'χεις ίσως περισσότερες ωραίες φορεσιές κι ωραίες άμαξες από την Τζέιν, αλλά σου φτάνουνε αυτά για να 'σαι ευτυχισμένη;»

«Έχετε καμία άλλη αντίρρηση» ρώτησε η Ελίζαμπεθ «εκτός απ' την πεποίθησή σας ότι μου είναι αδιάφορος;»

«Απολύτως καμία. Όλοι ξέρουμε ότι είναι υπερήφανος και δυσάρεστος άνθρωπος, αλλά αυτό δε θα 'ταν τίποτε αν πραγματικά σού άρεσε».

Digitized by 10uk1s

«Ε, λοιπόν, μου αρέσει· πραγματικά, μου αρέσει» απάντησε η Ελίζαμπεθ με δάκρυα στα μάτια· «τον αγαπώ. Στην πραγματικότητα, η υπερηφάνειά του δεν είναι ανάρμοστη. Είναι εντελώς αξιαγάπητος. Δεν ξέρετε τι άνθρωπος είναι πραγματικά, γι' αυτό και σας παρακαλώ να μη με πληγώνετε μιλώντας έτσι γι' αυτόν».

«Λίζυ» είπε ο πατέρας της «του έδωσα ήδη τη συγκατάθεσή μου. Πρέπει να πω ότι είναι το είδος του ανθρώπου στον οποίο δε θα τολμούσα ποτέ να αρνηθώ κάτι που θα καταδεχόταν να μου ζητήσει. Τώρα, τη δίνω και σ' *εσένα,* εφόσον είσαι αποφασισμένη να τον πάρεις. Δέξου όμως τη συμβουλή μου να το σκεφτείς καλύτερα. Ξέρω το χαρακτήρα σου, Λίζυ. Ξέρω ότι δε θα μπορούσες ποτέ να είσαι ούτε ευτυχισμένη ούτε ευυπόληπτη αν δεν εκτιμούσες πραγματικά το σύζυγό σου, αν δεν τον σεβόσουν ως ανώτερο. Τα ισχυρά χαρίσματά σου θα σ' έθεταν σε μεγάλο κίνδυνο σ' έναν άνισο γάμο. Δεν ξέρω αν θα μπορούσες να αποφύγεις την ανυποληψία και τη δυστυχία. Παιδί μου, μη με κάνεις να υποφέρω βλέποντας *εσένα* να μην μπορείς να σεβαστείς το σύντροφο της ζωής σου. Δεν καταλαβαίνεις τι πας να κάνεις».

Η Ελίζαμπεθ, ακόμη πιο συγκινημένη, του απάντησε με ειλικρίνεια και σοβαρότητα και τελικά —τονίζοντας επανειλημμένως ότι ο κύριος Ντάρσυ ήταν πράγματι ο εκλεκτός της, εξηγώντας τη σταδιακή αλλαγή που είχε υποστεί η γνώμη της γι' αυτόν, εκφράζοντας την απόλυτη βεβαιότητα ότι η αγάπη του δεν ήταν προϊόν μιας ημέρας, αλλά είχε δοκιμαστεί από πολλούς μήνες αβεβαιότητας και απαριθμώντας με ζέση όλες τις αρετές του— κατάφερε να υπερνικήσει τη δυσπιστία του πατέρα της και να τον συμφιλιώσει με την ιδέα του γάμου τους.

«Λοιπόν, αγαπητή μου» της είπε μόλις σταμάτησε εκείνη να μιλά «δεν έχω τίποτε άλλο να προσθέσω. Αν είναι έτσι όπως τα λες, τότε είναι άξιός σου. Δε θα σε αποχωριζόμουνα ποτέ για κάποιον λιγότερο άξιο».

Για να ολοκληρώσει την ευνοϊκή εικόνα, η Ελίζαμπεθ του διηγήθηκε τότε τι είχε κάνει, με δική του πρωτοβουλία, ο κύριος Ντάρσυ για τη Λύντια. Ο πατέρας της την άκουγε κατάπληκτος.

«Ε, λοιπόν, αυτή είναι η βραδιά των θαυμάτων! Ώστε όλ' αυτά τα έκανε ο Ντάρσυ· κανόνισε το γάμο, έδωσε τα χρήματα, πλήρωσε τα χρέη του τύπου και του αγόρασε και το διορισμό! Τόσο το καλύτερο. Γλιτώνω έτσι ένα σωρό προβλήματα και χρήματα. Αν το 'χε κάνει ο θείος σου, θα 'πρεπε να τον ξεπληρώσω, και *θα τον ξεπλήρωνα·* όμως αυτοί οι θυελλώδεις νεαροί εραστές κάνουν ό,τι τους κατέβει. Θα προσφερθώ αύριο να του τα επιστρέψω, εκείνος θ' αρχίσει να λέει ότι το μόνο που τον ενδιαφέρει είναι η αγάπη του για σένα και το θέμα θα λήξει εκεί».

Θυμήθηκε τότε την αμηχανία της, πριν από λίγες μέρες, όταν της διάβαζε το γράμμα του κυρίου Κόλλινς και, αφού αστειεύτηκε κάμποση ώρα μαζί της, την άφησε επιτέλους να φύγει, λέγοντάς της καθώς εκείνη έβγαινε απ' το δωμάτιο: «Κι έτσι κι έρθουν τίποτε νεαροί για τη Μαίρη ή την Κίττυ, στείλ' τους μου αμέσως· έχω άφθονο ελεύθερο χρόνο».

Απ' την ψυχή της Ελίζαμπεθ είχε τώρα φύγει ένα πολύ μεγάλο βάρος και, μετά από ένα ημίωρο ήρεμης αυτοσυγκέντρωσης στο δωμάτιό της, ήταν έτοιμη να συναντήσει τους άλλους με σχετική ψυχραιμία. Τα πάντα ήταν πολύ πρόσφατα για να είναι ιδιαίτερα κεφάτη, αλλά η βραδιά κύλησε ήρεμα· δεν είχε πλέον τίποτε σημαντικό να φοβάται, ενώ η απόλαυση της άνεσης και της οικειότητας θα 'ρχόταν κι αυτή με τον καιρό.

Όταν η μητέρα της πήγε στο δωμάτιό της για ύπνο, η Ελίζαμπεθ την ακολούθησε και της έκανε τη σημαντική ανακοίνωση. Το αποτέλεσμά της ήταν μοναδικό. Μόλις την άκουσε, η κυρία Μπέννετ έμεινε άναυδη στη θέση της, ανίκανη να αρθρώσει έστω και μια συλλαβή

Digitized by 10uk1s

και χρειάστηκε να περάσουν πολλά, πολλά λεπτά μέχρι να συνειδητοποιήσει τι είχε ακούσει, μολονότι δεν αργούσε συνήθως να αναγνωρίσει οτιδήποτε ήταν προς όφελος της οικογένειάς της ή εμφανιζόταν υπό μορφή μνηστήρα για κάποια απ' τις κόρες της. Τελικά, άρχισε να συνέρχεται, να κλωθογυρίζει στο κάθισμά της, να σηκώνεται, να ξανακάθεται, να απορεί και να μακαρίζει τον εαυτό της:

«Θεέ μου! Θεέ και Κύριε! Για φαντάσου! Τι μου λες! Ο κύριος Ντάρσυ! Ποιος θα το 'λεγε! Και είναι αλήθεια, πραγματικά αλήθεια; Ω, γλυκιά μου Λίζυ, πόσο πλούσια και σπουδαία θα γίνεις! Τι χαρτζιλίκια, τι κοσμήματα, τι άμαξες... και τι δε θα 'χεις! Αυτά που θα 'χει η Τζέιν δε θα 'ναι τίποτε μπρος στα δικά σου, απολύτως τίποτε. Είμαι τόσο χαρούμενη, τόσο ευτυχισμένη! Και τι γοητευτικός άνδρας! Τόσο όμορφος, τόσο ψηλός! Ω, καλή μου Λίζυ, συγχώρεσέ με, σε παρακαλώ, που τον αντιπαθούσα τόσο! Ελπίζω να μη μου κρατήσει κακία. Πολυαγαπημένη μου Λίζυ! Και σπίτι στην πόλη! Μου φαίνεται σαν παραμύθι! Τρεις κόρες παντρεμένες! Δέκα χιλιάδες το χρόνο! Ω, Θεέ μου, βόηθα με! Πάω να τρελαθώ».

Αυτό αρκούσε για να αποδειχθεί ότι η συγκατάθεσή της ήταν αναμφισβήτητη και η Ελίζαμπεθ, πανευτυχής που ήταν ο μοναδικός μάρτυρας αυτής της έκρηξης, σύντομα αποχώρησε. Πριν όμως περάσουν καν τρία λεπτά απ' τη στιγμή που μπήκε στο δωμάτιό της, να την ε πάλι η μητέρα της.

«Πολυαγαπημένο μου παιδί» φώναξε μπαίνοντας «δεν μπορώ να σκεφτώ τίποτ' άλλο! Δέκα χιλιάδες το χρόνο κι ίσως και παραπάνω! Ούτε λόρδο να 'παιρνες! Και με ειδική άδεια[17]! Γιατί πρέπει οπωσδήποτε να παντρευτείς με ειδική άδεια! Πες μου όμως, αγάπη μου, ποιο φαΐ αρέσει ιδιαίτερα στον κύριο Ντάρσυ, να του το έχω αύριο;»

Αυτό ήταν κακός οιωνός για τη συμπεριφορά που θα είχε η μητέρα της απέναντι στον ίδιο τον κύριο Ντάρσυ και η Ελίζαμπεθ συνειδητοποίησε ότι, καίτοι ήταν σίγουρη για τη δύναμη των αισθημάτων του και για τη συγκατάθεση των δικών της, υπήρχε ακόμη κάτι που θα επιθυμούσε. Η επόμενη όμως μέρα κύλησε πολύ καλύτερα απ' ό,τι περίμενε καθότι, ευτυχώς, η κυρία Μπέννετ ένιωθε τέτοιο δέος για το μελλοντικό γαμπρό της, που δεν τολμούσε να του μιλήσει, εκτός κι αν ήταν σε θέση να του προσφέρει κάποια περιποίηση ή να εκφράσει το σεβασμό της για τη γνώμη του.

Η Ελίζαμπεθ πρόσεξε με ικανοποίηση ότι ο πατέρας της προσπαθούσε να γνωριστεί καλύτερα μαζί του και ο κύριος Μπέννετ σύντομα τη διαβεβαίωσε ότι όσο πιο πολύ τον γνώριζε, τόσο πιο πολύ ανέβαινε στην εκτίμησή του.

«Τρέφω ιδιαίτερο θαυμασμό και για τους τρεις γαμπρούς μου» είπε. «Ο Γουίκαμ είναι ίσως η αδυναμία μου, αλλά νομίζω ότι θ' αρχίσω να συμπαθώ και το *δικό σου* σύζυγο όσο και της Τζέιν».

[17] Ειδική άδεια *(special licence), ειδική άδεια γάμου, άνευ δημοσιεύσεως αγγελίας και εκτός της κανονικής εκκλησίας· προνόμιο, προφανώς, της αριστοκρατίας.*

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 60

ΞΑΝΑΒΡΙΣΚΟΝΤΑΣ σύντομα την παιχνιδιάρικη διάθεσή της, η Ελίζαμπεθ ζήτησε από τον κύριο Ντάρσυ να της εξηγήσει τι τον είχε κάνει να την ερωτευτεί. «Πώς έγινε η αρχή;» τον ρώτησε. «Μπορώ να καταλάβω τη γοητευτική συμπεριφορά σου, αφού είχες κάνει πλέον την αρχή, αλλά τι ήταν αυτό που σου έδωσε το έναυσμα;»

«Δεν μπορώ να προσδιορίσω με ακρίβεια την ώρα ή το σημείο ή το βλέμμα ή τα λόγια απ' όπου ξεκίνησαν όλα. Πάει τόσος καιρός από τότε! Βρισκόμουν κιόλας στα μισά πριν καταλάβω ότι *είχα* αρχίσει».

«Στην ομορφιά μου αντιστάθηκες απ' την πρώτη στιγμή, όσο δε για τους τρόπους μου, η συμπεριφορά μου απέναντί σου άγγιζε πάντα τουλάχιστον τα όρια της αγένειας και ποτέ δε σου μιλούσα χωρίς την πρόθεση να σε στενοχωρήσω κατά κάποιο τρόπο. Πες μου, όμως, ειλικρινά· ήτανε η αυθάδειά μου που σ' έκανε να με θαυμάζεις;»

«Μάλλον η ζωντάνια του πνεύματός σου».

«Μπορείς να το πεις και αυθάδεια. Ελάχιστα απείχε απ' αυτήν. Το γεγονός είναι ότι είχες βαρεθεί τους καλούς τρόπους, τον ψευτοσεβασμό, τις υπερβολικές φιλοφρονήσεις. Είχες σιχαθεί τις γυναίκες που ό,τι κι αν έλεγαν, ό,τι κι αν σκέφτονταν, ό,τι κι αν έκαναν αποσκοπούσε μόνο στη *δική σου* επιδοκιμασία. Εγώ σε διέγειρα και κίνησα το ενδιαφέρον σου επειδή ήμουν τόσο διαφορετική από *αυτές*. Αν δεν ήσουν πραγματικά γλυκός άνθρωπος, θα με είχες μισήσει γι' αυτό. Όσο όμως κι αν προσπαθούσες να κρύψεις τον πραγματικό εαυτό σου, τα αισθήματά σου ήταν πάντα ευγενή και δίκαια και, μέσα στην καρδιά σου, περιφρονούσες βαθιά όσους τόσο επιμελώς σε κολάκευαν. Ορίστε... σε γλίτωσα απ' τον κόπο να το εξηγήσεις εσύ και, πραγματικά, τώρα που το καλοσκέφτομαι, αρχίζω να το βρίσκω εντελώς λογικό. Βέβαια, δε γνώριζες καμιά πραγματική αρετή μου, αλλά κανείς δε σκέφτεται τέτοια πράγματα όταν ερωτεύεται».

«Δεν υπήρχε αρετή στη στοργική συμπεριφορά σου προς την Τζέιν όταν ήταν άρρωστη στο Νέδερφιλντ;»

«Καλή μου Τζέιν! Και ποιος δε θα 'κανε το ίδο γι' αυτήν; Δέχομαι όμως ευχαρίστως ότι ήταν αρετή. Θέτω λοιπόν όλα τα προτερήματά μου υπό την προστασία σου κι εσύ οφείλεις να τα μεγαλοποιείς όσο γίνεται περισσότερο. Σε ανταπόδοση, εγώ θα πρέπει να σε πειράζω και να τσακώνομαι μαζί σου όσο πιο συχνά γίνεται και θ' αρχίσω, αμέσως, ρωτώντας σε τι ήταν αυτό που σ' εμπόδιζε να έλθεις στο θέμα τόσο καιρό. Γιατί ήσουν τόσο μαζεμένος μαζί μου κατά την πρώτη επίσκεψή σου, αλλά και μετά, όταν ήλθες για γεύμα; Γιατί, ιδίως κατά την επίσκεψη, έδινες την εντύπωση ότι δε νοιαζόσουν καθόλου για μένα;»

«Επειδή ήσουν βλοσυρή και σιωπηλή και δε με ενεθάρρυνες καθόλου».

«Μα ήμουν αμήχανη».

«Το ίδιο κι εγώ».

«Ναι, αλλά θα μπορούσες να μου 'χες μιλήσει περισσότερο όταν ήλθες για γεύμα».

«Κάποιος που θα αισθανόταν λιγότερα, ίσως να μπορούσε».

«Τι ατυχία να δίνεις τόσο λογικές απαντήσεις κι εγώ να είμαι τόσο λογική που να τις

Digitized by 10uk1s

δέχομαι! Αναρωτιέμαι όμως *πόσο* ακόμη θα συνέχιζες έτσι αν εξαρτιόταν μόνο από σένα. Αναρωτιέμαι *πότε* θα μιλούσες αν δε σου το ζητούσα εγώ! Η απόφασή μου να σ' ευχαριστήσω για την καλοσύνη που έδειξες στη Λύντια είχε σίγουρα σπουδαίο αποτέλεσμα. Σπουδαιότερο απ' όσο θα 'πρεπε, φοβάμαι, καθότι τι θα γίνει με το ηθικό δίδαγμα που λέει ότι η ευτυχία δεν πρέπει να πηγάζει από την αθέτηση μιας υπόσχεσης; Εγω, αναφέροντας το θέμα, αθέτησα την υπόσχεση μου κι αυτό είναι απαράδεκτο».

«Μην ανησυχείς και δεν παθαίνει τίποτε το ηθικό δίδαγμα. Εκείνο που διέλυσε και την τελευταία αμφιβολία μου ήταν η απαράδεκτη προσπάθεια της λέδης Κάθριν να μας χωρίσει. Την τωρινή ευτυχία μου δεν τη χρωστώ στην ειλικρινή επιθυμία σου να εκφράσεις την ευγνωμοσύνη σου. Δεν είχα διάθεση να περιμένω να κάνεις εσύ την αρχή. Τα νέα που μου έφερε η θεία μου μου δώσαν ελπίδες και αποφάσισα αμέσως να μάθω τα πάντα».

«Η λέδη Κάθριν υπήρξε τελικά πολύτιμη, πράγμα που θα πρέπει να την κάνει ευτυχισμένη αφού της αρέσει πολύ να είναι χρήσιμη. Πες μου όμως για ποιο λόγο ήρθες στο Νέδερφιλντ; Για να κάνεις μια βόλτα με το άλογο ως το Λόγκμπουρν και να νιώσεις αμήχανος ή μήπως είχες κάτι σοβαρότερο κατά νου;»

«Ο πραγματικός σκοπός μου ήταν να δω *εσένα* και να κρίνω αν ήταν δυνατό, αν θα μπορούσα ποτέ να σε κάνω να μ' αγαπήσεις. Δεν το ομολογούσα όμως στον εαυτό μου. Ο δεδηλωμένος, ή μάλλον αυτός που δήλωνα στον εαυτό μου, ήταν να δω αν η αδελφή σου αγαπούσε ακόμη τον Μπίγκλεϋ και, αν έβλεπα ότι τον αγαπούσε, να του εξομολογηθώ όσα τελικά του εξομολογήθηκα».

«Θα βρεις ποτέ το κουράγιο να ανακοινώσεις στη λέδη Κάθριν τι την περιμένει;»

«Μάλλον το χρόνο δε θα βρω παρά το κουράγιο, Ελίζαμπεθ. Πρέπει όμως να γίνει και, αν μου δώσεις ένα φύλλο χαρτί, θα το κάνω αμέσως».

«Αν δεν είχα κι εγώ να γράψω ένα γράμμα, θα καθόμουν δίπλα σου να θαυμάζω πόσο ίσια γράφεις, όπως έκανε μια άλλη κυρία κάποτε. Έχω όμως κι εγώ μια θεία που δεν μπορώ να την παραμελήσω άλλο».

Απρόθυμη να ομολογήσει πόσο είχε υπερεκτιμηθεί η οικειότητά της με τον κύριο Ντάρσυ, η Ελίζαμπεθ δεν είχε ακόμη απαντήσει στο μεγάλο γράμμα της κυρίας Γκάρντινερ, αλλά τώρα, που είχε να τους ανακοινώσει *αυτό* που ήξερε ότι θα τους έδινε τόσο μεγάλη χαρά, ντρεπόταν σχεδόν συνειδητοποιώντας ότι ο θείος και η θεία της είχαν ήδη χάσει τρεις μέρες ευτυχίας. Κάθισε λοιπόν αμέσως και έγραψε τα εξής:

Όφειλα να σας έχω ευχαριστήσει νωρίτερα, καλή μου θεία, για την εκτεταμένη, ευγενική και ικανοποιητική απαρίθμησή σας των γεγονότων, αλλά, για να πω την αλήθεια, παραήμουν στις κακές μου για να σας γράψω. Υποθέτατε περισσότερα απ' όσα πραγματικά υπήρχαν. Τώρα όμως μπορείτε να υποθέτετε όσα θέλετε· σκεφτείτε ό,τι σας κατέβει, αφήστε τη φαντασία σας να πετάξει προς οποιαδήποτε κατεύθυνση κι αν την οδηγήσει το θέμα και αποκλείεται να πέσετε πολύ πολύ έξω, εκτός κι αν πιστέψετε ότι είμαι ήδη παντρεμένη. Πρέπει να μου ξαναγράψετε πολύ σύντομα και να του πλέξετε εγκώμια πολύ μεγαλύτερα από εκείνα του περασμένου γράμματός σας. Σας ευχαριστώ ξανά και ξανά που δεν πήγαμε στις Λίμνες. Τι ανόητη που ήμουν να το θέλω τόσο πολύ! Η ιδέα σας για τα πόνι είναι υπέροχη. Θα κάνουμε το γύρο του πάρκου κάθε μέρα. Είμαι το ευτυχέστερο πλάσμα στον κόσμο. Ίσως να το έχουν πει κι άλλοι αυτό πριν από μένα, αλλά κανείς τόσο δικαιολογημένα. Είμαι πιο ευτυχισμένη ακόμα κι απ' την Τζέιν εκείνη απλώς χαμογελά, εγώ γελώ. Ο κύριος Ντάρσυ σάς στέλνει όλη την αγάπη του κόσμου, που του περισσεύει απ'

Digitized by 10uk1s

αυτή που έχει για μένα. Τα Χριστούγεννα, θα σας περιμένουμε όλους στο Πέμπερλυ. Δική σας κτλ.

Το γράμμα του κυρίου Ντάρσυ προς τη λέδη Κάθριν ήταν διαφορετικού ύφους, ενώ ακόμη πιο διαφορετικό, και απ' τα δύο, ήταν αυτό που έστειλε ο κύριος Μπέννετ στον κύριο Κόλλινς απαντώντας στο τελευταίο δικό του:

ΑΓΑΠΗΤΕ ΚΥΡΙΕ,

Βρίσκομαι στη δυσάρεστη θέση να σας ενοχλήσω ακόμη μια φορά για συγχαρητήρια. Η Ελίζαμπεθ πρόκειται να γίνει σύντομα σύζυγος του κυρίου Ντάρσυ. Παρηγορήστε, όσο καλύτερα μπορείτε, τη λέδη Κάθριν. Εγώ όμως, αν ήμουν στη θέση σας, θα πήγαινα με το μέρος του ανιψιού. Έχει περισσότερα να δώσει.

Ειλικρινά δικός σας κτλ.

Τα συγχαρητήρια της δεσποινίδος Μπίγκλεϋ προς τον αδελφό της, για τον επικείμενο γάμο, ήταν ό,τι πιο στοργικό και ανειλικρινές θα μπορούσε να υπάρξει. Έγραψε μάλιστα και στην Τζέιν για να εκφράσει τη χαρά της και να επαναλάβει όλες τις παλιές της εκδηλώσεις ενδιαφέροντος. Η Τζέιν μπορεί να μην ξεγελάστηκε, αλλά συγκινήθηκε και, μολονότι δεν ένιωθε καμιά εμπιστοσύνη γι' αυτήν, δεν μπόρεσε να μην της απαντήσει φιλικά, φιλικότερα απ' όσο ήξερε ότι της άξιζε.

Η χαρά που εξέφραζε η δεσποινίς Ντάρσυ, όταν έλαβε κι αυτή τα ανάλογα νέα, ήταν το ίδιο ειλικρινής μ' εκείνη που ένιωθε ο αδελφός της όταν της τα έστελνε. Τέσσερις σελίδες γράμματος δεν έφταναν για να χωρέσουν όλη τη χαρά της και όλη την ειλικρινή επιθυμία της να αγαπηθεί από την αδελφή της.

Πριν προλάβει να φτάσει κάποια απάντηση από τον κύριο Κόλλινς ή κάποια συγχαρητήρια επιστολή της συζύγου του προς την Ελίζαμπεθ, η οικογένεια του Λόγκμπουρν έμαθε ότι οι Κόλλινς έρχονταν αυτοπροσώπως στο Λούκας Λοτζ. Ο λόγος γι' αυτό το αιφνίδιο ταξίδι έγινε σύντομα σαφής. Η λέδη Κάθριν είχε εξοργιστεί σε τέτοιο βαθμό από το περιεχόμενο της επιστολής του ανιψιού της, που η Σάρλοτ, η οποία χαιρόταν ειλικρινά για το γάμο αυτό, ήθελε να φύγει πώς και τι μέχρι να κοπάσει η θύελλα. Σε μια τέτοια στιγμή, η άφιξη της φίλης της ήταν πραγματική χαρά για την Ελίζαμπεθ, μολονότι, κατά τη διάρκεια των συναντήσεών τους, βλέποντας τον κύριο Ντάρσυ εκτεθειμένο σ' όλες εκείνες τις επιδεικτικές και δουλοπρεπείς φιλοφρονήσεις του συζύγου της, πρέπει να σκέφτηκε αρκετές φορές ότι το τίμημα αυτής της χαράς ήταν πολύ μεγάλο. Εκείνος πάντως αντιμετώπιζε την κατάσταση με θαυμαστή ηρεμία. Ήταν μάλιστα σε θέση ν' ακούει, με πολύ ευπρεπή ψυχραιμία, ακόμη και τον σερ Λούκας όταν τον συνέχαιρε που τους στερούσε το λαμπρότερο στολίδι της περιοχής και εξέφραζε την ελπίδα ότι τώρα θα συναντιόντουσαν όλοι συχνά στο Σαιντ Τζέιμς. Κι αν έκανε και κάποιο μορφασμό, αυτό συνέβαινε μόνο μετά την απομάκρυνση του σερ Γουίλλιαμ.

Μια άλλη, και ίσως μεγαλύτερη, δοκιμασία για την υπομονή του ήταν η χυδαιότητα της κυρίας Φίλιπς. Μολονότι ένιωθε γι' αυτόν, όπως και η αδελφή της, υπερβολικά μεγάλο δέος για να του μιλά με την ίδια οικειότητα που επέτρεπε ο καλόκαρδος χαρακτήρας του Μπίγκλεϋ, όταν τολμούσε εντούτοις να το κάνει, το έκανε με χυδαίο τρόπο. Αλλά και ο

Digitized by 10uk1s

σεβασμός που του είχε, μολονότι συγκρατούσε κάπως τη φλυαρία της, δεν την έκανε διόλου πιο κομψή. Η Ελίζαμπεθ έκανε ό,τι μπορούσε για να τον προφυλάξει απ' τη συχνή επαφή μ' αυτές τις δύο και προσπαθούσε να τον έχει συνέχεια κοντά της ή κοντά σ' εκείνα τα μέλη της οικογένειας με τα οποία δεν ήταν βασανιστήριο να συζητά. Πάντως, τα δυσάρεστα συναισθήματα που προκαλούσε όλη αυτή η κατάσταση μπορεί μεν να μείωναν κατά πολύ την ευχαρίστηση που προσφέρει η περίοδος του φλερτ, αλλά έκαναν ακόμη μεγαλύτερες τις ελπίδες για το μέλλον και η Ελίζαμπεθ σκεφτόταν με απόλαυση τη στιγμή που θα απομακρύνονταν από αυτό το τόσο λίγο ευχάριστο και για τους δυο τους περιβάλλον για να βρεθούν στην άνεση και την κομψότητα του δικού τους οικογενειακού κύκλου στο Πέμπερλυ.

Digitized by 10uk1s

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 61

Η ΜΕΡΑ που η κυρία Μπέννετ απαλλάχτηκε από τις δύο πιο άξιες κόρες της ήταν μέρα ευτυχίας για όλα τα μητρικά αισθήματά της. Με τι χαρά και υπερηφάνεια επισκεπτόταν έκτοτε την κυρία Μπίγκλεϋ και μιλούσε για την κυρία Ντάρσυ, εύκολα μπορεί κανείς να το φανταστεί. Μακάρι να μπορούσα να πω, για το καλό της οικογένειάς της, ότι η υλοποίηση της μεγαλύτερης επιθυμίας της, δηλαδή η αποκατάσταση τόσων πολλών παιδιών της, είχε πάνω της τόσο ευεργετική επίδραση, ώστε να γίνει μια συνετή, αξιαγάπητη και καλλιεργημένη γυναίκα για το υπόλοιπο της ζωής της, αλλά η αλήθεια είναι ότι η κυρία Μπέννετ συνέχισε να υποφέρει από περιοδικούς πονοκεφάλους και μόνιμη ανοησία, πράγμα ίσως βολικό για το σύζυγό της, ο οποίος μπορεί και να μην κατάφερνε να απολαύσει μια τόσο ασυνήθιστη μορφή οικογενειακής ευτυχίας.

Ο κύριος Μπέννετ ένιωθε εντονότατα την έλλειψη της δεύτερης κόρης του. Τίποτε άλλο δε θα μπορούσε να τον βγάζει τόσο συχνά απ' το σπίτι όσο η αγάπη του γι' αυτήν. Του άρεσε πολύ να πηγαίνει στο Πέμπερλυ, ιδίως όταν δεν τον περίμεναν.

Ο κύριος Μπίγκλεϋ και η Τζέιν έμειναν στο Νέδερφιλντ μόνο δώδεκα μήνες. Μια τόσο στενή επαφή με τη μητέρα της και τους συγγενείς της στο Μέρυτον ήταν ανεπιθύμητη ακόμη και για το *δικό του* βολικό χαρακτήρα ή τη *δική της* στοργική καρδιά. Πραγματοποιήθηκε λοιπόν το πολυπόθητο όνειρο των αδελφών του· αγόρασε ένα υποστατικό σε μια γειτονική του Ντέρμπυσαϊρ κομητεία και έτσι η Τζέιν και η Ελίζαμπεθ, εκτός από τους άλλους λόγους που είχαν να είναι ευτυχισμένες, βρέθηκαν τώρα να ζουν σε απόσταση μόνο τριάντα μιλίων η μία από την άλλη.

Η Κίττυ, προς μεγάλο όφελός της, τον περισσότερο χρόνο της τον περνούσε με τις δύο μεγαλύτερες αδελφές της. Η συναναστροφή της με ανθρώπους τόσο ανώτερους απ' αυτούς που συνήθως γνώριζε είχε ευεργετικά αποτελέσματα. Ο χαρακτήρας της δεν ήταν τόσο ατίθασος όσο της Λύντια και, απομακρυνόμενη από την επιρροή του παραδείγματος εκείνης, έγινε, με την κατάλληλη καθοδήγηση, λιγότερο ευέξαπτη, λιγότερο αμαθής και λιγότερο σαχλή. Φυσικά, την κράτησαν, με προσοχή, μακριά από τον κίνδυνο της περαιτέρω συναναστροφής με τη Λύντια και, μολονότι η κυρία Γουίκαμ συχνά την καλούσε να πάει να μείνει μαζί της υποσχόμενη χορούς και νεαρούς, ο πατέρας της δεν έδωσε ποτέ τη συγκατάθεσή του.

Η Μαίρη ήταν η μόνη κόρη που έμεινε στο σπίτι και είχε, κατ' ανάγκη, απομακρυνθεί από την καλλιέργεια των προσόντων της λόγω της παντελούς αδυναμίας της κυρίας Μπέννετ να μένει μόνη της. Τώρα, ήταν αναγκασμένη να συναναστρέφεται με περισσότερο κόσμο, αλλά εξακολουθούσε να εξάγει ηθικά συμπεράσματα μετά από κάθε πρωινή επίσκεψη και έτσι δε που δεν την βασάνιζαν πλέον οι συγκρίσεις της ομορφιάς των αδελφών της με τη δική της, ο πατέρας της υποψιαζόταν ότι είχε υποκύψει στην αλλαγή χωρίς μεγάλη απροθυμία.

Όσο για τον Γουίκαμ και τη Λύντια, οι δικοί τους χαρακτήρες δεν υπέστησαν καμία δραματική αλλαγή λόγω του γάμου των αδελφών της. Εκείνος συμφιλιώθηκε στωικά με την ιδέα ότι η Ελίζαμπεθ θα γνώριζε τώρα όση από την αγνωμοσύνη και την ψευτιά του της ήταν πριν άγνωστη και, παρ' όλ' αυτά, διατηρούσε κάποιες ελπίδες ότι μπορεί και να πειθόταν τελικά ο Ντάρσυ να τον εξασφαλίσει οικονομικά. Η συγχαρητήρια επιστολή που έλαβε η Ελίζαμπεθ από τη Λύντια για το γάμο της έδειχνε σαφώς ότι τουλάχιστον η σύζυγός του, αν όχι και ο ίδιος, καλλιεργούσε αυτές τις ελπίδες. Η επιστολή είχε ως εξής:

Digitized by 10uk1s

ΚΑΛΗ ΜΟΥ ΛΙΖΥ,

Σου εύχομαι κάθε ευτυχία. Αν αγαπάς τον κύριο Ντάρσυ το μισό απ' όσο εγώ αγαπώ τον καλό μου Γουίκαμ, πρέπει να είσαι πολύ ευτυχισμένη. Είναι μεγάλη παρηγοριά να έχω μια αδελφή τόσο πλούσια και, όταν δε θα 'χεις τίποτε άλλο να κάνεις, ελπίζω να σκεφτείς κι εμάς. Είμαι σίγουρη ότι ο Γουίκαμ θα ήθελε πάρα πολύ μια θέση στην Αυλή. Με το εισόδημα που έχουμε, δε νομίζω ότι θα μπορέσουμε να ζήσουμε χωρίς κάποια βοήθεια. Οποιαδήποτε θέση με τρεις ή τέσσερις χιλιάδες το χρόνο θα ήταν καλή. Όμως, παρ' όλ' αυτά, μη μιλήσεις στον κύριο Ντάρσυ γι' αυτό αν δε θες να το κάνεις.

Δική σου κτλ.

Καθώς λοιπόν η Ελίζαμπεθ δεν ήθελε *καθόλου* να το κάνει, προσπάθησε, με την απάντησή της, να θέσει οριστικά τέρμα σε κάθε παράκληση και προσδοκία αυτού του είδους. Όσο περνούσε ωστόσο από το χέρι της, κάνοντας δηλαδή οικονομία στα προσωπικά της έξοδα, τους έστελνε συχνά κάποιο βοήθημα. Το ήξερε καλά απ' την αρχή ότι ένα εισόδημα σαν το δικό τους, και υπό τη διαχείριση δύο ανθρώπων τόσο σπάταλων και τόσο αδιάφορων για το μέλλον τους, θα ήταν ανεπαρκέστατο για τη συντήρησή τους. Κάθε φορά που άλλαζαν τόπο διαμονής, ήταν σίγουρο ότι θα απευθύνονταν είτε στην Τζέιν είτε στην ίδια για κάποια μικρή βοήθεια προκειμένου να εξοφλήσουν τους λογαριασμούς τους. Ο τρόπος με τον οποίο ζούσαν, ακόμη και όταν η αποκατάσταση της ειρήνης[18] τους επέτρεψε να εγκατασταθούν μονίμως κάπου, ήταν εξαιρετικά ακατάστατος. Μετακόμιζαν συνέχεια από δω κι από κει, ψάχνοντας για φτηνότερο σπίτι, και ξόδευαν πάντα περισσότερα απ' όσα έβγαζαν. Η αγάπη του για κείνη βούλιαξε σύντομα στην αδιαφορία· η δική της κράτησε λίγο περισσότερο· και, παρά το νεαρό της ηλικίας της και τους τρόπους της, διατήρησε όλες τις αξιώσεις για υπόληψη που είχε αποκτήσει με το γάμο της.

Μολονότι ο Ντάρσυ δεν μπορούσε ποτέ να δεχθεί τον Γουίκαμ στο Πέμπερλυ, εντούτοις, για χάρη της Ελίζαμπεθ, συνέχισε να τον βοηθά στη σταδιοδρομία του. Η Λύντια τους επισκεπτόταν κάπου κάπου όταν ο σύζυγός της πήγαινε για διασκέδαση στο Λονδίνο ή στο Μπαθ. Τους Μπίγκλεϋ όμως τους επισκέπτονταν και οι δύο τόσο συχνά και έμεναν τόσο πολύ, που κατάφεραν να εξαντλήσουν ακόμη και την υπομονή του Μπίγκλεϋ και τον έφεραν ως το σημείο να *λέει* ότι θα άρχιζε να τους διώχνει με τρόπο.

Η δεσποινίς Μπίγκλεϋ πληγώθηκε βαθιά από το γάμο του Ντάρσυ, αλλά, καθώς θεώρησε ότι ήταν σκόπιμο να διατηρήσει το δικαίωμα να επισκέπτεται το Πέμπερλυ, απέβαλε όλη τη μνησικακία της· αγαπούσε την Τζορτζιάνα όσο ποτέ άλλοτε, ήταν, σχεδόν όσο και παλιά, περιποιητική με τον Ντάρσυ και πλήρωνε στην Ελίζαμπεθ όλη την καθυστερούμενη ευγένεια.

Η Τζορτζιάνα είχε εγκατασταθεί τώρα μόνιμα στο Πέμπερλυ και ο δεσμός που αναπτύχθηκε ανάμεσα στις δύο αδελφές ήταν όπως τον είχε ονειρευτεί ο κύριος Ντάρσυ. Κατάφεραν να αγαπήσουν η μια την άλλη ακριβώς όπως είχαν την πρόθεση να κάνουν. Η Τζορτζιάνα εκτιμούσε αφάνταστα την Ελίζαμπεθ μολονότι στην αρχή άκουγε συχνά, με κατάπληξη που άγγιζε τα όρια της ανησυχίας, το ζωηρό, παιχνιδιάρη τρόπο με τον οποίο μιλούσε στον αδελφό της. Αυτόν που είχε μάθει να τον σέβεται σχεδόν περισσότερο απ' όσο τον

---

[18] Η αποκατάσταση της ειρήνης *(the restoration of peace). Πρόκειται ίσως για την προσωρινή ειρήνη μεταξύ Αγγλίας και Γαλλίας, που επετεύχθη με την υπογραφή της Συνθήκης της Αμιένης, το 1802.*

Digitized by 10uk1s

αγαπούσε, τον έβλεπε τώρα να γίνεται αντικείμενο απροκάλυπτων πειραγμάτων. Το μυαλό της δεχόταν πρωτόγνωρες πληροφορίες. Με την καθοδήγηση της Ελίζαμπεθ, άρχισε να καταλαβαίνει ότι μια γυναίκα μπορούσε να έχει με το σύζυγό της τέτοιο θάρρος, που ένας αδελφός δε θα το επέτρεπε πάντα σε μια αδελφή πάνω από δέκα χρόνια νεότερή του.

Η λέδη Κάθριν ήταν έξω φρενών με το γάμο του ανιψιού της και, αφήνοντας ελεύθερο όλο το γνήσιο αυθορμητισμό του χαρακτήρα της, απάντησε στην επιστολή που της ανακοίνωνε την απόφασή του με γλώσσα τόσο υβριστική, ιδίως για την Ελίζαμπεθ, που για κάποιο διάστημα διεκόπη κάθε μεταξύ τους σχέση. Τελικά όμως, χάρη στην επιμονή της Ελίζαμπεθ, ο Ντάρσυ πείστηκε να παραβλέψει την προσβολή και να επιδιώξει τη συμφιλίωση. Η θεία του αντιστάθηκε ακόμη για λίγο, αλλά, θες επειδή τον αγαπούσε, θες επειδή την έτρωγε η περιέργεια να δει πώς φερόταν η σύζυγός του, έδωσε κι αυτή τόπο στην οργή και καταδέχτηκε να τους επισκεφτεί στο Πέμπερλυ, παρ' όλη τη ρύπανση που είχε υποστεί το δάσος του όχι μόνο από την παρουσία μιας τέτοιας οικοδέσποινας, αλλά και από τις επισκέψεις του θείου και της θείας της απ' την πόλη.

Οι σχέσεις με τους Γκάρντινερ ήταν πάντα στενότατες. Τόσο ο Ντάρσυ, όσο και η Ελίζαμπεθ τους αγαπούσαν πραγματικά και ποτέ δεν έπαψαν να νιώθουν βαθύτατη ευγνωμοσύνη για τους ανθρώπους που, φέρνοντάς τη στο Ντέρμπυσαϊρ, έγιναν η αιτία της ένωσής τους.

Digitized by 10uk1s